„ HAZÁDNAK RENDÜLETLENÜL
LÉGY HÍVE, OH MAGYAR, ”
(VÖRÖSMARTY)

AZ KISKUNMAJSAI EGRESSY BÉNI ALAPFOKÚ MŰVÉSZETI ISKOLA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Készítette:

Bozóki János
Horváth Ildikó

Kiskunmajsa
2017

Tartalomjegyzék

AZ INTÉZMÉNY JELLEMZŐ ADATAI ---------- 5
BEVEZETÉS ---------- 6
HELYZETELEMZÉS ---------- 7
- ☞ **Az iskola múltja és jelene** ---------- 7
- ☞ **A művészeti iskola társadalmi helyzete, beiskolázási területe** ---------- 8
- ☞ **Az iskolai munka személyi feltételei** ---------- 10
- ☞ **Az iskolai munka tárgyi feltételei, eszközei** ---------- 13
- ☞ **Az intézmény szakmai eredményei** ---------- 14
- ☞ **A zeneiskola napi működése, iskolai hangversenyek, hagyományok** ---------- 15
- ☞ **A művészeti iskola kapcsolatrendszere** ---------- 17

AZ KISKUNMAJSAI EGRESSY BÉNI ALAPFOKÚ MŰVÉSZETI ISKOLA NEVELÉSI PROGRAMJA ---------- 19
- ☞ **Az iskolában folyó nevelő-oktató munka céljai, feladatai, eszközei, eljárásai és az egyes művészeti tevékenységek oktatásának cél- és feladatrendszere** ----------19
- ☞ **Az iskolában folyó nevelő-oktató munka alapelvei** ---------- 19
- ☞ **A pedagógusok helyi, intézményi feladatai** ----------20
- ☞ **A nevelő-oktató munka céljai, feladatai** ---------- -21
- ☞ **Az iskola oktatási céljai, feladatai**---------- 22
- ☞ **Tanítványainkra vonatkoztatva az oktatási célkitűzések** ---------- 23
- ☞ **Oktatási célkitűzéseink művészeti áganként**---------- 23
  - o Zeneművészet---------- 23
  - o Táncművészet - néptánc ---------- 24
- ☞ **Az iskolában folyó nevelő-oktató munka eljárásai módszerei** ---------- 24
- ☞ **Személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok** ---------- 25
- ☞ **Közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok**---------- 27
- ☞ **A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje**---------- 27
- ☞ **A tanulóknak az intézményi döntési folyamatokban való részvételének helyi rendje**----------29
- ☞ **A szülők, tanulók és a pedagógusok együttműködésének formái, továbbfejlesztési lehetőségei** ---------- 29
- ☞ **A nevelők és tanulók kapcsolattartása** ----------30
- ☞ **Nevelők és szülők kapcsolattartása**---------- 31
- ☞ **Az intézmény és partnerei kapcsolattartásának formái** ----------31
- ☞ **A program végrehajtásához szükséges nevelő-oktató munkát segítő eszközök, felszerelések, módszerek** ----------33

AZ KISKUNMAJSAI EGRESSY BÉNI ALAPFOKÚ MŰVÉSZETI ISKOLA HELYI TANTERVE ---------- 34
- ☞ **Zeneművészeti ág** ---------- 34
  - o Az Intézmény tanszakai ---------- 34
  - o A zeneművészeti ág képzési struktúrája---------- 34
  - o Az iskola tantárgyrendszere ---------- 35
  - o A kötelező zongorás korrepetíció órakerete ---------- 36
  - o Iskolánkban kötelező, kötelezően választható, választható tárgyak ---------- 36
  - o Az iskola tanszakainak, tantárgyainak szakirányú feladatai ---------- 38

- A zeneiskola helyi sajátosságainak szabályozása, bekerülés a zeneiskolába 39
- Az egyes tanszakokra való bekerülés feltételei ---------- 40
- Követelmények, előírt tananyag ---------- 42
- A magasabb évfolyamba lépés feltételei ---------- 42
- Beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei, formái ------ 43
- Az otthoni felkészüléshez előírt gyakorlati, írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei és korlátai ---------- 44
- A tanuló szorgalma és teljesítménye értékelésének formái ---------- 44
- Az osztályzás tartalmi megfogalmazása ---------- 45
- Tanulók jutalmazása ---------- 46
- A művészeti alap-, és záróvizsga általános követelményei ---------- 46

☞ **Táncművészeti ág, néptánc** ---------- 50
- A néptánc oktatás szakirányú feladatai ---------- 50
- Bekerülés a művészeti iskola néptánc szakára ---------- 50
- A néptánc tanszak képzési struktúrája ---------- 51
- A néptánc tanszak tantárgyrendszere ---------- 52
- A néptánc tanszak tantárgyai, és a tantárgyak szakirányú feladatai ---------- 52
- Követelmények, előírt tananyag ---------- 54
- Az egyes tantárgyak tanévenkénti tananyaga, követelményrendszere ---------- 55
  - *Népi játék - néptánc* ---------- 55
  - *Folklórismeret* ---------- 71
  - *Tánctörténet* ---------- 86
  - *Kinetográfia* ---------- 89
  - *Népi ének* ---------- 91
- A magasabb évfolyamra lépés feltételei ---------- 93
- Beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei, formái ------ 93
- A tanuló szorgalma és teljesítménye értékelésének formái ---------- 94
- Tanulók jutalmazása ---------- 94
- A művészeti alapvizsga és követelményei ---------- 95
- A művészeti záróvizsga és követelményei ---------- 96
- A művészeti alap- és záróvizsga minősítése ---------- 98

☞ **Alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek, taneszközök kiválasztásának elvei** ---------- 99

☞ **A szakmai fejlesztés irányai** ---------- 100
- Az egyes tanszakok általános fejlesztési követelményei ---------- 101

☞ **A pedagógiai program megvalósíthatóságának feltételei** ---------- 103

☞ **Esélyegyenlőség biztosításával kapcsolatos feladatok** ---------- 104

AZ KISKUNMAJSAI EGRESSY BÉNI ALAPFOKÚ MŰVÉSZETI ISKOLA A 2011/12. TANÉVBEN, ÉS AZT KÖVETŐEN BELÉPŐ TANULÓK ESETÉBEN ALKALMAZOTT HELYI TANTERVE ---------- 106

☞ **Zeneművészeti ág** ---------- 107
- 1. A zeneoktatás általános fejlesztési követelményei ---------- 107
- 2. A képzés struktúrája ---------- 108
  - *Az intézmény tanszakai, tantárgyai* ---------- 108
  - *Hangszeres tanszakok – egyéni képzés* ---------- 109
    - *„A „tagozat* ---------- 109
    - *„B „tagozat* ---------- 110
  - *Zeneismeret tanszak - csoportos képzés* ---------- 111

- *Kamarazene tanszak – csoportos képzés* ---- 112
- *A zenei tantárgyak összefoglalása:* ---- 113

o 3. Az egyes tanszakok, tantárgyak általános fejlesztési követelményei, szakirányi feladatai, évfolyamokra lebontott tananyaga és követelményei --- 117

- *FURULYA* ---- 117
- *FUVOLA* ---- 145
- *KLARINÉT* ---- 179
- *SZAXOFON* ---- 209
- *TROMBITA* ---- 240
- *VADÁSZKÜRT* ---- 264
- *HARSONA–TENORKÜRT–BARITONKÜRT* ---- 290
- *TUBA* ---- 319
- *ÜTŐ* ---- 342
- *ZONGORA* ---- 375
- *HEGEDŰ* ---- 406
- *SZOLFÉZS* ---- 432
- *ZENEISMERET* ---- 497
- *ZENETÖRTÉNET–ZENEIRODALOM* ---- 521
- *KAMARAZENE* ---- 533
- *ZENEKAR* ---- 542

☞ **Táncművészeti ág néptánc tanszak ---- 547**

o 1. A néptáncoktatás általános fejlesztési követelményei ---- 547

o 2. A képzés struktúrája ---- 548

- *A néptánc tanszaka tantárgyai* ---- 548

o 3. Az egyes tantárgyak általános fejlesztési követelményei, szakirányú feladatai, évfolyamokra lebontott tananyaga és követelményei ---- 550

- *NÉPI JÁTÉK* ---- *550*
- *NÉPTÁNC* ---- 552
- *FOLKLÓRISMERET* ---- 565
- *TÁNCTÖRTÉNET* ---- 571
- *TÁNCJELÍRÁS –OLVASÁS* ---- 575

☞ **Zenei munkaképesség gondozás ---- 577**

AZ INTÉZMÉNY JELLEMZŐ ADATAI AZ ALAPÍTÓ OKIRAT SZERINT

Az iskola hivatalos elnevezése:	**Kiskunmajsai Egressy Béni Alapfokú Művészeti Iskola**
Az fenntartója:	**Kecskeméti Tankerületi Központ**
Az intézmény székhelye:	**Kiskunmajsa, Hősök tere 5.**
Telephelyei:	**Kiskunmajsa, Kálvária u. 12/A** – néptánc
	Szank, Béke u. 73.- néptánc, zeneművészet
	Kiskunmajsa, Iskola u. 17. – néptánc, zeneművészet
Az iskola címe, telefonszáma:	**6120 Kiskunmajsa, Hősök tere 5.**
	Telefon / fax: 06–77–481-402
Az iskola e-mail címe:	**egressy@muvokt-kkmajsa.sulinet.hu.**
A fenntartó címe:	**6000 Kecskemét, Homokszem utca 3-5.**

Az iskola vezetője, a pedagógiai program benyújtója:

Bozóki János intézményvezető

A PEDAGÓGIAI PROGRAM JOGSZABÁLYI ALAPJA:

1. A 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről.
2. A 27/1998. (VI. 10.) MKM rendelet: AZ ALAPFOKÚ NŰVÉSZETOKTATÁS KÖVETELMÉNYEI ÉS TANTERVI PROGRAMJA
3. 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról

BEVEZETÉS

A Kiskunmajsai Egressy Béni Alapfokú Művészeti Iskola 1971-ben kezdte meg működését városunkban. Azóta eltelt több évtized, beköszöntött az új évezred, és mi, művészetet tanító pedagógusok azt valljuk,, hogy még soha nem volt ennyire szükség a művészetoktatásra, mint korunkban..

A világ hihetetlenül felgyorsult, és a rengeteg új tudnivaló a különböző iskolatípusok tantervében háttérbe szorította azt, amitől igazán emberré válhatunk, ami nélkül nem élhetünk teljes életet: az érzelemvilágunkat. A rengeteg információ, melyet egy mai diáknak meg kell tanítani, lecsökkentette azt az időkeretet, amit az iskola tanulói érzelmi fejlesztésére fordíthat. Ezt a hiányt igyekszünk mi pótolni..

Iskolánk fő feladatának azt tekinti,, hogy a különböző művészeti ágak segítségével, gazdagítsa tanulói érzelemvilágát, ezáltal olyan irányba fejlessze személyiségüket, hogy képesek legyenek meglátni - a világban,, vagy a világot a médiákon,, az interneten keresztül elárasztó rengeteg információ között - az igazi szépséget és a valódi értéket.

Igazán sikeresnek akkor mondhatjuk magunkat, ha tanulóink mindezeket nemcsak meglátják, hanem meg is élik, és a zene, a tánc eszközeivel megtanulják kifejezni is az őket ért benyomásokat.

Az a képzés, amit iskolánk a különböző művészeti ágakon nyújt, azonban nem csak a gyermekek lelkivilágát gazdagítja. Újabb kutatások szerint a művészeti nevelés fejleszti a memóriát, gondolkodást, logikát, sőt ezeken felül az alkalmazkodási képességet, felelősségérzetet, egymás elfogadásának képességét is. Szereplési rutint ad, melynek akár egy felnőttkori állásinterjún is hasznát veheti a tanuló.

Az ember sikerorientált lény. Azáltal, hogy segítjük tanulóink művészi képességeinek kibontását, lehetővé tesszük, a sikerélmény minél gyakoribb átélését is. Ezáltal mi pedagógusok is gazdagodunk, hiszen az ő sikereik, a mi sikereink is.

Természetesen a siker nálunk sem magától jön. Lemondásokkal, elbizonytalanodással jár. Vannak pillanatok, amikor könnyebbnek tűnik TV-t nézni, „számítógépezni", esetleg a barátokkal kóborolni, mint gyakorolni. Ezt mi zene- és néptánctanárok nagyon jól tudjuk, hiszen mindannyian átéltük. Azonban ha a szülők, a tanárokkal karöltve elfeledtetik ezt a tanulóval, rendszeresen biztatják, segítik őket, már nem is tűnik annyira messzinek a cél.

Pedagógiai programunkon, és iskolánk oktatási struktúráján keresztül a fentebb leírtakhoz kínálunk lehetőséget mindenkinek.

HELYZETELEMZÉS

AZ ISKOLA MÚLTJA ÉS JELENE

A zene tanítása Kiskunmajsán sok évtizedes múltra tekint vissza. Az állami zeneoktatást megelőzően, a két világháború között helyi zenét tanuló fiatalokból leventezenekar szerveződött id. Bodor Zoltán vezetésével, 1957-től pedig úgynevezett zeneoktatói munkaközösségi formában folyt zeneoktatás az akkori községben. Varjasi Ottó - az akkori kántor - feleségével és kollégáival vezette be a zene rejtelmeibe az érdeklődő gyerekeket.

1971-ben Kiskunmajsán is megindult az állami zeneoktatás. Az iskola megszervezője, és - 2005-ben bekövetkezett nyugdíjazásig - igazgatója, Tóth Kovács László volt.

Az iskola kezdetben a Művelődési ház három öltözőjében működött. Az első tanév mostoha körülményei után a korábbi adóhivatal épületét kaptuk meg, majd egy kedvező önkormányzati döntés eredményeképpen, 1992 nyarán költözhetett jelenlegi helyére az intézmény. Napjainkra ez az épület is szűkösnek bizonyul, ütő tanszakunk elhelyezése már csak a Művelődési Ház egyik termében valósulhatott meg. Ez a tény egyben örömteli is, hiszen azt jelenti, hogy egyre bővülő szolgáltatásunkra igény van. A székhelyen lévő főépületben folyó zeneoktatáson kívül kettő helyi és kettő vidéki telephelyen folyik a művészetoktatás.

Az eleinte csak zongorát, hegedűt oktató zeneiskola mára kinőtte önmagát. Folyamatosan kiépültek a különböző fa- és rézfúvós tanszakok, 2004-től pedig a változó kor kívánalmai szerint művészeti iskolává alakult intézmény felvállalta az iskolarendszerű néptánc. A zeneművészeti ágat is tovább bővítettük ütő tanszakkal. A fejlesztést nem tekintjük befejezettnek, hiszen jelentkeznek az újabb zenei tanszakok (gitár, cselló, oboa), és új művészeti ágak (társastánc, dráma) iránti igények a lakosság részéről.

Jelentős lépésnek érezzük a néptánc tanítását, hiszen a zene és a tánc ősidők óta elválaszthatatlan eleme emberi mivoltunknak. A magyar népzene hagyományát

fontosnak érezzük átadni a következő nemzedékeknek, és ha megnézzük, első hangszeres darabjaink is népdalokból, népi énekekből állnak.

Az iskola fennállásának 25. évfordulója alkalmából megrendezett ünnepség keretében 1996-ban intézményünk felvette Egressy Béni, a szózat zeneszerzőjének nevét.

A kezdetben a kiskunmajsai lakosságot kiszolgáló intézmény, ma már térségi feladatot lát el. Jelentős számban vannak tanulóink Szankról és kisebb létszámban Csólyospálosról, Jászszentlászlóról.

A kezdeti 3-4 személyes tantestülethez képest ma már stabil tanári karral rendelkezik az iskola, bár némi mozgás – a folyamatos bővülés miatt – előfordul. A kiegyensúlyozott, jó szakmai színvonalú működés sikereként könyveljük el, hogy tantestületünkben öt volt növendékünk is tanít.

A MŰVÉSZETI ISKOLA TÁRSADALMI HELYZETE, BEISKOLÁZÁSI TERÜLETE

A társadalmi elismerést a zeneiskola kezdettől fogva kettős funkcióban nyerte el. A pedagógiai szakmai sikerek mellett mindig jelen volt iskolánkban a város lakosságának élő zenei élményt kínáló zenélés, a rendszeres koncertezés.

A zenét a gyakorlatban is művelő tanárok a növendékekkel és a szülőkkel egyaránt, mély és értékes emberi kapcsolatokat tudtak kialakítani. Ezek a művészet örök értékeiből táplálkozó emberi kapcsolatok vezettek az egyre elmélyültebb munkához, mely nem mindig látványos, de rendkívül fontos eredményeket hozott.

Ilyen eredmény a tanszakok napi munkájában nyomon követhető egyre emelkedő szakmai színvonal.

Az iskola munkájának, utánpótlás nevelésének köszönhetően működhetnek sikeresen városunk - napjainkra nem csak helyi szinten, hanem országos, nemzetközi elismerést is kivívó, és eredményeket elérő - civil művészeti csoportjai, a Kiskunmajsai Ifjúsági Fúvószenekar, és a Mayossa Hagyományőrző Egyesület néptánccsoportjai.

A zeneiskola társadalmi elismertségét jelzi, hogy amikor a nyelvtanulás és az informatika sok helyen a művészeti nevelés rangját veszélyeztetve van jelen a közgondolkodásban, a kiskunmajsai művészeti iskolában a növendéklétszám

stabilnak mondható. A térség lakossága fontosnak tartja a zenei műveltség, néptánctudás megszerzését, és ezen művészetek gyakorlatának a mindennapi életben kamatozó emberformáló szerepét

A társadalmi elismertségnek az iskolaválasztáson túli fontos ismérve, hogy a kistérség kulturális, oktatási és egyéb intézményei, - az évek folyamán kialakult rendszer szerint - igényt tartanak a művészeti iskola növendékeinek, tanárainak és különböző együtteseinek szerepléseire. Szinte nincs olyan városi vagy iskolai rendezvény, amelyen az intézmény valamilyen módon ne képviselné magát.

Az iskola beiskolázási területe kezdetben alapvetően Kiskunmajsára koncentrálódott. Az eltelt évtizedek alatt azonban egyre több érdeklődő jelentkezett a környező településekről Csólyospálosról, Jászszentlászlóról, Szankról.

Tanulóink - a vidékeiken kívül - városunk mindhárom általános iskolájából, és a gimnáziumból kerülnek ki. Kapcsolatban állunk városunk két óvodájával is, ahol a tanévek végén hangszerbemutatókon keresztül ösztönözzük a nagycsoportosokat a zenetanulásra.

Az általános iskolákban alapvetően az 1-2. osztályosoknak kínáljuk közvetlenül a művészeti nevelés lehetőségét, így új beiratkozóink jelentős része közülük kerül ki, de természetesen lehetőséget biztosítunk az idősebb korban bekapcsolódni kívánóknak is.

Sajnos iskolánkban elég magas a lemorzsolódás, főként a zeneművészeti ágon, ami alatt azokat a tanulókat értjük, akik nem járják végig a zeneiskola minden évfolyamát.

Ennek oka egyrészt a város különböző sport-, és egyéb szabadidős tevékenység kínálatának folyamatos bővülése, másrészt rengeteg tanulónk vidéken folytatja középfokú tanulmányait, és így a zenetanulást is középiskolája helyszínén oldja meg. Ez a helyzet azonban az utóbbi években javulni látszik, egyre többen maradnak továbbképző évfolyamainkon. Iskolánkban jelenleg talán az miatt nem jelent problémát a gyermeklétszám csökkenése, hogy az egyes tanulók egyre hosszabb ideig diákjai iskolánknak.

Az egyéb művészeti ágak esetén is észlelhető létszámmozgás, de ez nem számottevő.

A zeneiskolai hangszeres tanulók beiskolázását elsősorban a jelentkezők igényei, másodsorban az iskola lehetőségei határozzák meg. Az olyan tanulók jelentkezésénél, akik még nem választották ki a tanulni kívánt hangszert,

szaktanáraink - figyelemmel a tanuló fizikai adottságaira, érdeklődésére - segítik a választást. Ritkán fordul elő, hogy egy-egy tanulónak az általa választott hangszer helyett - helyhiány miatt - más hangszert kelljen javasolni.

AZ ISKOLAI MUNKA SZEMÉLYI FELTÉTELEI

Az intézmény növendékeit 10 álláshelyen 7 egész állású és 6 részmunkaidős tanár, 1 óraadó tanítja.

- A szakos ellátottság biztosított. 3 fő egyetemi, 9 fő főiskolai végzettséggel rendelkezik, 1 pedagógus abszolutóriummal rendelkezik. Az ő esetében a diplomához szükséges nyelvvizsga megszerzése van folyamatban. 1 pedagógus pedig várhatóan a nyár folyamán fejezi be felsőfokú tanulmányait. Pedagógusaink közül a tanári szakképzettség mellett, 3 fő művészi-, 6 fő kamaraművészi diplomával is rendelkezik. 3 fő a hangszeres végzettség mellett rendelkeznek szolfézs képesítéssel, és szintén 3 fő pedagógus szakvizsgával.
- Pedagógusaink kisebbik része – szám szerint 6 fő – kiskunmajsai lakos, a többiek vidékről járnak hozzánk.. Mindezek ellenére utazó tanáraink maximálisan részt vesznek a tanítási feladataikon kívül az iskola városi szintű közművelődési tevékenységében.
- A zenetanítás rendkívül fontos része, hogy a zenetanár aktív zenész legyen, és a tanítandó művek élményszerű bemutatása mellett növendékei és a szülők is hallhassák koncertezni. Csak a magas színvonalon bemutatott élő zene élménye ellensúlyozhatja növendékeink esetében a kommunikációs eszközökből hallható mérhetetlen mennyiségű értéktelen zene romboló hatását. Ezért iskolánk elsődleges feladata - a zeneiskolai tanítási órák élményt adó légköre - mellett rendkívül fontos, hogy a növendékeket és szüleiket a rendszeres hangversenyhallgatásba bevezessük. Tanáraink ezért rendszeresen részt vesznek hangversenyeinken, saját szereplésükkel példát mutatva növendékeiknek.
- Iskolánk pedagógusai közül 5 fő egykori növendékünk volt.

- Iskolánk tantestülete fiatalnak mondható, hiszen tanáraink kivétel nélkül 25 és 45 év közötti életkorúak. Munkájuk szakmailag igényes, eredményes, lendületes, kiegyensúlyozott és megbízható.

A MŰVÉSZETI ISKOLA JELENLEGI PEDAGÓGUSAI

Zeneművészet

NÉV	SZAK	ISKOLA	DIPLOMA KELTE
1. Bozóki János	trombita-szolfézs	LFZF Szegedi Konzervatóriuma	1995
2. Horváth Ildikó	zongora-szolfézs	LFZF Szegedi Konzervatóriuma	1994
3. Nyerges Attila	harsona	Liszt F. Zeneműv. Főisk. Bp.	1996
4. Rozsné Pernyész Hajnalka	zongora-szolfézs	LFZF Szegedi Konzervatóriuma	1996
5. Káuzli Bálint	zongora	SZTE Konzervatóriuma	2001
6. Sejben Ilona	zongora	LFZF Szegedi Konzervatóriuma	1992
7. Pete Réka	fuvola (absz.)	SZTE Zeneművészeti Kar	
8. Hamza Barbara	fuvola	PTE Művészeti Kar	2004
9. Szabados-Tóth Gábor	klarinét	SZTE Zeneművészeti Kar	2010
10. Miron Andrea	hegedű	SZTE Zeneművészeti Kar.	2009.
11. Seres Anna	szolf.-zeneelm.-karvez.	SZTE Konzervatóriuma	2002
12. Abonyi Attila	ütő	SZTE Zeneművészeti Kar	2010

Táncművészet

13. Nokta Gábor	(jelenleg a Táncművészeti Főiskola hallgatója)		
14. Csontos Erzsébet	táncpedagógus	Táncművészeti F.	2002

Főállásban és **határozatlan** időre kinevezve:

Bozóki János, Horváth Ildikó, Rozsné Pernyész Hajnalka, Hamza Barbara, Seres Anna, Nyerges Attila, Szabados-Tóth Gábor, Miron Andrea, Abonyi Attila

Főállásban és **határozott** időre kinevezve:

Nokta Gábor

Mellékfoglalkozásúként határozott időre kinevezve**:** Sejben Ilona, Káuzli Bálint, Pete Réka

Megbízási szerződéssel alkalmazva:

Csontos Erzsébet

Heti órakeret:

Zeneművészeti ág:

1. Bozóki János ig. 4 ó rézfúvós hangszerek, zenekar
2. Horváth Ildikó igh. 6 ó zongora, korrepetíció
3. Rozsné Pernyész Hajnalka 22 ó zongora, szolfézs, korrepetíció
4. Seres Anna 22ó szolfézs, zenetörténet, zenekar
5. Hamza Barbara 11 ó fuvola, furulya
6. Pete Réka 11 ó fuvola, furulya, kamarazene
7. Miron Andrea 11 ó hegedű, kamarazene
8. Nyerges Attila 22 ó rézfúvós hangszerek, furulya
9. Káuzli Bálint 11 ó zongora, korrepetíció
10. Sejben Ilona 11 ó zongora, korrepetíció
11. Szabados Tóth Gábor 11 ó klarinét, szaxofon, furulya
12. Abonyi Attila 22 ó ütő, kamarazene

Néptánc művészeti ág:

1. Nokta Gábor 22 óra
2. Csontos Erzsébet 4 óra

AZ ISKOLAI MUNKA TÁRGYI FELTÉTELEI, ESZKÖZEI

Az oktatás 2004. szeptemberéig csak az iskola székhelyén folyt, de azóta az újabb tanszakok, művészeti ágak belépésével több telephelyen is tanítunk.

A főépület eredetileg nem művészeti iskolai célra készült. Az 1992-ben történt átadáskor kisebb átalakítást végeztünk, hogy tanítás céljára alkalmas legyen. Elhelyezkedése kiváló, hiszen az épület a város központjában található, közel az általános iskolákhoz, a buszmegállóhoz, így a tanulók könnyen megközelíthetik.

Maga az épület jelenlegi formájában nem teljesen felel meg a jogszabályi előírásoknak, hosszabb távon elkerülhetetlen az oktatás feltételeinek javítása az épület vonatkozásában.

Fűtése konvektoros, a világítás fénycsöves. A hangszigetelést az ajtók kárpitozásával oldottuk meg. Az épületben csak zeneoktatás folyik, 10 helyiségben, melyek az oktatási célokra megfelelnek. Az épületben nem tudott helyet kapni a 2005. szeptemberétől indult ütő tanszak, melynek elhelyezését a szomszédos művelődési központban oldottuk meg.

Iskola még 3 telephellyel rendelkezik.

2004 szeptemberétől a Kálvária u. 12/A alatt található Csábrády János civilházban a Mayossa Hagyományőrző Egyesülettől béreljük a kiskunmajsai néptánc tanszak próbatermét. A terem dupla hajópadlóval, tükörfallal felszerelt.

2006 szeptemberétől Szankon indítottunk új telephelyet. Itt jelenleg néptánc oktatás folyik. A szükséges helyiségeket a Szanki ÁMK GY. Szabó Béla Általános Iskolája biztosítja megállapodás alapján.

2008 szeptemberétől a kiskunmajsai általános iskolai oktatás átszervezése miatt szükségessé vált új telephelyet kialakítanunk a Széchenyi I. Általános Iskola épületében, ahol az általános iskolai alsó tagozatosok részére folyik zene- és néptánc oktatás.

Az iskola tárgyi eszköz állománya, hangszer és néptánc viselet ellátottsága megfelelőnek mondható. Növendékeink túlnyomó részének tudunk biztosítani hangszert az otthoni gyakorláshoz, illetve népviseletet a fellépésekhez. Ezek jelentős

része az iskola tulajdonát képezi, de biztosít oktatási célokra eszközöket a Mayossa Hagyományőrző Egyesület, és a Kiskunmajsai Ifjúsági Fúvószenekar is.

AZ INTÉZMÉNY SZAKMAI EREDMÉNYEI

Az iskola alapítása óta 23 tanulónk nyert felvételt zeneművészeti-,és 2 tanulónk táncművészeti szakközépiskolába. Az elmúlt 15 évben minden felvételizőnk felvételt nyert művészi pályára. 10 volt tanulónk szerzett zenetanári, közülük 4 fő egyetemi művészi diplomát. Jelenleg 1 volt tanulónk jár zeneművészeti, és 2 fő táncművészeti szakközépiskolába, 1 fő zeneművészeti főiskolára, 2 fő pedig a budapesti Zeneakadémia hallgatója. Közülük 4 volt növendékünk országos szakközépiskolai-, főiskola versenyek, illetve nemzetközi zenei verseny többszörös helyezettjei.

Az elmúlt 5 évben 40 tanulónk vett részt megyei, területi, regionális vagy országos hangszeres versenyen. Megyei, területi, regionális versenyen elindult növendékeink egy II. helyezést, 2 Kiemelt Nívódíjat (1. helyezés), 8 Nívódíjat 2. helyezés), 6 Dicséretet (3. helyezés) értek el. Országos versenyen elindult tanulóink közül 2 fő 3. helyezést érdemelt ki teljesítménye alapján. Iskolánk fúvószenekari pedig egy országos 1. helyezéssel, illetve egy nemzetközi versenyen elért 2. helyezéssel büszkélkedhet.

A versenyek eredményei és a továbbtanulásra jelentkezők felvételének aránya számszerűen kimutatható, de legalább ilyen fontos eredmény az a naponta tapasztalható tény, hogy a művészeti iskolás növendékek **örömmel zenélnek, táncolnak** és szeretnek művészeti iskolába járni.

A mindennapok eredményeit a különböző növendékhangversenyek száma, és az ott előadott művek színvonala jelenti. Örvendetes eredmény az is, hogy mindig akad felkészült növendék vagy együttes, amikor különböző városi rendezvényekre hívják szerepelni növendékeinket.

Sikerként értékeljük, hogy hangversenyeink, fellépéseink és rendszeres hangszerbemutatóink eredményeként tanulólétszámunk stabil, miközben városunkban is csökken a gyermeklétszám.

A sikeres szakmai munka eredményeként több együttes is alakult iskolai keretek között.

A Kiskunmajsai Ifjúsági Fúvószenekar 1976-ban alakult iskolánk keretei között. 1999-től már egyesületi formában működik, de utánpótlását iskolánk adja, és a zenekar karmesterei az intézmény intézményvezetője és szolfézstanára. Az együttes két kategóriában is több alkalommal érdemelt ki Kiemelt Arany minősítést országos és nemzetközi fúvószenekari szövetségektől, továbbá megnyerte a III. Kiskőrösi Nemzetközi Fúvószenekari-, Mazsorett Verseny és Fesztivált, 1. helyezést ért el a VI. regionális Fúvószenekari Találkozón Abonyban. Kiskunmajsa Város Önkormányzata Pro Urbe kitüntetéssel jutalmazta a zenekar városunk közművelődésért folytatott tevékenységét.

Iskolánk fiatal állandó együttese az Ütőegyüttes, mely már most igen népszerűnek mondható, nemcsak városunkban, hanem városunk határain kívül is.

A feszített órarend miatt csak alkalomszerűen alakul iskolai énekkar, furulya-, illetve fuvolaegyüttes, melyek különböző iskolai, városi rendezvényeken lépnek fel.

Iskolánk a helyi közművelődésben is jelentős szerepet vállalt a múltban, és vállal napjainkban is. Rendeztünk többek között megyei kamarazenei találkozót, filharmóniai ifjúsági és felnőtt hangversenyeket, jótékonysági hangversenyeket.

Néptánccsoportjaink rendkívül magas színvonalú koreográfiákat tanulnak be, és rendszeresen vesznek részt helyi és vidéki találkozókon.

A ZENEISKOLA NAPI MŰKÖDÉSE, ISKOLAI HANGVERSENYEK, HAGYOMÁNYOK

A művészeti iskola egyik jellegzetessége az, hogy a tanításra délután, a gyermekek általános iskolai elfoglaltsága után kerülhet sor. A másik jellegzetesség, hogy óráink többségében egyéni hangszeres órát tartunk. Az egyéni foglalkozások lehetősége növeli tanításunk hatékonyságát.

A hangversenyek, szereplések rendszeresek a zeneiskolai tanár és a növendék életében is. A zenetanulás eredményessége olyankor realizálódik, amikor tanulóink nyilvános szereplésére kerül sor. A tanulási folyamat figyelemmel kísérését és a mások előtti szereplés képességének kialakítását szolgálják, illetve a szakterületen elért eredmények „felmérésére” szolgálnak a szaktanárok és szülők részvételével rendezett családias jellegű TANSZAKI HANGVERSENYEK, melyek egy bizonyos hangszer vagy hangszercsoport bemutatkozását jelent. Tanáraink egyéni

bemutatkozását, a tanulók inspirálását segítik elő a TANÁRI HANGVERSENYEK. Végül az iskola egészének munkáját mutatják be az ISKOLAI NÖVENDÉKHANGVERSENYEK.

Ezeken kívül a művészeti iskola évente egy-két alkalommal ALAPÍTVÁNYI HANGVERSENYT szervez, ahol az művészeti képzés lehető legnagyobb szegmensét mutatja be az érdeklődőknek.

Az ünnepi alkalmak adják meg az emberi életnek, tehát egy intézmény életének is azt a ritmusát, rendjét, mely értelmet ad a mindennapi munkának. Egy művészeti iskolában természetes, hogy az ünneplést ünnepi hangversenyek, fellépések jelentik.

Hangversenyeinket sokféle módon tehetjük és tesszük is ünneppé. Ünnep az, ha kiváló növendékeinket léptethetjük fel egy koncerten. Ünnep az, ha egy nagy zeneszerzőre emlékezünk. Ünnepek a zenei versenyek, fesztiválok és az iskolánk életének kiemelkedő eseményei, mint például az iskola névadója, vagy az iskolaalapítás valamely kerek évfordulója melyeket természetesen hangversenyekkel ünnepeltünk meg.

Az iskolai hangversenyek és hagyományok egy része túlnő a szorosan vett iskolai munkán, és a város közművelődésének szerves részévé válik.

Közművelődési tevékenység az iskolában működő kamaraegyüttesek, hiszen a különböző intézmények, és a város rendezvényeinek nélkülözhetetlen fellépői.

A Kiskunmajsai Ifjúsági Fúvószenekar pedagógiai tevékenységünk részeként indult el, és rövid idő alatt országos hírű együttessé vált. A rengeteg vidéki fellépés mellett több alkalommal rendeztek fúvószenekari találkozókat, és hagyományos Karácsonyi Hangversenyük az év egyik legrangosabb helyi kulturális eseménye.

A 2004-ben beindult néptánc oktatás következtében iskolánk a helyi kulturális élet még nagyobb területéért felelős, hiszen a Mayossa Hagyományőrző Egyesület rendezvényeinek fontos résztvevői iskolánk néptáncos növendékei.

Mindezek a tevékenységek elválaszthatatlanok az iskola mindennapi működésétől. Azt valljuk, hogy a művészeti iskola feladatköre nem zárul be a tantermek falainál, hanem városunk kulturális életének a színesítését, a helyi közművelődés fejlesztését is magába foglalja.

A MŰVÉSZETI ISKOLA KAPCSOLATRENDSZERE

Az Kiskunmajsai Egressy Béni Alapfokú Művészeti Iskola kiterjedt kapcsolatrendszerrel rendelkezik. Kapcsolatrendszerünk kiterjed a helyi és a környező településeken lévő óvodákra, általános iskolákra, közművelődési intézményekre, a helyi kulturális civilszervezetekre.

Az óvodákkal az elmúlt néhány évben vált szorosabbra a kapcsolat. Ennek oka, hogy már az óvodai nagycsoportosokat is igyekszünk ösztönözni a hangszer-, illetve a néptánc tanulására. Minden évben a beiratkozások előtt hangszerbemutatót szervezünk részükre a zeneiskolában. A visszajelzések minden esetben pozitívak voltak. Az óvodák vezetői, dolgozói kiválóan segítik ezt a munkát, a szervezéstől, a különböző tájékoztató anyagok terjesztéséig.

A beiskolázással kapcsolatban rengeteg segítséget kapunk még a helyi és a szanki általános iskoláktól. Ebben a tekintetben kiváló az együttműködésünk az alsó tagozatos pedagógusokkal, akik tisztában vannak a zene és néptánc tanulás fejlesztő hatásával a gyermekek személyiségére. Ebből a szempontból kiemelkedően sok segítséget, ösztönzést kapunk a Szent Gellért Katolikus Általános Iskolától, és az Arany János Általános Iskolától.

Kapcsolatunk szorosabb a Szanki GY. Szabó Béla Általános Iskolával, ahol telephelyünk is működik.

Az oktatási intézményekkel való kapcsolat meghatározó része, hogy zenész és néptáncos növendékeink számtalan alkalommal szerepelnek az iskolák ünnepélyein, rendezvényein.

Folyamatos kapcsolatban állunk a kiskunmajsai Művelődési Központtal és a Városi Könyvtárral is. Évente több alkalommal fordulnak hozzánk zenei produkciókat kérve, így tanítványaink, tanáraink, folyamatosan szerepelnek kiállítás-megnyitókon, a könyvhét rendezvényein, író-olvasó találkozók alkalmából stb.

A Művelődési Központban rendezzük meg több nagyobb rendezvényünket is, mint az Alapítványi Hangversenyt, Tanári Hangversenyt, melyeknek szervezésében, lebonyolításában felbecsülhetetlen segítséget kapunk az intézmény vezetésétől, dolgozóitól.

Speciális kapcsolatban állunk a Kiskunmajsai Ifjúsági Fúvószenekari Egyesülettel, mely iskolánk keretei közül nőtte ki magát városunk kulturális életének egyik

meghatározó civil szervezetévé. Kapcsolatunkat az egymásra utaltság, egymás segítése jellemzi, hiszen iskolánk feladata az egyesület utánpótlásának biztosítása, a zeneiskolai tanulók ösztönzése, hogy bekapcsolódjanak az együttes munkájába, ezáltal azonban több évtizedes munkánk eredményét a zenekar színvonalán, sikerein keresztül tudjuk legmarkánsabban bemutatni.

Iskolánk a mai napig lehetőséget biztosít az együttes saját hangszerrel nem rendelkező, már nem művészeti iskolás tagjainak a használaton kívüli hangszereink kölcsönzésére. Az együttes cserébe oktatási célra biztosítja azon hangszereit, melyekkel iskolánk nem rendelkezik (timpani, xilofon). Biztosítjuk továbbá az iskola helyiségeit a szólampróbák és egyéb szakmai programok céljára.

Szintén kiemelkedő fontosságú és mélységű kapcsolatban állunk Kiskunmajsa másik kiemelkedő kulturális civil szervezetével, a Mayossa Hagyományőrző Egyesülettel. Az egyesület biztosítja - megállapodás alapján iskolánk részére a néptánc próbatermet, és sok olyan kelléket - ruhákat, hang- és videófelvételeket - melyek nélkülözhetetlenek a tanszak eredményes, színvonalas működtetéséhez. Néptáncos tanítványaink jelentős része, az iskolarendszerű néptánctanulás végeztével az Egyesületben folytatja a magyar népi hagyományok, a kultúra ápolását.

Iskolánk életében egyre fontosabb szerepet tölt be a Kiskunmajsai Zeneiskoláért Alapítvány. Az alapítvány több esetben hangszer és egyéb taneszköz beszerzésével támogatta az intézményt.

AZ KISKUNMAJSAI EGRESSY BÉNI ALAPFOKÚ MŰVÉSZETI ISKOLA NEVELÉSI PROGRAMJA

AZ ISKOLÁBAN FOLYÓ NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA CÉLJAI, FELADATAI, ESZKÖZEI, ELJÁRÁSAI ÉS AZ EGYES MŰVÉSZETI TEVÉKENYSÉGEK OKTATÁSÁNAK CÉL- ÉS FELADATRENDSZERE

AZ ISKOLÁBAN FOLYÓ NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA ALAPELVEI

- A művészeti iskola feladata a zenei-, tánc műveltség megalapozása és fejlesztése.
- Biztosítania kell a szükséges és megfelelő lehetőségeket a kreatív és művészi tevékenységhez, hogy a gyermekek is teljes értékű résztvevői lehessenek a kulturális és művészeti életnek.
- A zene, a tánc elősegíti a személyiség szabad fejlődését. A zenei érzésnek és kifejezésének képessége fejleszti az egyén azon képességét, hogy felfedezze önmagát és az őt körülvevő világot. A közös muzsikálás, a közös tánc fejleszti az egyén kommunikációs képességét és segíti a társadalmi viselkedés megfelelő kialakulását.
- A művészetekkel való foglalkozás más képességek kibontakoztatására is pozitívan hat. Ide tartozik a koncentráció, a kitartás, a motiváció, a kreativitás, a kommunikációs és önkifejező készség, a társadalmi szerepvállalás és a csapatmunka.
- A zene rendkívül sokoldalú és sok más művészethez kapcsolódik (tánc, balett, zenés színház stb.). A zenei nevelés alkalmat ad az érdeklődő és fogékony növendékek képességeinek komplex fejlesztésére, biztosítja a különböző szakterületen való jártasságok megszerzését és gyakorlását.
- A zeneoktatás lehetőséget nyújt az esztétikai érzékenység – nyitottság, igényesség, fogékonyság – alakítása mellett a zene megszólaltatásához szükséges hangszeres technikai ismeretek megszerzésére.
- A tánc a művészeti nevelés mellett hozzájárul a növendékek mozgáskultúrájának, fizikai állóképességének fejlesztéséhez, az egészséges életmódra neveléshez,
- Igaz értékeket felismerő és elfogadó, jellemükben jóra törekvő, az emberi kapcsolatokban kiegyensúlyozott, a művészetekben a rendet és harmóniát kereső, esztétikai szépségekre nyitott, igényes, a másik embert elfogadó személyiségekké formálni a ránk bízott gyermekeket, fiatalokat, a zene, néptánc művészi eszközeinek felhasználásával.

- Az értékek felismerése és tudatosítása által belülről irányított, önálló döntésre, cselekvésre képes, szabad emberek nevelése, akik nem elvárásokat teljesítenek, hanem tudatosan törekszenek a jó, a szép, az igaz dolgok megvalósítására, és ez által válnak rendezett, harmonikus személyiségekké.

A PEDAGÓGUSOK HELYI INTÉZMÉNYI FELADATAI

- Iskolánk pedagógusainak elsődleges feladata, a választott hangszer, a népi tánc és az ehhez kapcsolódó kötelező, illetve választott tantárgyak tanítása.
- A pedagógusok feladata egyrészt szükséges elméleti ismeretek megtanítása, mindezek gyakorlati alkalmazásának elsajátíttatása a hangszeres játék, a tánc folyamán, és kiemelt feladat a hangszeres játékhoz illetve a néptánchoz elengedhetetlen készségek, képességek (pl. zenei hallás, ritmusérzék, és a különböző hangszerspecifikus készségek, mozgáskultúra) napi szintű fejlesztése, a tantervi előírások nyújtotta lehetőségek szerint a tanuló egyéniségének leginkább megfelelő tananyag kiválasztása, a helyes gyakorlás módszerének megtanítása.
- A tanítási-tanulási folyamatban a pedagógus a szükséges új ismereteket bemutatja, tudatosítja, ismerteti, szemlélteti a helyes gyakorlás módszerét majd az ismeret elsajátítását, begyakorlását ellenőrzi.
- A pedagógusok feladata a tanulók előmenetelének dokumentálása a haladási naplókban-, és a tanulói teljesítmény értékelése.
- Az egyéni és csoportos órák folyamán a pedagógusok a következőfejezetekben felsoroltak szerint végzik a tanulók nevelését.
- Fontos feladata a színpadi viselkedés szabályainak elsajátíttatása
- A pedagógusok a nevelési – oktatási feladataikat személyre szabva, differenciáltan végzik, segítve a kiemelkedően tehetséges tanulók magasabb szintű fejlődését, illetve a lemaradó növendékek felzárkóztatását. Kiemelt feladat a kiemelkedő tehetségű növendékek művészi pályára, különböző szintű művészeti versenyekre történő felkészítése.
- Pedagógusaink feladata a tanulók bevezetése a társas zenélésbe, és a növendékek ösztönzése a különböző iskolai együttesek munkájába történő bekapcsolódásra. Ezen együttesek munkájában a pedagógusok személyesen is részt vesznek.
- Tanáraink feladata a tanulók felkészítése iskolánk, egyéb oktatási intézmények és más szervezetek rendezvényeire.
- A tanítási folyamat során pedagógusaink állandó kapcsolatot tartanak fenn növendékeik szüleivel, mely során a szülőt folyamatosan tájékoztatják a tanuló előrehaladásáról, az esetlegesen felmerülő problémákról. A kapcsolattartás írásban a művészeti iskolai tájékoztató füzeten keresztül, illetve telefonon, vagy az egyéni fogadóórák keretében történik.
- A vidéki fellépéseken, versenyeken, művészeti táborokban pedagógusaink látják el a gyermekek felügyeletét, illetve szervezik az ilyen alkalmakat.
- A pedagógusok szervezik saját tanszakuk életét. Közreműködnek az órarendek elkészítésében, tanszaki hangversenyek, vizsgák szervezésében

- Pedagógusaink szervezőként, rendezőként, fellépőként közreműködnek iskolai rendezvényeinken.
- A pedagógusok ellátják mindazokat az adminisztratív feladatokat, illetve a nevelőtestület tagjaként gyakorolják mindazok jogaikat illetve kötelességeiket, melyeket magasabb jogszabályok megállapítanak számukra.

A NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA CÉLJAI, FELADATAI

- Nevelésünk elsődleges célja az igaz értékeket felismerő, értékeket kereső és elfogadó személyek nevelése.
- El kell érnünk, hogy növendékeink életében a művészetek embert gazdagító hatása, a zenehallgatás, a zenével, tánccal való élményszintű foglalkozás meghatározó legyen.
- Esztétikai érzékenységre, nyitottságra, igényességre neveljük növendékeinket az életkori sajátosságok figyelembe vételével, a tanulók érdeklődésére és tehetségére építve.
- Célunk az egyetemes kultúra, az európai műveltség, a nemzeti, népi hagyományok és értékek átadása, az értékmegőrzés formáinak kialakítása a nevelési tevékenységben.
- Rendszerességre nevelés az idő okos felhasználásával, a rendszeres otthoni gyakorlással.
- Önfegyelemre nevelés, a figyelem tartós irányultsága; a kottára, a két kézre, hangzásélményre, testmozgásra, vizuális élményekre, végső soron a test és lélek minden rezdülésére.
- A művészeti iskola célja, hogy az általa nyújtott oktatással, érzelmi és esztétikai neveléssel járuljon hozzá a sokoldalú, művelt, kreatív személyiség kialakításához.
- Valamennyi tanulót adottságainak, lehetőségeinek megfelelő, minél kedvezőbb szintre kell eljuttatni, egyéni érési, fejlődési ütemének figyelembevételével.
- A zeneoktatás feladata a zenei műveltség megalapozása és fejlesztése; a zenei képességek (hallás, ritmusérzék, intonációs érzékenység, fogékonyság a dinamika és a hangszín különbségeire, zenei memória, fantázia, előadói és manuális készség) fejlesztése.
- A zeneiskola rendszerezett zenei ismereteket nyújt. Segít a kottaolvasás és -írás biztos elsajátításában, a zenei műszavak és jelentésük megismertetésében. Feladatai közé tartozik a zene logikája, a harmóniai szerkezet és a forma összefüggéseinek megismertetése.
- A főbb zenei stílusok és korszakok sajátosságainak, népünk és más népek zenéjének, a zene történetének és a zeneirodalom nagy egyéniségeinek megismertetése, a zene társművészetekkel való kapcsolatának tudatosítása.
- A zeneoktatás formálja a tanulók zenei ízlését, kialakítja a növendékek zenei karakterek iránti érzékenységét. A kortárs zene befogadására nevel. Kibontakoztatja zenei fantáziájukat, alkotó magatartásukat, kreativitásukat, kialakítja technikai készségüket és improvizációs képességüket.
- A néptáncoktatás feladata a magyar néptánc és népi kultúra iránti érdeklődés kialakítása és elmélyítése, hagyományaink, kulturális örökségünk továbbéltetése, a

mozgáskultúra megalapozása és fejlesztése, a tánc, mint a közösségteremtés és közösségformálás lehetséges eszközének értelmezése.

- A művészeti iskolai tanítás rászoktatja a tanulókat a rendszeres, céltudatos munkára, fejleszti önállóságukat. Célja, hogy értékes zenei, tánc anyag tanításával, vonzó módszereivel olyan érzelmi kapcsolatot teremtsen a tanulókban az aktív zenélés, táncolás iránt, hogy az a növendékek örömforrásává, mindennapos szükségletévé váljon.
- A művészeti iskola neveljen az értékes zene szeretetére; ösztönözze őket rendszeres zenehallgatásra, hangverseny- és operalátogatásra, a zenei és táncélet eseményei iránti érdeklődésre, életkoruknak megfelelő művészeti tárgyú könyvek, ismeretterjesztő művek olvasására, de legfőképpen aktív társas muzsikálásra, táncolásra.
- A feladatok közé tartozik még a tehetséggondozás is, a művészi pályát választó, arra alkalmas növendékeket fel kell készíteni közép- vagy felsőfokú intézményben való továbbtanulásra.
- Lehetőség szerint a tanulók többségének tudását olyan szintre kell fejleszteni, hogy képesek legyenek amatőr együttesben, vagy zenekarban való muzsikálásra, tánccsoportban való részvételre.
- Lehetővé kell tenni a közreműködést más intézmények kulturális rendezvényein.
- A művészeti nevelés eszközeivel is erősíteni kell a nemzeti kultúra és hagyományok ápolása iránti elkötelezettséget.

AZ ISKOLA OKTATÁSI CÉLJAI, FELADATAI

- Tudáskínálatban gazdag, tanításban és tanulás-irányítási módszereiben hatékony, a képességek fejlesztését differenciáltan szolgáló, igényes szakmai szintű, élmény-centrikus művészeti iskola-modell továbbfejlesztése.
- A zenehallgatás, zeneértés szerepének méltó helyre emelése a tanulás folyamatában.
- A tanulók ismerjék meg az európai, ezen belül a magyar népi zenei, és tánc hagyományokat
- Hangversenyek, csoportos zenélési, táncolási lehetőségek kínálata, ahol a növendékek tudásukat a mindennapi élet szintjén is kipróbálhatják.
- Irányítsa a tanulók figyelmét az emberi, természeti környezet szépségeire, ösztönözze őket az önkifejezés eszköztárának gazdagítására és a tanult művészi kifejezőeszközök alkalmazására.
- Tanítsa meg az emberi élet rezdüléseinek, a mindennapok benyomásainak, az érzelmeknek a megértésére, művészi kifejezésére.
- A zenei munkaképesség gondozás „Kovács módszer” alkalmazásával felkészíteni a a tanulókat a zenei foglalkozási ártalmak elkerülésére, gondoskodni a zenéléshez szükséges fizikumbeli háttérfeltételek biztosításáról, fejlesztéséről.

TANÍTVÁNYAINKRA VONATKOZTATVA AZ OKTATÁSI CÉLKITŰZÉSEK

- Az általános műveltséghez tartozó művészeti ismeretek megszerzéséért tanuló növendékeinknél elméleti szinten a zeneirodalmi ismeretek megszerzését, hangszerkezelésben pedig az oldott, stílusos megformálást, a magyar néptánc, népi kultúra iránti érdeklődés elmélyítését, a művészeti eszközök által történő önkifejezés megtanítását tekintjük célnak.
- Kiemelkedő képességű növendékeink esetében célunk a választott művészeti ágnak megfelelő elméleti és a gyakorlati tudás egyre igényesebb szintű elsajátítása, az országos versenyek és művészeti szakközépiskolák szakmai szintjére történő felkészítés.
- Az egyetemes és a nemzeti kultúra minél nagyobb szegmensének, és a nemzeti művészeti hagyományok széles körű megismertetése, az általános műveltség kiszélesítése.

OKTATÁSI CÉLKITŰZÉSEINK MŰVÉSZETI ÁGANKÉNT

ZENEMŰVÉSZET

- Zeneiskolánk célja és feladata a zenei nevelés és zeneoktatás egymást kölcsönösen kiegészítő folyamatában, a nevelendő gyermekek teljes személyiségének jó irányban történő fejlesztése a zene eszközeivel.
- A zenei képességek: hallás, ritmusérzék, intonációs érzékenység, zenei memória és fantázia, előadói készség, manuális készség, a dinamika, karakterek és hangszín iránti érzékenység kialakítása, fejlesztése.
- A zenei oktatás elsődleges feladata, hogy tanulóit egy hangszer kezelésének gyakorlati megismerése közben a zene emberformáló erejére építve elvezesse a zenei jelenségek, folyamatok megértéséhez és a zenei értékek felismeréséhez.
- A hangszertanulás és a zenei folyamatok tudatosítása szükségessé teszi a zenei jelrendszer (kottaírás, kottaolvasás) megismerését, a belső hallás kifejlesztését, a zenei fantázia, kifejezőkészség kialakítását, a megismert zenei gondolatok kreatív, improvizatív alkalmazását.
- Rendszerezett zenei ismeretek, általános zenei műveltség átadása, a zenei műszavak, a zene logikájának megismertetése.
- A tanulók rendszeres, céltudatos, igényes munkára nevelése
- A zene jelenségeinek élményszerű megismerése a zeneirodalom remekműveinek hallgatása révén történhet, majd az itt szerzett élményeket hasznosítja a növendék a saját hangszeres játékában.
- A zeneiskola alapfeladataihoz tartozik a növendékek felkészítése országos versenyekre, azoknak megyei és iskolai válogatóira.
- Alapfeladat a kamaracsoportok, zenekarok működtetése.
- A tanulók aktív társas muzsikálásra nevelése, és ösztönzése amatőr zenekarokban, kamaraegyüttesekben, kórusokban való részvételre.
- A tanulók felkészítése más intézmények rendezvényein való részvételre.

- A zenei pályát választó növendékek felkészítése a szakirányú továbbtanulásra.

NÉPTÁNC

- A tanulók ismerjék meg a hagyományos népi játékokat, a különböző dialektusok táncrendjét, az ehhez kapcsolódó mozgásanyagot és ennek variációs lehetőségeit, a táncokhoz tartozó énekeket, és zenei kíséretet.
- Ismerjék a társasági táncélet alkalmait.
- Ismerjék folklórkutatásnak alávetett társadalmi réteg, a „nép” műveltségének sajátos helyét az egyetemes emberi kultúrában.
- Sajátítsák el a tánc művészi és közhasznú formáit, ismerkedjenek meg a színpadi táncművészet legfontosabb ágazataival, korszakaival.
- Ismerkedjenek meg az egyetemes és a nemzeti táncművészet néhány kiemelkedő alapművével, és ezek elemzésén keresztül a táncirodalom különböző stílusaival.
- A néptánc képzés alakítsa ki a tanulóban a rendszeres munka igényét, a munkafegyelmet, a munka tudatos kontrollálását, a művészi előadásmód kivitelezését,az esztétikai érzéket, a fogékonyságot a múlt és jelen értékeinek befogadására.
- Fejlődjön a tanuló mozgáskultúrája, állóképessége, ritmusérzéke, hallása, tér-, forma-, stílusérzéke, mozgásmemóriája.
- A tanszak további feladat, hogy fejlessze a növendék mozgásmemóriáját, improvizációs készségét, ízlését, kritikai érzékét, vizuális memóriáját, képzelőerejét.
- Ösztönözze a tanulót, a népi hagyományokban való elmélyülésre, néprajzi kultúrtörténeti ismereteinek gyarapítására, múzeumlátogatásra, a média táncos témájú műsorainak figyelemmel kísérésére, aktív részvételre a különböző iskolán kívüli alkalmakon, pl. táncházakban.
- Hívja fel figyelmét az életkoruknak megfelelő néprajzi, népzenei, folklór és tánctörténeti irodalomra.
- Irányítsa a tanulót szakirányú továbbtanulásra, az amatőr táncéletbe történő bekapcsolódásra.

AZ ISKOLÁBAN FOLYÓ NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA ELJÁRÁSAI ÉS MÓDSZEREI

- A művészeti iskola pedagógiai programja követelményközpontú, pedagógiai szempontból tanulóközpontú.
- A tanulást és gyakorlást nem feladattá, hanem a gyermekek életének szerves részévé, lételemévé, örömforrássá kell tenni.
- Az egyéni fejlődési, haladási ütemnek megfelelően a tanítási – tanulási (az elsajátításra fordított egyéni) időt differenciáltan kell kezelni. A középpontban elsősorban a folytatandó tanulási folyamat elősegítése áll. A tudást, az ismereteket saját tapasztalatokon át tudja befogadni a gyermek, ezért elegendő időt kell biztosítani az ismeretek feldolgozására, beépítésére.

- Fontos a célok elérése érdekében az önfegyelemre való nevelés, amely szerepét a tanuló is felismeri és elfogadja, így az a külső fegyelmezés helyébe lép.
- Fejleszteni kell a megismerés igényét és képességét.
- A művészetoktatás célja minél több sikerélményhez juttatni a gyermekeket.
- Fontos a harmonikus iskolai légkör megteremtése, ahol a tanár, a tanuló is jól érzi magát, ahol a növendék is aktívan részt vesz a tanítási – tanulási folyamatban.
- Törekedni kell, hogy művészeti iskolánkban minden tanuló saját képességeinek, lehetőségeinek optimumáig jusson el értelmi és erkölcsi fejlődésben.

SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI FELADATOK

- Művészetoktatásunk lényege a nevelendő gyermekek / fiatalok valós értékek felé vezetése, a jó irányban történő személyiségfejlesztés.
- A művészeti képzés a személyiségre elsősorban emocionálisan hat, a lénye legmélyén érinti meg a különböző művészeti ággal foglalkozókat. Utat mutat az igaz értékek felismeréséhez.
- Célunk, hogy tanításunkban olyan módszereket alkalmazzunk, melyek a művészetekkel, mint eszközzel, tanuló gyermek teljes személyiségére hatnak.
- A személyiségfejlesztés szempontjából legfontosabb, hogy csak igaz értéket adjunk növendékeinknek, és azt szeretettel adjuk!
- Igen fontos, hogy milyen zenei anyagot adunk növendékeinknek, mert a zene alkalmas örömteli, önajándékozásra képes, bátor, nyílt és önálló személyiségek nevelésére. Iskolánk célja ez. De a hamis értékeket hordozó zene az önzés, tunyaság, rombolás irányába vezethet, ezért úgy kell bemutatnunk a zenei értékeket, hogy növendékeink helyesen tudjanak választani a személyiséget építő és romboló zene között.
- A művészi látás- és kifejezésmód mindig egyéni. Ennek tudatosítása nagyban hozzájárul a másság, különbözőség elfogadásához, a tolerancia kialakulásához.
- A művészeteken keresztül törekszünk a világ, a különböző korok, kultúrák, népek, emberek, az emberi természet, érzelmek sokoldalú bemutatására, ezáltal, a világ történéseit érzékenyebben, árnyaltabban felfogó személyiséget igyekszünk kialakítani.
- Az egyéni és csoportos foglalkozások során a tanulóban olyan értékeket tudatosítunk, mint megbízhatóság, felelősségvállalás, céltudatosság.
- A művészettel való foglalkozás örömet jelent, így a különböző művészeti ágakban való elmélyülés képes felkelteni az emberben a jóra való hajlamot.
- A művészetekkel, kiváltképp a zenével való foglalkozás kedvezően befolyásolja az intellektuális agyi képességeket és a koncentráló képességet is. Ezt a tényt pszichológiai vizsgálatok igazolják.

- A személyiség formálásában az örökletes adottságokon túl a környezet kultúrájának, normáinak, elvárásainak is jelentős szerepe van. A zenetanítás során kifejezetten előnyt jelent, hogy a gyermekekkel egyénileg, ill. kis létszámú csoportban foglalkozhatunk. Erős személyes kötődés alakul ki tanár és tanítványa között, mely meghatározó a tanuló fejlődésében.

- A gyermekek kezdeti motivációja a zene-, tánctanulás során gyakran a tanári személyiség kiválasztásán alapul. Később ezt megerősíti, vagy gyengíti a kontaktus alakulása, az elvárásoknak való megfelelés eredményessége. A közösségfejlesztés során a társakhoz való kötődést, alkalmazkodást, összetartozás érzését, ill. a közösen elvégzett eredményes munka elégedettségét tapasztalják meg tanítványaink.
  Mindez integráltan is megjelenik a különböző szakmai foglalkozások során.

- Az erős kötődés a tanári személyiséghez és a pedagógus viszonya a tanulóhoz erősen befolyásolja a zenetanulás eredményességét. Megnő ezért a pedagógiai vezető és a munkáltató felelőssége a pedagógusok alkalmazása, munkájának ellenőrzése során.

- Feladataink a személyiségfejlesztés során:
  - Pozitív megerősítés, a motivációs bázis támogatása élményekkel, helyes kritikával, értékeléssel. Helyes önértékelés kialakítása.
  - A sikerek és kudarcok közös feldolgozása, megbeszélése a szülők bevonásával.
  - A helyes gyakorlás – mint az eredményesség egyik záloga – megtanítása, fejlesztése, motiválása.
  - Az esztétikai érzék, ízlés fejlesztése, formálása.
  - Az önkifejezés, nyitottság és mások elfogadásának fejlesztése. A zene, tánc által elérhető öröm, élmény bemutatásának fejlesztése, a szereplési szorongás leküzdésének segítése.

- Alapvető célunk a személyiségfejlesztés során, hogy a zenepedagógia sajátos eszközeit is felhasználjuk a kapcsolatteremtési képesség fejlesztése során. Feladataink eredményes végzéséhez szükségünk van a szülők segítségére, a velük való jó kapcsolat kialakítására és fenntartására.

- A szaktanári feladatok része a tájékoztatás is. A szülőket, tanulókat a tanév kezdetén, ill. szükség szerint folyamatosan tájékoztatni kell minden olyan kérdésről, mely gyermekük iskolai tevékenységére vonatkozik. Lehetőséget adunk a szülőknek és tanulóknak az egyéni és csoportos, szervezett véleménynyilvánításra.

- Ennek eszközei:
  - - a tanuló órai munkájának, otthoni gyakorlásának folyamatos értékelése, a motiváció megerősítése a pozitív irányú, de helyes egyensúlyt tartó önértékelés kialakítása, megerősítése,
  - - órai bejegyzés az üzenő füzetbe
    - rendszeres szülői értekezlet, a gyermekek teljesítményének, szereplési szituációknak közös megélése és feldolgozása, a fejlődési ütem és a személyes problémák megbeszélése, a megoldások közös keresése
  - - szülői óralátogatások biztosítása, felkészítés az otthoni gyakorlás segítésére
  - – a tanulók, szociális és kulturális helyzetének felmérése

- o - a szülők érdeklődésének felkeltése az iskola közösségi programjai iránt, bevonásuk ezek szervezésébe, megvalósításába

KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS FELADATOK

A közösségfejlesztéssel kapcsolatban a zene-, néptánc tanítás óriási előnyökkel rendelkezik.

- A kamarazenélés és a zenekari játék, néptáncpróba olyan közösségteremtő erővel bír, hogy több évig együtt zenélő, táncoló növendékeink életre szóló barátságokat kötve képesek egymást segítve élő közösségként tevékenykedni.
- Iskolánk szakmai céljai között éppen ezért kiemelt fontosságú, hogy növendékeink minél hosszabb ideig gyakorolhassák az együttzenélést. Erre próbálunk lehetőséget teremteni fúvószenekar, vonósegyüttes, különböző összeállítású kamaraegyüttesek, konzortok, énekkar szervezésével.
- A néptánc oktatás ebből a szempontból előnyt élvez, hiszen csak csoportos oktatási formában működik. Tapasztalataink szerint néptánccsoportjaink erős összetartó közösségként működnek.
- A zenekari, énekkari, kamarazenei, néptánc foglalkozások során a gyermekek megtanulnak a másik emberre figyelni, a másik értékeit megbecsülni, így olyan alapvető lelki gazdagság épül be személyiségükbe, mely képes emberi kapcsolatokat teremteni, távolabb nézve pedig valós értékekre irányuló társadalmat építeni.
- Még ki nem aknázott lehetőség a nyári művészeti alkotótáborok szervezése, melyeknek bevezetését tervezzük. Itt „állhatnak össze", vagy töltődhetnek fel új élményekkel együtteseink, és itt adódik alkalma növendékeinknek a társművészetekkel való találkozásra. A táborban együtt töltött napok a személyek mélyebb kapcsolatát eredményezi, és a közösséget is erősíti.
- A közösségfejlesztés eredményei továbbnőttek zeneiskolánk falain, Növendékeink a művészeti iskolai évek után is együtt zenélő, táncoló csoportokat alkotnak, melynek eredménye a Kiskunmajsai Ifjúsági Fúvószenekar, és a Mayossa Hagyományőrző Egyesület.

A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ TANULÓKKAL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉG HELYI RENDJE

A gyermek a tanár számára feladat, akit szeretettel és szakmai tudással az életre kell nevelni, „az ő saját életére", ahol a művészet megismert értékei az ő egyszeri, megismételhetetlen személyiségét gazdagító tényezőkké válnak. Ezért fontosnak tartjuk a tehetséggondozás szerepét.

1. Iskolánkban kiemelt figyelemmel kísérjük azokat a tanulókat, akik zenei pályán kívánnak továbbtanulni. Őket az adott tanszak tanárainak javaslata alapján „B" tagozatra irányítjuk, mely lehetővé teszi, hogy nagyobb időintervallumban foglalkozhassunk velük. Ez egyrészt hosszabb főtárgyi órákat jelent, másrészt lehetővé tesszük, hogy 2-5 fős csoportokban, esetleg egyénileg vegyenek részt az elméleti órákon. Amennyiben óraszámi kereteink lehetővé teszik, szeretnénk bevezetni ezen növendékeink esetében

az egyéni órakeretet, mely még több lehetőséget adna a felvételire való sikeres felkészülésre.

2. A „B” tagozatról az „A”-ra visszaléphet az a tanuló, aki a számára előírt minimális követelményeknek nem kíván, vagy nem tud megfelelni. Ez történhet kérelem alapján (szülő, tanuló), vagy a tanszaki munkaközösség javaslatára. A „B” tagozatra történő besorolást és ennek változásait a tanszakvezetők előkészítő munkája alapján az intézményvezető hagyja jóvá.
3. Hangszeres növendékeink évente 1-2 alkalommal, a kiemelkedőbbek 5-6 alkalommal szerepelnek különböző hangversenyeken. A hangversenyre történő felkészítés során, a napi tanulási feladatoknál tágabb körű ismeretekre tesznek szert a növendékek. Ennél a felkészülésnél még igényesebb munka az, amikor országos versenyre vagy annak megyei válogatójára kell felkészíteni egy-egy növendéket. A tehetségek felismerését szolgálják megrendezendő házi-, illetve regionális tanulmányi versenyeink.
4. A zenei tehetség kibontakozásának alapja a rendszeres és gyakori zenehallgatás. Értékes, igényes, élő zene hallgatására a városban egyre több lehetőség nyílik. A zeneiskola tehetséges növendékeinek és tanárainak, kamaraegyütteseinek vagy a fúvószenekar hangversenyeire évente több alkalommal kerül sor. Eddig csak főtárgy tanári, egyéni kezdeményezésként volt példa arra, hogy növendékeinket vidéki hangversenyekre vittük el, de tervezzük, hogy művészeti iskolai keretek között szervezzünk olyan vidéki hangverseny látogatásokat, ahol országos nemzetközi hírű előadóművészekkel találkozhatnak a tanulók.
5. A tehetséggondozás szempontjából rendkívül fontos a korai fejlesztés, a korosztálynak megfelelő módszerek kidolgozásával és alkalmazásával, komplex módon. A zenei tehetség általában nagyon korán megmutatkozik, és igazán akkor lehet kibontakoztatni, ha a tehetséges gyermekkel kezdettől fogva képességeinek megfelelő módszerekkel és igényességgel foglalkoznak. Ezért ösztönözzük - hangszerbemutatókon keresztül - a gyermekeket arra, hogy minél korábban, általános iskolai 1-2. osztályban kezdjék meg a zenei tanulmányokat.
6. Zenei pályára, országos versenyekre készülő tanítványainkat a felkészítés folyamán több alkalommal elkísérjük meghallgatásra zeneművészeti szakközépiskolai tanárokhoz.
7. A kiskunmajsai művészeti iskolába - mint általában minden zeneiskolába - különböző családi környezetből, nagyon eltérő zenei háttérrel érkeznek a gyermekek. A hátrányokat elsősorban a szolfézs előképző órákon a zenetanulást játékos, élményt adó módon előkészítő feladatokkal tudjuk kompenzálni. Népi játékokkal, ritmusjátékokkal, mozgás-játékokkal foglalkozó csoportórákon, játékos módszerek segítségével ismerkedhetnek meg a gyermekek a zene alapvető elemeivel. A feladatok lényege a zenei élményadás, a zene élményszinten történő átélése, mozgásos kifejezése,
8. A hangszertanulásban nehezebben haladó növendékeink számára szeretnénk bevezetni a tanulás folyamatában a felzárkóztatást szolgáló egyéni órakeretet, mely egy-egy fél évre vagy egy tanévre szól. Ilyenkor saját tanára ”együtt gyakorolna " a növendékkel, vagyis megtaníthatná a hangszeres gyakorlás személyre szóló, leghatékonyabb módszereire.
9. A tehetséggondozásra egyéb művészeti ágak esetén jelenleg kevés lehetőségünk van. Tanáraink jelenleg is kiemelten foglalkoznak a tehetséges tanulókkal, de az óraszámi lehetőségek függvényében szeretnénk bevezetni indokolt esetben a kötelező órákon felüli egyéni foglalkoztatást. Természetesen a néptáncot tanuló, művészi pályára készülő tanulóinknak is biztosítjuk a lehetőséget, hogy még a felvételi előtt, több alkalommal eljuthassanak az adott szakon tanító szakközépiskolai tanárhoz készség-, képességfelmérés, tanácsadás céljából.

A TANULÓKNAK AZ INTÉZMÉNYI DÖNTÉSI FOLYAMATOKBAN VALÓ RÉSZVÉTELÉNEK HELYI RENDJE

1. A NKT 46§ (6) k) bekezdése szerint a tanuló joga, hogy „személyesen vagy képviselői útján - jogszabályban meghatározottak szerint - részt vegyen az érdekeit érintő döntések meghozatalában”
2. A művészeti iskolában az iskola speciális struktúrájából adódóan diákönkormányzat nem működik ezért a Nemzeti Köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 48 §-ban felsorolt döntésekben a tanulók iskolánkban nem vesznek részt.
3. Az egyes tanulókat kapcsolatos egyéb intézményi döntésekben minden esetben kikérjük az érintett növendékek véleményét.
4. A tanulók hangszer- és főtárgyi tanár választása esetében a tanuló igényeinek figyelembe vételével, de a tanári órakeretek, és az egyes tanszakokra való bekerülés pedagógiai programunkban meghatározott feltételeinek vizsgálata után hozunk döntést.
5. A tanulók hozzájárulása szükséges az évi kettő kötelezőt meghaladó szereplés, művészeti versenyre, művészeti alapvizsgára, záróvizsgára történő jelentkezéshez.
6. A tanulók dönthetnek a választható tantárgyak felvételéről, az iskolai együttesekbe való bekapcsolódásról. Ezek a megfelelő tanulói összetétel, létszám megléte esetén valósulhatnak meg.
7. A tanulók beleegyezését kérjük minden esetben az évközi tanárváltással, órarendi változásokról, vagy a csoportbeosztások változásáról hozott döntések esetében.

A SZÜLŐK, TANULÓK ÉS A PEDAGÓGUSOK EGYÜTTMŰKÖDÉSÉNEK FORMÁI, TOVÁBBFEJLESZTÉSI LEHETŐSÉGEI

A sikeres tanulás folyamatában elengedhetetlen a tanuló, pedagógus és szülő folyamatos együttműködése. Amennyiben ez a hármas együttműködés nem alakul ki, kisebb az esélye annak, hogy a tanuló képességeihez mérten a maximumot tudja nyújtani.

1. Fontosnak tartjuk, hogy az iskola élettér tanár, diák és szülő számára egyaránt. Élettér és igazodási pont, ahol az ember - tanár, gyermek és szülő - önmagára találhat.
2. Elengedhetetlenül fontos feladat a tanórákon kívüli szabadidős tevékenységek irányítása. A tanszaki és egyéb hangversenyek keretében történő találkozás a zenével, versenyeken, találkozókon, zenei táborokban szerezhető, életre szóló élmények integrálása a mindennapi pedagógiai munkába.
3. Az intézmény kapcsolatainak alakításában ugyanúgy a személyesség, a személy megszólítása a döntő, mint ahogy nevelési elképzeléseinkben is a személyiség formálása áll az első helyen.
4. Az intézmény kapcsolatai egyrészt belülről kisugárzó, az iskolához közvetlenül kötődő személyek (tanárok, egyéb dolgozók, diákok) kapcsolata mindazokkal, akiket érdekel iskolánk tevékenysége, vagyis szülőkkel, más iskolák tanáraival, a zeneiskolába koncerthallgatóként érkező zeneszerető polgárokkal.

5. Másrészt kívülről befogadó, a város lakosságának, intézményeinek elvárásait teljesítő, a város kulturális életét a zeneművészet gyakorlatával segítő, mindig az „emberhez” szóló kapcsolat. Hiszen az embert megszólítani nemcsak szóval lehet, hanem a zene kommunikációs nyelvén is, mely minden embert megérint, mindenkire a legmélyebb szinten, emocionálisan hat.
6. Az intézmény tevékenységére, munkája eredményességére nézve meghatározó a zeneiskolába járó növendékek szüleivel kialakított kapcsolat.
7. A gyermekek nevelése és a kultúra átadás szempontjából azonban egyaránt nélkülözhetetlennek tartjuk az „informális”, személyes beszélgetésekre épülő - a szülői értekezletet, vagy a hangversenyeket megbeszélésekkel kiegészítő - tanár-szülő kapcsolatot.
8. A szülők elvárása az, hogy gyermekeik megkapják iskolánkban azt a nevelést, amiért a zeneiskolába beíratták őket, vagyis az iskola teljesítse pedagógiai célkitűzéseit.
    - Pedagógiai célkitűzéseink megvalósításának alapvető feltétele, hogy a zenepedagógusok kellő szakmai jártassággal, anyagismerettel, pszichológiai és pedagógiai tudással rendelkezzenek, és tudásukat a tanulók nevelésének szolgálatába állítsák.
    - A jól felkészült és empátiakészséggel rendelkező tanárok gyümölcsöző kapcsolatot tudnak kialakítani a tanulókkal és a szülőkkel egyaránt.
    - Az együttműködés szempontjából igen fontos az a tény, hogy nevelőtestületünk a megfogalmazott pedagógiai célokat magáénak vallja; életét, szakmai munkáját, nevelői tevékenységét e céloknak megfelelően irányítja.
    - Növendékeink egyre hosszabb távon maradnak meg iskolánkban, legtöbb esetben annál a tanárnál, akinél elkezdtek hangszert tanulni. A tanárváltás általában hangszerváltással együtt következik be.
    - Fontosnak tartjuk, hogy minden növendék számára megtaláljuk az egyéniségének és képességeinek legmegfelelőbb hangszert, és a személyiségéhez legközelebb álló tanárt. A jó együttműködés miatt fontos, hogy indokolt esetben – új tanévben – lehetőséget adjunk növendékeinknek a más tanárhoz átkerülésre, de ennek módja ne legyen bántó!
    - A tanárok közötti személyes kapcsolatban igyekszünk az egymást segítő, építő véleményalkotás minőségre irányuló formák kialakítására, amely az esetleges szakmai rivalizálást képes átalakítani a közös értékek együtt keresésére.
    - A zenetanulás szempontjából kiemelkedően fontos a szülő-tanuló kapcsolat is. A szülő feladata, hogy tisztában legyen az iskolai elvárásokkal, folyamatosan érdeklődjön a tanuló előrehaladása felől, biztassa gyermekét, meghallgassa a mindennapi gyakorlás eredményét, vele együtt örüljön sikereinek.
    - Minden gyermek, még a legtehetségesebb tanuló életében is vannak mélypontok, amikor a pedagógus magában nem képes kellő ösztönzést nyújtani. Ilyenkor nagyon fontos a folyamatos szülő-pedagógus párbeszéd a művészeti tanulmányok sikere érdekében.

A NEVELŐK ÉS A TANULÓK KAPCSOLATTARTÁSA

1. A tanulókat az iskola egészének életéről, az iskolai munkatervről, az aktuális feladatokról az intézményvezető az intézmény főépületének előterében, illetve a telephelyeken használt helyiségekben elhelyezett hirdetőn keresztül folyamatosan tájékoztatja.

2. A tanulót és a tanuló szüleit a tanuló fejlődéséről, egyéni haladásáról a szaktanároknak folyamatosan szóban és írásban a művészeti iskolai tájékoztató füzeten keresztül tájékoztatniuk kell.
3. A tanulók a jogszabályokban, valamint az iskola belső szabályzataiban biztosított jogaiknak az érvényesítése érdekében – szóban vagy írásban, közvetlenül az iskola igazgatóságához, vagy szaktanáraikhoz fordulhatnak.
4. A tanulók kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg, vagy csoportosan az iskola igazgatóságával, a nevelőkkel, a nevelőtestülettel. Kérdéseikre 5 napon belül érdemi választ kapnak.

A NEVELŐK ÉS A SZÜLŐK KAPCSOLATTARTÁSA

1. A szülőket az iskola egészének életéről, az iskolai munkatervről, az aktuális feladatokról az intézményvezető:
   - az intézmény főépületének előterében, illetve a telephelyeken használt helyiségekben elhelyezett hirdetőn keresztül folyamatosan,
   - illetve alkalmanként megjelenő írásbeli tájékoztatón keresztül tájékoztatja.
2. Az egy tanszakot, vagy a tanulók kisebb csoportját érintő kérdésekről a szaktanárok
   - fogadóórán,
   - az érintett szülők részvételével megtartott szülői értekezleten
   - egyéni megbeszéléseken adnak tájékoztatást.
3. A szülők számára a tanulók egyéni haladásával kapcsolatos tájékoztatásra az alábbi lehetőségek szolgálnak:
   - a szülői értekezletek,
   - a nevelők fogadó órái,
   - a tanuló értékelésére összehívott megbeszélések,
   - írásbeli tájékoztatók a tájékoztató füzetben,
4. A szülői értekezletek és a nevelők fogadóóráinak időpontját az iskolai munkaterv tartalmazza.
5. A szülők a tanulók és a saját – a jogszabályokban, valamint az iskola belső szabályzataiban biztosított – jogaiknak az érvényesítése érdekében szóban vagy írásban, közvetlenül az iskola intézményvezetőjéhez, vagy az adott ügyben érintett gyermek szaktanáraihoz fordulhatnak.
6. A szülők kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg vagy képviselőik útján közölhetik az iskola igazgatóságával, nevelőtestületével.

AZ INTÉZMÉNY ÉS PARTNEREI KAPCSOLATTARTÁSÁNAK FORMÁI

1. Az iskolai munka megfelelő szintű irányításának érdekében az iskola igazgatósága kapcsolatot tart fent a kiskunmajsai óvodákkal, a járás általános iskoláival, a

kiskunmajsai közművelődési intézményekkel, és kulturális civilszervezetekkel, a régió művészeti iskoláival.

2. A kapcsolatok ápolásáért az intézményvezetés, és a munkatervben megjelölt pedagógus felel.
3. Az óvodákkal való kapcsolat alapvetően a beiskolázást elősegítő hangszerbemutatók együttes megszervezésére korlátozódik.
4. Az általános iskolákkal – mivel tanulóink túlnyomó része általános iskolai tanuló, - szorosabb, a mindenkori tanév időtartama alatt folyamatos kapcsolatot tartunk fent.
    - A tanulók jelentős csoportját érintő kérdésekben - például órarendkészítés, munkatervek, tanítási szünetek összehangolása – az intézményvezető vagy helyettese tanévkezdéskor, illetve a tanév időtartam alatt folyamatosan egyeztet az érintett iskolákkal.
    - Amennyiben valamely a zeneiskolához köthető rendezvény, vagy tanulmányi verseny az általános iskolai tanítási időben valósul meg, az intézményvezető írásban kéri ki az ebben érintett tanulókat.
    - Az iskolák évente több alkalommal kérnek különböző iskolai-, osztályszintű rendezvényeikhez zenei, vagy néptánc műsorszámokat. Ehhez iskolánk pedagógusai egyéni megkeresés alapján segítséget nyújtanak.
    - Pedagógusainkat több alkalommal kérték fel zsűrizési feladatokra általános iskolai népdaléneklési versenyekre.
    - Az általános iskolákat, rendszeresen tájékoztatjuk zeneiskolai rendezvényeinkről, hangversenyeinkről.
5. Térségünk művészeti iskoláival alkalomszerűen tartunk fenn kapcsolatot, rendezvények, művészeti versenyek szervezése, vagy azokon való részvétel kapcsán.
6. A helyi közművelődési intézmények is gyakran fordulnak hozzánk olyan felkéréssel, hogy műsorszámokkal színesítsük a különböző rendezvényeiket.
7. Különösen szoros kapcsolatban állunk a Konecsni György Kulturális Központtal, mivel saját rendezvényeinket többnyire a Kulturális Központ tánctermében, illetve színháztermében tartjuk. Ezekhez a Kulturális Központtól rendkívül sok segítséget kapunk.
8. A helyi kulturális egyesületekkel, (Fészek Színjátszó Egyesület, Mayossa Hagyományőrző Egyesület, Kiskunmajsai Ifjúsági Fúvószenekari Egyesület) is jó kapcsolatot ápolunk.
    - Tanulóink, pedagógusaink rendszeresen közreműködnek a Fészek Színjátszó Egyesület rendezvényein.
    - A Mayossa Hagyományőrző Egyesülettel, Kiskunmajsai Ifjúsági Fúvószenekari Egyesülettel a kapcsolatunk alapját az adja, hogy az egyesületek vezetői iskolánk pedagógusai, és tagjai szinte kivétel nélkül iskolánk volt növendékei közül kerülnek ki. Megfogalmazhatjuk úgy is, hogy az egyesületek tevékenysége a nálunk folyó szakmai munkára épül, és annak betetőzését jelenti. A kapcsolat olyan szoros, hogy városunk lakossága a két egyesületet egyértelműen iskolánkhoz köti. Együttműködésünk a kölcsönös egymásra utaltságnak megfelelően

sokrétű. Magában foglalja a szervezetek programjainak összehangolást, együttes megvalósítását, és a napi szintű kölcsönös segítségnyújtást.

A PROGRAM VÉGREHAJTÁSÁHOZ SZÜKSÉGES, A NEVELŐ-OKTATÓ MUNKÁT SEGÍTŐ ESZKÖZÖK, FELSZERELÉSEK, MÓDSZEREK

1. Személyi feltételek:
   - A nevelőtestület folyamatos ön- és továbbképzése,
   - A minőségirányítási program jelen programmal összhangban történő megvalósítása,
   - A minőségi teljesítmény hatékony, jól érzékelhető elismerése.

2. Gazdasági feltételek:
   - A 20/2012. EMMI rendelet mellékletében foglaltak (eszköz és felszerelési jegyzék) beszerzése, karbantartása, fejlesztése.(*helyzetelemzésnél felsorolásra került*)

3. A rendelkezések nem, vagy csak részben tartalmazzák a minőségi fejlődést, mely az oktatási eszközök tekintetében nélkülözhetetlen az eredményes munkához. Ennek pontos meghatározása azonban igen nehéz. Minél jobb minőségű eszközökkel és javuló feltételek között várható el jelentősebb minőségi fejlődés. A tanári kar tudása, lelkesedése és ambiciózus pedagógiai munkája hosszú távon e feltételek teljesülésével tartható fenn.

AZ KISKUNMAJSAI EGRESSY BÉNI ALAPFOKÚ MŰVÉSZETI ISKOLA HELYI TANTERVE

Iskolánk Helyi Tantervként „Az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programjának bevezetéséről és kiadásáról szóló" 27/1998. (VI.10.) MKM rendeletét alkalmazza[1]

ZENEMŰVÉSZETI ÁG

AZ INTÉZMÉNY TANSZAKAI

„A" tagozat: **HOSSZÚ TANSZAKOK**

2 + 6 + 4 évfolyam: furulya**,** fuvola, trombita, ütő, zongora, hegedű,

RÖVID TANSZAKOK

2 + 4 + 4 évfolyam: klarinét, fagott, vadászkürt, tenorkürt, baritonkürt harsona, tuba,

2 + 4+2 évfolyam: szaxofon

„B" tagozat: „B" tagozaton az **alapfok 2. osztályától** tanulhatnak a növendékek. "B" tagozatra a növendékek csak a tanszaki véleményezését követő intézményvezetői döntés után kerülhetnek. Ugyanez az eljárás vonatkozik „A" tagozatra visszakerülésre is. (*Az évfolyamok száma megegyezik az „A" tagozatnál feltüntetettekkel*).

Egyéb: kamarazene főtárgy (*csak továbbképző évfolyamon 4 évfolyam)*

A ZENEMŰVÉSZETI ÁG KÉPZÉSI STURKTÚRÁJA

1. A zeneiskolák számára az egyéni órák (hangszer, korrepetíció) órakeretét percekben, a csoportórák (szolfézs, zeneirodalom, kamarazene, zenekar, kórus) órakeretét 45'-es órákban határozza meg a 27/1998. MKM rendelet.
2. A zeneiskolás növendékek heti foglalkozásszáma általában 4, ebből 2 alkalom egyéni hangszeres óra (2×30 perc), 2 alkalom szolfézs vagy egyéb csoportóra.

[1] (a 3/2011. (I. 26.) NEFMI rendelet módosítása alapján a fenti rendelet 1. sz. melléklete, melyet csak a rendelet hatályba lépése előtt megkezdett képzéseknél alkalmazunk, kimenő rendszerben. A tanterv 33-37., illetve 49-90. oldalai legkésőbb a 2026/27. tanévet követően hatályukat vesztik.)

A csoportos előképzősök csak heti két alkalommal veszik igénybe a zeneoktatást, a magasabb osztályos növendékek számára viszont lehetőség van heti 6 foglalkozásra.

3. A kiemelkedő előképzettséggel, vagy képességekkel rendelkező jelentkezőnek lehetősége van hangszeres előképzővel kezdeni a zenei képzést, amennyiben ezt a fizikai adottságok is lehetővé teszik, így a csoportos, heti kétszeri szolfézs előképzővel párhuzamosan megkezdheti hangszeres tanulmányait heti 2×30 percben.
4. A szolfézs előképző után a tanulók jelentős részének a furulyát javasoljuk, mint kezdő-, előkészítő hangszert. Ezen a hangszeren fejleszthetőek a manuális készségek, a légzés, és a kottával való kapcsolat, és hamarabb jut sikerélményhez a tanuló. Tapasztalataink szerint ez az előképzés megkönnyíti a később választott hangszereken való tanulást. A kiemelkedő képességű növendékek, amennyiben fizikai adottságaik is lehetővé teszik, rögtön kezdhetnek egyéb hangszerrel.
5. A zeneiskola, - mint intézménytípus - feladatkörében, célrendszerében, szervezeti felépítésében és a mindennapi munka beosztásában is eltér a többi oktatási intézménytípustól. A hangszeroktatás egyéni órákon történik, a hangszertanítást csoportos előkészítő előzi meg, és kötelezően csoportos szolfézs vagy zenetörténet egészíti ki. A hangszeres növendékek számára a zeneiskola kötelezően választható tárgyként biztosítja a zenekar, kamarazene, kórus és a zongorás korrepetíció foglalkozásokat.
6. A kötelező és kötelezően választható tantárgyakat választható (fakultatív) órák egészíthetik ki. Iskolánkban az engedélyezett óraszám jelenleg erre nem, vagy csak ritkán ad lehetőséget.
7. A kórus, valamely kamaraegyüttes, zenekar munkájába bármelyik évfolyamon be lehet kapcsolódni, ha megfelelő képzettséggel, hangszeres tudással rendelkezik a tanuló.

AZ ISKOLA TANTÁRGYRENDSZERE

Főtárgy, kötelező, kötelezően választható és választható órák a 27/1998. (VI. 10.) MKM rendelet szerint

Főtárgy	**kötelező tárgy**	**kötelezően választható tárgy**	**választható tárgy**
„A” tagozat (egyéni) 2×30’	szolfézs 2×45 „A” tagozaton a 4. évfolyamig, „B” tagozaton a képzés teljes ideje alatt’	szolfézs szintfenntartó 1×45’	zenetörténet 1×45’
„B” tagozat (egyéni) 2×45’	zongora „B” tagozaton 1×30’	zenetörténet 1×45’	zenekar 2×45’
kamarazene, szolfézs (csoportos) „A”, „B” tagozat 2×45’	korrepetíció (*lásd a következő táblázatban!)*		kórus 2×45’
	kötelező hangszer (kamarazene főtárgynál)	zenekar 2×45’	kamarazene 1×45
		kórus 2×45’	második hangszer 1×30’
		kamarazene 1×45	
		második hangszer 1×30’	

A KÖTELEZŐ ZONGORÁS KORREPETÍCIÓ ÓRAKERETE

a 27/1998. (VI. 10.) MKM rendelet szerint

tanszak		EK1-2	1.évf.	2.évf.	3.évf	4.évf	5.évf.	6.évf.	7.évf.	8.évf.	9.évf	10 évf.
hegedű	„A”	5’	5’	10’	10’	15’	15’	15’	15’	15’	15’	15’
	„B”	-	-	10’	15’	15’	20’	20’	20’	20’	20’	20’
fuvola	„A”	5’	5’	10’	10’	15’	15’	15’	15’	15’	15’	15’
	„B”	-	-	10’	15’	15’	20’	20’	20’	20’	20’	20’
klarinét	„A”	5’	5’	10’	15’	15’	15’	15’	15’	15’		
	„B”	-	-	15’	20’	20’	20’	20’	20’	20’		
szaxofon	„A”	5’	5’	10’	15’	15’	15’	15’				
	„B”	-	-	15’	20’	20’	20’	20’				
fagott	„A”	5’	5’	10’	15’	15’	15’	15’	15’	15’		
	„B”	-	-	15’	20’	20’	20’	20’	20’	20’		
furulya		5’	5’	10’	10’	15’	15’	15’	15’	15’	15’	15’
		-	-	10’	15’	15’	20’	20’	20’	20’	20’	20’
trombita	„A”	5’	5’	10’	10’	15’	15’	15’	15’	15’	15’	15’
	„B”	-	10’	10’	15’	15’	20’	20’	20’	20’	20’	20’
vadászkürt	„A”	5’	5’	10’	15’	15’	15’	15’	15’	15’		
	„B”	-	10’	15’	20’	20’	20’	20’	20’	20’		
harsona	„A”	5’	5’	10’	15’	15’	15’	15’	15’	15’		
tenor	„B”	-	10’	15’	20’	20’	20’	20’	20’	20’		
bariton												
Tuba	„A”	5’	5’	10’	15’	15’	15’	15’	15’	15’		
	„B”	-	10’	15’	20’	20’	20’	20’	20’	20’		
ütő	„A”	5’	5’	10’	10’	15’	15’	15’	15’	15’	15’	15’
	„B”	-	10’	10’	15’	15’	20’	20’	20’	20’	20’	20’

ISKOLÁNKBAN KÖTELEZŐ, KÖTELEZŐEN VÁLASZTHATÓ, VÁLASZTHATÓ TÁRGYAK

A 27/1998.(VI. 10.)MKM rendelet szerint a zeneiskolában. Kötelező tárgy a SZOLFÉZS „A” tagozaton a 4. évfolyam végéig, „B” tagozaton a teljes képzés végéig. Mivel sok tanuló esetében előfordul, hogy a hangszeres osztálya alacsonyabb, mint a szolfézs évfolyama, (pl. a furulya előképző hangszeren kezdő tanulók esetében), ezért az „A” tagozaton a szolfézs tantárgyból a 4. osztályt kötelező elvégezni. A 4. osztály után a tanuló az alábbi lehetőségek közül választhat:

- ~ Folytatja tovább a szolfézs tanulmányokat heti 2×45 percben a 27/1998. sz. MKM rendeletben foglaltak szerint.
- ~ Amennyiben alapfokú művészeti vizsgát kíván a jövőben tenni, lehetősége van heti 1×45 percben szintfenntartó szolfézsórákra

járni. Ebben az esetben kötelezően bekapcsolódik a kórus, zenekar, vagy kamaraegyüttes munkájába, vagy felveszi a zenetörténet tantárgyat.

Iskolánkban a zenei pályára készülő „B" tagozatos növendékek külön szolfézscsoportba járnak, létszámuktól függetlenül. Számukra kötelező tárgy a zongora.

A KORREPETÍCIÓ (zongorakíséret) nélkülözhetetlen kiegészítő eleme a legtöbb hangszer és a tanulásának. Az egy-két hangot ismerő hegedűs, vagy fúvós hangszeres növendék számára a zongorakíséret által jelenik meg a harmónia világa, és ezáltal válik teljessé az általa megszólaltatott egyszerű zenemű. Ígéretes vívmánya a 27/1998. MKM rendeletnek, hogy osztályokra és tanszakokra lebontva, percekben pontosítva adja meg a kötelező korrepetició idejét. Szeretnénk biztosítani, hogy ebből a lehetőségből minden növendékünk részesüljön.

FÚVÓSZENEKAR

A zeneiskola kereteiből önállósult KISKUNMAJSAI IFJÚSÁGI FÚVÓSZENEKAR utánpótlását a zeneiskolás korú fúvósok generációi jelentik. Az iskolának elemi érdeke, hogy minél előbb bekapcsolódhassanak a zenekar munkájába, erre ösztönözzük a tanulóinkat is. A zenekarba a fúvós tanszak tanárainak javaslata alapján kerülhetnek be a tanulók. A zenekari munka segítésére a zenekari órákon felül, fúvós és ütő tanszakos tanárok egyéb foglalkozásként, heti rendszerességgel zenekari szólampróbákat tartanak.

SUZUKI VONÓSEGYÜTTES

A vonósegyüttes több éve működik fakultatív formában. 2006. szeptemberétől hivatalos óraként kívánjuk működtetni. Az együttes jellegzetessége, hogy a tanszak minden tanulója részt vesz a munkájában kezdőtől a haladóig.

ÜTŐ-EGYÜTTES

Mivel az iskolánban nagyon fiatal tanszak az ütő ezért még nem működik ütőegyüttes, de amint a tanulók tudásszintje lehetővé teszi szervezni fogunk. Az ütőegyüttes repertoárja, hangzásvilága igen közkedvelt ezért nem csak a helyi ünnepségeken, hanem bármilyen rendezvényen fel tud lépni.

KONZORTOK

Iskolánkban eddig alkalomszerűen szerveződtek különböző egyfajta hangszerekből álló együttesek, pl. furulya-, vagy fuvolaegyüttes. A következő tanévtől minél szélesebb lehetőséget kívánunk teremteni a tanulóknak, hogy bekapcsolódhassanak a társas zenélésbe, ezért kötelezően választható illetve választható tárgyként furulyaegyüttest, fuvolaegyüttest és klarinétegyüttest kívánunk szervezni.

KAMARAZENE

Alkalomszerűen összeállt kamaraegyüttesek - a négykezestől a nagyobb létszámú fúvóskamarákig - folyamatosan jelen voltak, vannak iskolánkban. Az óraszámbeli kötöttségek azonban nem tették lehetővé, hogy hivatalos óraként is helyet kaphasson a tantárgyi struktúrában. A jövőben lehetővé kívánjuk tenni, hogy kötelezően választható illetve választható tárgyként felvehessék a tanulók a kamarazenét, minden tanszakon

A MÁSODIK HANGSZER tanulása a Kötelezően választható és választható tárgyak között található. Ezt azonban csak a legritkább esetben engedélyezzük, mert kevés tanuló bírja el a két hangszer által jelentett többletterheket. Óraszámbeli kötöttségeink is csak ritkán teszik lehetővé, hogy egy tanuló két hangszert tanulhasson.

A választható tantárgyak tekintetében, a tanuló beiratkozáskor jelezheti, hogy mely pedagógusnál kívánja a választott tárgyat tanulni, azonban ezt csak abban az esetben tudjuk figyelembe venni, ha a választott pedagógus óraszámi kötöttségei lehetővé teszik.

PEDAGÓGUSVÁLASZTÁS ELVEI

1. A kötelezően választható és választható tantárgyat csak a megfelelő végzettséggel rendelkező pedagógus taníthatja.

2. A tanuló jogosult jelezni, hogy a választott tantárgyat mely tanárnál kívánja tanulni, de ezt - iskolánk méretéből adódóan – a pedagógusok órakeretének, és a szakos ellátottság figyelembe vételével tudjuk teljesíteni.

A ZENEISKOLA TANSZAKAINAK, TANTÁRGYAINAK SZAKIRÁNYÚ FELADATAI

A Kiskunmajsai Kiskunmajsai Egressy Béni Alapfokú Művészeti Iskola HELYI TANTERVEKÉNT minden tanszakon a Művelődési és Közoktatási Minisztérium által 1998-ban közzétett „AZ ALAPFOKÚ M_VÉSZETOKTATÁS KÖVETELMÉNYEI ÉS TANTERVI PROGRAMJát” adaptáltuk 1999-ben. A tantervi program sorozatszerkesztője: dr. Szűcsné Hobaj Tünde. Készítői a szakma élvonalbeli művész-pedagógusai.
Iskolánk számára azért tartjuk adaptálásra megfelelőnek ezt a tantervi programsorozatot, mert az életkori sajátosságokat figyelembe véve és a személyiség fejlesztését előnyben részesítve alakította ki általános cél- és követelményrendszerét, szemben állva a „produkció központú” zeneoktatással. A zenei műveltség megalapozása és fejlesztése, a muzikalitás, stílusismeret, a zene tartalmi mondanivalójának megismerése és karakteres megvalósítása áll a tanítás során elvégzend_ feladatok el_terében.
A TEHETSÉGGONDOZÁS a tantervi program által előírt anyagban és a minőségi követelmények szintjén is méltó helyére került. A program alapján a zenetanárnak alkalma nyílik arra, hogy a zenei nevelés és zeneoktatás folyamatában növendékeinek valóságos KÉPESSÉGEIRE és LEHETŐSÉGEIRE építsen. A zenei műveltség megszerzéséért zenét tanuló növendékek számára a követelmények teljes mértékben ennek a célnak elérésére irányulhatnak, míg a kiemelkedőbb képességű növendékek időben és a választható tárgyak lehetőségében is megkaphatják tehetségük kibontakoztatásának esélyeit.

A ZENEISKOLA HELYI SAJÁTOSSÁGAINAK SZABÁLYOZÁSA, BEKERÜLÉS A ZENEISKOLÁBA

1. A kezdő jelentkezők felvétele meghallgatás alapján történik, mely során a gyermekek hallását, énektudását, ritmusérzékét mérjük fel. A meghallgatást minimum 2 fős bizottság végzi melynek egyik tagja szolfézs szakos pedagógus. **Csak olyan növendéket veszünk fel, aki a művészeti iskolai képzés megkezdésével együtt legalább megkezdte általános iskolai tanulmányait.**.

   A felvételi követelmények:

   ~ legyen képes egy az óvodában, illetve az általános iskolában tanult gyermekdal önálló, tiszta eléneklésére,
   ~ elfogadhatóan tudjon visszatapsolni 2-3 2/4-es ütemű, 2-4 ütemből álló ritmusfordulatot, mely negyed, nyolcad értékeket, esetleg nyújtott-, éles ritmust, szinkópát tartalmaz,
   ~ hangterjedelmének megfelelően tudja visszaénekelni a zongorán leütött hangokat.

2. Az általános iskolai 1-2. osztályos kezdő növendék általában csak egy év „játékos" szolfézs előképző után kezdheti meg hangszeres tanulmányait, de ha a felvételi meghallgatáson kiderül, hogy már képes a hangszerjáték tanulásához elengedhetetlen figyelemösszpontosításra és zenei adottságait tekintve, továbbá fizikailag is alkalmas a választott hangszer tanulására, hangszeres előképzőbe is felvehető.
3. A hangszertanulás megkezdése előtt speciális, fizikai adottságokra (testalkat, kézalkat, légzés) és koncentráló képességre is tekintettel döntenek a tanszak tanárai a növendékek felvételéről. Nevelési elveink szerint rendkívül fontos, hogy a gyermek a számára legmegfelelőbb hangszert válassza, és a számára legmegfelelőbb tanárhoz kerüljön.
4. Nem kötelező elvégezni a csoportos előképzőt a gyermekeknek, ha a felvételi meghallgatáson bizonyítják, hogy az általános iskolában tanultak alapján képesek elsajátítani az első szolfézs-osztály anyagát.
5. Növendékeinktől elvárjuk a rendszeres gyakorlást, ehhez otthoni hangszereket biztosítunk.
6. Zongora tanszakra csak abban az esetben vesszük fel az olyan jelentkezőt, aki nem rendelkezik otthoni hangszerrel, ha vállalja, hogy hetente minimum 2 alkalommal bejár a zeneiskolába gyakorolni. Amennyiben az 1.évfolyam végén úgy látjuk, hogy ez nem teljesül, más hangszerre tanácsoljuk.
7. Rendkívül indokolt esetben, írásbeli kérelem alapján felmentést kaphatnak a kötelezően választható tárgyak választása alól azok a közép-, vagy főiskolás egyetemista növendékek, akik a zeneiskolában 6. osztályba járnak, jelenlétük az iskolai zenekarokban nélkülözhető, és kellő elméleti ismerettel rendelkeznek hangszeres tanulmányaik folytatásához.
8. Második hangszer tanulását csak akkor kezdheti el egy növendék, ha elsőként választott hangszeréből legalább negyedik osztályos, és hangszeréből jeles osztályzatot kapott. A második hangszer választásához minden esetben tanszaki döntés szükséges.
9. Kivételes esetekben - a növendék rendkívüli képességei és kitartása alapján - a főtanszak tanára ajánlhatja második tanszak felvételét akkor is, ha tanszakváltoztatás miatt a főtanszakon csak harmadikos a növendék, de szolfézs csoportjában már 4. osztályos. A második hangszer választásához ebben az esetben is tanszaki döntés szükséges!

10. Egy növendék addig tanulhat két hangszeren, amíg mindkét hangszeren kiváló eredményt mutat fel, és kötelező óráin is képességeinek megfelelően teljesíti a követelményeket. A második hangszer tanulásáról évenként, a vizsgán dönt a tanszak.
11. Más településről a városba költöző zeneiskolai tanulót az iskolának át kell venni, ha hivatalos zeneiskolai bizonyítvány bemutatásával kéri, illetve az iskola órakerete ezt lehetővé teszi. A felvétel ebben az esetben is meghallgatással történik. A meghallgatáson a tanuló számot ad a hangszeres tudásáról, és szolfézs ismereteiről. Amennyiben a tanuló ismeretei nem felelnek meg az adott évfolyam –az intézmény pedagógiai programjában meghatározott – szintjének, az iskola alacsonyabb, a tudásának megfelelő évfolyamba sorolhatja, kivéve, ha a jelentkező vállalja, hogy tanévkezdésig pótolja a hiányosságokat, és ezt újabb meghallgatáson bizonyítja is.

AZ EGYES TANSZAKOKRA VALÓ BEKERÜLÉS FELTÉTELEI

Általános alapelv, hogy csak olyan tanuló kezdheti el a hangszeres tanulmányokat egy szakon, ha az adott szak tanárai meghallgatás alapján javasolják a felvételét.

Zongora tanszak:

~ bizonyos fokú zeneiskolai előképzettséggel rendelkezik (minimum zenei előképző). Ettől el lehet térni 4. általános iskolai osztályos vagy idősebb tanulók esetében, akik a felvételi meghallgatáson megfeleltek.

~ a tanuló rendelkezik otthoni hangszerrel, vagy megoldható a gyakorlás, ellenkező esetben vállalja, hogy az iskola által biztosított időben rendszeresen (minimum heti 2 alkalommal) bejár gyakorolni.

Hegedű tanszak:

~ bizonyos fokú zeneiskolai előképzettséggel rendelkezik (minimum zenei előképző).

~ Hangszereket a tanulmányokhoz biztosítunk, de a szülő vállalja, hogy megveszi a hegedű húrokat.

Furulya tanszak

A furulyát általában előkészítő hangszerként tanítjuk 2. évfolyamig. Ezt követően javasoljuk a hangszerváltást, de természetesen lehetőség van furulya tanszakon is folytatni a tanulmányokat.

~ A zenei előképzőt elvégezte, vagy a felvételi meghallgatáson kiemelkedően jó képességekről, fizikai fejlettségről tett tanúbizonyságot, és a bizottság úgy ítéli meg hogy elkezdheti hangszeres előképzőn a furulyát

~ Felvehető furulyára az újonnan beiratkozó tanuló, aki legalább az általános iskola 3. osztályába jár, a felvételi meghallgatás alapján.

~ A szülő vállalja, hogy megvásárolja a furulyát.

Fuvola tanszak

~ Rendellenességektől mentes szájnyílás- normál módon záródó, teljes fogsor, fejlett légzőszervek, megfelelő kézhosszúság, állóképesség.

~ Elvégezte a szolfézs előképzőt, és minimum egy furulya osztályt.

~ Hangszereket alapfokon tanulóknak biztosítunk.

Klarinét tanszak

- ~ Rendellenességektől mentes szájnyílás- normál módon záródó, teljes fogsor, fejlett légzőszervek, megfelelő kézhosszúság, állóképesség.
- ~ Elvégezte a szolfézs előképzőt, és minimum egy furulya osztályt.
- ~ Hangszert biztosítunk, de a nádat a szülőnek kell megvenni.

Szaxofon tanszak

- ~ Rendellenességektől mentes szájnyílás- normál módon záródó, teljes fogsor, fejlett légzőszervek, megfelelő kézhosszúság, állóképesség.
- ~ 12-14 éves kortól ajánlott elkezdeni, lehetőleg klarinét előtanulmányok után.
- ~ hangszert korlátozott számban biztosítunk, de a nádat a szülőnek kell megvenni.

Fagott tanszak

- ~ 10-12 éves kortól célszerű kezdeni, lehetőleg más hangszeres előtanulmányok után.
- ~ A szükséges nádat, olajat, tisztítószereket a szülőnek kell megvenni.

Trombita tanszak

- ~ 8-9 éves kortól célszerű elkezdeni.
- ~ lehetőség szerint szabályos csontfogak, erős fizikum, fejlett légzőszervek.
- ~ kötelező elvégezni minimum a szolfézs előképzőt, és ajánlott 1-2 év furulya osztályt.
- ~ Amennyiben a tanulás során kiderül, hogy a tanuló ajakadottságai nem megfelelőek a trombitára, más rézfúvós hangszerre irányítjuk.
- ~ A tanuláshoz hangszert biztosítunk, de a szükséges hangszerolajról a szülőnek kell gondoskodni, továbbá magasabb évfolyamosoknak javasoljuk, hogy a fúvókát vásárolják meg.

Vadászkürt tanszak

- ~ 9-10 éves kortól célszerű elkezdeni.
- ~ lehetőség szerint szabályos csontfogak, erős fizikum, fejlett légzőszervek.
- ~ kötelező elvégezni minimum a szolfézs előképzőt, és ajánlott 1-2 év furulya osztályt.
- ~ Amennyiben a tanulás során kiderül, hogy a tanuló ajakadottságai nem megfelelőek a vadászkürtre, más rézfúvós hangszerre irányítjuk.
- ~ A tanuláshoz hangszert biztosítunk, de a szükséges hangszerolajról a szülőnek kell gondoskodni, továbbá magasabb évfolyamosoknak javasoljuk, hogy a fúvókát vásárolják meg.

Tenorkürt, bariton, harsona tanszak

- ~ 9-10 éves kortól célszerű elkezdeni.
- ~ lehetőség szerint szabályos csontfogak, erős fizikum, fejlett légzőszervek.
- ~ megfelelő kézméret és erőnlét a hangszer megtartásához.
- ~ kötelező elvégezni minimum a szolfézs előképzőt, és ajánlott 1-2 év furulya osztályt.
- ~ A tanuláshoz hangszert biztosítunk, de a szükséges hangszerolajról a szülőnek kell gondoskodni, továbbá magasabb évfolyamosoknak javasoljuk, hogy a fúvókát vásárolják meg.

Tuba tanszak

~ 11-12 éves kor, - megfelelő fizikum, kellő testmagasság és testsúly a hangszerkülönlegesen nagy méretei miatt.

~ jól fejlett tüdő.

~ Ajánljuk a tenorkürt, vagy baritonkürt előtanulmányokat.

~ A tanuláshoz hangszert biztosítunk, de a szükséges hangszer olajról a szülőnek kell gondoskodni, továbbá magasabb évfolyamosoknak javasoljuk, hogy a fúvókát vásárolják meg.

Ütő tanszak

~ Az ütőtanulást célszerű minél hamarabb elkezdeni.

~ A tanulóknak vállalni kell, hogy min. heti 2 alkalommal bejárnak az iskolába gyakorolni, és a szülőknek meg kell vásárolni a verőket.

Kamarazene

~ Csak továbbképző évfolyamokon vehető fel.

~ Csak abban az esetben indul, ha a növendékekből kamaracsoport szervezhető.

KÖVETELMÉNYEK, ELŐÍRT TANANYAG

A zeneiskola nem tanköteles intézmény és a tantervben előírt követelményeket csak bizonyos speciális képességek megléte esetén tudják teljesíteni a hangszert tanulók, ezért a zeneiskolába hangszertanulásra csak eredményes felvételi meghallgatás után jutnak be a tanulók. Tantervben előírt lehetőség van az osztályfolytatásra és a tanszakváltoztatásra. Az alapfokú művészetoktatás olyan fejlesztő pedagógiát képvisel, amelyben a hangsúly a képességfejlesztésen van. A követelményrendszer az életkori sajátosságoknak megfelelően, egymásra épülően határozza meg a követelményszinteket, lehetőséget biztosítva az egyéni fejlődési különbségek figyelembevételére.

ZENEISKOLÁNK SAJÁTOS KÖVETELMÉNYEI

• Növendékeinktől elvárjuk, hogy képességüknek és tudásuknak megfelelő szinten (előadóként, vagy hallgatóként) részesei legyenek az iskola és a város zenei rendezvényeinek, hogy kialakuljon bennük az igény az értékes zene előadására és hallgatására.

• Kiemelkedő képességű növendékeinktől elvárjuk az országos versenyek színvonalát elérő teljesítményt, és az ő példájuk - húzó erejük - alapján az átlag színvonal mércéjét is magasra tesszük, nem feledve, hogy a tanulás eredményességét a növendékek egyéni képességei, körülményei és életlehetőségei határozzák meg.

• Nevelési irányelveink alapján elvárjuk, hogy növendékeink a szeretettel átadott művészi értékek hatására, a zeneiskolában eltöltött évek folyamán önálló elképzelésekkel rendelkező és elképzeléseiket vállaló, szabad, döntésre képes emberekké váljanak.

A MAGASABB ÉVFOLYAMBA LÉPÉS FELTÉTELEI

- Iskolánkban minden tanszakra előzetes meghallgatás után kerülnek be a növendékek.
- Iskolánkban csak akkor léphet magasabb osztályba egy növendék, ha osztályának anyagából mennyiségileg elegendőt elvégzett, a minimális követelményeknek

eleget tett, a beszámolókon felkészülten jelent meg, a tanszaki hangversenyén értelmesen és megbízhatóan játszott.

- Amennyiben tanév közben, vagy év végén kiderül, hogy a tanuló fizikai adottságai mégsem megfelelőek az adott hangszerhez, a tanszak döntése alapján új hangszert választhat.
- Ha a tanuló az adott tanév folyamán rendkívüli előmenetelről tesz tanúbizonyságot, több évfolyam követelményeit is teljesítette, és ezt az év végi vizsgán bizonyítja, a tanszak tanárainak döntése alapján a soron következőnél magasabb évfolyamba is léphet.
- Amennyiben a tanuló önhibáján kívül nem teljesítette az adott évfolyam követelményeit Pl. fizikai problémák, betegség miatt), írásbeli kérelmére, az intézményvezető határozata alapján osztályát folytathatja. Erre a művészeti iskolai tanulmányok alatt egy ízben van lehetőség.
- A továbbképző évfolyamait a vonatkozó jogszabályoknak megfelelően csak olyan növendék folytathatja, akik az alapfokú évfolyamok végeztével sikeres művészeti alapvizsgát tett.

BESZÁMOLTATÁS ,AZ ISMERETEK SZÁMONKÉRÉSÉNEK KÖVETELMÉNYEI, FORMÁI

1. hangszeres, illetve kamarazene tantárgyak

~ Félévkor nyilvános hangverseny.

~ Tanév végén nyilvános vizsga, melyen a tanszak tanárain kívül bárki jelen lehet.

~ Amennyiben a tanuló nem vesz részt saját tanszakának félévi hangversenyén, illetve nyilvános vizsgáján, számára lehetőséget kell biztosítani, hogy más tanszakok beszámolóin felléphessen. Amennyiben erre nincs mód, zártkörű tanszaki meghallgatáson kell számot adnia tudásáról.

~ Amennyiben a tanuló betegség, vagy egyéb neki fel nem róható okból (pl. szájátállítás) nem vesz részt vizsgán, és tanszaki meghallgatása sem lehetséges, az évben végzett munkája alapján megajánlott jegyet kap.

~ Zongora kötelező tantárgyból félévente zártkörű meghallgatás.

2. Szolfézs, zeneismeret, zenetörténet

~ A tanulók a tanév folyamán szóbeli felelet, vagy írásbeli dolgozat formájában folyamatosan beszámolnak előmenetelükről. Ezt egészíti ki a félévi, vagy év végi beszámoló.

~ A félévi beszámoló a szaktanár döntése alapján történhet szóban, csoportosan, összefoglaló óra keretében, vagy írásbeli dolgozat formájában. Zenetörténet tantárgyból a beszámolás lehet házi dolgozat is.

~ A tanév végi beszámoló csoportos vizsga keretében történik.

~ Amennyiben a tanuló önhibáján kívül nem vesz részt a vizsgán, számára egyéni vizsgát kell tartani, vagy ha ez nem megoldható, az éves munkája alapján megajánlott jegyet kaphat.

Amennyiben a tanuló valamely okból nem megfelelően készült fel az év végi vizsgára, és gyengébben vizsgázik, mint ahogy éves munkája alapján várható lenne, a vizsgabizottság engedélye alapján megismételheti a vizsgát.

3. Zenekar

~ A tanulót éves munkája, aktivitása alapján a szaktanár értékeli.

Az ismeretek számonkérésének követelményeit szakonként meghatározva, a tanszakok helyi tanterveként adaptált *27/1998. MKM rendelettel* kiadott „**Az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja”** tartalmazza.

AZ OTTHONI FELKÉSZÜLÉSHEZ ELŐÍRT GYAKORLATI, ÍRÁSBELI ÉS SZÓBELI FELADATOK MEGHATÁROZÁSÁNAK ELVEI ÉS KORLÁTAI

1. A főtárgyi órán és az elméleti órákon feladott otthoni gyakorlási-, írásbeli- és szóbeli feladatok – továbbiakban házi feladatok - az ismeretek elmélyítését, a zenei készségek és hangszerspecifikus adottságok mindennapos fejlesztését szolgálják, ezért mindezek a zenetanulás elengedhetetlen részét képezik.
2. A tanuló részére csak olyan feladatok adhatóak fel, melyek kizárólag a tanórákon már tudatosított elemeket tartalmazzák.
3. Az otthoni gyakorlásra szánt hangszeres darabokat, csak úgy adjuk fel, hogy azt a pedagógus előzetesen bemutatta, a felmerülő technikai nehézségeket, és azok megoldását a tanulóval ismertette.
4. A tanuló lapról olvasási készségének fejlesztése érdekében előzetes bemutatás nélkül is feladhatóak otthoni megtanulásra szánt gyakorlatok, de ezek csak a tanuló által már készségszinten begyakorolt zenei elemet tartalmazhatnak.
5. Az otthoni gyakorláshoz pedagógusaink megtanítják a helyes gyakorlás módszertanát, pontosan meghatározzák az aktuális darabokban található technikai problémák, nehézségek megoldásának, leküzdésének, begyakorlásának feladatait.
6. Az otthoni gyakorlásra szánt anyag mennyisége függ a tanuló képességeitől, szorgalmától, életkorától, évfolyamától, ezért általánosságokban nem meghatározható. Az anyag mennyiségét az érintett főtárgytanár határozza meg a fentiek figyelembe vételével. Ez a mennyiség azonban nem állíthatja megoldhatatlan feladat elé a tanulót.
7. Az elméleti órákon házi feladatként feladott írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei megegyeznek a fentiekben leírtakkal.
8. Magasabb évfolyamokon házi feladatként adható információgyűjtés, házi dolgozat, internetes adatgyűjtés.
9. A házi feladat kizárólag fejlesztési, gyakorlási, ismétlési céllal adható fel, büntetésként nem.

A TANULÓ SZORGALMA ÉS TELJESÍTMÉNYE ÉRTÉKELÉSÉNEK ELVEI, FORMÁI

Az értékelés szempontjai:

1. Értékelésünk elsődleges szempontja, hogy ne egy adott helyzetet értékeljünk, hanem folyamatában lássuk növendékeink fejlődését.

2. Az értékelésben tekintettel kell lennünk az egyes növendék képességeire, mert a zenei tehetség különbözősége rendkívül nagy szerepet játszik a zenetanulás eredményeiben.

3. A személyiség fejlődése, a belülről irányított, döntésre képes ember nevelése érdekében fontos a tanulás folyamatára irányuló szöveges értékelés, a növendékről kialakított vélemény segítőkész közlése a növendékekkel és a szülőkkel. Az érdemjegyek csak ennek a személyre szóló szóbeli értékelésnek a jelrendszerben összefogott kifejeződései lehetnek.

4. Az osztályzatokkal kifejezett értékelés abban az esetben ösztönöz tanulásra, ha a növendék tapasztalja, hogy nem képességeit (tehetségét), hanem valóságos munkáját értékeli a tanár.

5. A kifejezetten gyenge (2-es, 3-as) osztályzatokat általában kerüljük a zeneiskolában. Azoknak a növendékeknek, akik képességeikhez mérten minimálisan teljesítenek, a zenei tanulmányok abbahagyását tanácsoljuk, mivel a zenetanulás nem kötelező.

Az osztályzatok

hangszeres főtárgy, kamarazene főtárgy (köt. választott, illetve választott tárgyként is), szolfézs,n zenetörténet, zeneismeret, kötelező hangszer (kamarazene főtárgy esetén) második hangszer esetében:

Jeles (5), Jó (4), közepes (3), elégséges (2), elégtelen (1)

Iskolánk helyi szabályozása alapján a fentiekben felsorolt osztályzatokat használjuk előképző évfolyamon is.

Zongora kötelező, zenekar:

jól megfelelt, megfelelt, nem felelt meg (*az itt felsorolt értékelések a tanulmányi átlagba nem számítanak bele*)

Szorgalom:

példás (5), jó (4), változó (3), hanyag (2)

A szorgalom érdemjegyet, a tanulót tanító szaktanárok közösen alakítják ki.

Amennyiben a tanuló valamely tantárgyból osztályát folytatja, akkor nem osztályozható, tanulmányi átlagát az érintett tantárgy figyelmen kívül hagyásával kell meghatározni.

AZ OSZTÁLYZÁS TARTALMI MEGFOGALMAZÁSA

Mivel a zenetanulás értékelése nehezen konkretizálható és alapvetően függ a növendék képességeitől, az osztályzást pedig könnyen befolyásolhatják szubjektív tényezők, szükségesnek tartjuk egy egységesítő tartalmi megfogalmazást számszerű osztályzásnál.

5 - jeles - aki az osztályának megfelelő tananyagot elvégezte - a hangversenyeken színesen, értelmesen és biztosan játszott - a beszámolókon felkészülten jelent meg, szereplései technikailag és zeneileg is osztálya szintjének megfelelőek, önálló zenei gondolatokkal rendelkezik, hangszeres játéka kifejező, karakteres,

4 – jó - aki az osztályának megfelelő tananyagot elvégezte, de hangversenyen való szereplései technikailag vagy zeneileg nem várt momentumokat tartalmaztak, játéka kevésbé kifejező, a beszámolón kisebb technikai vagy zenei hiányosságokat mutat,

3 – közepes - akinél az osztályának megfelelő anyagban nagyobb lemaradás van, a hangversenyen nyújtott teljesítménye technikailag és zeneileg nem megfelelő, a beszámolóra való felkészültsége komolyabb hiányosságokat mutat, hangszeres játéka egyhangú,

2 – elégséges - aki az osztályában csak a minimális követelményeknek tett eleget, a beszámolón és az órákon gyenge felkészültséggel vagy felkészületlenül jelent meg,

1 – elégtelen - aki az osztályának megfelelő minimális követelményeknek nem tett eleget, a beszámolón és az órákon felkészületlenül jelent meg.

A szorgalom értékelésénél a tanár egyénileg figyel minden növendékre, ismerve képességeit és elfoglaltságait.

5 – példás - aki minden órán felkészülten jelenik meg, a hangszertanulás iránt feltűnő érdeklődést, elkötelezettséget mutat,

4 – jó - akinek felkészülésében hiányosságok tapasztalhatók,

3 – változó - aki rendszertelenül gyakorol és hiányzik az órákról,

2 – hanyag - aki felkészületlenül jön órákra, és gyakran hiányzik,

A TANULÓK JUTALMAZÁSA

1. Azokat a tanulókat, akik művészeti tanulmányaikat kiemelkedően végzik, teljesítményük példaként állítható a tanulóközösség elé, illetve művészeti tevékenységük öregbíti az iskola hírnevét, az tantestület tagjai, illetve az intézményvezető jutalomban részesítheti.

2. A tanulói jutalmazás részletes elveit, és formáit az iskola házirendje tartalmazza.

A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA ÉS ZÁRÓVIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGÁRA ÉS ZÁRÓVIZSGÁRA BOCSÁTÁS FELTÉTELEI

Művészeti alapvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészeti iskola utolsó alapfokú évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett. A művészeti alapvizsga a továbbképző évfolyamokra való bekerülés feltétele.

Művészeti záróvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészeti iskola utolsó továbbképző évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.

A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA ÉS ZÁRÓVIZSGA KÖVETELMÉNYEI, FELADATAI MEGHATÁROZÁSÁNAK MÓDJA

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményei, vizsgafeladatai – valamennyi vizsga tantárgy tekintetében – az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja figyelembevételével az adott tantárgy részletes tantervénél vannak meghatározva.
A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a követelmények alapján intézményünk állítja össze oly módon, hogy azokból mérhető és elbírálható legyen a tanuló felkészültsége és tudása. A művészeti alapvizsgát és záróvizsgát háromtagú vizsgabizottság előtt kell letenni. A vizsgabizottság elnökét és tagjait a vizsga szervezője (intézményvezető) bízza meg.
A művészeti alapvizsga és záróvizsga lebonyolítása a iskolánk feladata.
Vizsga tantárgynak csak az a tantárgy választható, amelyet az iskolánk pedagógiai programja szerint biztosít, valamint a tanuló a tantárgy tanításának utolsó (alapfokú, ill. továbbképző) évfolyamán az előírt tantárgyi követelményeknek eleget tett.

A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA ÉS ZÁRÓVIZSGA VIZSGA TANTÁRGYAK

Alapvizsga tantárgyai

Az alapvizsga írásbeli és/vagy szóbeli, valamint gyakorlati vizsgarészből áll. Az alapvizsgán az „A” tagozatos tanuló választhat írásbeli, vagy szóbeli vizsga között. A „B” tagozatos tanulók számára mindkét vizsgarész kötelező. Gyakorlati vizsgát valamennyi tanulónak kell tennie.

1. Írásbeli vizsga tantárgyai:

Egyéni hangszeres főtárgy „A” tagozat: szolfézs kötelező, vagy szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet-zeneirodalom.

Egyéni hangszeres főtárgy „B” tagozat: szolfézs

Kamarazene főtárgy: szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet-zeneirodalom.

2. Szóbeli vizsga tantárgyai

Egyéni hangszeres főtárgy „A” tagozat: szolfézs kötelező, vagy szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet-zeneirodalom.

Egyéni hangszeres „B” tagozat: szolfézs

Kamarazene főtárgy: szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet-zeneirodalom.

3. Gyakorlati vizsga tantárgya

Hangszeres főtárgy „A” és „B” tagozat, kamarazene főtárgy: főtárgy

Záróvizsga tantárgyai

A záróvizsga írásbeli és/vagy szóbeli, valamint gyakorlati vizsgarészből áll. A záróvizsgán az „A” tagozatos tanuló választhat írásbeli, vagy szóbeli vizsga között. A. „B” tagozatos tanulók számára mindkét vizsgarész kötelező. Gyakorlati vizsgát valamennyi tanulónak kell tennie.

1. Írásbeli vizsga tantárgya:

Egyéni hangszeres főtárgy „A” tagozat: szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet-zeneirodalom.

Egyéni hangszeres főtárgy „B” tagozat: szolfézs

Kamarazene főtárgy: szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet-zeneirodalom.

2. Szóbeli vizsga tantárgya

Egyéni hangszeres főtárgy „A” tagozat: szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet-zeneirodalom.

Egyéni hangszeres „B” tagozat: *szolfézs*

Kamarazene főtárgy: szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet-zeneirodalom.

3. Gyakorlati vizsga tantárgya:

Hangszeres főtárgy „A” és „B” tagozat, kamarazene főtárgy: főtárgy

A vizsgák ideje:

Hangszeres főtárgyak

Gyakorlati vizsga: a részletes tanterveknél megjelölt időtartamban

Kamarazene főtárgy

Gyakorlati vizsga: minimum 10 perc

Elméleti tantárgyak

„A” tagozat: írásbeli: minimum 45 perc; vagy szóbeli: minimum 10 perc

„B” tagozat: írásbeli: minimum 45 perc; és szóbeli: minimum 15 perc

ELŐREHOZOTT MŰVÉSZETI VIZSGA

Az alapfokú művészeti iskola tanulói számára előrehozott vizsga is szervezhető.

Előrehozott művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga az egyes tantárgyra előírt iskolai tanulmányi követelmények teljesítése után, a tanulói jogviszony fennállása alatt, az iskolai tanulmányok teljes befejezése előtt szervezhető.

A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA ÉS ZÁRÓVIZSGA EGYES RÉSZEI ALÓLI FELMENTÉS

Mentesülhet az adott tantárgyból a művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos művészeti tanulmányi versenyen – egyéni versenyzőként – az adott tanévben döntőbe került.

Ha a tanuló már rendelkezik a zeneművészeti ág valamelyik tanszakán megszerzett művészeti alapvizsgával vagy záróvizsgával, akkor az adott tantárgyakból a vizsga alól felmentés adható.

A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA ÉS ZÁRÓVIZSGA MINŐSÍTÉSE

A tanuló teljesítményét a művészeti alapvizsgán és záróvizsgán vizsga tantárgyanként külön-külön osztályzattal kell minősíteni.

Amennyiben az intézmény előrehozott művészeti alapvizsgát vagy záróvizsgát szervez, úgy annak eredményét a művészeti alapvizsgán és záróvizsgán figyelembe kell venni.

A művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga eredményét a vizsga tantárgyakból kapott osztályzatok számtani közepe adja. Ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a végső eredmény meghatározásában a főtárgyból kapott osztályzat a döntő.

Eredményes művészeti alapvizsgát, illetve záróvizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi előírt vizsga tantárgy vizsgakövetelményeit teljesítette.

Sikertelen a vizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészből, illetve vizsga tantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott.

Sikertelen vizsga esetén a tanulónak csak abból a vizsgarészből, illetve vizsga tantárgyból kell javítóvizsgát tennie, amelynek vizsgakövetelményét nem teljesítette.

TÁNCMŰVÉSZETI ÁG, NÉPTÁNC

A NÉPTÁNC OKTATÁS SZAKIRÁNYÚ FELADATAI

A néptáncoktatás kiemelt feladata, hogy olyan növendékeket képezzen, akik ismerik értik, szeretik népünk kultúráját, és büszkén vállalják magyarságukat. Ez a szeretet, és büszkeség vezet el ahhoz, hogy a magyar népi kultúrát az európai és egyetemes kultúra egészének fontos részeként fogják fel, hozzájárul más népek kultúrájának elfogadásához, és megismerésének igényéhez.

Fontos feladatunk a néptáncsoportokat nem csak azonos érdeklődésű gyermekekké, hanem összetartozó közösséggé formálni, hiszen erre a jelenkorban egyre kevesebb más lehetőség van. Ezekben, a kicsi közösségekben kialakítani a kölcsönös elfogadás, felelősségvállalás az egymás iránti tisztelet, elkötelezettség igényét, mely elősegíti a felnőttkori beilleszkedés a társadalomba.

A iskolánknak nem elsődleges célja, hogy professzionális táncosokat képezzen, azonban a kiemelkedő képességű, érdeklődésű tanulók szakirányú továbbtanulását hivatott elősegíteni. Lényeges feladat a tanulók többségének az amatőr táncmozgalomba történő bekapcsolódásának elősegítése, mellyel hozzájárulhatnak szűkebb és tágabb környezetünk kulturális sokszínűségének fenntartásához.

BEKERÜLÉS A MŰVÉSZETI ISKOLA NÉPTÁNC SZAKÁRA

1. Csak olyan tanulókat veszünk fel néptánc tanszakra, akik a művészetoktatással párhuzamosan megkezdik általános iskolai tanulmányaikat is, vagy ennél idősebbek.
2. A tanulóknak ajánlatos az általános iskola 1-2. osztályában elkezdeni a tanulmányokat, de lehetőséget biztosítunk a később jelentkezőknek is.
3. Az új jelentkezőknek felvételi elbeszélgetést tartunk, ahol
    a. a személyiségére, és arra vagyunk kíváncsiak, hogy miért szeretne néptáncot tanulni,
    b. felmérjük a ritmusérzékét (egyszerűbb ritmusfordulatok visszatapsolása),
    c. A felvételiztető tanár bemutatása után egyszerűbb tánclépéseket kell visszaadnia.
4. A később jelentkező tanulókat lehetőleg abba az osztályba soroljuk be, amely az életkorához legközelebb áll. Ez abban az esetben lehetséges, ha az illetékes néptánc pedagógus úgy látja, hogy a tanuló be tudja pótolni a lemaradást, és esélye lesz sikeres művészeti alapvizsgát tenni. Ehhez a tanév folyamán pedagógusaink segítséget nyújtanak. A tanulónak a tanév végén számot kell adni az előző évfolyamok anyagából is.

   Amennyiben úgy látjuk, hogy ily módon nem besorolható, akkor a képességeinek legjobban megfelelő évfolyamba vesszük fel.

5. A más településről ideérkező, iskolarendszerűen néptáncot már tanult jelentkezőket - ha bizonyítványukkal igazolják az elvégzett évfolyamokat - a soron következő évfolyamba soroljuk be, feltéve ha a tudásszintjük megfelel a helyi követelményeknek.

A NÉPTÁNC TANSZAK KÉPZÉSI STURKTÚRÁJA

1. A néptánc oktatás csoportos oktatás, mely során 45 perces elméleti vagy gyakorlati tanórán vesznek részt a tanulók.

2. Az előképzős tanulók heti óraszáma 2 majd az 1. évfolyamtól általában 4 óra. A rendelet lehetőséget ad heti 6 órára is amire nálunk az órakeret feszítettsége miatt még nem volt lehetőség, azonban a jövőben tervezzük *ennek bevezetését*. Az órákat a tanulók szabadidejének jobb kihasználása érdekében általában két napra összevonjuk.

3. A tanszak fő tantárgya a népi játék-néptánc, melyet előképzőben heti 2 ×45 percben, alapfokú és továbbképző évfolyamokon heti 3×45 percben biztosítunk a tanulóknak. Mellette 1×45 percben évfolyamtól függően az alapfokú évfolyamok esetében népi ének, folklórismeret tantárgyat, a továbbképző évfolyamokon tánctörténet, kinetográfia tantárgyat tanulnak kötelező, illetve kötelezően választható tantárgyként a tanulók. Ezt egészítik ki a szabadon választható tantárgyak, mely egy adott területen való elmélyülést, alaposabb ismeretszerzést szolgálják.

4. Az országos versenyre, szakirányú felvételire készülő tanulók esetében tervezzük az egyéni, vagy kisebb csoportos, a kötelező óraszámon felüli tehetséggondozó órák bevezetését.

5. A néptánc oktatás csoportos jellegéből adódóan pedagógusaink kiemelt feladata a csoportépítés, közösségteremtés.

A NÉPTÁNC TANSZAK TANTÁRGYRENDSZERE

Főtárgy	kötelező tárgy	kötelezően választható tárgy	választható tárgy
népi játék-néptánc 2×45' (előképző1-2. évfolyam)	folklórismeret 1×45' (3-6. évfolyam)	folklórismeret 1×45' (9-10. évfolyamokon, amennyiben 7-8. évfolyamokon nem tanulta a tantárgyat)	népi ének 1×45' (3-12. évfolyam)
„népi játék-néptánc 3×45' (1-10. évfolyam)	tánctörténet 1×45' (7-8, évfolyam)	kinetográfia 1×45' (9-10. évfolyam)	folklórismeret 1×45' (7-10. évfolyamok közül bármely kettőn)
		népi ének 1×45' (1-2. évfolyam)	

A NÉPTÁNC TANSZAK TANTÁRGYAI, ÉS A TANTÁRGYAK SZAKIRÁNYÚ FELADATAI

A tanszak fő tantárgya a **NÉPI JÁTÉK-NÉPTÁNC**. Az előképzőben és az 1-2 alapfokú évfolyamon jelentős hangsúly esik a népi játékokra, hiszen a tanulók így életkori sajátékosságaiknak megfelelően játékos formában szeretik meg a népzenét és a néptáncot. A népi játékok tanításának több feladata is van. Egyrészt a gyermekeknek segít megtanulni, tudatosan használni a különböző testrészeiket, felismerni ennek lehetőségeit, határait. A másik fontos feladata a közösségi viselkedés kialakítása. Megtanulják, hogyan alkalmazkodjanak egymáshoz, megtanulnak szabályokhoz alkalmazkodni, így a játék által könnyebben beilleszkednek csoportjukba, szűkebb és tágabb társadalmi környezetükbe, kialakul csoporttudatuk. Fontos feladata a népi játéknak még a kreativitás, aktivitás kialakítása fejlesztése.

Később a hangsúly egyre inkább a néptánc oktatására helyeződik, mely során egyre több dialektus táncrendjét ismerik meg a tanulók. Az órák során nagy hangsúly esik a gyermekek izomzatának, ízületeinek bemelegítésére, fejlesztésére, mozgáskultúrájuk csiszolására, állóképességük javítására.

A tantárgy feladata megismertetni, megszerettetni a magyarság hagyományos táncait, a három táncdialektus típusait, táncrendjeit. Feladata továbbá a megtanult táncok készségszintre emelése, hogy képesek legyenek felismerni egy adott tájegység zenéjét, és alkalmazni az ehhez illő tánctípusokat. A megtanult ismereteken keresztül kialakítani, megerősíteni a gyermekek magyarságtudatát.

Művészeti iskolánkban ***alapfokú*** 1-2. évfolyamon a **NÉPI ÉNEK** tantárgyat tanulják kötelezően választható tantárgyként. A népi ének elválaszthatatlan a néptánctól, és közelebb áll a kezdő kicsi gyermekek világához, mint a többi elméleti tantárgy. Feladata a magyar népdalok szerettetése, minél szélesebb körű ismerete, ezáltal a a magyar népi gondolkodás, múlt megértetése. A tantárgy a többi évfolyamon is választható.

A **FOLKLÓRISMERET** az alapfok 3-6. évfolyamán kötelező tantárgy. A tanulók ez alatt a négy év alatt megismerkedhetnek a magyar nép hiedelemvilágával, a jeles napokkal, az emberélet fordulóival. Továbbképzőn a tantárgy kötelezően, illetve szabadon választható két évfolyamon. Ekkor a népköltészetről és a magyar nép táji-történeti csoportjairól tanulhatnak. A gyerekeknek tudniuk kell, hogy a magyar műveltség sajátosan keleti gyökerű, amely Közép-európai kultúrává ötvöződött. Azért is fontosak a néprajzi ismeretek a művészeti iskolában, hogy a gyermekeket befogadóvá neveljük szülőföldjük szeretetére. Szeretni csak azt tudunk, amit megismertünk.

A tanulók tudják meg, hogy a néprajz nem elvont, elszigetelt tudomány, hanem szervesen, elválaszthatatlanul kapcsolódik a kultúránkhoz, népünkhöz, földünkhöz, amelyen élünk. Igyekszik egybegyűjteni olyan ismereteket, amelyet a tanulók érdeklődési körüknek megfelelően fel tudnak dolgozni. Segítségével közelebb kerülnek a népköltészet, népszokások világához, s így jobban megértik a hagyományainkat művészi formába öntő írók, költők művészeti alkotásait.

A **TÁNCTÖRTÉNET** tantárgy a továbbképzőn kötelező tantárgy. Célja, az egyetemes és nemzeti tánctörténeti rétegek, stílusjegyek megismerése. Megismerteti a tanulóval a tánc művészi és közhasznú formáit, a társasági táncélet alkalmait, a színpadi táncművészet legfontosabb korszakait, és ágazatait. Olyan elméleti tudást nyújt, mely segítségével a tanuló megtalálja saját néptánctudásának a helyét az egyetemes tánctörténetben. A tánctörténet oktatásának célja, hogy a tanulókat szakmai ismeretekre alapozva, a táncművészet kimagasló alkotó egyéniségeinek munkásságával, a táncirodalom néhány alapvető művével, továbbá fejlessze ízlésüket és ösztönözze őket arra, hogy a táncművészet értő és élvező befogadójává váljanak

Ösztönözze a diákokat a rendszeres társasági és színházi tánceseményekre látogatására, az iskolán kívüli tánceseményeken való részvételre, A rádió és televízió táncos-témájú műsorainak figyelemmel kísérésére. Tudatosítsa a tanulóban, hogy a tánctörténeti ismeretek fejlesztik a személyiségét, az ízlését és fogékonyságát általában a művészetek, különösen az előadóművészetek iránt.

A **KINETOGRÁFIA** tantárgyat szintén a továbbképzőn vehetik fel a tanulók. Ez a roppant érdekes tárgy a mozgás lejegyzését, és az úgynevezett kinetogramban leírt néptánc megértését szolgálja. A tanulók megtanulják az élő tánc legpontosabb rögzítését, illetve a lejegyzett táncanyagok pontos visszaadását. Feladata a mozdulatelemzés néhány alapfogalmának elsajátítása után a mozdulatelemzés és a táncleírás párhuzamos tanítása.

KÖVETELMÉNYEK, ELŐÍRT TANANYAG

Az iskolánk által használt tanterv az életkori sajátosságokat, a fokozatosság elvét, a változatosságot, és az állandó élményszerűséget szem előtt tartva, határozza meg a tananyagot.

Lehetőség van az osztály folytatására, amennyiben a tanuló nem tudta teljesíteni az adott évfolyam követelményeit, ezáltal figyelembe vehetőek az egyéni képességek. A hangsúly, mint más művészeti ágaknál, a készség-, képesség fejlesztésen van. A követelmények alkalmazkodnak a gyermekek életkori fejlettségi szintjéhez, így nem rónak teljesíthetetlen terheket a tanulókra. Legfontosabb szempontunk az érdeklődés fenntartása, a néptánc mozgások természetessé válásának kialakítása, és a táncot a mindennapi élet elválaszthatatlan részévé tenni.

ISKOLÁNK SAJÁTOS KÖVETELMÉNYEI

- Növendékeinktől elvárjuk, hogy képességüknek és tudásuknak megfelelő szinten (előadóként, nézőként, aktív résztvevőként) részesei legyenek az iskola és a város a régió táncos rendezvényeinek, táncházainak, hogy kialakuljon bennük az igény a néptánc előadására és megnézésére, továbbá a néptánc része legyen a szórakozásuknak.
- Kiemelkedő képességű növendékeinktől elvárjuk az országos versenyek színvonalát elérő teljesítményt, és az ő példájuk - húzó erejük - alapján az átlag színvonal mércéjét is magasra tesszük, nem feledve, hogy a tanulás eredményességét a növendékek egyéni képességei, körülményei és életlehetőségei határozzák meg.
- Nevelési irányelveink alapján elvárjuk, hogy növendékeink a szeretettel átadott művészi értékek hatására, a művészeti iskolában eltöltött évek folyamán önálló elképzelésekkel rendelkező és elképzeléseiket vállaló, szabad, döntésre képes emberekké váljanak.
- Idősebb növendékeinktől elvárjuk, hogy fokozatosan kapcsolódjanak be a helyi néptánc mozgalomba, aktivitásukkal legyenek meghatározó, fejlesztői és irányítói szűkebb környezetünk néptánc művészeti életének.

AZ EGYES TANTÁRGYAK TANÉVENKÉNTI TANANYAGA,

KÖVETELMÉNYRENDSZERE

Népi játék - néptánc

Előképző 1. évfolyam

Tananyag:

Feladatok:
1. Ismertesse meg a tanulókkal:a hagyományos népi játékokat, mozgásanyagát, variációit, a kapcsolódó ének és zenei kíséreteket.
Fejlessze: mozgáskultúráját, fizikai állóképességét, ritmusérzékét, hallását, koncentrálóképességét, képzelőerejét.
Ösztönözze a tanulót: közös alkotásra, rádió és tv táncos témájú műsorainak figyelemmel kísérésére, aktív részvételre.

Ismerkedjenek meg a tanulók a tanév folyamán a népi játékok több típusával és a néptánc alaplépéseivel. Pl.: névgyakorló játék, eszközös játékok, mozgásos játékok, szellemi játékok, párválasztó játékok, mondókák, kisorsolók, kiolvasók,
ritmikus, tapsos gyakorlatok,
egyes, kettes, valamint a tovahaladó csárdás gyakoroltatása, sarkazó és térdhajlítás gyakorlása.

További feladatok:

Egyenletes járás tapssal kisérve negyed, nyolcad értékben, dallamonkénti váltással.
A játék az óvodában c. füzetből a hónapmondókák, névcsúfolók ritmusának kitapsolása.
Futótűz először két negyedben, majd négy negyed értékben. Ritmusvisszhang. Halk, hangos érzékeltetése, beszéddel, énekkel, zenével.

Követelmény az EK/1 évfolyam végén

- A gyerekek tudjanak öt mondókát, tíz különböző típusú játékot és öt népdalt, a dél alföldről.
- Biztosan alkalmazzák a térben a csiga és-kígyóvonalat.
- Tudjanak körben haladni kézfogással és anélkül.
- Egyszerű ritmusképleteket visszatapsolni.
- A tanult játékokat összefűzve közösen előadni.

A magasabb évfolyamba lépés feltételei:

- A tanórák legalább 70 %-ának látogatása
- Az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása
- A félévi és év végi vizsga letétele, vizsgaelőadás/.
- A követelményeken megfogalmazott tananyag legalább megfelelt szintű ismerete.

Előképző 2. évfolyam

Tananyag

Feladatok:
Ismertesse meg a tanulókkal:a hagyományos népi játékokat, mozgásanyagát, variációit, a kapcsolódó ének és zenei kíséreteket.
Fejlessze: mozgáskultúráját, fizikai állóképességét, ritmusérzékét, hallását, koncentrálóképességét, képzelőerejét.
Ösztönözze a tanulót: közös alkotásra, rádió és tv táncos témájú műsorainak figyelemmel kísérésére, aktív részvételre.

Ismerkedjenek meg a tanulók a tanév folyamán a népi játékok több típusával és a néptánc alaplépéseivel. Pl.: eszközös játékok, mozgásos játékok, szellemi játékok, párválasztó játékok, mondókák, kisorsolók, kiolvasók,
páros játékos csárdás, szerepjátszók, egyszerű karikázók, lengető, láb alatt csapó, térdütögető.

Követelmény az EK/2 évfolyam végén

- A gyerekek tudjanak legalább nyolc kiszámolót, tíz különböző típusú játékot, tíz népdalt, a Dél-alföldről, és a Dunántúlról.
- Egyénileg és párban, helyben és haladva képesek legyenek a szökellő alkalmazására.
- A játékokhoz fűződő lépéseket szépen előadni.
- Egyszerűbb ritmusokat visszatapsolni, dobogni.
- A nyolcad (TI-TI), negyed (TÁ) ritmust helyben kidobogni, előre-hátra, jobbra-balra irányokban kijárni.
- A tanult játékokból készült koreográfiát előadni.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei

- A tanórák legalább 70 %-ának látogatása
- Az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása
- A félévi és év végi vizsga letétele, vizsgaelőadás/.
- A követelményeken megfogalmazott tananyag legalább megfelelt szintű ismerete.

ALAPFOK

1. évfolyam

Tananyag

Feladatok:
Ismertesse meg a tanulókkal:a tananyagban szereplő tánctípus/okat, mozgásanyagát, variációit, a kapcsolódó ének és zenei kíséreteket, a tánc művészi és közhasznú formáit – alkalmait.
Fejlessze: mozgáskultúráját, fizikai állóképességét, ritmusérzékét, hallását, képzelőerejét, koncentrálóképességét, tér-, forma- és stílusérzékét, improvizációs képességét, mozgásmemóriáját és vizuális memóriáját.
Ösztönözze a tanulót: közös alkotásra, rádió és tv táncos témájú műsorainak figyelemmel kísérésére, aktív részvételre.

Bemelegítés
Járás lábujjon, sarkon, külső és belső lábélen, futások különböző kartartással, lábemeléssel, törzs, fej és kargyakorlatok.

Ritmika
- Nyolcad-negyed-fél értékű járás tapssal, visszhanggyakorlat.
- Futótűz-ritmus továbbadása tapssal, dobogással.
- Négynegyedes ütem tudatosítása - Járás taps, motívum járással 2 körben.
- Kétlépéses csárdás jobbra-balra, 4 negyedben előre és hátra bújással.
- 3 negyed érték megismertetése, ritmus tapsolással, járással, együtt a kettő.
- Kontrás taps érzékeltetése – szünet és negyed, járás taps külön és együtt.
- Negyedes járás közben 2X 4 negyedes ritmusképlet visszatapsolása.

Játékok:
kiszámolók – mondókák, párválasztók, szellemi játékok, szerepjátszók, ügyességi játékok,. mozgásos játékok

Néptánc:
- dél- dunántúli ugrós alapmotívumok: cifra, höcögő, lengető, térdütögető, csapások és ezek variációi, keresztező futó, vonulós- dudálós motívumok.
- eszközös táncok: fiúknak kanásztánc, lányoknak üveges
- mezőföldi karikázó motívumok

Népi ének:
mezőföldi és dél-dunántúli dalok

Követelmény az 1. évfolyam végén

- A tanuló ismerje a tanult játékokat (5) és népdalokat (6)

- A leányok közösen elő tudják adni a mezőföldi leánytáncot a hozzákapcsolódó lépésanyaggal.
- Ismerjék az alapvető irányokat, jobb-bal, előre-hátra, és az alakzatokat, kör, félkör, kör, oszlop, cikk-cak.
- A fiúk alapszinten ismerjék a botforgatás legegyszerűbb technikáját. Bátran dobják át egyik kézből a másikba maguknak, majd társnak. Támadó és védekező mozdulatok.
- Legyenek képesek tájékozódni a térben.
- Legyenek képesek felismerni és megnevezni az irányokat.
- Év végén a tanult játékfűzést előadni.

A magasabb évfolyamba lépés feltételei

› A tanórák legalább 70 %-ának látogatása
› Az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása
› A félévi és év végi vizsga letétele, vizsgaelőadás.
› A követelményeken megfogalmazott tananyag legalább elégséges szintű ismerete.

2. évfolyam

Tananyag

Feladatok:
Ismertesse meg a tanulókkal:a tananyagban szereplő tánctípusokat, mozgásanyagát, variációit, a kapcsolódó ének és zenei kíséreteket, a tánc művészi és közhasznú formáit – alkalmait.
Fejlessze: mozgáskultúráját, fizikai állóképességét, ritmusérzékét, hallását, képzelőerejét, koncentrálóképességét, tér-, forma- és stílusérzékét, improvizációs képességét, mozgásmemóriáját és vizuális memóriáját.
Ösztönözze a tanulót: közös alkotásra, rádió és tv táncos témájú műsorainak figyelemmel kísérésére, aktív részvételre.

Bemelegítés
Guggolások lábfő nyújtással, előre- hátra –oldalra; lábemelés 45o-ban, előre – oldalt - hátra, futások, törzs- és karkörzések, talajérintés, térirány gyakorlatok,alap néptánc motívumokkal.

Ritmika:
- Járás zenére menettempóban, negyed és nyolcad értékű ritmusok alkotása járással, kontrás taps – járás – taps,
- Visszhangjáték – motívum rögtönzéssel.
- Félértékű mozgás – szünet érzékeltetése.
- A hármas ütem fogalma, tudatosítása, háromfázisú mozgással,
- Kétfázisú mozgás rögtönzése – félértékű hangokkal.

- Járás negyed – nyolcad – fél értékben, kétnegyedes ütemenkénti váltással.
- Nyitó – csukódó kör, két koncentrikus körben előre – hátra, bújással.
- Kétszólamúság a mozgásban: járás + szinkópás taps.
- Kérdés felelet – kétnegyed és négynegyedes ritmusokkal, motívumrögtönzés.
- Egylépéses csárdás + egy ütem szünet
- Kétszólamú ritmusgyakorlatok, szólamcserével – motívumcserével.
- Ritmustelefon.
- Motívum rögtönzés, megadott ritmusokra.

Játék
Kiszámolók, mondókák, párválasztók, kapuzók, játékkezdők, fogócska.

Néptánc:
- dus motívumok Rábaközből (Pl. kopogó, sarkascifra, ugrócsapó ás variánsai, terpeszcsapó)
- verbunk motívumok (Rábaköz): tapsbemérő, fordulós és variációi, lengető-séta, pattintó csapó, hegyező
- lányoknak somogyi karikázó: ingó, lépő, csárdás, keresztező, belépő, futó

Népi ének:
Rábaközi és somogyi dallamok.

Követelmény .2 évfolyam végén

- A gyerekek ismerjenek 5 új szerepjátszó és négy sport jellegű népi játékot.
- Bátran alkalmazzák (1- 8) a térirányokat.
- Egyenletes járás közben tudjanak visszatapsolni hosszabb - rövidebb ritmusokat.
- Ismerje a Rábaközi dus táncelemeit, motívumait, a körverbunk formai és tartalmi jegyeit, lehetőségeit.
- A fiúk elő tudják adni a rábaközi körverbunkot, közösen, zenére a tanult motívumok alapján.
- A leányok legyenek képesek közösen eltáncolni saját énekhangunkra a tanult leánykarikázót.

A magasabb évfolyamba lépés feltételei

› A tanórák legalább 70 %-ának látogatása
› Az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása
› A félévi és év végi vizsga letétele, vizsgaelőadás.
› A követelményeken megfogalmazott tananyag legalább elégséges szintű ismerete.

3 évfolyam

Tananyag

Feladatok
Ismertesse meg a tanulókkal:a tananyagban szereplő tánctípus/okat, mozgásanyagát, variációit, a kapcsolódó ének és zenei kíséreteket, a tánc művészi és közhasznú formáit – alkalmait.
Fejlessze: mozgáskultúráját, fizikai állóképességét, ritmusérzékét, hallását, képzelőerejét, koncentrálóképességét, tér-, forma- és stílusérzékét, improvizációs képességét, mozgásmemóriáját és vizuális memóriáját.
Ösztönözze a tanulót: közös alkotásra, rádió és tv táncos témájú műsorainak figyelemmel kísérésére, aktív részvételre.

Bemelegítés:
Gimnasztika, a már tanultak ismétlése, fejkapás tanulása, gyakorlása, forgás egyedül és párban.

Ritmika:
A többszólamúság gyakorlása, kontrás taps tanulása, járás-futás váltakozó tempójú zenére

Táncos nyelv:
- Lassú, közepes, gyors tempó megkülönböztetése, tánctípushoz kötve.
- Szimmetria-aszimmetria felismerése és alkalmazása a táncban.
- Térben haladás, párban.
- Az előző évben tanult táncok ismétlése, felelevenítése.

Néptánc:
- Szatmári verbunk lassú és friss csárdás motívumai (pl.: különböző csárdások, cifra variációk, bokázók, kisharang, lábfelkapók, fonás előre-hátra, félfordulók /átvetők/, kiforgatók, sűrű-ritka csapásolás, páros forgás, kar alatt kiforgatás, lánykerülés.)
- Széki négyes és csárdás motívumai (Pl.: bekezdő /összerázó/, lépő, irányváltó, kopogók, páros forgó, séta, pihenő, oldalozó- tolató.)

Népi ének:
Szatmári, széki dalok.

Követelmény a 3. évfolyam végén

- Ismerje a szatmári táncrend felépítését
- Önállóan képes legyen verbunkból improvizálni 3 dallamnyit
- Párban improvizálni tudjon 2 percig a szatmári lassú, és friss csárdás motívumaiból
- Az elkészített szatmári koreográfia eltáncolása
- Ismerje a széki négyes lépésanyagát

- Képes legyen zenére körben táncolni a széki négyest
- Párban széki csárdás improvizálása 2 percig.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei:

› A tanórák legalább 70 %-ának látogatása
› Az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása
› A félévi és év végi vizsga letétele, vizsgaelőadás.
› A követelményeken megfogalmazott tananyag legalább elégséges szintű ismerete.

4 évfolyam

Tananyag

Feladatok:
Ismertesse meg a tanulókkal:a tananyagban szereplő tánctípus/okat, mozgásanyagát, variációit, a kapcsolódó ének és zenei kíséreteket, a tánc művészi és közhasznú formáit, alkalmait.
Fejlessze: mozgáskultúráját, fizikai állóképességét, ritmusérzékét, hallását, képzelőerejét, koncentrálóképességét, tér-, forma- és stílusérzékét, improvizációs képességét, mozgásmemóriáját és vizuális memóriáját.
Ösztönözze a tanulót: közös alkotásra, rádió és tv táncos témájú műsorainak figyelemmel kísérésére, aktív részvételre.

Bemelegítés:
Gimnasztika, az eddig tanultak nehezített változatai, ugró gyakorlatok, forgás diagonálban.

Ritmika:
- Nehezebb ritmikai gyakorlatok.
- Koordinációs gyakorlatok.

Táncos nyelv:
- A térirányok pontosítása tánc közben.
- Az egyéni improvizatív stílus kialakításának elkezdése.
- Az előző években tanult táncok ismétlése.

Néptánc:
- Széki táncrend. A négyes és a csárdás ismétlése beillesztése a táncrendbe.
- Széki lassú: Szép páros összefogódzás, haladás a térben, lassú lépő helyben forgással, előre-hátrahaladás.
- Porka: Forgólépés tanulása, különböző fogásmódok, a fiú és a lány elhelyezkedése egymáshoz viszonyítva.

- Hétlépés: Forgás párban, előre-hátralépő, lánykiforgató, csapás, pihenőlépés.
- Sűrű és ritka tempó: (Pl.:bekezdő, csapás, lezáró /alapsor/, kopogók, ugrócsapók, lábkörzések, lábfőgesztusok.) (Ennél a táncnál a lányok csak az alapsort, és a pihenő figurákat tanulják).
- Somogyi /sárközi/ karikázó a lányoknak. (pl.: kapuzók, ingó csárdás, lépő, rida, ridaváltó, belépő)

Népi ének:
Széki lassú, csárdás, négyes dallamok. Somogyi /Sárközi/ karikázó dallamok.

Követelmény a 4. évfolyam végén

- Ismerje a széki táncrend felépítését, annak részeit
- Képes legyen a széki lassú, porka és hétlépés improvizatív táncolására párban 2 percig
- Lányoknak a karikázóból készült motívumfűzés eltáncolása saját énekre
- Fiúknak széki sűrű, ritka tempó improvizatív táncolása 2 percig.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei

› A tanórák legalább 70 %-ának látogatása
› Az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása
› A félévi és év végi vizsga letétele, vizsgaelőadás.
› A követelményeken megfogalmazott tananyag legalább elégséges szintű ismerete.

5. évfolyam

Tananyag

Feladatok:
Ismertesse meg a tanulókkal:a tananyagban szereplő tánctípus/okat, mozgásanyagát, variációit, a kapcsolódó ének és zenei kíséreteket, a tánc művészi és közhasznú formáit – alkalmait.
Fejlessze: mozgáskultúráját, fizikai állóképességét, ritmusérzékét, hallását, képzelőerejét, koncentrálóképességét, tér-, forma- és stílusérzékét, improvizációs képességét, mozgásmemóriáját és vizuális memóriáját.
Ösztönözze a tanulót: közös alkotásra, rádió és tv táncos témájú műsorainak figyelemmel kísérésére, aktív részvételre.

Bemelegítés:
Gimnasztika, az előző bemelegítések ismétlése, lábkörzések, széles mozdulatok gyakorlása.

Ritmika:
- Hosszabb ritmusképletek memorizálása.
- Nehezebb koordinációs gyakorlatok.
- Régi és új stílusú zene felismerése.

Táncos nyelv:
Az ugrós táncok stílusbeli különbsége a csárdás, és forgós-forgatós táncstílustól. A mozgások plasztikai különbségeinek tanulása, (széles mozdulatok, például Dél-alföldi ugrós).

Néptánc:
- Dél-alföldi páros ugrós és csárdás motívumai (pl.: egyes csárdás, kirúgós cifra, oldalazó, hátravágó, kopogó, légbokázó, futó kirúgós cifra, csapások, haladó bokázók, földcsapó, szökellős dobogó, darudöbögő, páros forgó, páros bokázó, oldalt dobbantós, kisharang, félforduló (átvető). Forgás irányváltásának fajtái: terpeszes, dobogós)
- Lőrincrévi páros táncok motívumai (pl.: páros forgás, forgásváltó, kinyitás, kiforgatás, vezetés)

Népi ének
Dél-alföldi ugrós és csárdás dallamok tanulása. Lőrincrévi dallamok tanulása.

Követelmény az 5. évfolyam végén

- Ismerje a Dél-alföldi páros ugrós és csárdás motívumait
- Képes legyen párban önállóan táncolni 2 percig, zenére
- Ismerje a tanult lőrincrévi tánc lépésanyagát
- Párban önállóan képes legyen táncolni 2 percig a táncot zenére.
- A táncokból készült koreográfiák eltáncolása.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei:

› A tanórák legalább 70 %-ának látogatása
› Az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása
› A félévi és év végi vizsga letétele, vizsgaelőadás.
› A követelményeken megfogalmazott tananyag legalább elégséges szintű ismerete.

6. évfolyam

Tananyag:

Feladatok:
Ismertesse meg a tanulókkal:a tananyagban szereplő tánctípus/okat, mozgásanyagát, variációit, a kapcsolódó ének és zenei kíséreteket, a tánc művészi és közhasznú formáit – alkalmait.
Fejlessze: mozgáskultúráját, fizikai állóképességét, ritmusérzékét, hallását, képzelőerejét, koncentrálóképességét, tér-, forma- és stílusérzékét, improvizációs képességét, mozgásmemóriáját és vizuális memóriáját.
Ösztönözze a tanulót: közös alkotásra, rádió és tv táncos témájú műsorainak figyelemmel kísérésére, aktív részvételre.
Készítse fel a diákokat a művészeti alapvizsga letételére.

Bemelegítés:
Gimnasztika, a már tanultak ismétlése, boka, térd, csípő, és váll külön szólamban mozgatása.

Ritmika:
- 5/8-os ritmus tanulása, alkalmazása.
- Összetettebb koordinációs gyakorlatok.
- Különböző, tanult tánctípusok zenei anyagának felismerése.

Táncos nyelv:
A karikázók jellegzetes mozgás- és énekvilágának megismerése. A Decsi verbunkra jellemző kis amplitúdójú mozgás tanulása.

Néptánc:
- Sárközi táncrend
- Karikázó (Pl.:5/8-os lépő, csárdás, keresztező, rezgők, futó, jobbra-ballra váltások)
- Ugrós (pl.:Sárközi cifrák, kirúgók, haladók, kopogók, bokázók)
- Verbunk (pl.: Cifra, keresztező, hátravágó, térdelős figura, hegyező, csizmaverő)
- Csárdás (pl.: egyes-kettes csárdás, cifra, lippentő, keresztező, bokázó, sarkazó, forgó, mártogató, kopogók)

Népi ének:
Sárközi karikázó, ugrós, és csárdás dalok.

Követelmény a 6. évfolyam végén
- Ismerje a sárközi táncrendet, felismerje, és különbséget tudjon tenni a különböző zenék közt.

- Lányok: a tanult karikázó eltáncolása, közösen
- Fiúk: verbunk táncolása önállóan 2 percig
- Tudjanak párban 2 percig táncolni sárközi csárdást önállóan
- A készült koreográfia eltáncolása.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei:

- A tanórák legalább 70 %-ának látogatása
- Az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása
- A félévi és év végi vizsga letétele, vizsgaelőadás.
- A követelményeken megfogalmazott tananyag legalább elégséges szintű ismerete.
- A 2004-05-ös tanévtől belépő új diákok részére alapvizsga letétele.

Továbbképző

7. évfolyam

Tananyag

Feladatok:
Ismertesse meg a tanulókkal:a tananyagban szereplő tánctípus/okat, mozgásanyagát, variációit, a kapcsolódó ének és zenei kíséreteket, a tánc művészi és közhasznú formáit – alkalmait.
Fejlessze: mozgáskultúráját, fizikai állóképességét, ritmusérzékét, hallását, képzelőerejét, koncentrálóképességét, tér-, forma- és stílusérzékét, improvizációs képességét, mozgásmemóriáját és vizuális memóriáját.
Ösztönözze a tanulót: közös alkotásra, rádió és tv táncos témájú műsorainak figyelemmel kísérésére, aktív részvételre.

Tánctechnika:
Kar, láb, törzsgyakorlatok, hajlítások, fordítások, ugrások, szökkenések, és csúsztatott lábmozdulatok megismerése és gyakorlása.

Ritmika:
Aszimmetrikus és aszimmetriába hajló ritmusok, zenék megismerése, szinkópa tá-tá (kettős jártató) rögzítése. Mozdulatimprovizációk gyakorlása.

Néptánc:

- Gyimesi táncok: félolához, lassú és sebes magyaros, lassú és sebes csárdás, kettős jártatója és sirülője
- Héjszák: sima héjsza, korobjászka, kerekes, tiszti héjsza, békási russka, hosszúhavasi, régi héjsza
- Somogyi táncrend: karikázó és ugrós ismétlése és kiegészítése, lassú és friss csárdás

Népi ének:
A tanult táncanyagokhoz tartozó népdalok

Követelmény a 7. évfolyam végén

- A tanulók ismerjék meg a még fellelhető archaikus környezetben található gyimesi táncrendet
- A gazdag ritmikai elemek közül a nehezen elsajátítható szinkópás mozdulatokat pontosan sajátítsák el
- A forgás közben a párok alkalmazzák a tartás ellentartás törvényét
- Ismerjék fel a balkáni és a Közép-európai táncréteg zenei anyagát, legyenek képesek letáncolni a zenéhez kötődő táncokat
- Képes legyen önállóan táncolni gyimesi félolóhost 3 percig
- Tudjon a gyimesi páros táncokból párban improvizatív módon 3 percig táncolni
- Különbséget tudjon tenni a héjszák között, és ezeket közösen el tudják táncolni
- A korábbi években tanult ismereteiket bővítsék a somogyi táncokból
- Párban képes legyen 2 percig improvizálni somogyi lassú és friss csárdás motívumaiból.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei

› A tanórák legalább 70 %-ának látogatása
› Az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása
› A félévi és év végi vizsga letétele vizsgaelőadás.
› A követelményeken megfogalmazott tananyag legalább elégséges szintű ismerete.

8. évfolyam

Tananyag:

Feladatok:
Ismertesse meg a tanulókkal:a tananyagban szereplő tánctípus/okat, mozgásanyagát, variációit, a kapcsolódó ének és zenei kíséreteket, a tánc művészi és közhasznú formáit – alkalmait.
Fejlessze: mozgáskultúráját, fizikai állóképességét, ritmusérzékét, hallását, képzelőerejét, koncentrálóképességét, tér-, forma- és stílusérzékét, improvizációs képességét, mozgásmemóriáját és vizuális memóriáját.
Ösztönözze a tanulót: közös alkotásra, rádió és tv táncos témájú műsorainak figyelemmel kísérésére, aktív részvételre.

Tánctechnika:
Gimnasztika, lépések, futások, lábkörzések, kargesztusok megismertetése, gyakorlása.

Ritmika:
4-es, 8-os lépések, éles és nyújtott ritmusok gyakoroltatása.

Néptánc:
- Palóc táncok, Galgamente vidékről
    - Karikázók (pl.: egyes és kettes csárdás, Feroer-lépés, dobogó, bekezdő, bukós, lenthangsúlyos futó mindkét irányban, váltó jobbra-balra motívumok)
    - Verbunk (pl.: lépő, fordulgató, bokázó, kettős lengető, cifra, hegyező cifra, oldalugró, lábszárcsapó, láb alatt csapó, sarkazó, hátul keresztcifra motívumok)
    - Csárdás (pl.: egylépés, lengető, aprózó, szaladó, hegyező-cifra, bokázó, mártogató, csárdás lippentővel, csárdás kifordulással, csárdás kiemeléssel motívumok)
- Székelyföldi táncok
    - Verbunk: (pl.: bokázó, ugró bokázó, kopogók, csapásoló, keresztező, terpeszbokázó, koppantgató motívumok)
    - Forgatós (pl.: Összerázó, átvető /félforduló/, összeugró, csizmaverő, kiforgató, csalogató, forgó, tapsos, ugró bokázó motívumok)

Népi ének
Palóc és székelyföldi anyagból.

Követelmény a 8. évfolyam

- Ismerje a palóc táncrendet
- Lányok: a tanult karikázó eltáncolása saját énekre
- Fiúk: tudjon önállóan táncolni palóc verbunkot 3 percig
- Párban tudjanak improvizatívan táncolni palóc csárdást 3 percig
- Alkalmazzák csárdás közben a verbunkból átvett díszítőelemeket
- Ismerje a székelyföldi táncrendet
- Fiúk: tudjon önállóan 3 percig székely verbunkot táncolni
- Lány: ismerje a székely verbunk alapmotívumait
- Tudjanak párban önállóan táncolni forgatóst, és szöktetőst 3 percig
- Ismerjék fel a palóc és a székelyföldi verbunk hasonlóságát és különbségét, ezt vegyék figyelemben táncolás alkalmával
- Ismeretükről koreográfiában rendezve adjanak számot
- Forgás közben a párok alkalmazzák a tartás ellentartás törvényét

Magasabb évfolyamba lépés feltételei

› A tanórák legalább 70 %-ának látogatása

› Az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása
› A félévi és év végi vizsga letétele, vizsgaelőadás.
› A követelményeken megfogalmazott tananyag legalább elégséges szintű ismerete.

9. évfolyam

Tananyag

Feladatok:
Ismertesse meg a tanulókkal:a tananyagban szereplő tánctípus/okat, mozgásanyagát, variációit, a kapcsolódó ének és zenei kíséreteket, a tánc művészi és közhasznú formáit – alkalmait.
Fejlessze: mozgáskultúráját, fizikai állóképességét, ritmusérzékét, hallását, képzelőerejét, koncentrálóképességét, tér-, forma- és stílusérzékét, improvizációs képességét, mozgásmemóriáját és vizuális memóriáját.
Ösztönözze a tanulót: közös alkotásra, rádió és tv táncos témájú műsorainak figyelemmel kísérésére, aktív részvételre

Tánctechnika:
- Gimnasztika, térd, boka, csípőkörzések, lendített ugrások, ollózások, levegőben történő csapások, keresztezések gyakorlása.
- Nyújtás és az izomlazítás külön hangsúlyt kap a bemelegítésnél.
- Forgások, perdülések ismétlése.
- Speciális gyakorlatok.

Ritmika:
- 4-es, 8-os, 16-os mozgások tanulása gyakorlása, tanulása, 32-es ritmus felismerése.
- Aszimmetrikus és aszimmetriába hajló zenék ismétlése.

Néptánc:
- Mezőségi táncok:
    - lassú cigánytánc
    - Szászka: (ritka csárdás): (pl.: átvető, kifordító, fiúkerülő, kar alatt forgatás motívumok)
    - Ritka szökős: Ugyanaz a motívum, mint az előző.
    - Sűrű csárdás: Ugyanaz a motívum, mint az előző.
    - Ritka magyar: Csapások, lábkörzések, ugrások, lábgesztusok, kézgesztusok, tapsok
    - Sűrű magyar: Hasonló, mint a ritka magyar, kiegészülve új motívumokkal, pl.: „repülő kéz”, súlyláb csapásolása. A tánc ritmikája a felgyorsult zenei lüktetést követi, 8-os 16-os mozdulatok.

  - Korcsos: Ugyanaz, mint a ritka szökős, plusz leány vezetgetése, jártatása hosszan.

- Kalotaszegi táncok:
  - Legényes:A motívumok alapjai: (pl: ugrások, futás, csusszanás, láb és-kargesztusok) ugrások (pl. helyben páros lábbal, terpeszben egy lábról, terpeszből levegőbe történő ugrások), lábgesztusok (pl.: elöl koppantás váltott lábbal, hátul ujjhegykoppantás, hátul keresztkoppantás, egy lábas koppantás, páros lábú kisolló, lendületolló), lábkörök (pl.: elöl hátul lábkörzés, ugyanez zárással, térdelés és lábkörzés kombinációja), ütések, csapások (pl..: keresztbe elöl, vagy hátul, levegőbe emelve, ugrás közben elöl-hátul, ütés ellentétes irányba, egy kézzel egy irányba, két kézzel kétfelé, két kézzel egy irányba)
  - Csárdás, páros részek (pl.: forgás ellentartással, forgás zárt fogással, forgás egykarú, nyitott fogással, fenthangsúlyos hátrafutással, fenthangsúlyos előrefutás kifordulással, kar alatt forgatás motívumok)

Népi ének
mezőségi és kalotaszegi dallamok

Követelmény a 9. évfolyam végén

- Ismerje a mezőségi táncrend felépítését, és annak a részeit meg tudja különböztetni
- Fiúk: tudjon önállóan táncolni 2 percig ritka és sűrű magyart
- Párban tudjanak improvizatív módon táncolni 3-3 percig szászkát, ritka szökőst, sűrű csárdást, és korcsost.
- Tudjanak pontszerkezetben gondolkodni, ennek megfelelően pontokat összeállítani.
- Páros csárdás közben a kapcsolattartás legyen megfelelő.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei

- A tanórák legalább 70 %-ának látogatása
- Az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása
- A félévi és év végi vizsga letétele vizsgaelőadás.
- A követelményeken megfogalmazott tananyag legalább elégséges szintű ismerete.

10. évfolyam

Tananyag

Feladatok:
Ismertesse meg a tanulókkal:a tananyagban szereplő tánctípus/okat, mozgásanyagát, variációit, a kapcsolódó ének és zenei kíséreteket, a tánc művészi és közhasznú formáit – alkalmait.

Fejlessze: mozgáskultúráját, fizikai állóképességét, ritmusérzékét, hallását, képzelőerejét, koncentrálóképességét, tér-, forma- és stílusérzékét, improvizációs képességét, mozgásmemóriáját és vizuális memóriáját.
Ösztönözze a tanulót: közös alkotásra, rádió és tv táncos témájú műsorainak figyelemmel kísérésére, aktív részvételre.
Készítse fel a diákot a művészeti záróvizsga letételére.

Tánctechnika:
- Gimnasztika, csusszanások, aprózók, koppantók, lábfelkapások, lábgesztusok, kargesztusok, ugrások, forgások, forgómozdulatok, láblendítések, csípőmozdulatok.
- Valamennyi táncos elemet, mozdulatot, a tájegység stílusának megfelelően táncoljunk / pl.: cigánytánc aprózva „szűken" táncoljuk/.

Ritmika:
- 4-es, 8-os, 16-os ritmusú súlyvételek, gesztusok tanulása gyakorlása.
- Zenei mellékhangsúly figyelembevétele a táncnál /Méhkeréki/.

Néptánc:
- Cigánytánc: Örkő, Szászcsávás.
- Cigánycsárdás, egyes és kettes csárdás, átvető, kifordítás, eldobás.
- Csingerálás, Egymással szemben, improvizatív tánc a tanult elemekből.
- Román táncok: Méhkeréki
- Ardeleána, Batuta, Minintelul,

Népi ének
A tanult anyagból.

Követelmény a 10. évfolyam végén

- Ismerje fel az örkői és szászcsávási cigánytáncot, elnevezéseit.
- Tudjanak párban cigánycsárdást táncolni 3 percig önállóan
- Önállóan tudjon improvizálni a csingerálás motívumaiból
- A mozdulatokat a cigánytánc stílusának megfelelően sajátítsák el.
- Tánckészletük bővelkedjen aprózókból, csusszanásokból, kopogásokból, csapásból nyolcados tizenhatodos értékben.

Magasabb évfolyamba lépés /záróvizsgára bocsátás/ feltételei

› A tanórák legalább 70 %-ának látogatása
› Az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása
› A félévi és év végi vizsga letétele, vizsgaelőadás.
› A követelményeken megfogalmazott tananyag legalább elégséges szintű ismerete.

Folklórismeret

3. évfolyam

Tananyag

Feladat:
Ismertesse meg a tanulóval: néprajztudomány tárgyát, eszközeit, a tananyagban szereplő népszokásokat, ezek eredetét, továbbélési lehetőségeit.
Fejlessze: közösségi kapcsolatait, általános műveltségét, koncentráló képességét, ízlését, kritikai érzékét.
Ösztönözze: néprajzi és kultúrtörténeti ismereteinek gyarapítására, gyűjtési lehetőségek kihasználására,rendszeres múzeumlátogatásra. Tegye nyitottá a folklór iránt.

A magyar népszokások kialakulásában szerepet játszó kultúrkörök:
- kereszténység előtti magyarság szokás-és hiedelemvilágának hagyománya,
- görög- római antikvitás elemei,
- germán- kelta- szláv európai pogányság nyomai,
- zsidó-keresztény kultúrkör meghatározó és asszimiláló hatása.

A közismeretek átadása érdeklődést felkeltve, játékos formában / tojásfestés, locsolás, ajándékozás, kotyolás / népszokások megelevenítése: betlehemezés, kiszejárás.
A paraszti év ünnepi időpontjait befolyásoló különböző történelmi időszámítási rendszerek:
- holdév – napév / állandó és mozgó ünnepek /
- évkezdő időpontok / ádvent, karácsony újév, Szent György nap, stb. /,
- vigília-jelenség / az ünnepi nap kezdetének váltakozó felfogása
- ünnepi félév- gazdasági félév,
- napfordulók, napéjegyenlőségek,

A téli napforduló ünnepköre

/ Ádventtől vízkeresztig /

Ádvent / „ Kisböjt” /
- időbeli meghatározása, egyházi értelme, jelentősége
- a fonó szokásköre, szerepe a falu téli időszakában,
- disznótor,
- ádvent-kezdő névnapok, a hozzájuk kapcsolódó mágikus jósló praktikák,
- / András, Katalin, Borbála /,

Miklós nap XII. 6.

- Miklós püspök legendája / ajándékozás /
- Fonóbeli alakoskodás

Luca nap XII. 13.
- egykori évkezdő, napforduló,
- Luca apokrif szent,
- Luca női démon, kapcsolatos a fénnyel,
- Lucajárás,
- Kotyolás
- Luca széke, hiedelemmondák.

Karácsony XII. 25-26.
- Szenteste / vigília kérdés/
- A téli napforduló pogány ünnepe,
- Keleti misztérium-kultuszok, / Mithrasz /,
- Hanuka ,
- Újszöve5tségi történet, Jézus születése
- Karácsonyi asztal, étketzési szokások, halottkultusz,
- Mágikus és jósló praktikák,
- Kántálás, névnapköszöntők, vesszőhordás, Paradicsom-játék

Betlehemezés
- Jézus születésének dramatizált megjelenítése, központi magja a pásztorjáték.

Regölés
- fő időpontja István nap, / vértanú /
- Jelmezek, szereplők, hangszerek,
- Szarvas-ének, párosítók, jókívánságok
- Földrajzi, történeti elterjedése,
- Ősvallási, ősköltészeti elemek

Aprószentek XII. 28.
- újszövetségi történet
- korbácsolás, vesszőzés,
- legényavatás.

Szilveszter – Újév, / Kiskarácsony /
- évkezdő szokások: zajkeltés, pásztorjárás, köszöntők, aranyosvíz
- mágikus és jósló praktikák
- étkezési szokások,
- a moldvai magyarok „ hejgetése „

Vízkereszt I. 6.
- Újszövetségi történet / a három napkeleti bölcs, Jézus megkeresztelkedése, kánai

Menyegző /
- vízszentelés, krétaszentelés, házszentelés,
- csillaghordás, csillagének – a karácsonyi ünnepkör lezáró, a farsang kezdő időpontja.

Követelmény a 3. évfolyam végén

- tudja meghatározni a téli ünnepkör kezdő és záró napját.
- ismerje az egyes jeles napok időpontját.
- Legyen tisztában az ünnepkörhöz kötődő fogalmakkal.
- Ismerje a népszokások rítusait, szokásokat.
- Az ünnepkör paraszti életvitelhez kapcsolódó eszközöket.
- Legyen képes önállóan előadni 2 rítus-énekeket, 1 szokásszöveget.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei

- A tanórák legalább 70 %-ának látogatása
- Az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása
- A félévi és év végi vizsga letétele.
- A követelményeken megfogalmazott tananyag legalább elégséges szintű ismerete.

4. évfolyam

Tananyag

Feladat:
Ismertesse meg a tanulóval: néprajztudomány tárgyát, eszközeit, a tananyagban szereplő népszokásokat, ezek eredetét, továbbélési lehetőségeit.
Fejlessze: közösségi kapcsolatait, általános műveltségét, koncentráló képességét, ízlését, kritikai érzékét.
Ösztönözze: néprajzi és kultúrtörténeti ismereteinek gyarapítására, gyűjtési lehetőségek kihasználására, rendszeres múzeumlátogatásra. Tegye nyitottá a folklór iránt.

Jeles napok
/ Vízkereszttől Dömötör napig /

Húsvét előtti 40 nap a nagyböjt, ennek kezdete és a vizkereszt közé eső időszak neve farsang, a recens hagyomány szerint.
Húsvét után 50 nappal van pünkösd. Húsvét vasárnapja a tavaszi napéjegyenlőség / III. 21. / követő holdtölte utáni vasárnapra esik. Így a húsvét III.22. és IV. 25. között kap helyet.

Farsang I. 6 – húshagyókedd

Eredeti értelme szerint a nagyböjt előtti utolsó este, éjszaka a farsang. Ez a jeles idő a hagyományokban és köztudatban fokozatosan terjeszkedik, elvesz két napot az eredetileg 42 napos, hat hetes böjtből. E két nap a farsanghétfő és húshagyó-kedd. Így terjed ki három napra a farsang lezáró periódusa. A farsang fogalma a vízkereszttől, nagyböjtig tartó mulatozós időszakot jelenti. Ez az egyházi tilalmaktól és a mezei munkától mentes időszak, melynek során a legkülönbözőbb helyszínek / fonó, lakodalom / alkalmat adnak a szórakozásra. Húsvét korai, vagy késői ideje szerint beszélhetünk rövid, illetve hosszú farsangról.

- a házasságkötések és az ezekhez kapcsolódó többnapos mulatságok időszaka,
- a pártában, illetve nőtlenül maradt házasulandó korban levők tréfás meg-
- szégyenítése, a farsang végén / tuskóhúzás, lakodalmi paródia /
- maszkos alakoskodások fonóban, lakodalomban,
- maszkos felvonulás, tél temetés, farsang temetés,
- bálszervezés, adománygyűjtés, táncalkalmak,
- rétegmulatságok, asszonyfarsang, pásztorfarsang, házasok bálja,
- a mohácsi sokacok busójárása,
- a hétfalusiak boricatánca, európai moreszka-hagyomány

A farsang szoláris, jeles napjai:

- II. 2. Gyertyaszentelő, időjárásjóslás,
- II. 3. Szent Balázs püspök legendája, balázsolás, iskolástoborzás.

Nagyböjt / hamvazószerdától-húsvétvasárnapig /

- - egyházi- vallási értelme, tilalmak, kötelességek,
- Böjti játékok, karikázó,
- A nagyböjt időszakán kívüli szoláris ünnep:
- Gergely-járás / III. 12. / Iskolás-toborzó, adománygyűjtés.

Virágvasárnap húsvét előtt egy héttel

- újszövetségi történet, Jézus bevonul Jeruzsálembe,
- barkaszentelés, barkával kapcsolatos mágikus praktikák,
- kiszehordás, villőzés, zöldág-járás,

Nagyhét

- az újszövetségi passó-történet, kivetítve a hét egyes napjaira,
- általános megtisztító rítusok.

Nagycsütörtök:

- - A harangok elmennek Rómába, kereplés,
- - Pilátusverés.

Nagypéntek:

- a legszigorúbb böjt, tüzek kioltása,
- rituális mosakodás, szótlan víz, hollóvíz, féregűzés.

Nagyszombat:
- új tűz gyújtása, tűzszentelés.

Húsvét vasárnapja
- a hajnali Jézus-keresés, halottkultusz maradványai,
- körmenet, határjárás, határkerülés,
- ételszentelés, húsvéti asztal, étkezési szokások.

Húsvét hétfő
- termékenység varázsló locsolás
- vesszűzés
- tojásajándék

Fehérvasárnap – mátkáló vasárnap
- komatál küldés fő időpontja
- műrokonság: komaság, mátkaság

Zöldfarsang – húsvéttól – pünkösdig
- játékszokások

Pünkösd
- újszövetségi értelmezés: szentlélek ünnepe
- természet megújulásának ünnepe – római florália, zsidó sávuót
- pünkösdi király és királyné választás
- Szent Erzsébet – rózsacsoda
- Májusfa táncmulatság az ünnepkör lezárása

Szent György-nap
- Kihajtás ünnepe
- Körmenet, határjárás
- Mágikus eszközök –gyógyfüvek gyűjtése,
- Időjóslás.

Május 1.
- Boszorkány gyűlés
- Mulatságok
- Majálisok
- Szerelmi jelkép = májusfa

Június 24.
- Szent Iván éj
- Nyári napforduló
- Termékenységvarázslás = tűzugrás
- Párosítók

- Füstölt gyümölcs, gyógyfűvek mágikus hatása

Munkavégző ünnepek:

- A paraszti munkafolyamatok lezárásának ünnepei
- Aratáskezdés- június 29. Péter – Pál. Július 2. Sarlós Boldogasszony
- Aratókoszorú
- Felvonulások, aratóbál

Szüret
- Kezdési ideje helyi törvények alapján
- Szüreti koszorú, bál, díszes külsőségek
- Tokajhegyalja: Bacchus, kapáscéh, kádártánc

Leányvásárok
- Gesztenyeszüret idején – Baranya Sárközben
- Házasságszerző alkalmak

Szent Mihály nap, szeptember 29.
- Szezonra szerződött bérmunkások elszámolási és újrafogadási ideje.
- Bálok
- Időjóslás

Vendel-nap, október 20.
- Nyugati területeken juhászok ünnepe.

Dömötör-nap, október 26.
- keleti területeken juhász újév.

Disznótorok
- Adventben, többnyire András-nap körül.
- Családi, szűkebb körű mulatság
- Nyársdugás
- Maszkajárás

Követelmény a 4. évfolyam végén

- tudja meghatározni a tavaszi ünnepkör kezdő és záró napját.
- Tudja meghatározni a húsvét időpontját.
- ismerje az egyes jeles napok időpontját, neveit.
- Legyen tisztában az ünnepkörhöz kötődő fogalmakkal.
- Ismerje a népszokások rítusait, szokásokat.
- Az ünnepkör paraszti életvitelhez kapcsolódó eszközöket.
- Legyen képes önállóan előadni 2 rítus-énekeket, 1 szokásszöveget.
- Ismerje a nyári napfordulóig tartó munkához kötődő szokásokat, ünnepeket.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei

› A tanórák legalább 70 %-ának látogatása
› Az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása

› A félévi és év végi vizsga letétele.
› A követelményeken megfogalmazott tananyag legalább elégséges szintű ismerete.

5. évfolyam

Feladat:
Ismertesse meg a tanulóval: néprajztudomány tárgyát, eszközeit, a tananyagban szereplő népszokásokat, ezek eredetét, továbbélési lehetőségeit.
Fejlessze: közösségi kapcsolatait, általános műveltségét, koncentráló képességét, ízlését, kritikai érzékét.
Ösztönözze: néprajzi és kultúrtörténeti ismereteinek gyarapítására, gyűjtési lehetőségek kihasználására,rendszeres múzeumlátogatásra. Tegye nyitottá a folklór iránt.

Tananyag:

Az emberélet fordulói

Születés:
- A születendő gyermekre vonatkozó babonák. A születendő gyermek tulajdonságait befolyásoló babonák, praktikák. A szüléssel kapcsolatos hagyományok, a bába alakja.
- A terhes asszony szerepe a családban és a faluközösségben
- Az újszülött családba fogadása, az anyával és gyermekkel kapcsolatos védő mágiák keresztelőig, váltott gyermek.
- Komatál, keresztszülőség, műrokonság, keresztelői mulatság, asszonyavatás.

Gyermekkor:
- A paraszti gyermekkor tárgyi környezete, gyermekmunka, munkára nevelés és munkába állás fokozatai.
- Gyermekkiváltságok, gyermekjátékok. (Előképzőben és alapfok első osztályaiban tanult gyermekjátékok felelevenítése.)

Legényélet leányélet:
- A fiataloknak szervezett alkalmak, ahol a felnőtt viselkedésnormákat elsajátítják /aprók tánca, padkaporosbál, gyermeklakodalom/
- A fel nem avatott serdülők tilalmai, megszegés megtorlása.
- Legény-, leányavatás.
- Fiatalok együttes szórakozásának szervezett alkalmai /játszó, jeles napok szokásai/.
- Udvarlási szokások, szerelmi élet.

Párválasztás:
- Szokásjog, a párválasztás szempontjai.
- Endogámia, exogámia.

A házasság előkészítése:
- A közvetítés, leánynézés, háztűznéző, kéretés.
- A házasságot megelőző megállapodások, hozomány.
- Kézfogó, eljegyzés, jegyajándék, próbaházasság.

Lakodalom:
- A lakodalmi szokások rendje.
- Lakodalmi tisztségviselők szerepe.
- A lakodalmi táncok, alakoskodó, szórakoztató szokások.
- Hívatlanok a lakodalomban.
- Táji eltérések a lakodalmi szokásokban.

A házasok életmódja:
- Családformák, nagycsaládrendszer.
- Új státusz a falutársadalmában, jogok és tilalmak.
- Vadházasság, félrelépés, közösségi szankciók.

Halál:
- A hagyományos paraszti közösségekben élő ember viszonya az elmúláshoz, a halálra való felkészülés.
- A haldoklóval kapcsolatos szokások
- A halottal kapcsolatos szokások, hiedelmek, mágiák, tilalmak, a sirató.
- Temetés, temetkezési szokások, sírjelek. A „pogány” magyarok temetkezési rítusainak emlékei.

Az emberélettel kapcsolatos szokások táj szerinti különbségeire is ki kell térni az oktatás folyamán. Ezekből a szokásokból mi maradt fenn a mai napig, a diákok családjaiban, lakóhelyükön, mit ismernek ők?

Követelmény az 5. évfolyam végén

- Ismerjen születéssel, az anyával és az újszülöttel kapcsolatos praktikákat, hiedelmeket.
- Ismerje a paraszti gyermekkor szokásait
- Ismerje meg az emberi élet fordulóihoz kapcsolódó szokásrendet
- Tudja a felnőtté válás követelményeit
- Tájékozott legyen az emberi élet sorsfordulóiról írott művészi alkotásokkal

Magasabb évfolyamba lépés feltételei:

› A tanórák legalább 70 %-ának látogatása
› Az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása
› A félévi és év végi vizsga letétele.

› A követelményeken megfogalmazott tananyag legalább elégséges szintű ismerete.

6. évfolyam

Feladat:
Ismertesse meg a tanulóval: néprajztudomány tárgyát, eszközeit, a tananyagban szereplő népszokásokat, ezek eredetét, továbbélési lehetőségeit.
Fejlessze: közösségi kapcsolatait, általános műveltségét, koncentráló képességét, ízlését, kritikai érzékét.
Ösztönözze: néprajzi és kultúrtörténeti ismereteinek gyarapítására, gyűjtési lehetőségek kihasználására, rendszeres múzeumlátogatásra. Tegye nyitottá a folklór iránt.
Készítsen fel az alapfokú Művészeti vizsgára.

Tananyag

A magyar nép hiedelemvilága

A népszokások anyagának átismétlése, kihangsúlyozva a hiedelem összetevőit.

A magyar ősvallás:
- A régészeti, nyelvészeti és történeti anyagokban fellelhető adatok (fordított túlvilág, totemizmus, szakrális fejedelemség).
- A sámánizmus (földrajzi-etnikai elterjedése, története).
- Nyomai a magyar parasztság hagyományos kultúrájában (halottlátó, mesei motívum, regölés, boricatánc, mondókák, énekek).

Világkép:
- A sámánhitű népek világképe.
- A világ keletkezéséről szóló mítoszok (föld, életfa, világfa, világvége).
- Égitestekkel kapcsolatos hiedelmek (nap, hold, csillagok).
- Időjárással kapcsolatos hiedelmek (szél, vihar, égbolt, szivárvány).
- Növényekhez, állatokhoz fűződő babonák (vasfű, mérgek, totemizmus, tabunevek).
- Emberi testrészekhez, mesterséges környezethez kapcsolódó hiedelmek (több csont, foggal születés, ház, termőföld stb.).

Természetfeletti lények:
- Mesei lények, hiedelemlények.
- Lidérc, ludvérc, nyomólények.
- Fényjelenség, tüzes ember, segítő démon (mocsaras, lápos területeken).

- Szépasszony:
- Negatív női démon
- Váltott gyermek kicserélése
- Környező népek hasonló lényei
- Összefonódása a boszorkányokkal.
- Kísértet, hazajáró lélek.

Természeti démonok:
- Vízi lények, erdei lények, gabonadémon, óriások, tündérek, törpék.

Ördög:
- Bukott angyal mítosza.
- Démoni gonoszságú alvilági lény, a boszorkányok ura.
- Patájáról, szarváról, és hízelgéséről ismerhető fel.

Luca:
- A téli napforduló női démona.
- Az asszonyi tevékenységek, tilalmak ellenőrzője.
- Baromfi-termékenységekkel való kapcsolata.
- Luca-székkel kapcsolatos babonák.
- Apokrif szent.

Egyebek:
- Vámpírok, gyermekijesztők, betegségdémonok, küldött farkas, sárkány.

Természetfeletti erővel rendelkező emberek:

Táltos:
- Táltosmondák, gyógyítás.

Sámán:
- Kapcsolat az élet más szintjein lévőkkel transzba eséssel, jóslások, jövendölések.
- A sámánt és a táltost sajnos igen sok helyen összekeverik, és felcserélik egymással.

Garabonciás:
- Vándordiákok, varázserőt tulajdonítanak nekik, például átváltozás valamilyen állattá, időjárás megváltoztatása.

Boszorkányok:
- Népmesei boszorkányalak.
- A középkori boszorkányperek boszorkánya.
- A néphit boszorkánya:
    - Funkció (oldás-kötés, rontás, gyógyítás).
    - Metamorfózis.
    - Gonoszjáró napok.
    - Védekezés.

- Hiedelemmondák.

Látók, gyógyítók:
- Léleklátó, halottlátó.
- Jósló koldus, vándor.
- Javasok gyógykovácsok.

A magyar tündérmesék világának hiedelemelemei:
- Már nem élő hiedelmek alakjai.
- Eltérések a valóban hitt hiedelmek alakjaitól.
- A sztyeppei nomád hősének hatása.

Babona, babonás cselekmények:
- Rontás, igézés, oldás-kötés, szerelmi varázslások védekezési praktikák.
- „Megnyomás”, lóvá tevés.
- Haszonelvétel (főleg állatokkal kapcsolatban)
- A jövőt megismerését és befolyásolását célzó varázslatok.
- A szó ereje (ráolvasások, tabunév, antik párhuzamok).
- A diákok környezetében /család, iskolai osztály, baráti társaság, falu/ mai is „élő” és használatos babonák hiedelmek megbeszélése. Az itt tanultakkal való összevetése.

Követelmények a 6. évfolyam végén

- Ismerje a magyarok keleti ősvallásának elemeit
- Értse a paraszti világ hiedelemvilágát, ismerje annak összetevőit
- Ismerje a természetfeletti erők fogalomrendszerét
- Beszélgetések alkalmával, használja a témához kapcsolódó néprajzi szakkifejezéseket

Magasabb évfolyamba lépés feltételei

› A tanórák legalább 70 %-ának látogatása
› Az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása
› A félévi és év végi vizsga letétele.
› A követelményeken megfogalmazott tananyag legalább elégséges szintű ismerete.
› Sikeres művészeti alapvizsga letétele.

Továbbképző évfolyam 1.

(a továbbképző bármely évfolyamán választható)

Feladat:
Ismertesse meg a tanulóval: néprajztudomány tárgyát, eszközeit, a tananyagban szereplő népszokásokat, ezek eredetét, továbbélési lehetőségeit.
Fejlessze: közösségi kapcsolatait, általános műveltségét, koncentráló képességét, ízlését, kritikai érzékét.
Ösztönözze: néprajzi és kultúrtörténeti ismereteinek gyarapítására, gyűjtési lehetőségek kihasználására, rendszeres múzeumlátogatásra. Tegye nyitottá a folklór iránt.

Tananyag:

Népköltészet

A népköltészet általános jellemzői:
- Hagyományozás, szóbeliség, változatokban élés.
- A közösségi jelleg és az egyéni alkotás kölcsönhatása, együttműködése.
- Alkalomhoz kötöttség.

Verses népköltészet

Eposz:
- Az eposz műfaji jellemzői, tartalmi sajátosságai.
- A magyar naiv eposz (Arany János).

Népdal:
- Tartalmi felosztás:
- szerelmi líra,
- történeti, vitézi énekek,
- bujdosó és rab-költészet, pásztor- és betyárdalok,
- katonadalok történeti rétegei,
- tréfás, csúfolódó dalok, mulató és bordalok,
- szokásénekek,
- egyéb.
- A népdaltípusok tanulásakor a táncoktatóval egyeztetni ajánlott.

Ballada:
- Földrajzi elterjedése, területi sajátosságai.
- Előadási alkalmai, előadási módjai.
- A régi stílus, új stílus, átmeneti típusok.
- Formai kérdései.

Prózai népköltészet

Mese:

- A műfaj története.
- Előadásának módjai, alkalmai.
- A magyar népmese főbb csoportjai:
- Tündérmesék, hősmesék.
- Novellamesék.
- Falucsúfolók, rátótiádák.
- Legendamesék.
- Állatmesék.
- A magyar népmese formai sajátosságai.

Monda:
- Történelmi mondák /ősmagyar mondák, honfoglalás utáni mondák/.
- Helyi mondák.
- Hiedelemmondák.
- Álhiedelemmondák.

Prózai kisműfajok:
- Szólások, közmondások, találós kérdések.
- A tanulók által ismert, de nem az iskolában tanult mesék, dalok, szólások, találós kérdések, megbeszélése, értelmezése. Ezzel a módszerrel közelebb hozzuk a diákokat a tananyaghoz, felkeltjük az érdeklődésüket.

Követelmények az évfolyam végén

- Ismerje a népköltészet általános jellemzőit
- Ismerje a verses népköltészet felosztását
- Ismerje a prózai népköltészet felosztását
- Tudjon idézni az órákon megismert művekből
- Ismerje magyar irodalomban előforduló népi elemek íróinak munkásságát

Magasabb évfolyamba lépés feltételei

› A tanórák legalább 70 %-ának látogatása
› Az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása
› A félévi és év végi vizsga letétele /vizsgakiállítás, vizsgaelőadás/, mely alól mentességet a vizsgaszabályzatban foglaltak szerint adni.
› A követelményeken megfogalmazott tananyag legalább elégséges szintű ismerete.

Továbbképző évfolyam 2.

(a továbbképző bármely évfolyamán választható)

Feladat:
Ismertesse meg a tanulóval: néprajztudomány tárgyát, eszközeit, a tananyagban szereplő népszokásokat, ezek eredetét, továbbélési lehetőségeit.
Fejlessze: közösségi kapcsolatait, általános műveltségét, koncentráló képességét, ízlését, kritikai érzékét.
Ösztönözze: néprajzi és kultúrtörténeti ismereteinek gyarapítására, gyűjtési lehetőségek kihasználására, rendszeres múzeumlátogatásra. Tegye nyitottá a folklór iránt.

Tananyag:

A magyar nép táji, történeti csoportjai

A tanulók minden évben a tanult tánccal kapcsolatban megismerik a tájegység elhelyezkedését, hogy hova valósi táncot táncolnak, és az ottani népviseletet. Ebben az évben a néprajzfoglalkozásokon ezt a tudást ismételjük át, és egészítjük ki olyan tájegységekkel, amelyek táncait még nem ismerik a tanulók.

Bevezetés:
- Csoportosítási szempontok, rendszerek /Bartók Béla, Martin György/.

Tájegységek népcsoportok

Dunántúl:
- Bakony, Balatonfelvidék, Göcsej és Hetés,
- Kisalföld (Rábaköz, Hanság, Szigetköz),
- Mezőföld, Ormánság, Őrség, Sárköz (tolnai), Somogy, Szlavónia, Zselic

Felföld:
- A palócokról általában, barkók, Csallóköz, Galgamente, matyók, Mátyusföld, Tokaj – Hegyalja, Zoborvidék.

Alföld:
- Bácska, Bánát, Bodrogköz, Debrecen, hajdúk, jászok, kunok, Kalocsa vidéke (Kalocsa-Sárköz), Szeged.

Erdély, Partium, Moldva, Bukovina:
- Erdély és Partium története általában,
- Kalotaszeg, Mezőség, Szilágyság, Szék, Székelyek,
- Csángók (Moldva, Gyimes, Bukovina).

Követelmények az évfolyam végén

- Ismerje a magyar nép, táji történeti csoportjait
- Legyen rálátása a Magyarországra betelepült nemzetiségek helyzetére
- Tudja elhelyezni a Kárát-medencén belül Magyarország táji, nemzetiségi csoportjait
- Ismerje fel a tájegységek közötti hasonlatosságokat és különbözőségeket

Az évfolyam sikeres befejezésének feltétele

› A tanórák legalább 70 %-ának látogatása
› Az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása
› A félévi és év végi vizsga letétele /vizsgakiállítás, vizsgaelőadás/, mely alól mentességet a vizsgaszabályzatban foglaltak szerint adni.
› A követelményeken megfogalmazott tananyag legalább elégséges szintű ismerete.

Tánctörténet

(A tantárgy 7-8. továbbképző évfolyamokon kötelező)

Továbbképző 7. évfolyam

Feladat:
Ismertesse meg a tanulóval a: tánc közhasznú és művészi formáit, a tananyagban szereplő tánctörténeti korok jellemzőit, a színpadi tánc kialakulásának korszakait, az egyetemes és magyar tánctörténet – a tananyaghoz kapcsolódó – művészeit, alkotóit.
Alakítsa ki a tanulóban az esztétikai érzéket, a művészetek befogadására nyitott attitűdöt, fogékonyságot a múlt és a jelen értékeinek befogadására.
Fejlessze a nem verbális megnyilvánulások iránti fogékonyságot, képzelőerőt, vizuális memóriát és a tánc komplexitásából adódóan a társművészetek iránti érzékenységet.
Ösztönözzön rendszeres színházlátogatásra, táncos témájú műsorok figyelésére, táncos eseményeken való részvételre.

Tananyag:

A köznapi és művészi mozgás

- Életfunkciós mozgások
- Speciálisan szabályozott mozgások
- Hétköznapi kifejező mozgások

Közhasznú és művészi tánc

- Primitív törzsi táncok
- Társasági táncok
- Karaktertáncok
- Autonóm táncművészet
- Absztrakció
- Tartalom és forma egysége

A tánc és társművészetek

- Tánc és zene kapcsolata
- Képi jelleg – zenei mozgás
- Szórakoztató művészet

A tánctörténet főbb korszakai

- ősművészet
- ókor: Egyiptom, India, Kína,Japán,Görög, Római
- középkor: udvari balett kialakulása
- reneszánsz:
- barokk:

- klasszicizmus: Noverre, Vigano.

Követelmények a 7. évfolyam végén

- Tudja meghatározni a tantárgyhoz kapcsolódó fogalmakat.
- Ismerje a művészeti ágak egymásra hatását.
- Ismerje a műfajok összefonódását és elkülönülését.
- Tudja a művészi tánc kialakulásának állomásait, jelentősebb alkotóit.
- Ismerje a stíluskorszakok jellemző vonásait a klasszicizmusig.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei:

› A tanórák legalább 70 %-ának látogatása
› Az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása
› A félévi és év végi vizsga sikeres letétele.
› A követelményeken megfogalmazott tananyag legalább elégséges szintű ismerete.

Továbbképző 8. évfolyam

Feladat:
Ismertesse meg a tanulóval a: tánc közhasznú és művészi formáit, a tananyagban szereplő tánctörténeti korok jellemzőit, a színpadi tánc kialakulásának korszakait, az egyetemes és magyar tánctörténet – a tananyaghoz kapcsolódó – művészeit, alkotóit.
Alakítsa ki a tanulóban az esztétikai érzéket, a művészetek befogadására nyitott attitűdöt, fogékonyságot a múlt és a jelen értékeinek befogadására.
Fejlessze a nem verbális megnyilvánulások iránti fogékonyságot, képzelőerőt, vizuális memóriát és a tánc komplexitásából adódóan a társművészetek iránti érzékenységet.
Ösztönözzön rendszeres színházlátogatásra, táncos témájú műsorok figyelésére, táncos eseményeken való részvételre.
Készítsen fel a művészeti záróvizsgára.

Tananyag

Romantikus balettek

- olasz – Taglionik és Grissi majd Blasis munkássága /Szilfid/
- francia – Perrot munkássága /Giselle/
- osztrák – Elssler /Sánta ördög/
- Exelsior – revüszínház megjelenése
- Orosz – Valdberg, Didelot, Petipa /Új Werther, Rómeó és Júlia. Ruszlán és Ludmilla, A fáraó leánya,/

Klasszikus balettek

- Petipa – Csipkerózsika, Hattyúk tava.
- Isidora Duncen és Dalcroze hatása
- Gyegilev – Fokin /Hattyú halála/
- Nyizsinszkij /Egy Faun délutánja/
- Nyizsinszka /jazz és blues elemek /
- Modern irányzatok: Isidora Duncen és Dalcroze hatása
- Kurt Jooss, Bejart, Martha Graham, José Limon, Cunningham.
- Madzsar Alíz, Lábán Rudolf, Szentpál Olga és Mária

Folklorizmus:

- A magyar néptánc megjelenése a színpadon
- Berzsenyi, Batsányi, Csokonai = a kezdetek
- 1930-as évek – Gyöngyösbokréta – Paulini Béla
- Molnár István
- II. vh után: Krizsán Sándor, László Bencsik Sándor, Rábai Miklós
- Martin György,
- Pesovár Ernő, Tímár Sándor, Györgyfalvai Katalin, Kricskovics Antal, Novák Ferenc
- Nagy Albert, Foltin Jolán, Kardos László
- Zsuráfszky Zoltán, Farkas Zoltán, Janek József.

Követelményeka 8. évfolyam végén

- Tudja a művészi tánc kialakulásának állomásait, jelentősebb alkotóit.
- Ismerje a stíluskorszakok jellemző vonásait, alkotóit – a klasszicizmustól.
- Legyen tisztában a modern stílusirányzatokkal.
- Ismerje a néptánc színpadi megjelenésének állomásait, alkotóit.
- Ismerje a néptánc fennmaradásának és tovább élésének lehetőségeit a mai társadalomban.

Magasabb évfolyamba lépés /záróvizsgára bocsátás/ feltételei

› A tanórák legalább 70 %-ának látogatása
› Az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása
› A félévi és év végi vizsga letétele.
› A követelményeken megfogalmazott tananyag legalább elégséges szintű ismerete.

Kinetográfia

(A tantárgy 7-8. továbbképző évfolyamokon kötelezően választható)

Továbbképző 9. évfolyam

feladat
A mozdulatelemzés néhány alapfogalmának elsajátítása után a mozdulatelemzés és a táncjelírás tanítása párhuzamosan történik.

Tananyag:

Mozdulatelemzés	*Táncjelírás*
- *A tánc tagolódása: fázis-motívum-motívumfűzés-tánc* - *Alaptényezők: plasztika, ritmika, dinamika* - *Mozdulat és helyzet típusok*	- *Alapfogalmak: vonalrendszer, irányok* - *A mozdulattípusok jelölése*

Követelmények a 9. évfolyam végén

- Egyszerű motívumok /karikázó, ugrós/ leolvasása, stílusos előadása
- A motívumok ritmikájának pontos eltapsolása.
- A motívumokban szereplő mozdulattípusok felismerése.
- Év végén verbunk és csárdás motívumok leolvasása, stílusos bemutatása.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei

› A tanórák legalább 70 %-ának látogatása
› Az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása
› A félévi és év végi vizsga letétele.
› A követelményeken megfogalmazott tananyag legalább elégséges szintű ismerete.

Továbbképző 10. évfolyam

feladat:
A 9. évfolyamon tanultak készségszintű használatának elmélyítése, a kinetográfiai jelrendszer ismeretének további bővítése.

Tananyag:

Mozdulatelemzés	*Táncjelírás*
- *forgás*	- *különböző típusú forgások jelölése* - *kiegészítő jelek*
- *keringés*	- *keringések jelölése*
- *gesztus* - *páros viszony* - *fogások* - *táncos-eszköz viszony*	- *újabb gesztusok jelölése* - *páros viszony jelölése* - *fogások jelölése* - *vonatkozási jel*

Követelmények a 10. évfolyam elvégzése után:

- Legényes motívumok leolvasása, stílusos előadása.
- Mozdulattípusok felismerése.
- Év végén egy eszközös és egy páros motívum leolvasása, stílusos bemutatása.

évfolyam elvégzésének feltételei:

› A tanórák legalább 70 %-ának látogatása
› Az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása
› A félévi és év végi vizsga letétele.
› A követelményeken megfogalmazott tananyag legalább elégséges szintű ismerete.

Népi ének

Alapfok 1. évfolyam

feladat:
A népi játék, néptánc főtárgyi órákon a tanult táncokhoz kapcsolódóan, a tájegységnek megfelelő népdalkincs megismerése, megszerettetése.

Tananyag:

- Dél-Dunántúl: dudálás, ugrós, eszközös kanásztáncokhoz tartozó dalok, Mezőföldi népdalok tanulása a pedagógus összeállítása (tanmenete) szerint.

- Tánchoz és a dalokhoz fűződő ritmikai feladatok.

Követelmények: az 1. évfolyam végén

- Tájegységenként legalább 10-10 népdal ismerete.
- Ritmikai feladatok megvalósítása.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei

› A tanórák legalább 70 %-ának látogatása
› Az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása
› A félévi és év végi vizsga letétele.
› A követelményeken megfogalmazott tananyag legalább elégséges szintű ismerete.

Alapfok 2. évfolyam

feladat:
A népi játék, néptánc főtárgyi órákon a tanult táncokhoz kapcsolódóan, a tájegységnek megfelelő népdalkincs megismerése, megszerettetése.

Tananyag:

- Somogy és a Rábaköz dalainak tanulása a szaktanár összeállítása alapján.
- A tánc motívumokhoz és dalokhoz kapcsolódó ritmusok és ritmikai feladatok.

- A tanult dalok éneklése.Ritmikai feladatok megvalósítása.

Követelmények: az 2. évfolyam végén

- Tájegységenként legalább 10-10 népdal ismerete.
- Ritmikai feladatok megvalósítása.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei

› A tanórák legalább 70 %-ának látogatása
› Az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása
› A félévi és év végi vizsga letétele.
› A követelményeken megfogalmazott tananyag legalább elégséges szintű ismerete.

3-12. évfolyam

feladat:
A tantárgy a 3. évfolyamtól kezdődően választható tantárgy. feladata a népi játék, néptánc főtárgyi órákon a tanult táncokhoz kapcsolódóan, de az ott szükségesnél elmélyültebben a tájegységnek megfelelő népdalkincs megismerése, megszerettetése.

Tananyag:

Az adott évfolyamnak megfelelő tájegység népdalainak tanulása, a szaktanár összeállítása szerint.

Az adott tájegységre jellemző népi hangszerek, hangszeres együttesek, hangszeres kíséreti módok megismerése

Követelmények a tanévek végén

- Tájegységenként legalább 10-10 népdal ismerete.
- Ritmikai feladatok megvalósítása.
- a tanult tájegységre jellemző hangszerek, együttesek felismerése.

Magasabb évfolyamba lépés feltételei

› A tanórák legalább 70 %-ának látogatása
› Az évfolyamra előírt tananyag elsajátítása
› A félévi és év végi vizsga letétele.
› A követelményeken megfogalmazott tananyag legalább elégséges szintű ismerete.

A MAGASABB ÉVFOLYAMRA LÉPÉS FELTÉTELEI

- A növendék csak akkor léphet magasabb osztályba, ha részt vett a jogszabály által előírt számú tanítási órán, ha osztályának anyagát elsajátította, a beszámolókon erről tanúbizonyságot tett, legalább elégséges osztályzatnak megfelelően és a kötelező fellépéseken részt vett.
- Ha a tanuló neki fel nem róható okokból nem teljesítette a követelményeket (pl. fizikai problémák, betegség,) a tanszak tanárai engedélyezhetik az adott osztály folytatását, ha az új tanév kezdete előtt legkésőbb szeptember 1-ig osztályozóvizsgát tesz. Ez esetben a következő évfolyamot megkezdheti. Amennyiben nem tesz osztályozó vizsgát, írásbeli kérelmére, az intézményvezető határozata alapján osztályát folytathatja. Erre a művészeti iskolai tanulmányok alatt egy ízben van lehetőség.
- Nem bocsátható év végi vizsgára az a tanuló, akinek egész évi igazolt és igazolatlan mulasztásai együttesen a kötelező óraszám 30 %-át meghaladja. Ez alól kivételt képez, ha a tanuló az egész éves tananyagot elsajátította és nevelőtestületi engedéllyel tudásáról sikeres beszámolót tett.
- A továbbképző évfolyamra lépés követelménye az olyan a tanulók esetében, akik 2004/2005-ben kezdték meg alapfokú hangszeres tanulmányaikat, és a később belépő tanulók esetében a sikeres művészeti alapvizsga.

BESZÁMOLTATÁS, AZ ISMERETEK SZÁMONKÉRÉSÉNEK FORMÁI

~ A pedagógus a tanuló teljesítményét, előre menetelét tanítási év közben rendszeresen – havonta – érdemjeggyel értékeli.

~ Főtárgyból félévkor összefoglaló óra, év végén nyilvános fellépés keretében történik a vizsga. Az ezeken történő közreműködés, és az éves aktivitás függvényében a szaktanár alakítja ki az érdemjegyeket. Amennyiben a tanuló önhibáján kívül nem vesz részt a vizsgán, megajánlott jegyet kap.

~ Népi ének tantárgyból csoportos és egyéni szóbeli vizsga szervezhető, mely az előre kijelölt népdalok eléneklésből, hangszerfelismerésből áll.

~ Folklórismeret,tánctörténet , táncjelírás–olvasás tantárgyakból, félévente csoportos összfoglaló óra keretében történik a beszámolás

~ Amennyiben a tanuló valamely okból nem megfelelően készült fel az év végi vizsgára, és gyengébben vizsgázik, mint ahogy éves munkája alapján várható lenne, a vizsgabizottság döntése alapján megismételheti a vizsgát.

A TANULÓ SZORGALMA ÉS TELJESÍTMÉNYE ÉRTÉKELÉSÉNEK ELVEI, FORMÁI

Az osztályzatok:

népi játék, népi ének, néptánc, folklórismeret, tánctörténet, táncjelírás-olvasás

Jeles (5), Jó (4), közepes (3), elégséges (2), elégtelen (1)

Iskolánk helyi szabályozása alapján a fentiekben felsorolt osztályzatokat használjuk előképző évfolyamon is.

Szorgalom:

példás (5), jó (4), változó (3), hanyag (2)

A szorgalom érdemjegyet, a tanulót tanító szaktanárok közösen alakítják ki.

Az osztályzás tartalmi megfogalmazása

5 - jeles - aki az osztályának megfelelő tananyagot elsajátította - a fellépéseken jól szerepelt - a beszámolókon felkészülten jelent meg.

4 – jó - aki az osztályának megfelelő tananyagot elsajátította, de a fellépéseken való szereplései nem várt momentumokat tartalmaztak.

3 – közepes - akinél az osztályának megfelelő anyagban nagyobb lemaradás van, a fellépéseken nyújtott teljesítménye nem megfelelő, a beszámolóra való felkészültsége komolyabb hiányosságokat mutat..

2 – elégséges - aki az osztályában csak a minimális követelményeknek tett eleget, a beszámolón gyenge felkészültséggel vagy felkészületlenül jelent meg,

1 – elégtelen - aki az osztályának megfelelő minimális követelményeknek nem tett eleget, a beszámolón felkészületlenül jelent meg.

A szorgalom értékelésénél a tanár egyénileg figyel minden növendékre, ismerve képességeit és elfoglaltságait.

5 – példás - aki néptánc iránt minden órán feltűnő érdeklődést, elkötelezettséget mutat.

4 – jó – Aki az órák többségén aktív, de időnként kevésbé motivált.

3 – változó – Aki az órai tevékenységekben nem minden esetben vesz részt a tőle elvárható szinten, és időnként zavarja a csoport munkáját.

2 – hanyag – aki az órákon nem érdeklőik a néptánc iránt, és nem mutat igyekezetet a tananyag elsajátításra, illetve jelenléte gátolja a rendezett munkát.

A TANULÓK JUTALMAZÁSA

1. Azokat a tanulókat, akik művészeti tanulmányaikat kiemelkedően végzik, teljesítményük példaként állítható a tanulóközösség elé, illetve művészeti

tevékenységük öregbíti az iskola hírnevét, az tantestület tagjai, illetve az intézményvezető jutalomban részesítheti.

2. A tanulói jutalmazás részletes elveit, és formáit az iskola Házirendje tartalmazza.

A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA ÉS KÖVETELMÉNYEI

A művészeti alapvizsga a továbbképző évfolyamokra való bekerülés feltétele azon tanulóknál, akik 2004/2005-ben kezdték meg valamely tanszakon alapfokú tanulmányaikat..

Művészeti alapvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészeti iskola utolsó alapfokú évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.

Iskolánk továbbá azokat a tanulókat bocsátja művészeti alapvizsgára, akiket a vizsgát megelőző tanév záróvizsgája alapján a vizsgabizottság javasol.

A vizsga szóbeli vagy írásbeli részből, - melynek tantárgya: folklórismeret, - és gyakorlati részből áll. A tanuló választhat a szóbeli és az írásbeli vizsga között, melyről a vizsgára történő jelentkezéskor nyilatkoznia kell.

A szóbeli és írásbeli alapvizsga témaköreit az iskola néptánc szakos pedagógusai dolgozzák ki figyelemmel 27/1998. (VI. 10.) MKM rendeletben foglaltakra, majd a vizsgabizottság elnöke hagyja jóvá.

Az írásbeli szóbeli / vizsga tartalma

Az írásbeli vizsga időtartama 30 perc, a szóbeli vizsga időtartama: 5 perc.

A vizsga anyaga a tanterv alapján, a szaktanár által összeállított folklórismereti témakörökből áll. Az *írásbeli vizsga,* feleletválasztós és kifejtős kérdésekből állhatnak.

A *szóbeli vizsgán* a tanulók egy tétel kihúzása után önállóan számolnak be tudásukról.

Folklórismereti témakörök:

Jeles napok:

Adventtől–vízkeresztig: Advent („Kisböjt"), Miklós és Luca nap, Karácsony, Betlehemezés, Regölés, Aprószentek, Szilveszter – Újév, Vízkereszt

Vízkereszttől – Dömötör napig: Farsang, Nagyböjt, Húsvét, Zöldfarsang, Pünkösd,

munkavégző ünnepek*: aratás, szüret,*

Pásztorok és cselédek évadzáró napjai: *Szentmihály, Vendel, Dömötör nap, disznótor*

Az ember élet fordulói: *születés, gyermekkor, legény- és leányélet, párválasztás, házasság, lakodalom, halál.*

A gyakorlati vizsga tartalma

1. A tantervi anyagból előre kijelölt, a szaktanár által összeállított és betanított folyamat, ill. koreográfia részletének előadása: csoportosan 5–10 perc
2. A három táncdialektusból (1. nyugati vagy dunántúli, 2. középső vagy tiszai, 3. keleti vagy erdélyi dialektus) választott, s a helyi tantervben szereplő táncrendekből kettő előadása kiscsoportban (maximum 3 pár), illetve a szólisztikus táncokat egyénenként max. 4 perc időtartamban

Az egyiket a vizsgázók, a másikat a vizsgáztatók választják.

A tanult eredeti anyagot párban, illetve egyénenként improvizálják, nemüknek megfelelő szerepkörben.

Ismerniük kell még legalább két játékot, a tájegység táncrendjét, a benne található tánctípusok nevét, a kísérő zenekari felállást, s a legjellemzőbb viseletet alapszinten.

A vizsga értékelésének általános szempontjai:

Néptánc

koreográfia ismerete, a tanult táncanyag tudatos alkalmazása az improvizáció során, a táncos mozgás és a zene illeszkedése, partneri kapcsolat, páros viszony kialakítása.

Folklórismeret

Írásbeli vizsga:

A feladatsort vagy a tesztet az intézmény pedagógusai javítókulcs szerint javítják és pontozzák. Az osztályzatra a helyben meghatározott ponthatárok szerint a szaktanár tesz javaslatot, amelyet a vizsga elnöke hagy jóvá.

Szóbeli vizsga

Az egyes jeles napok időpontjának ismerete, a jeles napok magyarázó történetének ismerete, tájékozottság a hagyományos paraszti élet jellegzetes fordulópontjairól, a szokáshoz fűződő népdalok, rítusénekek, szokásszövegek helyes tolmácsolása.

A MŰVÉSZETI ZÁRÓVIZSGA ÉS KÖVETELMÉNYEI

Az utolsó továbbképző évfolyam elvégzése után a növendék művészeti záróvizsgát tehet.

A művészeti záróvizsgára az a tanuló jelentkezhet, akit a záróvizsgát megelőző tanév év végi beszámolóján nyújtott teljesítménye alapján a vizsgabizottság javasol.

A vizsga szóbeli/írásbeli részből, - melynek tantárgya: tánctörténet - és gyakorlati részből áll. A tanuló választhat a szóbeli és az írásbeli vizsga között, melyről a vizsgára történő jelentkezéskor nyilatkoznia kell.

A szóbeli és írásbeli záróvizsga témaköreit az iskola néptánc szakos pedagógusai dolgozzák ki figyelemmel 27/1998. (VI. 10.) MKM rendeletben foglaltakra, majd a vizsgabizottság elnöke hagyja jóvá.

A gyakorlati vizsga tartalma improvizáció, a tanult dialektusok táncrendjeiből összeállított tételsorból kihúzott feladat bemutatása. A tájegység táncrendjén kívül ismerniük kell még a tánctípusok nevét, a kísérő zenekari felállást, a jellegzetes viseleteket.

A gyakorlati vizsga tételsorát az iskola néptánc szakos pedagógusai dolgozzák ki figyelemmel 27/1998. (VI. 10.) MKM rendeletben foglaltakra, majd a vizsgabizottság elnöke hagyja jóvá.

Az írásbeli szóbeli / vizsga tartalma

Az írásbeli vizsga időtartama 10 perc, a szóbeli vizsga időtartama: 5 perc.

Tánctörténet témakörök:

– a köznapi és művészi mozgás,

– a tánc és a társművészetek,

– a tánctörténet főbb korszakai, a tánc társadalmi szerepének változásai: a tánc és a vallások, rítusok (őskor, ókor)

– a tánc és a szórakozás, a tánc és a reprezentáció (ókor, középkor, reneszánsz, barokk)

– a színpadi táncművészet kialakulása (udvari balett)

– romantikus balettek,

– klasszikus balettek,

– modern tánc,

– folklórizmus,

– jelentős hazai együttesek profiljának, táncosok pályájának, koreográfusok munkásságának jellemzői,

– az egyetemes tánctörténet legjelentősebb alkotói és műveik.

A gyakorlati vizsga tartalma

Néptánc improvizáció 8-10 perc

A helyi tantervben meghatározott dialektusok táncrendjeiből a szaktanár állít össze tételsort. A tételsor legalább négy táncrendet tartalmaz, melyből a vizsgázó a nemének megfelelő szerepben improvizál. Először a kihúzott tétel szerint, majd a vizsgázó által szabadon meghatározott táncrendet.

A vizsga értékelésének általános szempontjai:

Tánctörténet

írásbeli vizsga

A feladatsort vagy a tesztet az intézmény pedagógusai javítókulcs szerint javítják és pontozzák. Az osztályzatra a helyben meghatározott ponthatárok szerint a szaktanár tesz javaslatot, amelyet a vizsga elnöke hagy jóvá.

szóbeli vizsga

A táncművészet főbb korszakainak ismerete, tájékozottság a táncművészet műfajainak jellegzetességeiről, kiemelkedő alkotók és művek ismerete.

Néptánc

– a táncrend ismerete, stílusos előadása,

– a tánc szerkezetének ismerete az improvizáció során,

– a tánc ritmikai, dinamikai, plasztikai megformálása,

– a táncos mozgás és a zene illeszkedése,

– a táncrendhez kapcsolódó táncfolklorisztikai ismeretek.

A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA ÉS ZÁRÓVIZSGA MINŐSÍTÉSE

A tanuló teljesítményét a művészeti alapvizsgán és a záróvizsgán vizsga tantárgyanként külön–külön osztályzattal kell minősíteni

A művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga eredményét a vizsga tantárgyakból kapott osztályzatok számtani közepe adja (ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a végső eredmény meghatározásában a gyakorlati tantárgyból kapott osztályzat a döntő)

Amennyiben az intézményünk előrehozott művészeti alapvizsgát vagy záróvizsgát szervez, úgy annak eredményét a tanuló kérésére a művészeti alapvizsgán és záróvizsgán figyelembe kell venni

Eredményes művészeti alapvizsgát, illetve záróvizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi előírt vizsga tantárgy vizsgakövetelményeit teljesítette

Sikertelen a művészeti alapvizsga, illetve a záróvizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészből, illetve vizsga tantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott

Sikertelen vizsga esetén a tanulónak csak abból a vizsgarészből, illetve vizsga tantárgyból kell javítóvizsgát tennie, amelynek vizsgakövetelményét nem teljesítette

ALKALMAZHATÓ TANKÖNYVEK, TANULMÁNYI SEGÉDLETEK, TANESZKÖZÖK KIVÁLASZTÁSÁNAK ELVEI

- A zeneoktatás tankönyve a zenetanulás tananyagát tartalmazó kotta. A kottákat a szaktanárok a különböző osztályokban előírt tananyagból az egyes növendékek képességeinek megfelelően, egyénre szabottan választják ki. A kiválasztás elsődleges kritériuma a **zenei érték.** Olyan művek, amelyeknek zenei tartalma, harmóniavilága pozitív irányban ható, formája rendet tükröz.

- Az iskola helyi tantervének elkészítéséhez adaptált tantervi programsorozat kottajegyzéke minden tanszak számára gazdag ajánlatot tartalmaz, amelyekből biztonsággal választhatnak a tanárok értékes zenei anyagot. A zeneirodalom alapos ismeretében, a tanszakok tanárai egymást segítve és országos fórumokon tapasztalatokat szerezve, minden növendéknek az ő **számára legmegfelelőbb zeneműveken** keresztül taníthatják meg a zenei és technikai feladatokat. A tananyag kiválasztásánál a legfontosabb feltétel, hogy **a tanár ismerje minden egyes növendéke képességeit és érdeklődési körét**, hogy az adott követelményszinten, mindig a számára legalkalmasabb zenemű kiválasztásával tanítson meg egy zenei jelenséget, vagy egy technikai megoldást.

- A kották nagy részét, mint tankönyvet, az iskola biztosítja, az önkormányzat által biztosított beiskolázási támogatásból, illetve egyéb forrásból. Csak elvétve fordul elő, hogy egy-egy kottát a tanulónak kell beszerezni.

- Zenetanításunk tanulmányi segédlete a **zenehallgatási anyag**. A hangzó anyag könyvtárunkban nem olyan bőséges, de a zenei műveltséget megalapozó „alapművek" megtalálhatók. A szolfézs órákon vagy hangszeres közös-órákon történő zenehallgatás mellett rendkívül nagy jelentősége van annak, hogy kialakítsuk növendékeinkben az otthoni zenehallgatás (rádió, TV zenei műsorai), valamint az élő zene hallgatásának igényét.

- A zenetanítás legfontosabb **taneszköze a hangszer**, melynek minősége és állapota meghatározó szerepet tölt be a növendékek zenei tanulmányainak eredményességében. A hangszerek egy része (hegedű, fúvós hangszerek) a növendékek számára kölcsönözhető iskolánkból. Szükséges, hogy minden növendék a hangszerét egyedül használja, azon gyakoroljon, és ugyanazon a hangszeren játsszon az órákon.

A hangszerek másik csoportja (zongora, ütőhangszerek) nem hordozható, tehát a szülőknek meg kell vásárolni ahhoz, hogy gyermekük otthon gyakorolni tudjon, vagy alkalmat kell adni az iskolában a gyakorlásra. Zongora tanszakra, például csak úgy veszünk fel növendéket, ha a szülők meg tudják venni otthonra a hangszert, vagy vállalják, hogy bejárnak az iskolába gyakorolni. Az ütő tanszakon a növendékek az iskolában gyakorolnak.

- A zeneiskolai hangszerek jelentős része régen vásárolt hangszer, melyek jelentős része a rendszeres szakszerű karbantartás ellenére nem túl jó állapotú. Iskolánk folyamatosan próbál eme hangszerek helyett új jobb állapotú, esztétikusabb hangszereket beszerezni.

• A néptánc tanszak esetén kritérium, hogy a taneszközök, tankönyvek kiválasztása, beszerzése a tanszakok tanárainak egyetértésével történhet. A pedagógusok, a kiválasztás során figyelembe veszik a tanulók életkori sajátékosságait, a tanterv iránymutatásait, a költség és szakmai hatékonyság kritériumait. A tanulók által megvásárolandó eszközök, kellékek kiválasztása a fenti szempontok alapján, illetve a szülői szervezet egyetértésével történhet meg

A SZAKMAI FEJLESZTÉS IRÁNYAI

Intézményünk jelenlegi tevékenysége meghatározza a szakmai fejlesztés lehetséges és szükséges irányvonalait.

a) Egységes elvek alapján dolgozó, egymás emberi és szakmai értékeit elfogadó, egymást segítőkész iránymutatással támogató, emberi és művészi értékekre nyitott nevelőtestület együtt munkálkodásának továbbfejlesztése.
b) Lelkiismeretes, felelősségteljes, pontos és megbízható munkavégzés mindenki részéről, és az iskolában a szakmai munka, folyamatos, minél magasabb szintre történő fejlesztése.
c) A pedagógiai programban meghatározott nevelési elvek mind mélyebb szinten történő megvalósítása, és a tanítás módszereinek a gyermekközpontúság szolgálatába állítása.
d) A művészetoktatás erősen segítő közművelődési tevékenység megtartása, hangversenyek, zenei táborok, kiállítások rendezése és az iskolában minél több aktív zenei és táncegyüttes működtetése, munkájukhoz méltó körülmények teremtése.
e) A tanszakok tanárainak szorosabb együttműködésének kialakítása a különböző egyedi és tendenciózus oktatási problémák kezelésében.
f) A korábbinál jobban bekapcsolódni a megyei, regionális, országos művészetoktatási vérkeringésbe.
g) A tehetséggondozás, felzárkóztatás érdekében a differenciált órabeosztás (egyes tanulóknál magasabb óraszámok) bevezetése, elsősorban főtárgyból.
h) Kialakítani iskolai könyvtárat a zeneiskola épületében a megfelelő infrastruktúrával, álláshellyel.
i) A meglévő hangszerek, eszközök folyamatos karbantartása, az elavultak pótlása.
j) Az egyéb művészeti ágak minél szélesebb körű kiépítése Kiskunmajsán, és kistérségünkben.
k) A zeneoktatási kínálat bővítése, hiányzó tanszakok kiépítése. Ezek jórészt szerepeltek az iskola előző pedagógiai programjában is. Ezek közül a legfontosabb az oboa, és a gitár, továbbá a népzeneoktatás, melyekre folyamatosan lenne igény.

AZ EGYES TANSZAKOK ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI

Az iskolánkban 35 éves múltra visszatekintő és a szülők, diákok körében népszerű tanszakok szakmai eredményessége általában megfelel intézményünk elvárásainak. A szakmai színvonal emelkedő tendenciát mutat, a tanszakok növendék és tanári létszáma arányos.

A zongora tanszakon az átlagos képességű növendékek tanulmányi színvonala kiegyenlített. Számottevő létszámnövekedés nem várható a közeljövőben. Az átlag színvonalat azzal kívánjuk emelni, hogy csak zongorával, vagy rendszeres gyakorlási lehetőséggel rendelkező tanulókat veszünk fel a tanszakra, illetve olyanokat, akik vállalják az általunk biztosított gyakorlási lehetőségek kihasználását.

Szakmai szempontból rendkívül fontos lenne, hogy hosszú évek után a tanszak több alkalommal vegyen részt országos megmérettetéseken, illetve irányítsa zenei pályára a kiemelkedő képességű tanulókat.

A hegedű tanszak szakmai színvonala az utóbbi években örvendetesen emelkedett. Ennek oka, elsősorban a Suzuki vonósegyüttes igényes, sikeres szakmai munkája. Az érdeklődés a hangszer iránt még mindig kiemelkedő, ezért indokolt lenne a fél állást folyamatosan fejleszteni.

A fafúvós tanszak szakmai munkája szintén fejlődő tendenciát mutat. Bár jelentős országos versenyeredménnyel nem rendelkeznek, több tanuló folytatta zenei pályán a hangszeres tanulmányait. A színvonal jónak mondható. A tanszakon a tehetséggondozást a tanárok szabadidejükben végezték, végzik.

Fontos lenne a meglévő hangszerek (klarinét, fuvola) mellett a fagott, és az oboa meghonosítása is, továbbá órarendszerű fuvola-, illetve klarinétegyüttes szervezése.

A rézfúvós tanszak növendékei is szép szakmai eredményekkel gazdagítják iskolánkat, számos alkalommal vettek részt országos szakmai versenyeken, ahol különdíjjal és országos döntőbe jutással, előkelő helyezésekkel dicsekedhetnek. A zenei pályán továbbtanulók száma a rézfúvós tanszakon a legmagasabb intézményünkben. Közülük többen nyertek zeneművészeti szakközépiskolai, és főiskolai hangszeres országos versenyt. Mindezek ellenére a tanszak szakmai színvonala jelentős szóródást mutat. A sok kiváló hangszeres mellett több gyengébb tanuló is található a tanszakon.

Fontos feladat ezeknek, a különbségeknek a csökkentése. Fontos lenne - az órakeret függvényében - a kamarazenélés állandósítása.

Az ütő tanszak a legfiatalabb tanszakunk, Jelenleg még csak első tanévén van túl, ezért jelentős sikereket még nem mondhat magának.

Fontos lenne a tanszak hangszerparkjának a fejlesztése, még hiányzó, de a kamarazenélésben nélkülözhetetlen hangszerek beszerzése. Fontos lenne ütős kamaraegyüttes kialakítása is, melyre az elkövetkezendő években lesz lehetőség. Amennyiben fenntartónk finanszírozási lehetőségei engedik, célszerű lenne a fél ütőtanári státuszt egész státusszá növelni.

A szolfézs tanszak szerepe rendkívül fontos a zeneiskolában. A szolfézstanárok készítik fel a növendékeket a hangszertanulás megkezdésére, és kísérik útjukat az

elméleti tudás megalapozásával, fejlesztésével. A zenei pályára felkészítést, tehetséggondozást szabadidőben végezték a tanárok.

Fontos lenne ezt a feladatot az órarendi keretek között végezni, továbbá fontos állandóan visszatérő feladat a tanszaknak a tárgy minél jobban történő megszerettetése, melyben a főtárgytanárok is jelentős szerepet játszhatnak. Elsősorban ezen kell változtatnunk a még jobb szakmai eredmények érdekében.

A kötelező zongorás korrepetíció órakerete jelenleg megfelel a rendeletben előírtaknak. Ez a vonós és fúvós tanszakok munkájában jelenleg nem mindig elegendő, főként mikor országos versenyre, felvételire készül egy-egy tanuló. A zongorakísérő tanárok is gyakran a szabadidejükből áldoznak a sikeres felkészítés érdekében.

Fontos lenne a korrepetíciót a jelenleginél differenciáltabban, személyre szabottan megszervezni

A **néptánc tanszak** iskolánknak nagyon fiatal tanszaka, ami meghatározza a további fejlesztés irányát.

Elsődleges feladatunk minden évfolyamot kiépíteni a szakon, ami több év alatt felmenő rendszerben lehetséges. A tanszakot nem csak Kiskunmajsán, de a környező településeken is ki kívánjuk építeni, többek között Szankon, esetleg Jásszentlászlón, Csólyospáloson.

Eszköz ellátottságban a tanszak jól felszereltnek mondható, azonban még nem áll rendelkezésünkre kellő számú viselet, melyek beszerzése szintén több év feladata kell, hogy legyen. Szintén feladat még a meglévőkön kívül nagyobb számú műsoros videókazetta, vagy hangzó népzenei anyag beszerzése

Lehetővé kell tennünk, hogy néptáncos tanulóink rendszeresen részt tudjanak venni táncházakon, amit egyrészt helyben rendeznénk meg, másrészt csatlakoznánk más művészeti iskolák, néptánccsoportok ilyen rendezvényeihez.

Jelenleg több kiemelkedő tehetségű ifjú táncos van a tanszakon és várhatóan létszámuk növekedni fog. Ezeket, a tanulókat ösztönözni kell a szakirányú tovább tanulásra, és rendszeresen indítani kell regionális-, országos néptáncversenyeken.

Fontos, hogy a közeljövőben - az évfolyamok kiépülése, és a pedagógusok számának növekedése függvényében - létre tudjuk hozni a néptánc tanszaki munkaközösséget, mely szorosabbra fűzné, és hatékonyabbá tenné a tanszak tanárainak együttműködését.

A tehetségekkel való kiemelt foglalkozás, szakmai versenyre felkészülés, szakirányú felvételire való felkészítés érdekében javasolt lenne az érintett tanulóknak magasabb főtárgyi óraszám biztosítása, egyénileg, vagy kisebb csoportban.

Feladatként jelentkezik továbbá a tárgyi-, anyagi eszközkínálatunk, kelléktárunk bővítése.

A PEDAGÓGIAI PROGRAM MEGVALÓSÍTHATÓSÁGÁNAK FELTÉTELEI

Pedagógiai program jórészt a meglévő struktúrára, gyakorlatra épül, ezért a nevelési oktatási alapelvek nem újdonságként, hanem napi evidenciaként jelentkeznek. Ennek garanciája a művészeti iskola meglévő tárgyi feltételei, és stabil pedagógus állománya, kik a programban felvázolt pedagógiai alapelveket magukénak vallják, és a napi gyakorlatban is alkalmazzák. Az ő személyük a garanciája, a várható szakmai fejlődésnek. Személyi tekintetben fontosnak tartjuk, hogy a kötelező továbbképzések keretében, a tanított szaknak megfelelő képzésen vegyenek részt pedagógusaink. Ennek a múltban a legfőbb akadálya az volt, hogy művészetoktatási területen igen szegényes volt a továbbképzési kínálat.

Programunkban fontos feladatként jelentkezik az együttzenélési, -táncolási alkalmak minél szélesebb körben történő megteremtése (különböző együttesek). Ennek a múltban többnyire a meglévő órakeret volt az akadálya. Az oktatási kormányzat szándékai - a kötelező óraszámok emelése - amennyiben megvalósulnak, kedvező hatással lehetnek ilyen irányú elképzeléseinkre.

Szintén fontos feladatnak tartjuk a differenciált óraszám megvalósítását kiemelkedő tehetségű tanulóink tekintetében, melyre szintén a kötelező pedagógus óraszámok emelkedése lehet garancia.

Az elkövetkezendő tanévek fontos feladata az egyéb művészeti ágak minél szélesebb körű kiépítése nem csak Kiskunmajsán, hanem kistérségünk más településein is. Elsősorban a néptánc, társastánc, képzőművészet és drámajáték művészeti ágak kiépítését tartjuk fontosnak. A fejlesztés azonban csak akkor megvalósítható, ha a művészetoktatási állami normatívák nem, vagy csak kis mértékben csökkennek. Ebben az esetben új telephelyek létesítésével, a tárgyi feltételek a normatív támogatás terhére történő beszerzésével megvalósíthatóak. A személyi feltételek többnyire biztosítottak, hiszen kistérségünkben több megfelelő végzettséggel rendelkező pedagógus él.

Fontos lenne a hiányzó zeneművészeti tanszakok kiépítése. Ennek megvalósítása elsősorban anyagi kérdés, mert új státuszokat jelent, és a jelenleginél nagyobb finanszírozási terhet ró a fenntartóra. Erre a közeljövőben sajnos kevés lehetőséget látunk.

Törvény által előírt kötelezettségünk az iskolai könyvtár kialakítása is. Ez több év alatt történhet meg. Első lépésben 2006. végére a megfelelő helyiséget próbáljuk kialakítani, majd pályázat és alapítványi támogatás útján a szükséges infrastruktúrát (számítógép, szoftverek) beszerezni. Jelenleg van heti öt könyvtári óránk, melynek keretében az iskola pedagógusai gondozzák az iskola kotta- és könyvállományát. Ha a könyvtár kiépül, ezt a negyed álláshelyet fel kellene bővíteni minimum fél státuszra, és létrehozni egy könyvtáros álláshelyet.

A hiányzó, elavult hangszerek beszerzése, pótlása folyamatosan, költségvetési lehetőségeink függvényében történik. Ehhez a feladathoz megpróbálunk pályázati és egyéb forrásokat is kihasználni.

ESÉLYEGYENLŐSÉG BIZTOSÍTÁSÁVAL KAPCSOLATOS FELADATOK

2003. évi CXXV.törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról, 1993. évi LXXIX. törvény a közoktatásról, és Kiskunmajsa Város Közoktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési Terve alapján művészeti iskolánkban prioritásként kezeljük az esélyegyenlőség kérdését.

Már magát, a művészetoktatást is egy esélyteremtő, fejlesztő képzésnek tartjuk a hátrányos helyzetű, és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek esetében.

Az esélyegyenlőség biztosításával az alábbi feladatokat látjuk el, illetve az alábbi feltételeket biztosítjuk:

- Tanulói nyilvántartásunkat minden tanév elején egyeztetjük a halmozottan hátrányos helyzetű tanulókat tartalmazó jegyzői nyilvántartással.
- A művészeti iskolai felvételnél, helyhiány esetén előnyt élveznek a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók
- A hátrányos helyzetű tanulók térítési díj megfizetése nélkül kapcsolódhatnak be egy tanszak képzésébe. Ha több tanszakon kívánnak tanulni, úgy a második tanszak tandíjából 50% kedvezményt kapnak.
- Amennyiben egy adott évfolyamon, egy telephelyen több osztályt indítunk, nem vehetőek figyelembe szegregációs szempontok a csoportok szervezésénél. Mivel tanulóink több általános iskolából kerülnek ki, így általában a szerint szervezünk csoportokat, - az órarendi azonosságok miatt - hogy mely általános iskolából érkezett a tanuló.
- Iskolánkban vizsgáljuk a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók tanulmányi előmenetelét. Amennyiben segítségre szorulnak, többletórákat biztosítunk nekik az intézményi túlórakeret tervére. Ez elsősorban zeneművészeti ágnál szükséges. Főtárgy esetén heti 1× 30 perc, szolfézs és egyéb elméleti tárgyból két hetente 1× 45 perc biztosítható.

AZ KISKUNMAJSAI EGRESSY BÉNI ALAPFOKÚ MŰVÉSZETI ISKOLA A 2011/12. TANÉVBEN, ÉS AZT KÖVETŐEN BELÉPŐ TANULÓK ESETÉBEN ALKALMAZOTT

HELYI TANTERVE

Iskolánk helyi tanterve a 27/1998. (VI. 10.) MKM rendeletbe a 3/2011. (I. 26.) NEFMI rendelettel beillesztett 2. melléklet alapján lett kidolgozva.

A tanterv bevezetése felmenő rendszerben történik.

E tantervet első ízben azoknál a tanulóknál kell alkalmazni, akik a 2011/12. tanévben kezdik meg művészeti iskolai tanulmányaikat.

ZENEMŰVÉSZETI ÁG

1. A ZENEOKTATÁS ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI

„a 27/1998. (VI. 10.) MKM rendeletbe a 3/2011. (I. 26.) NEFMI rendelettel beillesztett 2. melléklet alapján”

KIEMELT KOMPETENCIÁK A ZENEOKTATÁS TERÜLETÉN

Bemeneti kompetencia:

– Azok az adottságok és képességek, amelyek alkalmassá teszi az oktatásba bekapcsolódó tanulót arra, hogy elsajátítsa a zenetanuláshoz szükséges kompetenciákat.

Szakmai kompetencia

– A zenei képességek és készségek fejlesztése (hallás, ritmusérzék, intonációs érzékenység, fogékonyság a dinamika és a hangszín különbségeire, zenei memória és fantázia, előadói és manuális készség, a zenei karakterek iránti érzékenység).

– A zenei olvasás és írás készségének megalapozása és fejlesztése.

– A hangszeres technikai készség fejlesztése.

Személyes kompetencia

– Érzelmi intelligencia, művészi kifejező készség, szorgalom, önfegyelem, elhivatottság, kreativitás, ötletgazdagság, az alkotói magatartás, lelkiismeretesség, önbizalom.

Társas kompetencia

– Együttműködés képessége (közös munka, alkalmazkodás, irányíthatóság, tolerancia, kommunikációs készség) azon viselkedési formák tanulása, amely alapján konstruktívan be tud illeszkedni és aktívan részt tud venni a társas zenélésben.

– Esélyegyenlőség.

Módszertani kompetencia

– Tanulás tanulása, a tanulók rendszeres, céltudatos, igényes munkára, hatékony gyakorlásra nevelése.

– Rendszerezett zenei ismeretek, általános zenei műveltség megalapozása.

– A zene logikájának, a harmóniai szerkezet és a forma összefüggéseinek megismertetése.

– A főbb zenei műfajok, stílusok sajátosságainak, a zeneirodalom nagy korszakainak, népünk zenéjének, a zene történetének, az előadóművészet és a zeneirodalom nagy egyéniségeinek megismertetése.

– A kortárs zene befogadására nevelés.

– A tanulók zenei ízlésének formálása, a tanuló rendszeres zenehallgatásra nevelése.

– A társművészetek iránti nyitottság kialakítása.

– Tehetséggondozás.

– Hátrányos helyzetűekkel való differenciált foglalkozás .

– A zenei pályát választó tanulók felkészítése szakirányú továbbtanulásra.

2. A KÉPZÉS STRUKTÚRÁJA

AZ INTÉZMÉNY TANSZAKAI, TANTÁRGYAI

Fafúvós tanszak: furulya, fuvola, klarinét, szaxofon
Rézfúvós tanszak: trombita, vadászkürt, tenorkürt, baritonkürt, harsona, tuba,
Akkordikus tanszak: ütő
Billentyűs tanszak: zongora
Vonós tanszak: hegedű
Zeneismeret tanszak: szolfézs, szolfézs kötelező, zeneismeret, zenetörténet-zeneirodalom
Kamarazene tanszak: kamarazene, zenekar

B" tagozat: „B" tagozaton az **alapfok 2. osztályától, ütő tanszak esetében a 3. osztálytól** tanulhatnak a kiemelkedő tehetségű, zenei pályára készülő egyéni, hangszeres főtárgyat tanuló növendékek. "B" tagozatra a növendékek csak tanszaki döntéssel kerülhetnek.

HANGSZERES TANSZAKOK – EGYÉNI KÉPZÉS

„A „TAGOZAT

Az „A” tagozatos óraterv magába foglalja az előképző, az alapfokú és a továbbképző évfolyamokat. Az első (zárójelben levő) számjegy az előképző, a második számjegy az alapfokú, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelenti. Az előképző évfolyamokat nem kötelező elvégezni

A képzés évfolyamainak számai:

(2)+6+4 évfolyam: furulya, fuvola, klarinét, szaxofon, trombita, kürt, harsona-tenorkürt-baritonkürt, tuba, ütő, zongora, hegedű

Óraterv

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	(1)	(2)	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Főtárgy	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	(2)	(2)	2	2	2	2						
Kötelezően választható tantárgy							2-3	2-3	2	2	2	2
Választható tantárgy	(0-2)	(0-2)	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2
Összes óra:	(4-6)	(4-6)	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

Tanítási órák, és azok időtartama:

Főtárgy: hangszeres tantárgyak 2×30 perc

Kötelező tantárgy: szolfézs kötelező 2×45 perc *(alapfok 4. évfolyamig)*

Kötelezően választható tantárgyak (*5. évfolyamtól)*:

elméleti: szolfézs 2×45 perc, zeneismeret, zenetörténet-zeneirodalom 1×45 perc,

gyakorlati: kamarazene 1×45 perc, zenekar 2×45 perc

(alapfokú évfolyamon tanuló növendéknek, a gyakorlati tantárgy mellé kötelezően választania kell 1 elméleti tantárgyat is)

Választható tantárgyak: zenetörténet-zeneirodalom, zeneismeret, 1×45 perc

(a szolfézs kötelező 4. évfolyam elvégzése után választható)

kamarazene 1×45 perc (*2. évfolyamtól választható*)
második hangszer, 2×30 perc, (*5. évfolyamtól választható*)
zenekar 2×45 perc *(1. évfolyamtól választható)*
főtárgy felzárkóztató, 1×30 perc
főtárgy felkészítő, 1×30 perc

(a második hangszer, és a kamarazene, csak az intézményi órakeret biztosította lehetőségek tükrében, illetve megfelelő hangszerösszetétel esetén, intézményvezetői engedéllyel választható)

(a főtárgy felzárkóztató foglalkozást azok a tanulók választhatják, akik a tárgyévet megelőző tanévben önhibájukon kívül nem teljesítették az adott tanév követelményeit. Ez a foglalkozás 1 alkalommal, 1 félévre választható, mely további 1 félévre meghosszabbítható.)

(a főtárgy felkészítő foglalkozást az országos versenyekre készülő tanulók választhatják. A foglalkozásra tanév közben is lehet jelentkezni. A foglalkozás, akár több alkalommal is, 2-6 hónap időtartamra engedélyezhető)

Korrepetíció (zongorakíséret): a hangszeres (kivéve zongora főtárgy) tanszakok főtárgyaihoz szorosan kapcsolódó kötelező kiegészítő foglalkozás

Ek.1-2. és 1. évfolyam 5 perc
2-3. évfolyam 10 perc
4. évfolyamtól 15 perc

„B „TAGOZAT

Főtárgy: hangszeres tantárgyak, az alapfok 2. évfolyamától, ütő tanszak esetében a 3. évfolyamtól javasolt.

A „B" tagozatos évfolyamok óraterve magába foglalja az előképző, az alapfokú és a továbbképző évfolyamokat. A zárójelbe tett évfolyamok az „A" tagozaton végzett előtanulmányokat jelentik. Az előképző évfolyamokat nem kötelező elvégezni.

A képzés évfolyamainak számai:

(2+1)+5+4 évfolyam: fuvola, klarinét, szaxofon, trombita, kürt, harsona-tenorkürt-baritonkürt, tuba, zongora, hegedű,

(2+2)+4+4 évfolyam: ütő

Óraterv

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	(1)	(2)	(1)	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Főtárgy	(2)	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	(2)	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Köt. választható tantárgy					0-1	0-1	0-1	0-1	0-1	0-1	0-1	0-1
Választható tant.	(2)	(2)	(2)	0-1	0-1	0-1	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2

Összes óra:	(4-6)	(4-6)	(4-6)	4-5	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

Tanítási órák, és azok időtartama:

Főtárgy: hangszeres tantárgyak 2×45 perc

Kötelező tantárgy: szolfézs kötelező 2×45 perc

Kötelezően választható tantárgy: zongora (kivéve a zongora főtárgy esetében) a 3. évfolyamtól 1×30 perc

Választható tantárgyak: zenetörténet-zeneirodalom, zeneismeret, 1×45 perc
(5. évfolyamtól választható)
kamarazene 1×45 perc (*2. évfolyamtól választható*)
(a kamarazene csak megfelelő hangszerösszetétel esetén választható)

Korrepetíció (zongorakíséret): a hangszeres (kivéve zongora főtárgy) tanszakok főtárgyaihoz szorosan kapcsolódó kötelező kiegészítő foglalkozás.

2. évfolyam 15 perc
3-4. évfolyam 20 perc
5. évfolyamtól 25 perc

ZENEISMERET TANSZAK - CSOPORTOS KÉPZÉS

„A" TAGOZAT

Főtárgy: szolfézs

A képzés évfolyamainak száma: (2)+6+4 évfolyam

Óraterv

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	(1)	(2)	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Főtárgy	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy			2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Választható tantárgy	(1–2)	(1–2)	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2
Összes óra:	(2–4)	(2–4)	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6

Tanítási órák, és azok időtartama:

Főtárgy: szolfézs 2×45 perc

Kötelező tantárgy: zongora2×30 perc

Választható tantárgyak: zenetörténet-zeneirodalom, zeneismeret, 1×45 perc
(5. évfolyamtól választható)
második hangszer, 2×30 perc, (*5. évfolyamtól választható*)
kamarazene 1×45 perc (*2. évfolyamtól választható*)
(a kamarazene csak megfelelő hangszerösszetétel esetén választható)

„B" TAGOZAT

Főtárgy: szolfézs

A képzés évfolyamainak száma: 4+4 évfolyam: szolfézs

Óraterv

Tantárgy	Évfolyamok							
	Alapfok				Továbbképző			
	3	4	5	6	7	8	9	10
Főtárgy	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	2	2	2	2	2	2	2	2
Választható tantárgy	0–2	0–2	0–2	0–2	0–2	0–2	0–2	0–2
Összes óra:	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6

Tanítási órák, és azok időtartama:

Megegyeznek az"A" tagozat óráival és időtartamaival

KAMARAZENE TANSZAK – CSOPORTOS KÉPZÉS

Főtárgy: kamarazene

A kamarazene főtárgyként csak az alapfokú hangszeres évfolyamok elvégzése után, tanulható.

A képzés évfolyamainak száma: 6 évfolyam

Óraterv

Tantárgy	Évfolyamok					
	Alapfok		Továbbképző			
	1	2	3	4	5	6
Főtárgy	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	2	2	2	2	2	2
Választható tantárgy	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2
Összes óra:	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

Tanítási órák, és azok időtartama:

Főtárgy: kamarazene 2x45 perc *(kamarazene csoportlétszáma: 2-8 fő)*

Kötelező tantárgy: az előzőleg tanult hangszeres tárgy 2x30 perc

Választható tantárgy: második hangszer 2×30 perc
szolfézs 2×45 perc, zeneismeret, zenetörténet-zeneirodalom, 1×45 perc
zenekar 2×45 perc
(a második hangszer csak az intézményi órakeret biztosította lehetőségek tükrében választható)

Korrrepetició (zongorakíséret): a teljes képzési idő alatt a kötelező hangszerhez szorosan kapcsolódó kötelező kiegészítő foglalkozás ideje minden évfolyamban 10 perc (kivéve zongora tantárgy)

A ZENEI TANTÁRGYAK ÖSSZEFOGLALÁSA:

Az alábbi felsorolás összefoglalva tartalmazza az iskolánkban főtárgyként, kötelező-, kötelezően választható- és választható tantárgyakat, a tanítási órák időtartamával, a képzési idővel kiegészítve.

Főtárgyként választható tantárgyak:

A képzési időtartamnál az első 1. zárójeles számjegy az előképző évfolyamokat, a 2. számjegy az alapfokú évfolyamokat, a 3. számjegy a továbbképző évfolyamokat jelöli.

furulya	(2)+6+4 év	„A” tagozaton 2×30 perc, „B” tagozaton 2×45 perc
klarinét		*Az előképző évfolyamok elvégzése nem kötelező*
fuvola		
trombita		
vadászkürt		
tenorkürt		
bariton		
harsona		

tuba
hegedű
zongora
ütő
szolfézs (2)+6+4 év 2×45 perc *Az előképző évfolyamok elvégzése nem kötelező*
kamarazene 2+4 év 2×45 perc *Főtárgyként csak az alapfokú hangszeres évfolyamok elvégzése után választható*

Kötelező tantárgyak:

szolfézs (2)+4 év 2×45 perc *Az előképző évfolyamok elvégzése nem kötelező*
(2)+6+4 év *„B" tagozaton a képzés teljes időtartama alatt kötelező*
zongora 2×30 perc *szolfézs főtárgy esetén, az 1. alapfokú évfolyamtól*
Az előzőleg tanult
hangszeres tárgy 4 év 2×30 perc, *Továbbképző évfolyamon, kamarazene főtárgy esetén*

Kötelezően választható tantárgyak:
elméleti

Szolfézs	2+4 év	2×45 perc	
Zeneismeret	2+4 év	1×45 perc	
zenetörténet-zeneirodalom	2+4 év	1×45 perc	*A szolfézs kötelező 4. alapfokú évfolyam elvégzése után kötelezően választható tantárgyak. <u>Alapfokú évfolyamokon 1 elméleti tantárgy választása kötelező.</u>*

gyakorlati

Kamarazene	2+4 év	1×45 perc	*A szolfézs kötelező 4. alapfokú évfolyam elvégzése után kötelezően választható tantárgy. Csak megfelelő hangszerösszetétel esetén biztosítjuk. Csoportlétszám min. 2 fő*
Zenekar	2+4 év	2×45 perc	*A szolfézs kötelező 4. évfolyam elvégzése után kötelezően választható tantárgy.*
Zongora	4+4	1×30 perc	*„B" tagozaton a 3. alapfokú hangszeres évfolyamtól, kivéve zongora főtárgy esetén.*

Választható tantárgyak:

Szolfézs	4 év	2×45 perc	*kamarazene főtárgy esetén*
Zenetörténet-zeneirodalom	2+4 év	1×45 perc	
Zeneismeret,	2+4 év	1×45 perc	*(a szolfézs kötelező 4. évfolyam elvégzése után választható)*

Kamarazene 2+4 évfolyam 1×45 perc 2. hangszeres alapfokú évfolyamtól választ-

			ható tantárgy. Csak az intézményi órakeret nyújtotta lehetőségek tükrében, megfelelő hangszer-összetétel esetén, intézményvezetői engedéllyel választható. Csoportlétszám: min. 2 fő
Zenekar:	6+4 évfolyam	2×45 perc	*Az 1. hangszeres évfolyamtól választható.*
2. hangszer	2+4 évfolyam	2×30 perc	*Az 5. alapfokú hangszeres évfolyamtól választható az intézmény órakeret nyújtotta lehetőségek függvényében, intézményvezetői engedéllyel.*
Főtárgy felzárkóztató,		1×30 perc	*a főtárgy felzárkóztató foglalkozást azok a tanulók választhatják, akik a tárgyévet megelőző tanévben önhibájukon kívül nem teljesítették az adott tanév követelményeit. Ez a foglalkozás 1 alkalommal, 1 félévre választható, mely további 1 félévre meghosszabbítható.*
Főtárgy felkészítő		1×30 perc	*a főtárgy felkészítő foglalkozást az országos versenyekre készülő tanulók választhatják. A foglalkozásra tanév közben is lehet jelentkezni. A foglalkozás, akár több alkalommal is, 2-6 hónap időtartamra engedélyezhető.*

Korrrepetició (zongorakíséret): a teljes képzési idő alatt a kötelező hangszerhez szorosan kapcsolódó kötelező kiegészítő foglalkozás. *(kivéve zongora főtárgy)*

<u>Egyéni hangszeres főtárgy</u>
„A” tagozat
Ek.1-2. és 1. évfolyam 5 perc
2-3. évfolyam 10 perc
4. évfolyamtól 15 perc
„B” tagozat
2. évfolyam 15 perc
3-4. évfolyam 20 perc
5. évfolyamtól 25 perc

<u>Kamarazene főtárgy:</u>
minden évfolyam 10 perc

Az évfolyamok számozása:

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	(1)	(2)	(1)	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Főtárgy (hangszer)	HEK/1	HEK/2	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
kamarazene (főtárgy, köt. választható, választható)							1.	2.	3.	4.	5.	6.
szolfézs (kötelező köt. választható, választható)	EK/1	EK/2	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
köt. hangszeres tárgy (kamarazene főtárgy esetén)									7.	8.	9.	10.
Zeneismeret							1.	2.	3.	4.	5.	6.
Zenetört.-zeneir.							1.	2.	3.	4.	5.	6.
Zongora kötelező „B” tagozaton					Az évfolyamokat nem számozzuk							
2. hangszer							1.	2.	3.	4.	5.	6.

- A kamarazene tantárgy évfolyamainak számozása az 4. hangszeres főtárgy évfolyamig EK. Amennyiben ezt követően választja a növendék a kamarazene tantárgyat a kezdő évfolyam az 1. évfolyam. Magasabb évfolyamos tanulók esetén, megfelelő előrehaladás esetén, több évfolyam összevonható.
- A szolfézs kötelező évfolyamainak számozása a ténylegesen soron következő évfolyamokat jelzi, mely nem minden esetben egyezik meg a főtárgy évfolyammal. (pl. hangszerváltás esetén)
- A kötelező hangszeres tárgy – kamarazene főtárgy esetén – az alapfokon főtárgyként tanult hangszer évfolyamainak számozását folytatja.
- Zeneismeret, zeneirodalom-zenetörténet tantárgy évfolyamainak számozása, minden tanuló esetében a tantárgy felvételétől kezdődően 1. sorszámmal kezdődik, függetlenül a főtárgy évfolyamtól.
- A második hangszer évfolyamainak számozása –függetlenül attól, hogy a tanuló főtárgyból melyik évfolyamon kezdi – 1. sorszámmal kezdődik.

3. AZ EGYES TANSZAKOK, TANTÁRGYAK ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI, SZAKIRÁNYI FELADATAI, ÉVFOLYAMOKRA LEBONTOTT TANANYAGA ÉS KÖVETELMÉNYEI

FAFÚVÓS TANSZAK

FURULYA

- Az alapfokú művészetoktatás furulya tantárgyának hangszere a barokk (angol) fogású hangszer.

1. A furulyatanítás általános céljai, feladatai

Ismertesse meg a tanulókkal (életkoruknak megfelelő szinten)

– a furulya lehetőségeit, saját irodalmát és a furulyán is játszható egyéb művek minél szélesebb körét,j
– hangszerük történetét, akusztikai sajátosságait,
– a furulyacsalád egyéb tagjait és a rokon hangszereket.

Alakítson ki könnyed hangszerkezelést:

– megfelelő légzéstechnikát, helyes befúvásmódot, test-, hangszer- és kéztartást, billentést és tudatosítsa ezeket,
– dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező furulyahangot,
– differenciált hangindítást és hanglezárást,
– megfelelő tempójú repetíciót,
– laza, egyenletes ujjtechnikát,
– pontosan összehangolt nyelv- és ujjmozgást.

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen

– tartott hangokat állandó és változó dinamikával, az intonáció lehetőség szerinti megtartásával,
– hangsorokat, fokozatosan táguló hangterjedelemben, különböző figurációkkal,
– a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujjgyakorlatokat,
– tegye jártassá a tanulót a furulyairodalom javát képező reneszánsz és barokk művek díszítésében.

Fordítson figyelmet

– a furulyázni tanulók alapfunkcióinak gondos megalapozására,
– a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
– a lapról olvasási készség fejlesztésére,
– a tudatos zenei memorizálásra,
– a művek zeneileg igényes kidolgozására,
– a rendszeres társas muzsikálásra.

Tanítsa meg a tanulót a hangszer ápolására.

2. Az egyes évfolyamok tanterve

ELŐKÉPZŐ ÉVFOLYAMOK

Az előképző évfolyam elvégzése nem kötelező. A megfelelő készségekkel, képességekkel, fizikai és mentális adottságokkal rendelkező tanuló rögtön elkezdheti az alapfokú 1. évfolyamot.

1. évfolyam

& *Fejlesztési feladatok*

A tanulók értelmi, érzelmi és fizikai fejlettségéhez alkalmazkodva az előképző célja a tanuló hangszeres készségének, zenei érzékének felmérése.

ε *Hangszeres és zenei ismeretek átadása*

– A hangszer részei, összeállítása.
– Egyszerű ritmusértékek és ütemsúlyok.
– Különböző játékmód és hangindítások.
– A játszott anyagban előforduló tempó- és karakterjelzések, előadási utasítások.

ε *A hangszerkezelés fejlesztése*

– A helyes légzéstechnika elsajátítása, fejlesztése.
– Játék a hangszer fejével.
– Helyes test-, hangszer- és kéztartás kialakítása, a bal hüvelykujj megfelelő helyzeteinek mielőbbi pontos begyakorlása
– A helyes gyakorlás és memorizálás módjai kottával és kotta nélkül.
– A társas muzsikálás, esetleg a tanár vagy zongorakísérő közreműködésével is.

& *Ajánlott tananyag*

- Lőrincz-Paragi: Furulya ÁBC (EMB 14090)
- Béres: Furulyaiskola I. (EMB 5406)
- Markovich J.: GRADUS a barokk furulyához 1.
- Gyermekdalok, népdalok

& *Követelmények*

– Jól megalapozott testtartás, légzés, hangindítás, hüvelykujjtechnika.
– A tanult hangkészlet biztonságos olvasása és fogásainak ismerete.
– Gyermekdalok, népdalok és egyszerűbb táncok értelmesen tagolt megszólaltatása.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– **2 gyermekdal, illetve egyéb dallam a tanult hangterjedelemben kotta nélkül,**
– **egy zongorakíséretes előadási darab kotta nélkül, vagy egyszerű kétszólamú darab kottából**

2. évfolyam

& *Fejlesztési feladatok*

A tanulók értelmi, érzelmi és fizikai fejlettségéhez alkalmazkodva az előképző célja a hangmagasság, ritmus iránti fogékonyságának, zenei memóriájának fejlesztése, aktivitásának, kreativitásának kibontakoztatása, az életkornak megfelelően játékos formában ritmikus mondókák, ütőhangszerek, esetleg táncmozgások segítségével.

Feladata olyan alapokat adni, melyekre az 1. évfolyam tananyaga szilárdan támaszkodhat.

ε *Hangszeres és zenei ismeretek átadása*

– A hangszer részei, összeállítása.
– Egyszerű ritmusértékek és ütemsúlyok.
– Különböző játékmód és hangindítások.
– A játszott anyagban előforduló tempó- és karakterjelzések, előadási utasítások.

ε *A hangszerkezelés fejlesztése*

– A helyes légzéstechnika elsajátítása, fejlesztése.
– Helyes test-, hangszer- és kéztartás kialakítása, a bal hüvelykujj megfelelő helyzeteinek mielőbbi pontos begyakorlása.
– Az ismert hangterjedelmen belül lehetőleg intenzív, lebegésmentes hang elérése.
– A helyes gyakorlás és memorizálás módjai kottával és kotta nélkül.
– A társas muzsikálás, esetleg a tanár vagy zongorakísérő közreműködésével is.

& *Ajánlott tananyag*

- Lőrincz-Paragi: Furulya ÁBC (EMB 14090)
- Béres: Furulyaiskola I. (EMB 5406)
- Markovich J.: GRADUS a barokk furulyához 1.
- Gyermekdalok, népdalok

& *Követelmények*

– Jól megalapozott testtartás, légzés, hangindítás, hüvelykujjtechnika.
– A tanuló kizárólag helyes beidegződésekkel rendelkezzen.
– A tanult hangkészlet biztonságos olvasása és fogásainak ismerete.
– Gyermekdalok, népdalok és egyszerűbb táncok értelmesen tagolt megszólaltatása.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– **2 gyermek- vagy népdal, illetve egyéb dallam a tanult hangterjedelem minél teljesebb igénybevételével, kotta nélkül.**
– **egy zongorakíséretes előadási darab kotta nélkül, vagy egyszerű kétszólamú darab kottából**

ALAPFOKÚ ÉVFOLYAMOK

1. évfolyam „A" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Hangszeres és zenei ismeretek átadása*

- A hangszer részei, összeállítása.
- Különböző ritmusértékek, pontozások, ütemsúlyok, felütés.
- A játékmód és az artikuláció alapfogalmai, különböző hangindítások és hanglezárás nyelvvel.
- A játszott anyagban előforduló tempó- és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
- A szerkezet és tagolás alapfogalmai (motívum, zenei sor stb.).

ε *A hangszerkezelés fejlesztése*

- A helyes légzéstechnika elsajátítása és állandó fejlesztése.
- Helyes test-, hangszer- és kéztartás kialakítása, a bal hüvelykujj megfelelő helyzeteinek mielőbbi pontos begyakorlása (a tartófunkció kialakulásának elkerülése érdekében).
- Hangképzés, különböző hosszúságú hangok.
- A dü és tü hangindítások, valamint hanglezárás nyelvvel.
- A helyes gyakorlás és memorizálás módjai.
- A társas muzsikálás, esetleg a tanár vagy zongorakísérő közreműködésével is.

& *Ajánlott tananyag*

- Lőrincz-Paragi: Furulya ÁBC (EMB 14090)
- Béres: Furulyaiskola I. (EMB 5406)
- Markovich J.: GRADUS a barokk furulyához 1.
- Gyermekdalok, népdalok

& *Követelmények*

- A hangszer helyes összeállítása és ennek önálló ellenőrzése.
- Jól megalapozott testtartás, légzés, hangindítás, hüvelykujjtechnika.
- A tanult hangkészlet és ritmusok biztonságos olvasása, valamint a hangkészlet fogásainak ismerete.
- Gyermekdalok, ritmikus népdalok és egyszerűbb táncdarabok értelmesen tagolt megszólaltatása (kotta nélkül is).

ε *Az év végi vizsga anyaga*

- **Két népdal, egyéb dallam kotta nélkül.**
- **Egy könnyű tánctétel kísérettel, kotta nélkül, vagy kétszólamú gyakorlat kottából.**

2. évfolyam „A" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Hangszeres és zenei ismeretek*

- Az eddig tanult hangkészlet bővítése, főfogásokkal is könnyen játszható trillák.
- Az artikulációk szerepe a furulyajátékban.
- Tizenhatodok, nyolcad szünet, nyújtott ritmus, nyolcad felütés. 3/8-os 6/8-os ütem
- Régi és új stílusú magyar népdalok.
- A játszott anyag formai elemzése az életkornak megfelelő szinten: azonosság, hasonlóság, különbségek felismerése stb.

ε *A hangszerkezelés fejlesztése*

- Az alapfunkciók (testtartás, légzéstechnika, kéztartás) állandó ellenőrzése és fejlesztése.
- Tartott hangok gyakorlása minimális crescendo-decrescendo-val.
- A hangindítás és hangismétlés gyorsítása a nyelv lazaságának megőrzésével.
- Társas zenélés: furulya kísérettel, duók.

& *Ajánlott tananyag*

- Dúr skálák, különböző artikulációval, tercskálák
- Lőrincz-Paragi: Furulya ÁBC (EMB 14090)
- Markovich J.: GRADUS a barokk furulyához 2.
- Bali J.: Furulyaiskola I.
- Béres J.: Furulyaiskola I., II. (EMB 5406, 7062)
- Keuning, Hans P.: 30 simple studies
- Giesbert, F. J.: 77 Daily Exercises
- Anonymus: Allemande (EMB 4303)
- Anonymus: Angol tánc (EMB 7888)
- Anonymus: Hajdútánc (EMB 7888)
- Anonymus: Rondo (EMB 7888)
- Bach, J. S.: Menuett (EMB 14090/118)
- Purcell, H.: A pásztor (EMB 8959)

& *Követelmények*

- Jól értelmezhető beintés a kamarapartner felé.
- Jól megalapozott testtartás, légzés, hangindítás, hüvelykujjtechnika.
- A tanult hangkészlet biztonságos olvasása és fogásainak ismerete.
- A tü-dü hangindítások zökkenőmentes, de megszólalásában határozottan megkülönböztethető alkalmazása.
- Dúr skálák gyakorlása.
- Rövidebb lélegzetű etűdök.
- Egyszerűbb táncdarabok értelmesen tagolt megszólaltatása a már megismert artikulációk és trillák alkalmazásával, kotta nélkül is.

ε *Az év végi vizsga anyaga:*

- **1 Skála lehetőleg figurációkkal, tercskálával, kotta nélkül.**
- **Egy népdal, kotta nélkül, vagy egy etűd kottából.**
- **Két különböző karakterű tánctétel, kísérettel lehetőleg kotta nélkül.**

3. évfolyam „A" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Hangszeres és zenei ismeretek átadása*

– A furulyacsalád tagjai és hangterjedelmük.
– Az eddig tanult hangkészlet bővítése.
– A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla– és egyéb segédfogások.
– A játszott anyagban előforduló új ritmusértékek, ütemfajták, tempó– és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
– A játszott anyagban előforduló táncok jellegzetességei (pl. pavane, allemande, chorea, menüett stb.).

ε *A hangszerkezelés fejlesztése*

– A tü, dü, rü artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások állandó gyakorlása.
– Hanglezárás a száj kinyitásával.
– Dúr és moll skálák c1–c3 hangterjedelemben.
– Hosszabb zenei gondolatok egy levegővel játszása, szopránfurulyán.
– Társas zenélés: furulya kísérettel, duók, triók.

& *Ajánlott tananyag*

- Markovich J. GRADUS a barokk furulyához 3.
- Oromszegi O. 101 etűd, népdalvariáció és karakterdarab
- Sellner, J. Etüden für Oboe / I., II., III.(EMB 12002)
- Hinke, G. Praktische Elementarschule für Oboe (Peters 2377)
- Keuning, H. P. 20 studies
- Rodgers, Ph. Sight reading exercises 118–150. (SM 1479)
- Giesbert, F. J. 77 Daily Exercises
- Anonymus: Lassú tánc (EMB 7888)
- Bach, J. S.: Menuett (EMB 14090/142)
- Bach, J. S.: Menuett (EMB 2750)
- Bach, J. S.: Polonaise (EMB 14090/130)
- Pepusch, J. Chr.: C–dúr szonáta III–IV. tétel (6 szopránszonáta/1.) (EMB 14071)
- Purcell, H.: Bourrée (EMB 6106)

& *Követelmények*

Jól megalapozott testtartás, légzés, hangindítás, hanglezárás, hüvelykujjtechnika.
A tanult hangkészlet biztonságos olvasása és fogásainak ismerete.
Egyszerűbb szabad díszítések a kottakép alapján.
Társas zenélésnél hangolás tanári segítséggel.
Parlando népdalok (szöveggel is) és egyszerű tánctételek értelmesen tagolt megszólaltatása, a már megismert artikulációk és trillák alkalmazásával, hangsorok, mérsékelt tempójú rövidebb etűdök (kotta nélkül is).

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Skála figurációkkal (tercek, hármashangzat), kotta nélkül.
– Egy etűd.
– Két különböző karakterű előadási darab, trillákkal, kísérettel lehetőleg kotta nélkül.

4. évfolyam „A" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Hangszeres és zenei ismeretek átadása*

– A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla– és egyéb segédfogások.
– A hangmagasság és az artikulációs magánhangzók összefüggéseinek tudatosítása.
– A megfelelő artikuláció megválasztásának szempontjai.
– Könnyebb ékítések a trillákon kívül: mordent, parántrilla, előkék.
– A játszott anyagban előforduló új tempó– és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
– A játszott anyagban előforduló táncok jellegzetességei (pl. gagliarda, gavotte, siciliano stb.).
– „F" alapú furulya bevezetése, fogásai és olvasása hangzó magasságban.

ε *A hangszerkezelés fejlesztése*

– A t, d, r artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások állandó gyakorlása.
– Staccato–játék nyelvzárással.
– Dúr és moll skálák c1–d3 tercekkel, hármashangzat–felbontásokkal, az eddig tanult artikulációkkal.
– Az „F"–alapú furulya használatának gyakorlása.
– Kézfunkciók (különösen a bal hüvelykujj) fokozott ellenőrzése az altfurulya bevezetésekor.
– A „rekesz"–légzés és támasz állandó ellenőrzése, különös tekintettel az altfurulya megnövekedett levegő–szükségletére.
– Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió.

& *Ajánlott tananyag*

- Giesbert, F. J.: 77 Daily Exercises
- Hinke, G.: Praktische Elementarschule für Oboe
- Keuning, H. P.: 20 studies
- Keuning, H. P.: 10 difficult studies
- Keuning, H. P.: 25 studies
- Keuning, H. P.: 40 simple studies
- Linde, H. M.: Die kleine Übung (Tägliche Studien für ….)
- Markovich J.: GRADUS a barokk furulyához 3.
- Oromszegi O.: 101 etűd, népdalvariáció és karakterdarab
- Sellner, J.: Etüden für Oboe / I., II. (EMB 12002)
- Fesch, W. de: G–dúr szonáta III., IV. tétel (Dobblinger Musicverlag)
- Pepusch, J. Chr.: d–moll szonáta III–IV. tétel (6 szopránszonáta/4.) (EMB. 14071)
- Telemann, G. Ph.: G–dúr Partita VI. Aria (Tempo di Minuet) (EMB 14071)
- Telemann, G. Ph.: Menuett (EMB 13100)
- Vivaldi, A.: Largo (EMB 14090/167)
- Händel, G. Fr.: F–dúr szonáta III., IV. tétel
- Lavigne, Ph. de: Gaiment (EMB 13100)
- Loeillet, J. B. John: op. 3/2 d–moll szonáta III., IV. tétel (EMB 13100)
- Somis, G. B.: Allegro (EMB 14095)

& *Követelmények*

A összetett hangindítások gördülékeny alkalmazása a tanár útmutatása alapján.
„F"–alapú furulya használata.
Melodikus vagy összhangzatos moll hangsorok gyakorlása.
A fogástáblázat önálló használata.
A tanuló alkalmazzon minimális dinamikát a zenei motívumok és kisebb zenei egységek megformálására, a tanár útmutatásai alapján, legyen képes változó nyomáserősségű levegővezetésre.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Skála: figurációkkal (tercek, hármashangzat), kotta nélkül.
– Egy etűd.
– Két szonátatétel trillákkal, kísérettel lehetőleg kotta nélkül.

5. évfolyam „A" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Hangszeres és zenei ismeretek átadása*

– A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla– és egyéb segédfogások.
– A trillatáblázat használata.
– Inégal játék fogalma, szerepe a furulyajátékban.
– A játszott anyagban előforduló új tempó– és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
– A játszott anyagban előforduló új tánctípusok jellegzetességei (pl. gigue, rigaudon stb.).

& *A hangszerkezelés fejlesztése*

– Gyakorlás szoprán– és altfurulyán is.
– Az artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások állandó gyakorlása.
– Hangsorok gyakorlása lehetőleg altfurulyán.
– Hosszabb zenei gondolatok egy levegővel való játéka altfurulyán.
– Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon, szoprán– és altfurulyán.
– Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes.

& *Ajánlott tananyag*

- Kállay G. Hangnemgyakorló szopránfurulyára (EMB14071)
- Keuning, H. P. 10 difficult studies
- Keuning, H. P. 25 studies
- Keuning, H. P. 12 difficult studies
- Kölz, E. M. l Essercizi per il Flauto dolce
- Sellner, J. Etüden für Oboe/ IV. V. (EMB 12002)
- Winterfeld, L. Höffer v. Zwölf Etüden für Altblockflöte
- Corelli, A.: Sarabande (EMB 7888)
- d'Hervelois, L. de Caix: La Tubeuf (EMB 14071)
- Loeillet, J. B.: e–moll szonáta I., II. tétel op. 3/7
- Loeillet, J. B.: F–dúr szonáta (szopránkiadásból 3/2.)
- Pepusch, J. Chr.: G–dúr „altszonáták" 6/3. szopránon
- Telemann, G. Ph.: II. G–dúr Partita – tételek
- Lavigne, Ph. de: Rondeau – Tambourin I., II. (EMB 13100)
- Marcello, B.: B–dúr szonáta op. 2/7 III., IV., V. tétel
- Marcello, B.: d–moll szonáta op. 2/2
- Telemann, G. Ph.: F–dúr szonáta II., I. tétel

Követelmények

Az egyszerűbb hangnemekhez tartozó fontosabb trillák ismerete.
Mordent, paránytrilla, előkék alkalmazása.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Skála figurációkkal (tercek, hármashangzat), kotta nélkül.
– Egy etűd.
– Két szonáta– vagy szvittétel trillákkal és egyéb egyszerűbb ékesítésekkel, kísérettel, lehetőleg kotta nélkül.

---

6. évfolyam „A" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Hangszeres és zenei ismeretek átadása*

– A furulya története és különböző stíluskorszakokban betöltött szerepe.
– A népi furulya és a furulya (blockflöte) közti különbség.
– A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla– és egyéb segédfogások.
– A játszott anyagban előforduló új tempó– és karakterjelzések, előadási utasítások stb.

ε *A hangszerkezelés fejlesztése*

– Hangsorok gyakorlása altfurulyán.
– Kromatikus skála.
– Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon szoprán– és altfurulyán.
– Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes, triószonáták.

& *Ajánlott tananyag*

- Kállay G. Hangnemgyakorló szopránfurulyára (EMB 140719)
- Keuning, H. P. 10 difficult studies
- Keuning, H. P. 25 studies
- Keuning, H. P. 12 difficult studies
- Kölz, E. M. l Essercizi per il Flauto dolce
- Sellner, J. Etüden für Oboe/ IV. V. (EMB 12002)
- Winterfeld, L. Höffer v. Zwölf Etüden für Altblockflöte
- Bach, J. S.: Gavotte, Bourrée D–dúr (EMB 14071)
- Fesch, W.: G–dúr szonáta I., II. tétel
- Händel, G. Fr.: Menuett (EMB 7888)
- Loeillet, J. B.: h–moll szonáta op. 3/10 (EMB 13160–3)
- Telemann, G. Ph.: I. B–dúr Partita – tételek
- Bellinzani, P. B.: C–dúr szonáta op. 3/3
- Händel, G. Fr.: C–dúr szonáta III., IV. tétel
- Telemann, G. Ph.: B–dúr szonáta III., IV. tétel
- Veracini, Fr. M.: G–dúr szonáta I., II. tétel (12/2)

& *Követelmények*

A trillatáblázat önálló használata.

Egyszerűbb trillák forgódíszítéssel.

A tanuló alkalmazzon önállóan minimális belső dinamikát zenei motívumok és kisebb zenei egységek megformálására.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Skála figurációkkal (tercek, hármashangzat), kotta nélkül;
– Egy etűd,
– Két szonáta– vagy szvittétel, trillákkal és egyéb egyszerűbb ékesítésekkel illetve dallami díszítésekkel, kísérettel, lehetőleg kotta nélkül.

ALAPFOKÚ ÉVFOLYAMOK „B" TAGOZAT

„B" tagozatos oktatásra irányítható az a tanuló, aki az átlagot meghaladó zenei tehetséggel és hangszeres adottságokkal rendelkezik, valamint érdeklődése és szorgalma alkalmassá teszi arra, hogy megfeleljen a „B" tagozatos oktatás minőségben és mennyiségben magasabb követelményeinek.

3. évfolyam „B" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Hangszeres és zenei ismeretek átadása*

– A furulyacsalád tagjai és hangterjedelmük.
– Az eddig tanult hangkészlet bővítése
– A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla– és egyéb segédfogások.
– Pontozott ritmusértékek, 8–ados ütemmutatók, hemiola ismerete, használata
– Könnyebb ékítések a trillákon kívül: mordent, paránytrilla, előkék.
– Enharmónia.
– A játszott anyagban előforduló új tempó– és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
– A játszott anyagban előforduló táncok jellegzetességei (pl. pavane, allemande, chorea, menüett stb.).
– Az „f" alapú furulya bevezetése, fogásai és olvasása hangzó magasságban.

ε *A hangszerkezelés fejlesztése*

– Artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások állandó gyakorlása.
– Hanglezárás a száj kinyitásával.
– dúr és moll skálák tercekkel, hármashangzat felbontásokkal, az eddig tanult artikulációkkal.
– Hosszabb zenei gondolatok egy levegőre játszása, szopránfurulyán.
– Az „f" alapú hangszer használatának gyakorlása.
– A „rekesz"–légzés és támasz állandó ellenőrzése a kétféle hangolású hangszer levegőszükségletének figyelembevételével.
– Kézfunkciók (különösen a bal hüvelykujj) fokozott ellenőrzése a kétféle hangolású hangszer bevezetésekor.
– Az abc–s névvel való helyes, nem transzponáló gondolkodás ellenőrzése különböző módszerekkel.
– Társas zenélés: furulya kísérettel, duók, triók.

& *Ajánlott tananyag*

- Giesbert, F. J. 77 Daily Exercises
- Hinke, G. Praktische Elementarschule für Oboe
- Keuning, H. P. 20 studies
- Keuning, H. P. 10 difficult studies
- Keuning, H. P. 25 studies
- Keuning, Hans P. 40 simple studies

- Linde, H. M. Die kleine Übung (Tägliche Studien für ….)
- Markovich J. GRADUS a barokk furulyához 3.
- Oromszegi O. 101 etűd, népdalvariáció és karakterdarab
- Sellner, J. Etüden für Oboe / I., II. (EMB 12002)
- Bach, J. S.: Menuett I. (EMB 4303)
- Bach, J. S.: Polonaise (EMB 14090/130)
- Corelli, A.: op. 5/8 a–moll szonáta III., II. tétel
- Fesch, W. de: G–dúr szonáta III., IV. tétel (Doblinger Musicverlag)
- Pepusch, J. Chr.: C–dúr szonáta (6 szopránszonáta/1.)
- Händel, G. Fr.: F–dúr szonáta III., IV. tétel (EMB 13100)
- Loeillet, J. B. John: op. 3/2 d–moll szonáta III., IV. tétel (EMB 13160–3)
- Telemann, G. Ph.: F–dúr szonáta II., I. tétel

& *Követelmények*

Jól megalapozott testtartás, légzés, hangindítás, hanglezárás, biztos hüvelykujjtechnika.
A tanult hangkészlet biztonságos olvasása és fogásainak ismerete.
Összetett hangindítások gördülékeny alkalmazása a tanár útmutatásai alapján.
Melodikus moll hangsorok gyakorlása.
Társas zenélésnél hangolás tanári segítséggel.
A tanuló alkalmazzon minimális dinamikát, zenei motívumok és kisebb zenei egységek megformálására, a tanár útmutatásai alapján, legyen képes változó nyomáserősségű levegővezetésre.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Skála: tercekkel, hármashangzat felbontásokkal, kotta nélkül.
– Egy etűd,
– Két különböző karakterű előadási darab/tétel, trillákkal, kísérettel kotta nélkül.

---

4. évfolyam „B" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Hangszeres és zenei ismeretek átadása*

– A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla– és egyéb segédfogások.
– A trillatáblázat használata.
– Jelzetlen kötelező díszítések szükségességének felismerése.
– Egyszerűbb szabad díszítések a tanár útmutatásai alapján.
– A megfelelő artikuláció megválasztásának szempontjai.
– A játszott anyagban előforduló új tempó– és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
— A játszott anyagban előforduló táncok jellegzetességei (pl. gagliarda, gavotte, rondeau, gigue stb.).

ε *A hangszerkezelés fejlesztése*

– Artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások állandó gyakorlása.
– Staccatók nyelvzárással.
– Az altfurulya használatának gyakorlása.
– Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon, szopránfurulyán.
– Társas zenélés: furulya kísérettel, duók, triók.

& *Ajánlott tananyag*

- Kállay G. Hangnemgyakorló szopránfurulyára (EMB 14071)
- Keuning, H. P. 10 difficult studies

- Keuning, H. P. 25 studies
- Keuning, H. P. 12 difficult studies
- Kölz, E. M. l Essercizi per il Flauto dolce
- Sellner, J. Etüden für Oboe/ IV. V. (EMB 12002)
- Winterfeld, L. Höffer v. Zwölf Etüden für Altblockflöte
- Bach, J. S.: Bourrée I., II. h–moll (Z. 14071)
- Corelli, A.: op. 5/8 a–moll szonáta I., IV. tétel
- Loeillet, J. B.: C–dúr szonáta (szopránkiadásból 3/1.)
- Pepusch, J. Chr.: d–moll szonáta III–IV. tétel (6 szopránszonáta/1.) (EMB 14071)
- Telemann, G. Ph.: G–dúr Partita – tételek
- Händel, G. Fr.: g–moll szonáta III., IV. tétel
- Lavigne, Ph. de: Gaiment (EMB 13100)
- Marcello, B.: op. 2/2 d–moll szonáta
- Telemann, G. Ph.: F–dúr szonáta II., I. tétel

& *Követelmények*

Mordent, paránytrilla, előkék alkalmazása.
Altfurulya használata.
A fogástáblázat önálló használata.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Skála tercekkel, hármashangzat– és domináns négyeshangzat–felbontásokkal, kotta nélkül.
– Két etűd.
– Két szonátatétel egyszerűbb ékesítésekkel és dallami díszítésekkel, kísérettel kotta nélkül.

---

5. évfolyam „B" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Hangszeres és zenei ismeretek átadása*

– A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla– és egyéb segédfogások.
– Egész értéknél hosszabb hangok és szünetjeleik, tizenhatod–triolák.
– Inégal játék fogalma.
– A moduláció fogalma, egyszerű hangnemi kitérések felismerése a tanár segítségével.
– A szonáta felépítése, variációs formák, az anyagban megjelenő új tánctípusok.
– A játszott anyagban előforduló új tempó– és karakterjelzések, előadási utasítások stb.

ε *A hangszerkezelés fejlesztése*

– Gyakorlás szoprán és altfurulyán is.
– Hangsorok gyakorlása altfurulyán, tempójának fokozása.
– Hosszabb zenei gondolatok egy levegővel való játéka altfurulyán.
– Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon, szoprán– és altfurulyán.
– Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes.

& *Ajánlott tananyag*

- Kállay G. Hangnemgyakorló szopránfurulyára (EMB 14071)
- Keuning, H. P. 10 difficult studies
- Keuning, H. P. 25 studies
- Keuning, H. P. 12 difficult studies

- Kölz, E. M. l Essercizi per il Flauto dolce
- Sellner, J. Etüden für Oboe/ IV. V. (EMB 12002)
- Winterfeld, L. Höffer v. Zwölf Etüden für Altblockflöte
- d'Hervelois, L. de Caix: La Tubeuf (EMB 14071)
- Händel, G. Fr.: Menuett (EMB 7888)
- Loeillet, J. B.: F–dúr szonáta (szopránkiadásból 3/2)
- Loeillet, J. B.: h–moll szonáta op. 3/10
- Telemann, G. Ph.: II. G–dúr Partita
- Händel, G. Fr.: C–dúr szonáta III., IV. tétel
- Lavigne, Ph. de: Rondeau – Tambourin I., II. (EMB 13100)
- Marcello, B.: op. 2/7 B–dúr szonáta
- Pepusch, J. Chr.: B–dúr „altszonáták" 6/6.
- Telemann, G. Ph.: B–dúr szonáta III., IV. tétel
- Veracini, Fr. M.: G–dúr szonáta I., II. tétel (12/2)
- Vivaldi, A.: d–moll szonáta RV 36 I., III. tétel (EMB 14130)

& *Követelmények*

A t, d, r artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások önálló megválasztása, bejegyzése a játszandó anyagnak megfelelően.
A trillatáblázat önálló használata.
Egyszerűbb trillák forgódíszítéssel.
Minimális belső dinamika önálló alkalmazása a zenei motívumok és kisebb zenei egységek megformálására.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Skála tercekkel, hármashangzat– és domináns négyeshangzat–felbontásokkal, kotta nélkül.
– Két etűd.
– Két szonáta– vagy szvittétel egyszerűbb ékesítésekkel és dallami díszítésekkel, kísérettel, kotta nélkül.

---

6. évfolyam „B" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Hangszeres és zenei ismeretek átadása*

– A furulya története és különböző stíluskorszakokban betöltött szerepe.
– A népi furulya és a furulya (blockflöte) közti különbség.
– A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla– és egyéb segédfogások.
– Az inégal játék (elsősorban francia zenénél) alkalmazásának szabályai.
– A játszott anyagban előforduló új tempó– és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
– Versenymű, fantázia.

ε *A hangszerkezelés fejlesztése*

– Gyakorlás szoprán és altfurulyán is.
– A t, d, r artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások, valamint a (t–) t–r–t–r–t inégal játék állandó gyakorlása.
– A t–l d–l összetett hangindítások bevezetése, gyakorlása.
– Hangsorok gyakorlása altfurulyán.
– Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon, szoprán– és altfurulyán.
– Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes, triószonáta.

& *Ajánlott tananyag*

- Quantz, J. J.–Nagy Frigyes 100 Tägliche Übungen für Flöte
- Winterfeld, L. H. v. 40 Studien für Altblockflöte
- Linde, H. M. Der Kunst des Blockflötenspiels
- Sellner, J. Etüden für Oboe VI. (EMB 12002)
- Staeps, H. U. Das Tägliche Pensum
- Staeps, H. U. Das Tägliche Pensum (átírta: Báthori Béla)
- Brüggen, F. 5 etűd
- Collette, J. 12 melodikus gyakorlat
- Staeps, H. U. Methodische Übungen
- Veilhan, J.–C. La flute à bec baroque
- Winterfeld, L. Höffer v. Technische Studien für Altblockflöte
- Eyck, J. v. Der Fluyten Lust–hof I–III.
- Thomas, B. The Baroque solo book
- Anonymus: Greensleeves to a Ground
- Bach, J. S.: Menuett h–moll (EMB 13100)
- Fesch, W.: G–dúr szonáta I., II. tétel
- Telemann, G. Ph.: I. B–dúr Partita – tételek
- Bellinzani, P. B.: op. 3/3 C–dúr szonáta
- Händel, G. Fr.: a–moll szonáta III., IV. tétel
- Marcello, B.: op. 2/4 e–moll szonáta I., II. tétel
- Telemann, G. Ph.: „kis" C–dúr szonáta I., II. tétel (TWV 41: C 2)
- Telemann, G. Ph.: Andante (EMB 14095)
- Veracini, Fr. M.: a–moll szonáta (12/6)
- Vivaldi, A.: g–moll szonáta op. 13/6 III., IV. tétel

& *Követelmények*

Zárlati hemiolák önálló felismerése.
Önálló hangolás.
Hosszabb lélegzetű etűdök technikailag pontos megoldása.
Barokk szonáták élményszerű előadása a tanult zenei kifejezőeszközök felhasználásával.
Altfurulya szólamok olvasása kóruslejegyzésben.
Bonyolultabb szabad díszítések játéka a kottakép alapján.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Skála tercekkel, hármashangzat és domináns négyeshangzat – felbontásokkal, kotta nélkül.
– Egy etűd.
– Egy teljes szonáta kotta nélkül.

& *Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után*

„A" tagozat

ε *A tanuló*

– legyen képes a zenei anyagot életkorának, egyéni képességeinek és készségeinek megfelelő hangszerkezeléssel, kotta– és stílushűen, értelmesen tagolva, kifejezően megszólaltatni,
– rendelkezzék a játszott zenei anyag megszólaltatásához szükséges koncentrálóképességgel,

– legyen tisztában a hangszerkezelés alapvető tudnivalóival, alkalmazza tudatosan a helyes légzéstechnikát, befúvásmódot, billentést stb.,
– legyen képes a hangok biztonságos megszólaltatására a furulya klasszikusan értelmezett hangterjedelmében f1 g3–ig (in F),
– legyen jártas mind a C, mind az F alaphangú hangszer használatában
– tudjon dinamikailag árnyalt, kulturált, kifejező hangot képezni,
– alkalmazza játékában a hangindítás, elválasztás és hangbefejezés különböző módjait, többek között a t, r, d hangindításokat és ezek különböző kombinációit,
– törekedjék játékában a tiszta intonációra, javítsa tudatosan hangszere intonációs hibáit, rendelkezzék az alapfokon játszott zenei anyag megszólaltatásához szükséges ujjtechnikával,
– tudjon önállóan hangolni,
– a tanár útmutatásai alapján legyen képes a különböző zenei kifejezőeszközök alkalmazására (artikuláció, agogika, díszítés, lassítás, hangsúlyozás stb.), az új darabok egyszerűbb dallami díszítésére,

ε *Ismerje*

– az f1– g3 (in F), hangterjedelem valamennyi hangjának fogását, a leggyakoribb segédfogásokat,
– a hangszer ápolásának karbantartásának alapvető feladatait, és végezze ezeket önállóan,
– a tanult anyagban előforduló tempo– és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
– a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
– a furulya történetét, rokon hangszereit,
– a furulya szerepét különböző zenei korszakokban.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)

ε *A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak pódiumon történő bemutatásával:*

– dúr és moll skálák 3#, 4b előjegyzésig, tercekkel, hármashangzat– és dominánsszeptim négyeshangzat– felbontásokkal, minimum az f1–g3 (in F) hangterjedelem teljes kihasználásával,
– két etűd vagy egy variációsorozat,
– legalább két tétel egy nagybarokk szonátából vagy versenyműből.

& *A művészeti alapvizsga követelményei*

Művészeti alapvizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama
Furulya főtárgy
„A" tagozat: minimum 10 perc
„B" tagozat: minimum 15 perc

A vizsga tartalma

ε *„A" tagozat*

– Egy etűd vagy technikai jellegű mű szoprán– vagy altfurulyán; Kállay G.: Hangnemgyakorló (EMB14071), Baroque Solo Book–ból könnyebb darabok, Giesbert: Furulyaiskola 2. rész (Schott) nehézségi szintjén.
– Előadási darab két különböző karakterű tétele, az egyik tétel választható kamaraműből is; Anon: Greensleeves to a Ground, Marcello szonáták (EMB13476–7), Loeillet de Gant: Szonáták, op. 1 és op. 3 (EMB 13160–3), Vivaldi: F–dúr szonáta RV 52, d–moll RV 36 (Ricordi Nr13322300), Telemann: F–dúr szonáta (EMB 13542), kamaraművek: Boismortier: Leichte Duos (Schott), 6 Suite, Loeillet: 6 szonáta 2 furulyára, Naudot: Triószonáta, Czidra: Régi magyar táncok (EMB 14283) nehézségi szintjén.
A vizsgaanyagot az etűd és a kamaramű kivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

ε *„B" tagozat*

– Egy etűd vagy szólómű; Kállay G.: Hangnemgyakorló (EMB 14071), J.v.Eyck: Der Fluyten Lust–hof – Variációk (Amadeus), Braun: etűdök/Baroque Solo Book, Winterfeld: 12 etűd altfurulyára (Hofmeister) nehézségi szintjén.
– Előadási darab két különböző karakterű tétele, az egyik tétel választható kamaraműből is; Telemann: C–dúr szonáta (EMB 13542), Veracini: a–moll szonáta (Peters), Lavigne: Rondeau és Tambourin I–II. tétel, Fesch: F–dúr szonáta op. 6. no. 2; Telemann: 6 duett, Telemann: Kánonszonáták, Loeillet de Gant: Szonáta 2 altfurulyára nehézségi szintjén.
A vizsgaanyagot az etűd és kamaraműkivételével kotta nélkül kell játszani.

& *A vizsga értékelése*

– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
– hangképzés,
– intonáció,
– hangszerkezelés,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– előadásmód,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

TOVÁBBKÉPZŐ ÉVFOLYAMOK „A" TAGOZAT

7. évfolyam „A" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Hangszeres és zenei ismeretek átadása*

– A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla– és egyéb segédfogások.
– T–l, d–l artikulációk szerepe a furulyajátékban.
– Nehezebb trillák forgódíszítéssel, kettős ékesítések (doppelschlag).
– A vibrato szerepe a zenében; vibrato, mint a barokk díszítés eszköze.
– A játszott anyagban előforduló új tempó– és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
– A fa hangszerek tisztítása, karbantartása.

ε *A hangszerkezelés fejlesztése*

– Összetett hangindítások, valamint az inégal játék állandó gyakorlása.
– Hangsorok gyakorlása altfurulyán.
– Különböző vibratok állandó gyakorlása, alkalmazása.
– Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon, a feltételezhető kamaraegyüttesben alkalmazott hangszeren.
– Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes, triószonáták.

& *Ajánlott tananyag*

- Quantz, J. J.–Nagy Frigyes 100 Tägliche Übungen für Flöte
- Winterfeld, L.: H. v.: 40 Studien für Altblockflöte
- Linde, H. M.: Der Kunst des Blockflötenspiels
- Sellner, J.: Etüden für Oboe/ VI.– (EMB 12002)
- Staeps, H. U.: Das Tägliche Pensum
- Staeps, H. U.: Das Tägliche Pensum (átírta: Báthori Béla)
- Brüggen, F:. 5 etűd
- Collette, J.: 12 melodikus gyakorlat
- Staeps, H. U.: Methodische Übungen
- Veilhan, J.–C.: La flute à bec baroque
- Winterfeld, L.: Höffer v. Technische Studien für Altblockflöte
- Eyck, J. v.: Der Fluyten Lust–hof I–III.
- Thomas, B.: The Baroque solo book
- Anonymus: Greensleeves to a Ground
- Bach, J. S.: Menuett h–moll (EMB 13100)
- Fesch, W.: G–dúr szonáta I., II. tétel
- Telemann, G. Ph.: I. B–dúr Partita – tételek
- Bellinzani, P. B.: op. 3/3 C–dúr szonáta
- Händel, G. Fr.: a–moll szonáta III., IV. tétel
- Marcello, B.: op. 2/4 e–moll szonáta I., II. tétel
- Telemann, G. Ph.: „kis" C–dúr szonáta I., II. tétel (TWV 41: C 2)
- Telemann, G. Ph.: Andante (EMB 14095)
- Veracini, Fr. M.: a–moll szonáta (12/6)
- Vivaldi, A.: g–moll szonáta op. 13/6 III., IV. tétel

& *Követelmények*

Zárlati hemiolák önálló felismerése.
Önálló hangolás.
Az artikulációs magánhangzók tudatos, önálló alkalmazása a hangmagasság függvényében.
Hosszabb lélegzetű etűdök technikailag pontos megoldása.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Skála: (tercek, hármashangzat), kotta nélkül.
– Egy etűd.
– Két különböző karakterű előadási darab, vagy egy tételpár; lehetőleg kotta nélkül.

---

8. évfolyam „A" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Hangszeres és zenei ismeretek átadása*

– A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla– és egyéb segédfogások.
– A tanult ritmusértékek, ritmusképletek, ütemfajták átfogó rendszerezése.
– Egyszerűbb szabad díszítések önállóan.
– A játszott anyagban előforduló új tempó– és karakterjelzések, előadási utasítások stb.

ε *A hangszerkezelés fejlesztése*

–– Az eddig tanult artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások, valamint a (t–) t–r–t–r–t inégal játék állandó gyakorlása.
– Hangsorok gyakorlása altfurulyán.
– Különböző vibratok állandó gyakorlása, alkalmazása.
– Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon, a feltételezhető kamaraegyüttesben alkalmazott hangszeren.
– Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes, triószonáták.

& *Ajánlott tananyag*

- Quantz, J. J.–Nagy Frigyes 100 Tägliche Übungen für Flöte
- Winterfeld, L. H. v. 40 Studien für Altblockflöte
- Linde, H. M. Der Kunst des Blockflötenspiels
- Sellner, J. Etüden für Oboe/ VI. (EMB 12002)
- Staeps, H. U. Das Tägliche Pensum
- Brüggen, F. 5 etűd
- Collette, J. 12 melodikus gyakorlat
- Staeps, H. U. Methodische Übungen
- Veilhan, J.–C. La flute à bec baroque
- Winterfeld, L. Höffer v. Technische Studien für Altblockflöte
- Eyck, J. v. Der Fluyten Lust–hof I–III.
- Thomas, B. The Baroque solo book
- Anonymus: Greensleeves to a Ground
- Bach, J. S.: Menuett h–moll (EMB 13100)
- Fesch, W.: G–dúr szonáta I., II. tétel
- Telemann, G. Ph.: I. B–dúr Partita – tételek
- Bellinzani, P. B.: op. 3/3 C–dúr szonáta
- Händel, G. Fr.: a–moll szonáta III., IV. tétel
- Marcello, B.: op. 2/4 e–moll szonáta I., II. tétel
- Telemann, G. Ph.: „kis" C–dúr szonáta I., II. tétel (TWV 41: C 2)

- Telemann, G. Ph.: Andante (EMB 14095)
- Veracini, Fr. M.: a–moll szonáta (12/6)
- Vivaldi, A.: g–moll szonáta op. 13/6 III., IV. tétel

& *Követelmények*

A t–d, t–r, d–r artikulációk egységes tempójú alkalmazási képessége.
Inégal játék gördülékeny alkalmazása a tanár útmutatásai alapján.
Jelzetlen kötelező díszítések önálló alkalmazása.
Barokk szonáták élményszerű előadása a tanult zenei kifejezőeszközök felhasználásával.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Skála figurációkkal (tercek, hármashangzat), kotta nélkül.
– Egy etűd.
– Két különböző karakterű előadási darab vagy egy tételpár, lehetőleg kotta nélkül.

---

9. évfolyam „A" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Hangszeres és zenei ismeretek átadása*

– A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla– és egyéb segédfogások.
– Új ritmikai elemek megértése az eddig tanultak alapján.
– A t–r–l–r összetett hangindítás szerepe a furulyajátékban.
– A hangindítások tempójának fokozását szolgáló artikulációk.
– A játszott anyagban előforduló új tempó– és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
– A különböző barokk szonátatípusok tételeinek jellegzetességei.

ε *A hangszerkezelés fejlesztése*

– Az eddig tanult artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások, valamint a (t–) t–r–t–r–t inégal játék állandó gyakorlása.
– A t–r–l–r összetett hangindítás bevezetése és gyakorlása.
– Hangsorok gyakorlása altfurulyán.
– Különböző vibratok állandó gyakorlása, hajlékony, változatos alkalmazása (tempó, amplitúdó).
– Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon, a feltételezhető kamaraegyüttesben alkalmazott hangszeren.
– Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes, triószonáták.

& *Ajánlott tananyag*

- Linde, H. M. Der Kunst des Blockflötenspiels
- Staeps, H. U. Das Tägliche Pensum
- Brüggen, F. 5 etűd
- Collette, J. 12 melodikus gyakorlat
- Eyck, J. v. Der Fluyten Lust–hof I–III.
- Thomas, B. The Baroque solo book
- Staeps, H. U. Methodische Übungen
- Veilhan, J.–C. La flute à bec baroque
- Winterfeld, L. Höffer v. Technische Studien für Altblockflöte
- Boeke, K. Three exercises for alto recorder
- Loeillet, J. B. de Gant: 12 szonáta op. 1 (EMB 13160–3)
- Loeillet, J. B. John: 12 szonáta op. 3 (EMB 13160–3)

- Marcello, B.: 12 szonáta
- Telemann, G. Ph.: 6 partita (szoprán)
- Telemann, G. Ph.: B–dúr szonáta
- Telemann, G. Ph.: F–dúr szonáta
- Valentine, R.: 12 szonáta op. 2
- Vivaldi, A.: F–dúr koncert op. 10 no. 5
- Vivaldi, A.: a–moll koncert RV 108 (+ 2 hegedű + bc.)

& *Követelmények*

A (t–) t–r–t–r–t inégal játék önálló alkalmazása.
Nehezebb trillák forgódíszítéssel.
Kettős ékesítések problémamentes alkalmazása.
Ujjvibrato, rekeszvibrato.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Skála figurációkkal (tercek, hármashangzat), kotta nélkül.
– Egy etűd.
– Két különböző karakterű előadási darab, vagy egy tételpár lehetőleg kotta nélkül.

---

10. évfolyam „A" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Hangszeres és zenei ismeretek átadása*

– A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla– és egyéb segédfogások.
– A barokk „duplanyelv", a di–dll di–dll.
– A játszott anyagban előforduló új tempó– és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
– A fa hangszerek „block"–jának tisztítása.

ε *A hangszerkezelés fejlesztése*

– A tanult artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások, a (t–) t–r–t–r–t inégal játék, valamint a „duplanyelves" hangindítások állandó gyakorlása.
– Hangsorok gyakorlása altfurulyán.
– A különböző vibratok tudatos és változatos alkalmazása.
– Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon, a feltételezhető kamaraegyüttesben alkalmazott hangszeren.
– Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes, triószonáták.

& *Ajánlott tananyag*

- Linde, H. M. Der Kunst des Blockflötenspiels
- Staeps, H. U. Das Tägliche Pensum
- Brüggen, F. 5 etűd
- Collette, J. 12 melodikus gyakorlat
- Eyck, J. v. Der Fluyten Lust–hof I–III.
- Thomas, B. The Baroque solo book
- Staeps, H. U. Methodische Übungen
- Veilhan, J.–C. La flute à bec baroque
- Winterfeld, L. Höffer v. Technische Studien für Altblockflöte
- Boeke, K. Three exercises for alto recorder

- Loeillet, J. B. de Gant: 12 szonáta op. 1 (EMB 13160–3)
- Loeillet, J. B. John: 12 szonáta op. 3 (EMB 13160–3)
- Marcello, B.: 12 szonáta
- Telemann, G. Ph.: 6 partita (szoprán)
- Telemann, G. Ph.: B–dúr szonáta
- Telemann, G. Ph.: F–dúr szonáta
- Valentine, R.: 12 szonáta op. 2
- Vivaldi, A.: F–dúr koncert op. 10 no. 5
- Vivaldi, A.: a–moll koncert RV 108 (+ 2 hegedű + bc.)

& *Követelmények*

A t–k t–k, d–g d–g „duplanyelves" hangindítások alkalmazása.
Egyszerűbb szabad díszítések önálló alkalmazása.
Összetett ornamensek.
Az előző években tanult artikulációk stílusos alkalmazása.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Skála: tercek, hármashangzat, kotta nélkül.
– Egy etűd.
– Két különböző karakterű előadási darab, vagy egy tételpár, lehetőleg kotta nélkül.

TOVÁBBKÉPZŐ ÉVFOLYAMOK „B" TAGOZAT

7. évfolyam „B" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Hangszeres és zenei ismeretek átadása*

– A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla– és egyéb segédfogások.
– A túlpontozás, mint zenei elem.
– Összetett ornamensek.
– Bonyolultabb szabad díszítések a tanár útmutatásai alapján.
– A vibrato szerepe a zenében; vibrato, mint a barokk díszítés eszköze.
– A játszott anyagban előforduló új tempó– és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
– A fa hangszerek tisztítása, karbantartása.

ε *A hangszerkezelés fejlesztése*

– Gyakorlás szoprán– és altfurulyán is.
– A t, d, r, l artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások, valamint a (t–) t–r–t–r–t inégal játék állandó gyakorlása.
– Hangsorok gyakorlása altfurulyán.
– Különböző vibratok állandó gyakorlása, alkalmazása.
– Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon.
– Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes, triószonáta.

& *Ajánlott tananyag*

- Braun, D.: Szólók
- Eyck, J. van: Der Fluyten Lust–hof I–III.

- Händel, G. Fr.: B–dúr szonáta
- Händel, G. Fr.: g–moll szonáta
- Kölz, E. M.: Essercizi per il Flauto dolce
- Loeillet, J. B. de Gant: 12 szonáta op. 1 (EMB 16160–3)
- Marcello, B.: 12 szonáta
- Preludes from The Division Flute (1706)
- Quantz, J. J. – Nagy Frigyes: 100 Tägliche Übungen für Flöte (szopr.)
- Telemann, G. Ph.: 6 partita (szoprán)
- Telemann, G. Ph.: F–dúr szonáta
- Telemann, G. Ph.: (kis) f–moll szonáta (TWV 41: f 2)
- Valentine, R.: 12 szonáta op. 2
- Vivaldi, A.: F–dúr koncert op. 10 no. 5
- Winterfeld, L. H. v.: Zwölf Etüden für Altblockflöte

& *Követelmények*

Az artikulációs magánhangzók tudatos, önálló alkalmazása a hangmagasság függvényében.
A t–d, t–r, d–r artikulációk könnyed alkalmazása tizenhatodokban is.
Inégal játék gördülékeny alkalmazása a tanár útmutatásai alapján.
Jelzetlen kötelező díszítések önálló alkalmazása.
Nehezebb trillák forgódíszítéssel.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Skála, tercekkel, hármashangzat– és domináns négyeshangzat–felbontásokkal, kotta nélkül.
– Két etűd.
– Egy versenymű két tétele, vagy egy egyéb tételpár kotta nélkül.

---

8. évfolyam „B" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Hangszeres és zenei ismeretek átadása*

– A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla– és egyéb segédfogások.
– A tanult ritmusértékek, ritmusképletek, ütemfajták átfogó rendszerezése.
– A t–r–l–r összetett hangindítás szerepe a furulyajátékban.
– Egyszerűbb szabad díszítések önállóan.
– A játszott anyagban előforduló új tempó– és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
– A különböző barokk szonátatípusok tételeinek jellegzetességei.

ε *A hangszerkezelés fejlesztése*

– Gyakorlás C– és F–alapú furulyán is.
– Az eddig tanult artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások, valamint a (t–) t–r–t–r–t inégal játék állandó gyakorlása.
– A t–r–l–r összetett hangindítás bevezetése, gyakorlása.
– Hangsorok gyakorlása altfurulyán.
– A skálák tempójának fokozása.
– Különböző vibratok állandó gyakorlása, alkalmazása.
– Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon.
– Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes, triószonáta.

& *Ajánlott tananyag*

- Brüggen, Fr.: 5 etűd
- Collette, J.: 12 melodikus gyakorlat (szopránra)
- Corelli, A.: Szonáták op. 5, 7–11.
- Eyck, J. van: Der Fluyten Lust–hof I–III.
- Fesch, W.: 6 szonáta op. 6
- Frescobaldi, G.: 5 canzona (szopránra vagy tenorra)
- Händel, G. Fr.: F–dúr szonáta
- Mancini, Fr.: 12 szonáta
- Pepusch, J. Chr.: 6 szonáta (alt!)
- Schickhardt, J. Chr.: 6 szonáta op. 1
- Select Preludes and Voluntaries for the Flute (1708)
- Telemann, G. Ph.: (kis) C–dúr szonáta (TWV 41: C 2)
- Veracini, Fr. M.: 12 szonáta
- Vivaldi, A.: RV. 427. D–dúr koncert (szoprán)

& *Követelmények*

Az előző években tanult artikulációk stílusos alkalmazása.
A (t–) t–r–t–r–t inégal játék önálló alkalmazása.
Összetett ornamensek.
Ujjvibrato, rekeszvibrato.
A barokk szvit tételeinek ismerete.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Skála tercekkel, hármashangzat– és domináns négyeshangzat–felbontásokkal, kotta nélkül.
– Két etűd.
– Egy versenymű két tétele, vagy egy egyéb, tételpár kotta nélkül.

---

9. évfolyam „B" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Hangszeres és zenei ismeretek átadása*

– A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla– és egyéb segédfogások.
– Új ritmikai elemek megértése az eddig tanultak alapján
– A hangindítások tempójának fokozását szolgáló artikulációk.
– A játszott anyagban előforduló új tempó– és karakterjelzések, előadási utasítások stb.

ε *A hangszerkezelés fejlesztése*

– Gyakorlás C– és F–alapú furulyán is.
– Az eddig tanult artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások, valamint a (t–) t–r–t–r–t inégal játék állandó gyakorlása.
– A dúr és melodikus moll skálák ismétlése kibővített hangterjedelemben, tercekkel, hármashangzat– és domináns négyeshangzat–felbontásokkal, az eddig tanult artikulációkkal. A skálák tempójának fokozása.
– Különböző vibratók állandó fejlesztése, alkalmazása.
– Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon.
– Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes, triószonáta.

& *Ajánlott tananyag*

- Bach, J. S.: F–dúr (fuvolára írt) szonáta BWV 1031

- Bellinzani, P. B.: 12 szonáta
- Corelli, A.: La Follia op. 5 no. 12
- Dieupart, Ch.: 6 szvit
- Eyck, J. van: Der Fluyten Lust–hof I–III.
- Feltkamp, J. H.: 12 Etudes vor Sopran–Blockfluit
- Fesch, W.: 6 szonáta op. 8
- Händel, G. Fr.: C–dúr szonáta
- Hotteterre, J.: 4 szvit op. 5 / F–dúr, d–moll
- Linde, H. M.: Der Kunst des Blockflötenspiels
- Sammartini, G.: F–dúr koncert
- Schickhardt, J. Chr.: 24 szonáta op. 30 (különböző hangnemekben)
- Staeps, H. U.: Das Tägliche Pensum
- Staeps, H. U.: Methodische Übungen (szopránra)
- Telemann, G. Ph.: a–moll fantázia
- Valentine, R.: 6 szonáta op. 5 (a szerző díszítéseivel)
- Vivaldi, A.: g–moll szonáta (Il Pastor fido 6 szonáta)
- Vivaldi, A.: F–dúr koncert op. 10 no. 1 (La tempesta di Mare)
- Vivaldi, A.: D–dúr koncert op. 10 no. 3 (Il Gardellino), (piccolo)
- Winterfeld, L. H. v.: 40 Studien für Altblockflöte
- Winterfeld, L. H. v.: Technische Studien für Altblockflöte

& *<u>Követelmények</u>*

Valamennyi tanult hangindítás egységes tempójú alkalmazási képessége, stílusos használata.
Ujjvibrato és rekeszvibrato differenciált alkalmazása.
Ritkán előforduló enharmóniák intonálásának ismerete.
Tájékozódás bonyolult polifon zenében.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Skálák tercekkel, hármashangzat– és domináns négyeshangzat–felbontásokkal, kotta nélkül.
– Egy etűd.
– Egy korabarokk vagy XX. századi mű/tétel, kotta nélkül.
– Egy versenymű két tétele kotta nélkül.

10. évfolyam „B" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Hangszeres és zenei ismeretek átadása*

– A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla– és egyéb segédfogások.
– A barokk „duplanyelv", a di–dll di–dll.
– A játszott anyagban előforduló új tempó– és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
– A fa hangszerek „block"–jának tisztítása.

ε *A hangszerkezelés fejlesztése*

– Gyakorlás C– és F–alapú furulyán is.
– Valamennyi eddig tanult artikuláció és a belőlük alkotott összetett hangindítások, a (t–) t–r–t–r–t inégal játék, valamint a t–k t–k, d–g d–g „duplanyelves" hangindítások állandó gyakorlása, hármas elrendezésben is.
– Hangsorok gyakorlása altfurulyán.
– A technikai elemek továbbfejlesztése a virtuozitás irányába.
– A különböző vibratok tudatos és változatos alkalmazása.
– Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon.
– Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes, triószonáták.

& *Ajánlott tananyag*

- Bach, J. S.: C–dúr (fuvolára írt) szonáta BWV 1032
- Bach, J. S.: F– (vagy G–)dúr (fuvolára írt) szonáta BWV 1035
- Castello, D.: Sonata seconda (szopránra vagy tenorra)
- Castrucci, P.: F–dúr szonáta (a szerző díszítéseivel) op.1/5
- Castrucci, P.: C–dúr szonáta (a szerző díszítéseivel) op.1/6
- Corelli, A.: Szonáták 1–6. op. 5 (részben korabeli díszítésekkel)
- D'Hervelois, De Caix: G–dúr szvit (szoprán)
- Eyck, J. van: Der Fluyten Lust–hof I–III.
- Fontana, G. B.: 6 szonáta (szoprán)
- Hotteterre, J.: 4 szvit op. 5
- Quantz, J. J.: Capricciok
- Schickhardt, J. Chr.: 24 szonáta op. 30 (különböző hangnemekben)
- Staeps, H. U.: Neue Übungen im chromatischen Raum der A
- Telemann, G. Ph.: a–moll szvit
- Telemann, G. Ph.: B–dúr fantázia
- Telemann, G. Ph.: d–moll fantázia
- Vivaldi, A.: G–dúr koncert op. 10 no. 6

& *Követelmények*

Valamennyi tanult hangindítás egységes tempójú alkalmazási képessége, stílusos használata.
A t–k t–k, d–g d–g „duplanyelves" hangindítások használata, hármas elrendezésben is.
Egyszerűbb szabad díszítések önállóan.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– skálák: b–s mollok kibővített hangterjedelemben tercekkel, hármashangzat– és domináns négyeshangzat–felbontásokkal, kotta nélkül.
– Egy etűd.
– Egy korabarokk vagy XX. századi mű/tétel, kotta nélkül.

– Egy versenymű két tétele kotta nélkül.

& *Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után*

„A" tagozat

ε *A tanuló legyen képes*

– a hangok biztonságos megszólaltatására a furulya XX. századi elvárásainak megfelelő hangterjedelemben
– a hangindítás és zárás különböző módjainak önálló alkalmazására
– a segédfogások önálló megválasztására,
– az előadandó mű stílusának, jellegének megfelelő zenei kifejezőeszközök önálló megválasztására
– a játszott zenei anyagot stílushű értelmes tagolt, kifejező megszólaltatására
– az új darabok egyszerűbb, de önálló dallami díszítésére,
– megszerzett ismereteinek és hangszerkezelési szintjének megfelelő előadási darabok, kamarazenei szólamok önálló, technikailag és zeneileg igényes elsajátítására, a hibák önálló javítására,

ε *Ismerje:*

- a furulya történetét, fizikai sajátosságait, irodalmát, különböző műfajokban betöltött szerepét.

ε *Rendelkezzék*

– az egyéni és társas muzsikáláshoz szükséges koncentrálóképességgel, lapról olvasási készséggel,
– egyenletes, laza ujjtechnikával,
– zenei képzelőerővel.

„B" tagozat (az „A" tagozat követelményein felül)

ε *A tanuló ismerje*

– hangszere történetét és irodalmát,
– f1–a3 –ig (in F) a fogásokat,
– a trilla–, segéd–, piano–, forte– fogásokat,
– az irodalomra legjellemzőbb tánc– és tételtípusok tempóit és karaktereit,

ε *Legyen képes*

– a természetes, könnyed hangszerkezelésre,
– megfelelő légzéstechnika alkalmazására,
– a levegő tudatos beosztására,
– vibrato–mentes hang képzésére,
– értelmesen tagolt, kifejező előadásra.

ε *Rendelkezzék*

– összehangolt ujj– és nyelvtechnikával,
– fürge szimpla–nyelvtechnikával,
– saját adottságainak megfelelő gyakorlási módszerrel,
– megfelelő lapról olvasási készséggel.

ε *Tudjon*

– tisztán intonálni,
– pontos ritmusban játszani,
– dúr és moll hangsorokat játszani 4#, 5b előjegyzésig, tercekkel, hármashangzat– és dominánsszeptim–felbontásokkal

& *A művészeti záróvizsga követelményei*

Művészeti záróvizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama
Furulya főtárgy
„A" tagozat: minimum 10 perc
„B" tagozat: minimum 15 perc

A vizsga tartalma

ε *„A" tagozat*

– Egy technikai jellegű mű vagy szólódarab; Brüggen: Etűdök, Linde: Neuzeitliche Übungsstücke (Schott), Winterfeld: Technische Studien, (Hofmeister), Telemann: Fantáziák (Bärenreiter), Eyck: Der Fluyten Lust–hof I–III. (Amadeus) nehézségi szintjén.
– Egy teljes szonáta vagy concerto (kettősverseny)
– Egy korabarokk, vagy XX. századi illetve kortárs mű, vagy tétel; Telemann: vagy Händel szonáták, Telemann: Metodikus szonáták 1–6., (Bärenreiter), nehézségi szintjén.
A vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

ε *„B" tagozat*

– Egy etűd vagy szólódarab; Brüggen: 1., Quantz: Solos 1–5. (Baroque Solo Book), Eyck, J. van: Der Fluyten Lust–hof I–III. (Amadeus), G. Ph. Telemann: Fantázia 2, c–moll (Bärenreiter), nehézségi szintjén.
– Egy teljes szonáta vagy concerto.
– Egy korabarokk vagy XX. századi mű vagy tétel, amely lehet kamaramű; Krähmer, E: Variációk op. 18, Händel: g–moll szonáta (V.) (EMB 13405, Castrucci, P.: Szonáták op. 1/5, op. 1/6, nehézségi szintjén.
A vizsgaanyagot az etűd és a kamaramű kivételével kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése

– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
– hangképzés,
– intonáció,
– hangszerkezelés,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– előadásmód,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

& *A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök*

Megfelelő hangolású és minőségű hangszerek.
Egy billentyűs hangszer.
Egész alakot visszaadó tükör.
Két vagy több állítható magasságú kottaállvány.
Metronóm.

FUVOLA

1. A fuvolatanítás általános céljai, feladatai:

– a helyes légzés kialakítása,
– a kifejező fuvolahang elsajátíttatása,
– a kéz–, test–, fej–, hangszertartás lazaságának tudatosítása,
– a megismert mozgásmechanizmusok automatikussá tétele,
– a biztonságos hangszerkezelés kialakítása,
– a belső hallás fejlesztése,
– a ritmus alapérzetének biztonságos alkalmazása,
– rendszerezett zenei ismeretek átadása.

Ismertesse meg a tanulókkal

– a fuvola történetét,
– a fuvola társhangszereit (fafúvós hangszercsalád),
– a hangszer irodalmát,
– a jelentősebb alkotó– és előadóművészek munkásságát.

Tudatosítsa

– a helyes légzéstechnikára épülő ideális befúvási mód (ansatz) együttes használatát,
– a hangminőség, dinamika és intonáció összefüggéseit,
– a hangszer könnyed kezelését, a laza mozgásérzetek kialakítását,
– a fuvola hangképzésének fizikai törvényszerűségeit,
– a rendszeres és helyes gyakorlási módszer alapelveit,
– a kottahű játék – mint legfontosabb alapelv – pontos betartását.

Fejlessze a tanuló zenei képességeit

– hangszeres technikáját,
– improvizációs tevékenységét (kreativitását),
– lapról játszási készségét.
– zenei memóriát

Ösztönözze a tanulót

– a lapról olvasási készség folyamatos, aktív művelésére.

2. Az egyes évfolyamok tanterve

ELŐKÉPZŐ ÉVFOLYAMOK

Az általános iskola második évfolyamos tanulóinak nagy része alkalmas a fuvolatanulás megkezdésére a fizikai adottságok figyelembevételével. A hangszeres előkészítő évfolyam a képességek kibontakoztatását, a készségek felmérését szolgálja. A tanuló előmenetele alapján az előképző évfolyamok 1 tanév alatt is elvégezhetőek.

Amennyiben a tanuló képességei adottságai lehetővé teszik, illetve a fuvolatanulás az általános iskola 4. osztályában vagy később kezdődik, tanulmányait az alapfok 1. évfolyamán is megkezdheti.

1. évfolyam

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Ismeretek*

– Rövid ismertetés a fafúvós hangszerekről.
– A fuvola részei, összeállításának helyes módja, tisztítása.
– A törzshangok olvasása
– A negyed, nyolcad, fél, pontozott fél és egész értékek valamint az ezeknek megfelelő szünetjelek ismerete.
– A 2/4, 4/4 –es ütemek.
– Egyszerű ritmusértékek és ütemsúlyok
– A szerkezet, a tagolás alapfogalmai: ismétlőjel, korona, záróvonal, a levegővétel jele, motívum, periódus, prima volta, seconda volta.
– Gyermek– és népdalok szöveg szerinti értelmezése, szövegtudása.

ε *A hangszerkezelés fejlesztése*

– Különböző légzésgyakorlatok
– A test– és kéztartás ismertetése és lépésről–lépésre való megvalósítása a gyakorlatban.
– A játékmód és az artikuláció alapfogalmai: nyelv nélküli (rekesz) hangindítás (huhogás), később nyelvvel kombinálva, rövid és hosszú hangok (tenuto, staccato, legato).
– A helyes gyakorlás és memorizálás módjai.

& *Ajánlott tananyag*

- Bántai – Sipos: Fuvola ABC (EMB 14005)
- Jeney Zoltán: Fuvolaiskola I. (EMB 5457)
- Kodály Zoltán: 333 olvasógyakorlat (EMB 3741)
- Kodály Zoltán: Ötfokú zene I. (EMB 2809)
- Józsefné Szmrecsányi Magda: Előképzős olvasókönyv (EMB 5725, 6102, 6573)
- Házimuzsika gyermekeknek (EMB 13846)
- Béres János: Furulyaiskola I. (EMB 5406)
- Lőrincz – Paragi: Furulya ABC (EMB 14090)
- Czidra László: Furulyamuzsika kezdők számára (EMB 7888)

& *Követelmény*

– Kétféle ritmusértéket tartalmazó gyermekdal (népek dalai) eljátszása.
– A 2/4, 4/4 –es ütem pontos ritmikai ismerete.
– A törzshangok biztonságos olvasása és azok fogásai.
– Bántai – Sipos: Fuvola ABC gyermekdalok, vagy ennek megfelelő szintű darabok.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Két gyermekdal vagy magyar népdal kotta nélkül, az egyik lehet zongorakíséretes előadási darab, vagy duó
– egy gyakorlat kottából a tanult hangterjedelem minél teljesebb használatával

---

2. évfolyam

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Ismeretek*

- Hangszerismeret
- A fuvola részei, összeállításának helyes módja, tisztítása.
- A törzshangok biztosabb olvasása
- A nyújtó pont ismerete, nyújtott és éles ritmus
- A 2/4, 3/4, 4/4 –es ütemek ütemsúlyok.
- A szerkezet, a tagolás alapfogalmai: ismétlőjel, korona, záróvonal, a levegővétel jele, motívum, periódus, prima volta, seconda volta.

ε *A hangszerkezelés fejlesztése*

- Különböző légzésgyakorlatok a helyes légzéstechnika kialakítása érdekében.
- A test– és kéztartás ismertetése és lépésről–lépésre való megvalósítása a gyakorlatban.
- Koncentrált figyelem a tiszta intonáció kialakításához
- A játékmód és az artikuláció alapfogalmai: nyelv nélküli (rekesz) hangindítás (huhogás), később nyelvvel kombinálva, rövid és hosszú hangok (tenuto, staccato, legato).
- A helyes gyakorlás és memorizálás módjai.
- A hallás útján történő önkontroll fejlesztésének megalapozása.

& *Ajánlott tananyag*

- Bántai – Sipos: Fuvola ABC (EMB 14005)
- Jeney Zoltán: Fuvolaiskola I. (EMB 5457)
- Kodály Zoltán: 333 olvasógyakorlat (EMB 3741)
- Kodály Zoltán: Ötfokú zene I. (EMB 2809)
- Józsefné Szmrecsányi Magda: Előképzős olvasókönyv (EMB 5725, 6102, 6573)
- Házimuzsika gyermekeknek (EMB 13846)
- Béres János: Furulyaiskola I. (EMB 5406)
- Lőrincz – Paragi: Furulya ABC (EMB 14090)
- Magic Flute (Die Flötenschule von Anfang an Band 1 (Barbara Gisler–Haase UE 30370)
- Spiel und Spass mit der Blockflöte I. (Schott 7770)

& *Követelmény*

- A tanult ritmusértékek pontos játéka, hallás és kottakép alapján.
- A 2/4, 4/4 –es ütem pontos ritmikai ismerete.
- A törzshangok biztonságos olvasása és azok fogásai.
- Biztos hangindítás.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Két gyermekdal vagy magyar népdal kotta nélkül,
– Két gyakorlat kottából a tanult hangterjedelem minél teljesebb használatával, vagy az egy ik gyakorlat helyett lehet, egy duó kottából, vagy egy előadási darab zongorakísérettel kotta nélkül.

ALAPFOK ÉVFOLYAMOK „A” TAGOZAT

1. évfolyam „A” tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Ismeretek*

- A fafúvós hangszerek jellegzetességeinek ismerete (külső megjelenés, hangmagasság, hangszín stb.).
- A fuvola részei, összeállításának helyes módja, tisztítása.
- Egyszerű ritmusértékek és ütemsúlyok.
- A végzett anyagban szereplő törzshangok valamint a módosított hangok olvasása és fogása.
- A módosítójelek ismerete.
- Hangsorok tudatosítása, abszolút hangnévvel is.
- Ütemmutatók és tempójelzések, amelyek a végzett anyagban előfordulnak.
- Szerkezet, tagolás: dalforma (ABA), triós forma, Tempo I.
- A jó gyakorlási módszer és emlékezőkészség megalapozása.
- A lapról olvasási készség fejlesztése az előző tanév nehézségi fokán.

ε *A hangszerkezelés fejlesztése*

- A helyes test–, hangszer– és kéztartás folyamatos ellenőrzése.
- Az alapvető légzéstechnika megalapozása (rekeszlégzés).– A helyes szájtartás és a befúvási szög beállítása és állandó ellenőrzése. A hangindítás és –befejezés igényének felkeltése és fokozatosan történő megvalósítása.
- A tanult hangterjedelmen belül lehetőleg tisztán intonált, szép hang elérése, kitartott hangok segítségével.
- A megismert hangsorok gyakorlása különböző artikulációval: legato, tenuto, nyelv nélküli rekesz (huhogás), staccato.
- A jó gyakorlási módszer és emlékezőkészség megalapozása.
- A lapról olvasási készség fejlesztése az előző tanév nehézségi fokán.

& *Ajánlott tananyag*

- Bántai – Sipos: Fuvola ABC (EMB 14005)
- Jeney Zoltán: Fuvolaiskola I. (EMB 5457)
- Bántai – Kovács: Skálaiskola I. (EMB 8233)
- Csupor László: Ujjgyakorlatok (EMB 7266)
- Gariboldi: Gyakorlatok kezdő fuvolásoknak (EMB 8519)
- Bántai – Kovács: Válogatott etűdök fuvolára I. (EMB 8591)
- Abracadabra Flute (Malcolm Pollock) (A&C Black, London ISBN7136–5685–9)
- Bántai – Sipos: Könnyű előadási darabok fuvolára (EMB 8959)
- Bántai – Kovács: Kis előadási darabok fuvolára (EMB 2791)
- Czidra László: Furulyamuzsika kezdők számára (EMB 7888)
- Lőrincz – Paragi: Furulya–ABC (EMB 14090)
- Házimuzsika gyermekeknek (EMB 13846)
- Szokolay Sándor: (Bántai Vilmos) Magyar gyermekdalok két és három furulyára vagy fuvolára
- Papp Lajos: Magyar karácsonyi dalok 2–3 furulyára kezdőknek (EMB 14080)
- Petrovics Emil: Magyar gyermekdalok fuvolára és zongorára (EMB 7373) (EMB 7768)

& *Követelmény*

- Egész, fél (pontozott fél), negyed, nyolcad értékeket tartalmazó rövid gyakorlatok, népdalok két oktáv hangterjedelemben.
- A törzshangok és a tanult módosított hangok olvasása
- Legalább 8 ütemes előadási darabok kotta nélkül, kísérettel.

– Pl. Jeney Zoltán: Fuvolaiskola I. 60–61. vagy ennek megfelelő szintű etűdök, darabok.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egy szabadon választott hangsor (staccato, legato), csak alapskála,
– Két különböző karakterű gyakorlat (pl. Jeney Z.: I. 61–ig vagy más, azonos szintű, nehézségű gyakorlatok).
– Egy előadási darab (zongorakísérettel) kotta nélkül

---

2. évfolyam „A" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Ismeretek*

– A hangterjedelem kibővítése.
– Az enharmónia fogalma.
– Újabb ütemfajták és tempójelzések.
– A ritmikai ismeretek bővítése.
– Dúr és moll hangnemek ismerete 2#, 2b előjegyzésig, abszolút hangnévvel is.
– A hármashangzat és felbontásának fogalma.
– Szerkezet, tagolás: Da Capo, triós forma.
– A tanult művek formai elemzése (Azonosság, hasonlóság, szekvencia, különbségek felismerése, a periódus kérdés–felelet viszonya).

ε *A hangszerkezelés fejlesztése*

– A légzéstechnika állandó fejlesztése.
– Hangképzés: fokozott törekvés a helyes technikával képzett, kifejező fuvolahangra.
– A rekeszizom szerepének tudatosítása (huhogás).
– A hangindítás gyorsítása, repetíció a torok és nyelv lazaságának megőrzésével. Hangsorok gyakorlása különböző kötésvariációkkal.
– A helyes tartás állandó ellenőrzése.
– A játékmód, artikuláció további differenciálása. (non legato, portato, marcato).
– Dinamikai árnyalás: f, mf, p.
– Memóriafejlesztés készségfejlesztő gyakorlatok segítségével.
– Társas zenélés.
– Lapról játék.

& *Ajánlott tananyag*

- Jeney Zoltán: Fuvolaiskola I. (EMB 5457)
- Bántai – Kovács: Skálaiskola I. (EMB 8233)
- Csupor László: Ujjgyakorlatok (EMB 7266)
- Platonov: A fuvolajáték iskolája (Moszkva 11672)
- Gariboldi: Gyakorlatok kezdő fuvolásoknak (EMB 8519)
- Bántai – Kovács: Válogatott etűdök fuvolára I. (EMB 8591)
- Renate Unger: Die Querflöte (VEB Deutsche Verlag für Musik BN 30040)
- Rieger – Unger: Das Querflöten Spiel I. (Hofmeister 8060)
- M. Moyse: Le debutant Flutiste (Leduc 18802)

- Bántai – Kovács: Kis előadási darabok fuvolára (EMB 2791)
- Bartók és Kodály művei fuvolákra és zongorára I. (Bántai – Sipos, EMB 7958)
- Bartók és Kodály művei fuvolára és zongorára II. (Bántai – Sipos, EMB 8940)
- Bántai – Kovács: Fuvolamuzsika I. EMB 6587
- Abracadabra Flute Repertoire (Malcolm Pollock) (A&C Black, London ISBN7136–3527–4
- Classical Album for Flute and Piano (Rudall C. 730)
- Klassisches Spielbuch (Peters 12295)
- Händel: Menüette (Hofmeister B.144)
- Mozart: Themes I–II. (Fentone F 413–A, B)
- Dolzsikov: Gyűjtemény fuvolára és zongorára (Muzika 12389)
- Leichte Spielmusik des Rokoko (Schott 5248)
- Das Notenbüchern des 18. Jahrhunderts I. (Hofmeister 1006)
- Das Notenbüchern des 18. Jahrhunderts II. (Hofmeister 1498)

& *Követelmény*

– Egy adott technikai feladatot tartalmazó 8–16 ütemes gyakorlat eljátszása.
– Mérsékelt tempójú, egyszerűbb ritmusképletekből álló etűdök.
– Könnyebb előadási darabok kotta nélkül.
– Pl. Jeney Zoltán: Fuvolaiskola I. kötet 102., vagy ennek megfelelő szintű etűdök; Bántai – Kovács: Válogatott etűdök I. 22., vagy Gariboldi: Etűdök, továbbá hasonló nehézségű zongorakíséretes darabok.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egy szabadon választott skála (alap + hármashangzat),
– Két különböző karakterű gyakorlat (pl. Jeney Z.: I. 102–ig vagy más, azonos szintű, nehézségű gyakorlatok),
– Egy előadási darab kotta nélkül.

---

3. évfolyam „A" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Ismeretek*

– A hangterjedelem bővítése kromatikusan.
– Elemi tudnivalók a felhangokról (átfújások).
– Nehezebb ritmusképletek ismerete: tizenhatod és harmincketted érték és szünetjelei, kis éles és kis nyújtott ritmus.
– Dúr és moll hangnemek a megismert hangterjedelemben, abszolút hangnévvel is.
– Kromatika.
– Újabb tempójelzések (largo, larghetto, meno mosso, marcia stb.).
– Szerkezet, tagolás: a tempo, dal Segno, Vi–de, Coda, G. P.
– A játszott zenei anyagban előforduló barokk és klasszikus táncok főbb jellegzetességeinek ismerete.

ε *A hangszerkezelés fejlesztése*

– A kialakult mechanizmusok helyes alkalmazása, esetleg javítása.
– Törekvés a hangtalan és egyre gyorsabb levegővételre, a támasz automatikussá tételére. A dinamika határainak szélesítése, a szép hang és a tiszta intonáció megtartása mellett.
– Differenciált hangindítás és a hang befejezésének gyakorlása.
– Egységes hangszín kialakítása az alsó és felső regiszterben egyaránt.
– A skálázás tempójának mérsékelt fokozása különböző variációkkal: éles és nyújtott ritmusok, különféle artikulációk, repetíció.

– Hármashangzat–felbontások és terclépések.
– Játékmód, artikuláció: az eddig tanult ismeretek készségszintre emelése.
– Memóriafejlesztés: előadási darabok zenei igényű, kontrollált gyakorlása.
– Társas zenélés: Lapról játszás.

& *Ajánlott tananyag*

- Jeney Zoltán: Fuvolaiskola I. (EMB 5457)
- Jeney Zoltán: Fuvolaiskola II. (EMB 5458)
- Bántai – Kovács: Skálaiskola I. (EMB 8233)
- Csupor László: Ujjgyakorlatok (EMB 7266)
- Platonov: A fuvolajáték iskolája (Moszkva 11672)
- Gariboldi: Gyakorlatok kezdő fuvolásoknak (EMB 8519)
- Bántai – Kovács: Válogatott etűdök fuvolára I. (EMB 8591)
- Bántai – Kovács: Válogatott etűdök fuvolára II. (EMB 8592)
- Tomaszewski: Wybor Etuid na Flet I. (PWM 6464)
- Tomaszewski: Wybor Etuid na Flet II. (PWM 6246)
- M. Moyse: Le debutant Flutiste (Leduc 18802)
- Werner Richter: Schule für die Querflöte (Schott ED 4777)
- Bartók és Kodály művei fuvolákra és zongorára I. (Bántai – Sipos) (EMB 7958)
- Bartók és Kodály művei fuvolára és zongorára II. (Bántai – Sipos) (EMB 8940)
- Bartók Béla: Este a székelyeknél (Pröhle) (EMB 8317)
- Kocsár Miklós: Saltus Hungaricus (EMB 6744)
- Bántai – Kovács: Fuvolamuzsika I. (EMB 6587)
- Bántai – Kovács: Fuvolamuzsika II. (EMB 8732)
- Bántai – Kovács: Könnyű kamarazene fuvolára (EMB 6387)
- Barokk táncok fuvolára és zongorára (Nagy) (EMB 13272)
- Classical Music for Flute (B.&H. 20342)
- Forty little Pieces (L. Moyse) (Schirmer 43191)
- Der junge Flötist (Zimmermann 1394)
- J. Hook: Szonatina (F–dúr) (Schott 10138)

& *Követelmény*

– A hangok olvasása és fogásainak ismerete c1–g3 –ig, kromatikusan.
– Különböző karakterű és tempójú etűdök biztonságos eljátszása 2#, 2b előjegyzésig.
– Egy stílusosan előadott, tisztán intonált előadási darab eljátszása kotta nélkül, zongora– vagy egyéb hangszerkísérettel.
– A tanult művek formai elemzése az életkornak megfelelő szinten.
– Pl. Jeney Zoltán: Fuvolaiskola II. 22., vagy Bántai – Kovács: Válogatott etűdök I. 14., továbbá hasonló nehézségű zongorakíséretes darabok.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egy szabadon választott skála (tercmenet, hármashangzat–felbontás is),
– Két különböző karakterű gyakorlat (pl. Jeney Z.: II. 22–ig vagy más, azonos szintű, nehézségű gyakorlatok),
– Egy előadási darab kotta nélkül.
– 8 ütemes, az 1. évfolyam nehézségi szintjének megfelelő zenei idézet lapról játszása

4. évfolyam „A" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Ismeretek*

– Az egyszerűbb felhangok ismerete.
– Aszimmetrikus ütemek, a hangjegyértékek és ritmusképletek átfogó rendszerezése, tizenhatod–triola, kettős nyújtópont.
– Dúr és moll hangnemek 4#, 4b előjegyzésig a hangszer teljes hangterjedelmében
– A könnyebb ékesítések (előke, parányzó, trilla) írásmódja és ritmusa.
– A moduláció fogalma.
– A játszott anyag zenei formáinak elemzése, stílusjegyeinek tudatosítása (pl. tánctípusok).

ε *A hangszerkezelés fejlesztése*

– A felhangok szerepének tudatosítása és használata, a támasz és a helyes szájtartás összefüggésében (egyszerűbb átfújások: oktáv, kvint).
– A laza, könnyed ujj– és a nyelvtechnika fejlesztése.
– A kettős nyelvütés használata (dupla staccato), először lassú tempóban.
– A skálázás tempójának fokozása különböző dinamikával, ritmikával és artikulációval.
– A megfelelően kialakított légzéstechnika elsajátítása lehetővé teszi a vibrato tanítását (nem évfolyamhoz kötötten!).
– A dinamikai árnyalás fejlesztése (crescendo, diminuendo).
– Az önálló hangolásra való törekvés.
– Memóriafejlesztés a megszerzett formai, szerkezeti ismeretek alapján.
– Rendszeres társas zenélés vagy kiszenekari játék.
– A lapról játszási készség továbbfejlesztése.

& *Ajánlott tananyag*

- Jeney Zoltán: Fuvolaiskola II. (EMB 5458)
- Bántai – Kovács: Skálaiskola II. (EMB 8625)
- Csupor László: Ujjgyakorlatok (EMB 7266)
- Bántai – Kovács: Válogatott etűdök fuvolára II. (EMB 8592)
- Gariboldi: 30 etűd (EMB 8007)
- M. Moyse: De la Sonorité (Leduc 18166)
- M. Moyse: Cinquante Études Mélodiques op. 4 I–II. (Leduc 19480 19481)
- Towarnicki: Szkola na Flet I. (PWM 5706)
- Tomaszewski: Wybor Etuid na Flet I. (PWM 6464)
- Tomaszewski: Wybor Etuid na Flet II. (PWM 6264)
- Fuvolamuzsika II.(Bántai – Kovács) (EMB 8732)
- Romantikus album (Bántai – Sipos) (EMB 12350)
- 3 Gavotte (Bántai – Sipos) (EMB 13099)
- 3 Minuetti (Bántai – Sipos) (EMB 13196)
- Barokk táncok fuvolára és zongorára (Nagy) (EMB 13272)
- Album of Sonatinas for young Flutists (Schirmer 44374)
- J. Conte: Impromtu (G.Billaudot 3433)
- Heinrich Funk: Kleine Sonata (VEB Hofmeister– Leipzig 7237)
- Der Junge Flötist (Zimmermann 1394)

- Salon–Stücke II. (Kunzelmann GM 903 b)
- Bárcsak volna fuvolán! (Csetényi) (AKKORDA–1019)
- Hangversenydarabok fuvolára (Szebenyi – Nagy) (EMB 6958)
- Népszerű előadási darabok fuvolára (Kovács L.) (EMB 12654)
- Bononcini: Táncok és szonáták I. (Máriássy) (EMB 13612)
- Valentine: 12 szonáta (Kalmár) (EMB 12054)
- Csupor László: Fuvoladuók II. (EMB 14043)

& *Követelmény*

– Folyamatos, egyenletes tempójú skálázás 3#, 3b előjegyzésig a tanult variációkkal.
– Közepes terjedelmű, mérsékelt tempójú, többféle technikai feladatot tartalmazó etűdök megszólaltatása.
– Barokk tánctétel vagy egyszerűbb előadási darab eljátszása.
– Társas zenélés: kíséretes előadási darabok, duók, triók.
– Pl. Jeney Zoltán: Fuvolaiskola II. 64., vagy Bántai – Kovács: Válogatott etűdök II. kötetből 28–32. közül egy, továbbá hasonló nehézségű zongorakíséretes darabok.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egy szabadon választott skála (duplanyelvvel is),
– Két különböző karakterű gyakorlat (pl. Jeney Z.: II. 70–ig vagy más, azonos szintű, nehézségű gyakorlatok),
– Egy előadási darab kotta nélkül.

---

5. évfolyam „A" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Ismeretek*

– Az eddig tanult ismeretek összefoglalása és elmélyítése.
– Az ütemfajták, hangjegyértékek és ritmusképletek átfogó, rendszerezett ismerete.
– Dúr és moll hangnemek ismerete 5#, 5b előjegyzésig, a hangszer teljes terjedelmében.
– Tudnivalók a vibratóról a zenei kifejezés érdekében.
– A hangszeres és elméleti órákon tanult formai és harmóniai elemzés a tanár irányításával.
– A bonyolultabb ékesítések (trilla utókával vagy a nélkül)
– A különböző népek zenéje ritmikai és hangzásvilágának megismerése.

ε *A hangszerkezelés fejlesztése*

– A levegő megfelelő vezetésével és irányításával az egységes hangszín kialakítása az alsó és a felső regiszterekben egyaránt.
– A hangminőség és vibrato összefüggésének tudatosítása
– Különböző hangindítások és hangbefejezések gyakorlása.
– A nyelv differenciált szerepének tudatosítása.
– A dupla staccato sebességének mérsékelt fokozása.
– Hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogása.
– Skálázás egyenletes, gyorsabb tempóban, bonyolultabb variációkkal (pl. hangról hangra, visszafordulás oktolákkal, duplanyelv stb.).
– Önálló hangolás (javasolt a játszott mű hangnemében).
– A zenei anyagban előforduló díszítések pontos megszólaltatása.
– Szélsőséges dinamikák (pianissimo, fortissimo stb.).

– A memória fejlesztése hosszabb terjedelmű műveken keresztül.
– Társas zenélés, lehetőség szerint más hangszerekkel is (vonós, fúvós, gitár stb.).
– Lapról játszás: az előző év anyagának megfelelő nehézségi szinten.

& *Ajánlott tananyag*

- Jeney Zoltán: Fuvolaiskola II. (EMB 5458)
- Bántai – Kovács: Skálaiskola II. (EMB 8625)
- Bántai – Kovács: Válogatott etűdök fuvolára II. (EMB 8592)
- E. Köhler: Etűdök fuvolára op. 33I. (Pröhle) (EMB 8513)
- E. Köhler: Etűdök fuvolára op. 33I. (Zimmermann ZM 1090)
- Tomaszewski: Wybor Etuid na Flet II. (PWM 6246)
- M. Moyse: De la Sonorité (Leduc 18166)
- Flöten Studien in alten und neuen Stil I. (E. List) (VEB Hofmeister 7352)
- Das Flötenbuch Friedrich des Grossen (Breitkopf 5606)
- Romantikus Album (Bántai – Sipos) (EMB 6958)
- 3 Tambourin (Bántai – Sipos) (EMB 12574)
- 3 Polonaise (Bántai – Sipos) (EMB 13446)
- Hangversenydarabok fuvolára és zongorára (Szebenyi – Nagy) (EMB 6958)
- Népszerű előadási darabok fuvolára (Kovács L.) (EMB 12654)
- Bononcini: Táncok és szonáták I. (Máriássy) (EMB 13612)
- Marcello: 12 szonáta fuvolára op. 2 I. (Máriássy) (EMB 13476))
- D. Scarlatti: Három szonáta (EMB 8958)
- Járdányi Pál: Szonatina (EMB 1371)
- Bárcsak volna fuvolán! (Csetényi Gyula) (AKKORDA–1019)
- Album of Sonatinas for young Flutists (Schirmer 44374)
- Telemann: F–dúr szonáta (Amadeus GM 666)
- Debussy: A kis néger (EMB 7933)
- Jeney Zoltán: Fuvoladuók II. (EMB 6640)
- Zempléni: Fuvolatrió (EMB 12807)

& *Követelmény*

– A hangok olvasásának és fogásának ismerete c1–h3 –ig, kromatikusan.
– Egyenletes tempójú skálázás 4#, 4b előjegyzésig, a tanult variációkkal.
– Különböző karakterű etűdök megszólaltatása, zenei megközelítése jellegüknek megfelelő tempóban.
– Barokk tánc vagy könnyebb szonáta tételpár stílusos, intonált előadása, kísérettel.
– Pl. Jeney Zoltán: Fuvolaiskola II. 68–78., vagy Bántai – Kovács: Válogatott etűdök II. 21., továbbá hasonló nehézségű zongorakíséretes darabok.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egy szabadon választott skála (alap + hármashangzat + felbontás + tercmenet),
– Két különböző karakterű gyakorlat (pl. Jeney Z.: II. 87. vagy más, azonos szintű, nehézségű gyakorlatok),
– Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.
– 8-16 ütem terjedelmű, dinamikai jelzéseket, módosításokat is tartalmazó, a 2. évfolyam nehézségi szintjének megfelelő zenei idézet lapról játéka.

---

6. évfolyam „A" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Ismeretek*

– Dúr és moll hangnemek 6#, 6b előjegyzésig.
– A kromatikus hangsor.
– A tanuló tudja hangszerének intonációs hibáit és korrigálja azokat.
– Önálló gyakorlási módszerek ismerete a felmerülő problémák megoldására.
– Értelmes tagolás, kisebb előadási darabok önálló megformálása.
– A tanuló ismerje a különböző korok zenéjének díszítésrendszerét. (Barokk lassú tételek egyszerűbb díszítésekkel való előadása).
– Tájékozódjon a különböző korok stílusainak jellemző jegyeiről.
– A vibrato szerepe a zenei megvalósításban.

ε *A hangszerkezelés fejlesztése*

– Törekvés a kiegyenlített és kifejező hang elérésére.
– Biztonságos hangindítás minden regiszterben.
– A befúvás szélsőséges helyzetei (ki– és befordítás).
– A laza, könnyed ujjtechnika fejlesztése.
– Trilla és egyéb díszítő elemek magasabb szintű, önálló alkalmazása.
– Skálák és etűdök tempójának fokozása.
– Szimpla és dupla staccato, gyorsaságfejlesztő gyakorlatokon keresztül.
– A vibrato fokozatos fejlesztése (sebesség, amplitúdó).
– A tudatos zenei memorizálás fejlesztése.
– Rendszeres társas zenélés
– A lapról játék készsége fokozott mértékben fejlődjön.

& *Ajánlott tananyag*

- Bántai – Kovács: Válogatott etűdök fuvolára II. (EMB 8592)
- Bántai – Kovács: Válogatott etűdök fuvolára III. (EMB 8593)
- Eördögh J.: Középfokú technikai és olvasógyakorlatok I. (EMB 1801)
- Fuvolaetűdök középfokra (Jeney Zoltán) (EMB 12062)
- E. Köhler: 25 Romantische Etüden für Flöte op. 66 (ZM 12240)
- M. Moyse: De la Sonorité (Leduc 18166)
- M. Moyse: Exercises Journaliers pour La Flûte (Leduc 16638)
- M. Moyse: Cinquante Études Mélodiques op. 4 I. (Leduc 19480)
- M. Moyse: Cinquante de Demerssemann II. (Leduc 19481)
- M. Moyse: Vingt–QuatreÉtudes Mélodiques avec variations (Leduc 18026)
- Taffanel: 17 GrandsExercices Journaliers de Mécanisme (Leduc 17204)
- Platonov: 30 etűd (ASMP 36)
- Towarnicki: Szkola na Flet II. (PWM 1989)
- Hangversenydarabok fuvolára és zongorára (Szebenyi – Nagy) (EMB 2791)
- Népszerű előadási darabok fuvolára (Kovács L.) (EMB 12654)
- Romantikus album (Bántai – Sipos) (EMB 12350)
- 3 olasz arietta (Csetényi) (AKKORD A–1006)
- Bárcsak volna fuvolán! (Csetényi) (AKKORD A–1019)
- Händel: Hallei szonáták (Bántai – Máriássy) (EMB 5739)
- Händel: Hallei szonáták (Peters 4554)
- Händel: Hallei szonáták (EMB 7217)
- Händel: Elf Sonaten (DVfM 4003)

- Händel: 6 szonáta fuvolára és basso continuóra I–II. (Malina – Máriássy) (EMB 13404 13405)
- Telemann: C–dur Sonata (Amadeus GM 666)
- Telemann: Sechs Sonaten in Kanon (Hofmeister B.124)
- Boismortier: Sechs Suiten (Schott ED. FTR15)
- Boismortier: Sechs Sonaten I–II. (Schott 5056, 5057)
- Boismortier: 6 szonáta op. 9 (Máriássy) (EMB 13350)
- Marcello: 12 szonáta fuvolára és basso continuóra I–II. (EMB 13476, 13477)
- Loeillet: 12 szonáta op. 4 I–IV. (EMB 12989– 12992

& *Követelmény*

– Az eddig tanult skálák biztonságos tudása több figurációval (terc, hármashangzat stb.).
– A három regiszter összekapcsolása rövid és könnyű gyakorlatokon keresztül.
– Nagyobb lélegzetű, összetett feladatot tartalmazó etűdök eljátszása (pl. Bántai – Kovács: Válogatott etűdök fuvolára II. 12.).
– A fuvola több regiszterét összefogó gyakorlat.
– Előadási darabok tisztán intonálva, kotta nélkül.
– Pl. Jeney Zoltán: Fuvolaiskola II. 84–85., vagy E. Köhler: Etűdök op. 33 I. kötet első három etűdjének egyike, továbbá hasonló nehézségű zongorakíséretes darabok.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egy szabadon választott skála + variációi,
– Egy etűd (pl. E. Köhler: op. 33 I. kötetből) vagy más, azonos nehézségű gyakorlat,
– Egy tételpár vagy kamaramű.
– min. 16 ütem terjedelmű, a 4. évfolyam nehézségi szintjének megfelelő, díszítéseket, artikulációs jeleket is tartalmazó zenei idézet lapról játéka.

ALAPFOKÚ ÉVFOLYAMOK „B” TAGOZAT

„B” tagozatos oktatásra irányítható az a tanuló, aki az átlagot meghaladó zenei tehetséggel és hangszeres adottságokkal rendelkezik. Érdeklődése és szorgalma alkalmassá teszi arra, hogy megfeleljen a minőségben és mennyiségben magasabb követelményeknek.
„B” tagozatos oktatásra legkorábban az első évfolyam végén nyílik lehetőség.
A „B” tagozaton a tanuló hangszeres játéka elsősorban hangminőségben, a hangszerkezelés biztonságában, virtuozitásban és az előadás kifejezőerejében haladja meg az „A” tagozat szintjét.

2. évfolyam „B” tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Ismeretek*

– A hangterjedelem kibővítése kromatikusan c1–a3–ig.
– Elemi tudnivalók a felhangokról.
– Az enharmónia fogalma.
– Dúr és moll hangnemek 3#, 3b előjegyzésig, abszolút hangnévvel is.
– A hármashangzat–felbontások és terclépések fogalma.
– A ritmikai ismeretek bővítése (tizenhatodok és azok szünetjelei).
– Újabb tempójelzések (stringendo, allargando, sostenuto stb.).
– Szerkezet, tagolás: a tempo, dal segno, Vi–de, Coda.
– A játszott anyagban előforduló barokk és klasszikus táncok főbb jellegzetességeinek ismerete (felütés, ütemsúlyok stb.).

– A tanult művek formai elemzése az (azonosság, hasonlóság, szekvencia, különbségek felismerése, a periódus kérdés–felelet viszonya).
– Hangindítás súlytalan helyen, átkötések.

ε *A hangszerkezelés fejlesztése*

– A légzéstechnika állandó fejlesztése (tartott hangok dinamikával: crescendo, diminuendo az intonáció és a hangminőség változása nélkül.)
– A torok és a nyelv lazaságának megőrzése.
– A hangindítás és a repetíció gyorsítása Hangsorok gyakorlása különböző kötésekkel és variációkkal.
– A kéz– (csukló–) tartás lazításával az ujjak határozott, ugyanakkor laza billentése.
– Dúr és moll hangnemek 2#, 2b előjegyzésig, hármashangzattal, felbontásokkal, terclépésekkel a tanult hangterjedelem alsó és felső határáig. Memóriafejlesztés több készségfejlesztő gyakorlat segítségével.
– Társas zenélés.
– Lapról játszás az első év nehézségi fokán.

& *Ajánlott tananyag*

- Jeney Zoltán: Fuvolaiskola I. (EMB 5457)
- Bántai – Kovács: Skálaiskola I. (EMB 8233)
- Csupor László: Ujjgyakorlatok (EMB 7266)
- Platonov: A fuvolajáték iskolája (Moszkva 11672)
- Gariboldi: Gyakorlatok kezdő fuvolásoknak (EMB 8519)
- Bántai – Kovács: Válogatott etűdök fuvolára I. (EMB 8591)
- Renate Unger: Die Querflöte (VEB Deutsche Verlag für MusikBN 30040)
- Rieger – Unger: Das Querflöten Spiel I. (Hofmeister 8060)
- M. Moyse: Le debutant Flutiste (Leduc 18802)
- Bántai – Kovács: Kis előadási darabok fuvolára (EMB 2791)
- Bartók és Kodály művei fuvolákra és zongorára I. (Bántai – Sipos, EMB 7958)
- Bántai – Kovács: Fuvolamuzsika I. EMB 6587
- Abracadabra Flute Repertoire (Malcolm Pollock) (A&C Black, London ISBN7136–3527–4)
- Classical Album for Flute and Piano (Rudall C. 730)
- Klassisches Spielbuch (Peters 12295)
- Händel: Menüette (Hofmeister B.144)
- Mozart: Themes I–II. (Fentone F 413–A,B)
- Leichte Spielmusik des Rokoko (Schott 5248)
- Das Notenbüchern des 18. Jahrhunderts I. (Hofmeister 1006)
- Das Notenbüchern des 18. Jahrhunderts II. (Hofmeister 1498)
- Kamarazene kezdők számára I. (Máriássy) (EMB 6915)
- Kamarazene kezdők számára II. (Máriássy – Vígh) (EMB 8741)
- Szokolay Sándor: (Bántai Vilmos) Magyar gyermekdalok két és három furulyára vagy fuvolára (EMB 7768)

& *Követelmény*

– Igényes hangindításra való törekvés
– A légzéstechnika állandó tökéletesítése, megfelelő támasz kialakítása, állandó ellenőrzése.
– Tartott hangok különböző dinamikával: crescendo–descrescendo az intonáció változása nélkül.
– Árnyaltabb dinamikai kifejezés
– Előadási darabok kotta nélkül.

ε *Év végi vizsga anyaga*

– Egy szabadon választott skála (tercmenet, hármashangzat–felbontás is),
– Két különböző karakterű gyakorlat
– Egy előadási darab kotta nélkül.
– max. 8 ütemes, az 1. évfolyam nehézségi szintjének megfelelő zenei idézet lapról játszása

---

3. évfolyam „B" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Ismeretek*

– A hangterjedelem bővítése.
– Nehezebb ritmusképletek ismerete: tizenhatod és harmincketted érték, valamint ezek szünetjelei, tizenhatod–triola, kettős nyújtópont.
– Dúr és moll hangnemek 3#, 3b előjegyzésig az ismert hangterjedelemben, abszolút hangnévvel is. – Hármashangzat–felbontások és tercmenetek.
– Újabb tempójelzések a játszott zenei anyagban.
– Szerkezet, tagolás: formai ismeretek az újabb előadási daraboknál.
– A játszott zenei anyagban előforduló barokk és klasszikus táncok főbb jellegzetességeinek ismerete, tudatosítása.

ε *A hangszerkezelés fejlesztése*

– Egységes hangszín kialakítása, alsó és felső regiszterben egyaránt Tartott hangok különböző dinamikával, az intonáció és a hangminőség változtatása nélkül.
– Törekvés a hangtalan és egyre gyorsabb levegővételre, a támasz automatikussá tételére.
– Differenciált hangindítás és a hang befejezésének gyakorlása. A hangindítás gyorsítása, repetíció a torok és a nyelv lazaságának megőrzésével.
– A kettős nyelvütés használata (dupla staccato) lassított tempóban.
– Hangsorok gyakorlása kotta nélkül, a tanult hangterjedelem alsó és felső határáig.
– A skálázás tempójának fokozása különböző variációkkal: éles és nyújtott ritmusok, különféle kötések, repetíció.
– Játékmód, artikuláció: az eddigi ismeretek készségszintre emelése, további differenciálása.
– Memóriafejlesztés: gyakorlatok és előadási darabok segítségével.
– Társas zenélés.
– Lapról játszás az előző év nehézségi fokán.

& *Ajánlott tananyag*

- Jeney Zoltán: Fuvolaiskola I. (EMB 5457)
- Jeney Zoltán: Fuvolaiskola II. (EMB 5458)
- Bántai – Kovács: Skálaiskola I. (EMB 8233)
- Csupor László: Ujjgyakorlatok (EMB 7266)
- Platonov: A fuvolajáték iskolája (Moszkva 11672)
- Gariboldi: Gyakorlatok kezdő fuvolásoknak (EMB 8519)
- Bántai – Kovács: Válogatott etűdök fuvolára I. (EMB 8591)
- Tomaszewski: Wybor Etuid na Flet I. (PWM 6464)
- M. Moyse: Le debutant Flutiste (Leduc 18802)
- M. Moyse: Cinquante Études Mélodiques I–II. (Leduc 19480, 19481)
- Bartók és Kodály művei fuvolákra és zongorára I. (Bántai – Sipos) (EMB 7958)
- Bartók és Kodály művei fuvolára és zongorára II. (Bántai – Sipos) (EMB 8940)

- Kocsár Miklós: Saltus Hungaricus (EMB 6744)
- Bántai – Kovács: Fuvolamuzsika I. (EMB 6587)
- Bántai – Kovács: Könnyű kamarazene fuvolára (EMB 6387)
- Barokk táncok fuvolára és zongorára (Nagy) (EMB 13272)
- Classical Music for Flute (B.&H. 20342)
- Der junge Flötist (Zimmermann 1394)
- J. Hook: Szonatina (C–dúr) (Schott 10139)
- Händel: Menüette (Hofmeister B. 144)
- J. Haydn: 12 menüett fuvolára és gitárra (Mosóczi – Vági) (EMB 12915)
- Csupor László: Fuvoladuók kezdők számára I. (EMB 8498)

& *Követelmény*

– A már megszerzett ismeretek és készségek helyes alkalmazása.
– Különböző karakterű, nagyobb technikai képzettséget igénylő gyakorlatok, műzenei példák biztonságos eljátszása.
– Bonyolultabb ütemfajták, ritmikai elemek, ritmusképletek alkalmazása.
– Különböző karakterű és tempójú etűdök biztonságos eljátszása
– Egy stílusosan előadott, tisztán intonált előadási darab eljátszása kotta nélkül, zongora– vagy egyéb hangszerkísérettel.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egy szabadon választott skála (tercmenet, hármashangzat–felbontás is),
– Két különböző karakterű gyakorlat
– Egy előadási darab kotta nélkül.
– max. 8 ütemes, az 1. évfolyam nehézségi szintjének megfelelő zenei idézet lapról játszása

---

4. évfolyam „B" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Ismeretek*

– Hangterjedelem: c1–h3–ig.
– A felhangrendszer megismertetése.
– Aszimmetrikus ütemek, hangjegyértékek és ritmusképletek átfogó és rendszerezett ismerete.
– Tizenhatod–triola, kettős nyújtópont.
– Dúr és moll hangnemek 4#, 4b előjegyzésig, a hangszer teljes hangterjedelmében.
– Modális hangsorok.
– A könnyebb ékesítések (előke, parányzó, trilla) írásmódja és ritmusa.
– A moduláció fogalma.
– Egyszerűbb hangnemi kitérések felismerése a tanár segítségével.
– A játszott anyag zenei formáinak elemzése, stílusjegyeinek tudatosítása (pl. tánctípusok).
– A belső hallás fejlesztése (tempó, karakter és intonáció elképzelése a játék megkezdése előtt).

ε *A hangszerkezelés fejlesztése*

– A felhangok szerepének tudatosítása a támasz és a helyes szájtartás kialakításában.
– Törekvés az ujjak és a nyelv könnyed mozgatására.
– A skálázás tempójának fokozása különböző dinamikával, ritmikával és artikulációval, kettős nyelvütéssel.
– A dinamikai árnyalás fejlesztése a szép hang és a tiszta intonáció mellett.
– Önálló hangolásra nevelés.

– Memóriafejlesztés: a megszerzett formai, szerkezeti ismeretek alapján.
– Rendszeres társas zenélés, vagy kiszenekari játék.
– A lapról játszási készség az előző év nehézségi fokán

& *Ajánlott tananyag*

- Bántai – Kovács: Válogatott etűdök fuvolára II. (EMB 8592)
- Gariboldi: 30 etűd (EMB 8007)
- M. Moyse: De la Sonorité (Leduc 18166)
- M. Moyse: Cinquante Études Mélodiques op. 4 I–II. (Leduc 19480 19481)
- Towarnicki: Szkola na Flet I. (PWM 5706)
- Tomaszewski: Wybor Etuid na Flet I. (PWM 6464)
- Flöte Lernen mit Trewor Wye II. (Zimmermann ZS. 243)
- Flötenetüden I. (Immanuel Lucchesi) (DVfM 31050)
- Fuvolamuzsika II.(Bántai – Kovács) (EMB 8732)
- Romantikus album (Bántai – Sipos) (EMB 12350)
- 3 Gavotte (Bántai – Sipos) (EMB 13099)
- Album of Sonatinas for young Flutists (Schirmer 44374)
- J. Conte: Impromtu (G.Billaudot 3433)
- Heinrich Funk: Kleine Sonata (VEB Hofmeister– Leipzig 7237)
- Der Junge Flötist (Zimmermann 1394)
- Salon–Stücke II. (Kunzelmann GM 903 b)
- Bárcsak volna fuvolán! (Csetényi) (AKKORD A–1019)
- Hangversenydarabok fuvolára (Szebenyi – Nagy) (EMB 6958)
- Népszerű előadási darabok fuvolára (Kovács L.) (EMB 12654)
- Bononcini: Táncok és szonáták I. (Máriássy) (EMB 13612)
- Csupor László: Fuvoladuók II. (EMB 14043)
- Bartók Béla: 18 duó 2 fuvolára (Csupor László) (UE 17288)
- Beethoven: Sonata a due flauti (EMB 4172)
- Bartók és Kodály művei fuvolára és zongorára II. (Bántai – Sipos) (EMB 8940)
- Bántai – Kovács: Könnyű kamarazene fuvolára (EMB 6387)
- Telemann: Sechs Sonaten im Kanon (Hofmeister 124)
- Blavet: 15 Duette für Flöten (Heinrichschofen 1340)
- Boismortier: Leichte Duos op. 11 (Peters 9664)
- Mozart: 5 Pieces for 3 Flutes (UE 16157 L.)

& *Követelmény*

– Nagyobb lélegzetű, különböző karakterű és tempójú, többféle technikai feladatot feldolgozó etűdök, műzenei példák megszólaltatása;
– Nagyobb terjedelmű előadási darabok, tisztán intonálva, a mű stílusát és hangulatát tükröző előadásban, kísérettel.
– Folyamatos, egyenletes tempójú skálázás a tanult variációkkal.
– Társas zenélés: kíséretes előadási darabok, duók, triók.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egy szabadon választott skála (duplanyelvvel is),
– Két különböző karakterű gyakorlat
– Egy előadási darab kotta nélkül.

5. évfolyam „B" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Ismeretek*

– Az eddig tanult ismeretek és megszerzett készségek elmélyítése.
– Bonyolultabb ritmusképletek, dinamikai és artikulációs előírások megvalósítása.
– Dúr és moll hangnemek 5#, 5b előjegyzésig, a hangszer teljes terjedelmében.
– A bonyolultabb ékesítések írásmódja és ritmusa.
– A szélsőséges dinamikák fogalma.(pianissimo, fortissimo stb.).
– A formai és szerkezeti ismeretek bővítése (rondóforma, variációs forma).
– A tanuló ismerje a történelmi társastáncok tempóit és jellegzetességeit

ε *A hangszerkezelés fejlesztése*

– A légzés, nyelv– és ujjtechnika területén megszerzett ismeretek és készségek elmélyítése, tökéletesítése.
– Lehetőleg biztonságos hangindítás minden regiszterben.
– Szélsőséges dinamikák (ff, pp) megvalósítása, fokozott figyelemmel a szép hang és a tiszta intonáció megtartására.
– A befúvás szélsőséges helyzetei (ki– és befordítás).
– A trilla és egyéb díszítő elemek magasabb szintű, önálló alkalmazása.
– A laza, könnyed ujjtechnika kidolgozása.
– Hangsorok rendszeres gyakorlása a korábban megismert variációk szerint, 5#, 5b előjegyzésig.
– A tanuló önállóságának fejlesztése.
– A vibrato szerepe a zenei megvalósításban. A tanuló uralja a vibrato sebességét és amplitúdóját.
– Etűdök és skálák tempójának fokozása.
– Memóriafejlesztés: hosszabb terjedelmű műveken keresztül.
– Társas zenélés más hangszerekkel is (pl. vonós, fúvós, gitár stb.).
– Lapról játszás: az előző év nehézségi fokán.

& *Ajánlott tananyag*

- Jeney Zoltán: Fuvolaiskola II. (EMB 5458)
- Bántai – Kovács: Skálaiskola II. (EMB 8625)
- Bántai – Kovács: Válogatott etűdök fuvolára II. (EMB 8592)
- E. Köhler: Etűdök fuvolára op. 33I. (Zimmermann ZM 1090)
- M. Moyse: De la Sonorité (Leduc 18166))
- Das Flötenbuch Friedrich des Grossen (Breitkopf 5606)
- Romantikus Album (Bántai – Sipos) (EMB 6958)
- 3 Tambourin (Bántai – Sipos) (EMB 12574)
- 3 Polonaise (Bántai – Sipos) (EMB 13446)
- Hangversenydarabok fuvolára és zongorára (Szebenyi – Nagy) EMB 6958
- Népszerű előadási darabok fuvolára (Kovács L.) (EMB 12654)
- Bononcini: Táncok és szonáták II. (Máriássy) (EMB 13613)
- Marcello: 12 szonáta fuvolára op.2 I. (Máriássy) (EMB 13476)
- D. Scarlatti: Három szonáta (EMB 8958)
- Járdányi Pál: Szonatina (EMB 1371)
- Bárcsak volna fuvolám! (Csetényi Gyula) (AKKORDA–1019)
- Album of Sonatinas for young Flutists (Schirmer 44374)

- Telemann: F–dúr szonáta (Amadeus GM 666)
- Vivaldi: „Il pastor fido" 6 Sonaten für Querflöte und Basso continuo (Hortus Musicus 135)
- Quantz: Sonata in F–dur op. 3 no. 6 (Peters 9675)
- Lavigne: Drei Sonaten (Peters 9663)
- Debussy: A kis néger (EMB 7933)
- Jeney Zoltán: Fuvoladuók II. (EMB 6640)
- E. Köhler: Válogatott duók (Tősér) (EMB 13780)
- Telemann: Sechs Sonaten in Kanon (Hofmeister B.124)
- Hotteterre: Trio Sonatas I–II. (Musica Rara 1806, 1807
- Bengráf József: Magyar táncok a 18. századból fuvolára, gitárra és gordonkára (Pejtsik) (EMB 12804)
- Zempléni: Fuvolatrió (EMB 12807)

& *Követelmény*

– Az eddig megszerzett ismeretek és készségek önálló alkalmazása.
– Dúr és összhangzatos moll hangsorok hármashangzat–felbontásaikkal, tercmeneteikkel együtt, kotta nélkül.
– Nagyobb lélegzetű, különböző karakterű és tempójú, többféle technikai feladatot feldolgozó etűdök, műzenei példák megszólaltatása jellegüknek megfelelő tempóban.
– Barokk tánc vagy könnyebb szonáta tételpár stílusos, intonált előadása, kísérettel.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egy szabadon választott skála (alap + hármashangzat + felbontás + tercmenet),
– Egy különböző karakterű gyakorlat,
– Egy szonáta tételpár,
– Egy előadási darab kotta nélkül.
– 8-16 ütem terjedelmű, a 3. évfolyam nehézségi szintjének megfelelő zenei idézet lapról játéka.

---

6. évfolyam „B" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Ismeretek*

– Az eddig megszerzett ismeretek összefoglalása (különböző ritmusok, ütemfajták, ütemjelzések, tempójelzések, díszítések stb. átfogó, rendszerezett ismerete).
– Dúr és moll hangnemek 6#, 6*b* előjegyzésig, hármashangzat– és dominánsszeptim–felbontásokkal és tercmenetekkel együtt.
– Eltérő, sajátos stílusjegyek felismerése (stílusismeret).
– Tudatosítsuk a gyakorlás helyes módszerét.
– A játszott művek formai és szerkezeti elemzése.
– Kromatikus skála.
– A tanuló ismerje az előadási darabok szerzőit, zenei korszakokba helyezve.
– A zenei ízlés, stílus– és hangszínérzék, valamint a karakterek iránti érzékenység fejlesztése, a zenei fantázia kibontakozása.
A hangszerkezelés fejlesztése
– A hangindítás és hangbefejezés differenciálása, repetíció gyakoroltatása, tempójának fokozása (szimpla és dupla staccatóval is).
– Tartott hangok állandó vagy változó dinamikával, a jó hangminőség, a tiszta intonáció megtartásával.
– Valamennyi hangsor rendszeres gyakorlása a korábban megismert változatok szerint.
– Trilla–skála.
– A hallás és ritmusérzék továbbfejlesztése, a dinamikai, hangszínbeli és intonációs igényességre való törekedés.

– A céltudatos és hatékony gyakorlási módszer fejlesztése.
– A tanuló ismerje hangszerének intonációs hibáit és tudatosan korrigálja azokat.
– Tudatos zenei memorizálás.
– Rendszeres társas zenélés.
– Lapról játszás az előző év nehézségi fokán

& *Ajánlott tananyag*

- Bántai – Kovács: Válogatott etűdök fuvolára II. (EMB 8592)
- Eördögh J.: Középfokú technikai és olvasógyakorlatok I. (EMB 1801)
- E. Köhler: 25 Romantische Etüden für Flöte op. 66 (ZM 12240)
- M. Moyse: Exercises Journaliers pour La Flûte (Leduc 16638)
- M. Moyse: Cinquante Études Mélodiques op. 4 I. (Leduc 19480)
- M. Moyse: Vingt–Quatre Études Mélodiques avec variations (Leduc 18026)
- Das Flötenbuch Friedrich des Grossen (Breitkopf 5606)
- Hangversenydarabok fuvolára és zongorára (Szebenyi – Nagy) (EMB 2791)
- Népszerű előadási darabok fuvolára (Kovács L.) (EMB 12654)
- Romantikus album (Bántai – Sipos) (EMB 12350)
- 3 olasz arietta (Csetényi) (AKKORD A–1006)
- Bárcsak volna fuvolán! (Csetényi) (AKKORD A–1019)
- Händel: Hallei szonáták (Bántai – Máriássy) (EMB 5739)
- Händel: Hallei szonáták (EMB 7217)
- Händel: Elf Sonaten (DVfM 4003)
- Telemann: Sechs Sonaten in Kanon (Hofmeister B.124)
- Boismortier: Sechs Sonaten I–II. (Schott 5056, 5057)
- Boismortier: 6 szonáta op. 9 (Máriássy) (EMB 13350)
- Mozart: G–dúr szonáta K. 285/a (EMB 13067)
- Mozart: C–dúr szonáta K. 285/b (EMB 13011)
- Mozart: D–dúr szonáta K. 285 (EMB 13009)
- Mozart: A–dúr szonáta K. 298 (EMB 13010))
- Vivaldi: Concerto V. F–dur op. 10 (Schott FTR 83)
- Vivaldi: Concerto IV. G–dur op. 10 (Schott 41413)
- Rossini: Andante és Allegro (Eulenburg GM 209)
- Szervánszky: Szonatina (EMB 1372)

& *Az év végi vizsga anyaga*

– Egy szabadon választott skála + variációi,
– Egy etűd
– Egy tételpár vagy kamaramű.
– min. 16 ütem terjedelmű, a 5. évfolyam nehézségi szintjének megfelelő, díszítéseket, artikulációs jeleket is tartalmazó zenei idézet lapról játéka.

& ***Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után***

Az „A” tagozat végén

ε *A tanuló ismerje*

– a fuvola és a fafúvós hangszerek múltját, irodalmát,
– a hangszer teljes hangterjedelmét,
– a tudatos és helyes légzéstechnikát,
– a fuvola intonációs hibáit (és tudatosan korrigálja azokat),
– a dúr és moll hangnemeket 4 #, 4 b előjegyzésig,
– az egyszerűbb díszítések írásmódját és ritmusát,
– a vibrato szerepét a zenei megvalósításban,
– ismerje a tanult anyagban előforduló tempó– és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
– ismerje a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
– a jelentősebb fuvolás előadóművészeket.

ε *Legyen képes*

– a kiegyenlített és kifejező hang elérésére a tiszta intonáció megtartásával,
– a különböző hangindítások és hangbefejezések megvalósítására,
– a különböző nyelvütések (szimpla és dupla staccato) gyorsaságának fejlesztésére,
– az önálló hangolásra,
– a könnyebb technikai problémák elemző gyakorlására,
– a kottahű játékra és folyamatos, mérsékelt tempójú lapról olvasásra,
– hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogására,
– a különböző artikulációs előírások megszólaltatására (staccato, tenuto, legato, marcato stb.),
– egyenletes, pergő–technikához vezető ujjgyakorlatok fokozatos gyorsítására.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)

ε *A tanuló legyen képes*

– dúr és moll skálákat játszani 4 #, 4 b előjegyzésig, tercekkel, hármashangzat– és szimpla– és duplanyelvvel is, a játszott irodalom által megkövetelt dinamikák megvalósítására
– készségfejlesztő gyakorlatok hibátlan eljátszására (pl. Eördögh, Platonov stb.),
– nehezebb etűdök zenei és technikai megvalósítására (pl. Köhler op. 33–as és op. 66–os etűdsorozata),
– egy barokk szonáta lassú és gyors tételének eljátszására egyszerűbb díszítésekkel,
– hosszabb terjedelmű művek memorizálására (pl. Járdányi: Szonatina, Szervánszky: Szonatina stb.).

& ***A művészeti alapvizsga követelményei***

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama
Fuvola főtárgy
„A" tagozat: minimum 10 perc
„B" tagozat: minimum 15 perc

A vizsga tartalma

ε *„A" tagozat*

– Egy etűd vagy szólódarab, vagy technikai jellegű mű (Jeney: Fuvolaiskola II. kötet/56–85., Bántai: Válogatott etűdök II. kötet/12., Köhler: Etűdök op. 33 no. 1/1–3. nehézségi szintjén).

– Egy barokk szonátatétel; Marcello: d–moll szonáta, Telemann: F–dúr szonáta valamelyik tétele nehézségi szintjén.
– Egy előadási darab; Romantikus album, 3 Menüett, 3 Tambourin, Népszerű előadási darabok nehézségi szintjén.
Az etűd kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

ε *„B" tagozat*

– Két különböző karakterű etűd vagy szólódarab, vagy technikai jellegű mű; Platonov: 30 etűd 1–10., Köhler: Etűdök op.33 no. 1/1–5., Eördögh: Technikai és olvasógyakorlatok 1/1–4. nehézségi szintjén.
– Egy barokk szonáta tételpár; Händel: Hallei szonáták nehézségi szintjén.
– Egy karakterdarab vagy kamaramű; Járdányi Pál: Szonatina nehézségi szintjén.
A kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése

– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
– hangképzés,
– intonáció,
– hangszerkezelés,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– előadásmód,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

TOVÁBBKÉPZŐ ÉVFOLYAMOK „A" TAGOZAT

7. évfolyam „A" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Ismeretek*

– A ritmusértékek, ritmusképletek, ütemfajták, ütemjelzések átfogó, rendszerezett ismerete.
– Dúr és moll hangnemek 7#, 7b előjegyzésig.
– Eltérő, sajátos stílusjegyek felismerése, ezek megvalósítása (stílusismeret).
– Különböző korhű díszítésfajták megismerése.
– A zenei anyag kiválasztása az életkori sajátosságok figyelembevételével.
– Zenekari művek fuvolaszólamainak megismertetése.
– A játszott művek formai, szerkezeti elemzése.

ε *A hangszerkezelés fejlesztése*

– Az eddig megszerzett készségek állandó karbantartása és tökéletesítése.
– Skálák különböző kötésvariációkkal.
– A hallás és ritmusérzék fejlesztése, a dinamikai és hangszínbeli érzékenység és igényesség kialakítása.
– Az önállóság fejlesztése a gyakorlás módszerességében, az etűdökben és előadási darabokban felmerülő

problémák gyorsabb megoldása érdekében.
– Különböző díszítések korhű és stílusos alkalmazása.
– Memóriafejlesztés: a kotta nélküli játék gyakorlása.
– Társas zenélés: kamarazene.

& *Ajánlott tananyag*

- Eördögh J.: Középfokú technikai és olvasógyakorlatok I. (EMB 1801)
- Bántai – Kovács: Válogatott etűdök fuvolára III. (EMB 8593)
- E. Köhler: 25 Romantische Etüden für Flöte op. 66 (ZM 12240)
- Fuvolaetűdök középfokra (Jeney Zoltán) (EMB 12062)
- M. Moyse: De la Sonorité (Leduc 18166)
- Flötenetüden II. (Immanuel Lucchesi) (DVfM 31057)
- Fr. Vester: 50 weitere klassische Studien (UE 14672)
- Szemelvények zenekari művekből (Gyöngyössy) (EMB 12949)
- Boismortier: Sechs Suiten (Schott FTR 15)
- Telemann: Zwölf methodische Sonaten (Peters 13069)
- Kuhlau: 12 Caprices I–II. Ger. (Billaudot 1801, 1802)
- Das Frühbarokk (Máriássy) (EMB 13533)
- Das Italianische Barokk (Máriássy) (EMB 13534)
- Marcello: 12 szonáta fuvolára és basso continuóra I–II. (EMB 13476, 13477)
- Loeillet: 12 szonáta op. 4 I–IV. (EMB 12989– 12992)
- Loeillet: 12 szonáta op. 1 I–IV. (EMB 12638– 12641)
- Loeillet: 12 szonáta op. 3 I–IV. (EMB 13160– 13163)
- Vivaldi: D–dúr fuvolaverseny op. 10 (Il Cardellino) (EMB 7226)
- J. S. Bach: Suite no. 2 (h–moll) tánctételek (EMB 13185)
- Händel: Elf Sonaten (DVfM 4003)
- Pergolesi: Fuvolaverseny (G–dúr) (B.&H. 17502)
- Gluck: G–dúr fuvolaverseny (Amadeus BP 2061)
- Corelli: La Follia (Schott 43236)
- Czerny: Rondo facile et brillant (G–dur) (Kunzelmannn GM 831C)
- Benda: Sonata C–dur (Hofmeister 742)
- Mozart: D–dúr szonáta K. 285 (EMB 13009)
- Mozart: A–dúr szonáta K. 298 (EMB 13010)
- Telemann: Largo e vivace (4 fuvolára) (Edizioni Berben E. 1954 B.)
- Barokk mesterek variációi II. (Kállay) (EMB 14137)
- Boccherini: Menüett és variációk 4 fuvolára (BA 6888)

& *Követelmény*

– Az eddigi évfolyamokban elért színvonal megőrzése.
– Különböző karakterű etűdök megszólaltatása a jellegüknek megfelelő tempóban.
– Előadási darab (vagy kamaramű stb.) értelmes, tagolt, árnyalt megszólaltatása.
– E. Köhler: Etűdök op. 33 I. 5., 7., 9., vagy Bántai – Kovács: Válogatott etűdök II. 12–14., továbbá hasonló nehézségű zongorakíséretes darabok vagy kamaraművek.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egy skála,

– Egy etűd (pl. romantikus: Köhler op. 66–ból vagy Platonov: 30 etűdből) vagy más, azonos nehézségű gyakorlat,
– Egy szonáta tételpár
– Egy előadási darab vagy kamaramű.

---

8. évfolyam „A" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Ismeretek*

– A bonyolultabb felhangok ismerete.
– Kromatikus és egészhangú skálák.
– A játszott művekben előforduló tempójelzések, karakterjelzések, dinamikai és előadási jelek, zenei műszavak.
– Differenciáltabb hangnemi kitérések (pl. tercrokonság) felismertetése a tanár segítségével.
– Improvizáció különböző műfajokban (pl. 1–2 ütemes rövid zárlati kadenciák – futamok, hármashangzatok – rögtönzése).
– Ismerkedés a kortárs zenei irányzatokkal.

ε *A hangszerkezelés fejlesztése*

– Kromatikus és egészhangú skálák mérsékelt tempóban.
– Hármas nyelvütés (tripla staccato).
– A trillázás fejlesztése.
– Fokozott figyelem a hang szépségére, a hangminőség és vibrato összefüggésére.
– A nehezebb átfújások gyakorlása.
– A halk és gyors belélegzés továbbfejlesztése.
– A skálázás tempójának fokozása; a különböző figurációk egy levegőre (tudatos gazdálkodás a levegővel).
– Kortárs zenei irányzatok, technikai megoldások.
– A tudatos zenei memorizálás fejlesztése.
– Társas zenélés: kamarazene, zenekari játék.

& *Ajánlott tananyag*

- Eördögh J.: Középfokú technikai és olvasógyakorlatok II. (EMB 1838)
- Andersen: 24 etűd fuvolára (Kovács L.) (EMB 8520)
- E. Köhler: Etűdök fuvolára II. op. 33 (Pröhle) (EMB 8514)
- E. Köhler: 25 Romantische Etüden für Flöte op. 66 (ZM 12240)
- Tomaszewski: Wybor Etuid na Flet III. (PWM 6465)
- Fürstenau: 24 Etüden für Flöte (Hofmeister 7293)
- M. Moyse: De la Sonorité (Leduc 18166)
- Bellinzani: 4 szonáta (EMB 12792)
- Blavet: Szonáták (Fleury) (Rudall 585, 594, 597, 626, 632)
- Vanhal: G–dur Sonata (Panton 876)
- Veracini: 12 Sonaten I–IV. (Kolneder) (Peters 4965a, 4965b, 4965c, 4965d)
- Quantz: Flötenkonzert g–moll (Peters 12885)
- Telemann: f–moll Sonata (Amadeus GM 666)
- Kuhlau: 12 Capries I– II. (G. Billaudot 1801, 1802)
- Fiocco: Allegro (P. Paubon) (G. Billaudot G. 3190/b)
- Mozart: Rondo, D–dúr (Pröhle) (EMB 8521)
- Die zweite Halfte des 18. Jahrhunderts (Máriássy) (EMB 13536)

- Mozart: A–dúr Szonáta (Homolya) (EMB 13010)
- Rösler – Rosetti: D–dúr fuvolaverseny (Szebenyi) (EMB 3949)
- Hajdu M.: Magyar pásztordalok (EMB 1670)

& *Követelmény*

– Rendelkezzék a tanuló olyan bejátszási módszerrel, amelynek birtokában a jó befúvási érzetek rövid időn belül elérhetők.
– Technikai felkészültségének megfelelő etűdök kiválasztása és azok, lehetőleg hibátlan megszólaltatása.
– Képességeihez mért zenei anyag (kamaramű) igényes előadása.
– E. Köhler: Etűdök op. 66 kötetből, vagy Bántai – Kovács: Válogatott etűdök II. 46., vagy III. 9–10., továbbá hasonló nehézségű zongorakíséretes vagy kamaraművek.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egy skála,
– Egy etűd (pl. Köhler: op. 33 II. kötetből, Bántai – Kovács: Válogatott etűdök III. kötetből) vagy más, azonos nehézségű gyakorlat,
– Egy tételpár vagy kamaramű.

9. évfolyam „A" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Ismeretek*

– Az egészhangú és a kromatikus skála ismerete és ezek kombinációi.
– A művek lassú tételeinek zenei összefogása, zenei ívek felépítése, illetve lekerekítése.
– Romantikus zenei előadásmód.
– A zenei stílusérzék és a zenei fantázia fogalma.
– Tájékozódás a XX. század különböző stílusaiban.

ε *A hangszerkezelés fejlesztése*

– Nagyobb, nehezebb hangközök kötésének gyakorlása.
– A mély regiszter intenzitásának továbbfejlesztése.
– A hármas nyelvütés gyorsítása.
– Hangképzés nagy dinamikai különbségekkel.
– A memória szinten tartása.
– Társas zenélés: kamarazene, zenekari játék.

& *Ajánlott tananyag*

- E. Köhler: Etűdök fuvolára op. 33 II. (Pröhle) (EMB 8514)
- Andersen: 24 etűd fuvolára (Kovács L.) (EMB 8520)
- J. Chr. Bach: Sonata F–dur per flauto e cembalo (EMB 8977)
- Mozart: D–dúr szonáta (Homolya) (EMB 13009)
- M. Haydn: Fuvolaverseny (Vécsey) (EMB 2297)
- Hoffmeister: D–dúr fuvolaverseny (EMB 4274)
- Vivaldi: La notte (g–moll) op. 10 (EMB 1822)
- Boccherini: Concerto in D major (Rampal) (IMC 10017)
- Schubert: Téma variációkkal, B–dúr (Bántai – Sipos) (EMB 12573)
- Schumann: Három románc op. 94 (EMB 12841)
- Debussy: Syrinx, En bateau (Szebenyi) (EMB 8290)

- Farkas Ferenc: Bihari román táncok (EMB 958)
- G. Fauré: Pièces Cèlebres pour Flûte et Piano (Leduc 29002)
- Mozart: Sechs Duette op. 75 I–II. (Zimmermann 2260, 11340)
- Doppler: Duettino americain (Adorján) 2 flûte+piano (Billaudot G 3104B)
- Jean–Jean: Modern etüdök

& *Követelmények*

– Dúr és összhangzatos moll hangsorok, hármas– és négyeshangzat–felbontásokkal, tercmenetekkel kotta nélkül.
– Különböző karakterű etűdök megszólaltatása jellegüknek megfelelő tempóban;
– Lassú–gyors szonáta–, koncert– (vagy egyéb műből kiemelt) tételpár vagy hasonló terjedelmű más előadási darab ízléses, igényes előadása, kísérettel.
– Jártasság nehezebb ritmusképletekben
– Rendszeres társas zenélés más hangszerekkel, lehetőség szerint zenekari játék.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egy skála,
– Egy etűd (pl. Köhler: op. 33 III. kötetből, vagy a Fuvolaetűdök középfokra című kottából) vagy más, azonos nehézségű gyakorlat,
– Egy tételpár vagy kamaramű.

---

10. évfolyam „A" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Ismeretek*

– Az eddig tanult ismeretek összegzése.
– Modern zenei effektusok.
– Pergőnyelv.
– Bevezetés és ismertetés az újabb légzéstechnikák (körkörös légzés) fogalmáról, használatáról.
– A fuvola társhangszereinek és transzponálási módjainak ismerete (piccolo, altfuvola, basszusfuvola).
– Kitekintés a jazz és az értékes könnyűzene irányába.
– Alakuljon ki a tanulóban egy olyan értelmi és érzelmi kapcsolat a zenével, hogy a mindennapi zenélés életszükségletévé váljék.

ε *A hangszerkezelés fejlesztése*

– Az elsajátított hangszertechnikai ismeretek alárendelése az egyes művek zenei igényeinek.
– Az improvizációs készség lehetőségének kihasználása a játék örömének fokozására.
– Nehezebb kamaramű (vagy zenekari anyag) technikai problémáinak megoldása transzponálási lehetőségek kihasználásával.
– A tanuló lapról játék során érje el, hogy első látásra mind zeneileg, mind technikailag megfelelően játsszon el nem túl nehéz műveket.
– Társas zenélésnél az intonálás tisztaságában és az együttjátszás precizitásában tudjon magas színvonalon fuvolázni.
– Legyen alkalmas arra, hogy különböző együttesekben mindenki számára örömöt szerző játékot produkáljon.

& *Ajánlott tananyag*

- E. Köhler: Etűdök fuvolára op. 33 III. (Pröhle) (EMB 8515)
- E. Köhler: Virtuóz etűdök fuvolára op. 75 I. (EMB 8516)
- E. Köhler: Virtuóz etűdök fuvolára op. 75 II. (EMB 8517)
- Ittzés Gergely: Kettősfogások fuvolára (táblázat) saját kiadás
- Quantz: Capricien (Amadeus BP 2050)
- Ph. E. Bach: Szólószonáta fuvolára (Hofmeister 7141)
- A bécsi klasszikusok (Pröhle) (EMB 13537)
- Romantikus fuvolavirtuózok I–II. (EMB 13538, 13539)
- Fauré: Fantázia (Jeney Zoltán) (EMB 7675)
- Vivaldi: Concerto in do minore (Hartay – Nagy) (EMB 3770)
- F. Mendelssohn–Bartholdy: Rondo capriccioso (Bántai – Sipos) (EMB 13195)
- Quantz: Flötenconcerto G–dur (Peters 12981)
- Borne: Carmen–Fantasie (Kunzelmann GM 890)
- Schubert: Bevezetés és variációk az „Elszáradt virágok" témájára (EMB 13286)
- P. Csillag: Kavicsok szólófuvolára (EMB 13949)
- Devienne: Sechs Sonaten (Kunzelmann GM 877/a, b)
- Kuhlau: Three Trios op. 13 (Rampal) (IMC 2787)
- Devienne: Trio D–dur (Eulenburg 10005)
- E. Bozza: Trois pièces (pour 4 flûtes) (Leduc 25584)
- F.–K. Doppler: Magyar Fantázia op. 35 (Adorján) (2 fuvola, zongora) (Musica Rara 1275)
- Grieg: Ausgewählte Stücke aus Peer Gynt für 2 Flöten und Klavier (UE 30350)
- S. Joplin: The Entertainer für drei Flöten und Klavier (Amadeus BP 2411)
- J. Castérède: Flûtes en Vacances Quatre Pièces pour 3 flûtes (ad libitum 4 flûtes) (Leduc 23296)
- J. Haydn: Die Jahreszeiten für zwei Flöten (UE 18036)
- Mozart: Die Hochzeit des Figaro für 2 Flöten (UE 16773)
- Láng: Duo (EMB 4532)
- Bozza: Kvartett (Leduc 21318)

& *Követelmény*

– A tanuló a zenei anyagot életkorának, évfolyamának, egyéni képességeinek és készségeinek megfelelő szinten, kotta– és stílushűen, értelmesen tagolva, a zene folyamatát és összefüggéseit érzékeltetve, kifejezően szólaltassa meg.
– Jean–Jean: Modern etűdök, vagy Fuvolaetűdök középfokra, vagy Hangversenyetűdök fuvolára (Kovács L.), továbbá hasonló nehézségű zongorakíséretes darab vagy kamaramű.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egy skála,
– Egy etűd (pl. Andersen: 24 etűdből vagy Jean–Jean: Modern etűdökből) vagy más, azonos nehézségű gyakorlat,
– Egy tételpár vagy kamaramű.

TOVÁBBKÉPZŐ ÉVFOLYAMOK „B" TAGOZAT

7. évfolyam „B" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Ismeretek*

– A fuvolahang fizikai törvényszerűségei.
– Dúr és moll hangnemek 7#, 7b előjegyzésig.
– Kromatikus skála.
– A tempójelzések, karakterjelzések ismeretének bővítése.
– A ritmusértékek, ritmusképletek, ütemfajták, ütemjelzések átfogó, rendszerezett ismerete. További aszimmetrikus ütemek.
– Eltérő, sajátos stílusjegyek felismerése, ezek megvalósítása (stílusismeret).
– Különböző korok díszítésfajtáinak megismertetése.
– Barokk művek felépítése (szonáta, koncert).
– Szekvenciális szerkesztésmód a barokk művekben.

ε *A hangszerkezelés fejlesztése*

– A kialakult mechanizmusok továbbfejlesztése
– Hangszínbeli érzékenység és igényesség kialakítása.
– A nyelvindítás különböző módjai, a dinamika és az intonáció összefüggései.
– A rekeszizom tudatos működtetése, alkalmazása.
– Hangsorok különböző ritmikai variációkkal, változó kötésmódokkal, repetíciókkal, többféle hangerősségben.
– Trillaskálák a tanult hangnemekben.
– A vibrato, mint a zenei kifejezés egyik eszköze.
– A fuvolajátékkal kapcsolatos állóképesség fejlesztése, idejének növelése.
– Különböző díszítések korhű és stílusos alkalmazása.
– Önálló gyakorlási módszerek bővítése.
– Társas zene (kamarazene, zenekari játék).
– A lapról olvasási készség fejlesztése folyamatos tempóban.

& *Ajánlott tananyag*

- Eördögh J.: Középfokú technikai és olvasógyakorlatok I. (EMB 1801)
- Bántai – Kovács: Válogatott etűdök fuvolára III. (EMB 8593)
- E. Köhler: 25 Romantische Etüden für Flöte op. 66 (ZM 12240)
- Fuvolaetűdök középfokra (Jeney Zoltán) (EMB 12062)
- Szemelvények zenekari művekből (Gyöngyössy) (EMB 12949)
- Boismortier: Sechs Suiten (Schott FTR 15)
- Telemann: Zwölf Fantasien für Querflöte (Bärenreiter 2971)
- Telemann: Zwölf methodische Sonaten (Peters 13069)
- Kuhlau: 12 Caprices I–II. Ger. (Billaudot 1801, 1802)
- Das Frühbarokk (Máriássy) (EMB 13533)
- Das Italianische Barokk (Máriássy) (EMB 13534)
- Marcello: 12 szonáta fuvolára és basso continuóra I–II. (EMB 13476, 13477)
- Loeillet: 12 szonáta op. 3 I–IV. (EMB 13160– 13163)
- Vivaldi: „Il pastor fido” 6 Sonaten für Querflöte und basso continuo (Hortus Musicus 135)
- Vivaldi: D–dúr fuvolaverseny op. 10 (Il Cardellino) (EMB 7226)
- J. S. Bach: Suite no. 2 (h–moll) tánctételek (EMB 13185)
- Pergolesi: Fuvolaverseny (G–dúr) (B.&H. 17502)
- Gluck: G–dúr fuvolaverseny (Amadeus BP 2061)
- Corelli: La Follia (Schott 43236)
- Czerny: Rondo facile et brillant (G–dur) (Kunzelmannn GM 831C)
- Benda: Sonata C–dur (Hofmeister 742
- Mozart: D–dúr szonáta K. 285 (EMB 13009)

- Mozart: A–dúr szonáta K. 298 (EMB 13010)
- Popp – Moniuszko: A fonólányka (PWM 1179)
- Bartók Béla: Három csíkmegyei népdal (Szebenyi) (EMB 2142)
- Farkas Ferenc: Szonatina (EMB 5870)
- Decsényi János: Sonatina pastorale (EMB 2953)

& *Követelmény*

– Hangszínbeli érzékenység és igényesség kialakítása.
– A nyelvindítás különböző módjai, a dinamika és az intonáció összefüggései.
– Különböző díszítések stílusos alkalmazása
– A tanult daraboknak megfelelő tempók alkalmazása
– Nagyobb terjedelmű mű stílusos, biztonságos előadása

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egy skála,
– Egy etűd (pl. romantikus: Köhler op. 66–ból vagy Platonov: 30 etűdből) vagy más, azonos nehézségű gyakorlat,
– Egy szonáta tételpár vagy kamaramű.
– Egy előadási darab

---

8. évfolyam „B" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Ismeretek*

– A tanuló ismerje a négy zenei alapkaraktert: dolce, espressivo, risoluto, grazioso.
– A klasszikus zeneirodalom stílusainak jellemzői.
– A szonátaforma tematikus és hangnemi elemzése.
– Improvizáció különböző műfajokban (pl. 1–2 ütemes rövid zárlati kadenciák rögtönzése).
– Ismerkedés a XX. századi zene hangzásvilágával.
– Egészhangú skálák és kombinációi.
– Szűkített és bővített hármashangzatok.
– Nehezebb hangnemi kitérések önálló felismerése.

ε *A hangszerkezelés fejlesztése*

– A hangképzés eddig tanult elemeinek ismétlése, bővítése dinamikai követelményekkel.
– Kifejező hang, hangminőség, a vibrato gyakorlati megvalósítása.
– Nehezebb átfújások gyakorlása.
– A halk és gyors belégzés továbbfejlesztése.
– Tudatos gazdálkodás a levegővel.
– Laza, könnyed ujjtechnika.
– Az ujjak szinkronizálása.
– Hangsorok különböző tempókban, figurációkkal, hangközmenetekkel, harmóniafelbontásokkal (kromatikus és egészhangú skálákban is).
– Hármas nyelvütés.
– Trillák egyenletes és gyors tempóban.
– Tudatos zenei memorizálás.
– Társas zenélés különféle együttesekben.
– Lapról játszás: különös tekintettel a klasszikus irodalom zenei anyagára.

& *Ajánlott tananyag*

- Eördögh J.: Középfokú technikai és olvasógyakorlatok II. (EMB 1838)
- Andersen: 24 etűd fuvolára (Kovács L.) (EMB 8520)
- M. Moyse: Exercises Journalier pour la Flûte (Leduc 16638)
- Bellinzani: 4 szonáta (EMB 12792)
- Vanhal: G–dur Sonata (Panton 876)
- Veracini: 12 Sonaten I–IV. (Kolneder) (Peters 4965a, 4965b, 4965c, 4965d)
- Quantz: Flötenkonzert g–moll (Peters 12885)
- Telemann: f–moll Sonata (Amadeus GM 666)
- Kuhlau: 12 Capries I–II. (G. Billaudot 1801, 1802)
- Fiocco: Allegro (P. Paubon) (G. Billaudot G. 3190/b)
- Mozart: Rondo, D–dúr (Pröhle) (EMB 8521)
- Mozart: A–dúr Szonáta (Homolya) (EMB 13010)
- Rösler – Rosetti: D–dúr fuvolaverseny (Szebenyi) (EMB 3949)
- Hajdu M.: Magyar pásztordalok (EMB 1670)
- Corrette: Six sonatas op. 2 for 2 flute (Nova Music NM 165)
- Jeney Zoltán: Fuvoladuók I–III. (EMB 6562, 6640, 7816)
- J. Haydn: Sechs Duette (UE 18037–38)
- J. Haydn: Three Trios (for 3 flutes) (J. P. Rampal) (IMC 1958)
- C. Wanausek: 10 Miniaturen für 4 Flöten (Doblinger 05023)

& *Követelmény*

– Rendelkezzék a tanuló olyan bejátszási módszerrel, amelynek birtokában a jó befúvási érzetek rövid időn belül elérhetők.
– Technikai felkészültségének megfelelő etűdök kiválasztása és azok, lehetőleg hibátlan megszólaltatása.
– Képes legyen a tanuló a művek stílushű, igényes előadására.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egy skála,
– Egy etűd (pl. Köhler: op. 33 II. kötetből, Bántai – Kovács: Válogatott etűdök III. kötetből) vagy más, azonos nehézségű gyakorlat,
– Egy barokk szonáta tételpár vagy barokk kamaramű,
– Egy előadási darab.

---

9. évfolyam „B" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Ismeretek*

– A tempó– és dinamikai jelek bővebb ismerete.
– A zenei stílusérzék és a zenei fantázia fogalma.
– Lassú tételek zenei összefogása, zenei ívek felépítése, illetve lekerekítése.
– Romantikus művek (hangszeres dalok, karakterdarabok stb.) zenei előadásmódja.
– Társművészetek.
– Zenekari művek fuvolaszólamainak megismertetése.
– Pergőnyelv.

ε *A hangszerkezelés fejlesztése*

– Tartott hangok nagy dinamikai különbségekkel (pp, ff).
– A mély regiszter intenzitásának fokozása.
– Hangindítás, hangbefejezés és a nyelv szerepének kapcsolata.
– A hármas nyelvütés gyorsítása.
– Pergőnyelv az alsó regiszterben is.
– Nehezebb, nagyobb hangközök kötése.
– Valamennyi hangsor rendszeres gyakorlása élénk és egyenletes tempóban.
– A memória szinten tartása, felhasználva a nehezebb technikai feladatok gyakorlására.
– Társas zene, kamarazene, zenekari játék.
– A lapról játszás továbbfejlesztése a romantikus zenei anyagon.

& *Ajánlott tananyag*

- E. Köhler: Etűdök fuvolára op. 33 III. (Pröhle) (EMB 8515)
- Andersen: 24 etűd fuvolára (Kovács L.) (EMB 8520)
- M. Moyse: De la Sonorité (Leduc 18166)
- Händel: Elf Sonaten (DVfM 4003)
- C. Ph. E. Bach: 6 Sonaten (Zimmermann 1800)
- J. Chr. Bach: Sonata F–dur per flauto e cembalo (EMB 8977)
- Mozart: D–dúr szonáta (Homolya) (EMB 13009)
- M. Haydn: Fuvolaverseny (Vécsey) (EMB 2297)
- Hoffmeister: D–dúr fuvolaverseny (EMB 4274)
- Schubert: Téma variációkkal, B–dúr (Bántai – Sipos) (EMB 12573)
- Schumann: Három románc op. 94 (EMB 12841)
- Debussy: Syrinx, En bateau (Szebenyi) (EMB 8290)
- Farkas Ferenc: Bihari román táncok (EMB 958)
- G. Fauré: Pièces Cèlebres pour Flûte et Piano (Leduc 29002)
- G. Fauré: Berceuse op. 16, Berceuse op. 56, Pièce, Fantaisie op. 79 (Leduc 4229)
- Dávid: Szonáta (EMB 1867)
- Szervánszky: Szvit két fuvolára (EMB 2671)
- W. Fr. Bach: Sechs Duette I–II. (Breitkopf 5655, 5656)

& *Követelmény*

– A laza, könnyed ujjtechnika.
– Jártasság nehezebb ritmusképletekben.
– Rendszeres társas zenélés más hangszerekkel, lehetőség szerint zenekari játék.
– Érzékeny és igényes intonáció
– Hajlékony legato, technikailag biztonságos nyelvtechnika

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egy skála,
– Egy etűd
– Egy barokk szonáta tételpár
– Egy XX. századi mű

10. évfolyam „B" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Ismeretek*

– A megtanultak összegzése.
– A modern zenei effektusok.
– Glissando, üveghangok, a fuvola felhangrendszerére épülő segédfogások.
– Ismerkedés újabb légzéstechnikák (körkörös légzés) alapjaival.
– Korunk zenéjének intonációs és ritmikai sajátságai.
– A bartóki zene hangrendszerei.
– Kitekintés a jazz és az értékes könnyűzene irányába.
– A fuvola társhangszerei (piccolo, altfuvola, basszusfuvola) és transzponálási módja és ezek zenekari használata.

ε *A hangszerkezelés fejlesztése*

– Az elsajátított hangszertechnikai ismeretek a virtuozitás irányába.
– Biztos hangindítás és hangbefejezés minden regiszterben, többféle dinamikával.
– Üveghangok, él– és réshangok, frulláto–módok bővítése.
– Az improvizációs készség lehetőségének kihasználása a játék örömének fokozására.
– Nehezebb kamaramű (vagy zenekari anyag) technikai problémáinak megoldása a transzponálási lehetőségek kihasználásával.
– Memóriafejlesztés, koncentrálás hosszabb terjedelmű műveken keresztül.
– Társas zenélésnél az intonálás tisztaságában és az együttjátszás precizitásában tudjon magas színvonalon fuvolázni.
– A tanuló lapról játék során érje el, hogy első látásra mind zeneileg, mind technikailag megfelelően játsszon el műveket.

& *Ajánlott tananyag*

- E. Köhler: Etűdök fuvolára op. 33 III. (Pröhle) (EMB 8515)
- E. Köhler: Virtuóz etűdök fuvolára op. 75 I. (EMB 8516)
- Hangversenyetűdök fuvolára (Kovács L.) (EMB 12652))
- Jean–Jean: Modern etűdök (Leduc 24726)
- S. Karg–Elert: 30 Capricien op. 107 (Steingräber 2240)
- E. Bozza: Quators Études – Arabesques (Leduc 22830)
- Ittzés Gergely: Kettősfogások fuvolára (táblázat) saját kiadás
- Quantz: Capricien (Amadeus BP 2050)
- Ph. E. Bach: Szólószonáta fuvolára (Hofmeister 7141)
- Devienne: Konzert für Flöte und Orchestra (Szebenyi – Nagy) (EMB 4723)
- Fauré: Fantázia (Jeney Zoltán) (EMB 7675)
- F. Mendelssohn–Bartholdy: Rondo capriccioso (Bántai – Sipos) (EMB 13195)
- Kuhlau: Introductio e Rondo op. 98 (Billaudot MB 23178)
- P. Csillag: Kavicsok szólófuvolára (EMB 13949)
- Devienne: Sechs Sonaten (Kunzelmann GM 877/a, b)
- F.–K. Doppler: Magyar Fantázia op. 35 (Adorján) (2 fuvola, zongora) (Musica Rara 1275)
- P. Tschaikowsky: Danse des Mirlitons from Nut Cracker Suite (4 flûtes) (Symphony 691–24)
- Grieg: Ausgewählte Stücke aus Peer Gynt für 2 Flöten und Klavier (UE 30350)
- S. Joplin: The Entertainer für drei Flöten und Klavier (Amadeus BP 2411)
- J. Castérède: Flûtes en Vacances Quatre Pièces pour 3 flûtes (ad libitum 4 flûtes) (Leduc 23296)

- J. S. Bach: 15 kétszólamú invenció (UE 18030)
- Láng: Duo (EMB 4532)
- Bozza: Kvartett (Leduc 21318)

& *Követelmény*

– A kortárs zene notációjának és alapvető technikai megoldásainak ismerete (üveghangok, él– és réshangok, frulláto–módok)
– A technikai készségek virtuózabb fejlesztése.
– A tanuló a zenei anyagot kotta– és stílushűen, értelmesen tagolva, a zene folyamatát és összefüggéseit érzékeltetve, kifejezően szólaltassa meg.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egy skála,
– Egy etűd,
– Egy barokk szonáta tételpár vagy kamaramű,
– Egy előadási darab.

& *Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után*

„A" tagozat

ε *A tanuló legyen képes*

– a szép, kifejező hang tudatos megteremtésére,
– a tiszta intonációra,
– a hangszerét könnyedén kezelni,
– a levegő tudatos beosztására,
– hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogására,
– a nagyobb lélegzetű, összetett feladatokat tartalmazó etűdök eljátszására,
– a vibrato sűrűségének fokozására, az amplitúdó nagyságnak változtatására és helyes alkalmazására,
– a különböző zenei korok megkomponált stílushű díszítéseinek önálló alkalmazására,
– a technikai és zenei szempontból tudatos, elemző gyakorlásra, a pontos ritmus feltétel nélküli megtartására,
– az értelmes, tagolt, árnyalt előadásra,
– a legfontosabb zenei karakterek megjelenítésére,
– egyszerűbb javítási műveletek elvégzésére (pl. csavar meghúzása, rugó visszatétele, a hangolódugó folyamatos ellenőrzése stb.).

ε *A tanuló rendelkezzék*

– megfelelő hangszeres technikával
– olyan lapról olvasási készséggel, amely a kamarazenei és zenekari játékhoz szükséges,
– olyan bejátszási módszerrel, amelynek birtokában a jó befúvási érzetek rövid időn belül elérhetők,
– a tudásszintjének megfelelő önállósággal a játszandó művek kiválasztásánál.

A tanuló tudja alkalmazni

– a hang képzésének fizikai törvényszerűségeit (légzés, rekesz, felhangok stb.),
– a különböző artikulációs előírásokat (staccato, legato, tenuto, marcato stb.).

„B" tagozat (az „A" tagozat követelményein felül)

ε *A tanuló ismerje*

– a modem zenei effektusokat,
– az újabb légzéstechnikákat,
– a fuvola társhangszereit, azok transzponálási módjait,
– korunk zenéjének intonációs sajátosságait.

ε *Legyen képes*

– biztos hangindításra és –befejezésre,
– nehéz etűd virtuóz előadására (pl. Köhler: Etűdök fuvolára op. 33 III. kötet, Wehner: 12 nagy etűd vagy Jean–Jean: Modern etűdök),
– nehezebb előadási darab, kamaramű, zenekari szólam önálló zenei és technikai megoldására.

& *A művészeti záróvizsga követelményei*

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama
Fuvola főtárgy
„A" tagozat: minimum 10 perc
„B" tagozat: minimum 15 perc

A vizsga tartalma

ε *„A" tagozat*

– Egy etűd vagy szólódarab, vagy technikai jellegű mű; Bántai: Fuvolaetűdök III. kötet (EMB 8593, vagy Köhler: Etűdök op. 33 no. II. kötet (EMB 8514) nehézségi szintjén.
– Egy barokk szonáta két tétele, vagy egy barokk kamaramű; Marcello: a–moll szonáta, (EMB 12534), Telemann: C–dúr szonáta (EMB 13535), Händel: F–dúr szonáta nehézségi szintjén.
– Egy karakterdarab, vagy XX. századi mű; Fauré: Siciliano (EMB 7583), Doppler: Berceuse (EMB 12350), Mező Imre: Szvit (EMB 3358), Szervánszky Endre: Szonatina (EMB 1372) nehézségi szintjén.

A vizsgaanyagot az etűd és a kamaramű kivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

ε *„B" tagozat*

– Egy etűd vagy szólódarab, vagy technikai jellegű mű; Köhler: Etűdök op. 33 no. III. 1–5., (EMB 8514) Andersen: 24 etűd fuvolára/1. (EMB 8520); Hangversenyetűdök fuvolára c. gyűjtemény (EMB 12652) nehézségi szintjén.
– Egy barokk szonáta két tétele, vagy egy barokk kamaramű; Händel: Hat szonáta (EMB 13404), egy barokk triószonáta két tétele nehézségi szintjén.
– Egy XX. századi mű; Farkas: Bihari román táncok (EMB 958) nehézségi szintjén.

A vizsgaanyagot az etűd és a kamaramű kivételével kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése

– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
– hangképzés,
– intonáció,
– hangszerkezelés,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– előadásmód,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

& *A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök*

– Jó minőségű és állapotú, lehetőség szerint sima fejrésszel ellátott tanuló–hangszerek.
– Jól hangolt zongora, vagy pianínó.
– Legalább 2 db állítható magasságú kottaállvány.
– Teljes alakot visszaadó tükör.
– Metronóm.

KLARINÉT

1. A klarinéttanítás általános célja, feladatai

– a helyes légzés kialakítása,
– a kifejező klarinéthang elsajátíttatása,
– a kéz–, test–, fej–, hangszertartás lazaságának tudatosítása,
– a megismert mozgásmechanizmusok automatikussá tétele,
– a biztonságos hangszerkezelés kialakítása,
– a belső hallás fejlesztése,
– a ritmus alapérzetének biztonságos alkalmazása,
– rendszerezett zenei ismeretek átadása.

Ismertesse meg a tanulókkal

– a klarinét történetét,
– a klarinét társhangszereit (fafúvós hangszercsalád),
– a hangszer irodalmát,
– a jelentősebb alkotó– és előadóművészek munkásságát.

Tudatosítsa

– a helyes légzéstechnikára épülő ideális befúvási mód (ansatz) együttes használatát,
– a hangminőség, dinamika és intonáció összefüggéseit,
– a hangszer könnyed kezelését, a laza mozgásérzetek kialakítását,
– a klarinét hangképzésének fizikai törvényszerűségeit,
– a rendszeres és helyes gyakorlási módszer alapelveit,
– a kottahű játék – mint legfontosabb alapelv – pontos betartását.

Fejlessze a tanuló zenei képességeit

– hangszeres technikáját,
– improvizációs tevékenységét (kreativitását),
– lapról játszási készségét.

Ösztönözze a tanulót

– a lapról olvasási készség folyamatos, aktív művelésére.

Az egyes évfolyamok tanterve

ELŐKÉPZŐ ÉVFOLYAMOK

1. évfolyam

A hangszeres előkészítő elsősorban a képesség kibontakozását, a készségek felmérését szolgálja.

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Ismeretek*

– A hangszer részei, összeállításuk helyes módja, tisztítás, karbantartás. Nád felhelyezése.
– A helyes légzéstechnika ismertetése.
– A törzshangok olvasása és fogásai.
– Egyszerű ütemsúlyok, ritmusértékek.
– Módosítójelek, ismétlőjel, korona, a levegővétel jele.
– A játékmód és artikuláció alapfogalmai, kivéve staccato.
– A helyes gyakorlás és memorizálás módszereinek tanítása.

ε *A hangszerkezelés fejlesztése*

– A helyes légzéstechnika gyakoroltatása.
– Helyes test–, hangszer– és kéztartás kialakítása.
– A helyes befúvás, hangindítás és befejezés begyakorlása, a nyelv helyzete és szerepe.
– A megadott hangterjedelmen belül lehetőleg tisztán intonált, egészséges hang elérése.
– A helyes gyakorlás és memorizálás, fejlesztése.

& *Ajánlott tananyag*

- Kovács: Klarinétozni tanulok I. (EMB Z 12282)
- A szeretet dalai kl.–zg. „Alkotó Muzsikusok Társasága”
- Gallai Attila: A klarinétzene alapjai (Editio Tatabánya PZ 001)

& *Követelmény*

– A légzés, befúvás, hangindítás állandó ellenőrzése.
– A törzshangok biztonságos olvasása és fogásainak ismerete a tanult terjedelemben. Gyermekdalok, népdalok és egyéb dallamok megszólaltatása.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– három gyermekdal vagy népdal, illetve egyéb dallam kotta nélkül, a hangterjedelem minél teljesebb igénybevételével.

2. évfolyam

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Ismeretek*

– A hangszer részei, összeállításuk helyes módja, tisztítás, karbantartás.
– A nád szerepe és beállítása.
– A törzshangok ismeretének bővítése.
– A helyes légzéstechnika ismertetése.
– Egész, fél, negyed, nyolcad értékek és szünetjeleik. Nyújtópont, pontozott ritmusok.
– Módosítójelek, ismétlőjel, korona, a levegővétel jele.
– Alapvető játékmódok ismeretének bővítése, kivéve staccato

ε *A hangszerkezelés fejlesztése*

– A helyes légzéstechnika állandó gyakoroltatása.
– Helyes test–, hangszer– és kéztartás rögzítése.
– A helyes befúvás, hangindítás és befejezés gyakorlása, a nyelv helyzetének állandó kontrollja, rögzítése és szerepe.
– A megadott hangterjedelmen belül lehetőleg tisztán intonált, egészséges hang elérése.
– A helyes gyakorlás és memorizálás módjai.

& *Ajánlott tananyag*

- Klarinét ABC (Arany – Bakos – Meizl) OPI 1982
- Kovács: Klarinétozni tanulok I. (EMB Z 12282)
- A szeretet dalai kl.–zg. „Alkotó Muzsikusok Társasága”
- Gallai Attila: A klarinétzene alapjai (Editio Tatabánya PZ 001)

& *Követelmény*

– A légzés, befúvás, hangindítás állandó ellenőrzése.
– A törzshangok biztonságos olvasása és fogásainak ismerete a tanult terjedelemben.
– Gyermekdalok, népdalok és egyéb dallamok megszólaltatása.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Három gyermekdal vagy népdal, illetve egyéb dallam kotta nélkül, a hangterjedelem minél teljesebb igénybevételével.

ALAPFOKÚ ÉVFOLYAMOK „A” TAGOZAT

1. évfolyam„A” tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Ismeretek*

– A fafúvós hangszerek ismertetése, külső megjelenés, hangszín, hangmagasság (kezdőknél).
– A klarinét részei, összeállításuk helyes módja, tisztítás, karbantartás. Nád helyes felhelyezése.
– A törzshangok olvasása és fogásai.
– Egyszerű ütemsúlyok, ritmusértékek.
– Ismétlőjel, korona, levegővétel jele, módosítójelek.
– A dúr és moll érzet kialakítása, a hangsorok tudatosítása abszolút hangnévvel.
– A játékmód és artikuláció alapfogalmai, jelei, kivéve staccato.
– A szerkezet, tagolás alapfogalmai.
– A helyes gyakorlás és memorizálás különböző módjainak megismertetése.

ε *A hangszerkezelés fejlesztése*

– A helyes légzéstechnika állandó megalapozása, gyakoroltatása.
– A helyes test–, hangszer– és kéztartás kialakítása és folyamatos ellenőrzése.
– A helyes befúvás, hangindítás és elválasztás.
– A megadott hangterjedelmen belül lehetőleg tisztán intonált, szép hang elérése, kitartott hangok mf dinamikával.
– Dúr hangsor kotta nélkül,
– Társas zenélés.

& *Ajánlott tananyag*

- Balassa: Klarinétiskola I. (EMB Z 5503)
- Kovács: Klarinétozni tanulok I. (EMB Z 12282)
- Dudás L.: Klarinétiskola I. (Music Trade M 06)
- Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok I. (PWM 4550)

& *Követelmény*

– Jól beállított légzés, befúvás, hangindítás.
– A törzshangok olvasása és fogásainak ismerete a tanult terjedelemben.
– A hangsor ismerete és megszólaltatása kotta nélkül.
– Rövid, előjegyzést nem tartalmazó gyakorlatok, népdalok, gyermekdalok fél, negyed, nyolcad értékekkel, Kovács B.: Klarinétozni tanulok I/58; 68., Balassa – Berkes: Klarinétiskola I/21, 48 stb. nehézségi fokán.
– Előadási darabok (vagy népdalok), lehetőleg kísérettel. Pl. J. S. Bach: Parasztkantáta, W. A. Mozart: Francia gyermekdal (Klarinétalbum I.–Edition Music–Soft)

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül,
– Két gyakorlat a tanult hangterjedelem minél teljesebb igénybevételével,
– két népdal, illetve egyéb dallam kotta nélkül, lehetőleg zongorakísérettel.

---

2. évfolyam „A” tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Ismeretek*

– A hangterjedelem bővítése.
– Éles és nyújtott ritmus, nyújtópont, szinkópa.
– Felütés, csonkaütem.
– A dúr és moll hangsor szerkezete, a természetes, összhangzatos és dallamos moll. A hármashangzat fogalma.
– Az enharmónia fogalma.
– A szerkezet, tagolás alapfogalmai; (pl. motívum, sor, ütemsúly).
– A tanult művek formai elemzése a periódus kérdés–felelet viszonya.

ε *A hangszerkezelés fejlesztése*

– A légzéstechnika állandó ellenőrzése, tökéletesítése.
– Tartott hangok dinamikával.
– A hangindítás gyorsítása, repetíció a torok és nyelv lazaságának megőrzésével.
– A kéztartás és billentés állandó ellenőrzése, javítása.
– Dúr és összhangzatos moll hangsorok, valamint hármashangzat–felbontásaik kotta nélkül, a tanult hangterjedelem határáig.
– Hangsorok gyakorlása repetícióval.
– Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon.
– Társas zenélés.

& *Ajánlott tananyag*

- Balassa: Klarinétiskola I. (EMB 5503)
- Kovács: Klarinétozni tanulok I. (EMB 12282)
- Dudás L.: Klarinétiskola I. (Music Trade M 06)
- Perényi É: Klarinét–etűdök. (EMB 14300)
- Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok I. (PWM 4550)
- Pèrier: Le débutant clarinettiste (Leduc A. L. 19075)

& *Követelmény*

– Helyes alapon nyugvó légzés, befúvás, hangindítás.
– A hangok olvasása és fogásainak ismerete a tanult terjedelemben.
– A tanult hangsorok, valamint hármashangzat–felbontásaik ismerete és megszólaltatása kotta nélkül.
– Előjegyzés nélküli vagy 1 előjegyzésű gyakorlatok, népdalok, műzenei példák fél, negyed, nyolcad értékekkel, éles, nyújtott ritmussal vagy szinkópával, páros és páratlan lüktetéssel; a fenti hangterjedelem teljes igénybevételével; Perényi: Klarinét–etűdök: 17; 19. nehézségi fokán.
– 16–32 ütemes előadási darabok kulturált hangon, tagoltan, törekedve a tiszta intonációra, kísérettel. Pl. J. Brahms: Álommanó; M. Glinka: Air (Perényi: Repertoire 4., 5.)

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül,
– Két gyakorlat a hangterjedelem minél teljesebb igénybevételével,
– Két különböző karakterű előadási darab kísérettel, kotta nélkül (vagy egy előadási darab, és egy kamarazenei mű, lehetőleg tanuló közreműködésével).

3. évfolyam „A" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Ismeretek*

– A hangterjedelem bővítése a kisujj–billentyűknél mindkét fogásvariáció ismerete és alkalmazása.
– A tizenhatod érték és szünetjele, nyújtópont a nyolcad érték mellett, triola.
– A tanult művek formai elemzése: azonosság, hasonlóság, különbségek felismerése, a periódus kérdés–felelet viszonya.

ε *A hangszerkezelés fejlesztése*

– A légzéstechnika állandó javítása, a megfelelő támasz kialakítása.
– A játékmód, artikuláció további differenciálása, finomítása (portato, staccato stb.).
– A dinamika határainak kiterjesztése a tiszta intonáció megtartása mellett.
– A regisztерváltások finomítása a levegő megfelelő vezetésével; az egységes hangszín kialakítása.
– Differenciált hangindítás és a hang szép befejezésének gyakorlása.
– Dúr és összhangzatos moll hangsorok a tanult hangterjedelem alsó és felső határáig, hármashangzat–felbontások és tercmenetek, kotta nélkül.
– A skálázás tempójának fokozása különböző kötésekkel, repetíció. A belső hallás fejlesztése.
– Lapról játék az előző év anyagának nehézségi fokán.
– Társas zenélés.

& *Ajánlott tananyag*

- Balassa: Klarinétiskola I. (EMB 5503)
- Dudás L.: Klarinétiskola II. (Music Trade M 07)
- Kovács: Klarinétozni tanulok I. (EMB 12282)
- Perényi É.: Klarinét–etűdök (EMB 14300)
- Delécluse: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 2124)
- Giampieri: Raccolta di esercizi e studi (Ricordi ER 2183)
- Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok I. (PWM 4550)
- Périer: Le débutant clarinettiste (Leduc A. L. 19075)
- 100 Studien (G. Joppig – S. Trier) (Universal UE 18264)

& *Követelmény*

– A már megszerzett ismeretek és készségek helyes alkalmazása.
– A hangok olvasása és fogásainak ismerete a tanult terjedelemben.
– Dúr és összhangzatos moll hangsorok, valamint hármashangzat–felbontásaik ismerete és megszólaltatása, kotta nélkül.
– Mérsékelt tempójú, egyszerű ritmusképletekből álló, különböző karakterű gyakorlatok, műzenei példák biztonságos eljátszása a fenti hangterjedelemben, Perényi É.: Klarinét–etűdök 26; 32. nehézségi fokán.
– Több regisztert érintő előadási darabok stílusosan, tisztán intonálva, zongora– vagy egyéb hangszerkísérettel. Pl. Ch. W. Gluck: Boldog lelkek tánca (Klarinétalbum II.– Edition Music Soft), P. I. Csajkovszkij: Régi francia dal (Perényi: Repertoire 24)

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül,
– Egy etűd,

– Két különböző karakterű előadási darab kísérettel, kotta nélkül (vagy egy előadási darab, és egy kamarazenei mű, lehetőleg tanuló közreműködésével).

– Max. 8 ütemes, az 1. évfolyam nehézségi szintjének megfelelő zenei idézet lapról játszása

---

4. évfolyam „A" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Ismeretek*

– A hangterjedelem bővítése
– A legegyszerűbb segédfogások.
– A klarinét szerepe a különböző zenei műfajokban.
– A harmincketted és szünetjele, tizenhatod triola, többütemes szünetek.
– A legegyszerűbb díszítések: rövid és hosszú előke, paránytrilla.
– Dalforma (ABA), triós forma.
– Tempo I, dal Segno, Vi–de.
– A játszott előadási darabok stílusjegyeinek megismerése (pl. tánctípusok).

ε *A hangszerkezelés fejlesztése*

– A légzés–, nyelv– és ujjtechnika területén megszerzett ismeretek és készségek elmélyítése, tökéletesítése.
– Minden regiszterben kiegyenlített, telt hang kialakítására való törekvés.
– Hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogása.
– Dúr és összhangzatos moll hangsorok a tanult hangterjedelem alsó és felső határáig, kotta nélkül; hármashangzat felbontásokkal, tercmenetekkel.
– Skálázás különböző variációkkal: éles, nyújtott ritmusok, különféle kötések, repetíció.
– Az eddig megszerzett formai és szerkezeti ismeretek alkalmazása a művek előadásában.
– A lapról játék formailag és zeneileg igényes megvalósítása.
– Rendszeres társas zenélés vagy zenekari játék.

& *Ajánlott tananyag*

- Balassa: Klarinétiskola II. (EMB 5727)
- Kovács: Klarinétozni tanulok II. (EMB 13291)
- Perényi É.: Klarinét–etűdök (EMB 14300)
- Beekum: Upscale, Downscale 26 etűd (Harmonia H. U. 3465)
- Delécluse: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 21242)
- Giampieri: Raccolta di esercizi e studi (Ricordi ER 2183)
- Klosé: 45 artikulációs gyakorlat (Leduc A. L. 17089)
- Kratochvil: 66 etűd
- Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok II.(PWM 4594)
- Müller (I.): Etűdök (Ricordi 001 32700)
- Périer: Le débutant clarinettiste (Leduc A. L. 19075)
- 100 Studien (G. Joppig – S. Trier) (Universal UE 18264)

& *Követelmény*

– Az eddig megszerzett ismeretek és készségek önálló alkalmazása.
– A hangok olvasása és fogásainak ismerete kromatikusan a tanult terjedelemben.

– Dúr és összhangzatos moll hangsorok hármashangzat–felbontásaikkal, tercmeneteikkel együtt, kotta nélkül.
– Nagyobb lélegzetű, különböző karakterű és tempójú, többféle technikai feladatot feldolgozó etűdök, műzenei példák megszólaltatása; Kovács: Klarinétozni tanulok II/9; 15. Balassa: Klarinétiskola II/ 7; 13. nehézségi fokán.
– Nagyobb terjedelmű előadási darabok, tisztán intonálva, a mű stílusát és hangulatát tükröző előadásban, kísérettel. Pl. F. Schubert: Menuetto, G. Marie: Dal régi stílusban (Perényi: Repertoire 27., 19.)

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül,
– Két különböző karakterű és tempójú etűd,
– Egy tételpár vagy két különböző karakterű előadási darab kísérettel, kotta nélkül (vagy egy előadási darab, és egy kamarazenei mű, lehetőleg tanuló közreműködésével).

---

5. évfolyam „A" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Ismeretek*

– A klarinét kialakulása, fejlődése, sajátosságai (furata, átfúvása, transzponáló jellege stb.).
– A hangterjedelem bővítése a kisujj–billentyűknél mindkét fogásvariáció ismerete és alkalmazása.
– Bonyolultabb segédfogások, tisztítófogások.
– További díszítések: a trilla, utóka, kettős ékesítés (mordent) írásmódja.
– A négyeshangzatok fogalma, domináns– és szűkített szeptim–felbontások. A tanuló ismerje fel és játékában alkalmazza a különböző stílusjegyeket.
– Rondóforma, variációs forma, szonátaforma.

ε *A hangszerkezelés fejlesztése*

– A légzés–, nyelv– és ujjtechnika területén megszerzett ismeretek és készségek további elmélyítése.
– Minden regiszterben kiegyenlített, telt hang kialakítása.
– Hangindítások és hangbefejezések gyakorlása.
– Hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogása.
– Dúr és összhangzatos moll hangsorok a tanult hangterjedelem alsó és felső határáig, kotta nélkül; hármashangzat–, valamint domináns–, illetve szűkített szeptim–felbontásokkal, tercmenetekkel.
– Skálázás a korábban megismert módokon, különböző dinamikával, ritmikával és artikulációval.
– További díszítések: a trilla, utóka, kettős ékesítés (mordent) gyakorlása.
– A dinamikai árnyalás fejlesztése (crescendo, diminuendo).
– Az eddig megszerzett formai és szerkezeti ismeretek alkalmazása a művek előadásában.
– A lapról játék formailag és zeneileg igényes megvalósítása.
– Rendszeres társas zenélés vagy zenekari játék.

Ajánlott tananyag

- Balassa: Klarinétiskola II. (EMB 5727)
- Kovács: Klarinétozni tanulok II. (EMB 13291)
- Perényi É.: Klarinét etűdök (EMB 14300)
- Beekum: Upscale, Downscale 26 etűd (Harmonia H. U. 3465)
- Delécluse: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 21242)
- Giampieri: Raccolta di esercizi e studi (Ricordi ER 2183)
- Klosé: 45 artikulációs gyakorlat (Leduc A. L. 17089)
- Kratochvil: 66 etűd
- Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok II.(PWM 4594)
- Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok III. (PWM 4905)
- Müller (I.): Etűdök (Ricordi 00132700)
- Périer: Le débutant clarinettiste (Leduc A. L. 19075)
- 100 Studien (G. Joppig – S. Trier) (Universal UE 18264)

& *Követelmény*

– Az eddig megszerzett ismeretek és készségek önálló alkalmazása.
– A hangok olvasása és fogásainak ismerete kromatikusan a tanult terjedelemben.
– Dúr és összhangzatos moll hangsorok kotta nélkül; hármashangzat–felbontásokkal, tercmenetekkel.
– Nagyobb lélegzetű, különböző karakterű és tempójú, többféle technikai feladatot feldolgozó etűdök, műzenei példák megszólaltatása; Kovács: Klarinétozni tanulok II/13., 28., illetve Balassa: Klarinétiskola II/ 40., 56. nehézségi fokán.
– Nagyobb terjedelmű előadási darabok, tisztán intonálva, a mű stílusát és hangulatát tükröző előadásban, kísérettel. Pl. Beethoven: Sonatine; Ch.Dancla: Romance (Perényi É.: Repertoire 35., 39.)

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül,
– Egy etűd,
– Egy tételpár vagy két különböző karakterű előadási darab kísérettel, kotta nélkül (vagy egy előadási darab és egy kamarazenei mű, lehetőleg tanuló közreműködésével).
– 8-16 ütem terjedelmű, a 3. évfolyam nehézségi szintjének megfelelő zenei idézet lapról játéka.

---

6. évfolyam „A" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Ismeretek*

– A klarinét kialakulása, fejlődése, sajátosságai (furata, átfúvása, transzponáló jellege stb.)
– A klarinét szerepe a különböző zenei műfajokban.
– A hangok olvasása és fogásainak ismerete kromatikusan.
– Bonyolultabb segédfogások, tisztítófogások önálló alkalmazása.

ε *A hangszerkezelés fejlesztése*

– A légzés–, nyelv– és ujjtechnika területén megszerzett ismeretek és készségek további elmélyítése, tökéletesítése.
– Minden regiszterben kiegyenlített telt hang kialakítása.
– Ismerje a tanuló hangszerének intonációs hibáit és törekedjen javításukra.

– A megfelelő nád kiválasztásának szempontjai.
– Különböző hangindítások és hangbefejezések tökéletesítése a nyelv differenciált alkalmazásával.
– Hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogása.
– Dúr és összhangzatos moll hangsorok a tanult hangterjedelem alsó és felső határáig, kotta nélkül; hármashangzat–, valamint domináns–, illetve szűkített szeptim–felbontásokkal, tercmenetekkel.
– Kromatikus skálák.
– A lapról játék formailag és zeneileg további fejlesztése, igényes megvalósítása.
– Rendszeres társas zenélés és zenekari játék.

& *Ajánlott tananyag*

- Balassa: Klarinétiskola II. (EMB 5727)
- Kovács: Klarinétozni tanulok II. (EMB 13291)
- Perényi É.: Klarinét etűdök (EMB 14300)
- Beekum: Upscale, Downscale 26 etűd (Harmonia H. U. 3465)
- Delécluse: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 21242)
- Giampieri: Raccolta di esercizi e studi (Ricordi ER 2183)
- Klosé: 45 artikulációs gyakorlat (Leduc A. L. 17089)
- Kratochvil: 66 etűd
- Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok II.(PWM 4594)
- Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok III. (PWM 4905)
- Müller (I.): Etűdök (Ricordi 00132700)
- Périer: Le débutant clarinettiste (Leduc A. L. 19075)
- 100 Studien (G. Joppig – S. Trier) (Universal UE 18264)
- Gabucci: 60 Divertimenti (Ricordi E.R. 2541)

& *Követelmény*

– Az eddig megszerzett ismeretek és készségek önálló alkalmazása.
– A hangok olvasása és fogásainak ismerete kromatikusan a tanult terjedelemben.
– Dúr és összhangzatos moll hangsorok hármashangzat–felbontásaikkal, tercmeneteikkel együtt, kotta nélkül.
– Nagyobb lélegzetű, különböző karakterű és tempójú, többféle technikai feladatot feldolgozó etűdök, műzenei példák megszólaltatása; Kovács: Klarinétozni tanulok II/36., 75., illetve Balassa: Klarinétiskola II/ 55., 71; 81. nehézségi fokán.
– Nagyobb terjedelmű előadási darabok, tisztán intonálva, a mű stílusát és hangulatát tükröző előadásban, kísérettel. Pl. Donizetti: Concertino (Edition Music–Soft); Weber: Szonatina; Bärmann: Romance (Perényi: Repertoire 42.)

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül,
– Két különböző karakterű és tempójú etűd,
– Egy tételpár vagy két különböző karakterű előadási darab kísérettel, kotta nélkül (vagy egy előadási darab, valamint egy kamarazenei mű, lehetőleg tanuló közreműködésével).

ALAPFOKÚ ÉVFOLYAM „B” TAGOZAT

„B” tagozatra irányítható az a tanuló, aki az átlagot meghaladó zenei tehetséggel és hangszeres adottságokkal rendelkezik, valamint érdeklődése és szorgalma alkalmassá teszi arra, hogy megfeleljen a minőségben és mennyiségben magasabb követelményeknek.

A „B” tagozatos tanuló hangszeres játéka elsősorban hangminőségben, a hangszerkezelés biztonságában, virtuozitásban és az előadás kifejezőerejében haladja meg az „A” tagozaton tanulók szintjét!

2. évfolyam „B” tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Ismeretek*

– A hangterjedelem bővítése kromatikusan. A kisujj–billentyűknél mindkét fogásvariáció ismerete és alkalmazása.
– Éles és nyújtott ritmus, nyújtópont, szinkópa.
– Felütés, csonkaütem.
– Az enharmónia fogalma.
– A játékmód, artikuláció további differenciálása (portato stb.).
– A legegyszerűbb díszítések; rövid és hosszú előke; a trilla fogalma.
– A tanult művek formai elemzése, azonosság, hasonlóság, különbségek felismerése, a periódus kérdés–felelet viszonya.

ε *A hangszerkezelés fejlesztése*

– A légzéstechnika állandó tökéletesítése, megfelelő támasz kialakítása, állandó ellenőrzése.
– Tartott hangok különböző dinamikával: crescendo–decrescendo az intonáció változása nélkül.
– A hangindítás gyorsítása, repetíció, a torok és nyelv lazaságának megőrzésével.
– A kéztartás és billentés állandó ellenőrzése, javítása, az ujjmozgások lazítása trillák segítségével.
– Dúr és összhangzatos moll hangsorok, hármashangzat–felbontásaik kotta nélkül, a tanult hangterjedelem alsó és felső határáig.
– Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon.
– Társas zenélés: kíséretes előadási darabok, duók, triók.

& *Ajánlott tananyag*

- Balassa: Klarinétiskola I. (EMB Z 5503)
- Balassa: Klarinétiskola II. (EMB Z 5727)
- Kovács: Klarinétozni tanulok I. (EMB Z 12282)
- Kovács: Klarinétozni tanulok II. (EMB Z 13291)
- Dudás L.: Klarinétiskola I. (Music Trade M 06)
- Dudás L.: Klarinétiskola II. (Music Trade M 07)
- Perényi É.: Klarinét–etűdök (EMB 14300)
- Delécluse: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 21242)
- Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok I. (PWM 4550)
- Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok II. (PWM 4594)
- Périer: Le débutant clarinettiste (Leduc A. L. 19075)
- 100 Studien (G. Joppig – S. Trier) (Universal UE 18264)

& *Követelmény*

– Helyes alapon nyugvó légzés, befúvás, hangindítás.
– A hangok olvasása és fogásainak ismerete.
– Dúr és összhangzatos moll hangsorok, valamint hármashangzat–felbontásaik ismerete és megszólaltatása, kotta nélkül.
– Gyakorlatok, műzenei példák fél, negyed, nyolcad, tizenhatod értékekkel, éles, nyújtott ritmussal és szinkópával, páros és páratlan lüktetéssel; a fenti hangterjedelem teljes igénybevételével; Kovács: Klarinétozni tanulok I/196; 221;, illetve Balassa: Klarinétiskola I/.97. nehézségi fokán.
– Előadási darabok kotta nélkül, kulturált hangon, tagoltan, törekedve a tiszta intonációra – kísérettel. Pl. Mozart: Allegretto (Perényi: Repertoire 28.); Martini: Andantino (The Joy of Clarinet 14 –1967 Yorktown Music Press, Inc.)

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül,
– Két gyakorlat (a hangterjedelem minél teljesebb igénybevételével),
– Két különböző karakterű előadási darab kísérettel, kotta nélkül.

---

3. évfolyam „B" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Ismeretek*

– A klarinét kialakulása, fejlődése.
– A hangterjedelem bővítése kromatikusan. A tizenhatod érték és szünetjele, nyújtópont nyolcad érték mellett, triola.
– A legegyszerűbb segédfogások.
– A kromatikus skála fogalma, szekvenciák felépítése.
– Díszítések: paránytrilla, trilla és utóka.
– A játékmód, artikuláció finomítása, staccato.

ε *A hangszerkezelés fejlesztése*

– A légzéstechnika állandó ellenőrzése, szükség esetén javítása, a támasz automatikussá tétele.
– A dinamika határainak kiterjesztése a tiszta intonáció megtartása mellett.
– Regiszterváltások finomítása a levegő megfelelő vezetésével, az egységes hangszín kialakítása.
– Differenciált hangindítás és a hang szép befejezésének gyakorlása.
– Repetíció gyorsítása a torok és nyelv lazaságának megőrzésével.
– Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok a hangterjedelem alsó és felső határáig.
– Hármashangzat–, és tercmenetek, kotta nélkül.
–A skálázás tempójának fokozása különböző variációkkal: éles, nyújtott ritmusok, különféle kötések, repetíció.
– Lapról játék az előző év anyagának nehézségi fokán.
– Társas zenélés.

& *Ajánlott tananyag*

- Iskolák, gyakorlatok
- Balassa: Klarinétiskola II. (EMB 5727)
- Kovács: Klarinétozni tanulok II. (EMB 13291)
- Dudás L.: Klarinétiskola II. (Music Trade M 07)
- Perényi É.: Klarinét–etűdök (EMB 14300)
- Delécluse: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 21242)

- Giampieri: Raccolta di esercizi e studi (Ricordi ER 2183)
- Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok I. (PWM 4550)
- Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok II. (PWM 4594)
- Périer: Le débutant clarinettiste (Leduc A. L. 19075)
- 100 Studien (G. Joppig – S. Trier) (Universal UE 18264)

& *Követelmény*

– A már megszerzett ismeretek és készségek helyes alkalmazása.
– A hangok olvasása és fogásainak ismerete kromatikusan a tanult terjedelemben.
– Dúr és összhangzatos moll hangsorok és hármashangzat–felbontásaik, valamint tercmeneteik ismerete és megszólaltatása kotta nélkül.
– Különböző karakterű, nagyobb technikai képzettséget igénylő gyakorlatok, műzenei példák biztonságos eljátszása a fenti hangterjedelemben; bonyolultabb ütemfajták, ritmikai elemek, ritmusképletek alkalmazása; Kovács: Klarinétozni tanulok II/13., Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok I/21. Perényi: Klarinét–etűdök: 38. nehézségi fokán.
– Különböző regiszterekben mozgó előadási darabok stílusosan, tisztán intonálva, kotta nélkül, zongora– vagy egyéb hangszerkísérettel. Pl. Türk: Larghetto amoroso; Gluck: Ária (Perényi: Repertoire 29., 34.)

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül,
– Két különböző karakterű etűd,
– Két különböző karakterű előadási darab kísérettel, kotta nélkül,
– Max. 8 ütemes, az 1. évfolyam nehézségi szintjének megfelelő zenei idézet lapról játszása

---

4. évfolyam „B" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Ismeretek*

– A klarinét szerepe különböző zenei műfajokban.
– A hangterjedelem bővítése kromatikusan.
– Bonyolultabb segédfogások, tisztítófogások.
– A harmincketted és szünetjele, tizenhatod triola, többütemes szünetek.
– A négyeshangzatok fogalma, domináns– és szűkített szeptim–felbontások
– Dalforma (ABA), triós forma, szonátaforma.
– Tempo I, dal Segno, Vi–de.
– A játszott előadási darabok stílusjegyeinek megismerése (tánctípusok).

ε *A hangszerkezelés fejlesztése*

– A légzés–, nyelv– és ujjtechnika területén megszerzett készségek elmélyítése, tökéletesítése.
– Minden regiszterben kiegyenlített, telt hang kialakítása.
– Különböző hangindítások és hangbefejezések gyakorlása a nyelv differenciált alkalmazásával.
– A játékmód, artikuláció finomítása, staccato.
– Hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogása.
– Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok a tanult hangterjedelem alsó és felső határáig, hármashangzat–, valamint domináns–, illetve szűkített szeptim–felbontásokkal, tercmenetekkel, kotta nélkül.
– Az eddig megszerzett formai és szerkezeti ismeretek alkalmazása a művek előadásában.
– Rendszeres társas zenélés vagy zenekari játék.

& *Ajánlott tananyag*

- Iskolák, gyakorlatok
- Balassa: Klarinétiskola II. (EMB 5727)
- Kovács: Klarinétozni tanulok II. (EMB 13291)
- Perényi É.: Klarinét–etűdök (EMB 14300)
- Beekum: Upscale, Downscale 26 etűd (Harmonia H. U. 3465)
- Delécluse: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 21242)
- Giampieri: Raccolta di esercizi e studi (Ricordi ER 2183)
- Klosé: 45 artikulációs gyakorlat (Leduc 17089)
- Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok I. (PWM 4594)
- Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok II. (PWM 4905)
- Müller (I.): Etűdök (Ricordi 001 32700)
- Périer: 331 mechanikus napi gyakorlat (Leduc A. L. 18035)
- 100 Studien (G. Joppig – S. Trier) (Universal UE 18264)

& *Követelmény*

– Az eddig megszerzett ismeretek és készségek önálló alkalmazása.
– A hangok olvasása és fogásainak ismerete kromatikusan a tanult terjedelemben.
– Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok hármas– és négyeshangzat–felbontásaikkal, tercmeneteikkel, kotta nélkül.
– Nagyobb lélegzetű, különböző karakterű és tempójú, többféle technikai problémát feldolgozó etűdök megszólaltatása, Perényi: Klarinét–etűdök: 60; 74. nehézségi fokán.
– Lassú–gyors szonáta–, koncert– (vagy egyéb műből kiemelt) tételpár, vagy hasonló terjedelmű más előadási darab ízléses, igényes előadása kotta nélkül, kísérettel. Pl. K. Stamitz: Rondo (Klarinétmuzsika – EMB Z. 7919); W. A. Mozart: Larghetto (Perényi: Repertoire 33.)

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül,
– Két különböző karakterű és tempójú etűd,
– Egy tételpár vagy két különböző karakterű előadási darab kísérettel, kotta nélkül.

5. évfolyam „B" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Ismeretek*

– A hangterjedelem bővítése kromatikusan.
– További segédfogások és tisztítófogások.
– Kvintola, szextola, kettős nyújtópont.
– A szűkített szeptimek hangjainak enharmonikus átértékelése.
– A kettős ékesítés (mordent) írásmódja.
– Rondóforma, variációs forma.
– Különböző stílusjegyek megismerése.

ε *A hangszerkezelés fejlesztése*

– A légzés–, nyelv– és ujjtechnika területén megszerzett ismeretek és készségek elmélyítése, tökéletesítése.
– Minden regiszterben kiegyenlített, telt hang kialakítására való törekvés.
– Különböző hangindítások és hangbefejezések gyakorlása a nyelv differenciált alkalmazásával.
– Hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogása.
– Dúr és összhangzatos moll hangsorok a tanult hangterjedelem alsó és felső határáig kotta nélkül; hármashangzat–, valamint domináns–, illetve szűkített szeptim–felbontásokkal, tercmenetekkel.
– A kettős ékesítés (mordent) gyakorlati megvalósítása.
– Rendszeres társas zenélés vagy zenekari játék.

& *Ajánlott tananyag*

- Balassa: Klarinétiskola II. (EMB Z 5727)
- Kovács: Klarinétozni tanulok II. (EMB Z 13291)
- Perényi É.: Klarinét–etűdök (EMB Z 14300)
- Beekum: Upscale, Downscale 26 etűd (Harmonia H. U. 3465)
- Delécluse: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 21242)
- Giampieri: Raccolta di esercizi e studi (Ricordi ER 2183)
- Klosé: 45 artikulációs gyakorlat (Leduc A. L. 17089)
- Kratochvil: 66 etűd
- Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok II. (PWM 4594)
- Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok III. (PWM 4905)
- Müller (I.): Etűdök (Ricordi 001 32700)
- Périer: Le débutant clarinettiste (Leduc A. L. 19075)
- Perényi: Klarinét etűdök (EMB 14300)
- 100 Studien (G. Joppig – S. Trier) (Universal UE 18264)

& *Követelmény*

– Az eddig megszerzett ismeretek és készségek önálló alkalmazása.
– A hangok olvasása és fogásainak ismerete kromatikusan a tanult terjedelemben.
– Dúr és összhangzatos moll hangsorok hármashangzat–felbontásaikkal, tercmeneteikkel együtt, kotta nélkül.
– Nagyobb lélegzetű, különböző karakterű és tempójú, többféle technikai feladatot feldolgozó etűdök, műzenei példák megszólaltatása; Kovács: Klarinétozni tanulok II/ 28; 59; 67. Perényi: Klarinét–etűdök: 70; 76. nehézségi fokán.
– Nagyobb terjedelmű előadási darabok, tisztán intonálva, a mű stílusát és hangulatát tükröző előadásban, kísérettel. Pl. Glinka: Vocalise; Barat: Szláv dal (Music–Soft)

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül,
– Két különböző karakterű és tempójú etűd,
– Egy tételpár vagy két különböző karakterű előadási darab kísérettel, kotta nélkül (vagy egy előadási darab és egy kamarazenei mű, lehetőleg tanuló közreműködésével).
– 8-16 ütem terjedelmű, a 3. évfolyam nehézségi szintjének megfelelő zenei idézet lapról játéka.

---

6. évfolyam „B" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Ismeretek*

– A hangterjedelem bővítése kromatikusan.
– A ritmusértékek, ritmusképletek, ütemfajták átfogó, rendszerezett ismerete.
– Díszítések korhű, stílusos alkalmazása.
– A (kora)klasszikus versenyművek felépítése, jellegzetességei.
– A megfelelő nád kiválasztásának szempontjai.
A hangszerkezelés fejlesztése
– A légzés, ujj– és nyelvtechnika további tökéletesítése.
– Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok minél nagyobb hangterjedelemben, hármashangzat–, valamint domináns–, illetve szűkített szeptim–felbontásokkal, tercmenetekkel, kotta nélkül.
– Kromatikus skála.
– Rendszeres kamarazenélés vagy zenekari játék.

& *Ajánlott tananyag*

- Balassa: Klarinétiskola II. (EMB Z 5727)
- Kovács: Klarinétozni tanulok II. (EMB Z 13291)
- Perényi É.: Klarinét–etűdök (EMB Z 14300)
- Beekum: Upscale, Downscale 26 etűd (Harmonia H. U. 3465)
- Delécluse: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 21242)
- Giampieri: Raccolta di esercizi e studi (Ricordi ER 2183)
- Klosé: 45 artikulációs gyakorlat (Leduc A. L. 17089)
- Kratochvil: 66 etűd
- Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok II. (PWM 4594)
- Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok III. (PWM 4905)
- Müller (I.): Etűdök (Ricordi 001 32700)
- Périer: Le débutant clarinettiste (Leduc A. L. 19075)
- Perényi: Klarinét etűdök (EMB 14300)
- 100 Studien (G. Joppig – S. Trier) (Universal UE 18264)
- Gabucci: 60 Divertimenti (Ricordi 2541)

& *Követelmény*

– Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok, hármashangzat–, valamint domináns–, illetve szűkített szeptim–felbontásokkal, tercmenetekkel, kotta nélkül, Kromatikus skála.
– Etűdök Jean–Jean: Etűdök I. (Leduc 24740) Klose: Napi gyakorlatok (15 etűd:1.) (Leduc A.L.06400) nehézségi szintjén

– Versenymű tételek és előadási darabok. Pl. Stamitz: B–dúr klarinétverseny (EMB 8993), Donizetti: Concertino. (Peters 8206), Debussy: Kis néger (EMB 7933); Klose: Fantázia (a Perényi: Repertoire gyűjteményben 45. EMB 14406) nehézségi szintjén

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül, (hármashangzat–, valamint domináns–, illetve szűkített szeptim–felbontásokkal, tercmenetekkel.)
– Két különböző karakterű és tempójú etűd,
– Egy tételpár vagy két különböző karakterű előadási darab kísérettel, kotta nélkül (vagy egy előadási darab és egy kamarazenei mű, lehetőleg tanuló közreműködésével).

& *Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után*

Az „A" tagozat végén

ε *A tanuló ismerje*

– a klarinét és a fafúvós hangszerek múltját, irodalmát,
– a hangszer teljes hangterjedelmét,
– a tudatos és helyes légzéstechnikát,
– a klarinét intonációs hibáit (és tudatosan korrigálja azokat),
– a dúr és moll hangnemeket 4 #, 4 b előjegyzésig,
– egyszerűbb ékesítések írásmódját és ritmusát,
– a tanult anyagban előforduló tempó– és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
– a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
– a jelentősebb klarinétos előadóművészeket.

ε *Legyen képes*

– a kiegyenlített és kifejező hang elérésére a tiszta intonáció megtartásával,
– a különböző hangindítások és hangbefejezések megvalósítására,
– a különböző nyelvütések gyorsaságának fejlesztésére,
– az önálló hangolásra,
– a könnyebb technikai problémák elemző gyakorlására,
– a kottahű játékra és folyamatos, mérsékelt tempójú lapról olvasásra,
– hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogására,
– a különböző artikulációs előírások megszólaltatására (staccato, tenuto, legato, marcato stb.),
– egyenletes, pergő–technikához vezető ujjgyakorlatok fokozatos gyorsítására.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)

ε *A tanuló legyen képes*

– dúr és moll skálákat játszani 4 #, 4 b előjegyzésig, a 6. osztálynak megfelelő variációkkal
– szélsőséges dinamikák megvalósítására,
– készségfejlesztő gyakorlatok hibátlan eljátszására,
– nehezebb etűdök zenei és technikai megvalósítására,
– hosszabb terjedelmű művek memorizálására.

& *A művészeti alapvizsga követelményei*

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

Klarinét főtárgy
„A" tagozat: minimum 10 perc
„B" tagozat: minimum 15 perc

A vizsga tartalma

„A" tagozat

– **Két különböző karakterű etűd vagy technikai jellegű mű; Perényi Éva: Klarinétetűdök 60–tól (EMB14300), Kovács Béla: Klarinétozni tanulok II: 13., 28. (EMB13291) nehézségi szintjén.**
– **Két különböző stílusú és műfajú előadási darab, melyek közül az egyik lehet kamaraműis; Dancla: Románc (Perényi Éva–Perényi Péter: Repertoár 39 EMB14406.), Weber: Sonatina Perényi Éva–Perényi Péter: Repertoár 44 (EMB14406), Haydn: Szent Antal korál (200 év klarinétmuzsikája – Barokk– EMB 13971) nehézségi szintjén.**

Az etűd és a kamaraműkivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat

– **Két különböző karakterű etűd vagy technikai jellegű mű; Perényi Éva: Klarinétetűdök 86–tól, (EMB 14300) Kovács Béla: Klarinétozni tanulok II.: 36., 46., 59., 75. (EMB 13291); Jean–Jean I: 2. nehézségi szintjén.**
– **Két különböző stílusú és műfajú előadási darab, melyek közül az egyik lehet kamaraműis; Bärmann: Románc, Debussy: Kis néger, Mozart: Sonatina (EMB 8291), Mendelssohn: Dal szöveg nélkül (Berkes: Előadási darabok klarinétra és zongorára II. kötetből a 9–es, EMB 13972), Donizetti: Concertino II. tétel (Peters 8206), Kocsár Miklós: Ungaresca (EMB 5991) nehézségi szintjén.**

Az etűd és a kamaraműkivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése

– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
– hangképzés,
– intonáció,
– hangszerkezelés,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– előadásmód,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

TOVÁBBKÉPZŐ ÉVFOLYAMOK „A" TAGOZAT

A továbbképző évfolyamok eléréséig a tanulók tudásszintje között képességeik, teherbírásuk és szorgalmuk alapján jelentős különbség alakulhat ki. Ez a különbség a továbbképző évfolyamokon egyéb elfoglaltságaiktól, gyakorlási idejüktől, érdeklődési körüktől függően tovább növekedhet. Zenetanulásuk

iránya és célja is eltérhet; vagy az egyéni hangszertudás tökéletesítése, vagy a kamarazenei, illetve zenekari játék fejlesztése kerül előtérbe.

7. évfolyam „A" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Ismeretek*

– A hangterjedelem további bővítése.
– A ritmusértékek, ritmusképletek, ütemfajták átfogó, rendszerezett ismerete.
– Ismerje a tanuló hangszerének intonációs hibáit és tudatosan javítsa azokat.
– A megfelelő nád kiválasztásának szempontjai és a nád alakításának legalapvetőbb módjai.
– Különböző díszítések korhű és stílusos alkalmazása.
– Az önálló muzsikáláshoz szükséges tájékozottság megszerzése a klarinét szóló– és kamarazene–irodalmában.

ε *A hangszerkezelés fejlesztése*

– Az alsó fokon megszerzett készségek állandó karbantartása és tökéletesítése.
– Az önálló játék fejlesztése a megtanulandó etűdök, előadási darabok gyakorlásakor felmerülő problémák megoldására.
– Hangolás lehetőleg önállóan.
– A tanuló igényének felkeltése a tudatos hangképzésre.
– Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok hangzatfelbontásokkal, hangközmenetekkel, kotta nélkül.
– A technikai készségek állandó fejlesztése.
– Rendszeres társas zenélés más hangszerekkel is; lehetőség szerint zenekari játék.

& *Ajánlott tananyag*

- Balassa: Klarinétiskola II. (EMB Z 5727)
- Kovács: Klarinétozni tanulok II. (EMB Z 1329)
- Beekum: Upscale, Downscale 26 etűd (Harmonia H. U. 3465)
- Delécluse: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 21242)
- Gabucci: 20 studi di medio difficolta (Ricordi ER 2169)
- Gambaro: 20 caprices (Leduc A. L. 20942)
- Jean–Jean: Progresszív és melodikus etűdök I.(Leduc A. L. 17348)
- Klosé: 30 etűd (Leduc A. L. 7233)
- Klosé: 45 artikulációs gyakorlat (Leduc A. L. 17089)
- Klosé: Napi gyakorlatok (Leduc A. L. 6400)
- Kratochvil: 66 etűd
- Kröpsch: Etűdök I. (C. F. Sshmidt Musicverlag, Heilbronn 457–460)
- Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok II. (PWM 4594)
- Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok III. (PWM 4905)
- Müller (I.): Etűdök (Ricordi 001 32700)
- Périer: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 18845)
- Périer: 331 mechanikus napi gyakorlat (Leduc A. L. 18035)
- 100 Studien (G. Joppig – S. Trier) (Universal UE 18264)
- Baermann (C.): Napi gyakorlatok (Skálaiskola) (Hofmeister 6018)

& *Követelmény*

– Hangok olvasása és fogásainak ismerete kromatikusan a tanult terjedelemben.
– Dúr és összhangzatos moll hangsorok, hármas– és négyeshangzat–felbontásokkal, tercmenetekkel kotta nélkül.
– Különböző karakterű etűdök megszólaltatása jellegüknek megfelelő tempóban; Klosé: Napi gyakorlatok (15 etűd)/1., Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok I/42. nehézségi szintjén.
– Lassú–gyors szonáta–, koncert– (vagy egyéb műből kiemelt) tételpár vagy hasonló terjedelmű más előadási darab ízléses, igényes előadása, kísérettel; kamaraműklarinétszólamának biztonságos eljátszása. Pl. Telemann: Szonatina no. 3, Debussy: A lenhajú lány (Kocsis – Berkes: Későromantika), J. E. A. Koželuch: Esz–dúr klarinétverseny nehézségi szintjén.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egy skála,
– Egy etűd,
– Két különböző karakterű előadási darab kísérettel, lehetőleg kotta nélkül (vagy egy előadási darab, valamint egy kamarazenei mű, lehetőleg tanuló közreműködésével).

---

8. évfolyam „A" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Ismeretek*

– A hangterjedelem további bővítése.
– A ritmusértékek, ritmusképletek, ütemfajták átfogó, rendszerezett ismerete.
– A megfelelő nád önálló kiválasztása és alakítása.
– Különböző díszítések korhű és stílusos alkalmazása.
– Az önálló muzsikáláshoz szükséges tájékozottság megteremtése a klarinét szóló– és kamarazene–irodalmában.
– Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok hangzatfelbontásokkal, hangközmenetekkel, kotta nélkül.
– Kromatikus skálák.
– A tanuló önállóságának fejlesztése a megtanulandó etűdök, előadási darabok gyakorlásakor.

ε *A hangszerkezelés fejlesztése*

– A hangszeres készségek állandó karbantartása és tökéletesítése, valamint fejlesztése a megtanulandó etűdök, előadási darabok gyakorlásakor felmerülő problémák megoldására.
– Hangolás a tanár segítsége nélkül.
– Ismerje a tanuló hangszerének intonációs hibáit és tudatosan javítsa azokat.
– A tanuló igényének felkeltése a tudatos hangképzésre.
– A skálák és etűdök tempójának fokozása.
– Rendszeres társas zenélés más hangszerekkel is; lehetőség szerint zenekari játék.

& *Ajánlott tananyag*

- Balassa: Klarinétiskola II. (EMB Z 5727)
- Kovács: Klarinétozni tanulok II. (EMB Z 13291)
- Beekum: Upscale, Downscale 26 etűd (Harmonia H. U. 3465)
- Delécluse: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 21242)
- Gabucci: 20 studi di medio difficolta(Ricordi ER 2169)
- Gambaro: 20 caprices (Leduc A. L. 20942)

- Jean–Jean: Progresszív és melodikus etűdök I.(Leduc A. L. 17348)
- Jean–Jean: Progresszív és melodikus etűdök II. (Leduc A. L. 17446)
- Klosé: 45 artikulációs gyakorlat (Leduc A. L. 17089)
- Klosé: Karakterisztikus etűdök (Leduc A. L. 5963)
- Klosé: Napi gyakorlatok (Leduc A. L. 6400)
- Kratochvil: 66 etűd
- Kröpsch: Etűdök I. (C. F. Sshmidt Musicverlag, Heilbronn. 457–460)
- Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok III. (PWM 4905)
- Müller (I.): Etűdök (Ricordi 001 32700)
- Périer: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 18845)
- Périer: 331 mechanikus napi gyakorlat (Leduc A. L. 18035)
- Wiedemann: Gyakorlatok IV. (Breitkopf EB 4234)
- Baermann (C.): Napi gyakorlatok (Skálaiskola) (Hofmeister 6018)

& *Követelmény*

– Hangok olvasása és fogásainak ismerete kromatikusan a tanult terjedelemben.
– Dúr és összhangzatos moll hangsorok, hármas– és négyeshangzat–felbontásokkal, tercmenetekkel kotta nélkül.
– Különböző karakterű etűdök megszólaltatása jellegüknek megfelelő tempóban; Klosé: Napi gyakorlatok (15 etűd)/1., Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok I/42. nehézségi szintjén.
– Lassú–gyors szonáta–, koncert– (vagy egyéb műből kiemelt) tételpár vagy hasonló terjedelmű más előadási darab ízléses, igényes előadása, kísérettel; kamaramű klarinétszólamának biztonságos eljátszása. Pl. Telemann: Szonatina no. 3, Debussy: A lenhajú lány (Kocsis – Berkes: Későromantika), J. E. A. Koželuch: Esz–dúr klarinétverseny nehézségi szintjén

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egy skála,
– Egy etűd,
– Két különböző karakterű előadási darab kísérettel, lehetőleg kotta nélkül (vagy egy előadási darab, valamint egy kamarazenei mű, lehetőleg tanuló közreműködésével).

---

9. évfolyam „A" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Ismeretek*

– A hangterjedelem további bővítése
– Különböző díszítések.
– Az eddig megszerzett ismeretek átfogó rendszerezése.
– A hangszer intonációs hibáinak ismerete.
– A klarinét irodalmának minél szélesebb körű ismerete, tájékozódás korunk zenéjében.

ε *A hangszerkezelés fejlesztése*

– A már megszerzett készségek állandó karbantartása és tökéletesítése.
– A tanuló hangszeres játékának önálló kontrollálása, javítása.
– Hangolás a tanár segítsége nélkül.
– Különböző díszítések korhű és stílusos alkalmazása.
– A hangképzés fejlesztése a zenei karakterek minél kifejezőbb megszólaltatásához.
– Állandó törekvés a tiszta intonációra.

– Önálló nádválasztás és alakítás.
– Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok hangzatfelbontásokkal, hangközmenetekkel, kotta nélkül.
– Kromatikus és egészhangú skálák.
– A skálák és etűdök tempójának fokozása.
– Rendszeres társas zenélés más hangszerekkel is; lehetőség szerint zenekari játék.

& *Ajánlott tananyag*

- Balassa: Klarinétiskola II. (EMB Z 5727)
- Kovács: Klarinétozni tanulok II. (EMB Z 13291)
- Beekum: Upscale, Downscale 26 etűd (Harmonia H. U. 3465)
- Delécluse: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 21242)
- Gabucci: 20 studi di medio difficolta (Ricordi ER 2169)
- Gambaro: 20 caprices (Leduc A. L. 20942)
- Jean–Jean: Progresszív és melodikus etűdök II. (Leduc A. L. 17446)
- Klosé: Karakterisztikus etűdök (Leduc A. L. 5963)
- Klosé: Napi gyakorlatok (Leduc A. L. 6400)
- Kratochvil: 66 etűd
- Kröpsch: Etűdök I. (C. F. Schmidt Musicverlag Heilbronn 457–460)
- Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok IV. (PWM 4906)
- Müller (I.): Etűdök (Ricordi 001 32700)
- Périer: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 18845)
- Périer: 331 mechanikus napi gyakorlat (Leduc A. L. 18035)
- Wiedemann: Gyakorlatok V. (Breitkopf EB 4235)
- 100 Studien (G. Joppig – S. Trier) (Universal UE 18264)
- Baermann (C.): Napi gyakorlatok (Skálaiskola) (Hofmeister 6018)

& *Követelmény*

– Hangok olvasása és fogásainak ismerete kromatikusan a tanult terjedelemben.
– Dúr és összhangzatos moll hangsorok, hármas– és négyeshangzat–felbontásokkal, tercmenetekkel kotta nélkül.
– Különböző karakterű etűdök megszólaltatása jellegüknek megfelelő tempóban; Klosé: Napi gyakorlatok (15 etűd)/1., Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok I/42. nehézségi szintjén.
– Lassú–gyors szonáta–, koncert– (vagy egyéb műből kiemelt) tételpár vagy hasonló terjedelmű más előadási darab ízléses, igényes előadása, kísérettel; kamaramű klarinétszólamának biztonságos eljátszása. Pl. Telemann: Szonatina no. 3, Debussy: A lenhajú lány (Kocsis – Berkes: Későromantika), J. E. A. Koželuch: Esz–dúr klarinétverseny nehézségi szintjén

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egy skála,
– Egy etűd,
– Két különböző karakterű előadási darab kísérettel, lehetőleg kotta nélkül (vagy egy előadási darab, valamint egy kamarazenei mű, lehetőleg tanuló közreműködésével).

---

10. évfolyam „A" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Ismeretek*

– Korunk zenéjében előforduló bonyolultabb ritmusképletek ismerete.
– A helyes vibrato fogalma.
– Kromatikus és egész hangú skála.
– Különböző díszítések korhű és stílusos alkalmazása.
– A különböző transzpozíciók ismertetése.

ε *A hangszerkezelés fejlesztése*

– Tökéletes alapfunkciók megszerzése, automatizálása.
– A vibrato gyakorlása.
– Önálló hangolás.
– A tanuló igényének felkeltése a minél árnyaltabb, kifejezőbb hang megvalósítására.
– A hangszer intonációs hibáinak tudatos javítása.
– Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok hangzatfelbontásokkal, hangközmenetekkel, kotta nélkül, egyénileg kialakított figurációkkal, a technika további fejlesztése érdekében.
– Kromatikus és egészhangú skálák gyakorlása.
– Társas zenélés, zenekari gyakorlat.

& *Ajánlott tananyag*

- Balassa: Klarinétiskola II. (EMB Z 5727)
- Kovács: Klarinétozni tanulok II. (EMB Z 13291)
- Beekum: Upscale, Downscale 26 etűd (Harmonia H. U. 3465)
- Delécluse: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 21242)
- Gabucci: 20 studi di medio difficolta (Ricordi ER 2169)
- Gambaro: 20 caprices (Leduc A. L. 20942)
- Jean–Jean: Progresszív és melodikus etűdök I. (Leduc A. L. 17348)
- Jean–Jean: Progresszív és melodikus etűdök II. (Leduc A. L. 17446)
- Klosé: Karakterisztikus etűdök (Leduc A. L. 5963)
- Klosé: Napi gyakorlatok (Leduc A. L. 6400)
- Kratochvil: 66 etűd
- Kröpsch: Etűdök I. (C. F. Schmidt Musicverlag Heilbronn 457–460)
- Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok IV. (PWM 4906)
- Müller (I.): Etűdök (Ricordi 001 32700)
- Périer: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 18845)
- Périer: 331 mechanikus napi gyakorlat (Leduc A. L. 18035)
- Wiedemann: Gyakorlatok IV. (Breitkopf EB 4234)
- Wiedemann: Gyakorlatok V. (Breitkopf EB 4235)
- Wiedemann: Gyakorlatok VI.(Breitkopf EB 4236)
- 100 Studien (G. Joppig – S. Trier) (Universal UE 18264)
- Kovács: Mindennapi skálagyakorlatok (EMB Z 8852)
- Baermann (C.): Napi gyakorlatok (Skálaiskola) (Hofmeister 6018)

& *Követelmény*

– Dúr és összhangzatos moll hangsorok, hármas– és négyeshangzat–felbontásokkal, tercmenetekkel, kromatikus skála kotta nélkül.
– Különböző karakterű etűdök megszólaltatása jellegüknek megfelelő tempóban; Klosé: Napi gyakorlatok (15 etűd)/1., Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok I/42. nehézségi szintjén.
– Lassú–gyors szonáta–, koncert– (vagy egyéb műből kiemelt) tételpár vagy hasonló terjedelmű más előadási darab ízléses, igényes előadása, kísérettel; kamaramű klarinétszólamának biztonságos

eljátszása. Pl. Telemann: Szonatina no. 3, Debussy: A lenhajú lány (Kocsis – Berkes: Későromantika), J. E. A. Koželuch: Esz–dúr klarinétverseny nehézségi szintjén

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egy skála,
– Egy etűd,
– Két különböző karakterű előadási darab kísérettel, lehetőleg kotta nélkül (vagy egy előadási darab, valamint egy kamarazenei mű, lehetőleg tanuló közreműködésével).

TOVÁBBKÉPZŐ ÉVFOLYAMOK „B" TAGOZAT

7. évfolyam „B" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Ismeretek*

– A ritmusértékek, ritmusképletek, ütemfajták átfogó, rendszerezett ismerete.
– Díszítések korhű, stílusos alkalmazása.
– A (kora)klasszikus versenyművek felépítése, jellegzetességei.
– A megfelelő nád kiválasztása és a nád alakítás alapvető módjai.
– A hangszer intonációs problémáinak ismerete és tudatos javítása.
– A klarinét szóló–és kamarazene irodalmának minél átfogóbb ismerete.

ε *A hangszerkezelés fejlesztése*

– Hangolás a tanár segítsége nélkül.
– Nád kiválasztás, nád igazítás.
– A hangterjedelem bővítése kromatikusan.
– A tanuló igényének fejlesztése a tudatos hangképzésre.
– A légzés, ujj– és nyelvtechnika további tökéletesítése.
– Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok, minél nagyobb hangterjedelemben, hármashangzat–, valamint domináns–, illetve szűkített szeptim–felbontásokkal, tercmenetekkel, kotta nélkül.
– Kromatikus skála.
– Rendszeres kamarazenélés vagy zenekari játék.

& *Ajánlott tananyag*

- Delécluse: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 21242)
- Gambaro: 20 caprices (Leduc A. L. 20942)
- Jean–Jean: Progresszív és melodikus etűdök I. (Leduc A. L. 17348)
- Klosé: 45 artikulációs gyakorlat (Leduc A. L. 17089)
- Klosé: Napi gyakorlatok (Leduc A. L. 6400)
- Kröpsch: Etűdök I. (C. F. Schmidt Musicverlag, Heilbronn 457)
- Müller (I.): Etűdök (Ricordi 001 32700)
- Périer: 331 Mechanikus napi gyakorlat (Leduc A. L. 18035)
- Baermann (C.): Napi gyakorlatok (Skálaiskola) (Hofmeister 6018)

& *Követelmény*

– A hangok olvasása és fogásainak ismerete a tanult hangterjedelem határain belül.
– Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok, hármashangzat–, valamint domináns–, illetve szűkített szeptim–felbontásokkal, tercmenetekkel, kotta nélkül.
– Etüdök – Jean–Jean: Etűdök I/1–13–ig. Kröpsch: Etűdök I/1–105–ig – nehézségi szintjén.
– Versenymű tételek, szonáták, előadási darabok Stamitz: B–dúr klarinétverseny, Hoffmeister: Esz–dúr szonáta, Mozart: Larghetto nehézségi szintjén.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egy szabadon választott skála kotta nélkül,
– Két különböző karakterű és tempójú etűd,
– Egy tételpár vagy két különböző karakterű előadási darab kísérettel, kotta nélkül.

---

8. évfolyam „B" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Ismeretek*

– Az eddig megszerzett ismeretek átfogó rendszerezése.
– A hangszer intonációs hibáinak tudatosítása.
– Akusztikus intonáció.
– A különböző transzpozíciók fogalma.
– A leggyakrabban használt díszítések, ékesítések önálló alkalmazása.
– Az önálló muzsikáláshoz szükséges tájékozottság megszerzése a klarinét szóló– és kamarazene–irodalmában.
– A nád alakításának legalapvetőbb tudnivalói.

ε *A hangszerkezelés fejlesztése*

– Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok, minél nagyobb hangterjedelemben, hármashangzat–, valamint domináns–, illetve szűkített szeptim–felbontásokkal, terc– és kvartmenetekkel, kotta nélkül.
– Kromatikus skála.
– A skálázás tempójának növelése.
– Teljes etűdsorozatok elvégzése.
– Az előadás kifejezőerejének fokozása.
– Rendszeres kamarazenélés vagy zenekari játék.

& *Ajánlott tananyag*

- Bach: l5 etűd (Hegedűszonáták) (Leduc A. L. 21245)
- Bozza: 12 etűd (Leduc A. L. 21300)
- Gambaro: 20 caprices (Leduc A. L. 20942)
- Jean–Jean: Progresszív és melodikus etűdök I. (Leduc A. L. 17348)
- Jean–Jean: Progresszív és melodikus etűdök II. (Leduc A. L. 17446)
- Klosé: Napi gyakorlatok (Leduc A. L. 6400)
- Kröpsch: Etűdök I. (C. F. Schmidt Musicverlag, Heilbronn 457)
- Müller (I.): Etűdök (Ricordi 001 32700)
- Baermann (C.): Napi gyakorlatok (Skálaiskola) (Hofmeister 6018)
- Périer: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 18845)
- Périer: 331 Mechanikus napi gyakorlat (Leduc A. L. 18035)

- Baermann (C.): Napi gyakorlatok (Skálaiskola) (Hofmeister 3018)

& *Követelmény*

– Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok, hármashangzat–, valamint domináns–, illetve szűkített szeptim–felbontásokkal, tercmenetekkel, kotta nélkül, Kromatikus skála.
– Etűdök Jean–Jean: Etűdök I. Kröpsch: Etűdök I. nehézségi szintjén
– Versenymű tételek, szonáták, előadási darabok Krommer: Esz–dúr klarinétverseny, Donizetti: Concertino, Honegger: Szonatina Bartók: Három csíkmegyei népdal nehézségi szintjén

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egy szabadon választott skála kotta nélkül,
– Két különböző karakterű és tempójú etűd,
– Egy tételpár, vagy két különböző karakterű előadási darab kísérettel kotta nélkül.

---

9. évfolyam „B" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Ismeretek*

– A hangterjedelem bővítése.
– Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok, kiegészítve kvint hangközeikkel is.
– A nádfaragási ismeretek bővítése.
– A ritmusértékek, ritmusképletek, ütemfajták átfogó, rendezett ismerete. Különböző ékesítések.

ε *A hangszerkezelés fejlesztése*

– Tökéletes alapfunkciók kialakítása.
– Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok, minél nagyobb hangterjedelemben, az előző évben megszokott módon, kiegészítve kvint hangközeikkel is; kotta nélkül.
– Skálázás egyénileg kialakított figurációkkal.
– A hangszer intonációs hibáinak tudatos javítása.
– Különböző ékesítések korhű és stílusos alkalmazása.
– A klarinét irodalmának minél szélesebb körű ismerete, tájékozódás korunk zenéjében.
– A zenei kifejezőkészség fejlesztése.
– Rendszeres kamarazenélés vagy zenekari játék.

& *Ajánlott tananyag*

- Bach: 15 etűd (Hegedűszonáták) (Leduc A. L. 21245)
- Bitsch: 12 etűd (Leduc A. L. 21842)
- Bozza: 12 etűd (Leduc A. L. 21300)
- Cavallini: Caprices I. (Leduc A. L. 20981)
- Cavallini: Caprices II. (Leduc A. L. 20533)
- Gambaro: 20 caprices (Leduc A. L. 20942)
- Jean–Jean: Progresszív és melodikus etűdök II. (Leduc A. L. 17446)
- Jean–Jean: Progresszív és melodikus etűdök III. (Leduc A. L. 17490)
- Klosé: 30 etűd Leduc (A. L. 07233)
- Kröpsch: Etűdök I–II. (C. F. Schmidt Musicverlag, Heilbronn. 458)
- Périer: 20 könnyű etűd (Leduc A. L. 18845)

- Baermann (C.): Napi gyakorlatok (Skálaiskola) (Hofmeister 3018)

& *Követelmény*

– Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok, hármashangzat–, valamint domináns–, illetve szűkített szeptim–felbontásokkal, terc– és kvartmenetekkel, kotta nélkül,Kromatikus skála.
– Etűdök – Jean–Jean: Etűdök II. 21–33 Kröpsch: Etűdök II. 272 – nehézségi szintjén.
– Versenyműtételek, szonáták, előadási darabok – Stamitz: Esz–dúr klarinétverseny, Saint–Saëns: Szonáta, Kovács: Hommages – nehézségi szintjén.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egy szabadon választott skála kotta nélkül,
– Két különböző karakterű és tempójú etűd,
– Egy tételpár vagy két különböző karakterű előadási darab kísérettel, kotta nélkül.

---

10. évfolyam „B" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Ismeretek*

– Glissando.
– A vibrato helyes kivitelezése.
– Ismerkedés a klarinétcsalád egyéb tagjaival.
– Tájékozottság a klarinét szóló– és kamarairodalmában.

ε *A hangszerkezelés fejlesztése*

– Tökéletes alapfunkciók rögzítése, automatizálása.
– A vibrato és glissando gyakorlása.
– Az összes dúr és moll skála az előző évben megszokott módon, kotta nélkül.
– Skálázás egyénileg kialakított figurációkkal.
– Egészhangú skálák.
– A technikai és zenei megvalósítás összhangjának fejlesztése.
– Rendszeres kamarazenélés vagy zenekari játék.

& *Ajánlott tananyag*

- Bach: Csellószvitek (Leduc A. L. 23508)
- Bach: l5 etűd (Hegedűszonáták) (Leduc A. L. 21245)
- Bitsch: 12 etűd (Leduc A. L. 21842)
- Cavallini: Caprices I. (Leduc A. L. 20981)
- Cavallini: Caprices II. (Leduc A. L. 20533)
- Jean–Jean: Progresszív és melodikus etűdök II. (Leduc A. L. 17446)
- Jean–Jean: Progresszív és melodikus etűdök III. (Leduc A. L. 17490)
- Klosé: 30 etűd (Leduc A. L. 7233)
- Klosé: Karakterisztikus etűdök (Leduc A. L. 5963)
- Kröpsch: Etűdök IV. (C. F. Schmidt Musicverlag, Heilmronn 460)
- Paganini: 17 Caprices (Leduc A. L. 21204)
- Kovács: Mindennapi skálagyakorlatok (EMB Z 8852)
- Baermann (C.): Napi gyakorlatok (Skálaiskola) (Hofmeister 6018)

& *Követelmény*

– Az összes dúr és moll skála hármashangzat–, domináns–, illetve szűkített szeptim–felbontásokkal, terc–, kvart– és kvintmenetekkel.
– Etűdök – Jean–Jean: Etűdök II. Kröpsch: Etűdök II. Klosé: Karakterisztikus etűdök – nehézségi szintjén
– Versenymű tételek, szonáták, előadási darabok – Weber: Concertino, Poulenc: Szonáta – nehézségi szintjén

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egy szabadon választott skála kotta nélkül,
– Két különböző karakterű és tempójú etűd,
– Egy tételpár vagy két különböző karakterű előadási darab kísérettel, kotta nélkül.

& *Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után*

Az „A" tagozat végén

ε *A tanuló legyen képes*

– a szép, kifejező hang tudatos megteremtésére,
– a tiszta intonációra,
– a hangszerét könnyedén kezelni,
– a levegő tudatos beosztására,
– hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogására,
– a nagyobb lélegzetű, összetett feladatokat tartalmazó etűdök eljátszására,
– a különböző zenei korok megkomponált, stílushű díszítéseinek kottából való lejátszására,
– a technikai és zenei szempontból tudatos, elemző gyakorlásra, a pontos ritmus feltétel nélküli megtartására,
– az értelmes, tagolt, árnyalt előadásra,
– a legfontosabb zenei karakterek megjelenítésére,
– egyszerűbb javítási műveletek elvégzésére (pl. csavar meghúzása, rugó visszatétele).

ε *A tanuló rendelkezzék*

– megfelelő hangszeres technikával,
– olyan lapról olvasási készséggel, amely a kamarazenei és zenekari játékhoz szükséges,
– olyan bejátszási módszerrel, amelynek birtokában a jó befúvási érzetek rövid időn belül elérhetők,
– a tudásszintjének megfelelő önállósággal a játszandó művek kiválasztásánál.

ε *A tanuló tudja alkalmazni*

– a hang képzésének fizikai törvényszerűségeit (légzés, rekesz, felhangok stb.),
– a különböző artikulációs előírásokat (staccato, legato, tenuto, marcato stb.).

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)

ε *A tanuló ismerje*

– a modem zenei effektusokat,
– a társhangszereit, azok transzponálási módjait,
– korunk zenéjének intonációs sajátosságait.

ε *Legyen képes*

– biztos hangindításra és befejezésre,
– nehéz etűd virtuóz előadására,
– nehezebb előadási darab, kamaraműű, zenekari szólam önálló zenei és technikai megoldására.

& *A művészeti záróvizsga követelményei*

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama
Klarinét főtárgy
„A" tagozat: minimum 10 perc
„B" tagozat: minimum 15 perc

A vizsga tartalma

„A" tagozat

– Két etűd, vagy technikai jellegű mű; Klosé: Karakterisztikus etűdök (Leduc 05963), Jean–Jean: Etűdök I. **(Leduc) nehézségi szintjén;**
– **Két különböző stílusú és műfajú zongorakíséretes előadási darab, vagy kamaraműű; Wagner: Adagio, Barat: Szláv dal, Donizetti: Concertino I–II. tétel (Peters), Niels Gade: Fantáziadarab op. 43., Draskóczy: Korondi táncok (EMB 12064); kamaraművek: Pleyel: Duók: I–II., Devienne: Concertino 2 klarinétra és zongorára (EMB 8687) Stamitz: Kettősverseny(EMB 6046) nehézségi szintjén.**

A vizsgaanyagot az etűd és a kamaraműű kivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat

– **Két etűd, vagy technikai jellegű mű; Klosé: Napi gyakorlatok (Leduc), Klosé: Karakterisztikus etűdök (Leduc), Jean–Jean: Etűdök I.(Leduc) nehézségi szintjén.**
– **Két különböző stílusú és műfajú zongorakíséretes előadási darab, vagy kamaraműű; Danzi: Szonáta, Stamitz: Esz–dúr koncert (Leduc), Weiner: Csűrdöngölő (EMB 8292), Dimler: B–dúr klarinétverseny, Wasilenko: Keleti táncok, Weber: Variáció op. 33 (Peters); kamaraművek: Kreutzer: Duók, Pleyel: Duók I–II. nehézségi szintjén.**

A vizsgaanyagot az etűd és a kamaraműű kivételével kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése

– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
– hangképzés,
– intonáció,
– hangszerkezelés,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– előadásmód,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,

– állóképesség.

& *A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök*

Megfelelő minőségű hangszerek, fúvókák.
Havonta és fejenként egy nád.
Megfelelően hangolt zongora vagy pianínó.
Teljes alakot visszaadó tükör.
Metronóm.

SZAXOFON

1. A szaxofontanítás általános célja, feladatai

– a helyes légzés kialakítása,
– a kifejező szaxofonhang elsajátíttatása,
– a kéz–, test–, fej–, hangszertartás lazaságának tudatosítása,
– a megismert mozgásmechanizmusok automatikussá tétele,
– a biztonságos hangszerkezelés kialakítása,
– a belső hallás fejlesztése,
– a ritmus alapérzetének biztonságos alkalmazása,
– rendszerezett zenei ismeretek átadása.

Ismertesse meg a tanulókkal

– a szaxofon történetét,
– a szaxofon társhangszereit (fafúvós hangszercsalád),
– a szaxofon irodalmát,
– a jelentősebb alkotó– és előadóművészeinek munkásságát.

Tudatosítsa

– a helyes légzéstechnikára épülő ideális befúvási mód (ansatz) együttes használatát,
– a hangminőség, dinamika és intonáció összefüggéseit,
– a hangszer könnyed kezelését, a laza mozgásérzetek kialakítását,
– a hangképzés fizikai törvényszerűségeit,
– a rendszeres és helyes gyakorlási módszer alapelveit,
– a kottahű játék – mint legfontosabb alapelv – pontos betartását.

Fejlessze a tanuló zenei képességeit

– hangszeres technikáját,
– improvizációs tevékenységét (kreativitását),
– lapról játszási készségét.

Ösztönözze a tanulót

– a lapról olvasási készség folyamatos, aktív művelésére.

Az egyes évfolyamok tanterve

ELŐKÉPZŐ ÉVFOLYAMOK

1. évfolyam

A szaxofontanulást az életkorra, a fizikai és termeti adottságokra való tekintettel általában 10–12 éves kortól lehet megkezdeni a hangszercsalád kisebb méretű fajtáival. 10 éves kor előtt a szaxonett (chalumeau) vagy klarinéttanulás a legmegfelelőbb előkészület a szaxofon–tanulmányokhoz.

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Hangszeres és zenei ismeretek átadása*

– A szaxofon formájának és hangjának megismertetése.
– A szaxofon keletkezése, fejlődése, sajátosságai.
– A hangszer összeállítása, tisztítása, karbantartása.
– A nyakló helyes beállítása.
– A fúvóka, a nád szerepe és beállítása.
– Zenei alapfogalmak: törzshangok, módosítójelek, alapvető ritmusképletek, levegővételi jel(ek), tempójelzések.

ε *A hangszerkezelés fejlesztése*

– Helyes test– és hangszer–, fej– és kéztartás, az ujjak szerepe, a hangszer egyensúlyban tartása.
– A helyes légzéstechnika (mélylégzés) megtanítása játékos úton: bemutatása lehetőleg hangszerrel, illetve érzékelhetővé, érthetővé tétele a tanuló számára (légző gyakorlatok, levegővételi játékok).
– Befúvás, hangindítás, hangképzés, a szaktanár ellenőrzésével a megfelelő nád kiválasztása.
– A nyelv szerepének tisztázása a hangindításban és a hangképzésben. Az egyenes, lebegésmentes hang kialakítása.
– A kotta nélküli játék fejlesztése könnyű darabokkal.
– Népdalok, rövid zongorakíséretes darabok megtanulása.

& *Ajánlott tananyag*

- Schuster Gy.: Szaxofoniskola I. (Edit. Simonffy 026)
- Londeix: Szaxofoniskola I. (Schultz Blasmusik–verlag A/847)
- Perényi É.&P.: Szaxofon ABC1 (EMB 14289)
- Béres J.: Furulyaiskola I. (EMB Z. 5406)
- Ormándlaky P. Gyakorolni jó! (Edit. Simonffy)
- Sipos A.: Süss fel nap (Rózsavölgyi)

& *Követelmény*

– Helyes test– és hangszertartás.
– Helyes légzés, hangképzés, hangindítás.
– Tiszta intonálás c1d1–c2–ig, valamint fisz1.
– Népdalok, gyermekdalok, könnyű darabok.

ε *Az év végi beszámoló anyaga*

– Három gyermek– vagy népdal, illetve más könnyű darab, kotta nélkül.

2. évfolyam

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Hangszeres és zenei ismeretek átadása*

– A szaxofon hangjának megismertetése.
– A hangszer összeállítása, tisztítása, karbantartása.
– A nyakló helyes beállítása.
– A fúvóka, a nád szerepe és beállítása.
– Zenei alapfogalmak: törzshangok, módosítójelek, alapvető ritmusképletek, levegővételi jel(ek), tempójelzések.
– Kottaolvasás

ε *A hangszerkezelés fejlesztése*

– Helyes test– és hangszer–, fej– és kéztartás, az ujjak szerepe, a hangszer egyensúlyban tartása.
– A helyes légzéstechnika (mélylégzés) megtanítása játékos úton: bemutatása lehetőleg hangszerrel, illetve érzékelhetővé, érthetővé tétele a tanuló számára (légző gyakorlatok, levegővételi játékok).
– A rekeszlégzés megalapozása és fejlesztése.
– Befúvás, hangindítás, hangképzés, a szaktanár ellenőrzésével a megfelelő nád kiválasztása.
– A nyelv szerepének tisztázása a hangindításban és a hangképzésben. Az egyenes, lebegésmentes hang kialakítása.

& *Ajánlott tananyag*

- Schuster Gy.: Szaxofoniskola I. (Edit. Simonffy 026)
- Londeix: Szaxofoniskola I. (Schultz Blasmusik–verlag A/847)
- Perényi É.&P.: Szaxofon ABC1. (EMB 14289)
- Béres J.: Furulyaiskola I. (EMB Z. 5406)
- Ormándlaky P. Gyakorolni jó! (Edit. Simonffy)
- Sipos A.: Süss fel nap (Rózsavölgyi)

& *Követelmény*

– Helyes test– és hangszertartás.
– Helyes légzés, hangképzés, hangindítás.
– Tiszta intonálás d1–c2–ig
– Kottaolvasás, alapvető ritmusképletek biztos játéka
– Népdalok, gyermekdalok, könnyű darabok.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Három gyermek– vagy népdal, illetve más könnyű darab, kotta nélkül.

ALAPFOKÚ ÉVFOLYAMOK „A" TAGOZAT

1 évfolyam „A" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Hangszeres és zenei ismeretek átadása*

– A szaxofon formájának, hangjának és szerkezetének megismertetése.
– A szaxofon keletkezése, fejlődése és sajátosságai.
– A hangszer összeállítása, tisztítása, karbantartása.
– A nyakló helyes beállítása.
– Zenei alapfogalmak: törzshangok c1–c2–ig (vagy c3–ig, esetleg d3–ig), módosított hangok: fisz, b (esetleg cisz, esz, gisz), egész, negyed, fél, nyolcad érték és szünetjeleik, nyújtott ritmus, dinamikai és agogikai alapfogalmak, tempójelzések, ismétlőjelek, korona, levegővételi jel(ek).
– A tanult művek formai elemzése az életkornak megfelelő szinten. (Azonosság, hasonlóság, szekvencia, különbségek felismerése, a periódus kérdés–felelet viszonya).
– A törzshangok olvasása és fogása c1–től d3–ig, valamint a végzett anyagban szereplő módosított hangok.

ε *A hangszerkezelés fejlesztése*

– A rekeszlégzés megalapozása és fejlesztése.
– A hangképzés és hangindítás napi gyakoroltatása kitartott hangokkal, helyes nyelvhasználattal.
– Törekvés a tiszta intonációra és a tömör, lebegésmentes hang elérésére.
– A szaktanár figyeljen arra, hogy a fúvóka optimális helyen legyen, hogy a hangszer önmagán belül a lehető legtisztább intonációban szólaljon meg.
– A helyes gyakorlási módszerek kialakítása.
– Skálák: dúr és moll hangsorok (összhangzatos és természetes moll).
– A skálák és könnyebb darabok, népdalok memorizálása.
– Duók és zongorakíséretes darabok játszása.

& *Ajánlott tananyag*

- Schuster Gy.: Szaxofoniskola I. (Edit. Simonffy 026)
- Herrer P.: Szaxofoniskola (EMB)
- Londeix: Szaxofoniskola I. (Schultz Blasmusik–verlag A/847)
- Bumeske: Etűdök szaxofonra I. (Elite Edit. 350)
- Perényi É.&P.: Szaxofon ABC 1 (EMB 14289)
- Béres J.: Furulyaiskola I–II. (EMB Z. 5406)
- Schuster Gy.: Szaxofoniskola I. (in Es)
- É.&P. Perényi: Saxophone methode (in Es, in B)
- Lilo: Könnyű darabok I. (in Es) (Coppelia 266451 0523)
- Magyar népdalok (harmóniajelzéssel) (in B) (Edit. Simonffy 012)

& *Követelmény*

– Helyes tartás, légzés, hangképzés.
– A törzshangok ismerete, skálák: C–, G– és F–dúr (esetleg a–moll), módosított hangok: fisz, b.
– Hangterjedelem: c1–g2–ig.
– Népdalok, kisebb előadási darabok.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül,
– Két gyakorlat (lehetőleg különböző karakterű),
– Két előadási darab zongorakísérettel, kotta nélkül.

---

2. évfolyam „A" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Hangszeres és zenei ismeretek átadása*

– A dallamos moll hangsor megismerés.
– A háromféle moll hangsor különbségeinek megértése.
– Dúr és moll hangnemek ismerete 2#, 2b előjegyzésig, abszolút hangnévvel is.
– A metrumismeret bővítése : 3/8, 4/8, 6/8 ütembeosztás.
– Az éles ritmus, a triola, esetleg a tizenhatodok.
– A hármashangzat és felbontásának fogalma.
– Szerkezet, tagolás: Da Capo, triós forma, dalforma.
– A tanult művek formai elemzése az életkornak megfelelő szinten. (Azonosság, hasonlóság, szekvencia, különbségek felismerése, a periódus kérdés–felelet viszonya).

ε *A hangszerkezelés fejlesztése*

– A legato és tenuto játék fejlesztése.
– A hangterjedelem bővítése c1–c3–ig (vagy h–e3–ig, esetleg b–f3–ig).
– A crescendo–decrescendo alkalmazása.
– A levegőbeosztás gyakorlása az intonáció megváltozása nélkül.
– A hangindítás fejlesztése, változatos lehetőségei.
– Dúr és moll skálák.
– Hármashangzatok, tercskálák.
– Lapról játék 1#, 1b előjegyzésig, vagyis az első év nehézségi fokán. Előadási darabok játszása kotta nélkül; kamarazenélés a tanár vagy magasabb szinten játszó tanuló közreműködésével; zenekari előkészítő gyakorlatok.

& *Ajánlott tananyag*

- Schuster Gy.: Szaxofoniskola II. (Edit. Simonffy 027)
- É.&P. Perényi: Saxophone Methode (EBP 1996)
- Herrer P.: Szaxofoniskola (EMB)
- Bumcke: Etűdök szaxofonra I. (Elite Edit 350)
- Mule: 24 könnyű etűd (Leduc A1 20455)
- É.&P. Perényi: Szaxofon ABC 1. (EMB 14289)
- É.&P. Perényi: 222 Etüd szaxofonra (EMB)
- Schuster Gy.: Szaxofoniskola II. (in Es)
- É.&P. Perényi: Saxophone Methode (in Es in B)
- Lilo: Könnyű darabok II. (in Es) (Coppelia 266451 0523)
- Magyar népdalok (harmóniajelzéssel) (in B) (Edit. Simonffy 012)
- Kraszna L. Szaxofonmuzsika (in Es in B) (EMB)
- Klarinétmuzsika kezdőknek (Kuszing) (EMB Z. 6851)

& *Követelmény*

– Helyes tartás, légzés, hangindítás, befúvás.

– Hangterjedelem c1–c3–ig, módosított hangok: fisz, cisz, b, esz, gisz.
– A megadott dúr és moll hangsorok ismerete (a dallamos moll ismerete nem kötelező).
– Skálák, lehetőleg kotta nélkül.
– Az évfolyamnak megfelelő ritmusképletek és ütemmutatók.
– Dinamikai jelek ismerete az évfolyamnak megfelelően.
– Tiszta intonáció, muzikális hang.
– Előadási darabok, lehetőleg kotta nélkül.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egy szabadon választott hangsor, kotta nélkül,
– Két gyakorlat (lehetőleg különböző karakterű),
– Két előadási darab zongorakísérettel, kotta nélkül.

---

3. évfolyam „A" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Hangszeres és zenei ismeretek átadása*

– Az új kromatikus hangok megismertetése.
– Az alsó regiszter hangjai és fogásai.
– A kromatikus skála bevezetése.
– A segédfogások.
– A tizenhatodok, a szinkópák fajtái, a kis éles és nyújtott ritmusok beiktatása.
– Dúr és moll hangnemek 3#, 3b előjegyzésig a megismert hangterjedelemben, abszolút hangnévvel is.
– Az alla breve fogalma.
– Az alapvető formai ismertek bővítése.
– A memorizálás fejlesztése.

ε *A hangszerkezelés fejlesztése*

– A hangképzés és befúvás továbbfejlesztése, a hangindítások finomítása a légzés segítségével.
– A légzéstechnika továbbfejlesztése.
– A rekeszizom és a támasztás erősítése.
– Hangterjedelem: h–e3 (esetleg b–f3).
– A dinamika és az agogika további bővítése.
– A nyelvtechnika gyakoroltatása.
– Dúr és moll (mindhárom fajta) skálák, hármashangzat, terc indítva és kötve.
– A gyors játék fejlesztése.
– Előkék és egyszerűbb trillák.
– Lapról játék 2#, 2b előjegyzésig, vagyis a második év nehézségi fokán. Kamarazenélés, zenekari előkészítő gyakorlatok alkalmazása.

& *Ajánlott tananyag*

- Schuster Gy.: Szaxofoniskola III. (Edit. Simonffy 028)
- É.&P. Perényi: Saxophone Methode (EBP 1996)
- Londeix: Szaxofoniskola II. (Schultz Blasmusik–verlag A/848)
- Bumcke: Etűdök szaxofonra II. (Elite Edit. 350)
- Mule: 24 könnyű etűd (Leduc A1 20455)
- É.&P. Perényi: Szaxofon ABC1 (EMB 14289)

- É.&P. Perényi: Szaxofon ABC2 (EMB 14299)
- É.&P. Perényi: 222 Etüd szaxofonra (EMB)
- Beekum: Studies (HU 37994)
- Verroust 24 Études I (Billaudot G.2138 B)
- Kraszna L. Szaxofonmuzsika (in Es in B) (EMB)
- Schuster Gy.: Szaxofoniskola III. (in Es)
- Előadási darabok I szaxofonra és zongorára (Edit. Simonffy 053/A)
- Előadási darabok II szaxofonra és zongorára (Edit. Simonffy 053/B)
- Händel: Largo (in Es) (Edit. Simonffy 053/A)
- Gluck: Boldog lelkek tánca (in Es) (Edit. Simonffy 053/A)
- Mozart: Ave verum corpus (in Es) (Edit. Simonffy 053/A)
- Brahms: Bölcsődal (in Es) (Edit. Simonffy 053/B)
- Csajkovszkij: Szomorú dal (in Es) (Edit. Simonffy 053/B)
- Schumann: Álmodozás (in Es) (Edit. Simonffy 053/B)
- Lilo: Könnyű darabok III.(in Es) (Coppelia 266451 0523)
- Schubert: Keringő (in Es, in B) (Edit. Simonffy 070–071)
- Chopin: Mazurka (in Es, in B) (Edit. Simonffy 070–071)
- Saint–Saëns: A hattyú (in Es, in B) (Edit. Simonffy 070–071)
- Zsoldos B.: I love blues (in B) (Edit. Simonffy 025)

& *Követelmény*

– Tiszta intonáció az adott hangterjedelmen belül.
– Skálák 2#, 2b előjegyzésig.
– Az alapvető dinamikai és agogikai jelek ismerete.
– Kisebb előadási darabok előadása kotta nélkül.
– Könnyű kamaradarabok és egyszerűbb zenekari szólamok eljátszása.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül,
– egy gyakorlat (lehetőleg különböző karakterű),
– Két előadási darab zongorakísérettel, kotta nélkül.
– max. 8 ütemes, az 1. évfolyam nehézségi szintjének megfelelő zenei idézet lapról játszása

---

4. évfolyam „A" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Hangszeres és zenei ismeretek átadása*

– Az összes hang és fogásaik ismerete b–f3–ig.
– A 2/2, 3/2, 4/2, 5/4, 6/4–es ütem. Bonyolultabb szinkópák.
– Dúr és moll hangnemek a hangszer teljes hangterjedelmében (f3–ig), abszolút hangnévvel is.
– Díszítések: előkék, mordentek, bonyolultabb trillák használata.
– Domináns– és szűkített szeptimakkordok és akkordfelbontás.
– A stílusismeret elmélyítése.
– Az elméleti, hangnemi, formai ismeretek bővítése, pl. a moduláció, alteráció megismertetése és bemutatása a gyakorlatban.

ε *A hangszerkezelés fejlesztése*

– A légzés szerepének állandó kontrollja, csak zenei indíttatásból, nem mechanikusan.
– A hangképzés állandó gyakoroltatása, a hangideál keresése.
– Hangindítás, a nyelvtechnika differenciált alkalmazása, fejlesztése.
– Kromatikus skála legalább két oktávon keresztül.
– Az ujjtechnika fejlesztése, az ujjak lazítása.
– A staccato játékmód.
– A lapról olvasás állandó gyakorlása a 3. évfolyam anyagának megfelelő színvonalon.
– A formai ismeretek tudatos alkalmazása.
– Kamarazene, zenekari gyakorlat.

& *Ajánlott tananyag*

- Schuster Gy.: Szaxofoniskola IV. (Edit. Simonffy 029)
- Londeix: Szaxofoniskola III. (Schultz Blasmusik–verlag A/849)
- Bumcke: Etűdök szaxofonra III (Elite Edit. 350)
- Demler: Zenekari részletek I–II. (Edit. Simrock Eg 5187)
- É.&P. Perényi: 222 Etüd szaxofonra (EMB Z 14371)
- É.&P. Perényi: Szaxofon ABC 2 (EMB Z 14299)
- É.&P. Perényi: Répertoire zeneiskolásoknak – szaxofon szóló (EMB 14449)
- Beekum: Studies (HU 37994)
- Verroust: 24 Études I. (Billaudot G.2138 B)
- Verroust: 24 Études II. (Billaudot G.2057 B)
- Kraszna L.: Szaxofonmuzsika (in Es in B) (EMB Z 14251)
- Schuster Gy.: Szaxofoniskola IV.(in Es) (Edit. Simonffy 029)
- Grieg: Solvejg dala (in Es) (Edit. Simonffy 053/C)
- Dvořák: Humoreszk (in Es) (Edit. Simonffy 053/C)
- Muszorgszkij: Ódon kastély (in Es) (Edit. Simonffy 053/C)
- Rimszkij–Korszakov: Hindu dal (in Es) (Edit. Simonffy 053/C)
- Albéniz: Granada (in Es) (Edit. Simonffy 053/C)
- Joplin: The easy winners (in Es) (Edit. Simonffy 053/C)
- Vivaldi: Der Winter (Largo) (in Es) (Edit. Simonffy 004)
- Szabó S.: Blues is Blue (in Es) (Edit. Simonffy 016)
- Bizet: Agnus Dei (in Es) (Edit. Simonffy 006)
- Massenet: Elégia (in Es in B) (Edit. Simonffy 072–073)
- Mendelssohn: Velencei gondoladal (in Es) (in B)(Edit. Simonffy 072–073)
- Händel: Arie (in B) (Edit. Simonffy 009)
- Kis előadási darabok (Berkes) (EMB Z 2101)

& *Követelmény*

– Az első három év anyagának ismétlése, összefoglalása.
– A hangterjedelmen belüli hangok és fogásaik ismerete.
– Skálák3#, 3b előjegyzésig, hármas–hangzat felbontásokkal, terc–skálák.
– Előadási darabok megszólaltatása kotta nélkül.
– Nehezebb etűdök eljátszása.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül,
– Két különböző karakterű etűd,
– Két előadási darab zongorakísérettel, kotta nélkül.

5. évfolyam „A" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Hangszeres és zenei ismeretek*

– A vibrato.
– Az összes hang és fogásaik ismerete b–f3–ig (esetleg fisz3–ig).
– A 2/2, 3/2, 4/2, 5/4, 6/4–es ütem. Bonyolultabb szinkópák.
– Dúr és moll hangnemek a hangszer teljes hangterjedelmében (f3–ig), abszolút hangnévvel is.
– Díszítések: előkék, mordentek, bonyolultabb trillák használata.
– Domináns– és szűkített szeptimakkordok és akkordfelbontás.
– A stílusismeret elmélyítése.
– Az elméleti, hangnemi, formai ismeretek bővítése, pl. a moduláció, alteráció megismertetése és bemutatása a gyakorlatban.

ε *A hangszerkezelés fejlesztése*

– A légzés szerepének állandó kontrollja, csak zenei indíttatásból, nem mechanikusan.
– A hangképzés állandó gyakoroltatása, a hangideál keresése.
– Hangindítás, a nyelvtechnika differenciált alkalmazása, fejlesztése.
– A helyes ajakvibrato kialakítása.
– Kromatikus skála legalább két oktávon keresztül.
– Az ujjtechnika fejlesztése, az ujjak lazítása.
– A staccato játékmód fejlesztése.
– A lapról olvasás állandó gyakorlása a 4. évfolyam anyagának megfelelő színvonalon.
– A formai ismeretek tudatos alkalmazása.
– Kamarazene, zenekari gyakorlat.

& *Ajánlott tananyag*

- Schuster Gy.: Szaxofoniskola IV. (Edit. Simonffy 029)
- Londinex: Szaxofoniskola III. (Schultz Blasmusik–verlag A/849)
- Bumcke: Etűdök szaxofonra III (Elite Edit. 350)
- Demler: Zenekari részletek I–II. (Edit. Simrock Eg 5187)
- É.&P. Perényi: 222 Etüd szaxofonra (EMB)
- É.&P. Perényi: Répertoire szaxofon szóló (EMB 14449)
- Beekum: Studies (HU 37994)
- Verroust: 24 Études I. (Billaudot G.2138 B)
- Verroust: 24 Études II. (Billaudot G.2057 B)
- Kraszna L.: Szaxofonmuzsika (in Es in B) (EMB)
- Schuster Gy.: Szaxofoniskola IV.(in Es)(Edit. Simonffy 029)
- Előadási darabok III szaxofonra és zongorára (Edit. Simonffy 053/C)
- Grieg: Solvejg dala (in Es) (Edit. Simonffy 053/C)
- Dvořák: Humoreszk (in Es) (Edit. Simonffy 053/C)
- Muszorgszkij: Ódon kastély (in Es) (Edit. Simonffy 053/C)
- Rimszkij–Korszakov: Hindu dal (in Es) (Edit. Simonffy 053/C)
- Albéniz: Granada (in Es) (Edit. Simonffy 053/C)
- Joplin: The easy winners (in Es) (Edit. Simonffy 053/C)
- Vivaldi: Der Winter (Largo) (in Es) (Edit. Simonffy 004)
- Szabó S.: Blues is Blue (in Es) (Edit. Simonffy 025)
- Bizet: Agnus Dei (in Es) (Edit. Simonffy 006)

- Massenet: Elégia (in Es in B) Edit. (Simonffy 072–073)
- Mendelssohn: Velencei gondoladal (Edit. Simonffy 072–073)

& *Követelmény*

– Az első három év anyagának ismétlése, összefoglalása.
– A hangterjedelmen belüli hangok és fogásaik ismerete.
– Skálák 4#, 4b előjegyzésig, hármas– és négyeshangzat–felbontásokkal, tercskálák.
– Előadási darabok megszólaltatása kotta nélkül.
– Nehezebb etűdök eljátszása.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül,
– Egy különböző karakterű etűd,
– Két előadási darab zongorakísérettel, kotta nélkül.
– 8-16 ütem terjedelmű, a 3. évfolyam nehézségi szintjének megfelelő zenei idézet lapról játéka.

---

6. évfolyam „A" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Hangszeres és zenei ismeretek átadása*

– A vibrato.
– Az összes hang és fogásaik ismerete b–f3–ig .
– A 2/2, 3/2, 4/2, 5/4, 6/49/8–, és a 12/8 –es ütem. Bonyolultabb szinkópák.
– Dúr és moll hangnemek a hangszer teljes hangterjedelmében, abszolút hangnévvel is.
– Díszítések: előkék, mordentek, bonyolultabb trillák használata.
– Domináns– és szűkített szeptimakkordok és akkordfelbontás.
– A stílusismeret elmélyítése.
– Az elméleti, hangnemi, formai ismeretek bővítése, pl. a moduláció, alteráció megismertetése és bemutatása a gyakorlatban.

ε *A hangszerkezelés fejlesztése*

– A légzés szerepének állandó kontrollja, csak zenei indíttatásból, nem mechanikusan.
– A hangképzés állandó gyakoroltatása, a hangideál keresése.
– Hangindítás, a nyelvtechnika differenciált alkalmazása, fejlesztése.
– A helyes ajakvibrato fejlesztése.
– Kromatikus skála legalább két oktávon keresztül.
– Az ujjtechnika fejlesztése, az ujjak lazítása.
– A staccato játékmód fejlesztése.
– A lapról olvasás állandó gyakorlása a 5. évfolyam anyagának megfelelő színvonalon.
– A formai ismeretek tudatos alkalmazása.
– Kamarazene, zenekari gyakorlat.

& *Ajánlott tananyag*

- J. Harle : Easy Classical Studies (Universal Edition UE 17770)
- Schuster Gy.: Szaxofoniskola IV. (Edit. Simonffy 029)
- Londeix: Szaxofoniskola IV. (Schultz Blasmusik–verlag A/850)

- Bumcke: Etűdök szaxofonra IV. (Elite Edit. 350)
- Mule: 24 könnyű etűd (Leduc AL 20455)
- Mule: 53 etűd (Leduc 20 441)
- Demler: Zenekari részletek I–II. (Edit. Simrock Eg 5187)
- É.&P. Perényi: 222 Etüd (szaxofonra EMB)
- É.&P. Perényi: Szaxofon ABC2 (EMB 14299)
- Beekum: Studies (HU 37994)
- Verroust 24 Études I (Billaudot G.2138 B)
- Verroust: 24 Études II (Billaudot G.2057 B)
- Perényi É&P: Répertoire szaxofon szóló (EMB 14449)
- J. S. Bach: Gavottes (A. Leduc AL 19664)
- B. Marcello: Adagio Schuster–Perényi: Szaxofoniskola III/5., (Simonffy 028)
- Corelli: Adagio (A. Leduc AL 25707)
- Dancla: Románc Szaxofonmuzsika kezdőknek Kraszna L. (EMB 14251)
- Fr. Schubert: Sérénade (A. Leduc AL 25708)
- Glinka: Vocalise (Simonffy 014)
- Debussy: A lenhajú lány (Hofmeister FH 2136)
- Teal Larry Solos (Schirmer 45722)

& *Követelmény*

– Az első öt év anyagának ismétlése, összefoglalása.
– A hangterjedelmen belüli hangok és fogásaik ismerete.
– Skálák, hármas– és négyeshangzat–felbontásokkal, tercskálák.
– Előadási darabok megszólaltatása kotta nélkül.
– Nehezebb etűdök eljátszása.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül,
– Két különböző karakterű etűd,
– Két előadási darab zongorakísérettel, kotta nélkül.

ALAPFOKÚ ÉVFOLYAMOK „B" TAGOZAT

„B" tagozatra a kiemelkedő adottságokkal rendelkező tanulók irányíthatók. A „B" tagozatos oktatás elsődleges feladata, hogy a tanulókat felkészítse a zenei pályára.

2. évfolyam „B" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Hangszeres és zenei ismeretek átadása*

– A segéd– és tisztítófogások alapvető ismerete és alkalmazásuk.
– A 3/8–os, 6/8–os, ütem és az alla breve.
– Szinkópák, triolák, tizenhatod–menetek, kis és nagy nyújtott és éles ritmus játéka.
– Az alapvető formai ismeretek bővítése (pl. da capo stb.).
– Zenei műszavak ismerete a felhasznált tananyag szerint.

ε *A hangszerkezelés fejlesztése*

– A rekeszlégzés és a helyes szájtartás alkalmazásának tudatossá tétele.
– A gyors játékmódhoz szükséges laza kéztartás kifejlesztése.
– A hangterjedelem bővítése b–f3–ig.
– Dúr és moll skálák, hármashangzat– és tercmenet különböző frazeálással.
– A hangképzés fejlesztése hangindítások, és különböző tempójú repetíciós gyakorlatok segítségével.
– A regiszterkülönbségek kiegyenlítésére irányuló törekvés megalapozása.
– A dinamikai árnyalóképesség bővítése.
– Lapról olvasás és memóriagyakorlatok.
– Egyszerűbb díszítőelemek alkalmazása.

& *Ajánlott tananyag*

- Schuster Gy.: Szaxofoniskola II. (Edit. Simonffy 027)
- Herrer P.: Szaxofoniskola (EMB 4194)
- Londeix: Szaxofoniskola I–II (Schultz Blasmusik–verlag A/847)
- Klosé: Méthode Compléte1.(Leduc AL 3186)
- É.&P. Perényi: 222 Etüd szaxofonra (EMB)
- É.&P. Perényi: Szaxofon ABC1 (EMB 14289)
- 25 Exercices Journaliers (Leduc AL 6402)
- Mule: 24 Études Faciles (Leduc AL 20 455)
- Harle: Easy Classisal Studies (Universal)
- Bumcke: Etűdök szaxofonra I–II. (Elite Edit. 350)
- Beekum: Studies (HU 37994)
- Előadási darabok altszaxofonra I. II. (Edit. Simonffy 053/A., B)
- Both: Klassische Saxophon–Soli (in Es) (Schott 7331)
- Debussy Album (Universal 17 777)
- Mule: Pièces Classiques Célébres les Recuil (in Es) I., II. (Leduc AL 25 707/708)
- Franck Pièce II. (in Es) (Leduc AL 19 996)
- Haydn: Andante (in Es)(Kliment 1210)
- Bach: Scherzetto (in B) (Leduc AL 25 141)
- Purcell: Suite (in B) (Musicus)
- Schubert: Suite de Valses (in B) (Leduc AL 25 148)

& *Követelmény*

– Helyes légzés, befúvás.
– Megbízható kottaolvasás.
– Skálák: dúr és moll 1#, 1b előjegyzésig, kotta nélkül, hármashangzattal és tercskálával együtt.
– Legalább két periódusból álló darabok eljátszása kotta nélkül.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egy szabadon választott hangsor 2#,2b előjegyzésig, kotta nélkül,
– Két különböző karakterű etűd,
– Két különböző stílusú előadási darab kotta nélkül, az egyik kamaraműis lehet.

---

3. ÉVFOLYAM „B" TAGOZAT

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Hangszeres és zenei ismeretek átadása*

– A kromatikus hangsor bevezetése és struktúrájának megismertetése.
– Az 5/4–, 6/4–es és a 9/8–os ütem.
– A tenuto és staccato játékmód.
– Tizenhatodok, bonyolultabb szinkópák és hasonló nehézségű ritmusok.
– Trillák, előkék és utókák használata.
– Négyeshangzatok.
– A tananyagban szereplő darabok stiláris elemzése és a szempontok megvalósítása az előadásban.
– A formai ismeretek elmélyítése (pl. a szonátaforma jellemzői).

ε *A hangszerkezelés fejlesztése*

– A hangképzés fejlesztése: hangindítások megvalósítása pp dinamikai fokozatnál, a halk játék kifejlesztése, a mély hangok finomítása.
– Megalapozott légzéstechnikával és befúvásmóddal a regiszterkülönbségek lehetséges kiegyenlítése.
– Hosszabb tizenhatod– és rövidebb harmincketted–menetek eljátszása, a gyors és egyenletes játék kívánalmainak megfelelően.
– Dúr és moll skálák, hármas–, négyeshangzat– és tercmenet.
– Lapról olvasás, legalább 3–4 epizódból álló darabok memorizálása.

& *Ajánlott tananyag*

- Harle: Scale and Arpeggios (Universal)
- Londeix: Szaxofoniskola II–III. (Shultz Blasmusik–verl. A/849–A/850)
- Bumcke: Etűdök szaxofonra III (Elite Edit. 350)
- Klosé: Méthode Compléte 1. 2. (Leduc AL 3186, AL 6023)
- 25 Exercices Journaliers (Leduc AL 6402)
- Mule: 24 Études Faciles (Leduc AL 20 455)
- Exercies Journaliers (Leduc AL 20 210)
- Blémant: 20 Études Melodiques 1. (Leduc AL 15 801)
- Szabó F.: Etűdök szaxofonra (Edit. Simonffy 042)
- É.&P. Perényi: 222 Etüd szaxofonra (EMB)
- É.&P. Perényi: Szaxofon ABC1 (EMB 14289)
- É.&P. Perényi: Szaxofon ABC2 (EMB 14299)
- Beekum: Studies (HU 37994)
- Verroust 24 Études I (Billaudot G.2138 B)
- Verroust 24 Études II (Billaudot G.2057)

- Rózsa P.: Három szólódarab szaxofonra (Edit. Simonffy 041)
- Előadási darabok altszaxofonra III. IV. (Edit. Simonffy 053/C/D)
- Válogatott művek szaxofonra és zongorára II. (Edit. Simonffy 072)
- Mule Pièces Classiques Céléb (Leduc AL 25 708)
- Albéniz: Chant d'amour (in Es) (Leduc AL 19 568)
- Albéniz: Tango (in Es) (Schott 33 749)
- Bizet: Agnus Dei (in Es) (Edit. Simonffy 006)
- Elgar: Salut d'amuor (in Es) (Schott 33 750)
- Mozart: Gavotte Sentimentale (Leduc AL 19 540)
- Szabó S.: Blues in Blue (in Es)(Edit. Simonffy 025)
- Vivaldi: Der Winter (Largo) (in Es) (Edit. Simonffy 004)
- Joplin: Ragtimes (in Es, in B) (Noetzel 3693)
- Go dow Moses (Vincze) (in Es, in B) (Edit. Simonffy 022)
- Händel: Arie (in B) (Edit. Simonffy 009)

& *Követelmény*

– A hangok megfúvása p dinamikai fokozatnál e–e3–ig.
– Dúr és moll skálák 2#, 2b előjegyzésig, hármas– és négyeshangzatok, tercskálák, az összes hang fogásainak ismerete és alkalmazásuk, b–f3–ig kromatikusan, valamennyi hangsor kotta nélkül.
– Tizenhatod–menetek egyenletes eljátszása.
– Egy– és kéttagú előkék és utókák alkalmazása, valamint a trillák egyenletes megszólaltatása (kivéve a nehezebbeket).
– Triós formájú darabok kotta nélkül történő előadása.
– Biztos kottaolvasás, és lapról olvasás legalább az előző tanév anyagnak megfelelő nehézségi fokon.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egy szabadon választott hangsor 3#, 3b előjegyzésig, kotta nélkül,
– Két ellentétes karakterű etűd,
– Két előadási darab kotta nélkül, az egyik kamaramű is lehet.
– max. 8 ütemes, az 1. évfolyam nehézségi szintjének megfelelő zenei idézet lapról játszása

---

4. ÉVFOLYAM „B" TAGOZAT

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Hangszeres és zenei ismeretek átadása*

– A kromatikus skálák ismerete.
– A nagy triola, pontozása a triolán belül, kvintolák, szextolák és hasonló ritmusképletek. Trillák, előkék és utókák használata.
– Az 5/4–, 6/4–, 9/8–, és a 12/8 –os ütem.
– Az intonációs hibák tudatos korrigálása.
– A formai ismeretek további bővítése: rondóforma, variációs forma stb.
– Transzponálás „C"–be könnyű dallamokkal.

ε *A hangszerkezelés fejlesztése*

– Skálák kotta nélkül, hármas– és négyeshangzatok, tercmenet, valamint kromatikus skála.
– A helyes ajakvibrato kialakítása.
– A pp játékmód továbbfejlesztése.

– Harmincketted–menetek egyenletes eljátszása.
– Lapról olvasás, az eddig tanultaknál hosszabb művek memorizálása.
– Az alkalmazkodóképesség továbbfejlesztése, kamarazenélés vagy zenekari játék által.

& *Ajánlott tananyag*

- Harle: Scale and Arpeggios (Universal)
- Giampieri: 16 Studi (Ricordi)
- Klosé: 25 Études de Mécanisme (Leduc AL 6403)
- Études de Genere et de Mécanisme (Leduc AL 17 363)
- Bernhards: 24 Virtuosen Etüden (Zimmermann)
- Bumcke: Etűdök szaxofonra III–IV. (Elite Edit. 350)
- Londeix: Szaxofoniskola III–IV. (Shultz Blasmusik–verl. A/849–A/850)
- É.&P. Perényi: 222 Etüd szaxofonra (EMB)
- Beekum Studies (HU 3794)
- Verroust: 24 Études I. II. (Billaudot G.2138 B/2057 B)
- É.&P. Perényi: Répertoire szaxofon szóló (EMB 14449)
- Demler: Zenekari részletek I–II. (Edit. Simrock Eg 5187)
- Bach: Aria (in Es) (Leduc AL 19 576)
- Bach: Badinerie (in Es) (Leduc AL 19 511)
- Bach: Sonate (?. 4 F1.) (in Es) (Leduc AL 20 831)
- Chopin: Nocturne (in Es) (Leduc AL 19 651)
- Dukas: Alla Gitana (in Es) (Leduc AL 19 995)
- Fauré: Piéce (in Es) (Leduc AL 16 152)
- Händel: Sicilienne et Gigue (in Es)(Leduc AL 20 834)
- Händel: Sonate (?.4 F1.) (in Es) (Leduc AL 20 828)
- Ibert: L'age d'or (in Es) (Leduc AL 21 654)
- Ravel: Pièce en Forme de Habanera
- Händel: Sonate (?.1) (in B)(Leduc AL 25 143)
- Händel: Sonate en Sol Mineur (LeducAL 25144)

& *Követelmény*

– A hangszer hangjainak megfúvása p dinamikával d–f3–ig.
– Tiszta intonáció.
– Dúr és moll skálák3#, 3b előjegyzésig, kotta nélkül, hármas– és négyeshangzat, tercmenet,
– A leggyakoribb trillák és díszítőelemek magabiztos alkalmazása.
– Rövidebb szonátatételek vagy hasonló terjedelmű művek kotta nélkül történő előadása.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egy szabadon választott hangsor 4#, 4b előjegyzésig, kotta nélkül,
– Két ellentétes karakterű etűd,
– Két előadási darab, kotta nélkül, az egyik kamaramű is lehet.

5. ÉVFOLYAM „B" TAGOZAT

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Hangszeres és zenei ismeretek átadása*

– A hangterjedelem bővítése f3–től fölfelé, egyéni adottságok szerint.
– A nagy triola, pontozása a triolán belül, kvintolák, szextolák és hasonló ritmusképletek.
– Bonyolultabb díszítőelemek: előkék, trillák, mordentek alkalmazása.
– Az intonációs hibák tudatos korrigálása.
– A formai ismeretek további bővítése: rondóforma, variációs forma stb.
– Transzponálás „C"–be könnyű dallamokkal.

ε *A hangszerkezelés fejlesztése*

– Skálák kotta nélkül, hármas– és négyeshangzatok, tercmenet, valamint kromatikus skála és egészhangú skála.
– A helyes ajakvibrato fejlesztése.
– A pp játékmód továbbfejlesztése.
– Harmincketted–menetek egyenletes eljátszása.
– Lapról olvasás, az eddig tanultaknál hosszabb művek memorizálása.
– Az alkalmazkodóképesség továbbfejlesztése, kamarazenélés vagy zenekari játék által.

& *Ajánlott tananyag*

- Harle: Scale and Arpeggios (Universal)
- Giampieri: 16 Studi (Ricordi)
- Capelle: 20 Grandes Études 1. (Leduc AL 20 085)
- Klosé: 25 Études de Mécanisme (Leduc AL 6403)
- Études de Genere et de Mécanisme (Leduc AL 17 363)
- Blémant: 20 Études Melodiques 2. (Leduc AL 15 802)
- Bernhards: 24 Virtuosen Etüden (Zimmermann)
- Londeix: Szaxofoniskola III–IV. (Shultz Blasmusik A/849–A/850)
- É.&P. Perényi: 222 Etüd szaxofonra (EMB)
- Beekum: Studies (HU 3794)
- Verroust: 24 Études I. II. (Billaudot G.2138 B/2057 B)
- Demler: Zenekari részletek I–II. (Edit. Simrock Eg 5187)
- É.&P. Perényi: Répertoire szaxofon szóló (EMB 14449)
- Mendelssohn: Andante Perényi: Szaxofon ABC II/53. (EMB 14299)
- Muszorgszkij: Ódon kastély (Simonffy 053/C)
- Rimszkij–Korszakov: Hindu dal (Simonffy 053/D)
- Debussy: A kis néger (Simonffy 074 v. Leduc 19555)
- Bozza: Aria (Leduc 19714)
- Teal Larry Solos (Schirmer 45722)

& *Követelmény*

– A hangszer hangjainak megfúvása p dinamikával d–f3–ig.
– Tiszta intonáció.
– Dúr és moll skálák, kotta nélkül, hármas– és négyeshangzat, tercmenet, valamint a kromatikus skála.
– A leggyakoribb trillák és díszítőelemek magabiztos alkalmazása.
– Rövidebb szonátatételek vagy hasonló terjedelmű művek kotta nélkül történő előadása.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egy szabadon választott hangsor 5#, 5b előjegyzésig, kotta nélkül,
– Két ellentétes karakterű etűd,
– Két előadási darab, kotta nélkül, az egyik kamaraműis lehet.
– 8-16 ütem terjedelmű, a 3. évfolyam nehézségi szintjének megfelelő zenei idézet lapról játéka.

---

6. ÉVFOLYAM „B" TAGOZAT

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Hangszeres és zenei ismeretek átadása*

– A hangterjedelem bővítése f3–től fölfelé.
– A nagy triola, pontozása a triolán belül, kvintolák, szextolák és hasonló ritmusképletek.
– Bonyolultabb díszítőelemek: előkék, trillák, mordentek alkalmazása.
– Az intonációs hibák tudatos korrigálása.
– A formai ismeretek további bővítése: rondóforma, variációs forma stb.
– Transzponálás „C"–be könnyű dallamokkal.

ε *A hangszerkezelés fejlesztése*

– Skálák kotta nélkül: 6#, 6b előjegyzésig, hármas– és négyeshangzatok, tercmenet, valamint kromatikus skála és egészhangú skála.
– A helyes ajakvibrato továbbfejlesztése.
– A pp játékmód továbbfejlesztése.
– Harmincketted–menetek egyenletes eljátszása.
– Lapról olvasás, az eddig tanultaknál hosszabb művek memorizálása.
– Az alkalmazkodóképesség továbbfejlesztése, kamarazenélés vagy zenekari játék által.

& *Ajánlott tananyag*

- J. Harle: Easy Classical Studies (Universal UE 17770)
- Schuster–Perényi: Szaxofoniskola III. (Simonffy 028)
- M. Mule: 24 könnyű etűd (A. Leduc AL 20455)
- Klosé: 25 napi gyakorlat (A. Leduc AL 6402)
- Harle: Scale and Arpeggios (Universal)
- Giampieri: 16 Studi (Ricordi)
- Études de Genere et de Mécanisme (Leduc AL 17 363)
- Blémant: 20 Études Melodiques 2. (Leduc AL 15 802)
- Bernhards: 24 Virtuosen Etüden (Zimmermann)
- É.&P. Perényi: 222 Etüd szaxofonra (EMB)
- Beekum: Studies (HU 3794)
- Verroust: 24 Études I. II. (Billaudot G.2138 B/2057 B)
- Demler: Zenekari részletek I–II. (Edit. Simrock Eg 5187)
- É.&P. Perényi: Répertoire szaxofon szóló (EMB 14449)
- Händel: Sicilienne et Gigue (Leduc 20834)
- Pescetti: Presto Hresztomatyija 5–6 (Muzika 14103)
- Mendelssohn: Andante Perényi: Szaxofon ABC II/53. (EMB 14299)
- Muszorgszkij: Ódon kastély (Simonffy 053/C)
- Rimszkij–Korszakov: Hindu dal (Simonffy 053/D)
- Debussy: A kis néger (Simonffy 074 v. Leduc 19555)
- Bozza: Aria (Leduc 19714)
- Teal Larry Solos (Schirmer 45722)

& *Követelmény*

– A hangszer hangjainak megfúvása p dinamikával d–f3–ig.
– Tiszta intonáció.
– Dúr és moll skálák 5#, 5b előjegyzésig, kotta nélkül, hármas– és négyeshangzat, tercmenet, valamint a kromatikus skála.
– A leggyakoribb trillák és díszítőelemek magabiztos alkalmazása.
– Rövidebb szonátatételek vagy hasonló terjedelmű művek kotta nélkül történő előadása.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül,
– Két ellentétes karakterű etűd,
– Két előadási darab, kotta nélkül, az egyik kamaramű is lehet.

& *Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után*

Az „A" tagozat végén

ε *A tanuló ismerje*

– a szaxofon és a fafúvós hangszerek múltját, irodalmát,
– a hangszer teljes hangterjedelmét,
– a tudatos és helyes légzéstechnikát,
– a szaxofon intonációs hibáit (és tudatosan korrigálja azokat),
– a dúr és moll hangnemeket 4#, 4b előjegyzésig,
– a egyszerűbb díszítések írásmódját és ritmusát,
– a vibrátó szerepét a zenei megvalósításban,
– ismerje a tanult anyagban előforduló tempó– és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
– ismerje a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
– a jelentősebb szaxofonos előadóművészeket.

ε *Legyen képes*

– a kiegyenlített és kifejező hang elérésére a tiszta intonáció megtartásával,
– a különböző hangindítások és hangbefejezések megvalósítására,
– az önálló hangolásra,
– a könnyebb technikai problémák elemző gyakorlására,
– a kottahű játékra és folyamatos, mérsékelt tempójú lapról olvasásra,
– hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogására,
– a különböző artikulációs előírások megszólaltatására (staccato, tenuto, legato, marcato stb.),
– egyenletes, pergő–technikához vezető ujjgyakorlatok fokozatos gyorsítására.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)

ε *A tanuló legyen képes*

– dúr és moll skálákat játszani 4#, 4b előjegyzésig tercekkel, hármashangzattal, szimpla– és duplanyelvvel
– a játszott irodalom által megkövetelt dinamikák megvalósítására,
– készségfejlesztő gyakorlatok hibátlan eljátszására
– nehezebb etűdök zenei és technikai megvalósítására
– hosszabb terjedelmű művek memorizálására

& *Művészeti alapvizsga követelményei*

A vizsga gyakorlati részből áll

A vizsga tantárgya és időtartama
Szaxofon főtárgy
„A"tagozat minimum 10 perc
„B" tagozat minimum 15 perc

A vizsga tartalma

„A" tagozat

– Egy etűd vagy etűd–jellegű egyéb mű; J.Harle: Easy Classical Studies (Universal Edition UE 17 770) 50., Perényi É.–P.: 222 etűd (EMB Z.14371) 158., 178., 182., M.Mule: 24 könnyű etűd (A. Leduc AL 20455) 5., 13., 35 J.v.Beekum: Studies (Harmónia HU 3794) Valsette (in a), Tiroler Landler (in Esz). nehézségi szintjén.

– Két különböző stílusú és karakterű előadási darab; J.S.Bach: Gavottes (A.Leduc AL 19 664), B.Marcello: Adagio (Schuster–Perényi: Szaxofoniskola III/5., Simonffy 028), A.Corelli: Adagio (A. Leduc AL 25 707), Dancla: Románc (Szaxofonmuzsika kezdőknek – Kraszna L. EMB 14 251), Fr.Schubert: Sérénade (A.Leduc AL 25 708), Glinka: Vocalise (Simonffy 014), Debussy: A lenhajú lány (Hofmeister FH 2136). nehézségi szintjén.

Az egyik előadási darab lehet szólómű, vagy kamaramű
Az előadási darabot kotta nélkül kell játszani.
A vizsga bármilyen hangolású szaxofonon teljesíthető.

„B" tagozat

– Két különböző karakterű etűd vagy egyéb gyakorlat; Schuster–Perényi: Szaxofoniskola III. (Simonffy 028) 37., Perényi É.–P.: 222 etűd (EMB Z. 14 371) 192., 194., 201., M. Mule: 24 könnyű etűd (A. Leduc AL 20 455) 9., 15., J.v,Beekum: 35 Studies (Harmónia HU 3794) Square Dance (in B), Tarantella (in c), Invention (in f), Klosé: 25 napi gyakorlat (A.Leduc AL 6402) 8. nehézségi szintjén.

– Két különböző stílusú és karakterű, előadási darab, (egy barokk tételpár esetében még egy más stílusú művet is választani kell); G.Fr.Händel: Sicilienne et Gigue (A.Leduc AL 20 834), G.Pescetti: Presto (Hresztomatyija 5–6 Muzika 14 103), F.Mendelssohn: Andante (Perényi: Szaxofon ABC II/53. EMB 14 299), M. Muszorgszkij: Ódon kastély (Simonffy 053/C), Rimszkij–Korszakov: Hindu dal (Simonffy 053/D), Cl.Debussy: A kis néger (Simonffy 074 v. A.Leduc AL 19 555), E.Bozza: Aria (A.Leduc AL 19 714). nehézségi szintjén.

A vizsga kötelező alaphangszere az altszaxofon, egy előadási darabnál azonban más hangolású hangszer is használható.
Az egyik előadási darab lehet szólómű, vagy kamaramű
Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése

– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
– hangképzés,
– intonáció,
– hangszerkezelés,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– előadásmód,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

TOVÁBBKÉPZŐ ÉVFOLYAMOK „A" TAGOZAT

7. évfolyam „A" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Hangszeres és zenei ismeretek átadása*

– A hangterjedelem fokozatos bővítése a tanuló adottságai szerint
– Az eddig megismert ritmusképletek rendszerezése.
– A vibrato.
– A többi szaxofonfajta megismerése és lehetőség szerint oktatása.
– Transzponálási alapismeretek.
– A zenei műveltség bővítése (pl. zenehallgatás, hangverseny–látogatások, szakmai beszélgetések stb.).
– Hangszerjavítási alapismeretek és nádfaragás.

ε *A hangszerkezelés fejlesztése*

– Skálák,.
– A helyes ajakvibrato fejlesztése.
– Az önálló gondolkodás és kifejezésmód, valamint az igényes és tudatos gyakorlás továbbfejlesztése. – Igényesebb előadási művek megszólaltatása.
– Kamarazene, zenekari munka.

& *Ajánlott tananyag*

- Harle: Scale and Arpeggios (Universal)
- J. Harle: Easy Classical Studies (Universal UE 17770)
- Klosé: Méthode Compléte 1. 2. (Leduc AL 3186/6023)
- 25 Exercices Journaliers (Leduc AL 6402)
- 15 Études Chantantes (Leduc AL 6404)
- Mule: 24 Études Faciles (Leduc AL 20 455)
- Exercices Journaliers (Leduc AL 20 211)
- Mule: 53 Études 1. (Leduc AL 20 441)
- Blémant: 20 Études Melodiques 1.2. (Leduc AL 15 801/802)
- Bernhards: 24 Virtuosen Etüden (Zimmermann)
- Szabó F.: Etűdök szaxofonra (Edit. Simonffy 042)

- É.&P. Perényi: Répertoire szaxofon szóló (EMB 14449)
- Rózsa P.: Három szólódarab szaxofonra (Edit. Simonffy 041)
- Albéniz: Tango (in Es) (Schott 33 749)
- Bach: Aria (in Es) (Leduc AL 19 576)
- BachCopin: Nocturne (in Es) (Leduc AL 1965)
- Dukas: Alla Gitana (in Es) (Leduc AL 19 995)
- Fauré: Pièce (in Es) (Leduc AL 16 152)
- Ibert: Aria (in Es) (Leduc AL 19 675)
- Leclair: Adagio et Allemande (Leduc AL 20 830)
- Mozart: Adagio (Klar. v. II. t.) (Leduc AL 19 595)
- Soproni: Four Pieces for Saxophon (in Es) (EMB 8811)
- Telemann: Sonate (in Es) (Leduc AL 25 008)
- Go down Moses (Vincze P.) (in Es, in B) (Edit. Simonffy 022)
- Joplin: Ragtimes (in Es, in B) (Noetzel 3693)
- Ravel: Pièce en Forme de Habanera (in Es) (Leduc AL 17 680)
- Händel: Sonate en Sol Mineur (in B) (Leduc AL 21 144)

& *Követelmény*

– Az összes hang és fogási ismerete b–f3–ig.
– Skálák
– Tiszta intonáció, egészséges hang.
– Az előadási darabok stílusos megszólaltatása.
– Alapos zenei műszóismeret, megbízható kottaolvasás.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egy szabadon választott skála kotta nélkül,
– Két ellentétes karakterű etűd,
– Két különböző tempójú darab zongorakísérettel(valamelyik kamarazenei mű is lehet).

---

8. évfolyam „A" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Hangszeres és zenei ismeretek átadása*

– A hangterjedelem fokozatos bővítése a tanuló adottságai szerint
– Az eddig megismert ritmusképletek rendszerezése.
– A vibrato.
– A többi szaxofonfajta megismerése és lehetőség szerint oktatása.
– Transzponálási alapismeretek.
– A zenei műveltség bővítése (pl. zenehallgatás, hangverseny–látogatások, szakmai beszélgetések stb.).
– Hangszerjavítási alapismeretek és nádfaragás.

ε *A hangszerkezelés fejlesztése*

– Skálák, kromatikus hangsor gyors tempóban.
– A helyes ajakvibrato fejlesztése.
– Az önálló gondolkodás és kifejezésmód, valamint az igényes és tudatos gyakorlás továbbfejlesztése.
– Igényesebb előadási művek megszólaltatása. Kamarazene, zenekari munka.

& *Ajánlott tananyag*

- Harle: Scale and Arpeggios (Universal)
- J. Harle: Easy Classical Studies (Universal UE 17770)
- Klosé: Méthode Compléte 1. 2. (Leduc AL 3186/6023)
- 25 Exercices Journaliers (Leduc AL 6402)
- 15 Études Chantantes (Leduc AL 6404)
- Mule: 24 Études Faciles (Leduc AL 20 455)
- Exercices Journaliers (Leduc AL 20 211)
- Mule: 53 Études 1. (Leduc AL 20 441)
- Blémant: 20 Études Melodiques 1.2. (Leduc AL 15 801/802)
- Bernhards: 24 Virtuosen Etüden (Zimmermann)
- Szabó F.: Etűdök szaxofonra (Edit. Simonffy 042)
- É.&P. Perényi: Répertoire szaxofon szóló (EMB 14449)
- Rózsa P.: Három szólódarab szaxofonra (Edit. Simonffy 041)
- Albéniz: Tango (in Es) (Schott 33 749)
- Bach: Aria (in Es) (Leduc AL 19 576)
- BachCopin: Nocturne (in Es) (Leduc AL 1965)
- Dukas: Alla Gitana (in Es) (Leduc AL 19 995)
- Fauré: Pièce (in Es)(Leduc AL 16 152)
- Ibert: Aria (in Es) (Leduc AL 19 675)
- Leclair: Adagio et Allemande (Leduc AL 20 830)
- Mozart: Adagio (Klar. v. II. t.) (Leduc AL 19 595)
- Soproni: Four Pieces for Saxophon(in Es) (EMB 8811)
- Telemann: Sonate (in Es) (Leduc AL 25 008)
- Go down Moses (Vincze P.) (in Es, in B) (Edit. Simonffy 022)
- Joplin: Ragtimes (in Es, in B) (Noetzel 3693)
- Ravel: Pièce en Forme de Habanera (in Es) (Leduc AL 17 680)
- Händel: Sonate (?. 1) (in B) (Leduc AL 25 143)
- Händel: Sonate en Sol Mineur(in B) (Leduc AL 21 144)

& *Követelmény*

– Az összes hang és fogási ismerete b–f3–ig.
– Skálák
– Tiszta intonáció, egészséges hang.
– Az előadási darabok stílusos megszólaltatása.
– Alapos zenei műszóismeret, megbízható kottaolvasás.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egy szabadon választott skála kotta nélkül,
– Két ellentétes karakterű etűd,
– Két különböző tempójú darab zongorakísérettel (valamelyik kamarazenei mű is lehet).

9. évfolyam"A" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Hangszeres és zenei ismeretek átadása*

– A hangterjedelem fokozatos bővítése a tanuló adottságai szerint
– Az eddig ismeretlen ritmusképletek megismertetése.
– A vibrato.
– A többi szaxofonfajta megismerése és lehetőség szerint oktatása.
– Transzponálási alapismeretek.
– A zenei műveltség bővítése (pl. zenehallgatás, hangverseny–látogatások, szakmai beszélgetések stb.).
– Hangszerjavítási alapismeretek és nádfaragás.
– A jazz elemeinek megismertetése a zeneelmélet tantárgy által szerzett ismeretekre támaszkodva.

ε *A hangszerkezelés fejlesztése*

– Skálák teljes hangterjedelemben, kromatikus, hangsorok
– A vibrato sűrűségének fokozása, az amplitúdó nagyságnak változtatására és helyes alkalmazása.
– Az önálló gondolkodás és kifejezésmód, valamint az igényes és tudatos gyakorlás továbbfejlesztése. Igényesebb előadási művek megszólaltatása. Kamarazene, zenekari munka.

& *Ajánlott tananyag*

- Harle: Scale and Arpeggios (Universal)
- J. Harle: Easy Classical Studies (Universal UE 17770)
- Klosé: Méthode Compléte 1. 2. (Leduc AL 3186/6023)
- 25 Exercices Journaliers (Leduc AL 6402)
- 15 Études Chantantes (Leduc AL 6404)
- Mule: 24 Études Faciles (Leduc AL 20 455)
- Exercices Journaliers (Leduc AL 20 211)
- Mule: 53 Études 1. (Leduc AL 20 441)
- Blémant: 20 Études Melodiques 1.2. (Leduc AL 15 801/802)
- Bernhards: 24 Virtuosen Etüden (Zimmermann)
- Szabó F.: Etűdök szaxofonra (Edit. Simonffy 042)
- É.&P. Perényi: Répertoire szaxofon szóló (EMB 14449)
    - Corelli: Gigue (Muzika 13672)
- G. Fr. Händel: Allegro, Largo et Final (Leduc AL 20835)
- Bach: Badinerie(Leduc AL 19511)
- Bach: Esz–dúr szonáta Hresztomatyija 5–6. (Muzika 14103)
- Singelée: Solo de concert (Lemoine 26260)
- Bozza: Aria (Leduc 19714)
- Ravel: Darab Habanera formában (Leduc 17679)
- Götz Nándor: Koncertetűdök (Fon–Trade)

& *Követelmény*

– Az összes hang és fogási ismerete b–f3–ig.
– Skálák
– Tiszta intonáció, egészséges hang.
– Az előadási darabok stílusos megszólaltatása.

Alapos zenei műszóismeret, megbízható kottaolvasás.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egy szabadon választott skála kotta nélkül,
– Két ellentétes karakterű etűd,
– Két különböző tempójú darab zongorakísérettel (valamelyik kamarazenei mű is lehet).

---

10. évfolyam „A" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Hangszeres és zenei ismeretek átadása*

– A hangterjedelem fokozatos bővítése a tanuló adottságai szerint.
– Az eddig ismeretlen ritmusképletek megismertetése.
– A vibrato.
– A többi szaxofonfajta megismerése és lehetőség szerint oktatása.
– Transzponálási alapismeretek.
– A zenei műveltség bővítése (pl. zenehallgatás, hangverseny–látogatások, szakmai beszélgetések stb.).
– Hangszerjavítási alapismeretek és nádfaragás.
– A jazz elemeinek megismertetése (ahol mód és lehetőség van rá), kizárólag hozzáértő tanár vezetésével, és ha lehetséges, a zeneelmélet tantárgy által szerzett ismeretekre támaszkodva.

ε *A hangszerkezelés fejlesztése*

– Skálák teljes hangterjedelemben, kromatikus hangsor gyors tempóban.
– A vibrato sűrűségének fokozása, az amplitúdó nagyságnak változtatására és helyes alkalmazása.
– Az önálló gondolkodás és kifejezésmód, valamint az igényes és tudatos gyakorlás továbbfejlesztése. Igényesebb előadási művek megszólaltatása. Kamarazene, zenekari munka.

& *Ajánlott tananyag*

- J. Harle: Easy Classical Studies (Universal UE 17770)
- Perényi É.–P: 222 etűd (EMB Z 14371)
- Schuster–Perényi: Szaxofoniskola III. (Simonffy 028)
- Mule: 24 könnyű etűd (A. Leduc AL 20455)
- Beekum: 35 Studies (Harmónia HU 3794)
- Klosé: 25 napi gyakorlat (A. Leduc AL 6402)
- Klosé: 25 mechanikus gyakorlat (A. Leduc AL 6403)
- Klosé:15 dallamos gyakorlat (A. Leduc AL 6404)
- Ferling: 48 etűd (A. Leduc AL 20402)
- Corelli:Gigue (Muzika 13672)
- Fr. Händel: Allegro, Largo et Final (A. Leduc AL 20)
- Fr. Händel: 4. szonáta (A. Leduc AL 20828)
- Bach:Badinerie (A. Leduc AL 19511)
- J. B. Singelée: Rondo Op. 63.
- Perényi: Szax. ABC II/84 (EMB 14299)
- J. B. Singelée: Solo de concert (H. Lemoine 26 260 H.L.)
- Chailleux:Andante és Allegro (A. Leduc AL 22177)
- E. Bozza: Aria (A. Leduc AL 19714)
- Götz Nándor: Koncertetűdök (Fon–Trade)
- Ravel: Darab Habanera formában (A. Leduc AL 17679)

& *Követelmény*

– Az összes hang és fogási ismerete b–f3–ig.

– Skálák 6#, 6b előjegyzésig.
– Tiszta intonáció, egészséges hang.
– Az előadási darabok stílusos megszólaltatása.
– Alapos zenei műszóismeret, megbízható kottaolvasás.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egy szabadon választott skála kotta nélkül,
– Két ellentétes karakterű etűd,
– Két különböző tempójú darab zongorakísérettel (valamelyik kamarazenei mű is lehet).

TOVÁBBKÉPZŐ ÉVFOLYAM „B" TAGOZAT

A tanulók csekély hányada, egyéb tanulmányai mellett, a „B" tagozat továbbképző évfolyamain készül későbbi felvételi vizsgára, továbbra is megőrizve a zenei pálya választásának lehetőségét.

7. évfolyam „B" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Hangszeres és zenei ismeretek átadása*

– A kromatikus és egészhangú skálák bevezetése.
– A hangterjedelem bővítése:
– Az eddig nem tanult, összetettebb ritmusképletek és díszítőelemek alkalmazása.
– A stílusismeret elmélyítése a romantika és a XX. század témakörében.

ε *A hangszerkezelés fejlesztése*

– Dúr és moll skálák, kotta nélkül, hármas– és négyeshangzatok, tercmenet, kvint– és oktávskála, valamint kromatikus és egészhangú skálák.
– A vibrato sűrűségének fokozása, az amplitúdó nagyságnak változtatására és helyes alkalmazása.
– A virtuóz technika kifejlesztése.
– A hangszertechnikai és zenei feladatok önálló megoldása.
– Az egyéni hangszín megkeresése.
– A szuggesztív interpretáció megvalósítása a hangszeren.

& *Ajánlott tanaynag*

- J. Harle: Easy Classical Studies (Universal UE 17 770)
- Rascher: Top Tones for the Saxophone (Carl Fischer Edit.)
- Capelle: 20 Grandes Études 1. 2.(Leduc AL 20085/086)
- Caillieret: 15 Études (Bach) (Leduc AL 23 918)
- Mule: 53 Études 2. 3. (Leduc AL 20442/443)
- Mule: 48 Études (Leduc AL 20 402)
- É.&P. Perényi: Répertoire szaxofon szóló (EMB 14449)
- Bach: Sonate (?. 6 F1.) (in Es) (Leduc AL 20 832)
- Bozza: Aria (in Es) (Leduc)
- Bozza: Pulcinella (in Es)(Leduc)
- Bernstein: Rhapsody (in Es) (Gerard Billaudot Edit.)
- Händel: Sonate (?. 6 V1.) (Leduc AL 20 830)
- Ibert: Aria (in Es) (Leduc AL 19 675)
- Lajtha: Intermezzo (in Es) (Leduc AL 21 438)

- Martin: Ballada (in Es) (Universal)
- Poulenc: Presto (in Es) (Gerard Billaudot Edit.)

& *Követelmény*

– Dúr és moll skálák 5#, 5b előjegyzésig,
– Mindenfajta trilla és díszítőelem alkalmazása.
– Komolyabb és nehezebb művek koncertszerű előadása.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül, 6#, 6b előjegyzésig,
– Két ellentétes karakterű etűd,
– Két előadási mű kotta nélkül, az egyik kamaramű is lehet.

---

8. évfolyam „B" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Hangszeres és zenei ismeretek átadása*

– A kromatikus és egészhangú skála bevezetése.
– A hangterjedelem bővítése: b–a3–ig, kromatikusan.
– Az eddig nem tanult, összetettebb ritmusképletek és díszítőelemek alkalmazása.
– Modern effektusok: glissando, flatterzunge.
– A stílusismeret elmélyítése a romantika és a XX. Század témakörében.

ε *A hangszerkezelés fejlesztése*

– Dúr és moll skálák 7#, 7b előjegyzésig, kotta nélkül, hármas– és négyeshangzatok, tercmenet, kvint– és oktávskála, valamint kromatikus és egészhangú skálák.
– A vibrato sűrűségének fokozása, az amplitúdó nagyságnak változtatására és helyes alkalmazása.
– A virtuóz technika kifejlesztése.
– A hangszertechnikai és zenei feladatok önálló megoldása.
– Az egyéni hangszín megkeresése.
– A szuggesztív interpretáció megvalósítása a hangszeren.

& *Ajánlott tananyag*

- J. Harle: Easy Classical Studies (Universal UE 17 770)
- Rascher: Top Tones for the Saxophone (Carl Fischer Edit.)
- Capelle: 20 Grandes Études 1. 2. (Leduc AL 20085/086)
- Caillieret: 15 Études (Bach) (Leduc AL 23 918)
- Mule: 53 Études 2. 3. (Leduc AL 20442/443)
- Mule: 48 Études (Leduc AL 20 402)
- Karg–Elert: 25 Capricen und Sonaten I–II. (Zimmermann)

& *Követelmény*

– Dúr és moll skálák 5#, 5b előjegyzésig, valamint kromatikus és egészhangú skálák.
– Mindenfajta trilla és díszítőelem alkalmazása.
– Komolyabb és nehezebb művek koncertszerű előadása.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül, 6#, 6b előjegyzésig,
– Két ellentétes karakterű etűd,
– Két előadási mű kotta nélkül, az egyik kamaramű is lehet.

---

9. Évfolyam „B"tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Hangszeres és zenei ismeretek átadása*

– A kromatikus és egészhangú skálák mellett a fél–egész skálák bevezetése.
– A hangterjedelem bővítése
– Az eddig nem tanult, összetettebb ritmusképletek és díszítőelemek alkalmazása.
– Modern effektusok: glissando, flatterzunge, stb.
– A stílusismeret elmélyítése a romantika és a XX. század témakörében.

ε *A hangszerkezelés fejlesztése*

– Dúr és moll skálák, kotta nélkül, hármas– és négyeshangzatok, tercmenet, kvint– és oktávskála, valamint kromatikus és egészhangú skálák.
– A vibrato sűrűségének fokozása, az amplitúdó nagyságnak változtatására és helyes alkalmazása.
– A virtuóz technika kifejlesztése.
– A hangszertechnikai és zenei feladatok önálló megoldása.
– Az egyéni hangszín megkeresése.
– A szuggesztív interpretáció megvalósítása a hangszeren.

& *Ajánlott tananyag*

- J. Harle: Easy Classical Studies (Universal UE 17 770)
- Rascher: Top Tones for the Saxophone (Carl Fischer Edit.)
- Capelle: 20 Grandes Études 1. 2. (Leduc AL 20085/086)
- Caillieret: 15 Études (Bach) (Leduc AL 23 918)
- Mule: 53 Études 2. 3. (Leduc AL 20 442/443)
- Mule: 48 Études (Leduc AL 20 402)
- Karg–Elert: 25 Capricen und Sonaten I–II. (Zimmermann)
- Bach: Szonáta (Leduc 20831)
- Händel 2. szonáta (Leduc 20829)
- Händel 6. szonáta (Leduc 20830)
- Vivaldi: Concerto Op. 3/6 RV 356 (Universal 19075)
- Schumann: Fantáziadarab (Schirmer 45722)
- Singelée: Fantaisie brillante (Lemoine 26260)
- Singelée: Solo de concert (Lemoine 26259)
- Bozza: Scaramouche(Leduc 20299(
- Busser: Aragon (Leduc 21143)
- Götz Nándor: Koncertetűdök (Fon–Trade)

& *Követelmény*

– Dúr és moll skálák 6#, 6b előjegyzésig, valamint kromatikus és egészhangú skálák.
– Mindenfajta trilla és díszítőelem alkalmazása.
– Komolyabb és nehezebb művek koncertszerű előadása.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül, 7#, 7b előjegyzésig,
– Két ellentétes karakterű etűd,
– Két előadási mű kotta nélkül, az egyik kamaramű is lehet.

---

10. évfolyam „B" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Hangszeres és zenei ismeretek átadása*

– A kromatikus és egészhangú skálák mellett a fél–egész skálák bevezetése.
– A hangterjedelem bővítése: b–b3–ig, kromatikusan.
– Az eddig nem tanult, összetettebb ritmusképletek és díszítőelemek alkalmazása.
– Modern effektusok: glissando, flatterzunge, stb.
– A stílusismeret elmélyítése a romantika és a XX. század témakörében.

ε *A hangszerkezelés fejlesztése*

– Dúr és moll skálák, kotta nélkül, hármas– és négyeshangzatok, tercmenet, kvint– és oktávskála, valamint kromatikus és egészhangú skálák.
– A vibrato sűrűségének fokozása, az amplitúdó nagyságnak változtatására és helyes alkalmazása.
– A virtuóz technika kifejlesztése.
– A hangszertechnikai és zenei feladatok önálló megoldása.
– Az egyéni hangszín megkeresése.
– A szuggesztív interpretáció megvalósítása a hangszeren.

& *Ajánlott tananyag*

- J. Harle: Easy Classical Studies (Universal UE 17770)
- Perényi É.–P: 222 etűd (EMB Z 14371)
- Schuster–Perényi: Szaxofoniskola III. (Simonffy 028)
- Mule: 24 könnyű etűd (A. Leduc AL 20455)
- Beekum: 35 Studies (Harmónia HU 3794)
- Klosé: 25 napi gyakorlat (A. Leduc AL 6402)
- Klosé: 25 mechanikus gyakorlat (A. Leduc AL 6403)
- Klosé: 15 dallamos gyakorlat (A. Leduc AL 6404)
- Ferling: 48 etűd (A. Leduc AL 20402)
- Corelli: Gigue (Muzika 13)
- Fr. Händel: Allegro, Largo et Final (A. Leduc AL 20835)
- G. Fr. Händel: 4. szonáta (A.Leduc AL 20828)
- J. S. Bach: Badinerie (A.Leduc AL 19511)
- J. S. Bach: Esz–dúr szonáta Hresztomatyija 5–6. (Muzika 14 103)
- J. B. Singelée: Rondo Op. 63.
- Perényi: Szax. ABC II/84 (EMB 14299)
- J. B. Singelée: Solo de concert (H.Lemoine 26 260 H.L.)
- Chailleux: Andante és Allegro (A.Leduc AL 22177)
- E. Bozza: Aria (A. Leduc AL 19714)
- M. Ravel: Darab Habanera formában (A.Leduc AL 17679)
- Götz Nándor: Koncertetűdök (Fon–Trade)

& *Követelmény*

– Dúr és moll skálák 6#, 6b előjegyzésig, valamint kromatikus és egészhangú skálák.
– Mindenfajta trilla és díszítőelem alkalmazása.

– Komolyabb és nehezebb művek koncertszerű előadása.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül, 7#, 7b előjegyzésig,
– Két ellentétes karakterű etűd,
– Két előadási mű kotta nélkül, az egyik kamaramű is lehet.

& *Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után*

Az „A" tagozat végén

ε *A tanuló legyen képes*

– a szép, kifejező hang tudatos megteremtésére,
– a tiszta intonációra,
– a hangszerét könnyedén kezelni,
– a levegő tudatos beosztására,
– hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogására,
– a nagyobb lélegzetű, összetett feladatokat tartalmazó etűdök eljátszására,
– a vibrátó sűrűségének fokozására, az amplitúdó nagyságnak változtatására és helyes alkalmazására,
– a különböző zenei korok megkomponált stílushű díszítéseinek kottából való lejátszására – a technikai és zenei szempontból tudatos, elemző gyakorlásra, a pontos ritmus feltétel nélküli megtartására,
– az értelmes, tagolt, árnyalt előadásra,
– a legfontosabb zenei karakterek megjelenítésére,
– egyszerűbb javítási műveletek elvégzésére (pl. csavar meghúzása, rugó visszatétele stb.).

ε *A tanuló rendelkezzék*

– megfelelő hangszeres technikával,
– olyan lapról olvasási készséggel, amely a kamarazenei és zenekari játékhoz szükséges,
– olyan bejátszási módszerrel, amelynek birtokában a jó befúvási érzetek rövid időn belül elérhetők,
– a tudásszintjének megfelelő önállósággal a játszandó művek kiválasztásánál.

ε *A tanuló tudja alkalmazni*

– hangszerének transzponáló jellegét,
– a hang képzésének fizikai törvényszerűségeit (légzés, rekesz, stb.),
– a különböző artikulációs előírásokat (staccato, legato, tenuto, marcato stb.).

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)

ε *A tanuló ismerje*

– a modem zenei effektusokat,
– az újabb légzéstechnikákat,
– a szaxofon társhangszereit, azok transzponálási módjait,
– korunk zenéjének intonációs sajátosságait.

ε *Legyen képes*

– biztos hangindításra és befejezésre,

– nehéz etűd virtuóz előadására
– nehezebb előadási darab, kamaramű, zenekari szólam önálló zenei és technikai megoldására

& *Művészeti záróvizsga követelményei*

A vizsga gyakorlati részből áll

A vizsga tantárgya és időtartama
Szaxofon főtárgy
„A" tagozat minimum 10 perc
„B" tagozat minimum 15 perc

A vizsga tartalma

„A" tagozat

A vizsga bármilyen hangolású szaxofonon teljesíthető.

– Egy szabadon választott dúr vagy harmonikus és melodikus moll skála legalább három előjegyzéssel, hármashangzat–felbontással, tercmenettel, domináns–, ill. szűkített szeptim–felbontással, minél teljesebb hangterjedelemben, kotta nélkül.

– Egy etűd vagy etűd–jellegű egyéb mű; J.Harle: Easy Classical Studies (Universal Edition UE 17 770) 49., 66.; Perényi É.–P.: 222 etűd (EMB Z 14 371) 210., 211., 221.; Schuster–Perényi: Szaxofoniskola III. (Simonffy 028) 9.; M.Mule: 24 könnyű etűd (A.Leduc AL 20 455) 9., 15.; J.v.Beekum: 35 Studies (Harmónia HU 3794) Musette (in G); Klosé: 25 napi gyakorlat (A.Leduc AL 6402) 13–tól; Klosé: 25 mechanikus gyakorlat (A.Leduc AL 6403) 9–től; Klosé: 15 dallamos gyakorlat (A Leduc AL 6404) bármely etűd; Ferling: 48 etűd (A Leduc AL 20 402) nehézségi szintjén.

– Két különböző stílusú és karakterű előadási darab; A.Corelli: Gigue (Muzika 13 672); G.Fr.Händel: Allegro, Largo et Final (A.Leduc AL 20 835); G Fr.Händel: 4. szonáta (A.Leduc AL 20 828); J.S.Bach: Badinerie (A. Leduc AL 19 511); J. S. Bach: Esz–dúr szonáta (Hresztomatyija 5–6. Muzika 14 103 v. G.Schirmer 45 722); J.B.Singelée: Solo de concert (H.Lemoine 26 260 H.L.); A.Chailleux: Andante és Allegro (A.Leduc AL 22 177); E.Bozza: Aria (A.Leduc AL 19714); M.Ravel: Darab Habanera formában (A.Leduc AL 17 679); Götz Nándor: Koncertetűdök (Fon–Trade); nehézségi szintjén

Az egyik előadási darab lehet szólómű, vagy kamaramű.

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat

A vizsga kötelező alaphangszere az altszaxofon, egy előadási darabnál azonban más hangolású hangszer is használható.

– Két dúr vagy harmonikus és melodikus moll skála, legfeljebb öt előjegyzéssel, hármashangzat–felbontással, tercmenettel, domináns–, illetve szűkített szeptim–felbontással, minél teljesebb hangterjedelemben, kotta nélkül.

– Két különböző karakterű, megfelelő etűd vagy etűd–jellegű egyéb mű ; Klosé: 25 napi gyakorlat (A.Leduc AL 6402) 19–től; Klosé: 25 mechanikus gyakorlat (A.Leduc AL 6403) 9–től; Klosé: 15 dallamos gyakorlat (A.Leduc AL 6404) bármelyik etűd; Ferling: 48 etűd (AL 20 402) nehézségi szintjén.

– Két különböző stílusú és karakterű, előadási darab, (egy barokk szonáta vagy versenymű lassú–gyors tétele, és egy romantikus, impresszionista vagy későbbi mű); J.S.Bach: Szonáta (A.Leduc AL 20 831); G.Fr.Händel: 2. szonáta (A.Leduc AL 20 829); G.Fr.Händel: 6. szonáta (A.Leduc AL 20 830); A.Vivaldi: Concerto Op. 3/6 RV 356 (Universal Edition UE 19 075); R.Schumann: Fantáziadarab (G.Schirmer 45 722); J.B.Singelée: Fantaisie brillante (H.Lemoine 26 260 H.L.); J. B. Singelée: Solo de concert (H.Lemoine 26 259 H.L.); E.Bozza: Scaramouche (A.Leduc AL 20 299); Busser: Aragon (A.Leduc AL 21 143); Götz Nándor: Koncertetűdök (Fon–Trade) nehézségi szintjén.

Az egyik előadási darab lehet szólómű, vagy kamaramű
Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése

– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
– hangképzés,
– intonáció,
– hangszerkezelés,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– előadásmód,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

& *A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök*

Megfelelő mennyiségű és minőségű, többfajta hangolású hangszer és tartozékok (fúvóka, nyakló).
Fejenként és havonta 1 db nád.
Zongora, vagy pianínó.
Nagyméretű falitükör.
Kottaállvány.
Metronóm.

RÉZFÚVÓS TANSZAK

TROMBITA

1. A trombitatanítás általános célja, feladatai

– a tanuló egyéni adottságához, képességéhez igazodó módszerek kialakítása, kiemelt figyelmet fordítva az egyéni hangszeroktatásban rejlő pedagógiai lehetőségek kihasználására,
– a helyes légzés, befúvás, testtartás, hangszertartás beállítása, kialakítása,
– a hangszeres játékhoz szükséges motorikus reflexek, motivációs bázis, a naponkénti gyakorlás szükségletének kialakítása,
– a hangszeres játék megvalósításában részt vevő izmok lazaságának, terhelhetőségének tartósabb igénybevétel teljesítéséhez szükséges készségek kialakítása,
– a zenei memória fejlesztése, gyakorlati alkalmazásához szükséges jártasságok kialakítása,
– az egyéni hangszeres tanórákra, kamarazenei, zenekari foglalkozásokra történő önálló felkészülés képességének kialakítása.

Ismertesse meg a tanulókkal

– a trombita történetét,
– a trombitának a rézfúvósok családjában és különféle együttesekben betöltött szerepét,
– a hangszer irodalmának, tananyagban megjelenő részét,
– a hangszer irodalmának, tananyagban megjelenő részét
– a tananyagon keresztül a főbb zenei stílusokat,
– a trombita hazai és külföldi művészeinek munkásságát.

Tudatosítsa

– a helyesen beállított légzéstechnika állandó ellenőrzésének fontosságát,
– a helyes szájtartás, mint a jó befúvási mód (ansatz) alapfeltételének fontosságát,
– a mindennapi gyakorlás didaktikai és fiziológiai szempontok szerinti szükségességét,
– a könnyed, felszabadult hangszeres játékmód kialakításának fontosságát.

Fejlessze a tanuló

– hallását, belső hallását, „intonációs” képességét,
– hangszeres adottságait,
– hangszertechnikai tudását,
– megformáló– és előadói képességét.

Tegye képessé a tanulókat

– rendszeres, hatékony, igényes gyakorlásra,
– a gyakorlás során felmerülő hibák önálló kijavítására,
– a beállított alapfunkciók önellenőrzésére,
– a tiszta intonációra,
– folyamatos hangszerjátékra, árnyalt stílusos előadásra,
– a pontos kottaolvasásra, a ritmus, valamint a zenei kifejezések előadásmódjára, illetve a tempóra vonatkozó utasítások megvalósítására.

Az egyes évfolyamok tanterve

ELŐKÉPZŐ ÉVFOLYAMOK

1. évfolyam

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Hangszeres és zenei ismeretek átadása*

– A hangszer felépítése, részeinek megismerése.
– A kottaolvasás alapfogalmainak megismerése.
– A helyes be– és kilégzés alapjainak elsajátítása.
– A helyes testtartás kialakítása. A helyes szájtartás gyakorlása. Fúvókázás, ajakrezgés. Hangindítás.
– Kitartott hangok, hangképző gyakorlatok, ütve kötve.
– Hangterjedelem az egyvonalas C–től az egyvonalas G ig.

& *Ajánlott tananyag*

- Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I. kötet
- Colin: Trombitaiskola kezdőknek
- Gyermekdalok, népdalok

& *Követelmény*

– A helyes be– és kilégzés ismerete. Hangterjedelem az C' – G'–ig.
– Hangjegyek, ritmusértékek szünetjelek ismerete a tananyag által megkívánt szinten.
– Egyszerű népdalok és gyermekdalok eljátszása.

ε *Év végi vizsga anyaga*

– 3 gyakorlat, népdal vagy gyermekdal (jobb képességű tanulók esetén lehet az egyik zongorakíséretes darab, duó is)legalább az egyik darab fejből

---

2. évfolyam

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Hangszeres és zenei ismeretek átadása*

– A helyes testtartás rögzítése.
– A helyes légzés további tudatosítása.
– Fúvókával végzett gyakorlatok a trombitaiskola alapján.
– Hangképzés, a mindennapi befúvás kialakítása
– Memorizálás
– Skála előtanulmányok a tanult hangterjedelemben, 1#-1b-s dúr hangnemekben, ütve kötve

Ajánlott tananyag

- Varasdy – Nagyiván – Sztán Trombitaiskola I.
- Colin: Trombitaiskola kezdőknek
- Gyermekdalok, népdalok
- Brodszky: Májusköszöntő
- Régi francia dal

& *Követelmények*

– Az egészséges, szép trombitahang kialakítása.
– Hangterjedelem a kis h–tól az egyvonalas a–ig.
– A használt hangterjedelemben a hangok fogásainak, neveinek ismerete

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Két gyakorlat, vagy népdal
– Egy előadási darab kotta nélkül, vagy duó

ALAPFOKÚ ÉVFOLYAMOK „A" TAGOZAT

1. évfolyam „A" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Hangszeres és zenei ismeretek átadása*

– A hangszer felépítése, részei.
– Az egész, fél, negyed és nyolcad hangjegyérték és a megfelelő szünetjelek.
– Nyújtópont a fél érték mellett.
– Módosítójelek.
– A 4/4–es, 2/4–es, 3/4–es ütem.
– Az előforduló hangok fogásai.
– Memóriafejlesztés: gyermekdalok, népdalok és az előadási darabok megtanulása kotta nélkül.
– Motívumok, dallamok azonosságának, különbségének felismerése.
– A helyes testtartás, hangszertartás kialakítása.
– A rekeszlégzés alapjainak elsajátítása, a levegővezetés megalapozása.
– A helyes szájtartás kialakítása ajakrezgés és fúvókázás segítségével.
– A hangindítás megalapozása.
– A legato játékmód alapjainak elsajátítása, szekundkötések (ajakrezgéssel, fúvókával, hangszerrel).
– Skála előtanulmányok a tanult hangterjedelemben, ütve kötve, 1#-1b-s hangnemekben, tercskálával
– A mindennapi gyakorlás rendszerének kialakítása

& *Ajánlott tananyag*

- Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I.
- Colin: Trombitaiskola kezdőknek
- Susato: Rondo (Trombitamuzsika)
- Gyermekdalok, népdalok

& *Követelmény*

– Legyen képes egy oktáv hangterjedelmen belül a tanult ritmusértékeket tartalmazó gyakorlat egészséges, szép hangon való eljátszására.
– A használt hangterjedelemben a hangok fogásainak, neveinek ismerete
– Hangterjedelem a kis a–tól a kétvonalas c–ig.

ε *Az év végi vizsga anyagan*

– Egy skála tecskálával a tanult hangterjedelemben
– Egy gyakorlat,
– Egy előadási darab, kotta nélkül

---

2. évfolyam „A" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Hangszeres és zenei ismeretek átadása*

– A dúr és a moll hangsor hangközei, hármashangzatai.
– A tizenhatod érték és szünetjele.
– Nyújtópont a negyed és a nyolcad érték mellett, valamint a szinkópa.
– A tanult művek formai elemzése.
– A periódus két felének kérdés–felelet viszonya.
– A magyar népdal jellemzői, formái, valamint a dalforma.
– A testtartásban és hangszertartásban előforduló hibák korrigálása.
– A rekeszlégzés gyakorlása.
– Az egészséges, szép hang létrehozása, a változó sebességű hangindítás megalapozása (nyolcad–, tizenhatodjáték).
– A természetes kötések megalapozása, kvint– és kvartkötések.
– A dinamikai árnyalás alapjai, visszhanghatás (f–p).

& *Ajánlott tananyag*

- Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I.
- Colin: Skálatanulmányok
- Krumpfer: Trombitaiskola I.
- Fischer: Induló
- Cole: Granit
- Barnes: A kis géniusz
- Barnes: A kis művész

& *Követelmény*

– A használt hangterjedelemben a hangok fogásainak, neveinek ismerete
– A tanuló legyen képes nyolcadokat, tizenhatodokat, valamint kvint– és kvartkötéseket tartalmazó gyakorlat eljátszására.
– Hangterjedelem a kis g–től a kétvonalas d–ig.
– Hangsorok, terclépések, hármashangzatok a megadott hangterjedelmen belül (1#, 2b előjegyzésig).

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egy skála, tercskálával, hármashangzat felbontással a tanult hangterjedelemben
– Egy gyakorlat,

– Egy előadási darab kotta nélkül

---

3. évfolyam „A" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Hangszeres és zenei ismeretek átadása*

– A dúr és a moll hangsor szerkezete.
– A 3/8–os, a 6/8–os és a változó ütem; különböző ritmusképletek, a triola.
– A zenei anyagban szereplő darabok, táncok főbb jellegzetességei.
– A társas zenélés megismertetése duókon keresztül.
– A funkciók ellenőrzése, a hibák korrigálása a mindennapi gyakorlatok segítségével.
– A bordaközi légzéssel kibővített rekeszlégzés elsajátítása, a légoszlop megtámasztása, a levegővezetés gyakorlása, fokozott figyelemmel a szép hangra.
– Az ajaktechnika és a nyelvtechnika továbbfejlesztése a mindennapi, illetve a skálagyakorlatok segítségével.
– A dinamikai skála szélesítése fokozott figyelemmel a hangképzés minőségére (crescendo, diminuendo).
– A legato játékmód fejlesztése a természetes kvint– és kvartkötésekkel.

& *Ajánlott tananyag*

- Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I. II.
- Davidson: Befújási gyakorlatok
- Krumpfer: Trombitaiskola I.
- Krumpfer: Téma és variációk egy Ph. E. Bach–témára
- Hammerschmied: Csókdal
- Susato: Rondo és saltarello
- Bogár: Régi magyar táncok
- Barnes: A kis virtuóz
- Barnes: A kis mester
- Charpentier: Prelűd
- Kamprath: Három epizód
- Scselokov: Mese
- Scselokov: Tréfa
- Scselokov: Ifjú gavallér

& *Követelmény*

– A tanuló legyen képes a tanult ritmusokra épülő, gyorsabb technikai gyakorlat eljátszására.
– Hangterjedelem a kis g–től a kétvonalas e–ig.
– Hangsorok, terclépések, hármashangzatok a tanult hangterjedelemben 3#, 3b előjegyzésig.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egy skála, tercskálával, hármashangzat felbontással a tanult hangterjedelemben
– Egy gyakorlat,
– Egy előadási darab kotta nélkül
– max. 8 ütemes, az 1. évfolyam nehézségi szintjének megfelelő zenei idézet lapról játszása

---

4. évfolyam „A" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Hangszeres és zenei ismeretek átadása*

– A dúr és a moll hangsor szerkezete és összehasonlításuk.
– A meglévő hangterjedelmen belül a teljes hangkészlet ismerete, az eddig tanult ritmusképletek átfogó, rendszerezett ismerete.
– A zenei anyagban szereplő darabok stílusjegyeinek és tempójelzéseinek ismerete.
– A társas zenélés művelése különböző összeállítású együttesekben, vagy zenekarban.
– A teljes légzés elsajátítása, a kiegyenlített hanganyag és a tiszta intonáció kialakítása, a könnyed fúvástechnika megalapozása.
– A nyelv– és ujjtechnika továbbfejlesztése, a manuális készség kialakítása a technikai jellegű gyakorlatok segítségével.
– A legato játékmód gyakorlása a természetes kvint–, kvart– és nagy terc–kötésekkel.
– A dinamikai határok tágítása (p–mf–f).

& *Ajánlott tananyag*

- Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola II.
- Davidson: Befújási gyakorlatok
- Arban: Díszítés– és trillaelőkészítő gyakorlatok
- Bach: Ária
- Fitzgerald: Angol szvit
- Telemann: Szvit (1. és 2.)
- Albinoni: F–dúr concerto (FAM)
- Tornyos: Scherzo
- Tornyos: Változatok
- Scselekov: Ballada
- Scselekov: Gyermekkoncert

& *Követelmény*

– A tanuló legyen képes melodikus jellegű és igényes ritmikájú gyakorlatok eljátszására.
– A hangterjedelem kibővítése a kis fisz–től a kétvonalas f–ig.
– Hangsorok, terclépések, hármashangzatok, a tanult hangterjedelemben, 4#, 4b előjegyzésig.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egy skála, tercskálával, hármashangzat, felbontással a tanult hangterjedelemben
– Egy gyakorlat,
– Egy előadási darab kotta nélkül

5. évfolyam „A" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Hangszeres és zenei ismeretek átadása*

–Skálák a tanult hangterjedelmben, tercskála, a hangnem fő hármashangzatai (I, IV, V), a dominánsszeptim–akkord ismerete.
– Az 5/8, 7/8, 9/8–os ütemfajták és különböző ritmusképletek ismerete.
– A zenei anyagban szereplő darabok formai elemzése, hangnemi kitérések felismerése.
– Az előforduló tempójelzések ismerete.
– A kamarazenélés előtérbe helyezése.
– A légzéstechnikában előforduló hibák korrigálása, a játék biztonságának fejlesztése.
– Az ujj– és nyelvtechnika tökéletesítése, különös tekintettel a művek zenei megoldására.
– Az ajaktechnika fejlesztése az eddig tanult természetes kötések gyakorlásával, a kvint–, kvart– és nagy terc–kötések összekapcsolásával.
– Törekvés a teljes dinamikai skála megvalósítására (pp–ff) különös figyelemmel a szép hangra.

& *Ajánlott tananyag*

- Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola III.
- Peters: Gyakorlatok kezdőknek
- Colin: 100 Warm Ups
- Arban: Skálatanulmányok
- Clodomir: Petits exercises
- Clodomir: Etűdök I.
- Arban: Trombitaiskola
- Baldassari: Szonáta
- Barat: Orientálé
- Händel: Hallei szonáta
- Händel: B–dúr szonáta
- Diabelli: Szonatina
- Botti: Románc
- Rangers: Velencei karnevál
- Tornyos: Szonatina
- Tornyos: 3 sárpilisi népdal
- Clerisse: Téma és változatok
- Telemann: B dúr szvit (FAM)

& *Követelmény*

– A tanuló legyen képes zeneileg és ritmikailag igényesebb, differenciáltabb technikát kívánó gyakorlat eljátszására.
– A hangterjedelem kialakítása a kis fisz–től a kétvonalas g–ig.
– Dúr és moll hangsorok a tanult hangterjedelemben 2#, 2b előjegyzésig, terclépések, hármashangzat–felbontások (I, IV, V) dominás szeptim felbontás.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egy skála, tercskálával, hármashangzat, domináns szeptim felbontással felbontással a tanult hangterjedelemben
– Egy gyakorlat,
– Egy előadási darab kotta nélkül
– 8-16 ütem terjedelmű, a 3. évfolyam nehézségi szintjének megfelelő zenei idézet lapról játéka.

6. évfolyam „A" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Hangszeres és zenei ismeretek átadása*

– Skálák a tanult hangterjedelemben, tercskála, a főhármasok és a dominánsszeptim–akkord hangjainak ismerete és összehasonlításuk.
– A tonika, szubdomináns, domináns funkciók ismerete.
– A hangszeres és az elméleti órákon szerzett ismereteken alapuló formai és harmóniai elemzés.
– A légzés és a levegővétel terén eddig tanultak következetes alkalmazása a gyakorlatban.
– Az előírt hangterjedelmen belül szép, kiegyenlített hanganyag és a tiszta intonáció kialakítása, könnyed fúvástechnika birtoklása.
– A technikai jellegű gyakorlatok és nehezebb fordulatok megoldása, az előírt tempójelzések következetes betartása.

& *Ajánlott tananyag*

- Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola IV.
- Peters: Gyakorlatok
- Stamp: Warm Ups+Studies
- Collin: Warm Ups, Lip flexibilites
- Arban: Trombitaiskola
- Clodomir: Petits exercises Etűdök I.
- Arban: Trombitaiskola (ritmustanulmányok, trillák, díszítések)
- Albinoni: Esz–dúr concerto III–IV. tétel
- Albinoni: F–dúr concerto I. tétel
- Händel: c–moll concerto I. tétel
- Händel: B–dúr szonáta
- Händel: Asz–dúr szonáta
- Telemann: F–dúr szonáta
- Telemann: d–moll szonáta
- Balay: Adante et allegro
- Scselokov: Koncert no. 3
- Hanus: Impromtus
- Thome: Fantázia
- Bogár: Concertino I.
- Bogár: Concertino II.
- Desportes: Introductions
- Hidas: Concerto no. 2, I. tétel
- Cimarosa: F–dúr concerto (FAM)

& *Követelmény*

– A tanuló legyen képes egy nagyobb terjedelmű, zeneileg és technikailag igényesebb darab eljátszására.
Az ajakizomzat rugalmasságának és erejének fokozása a természetes kis terc–kötésig, fokozott figyelemmel a helyes funkciókra, szép hangra.
– A hangterjedelem kibővítése a kétvonalas a–ig.
– Dúr és moll hangsorok a tanult hangterjedelemben, 4#, 4b előjegyzésig.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egy skála, tercskálával, hármashangzat, domináns szeptim felbontással felbontással a tanult hangterjedelemben
– Egy gyakorlat,
– Egy előadási darab kotta nélkül

ALAPFOKÚ ÉVFOLYAMOK „B" TAGOZAT

2. évfolyam „B" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Hangszeres és zenei ismeretek átadása*

– A dúr és a moll hangsor hangközei, hármashangzatai.
– A tizenhatod érték és szünetjele.
– Nyújtópont a negyed és a nyolcad érték mellett, valamint a szinkópa.
– A tanult művek formai elemzése.
– A periódus két felének kérdés–felelet viszonya.
– A magyar népdal jellemzői, formái, valamint a dalforma.
– A testtartásban és hangszertartásban előforduló hibák korrigálása.
– A rekeszlégzés gyakorlása.
– Az egészséges, szép hang létrehozása, a változó sebességű hangindítás megalapozása (nyolcad–, tizenhatodjáték).
– A természetes kötések megalapozása, kvint– és kvartkötések.
– A dinamikai árnyalás alapjai, visszhanghatás (f–p).

& *Ajánlott tananyag*

- Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I.
- Colin: Skálatanulmányok
- Krumpfer: Trombitaiskola I.
- Fischer: Induló
- Cole: Granit
- Barnes: A kis géniusz
- Barnes: A kis művész

& *Követelmény*

– A tanuló legyen képes nyolcadokat, tizenhatodokat, valamint kvint– és kvartkötéseket tartalmazó gyakorlat eljátszására.
– Hangterjedelem a kis g–től a kétvonalas e–ig.
– Hangsorok, terclépések, hármashangzatok a megadott hangterjedelmen belül (2#, 2b előjegyzésig).

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egy skála, tercskálával, hármashangzat felbontással a tanult hangterjedelemben
– Egy gyakorlat,
– Két különböző karakterű előadási darab kotta nélkül

---

3. évfolyam „B" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése*

– A dúr és a moll hangsor szerkezete.
– A 3/8–os, a 6/8–os és a változó ütem; különböző ritmusképletek, a triola.
– A zenei anyagban szereplő darabok, táncok főbb jellegzetességei.
– A társas zenélés megismertetése duókon keresztül.
– A funkciók ellenőrzése, a hibák korrigálása a mindennapi gyakorlatok segítségével.
– A bordaközi légzéssel kibővített rekeszlégzés elsajátítása, a légoszlop megtámasztása, a levegővezetés gyakorlása, fokozott figyelemmel a szép hangra.
– Az ajaktechnika és a nyelvtechnika továbbfejlesztése a mindennapi, illetve a skálagyakorlatok segítségével.
– A dinamikai skála szélesítése fokozott figyelemmel a hangképzés minőségére (crescendo, diminuendo).
– A legato játékmód fejlesztése a természetes kvint– és kvartkötésekkel.

& *Ajánlott tananyag*

- Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I. II.
- Davidson: Befújási gyakorlatok
- Krumpfer: Trombitaiskola I.
- Krumpfer: Téma és variációk egy Ph. E. Bach–témára
- Hammerschmied: Csókdal
- Susato: Rondo és saltarello
- Bogár: Régi magyar táncok
- Barnes: A kis virtuóz
- Barnes: kis mester
- Charpentier: Prelűd
- Kamprath: Három epizód
- Scselokov: Mese
- Scselokov: Tréfa
- Scselokov: Ifjú gavallér

& *Követelmény*

– A tanuló legyen képes a tanult ritmusokra épülő, gyorsabb technikai gyakorlat eljátszására.
– Hangterjedelem a kis g–től a kétvonalas f–ig.
– Hangsorok, terclépések, hármashangzatok a tanult hangterjedelemben, 4#, 4b előjegyzésig.
– Kvint– és kvartkötések, valamint összekapcsolásuk, illetve nagy terc–kötések.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egy skála, tercskálával, hármashangzat felbontással a tanult hangterjedelemben
– Egy gyakorlat,
– Két előadási darab kotta nélkül,
– max. 8 ütemes, az 1. évfolyam nehézségi szintjének megfelelő zenei idézet lapról játszása

4. évfolyam „B" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
– A dúr és a moll hangsor szerkezete és összehasonlításuk.
– A meglévő hangterjedelmen belül a teljes hangkészlet ismerete, az eddig tanult ritmusképletek átfogó, rendszerezett ismerete.
– A zenei anyagban szereplő darabok stílusjegyeinek és tempójelzéseinek ismerete.

– A társas zenélés művelése különböző összeállítású együttesekben, vagy zenekarban.
– A teljes légzés elsajátítása, a kiegyenlített hanganyag és a tiszta intonáció kialakítása, a könnyed fúvástechnika megalapozása.
– A nyelv– és ujjtechnika továbbfejlesztése, a manuális készség kialakítása a technikai jellegű gyakorlatok segítségével.
– A legato játékmód gyakorlása a természetes kvint–, kvart– és nagy terc–kötésekkel.
– A dinamikai határok tágítása (p–mf–f).

& *Ajánlott tananyag*

- Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola II.
- Davidson: Befújási gyakorlatok
- Arban: Díszítés– és trillaelőkészítő gyakorlatok
- Bach: Ária
- Fitzgerald: Angol szvit
- Telemann: Szvit (1. és 2.)
- Albinoni: F–dúr concerto (FAM)
- Tornyos: Scherzo
- Tornyos: Változatok
- Scselekov: Ballada
- Scselekov: Gyermekkoncert

& *Követelmény*

– Melodikus jellegű és igényes ritmikájú gyakorlatok eljátszása.
– Újjgyakorlatok, a díszítés és a trilla megalapozása.
– A természetes kvint–, kvart– és nagy terc–kötések.
– A hangterjedelem kibővítése a kis fisz–től a kétvonalas g–ig.

Hangsorok, terclépések, hármashangzatok a tanult hangterjedelembn, 4#, 4b előjegyzésig; a teljes kvintkör ismerete.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egy skála, tercskálával, hármashangzat felbontással a tanult hangterjedelemben
– Egy gyakorlat,
– Két előadási darab kotta nélkül

5. évfolyam „B" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Hangszeres és zenei ismeretek átadása*

– A dúr és a moll hangsor szerkezete és összehasonlításuk.
– A meglévő hangterjedelmen belül a teljes hangkészlet ismerete, az eddig tanult ritmusképletek átfogó, rendszerezett ismerete.
– A zenei anyagban szereplő darabok stílusjegyeinek és tempójelzéseinek ismerete.
– A társas zenélés művelése különböző összeállítású együttesekben, vagy zenekarban.
– A teljes légzés elsajátítása, a kiegyenlített hanganyag és a tiszta intonáció kialakítása, a könnyed fúvástechnika megalapozása.
– A nyelv– és ujjtechnika továbbfejlesztése, a manuális készség kialakítása a technikai jellegű gyakorlatok segítségével.
– A legato játékmód gyakorlása a természetes kvint–, kvart– és nagy terc–kötésekkel.
– A dinamikai határok tágítása (p–mf–f).

& *Ajánlott tananyag*

- Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola III.
- Davidson: Befújási gyakorlatok
- Arban: Díszítés– és trillaelőkészítő gyakorlatok
- Bach: Ária
- Fitzgerald: Angol szvit
- Telemann: Szvit (1. és 2.)
- Albinoni: F–dúr concerto (FAM)
- Tornyos: Scherzo
- Tornyos: Változatok
- Scselekov: Ballada
- Scselekov: Gyermekkoncert

& *Követelmény*

– A tanuló legyen képes melodikus jellegű és igényes ritmikájú gyakorlatok eljátszására.
– A hangterjedelem kibővítése a kis fisz–től a kétvonalas f–ig.
– A tanuló legyen képes egy barokk szonáta–tételpár (lassú–gyors) és két különböző karakterű előadási darab stílusos eljátszására.
– Egyszerű díszítések és trillák.
– Kvint–, kvart– és terckötések összekapcsolása, oktávkötések.
– A hangterjedelem kialakítása a kis fisz–től a kétvonalas a–ig.
– Ismerkedés a pedálhangokkal.
– Dúr és moll hangsorok a tanult hangterjedelemben 2#, 2b előjegyzésig, terclépések, hármashangzat–felbontások (I, IV, V) dominás szeptim felbontás.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egy skála, tercskálával, hármashangzat, domináns szeptim felbontással felbontással a tanult hangterjedelemben
– Egy gyakorlat,
– Egy barokk szonáta lassú és gyors tétele kotta nélkül
– Egy más stílusú előadási darab kotta nélkül
– 8-16 ütem terjedelmű, a 3. évfolyam nehézségi szintjének megfelelő zenei idézet lapról játéka.

6. évfolyam „B" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Hangszeres és zenei ismeretek átadása*

– skálák a tanult hangterjedelemben,, tercskála, a főhármasok és a dominánsszeptim–akkord hangjainak ismerete és összehasonlításuk.
– A tonika, szubdomináns, domináns funkciók ismerete.
– A hangszeres és az elméleti órákon szerzett ismereteken alapuló formai és harmóniai elemzés.
– A légzés és a levegővétel terén eddig tanultak következetes alkalmazása a gyakorlatban.
– Az előírt hangterjedelmen belül szép, kiegyenlített hanganyag és a tiszta intonáció kialakítása, könnyed fúvástechnika birtoklása.
– A technikai jellegű gyakorlatok és nehezebb fordulatok megoldása, az előírt tempójelzések következetes betartása.

& *Ajánlott tananyag*

- Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola IV.
- Peters: Gyakorlatok)
- Stamp: Warm Ups+Studies
- Collin: Warm Ups, Lip flexibilites
- Arban: Trombitaiskola
- Clodomir: Petits exercises Etűdök I.
- Albinoni: Esz–dúr concerto III–IV. tétel
- Albinoni: F–dúr concerto I. tétel
- Händel: c–moll concerto I. tétel
- Händel: B–dúr szonáta
- Händel: Asz–dúr szonáta
- Telemann: F–dúr szonáta
- Telemann: d–moll szonáta
- Balay: Adante et allegro
- Scselokov: Koncert no. 3
- Hanus: Impromtus
- Thome: Fantázia
- Bogár: Concertino I.
- Bogár: Concertino II.
- Desportes: Introductions
- Hidas: Concerto no. 2, I. tétel
- Cimarosa: F–dúr concerto (FAM)

& *Követelmény*

– A tanuló legyen képes egy nagyobb terjedelmű, zeneileg és technikailag igényesebb darab eljátszására.
– Az ajakizomzat rugalmasságának és erejének fokozása a természetes kis terc–kötésig, fokozott figyelemmel a helyes funkciókra, szép hangra.
– Az ajakizomzat rugalmasságának és erejének fokozása a pedálhangoktól a természetes kis terc–kötésekig, fokozott figyelemmel a helyes funkciókra, szép hangra.
– A hangterjedelem kibővítése a kétvonalas b–ig.
– Dúr és moll hangsorok a tanult hangterjedelemben, az eddig tanult képletekkel, és dominás szeptim bontással 4#, 4b előjegyzésig.
– A másféloktávos, ötképletes skálatanulmányokból egy dúr és egy moll hangsor.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egy skála, tercskálával, hármashangzat, domináns szeptim felbontással a tanult hangterjedelemben
– Egy gyakorlat,
– Egy barokk szonáta lassú és gyors tétele,
– Egy más stílusú előadási darab.

& *Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után*

Az „A" tagozat végén

ε *Ismerje a tanuló*

– a helyes test– és hangszertartást,
– a helyes légzéstechnikát,
– a hangszere irodalmát a tanult anyag alapján
– a dúr és moll hangnemeket 4 #, 4 b előjegyzésig,
– a tanult anyagban előforduló tempó– és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
– a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.

ε *Legyen képes*

– a helyes légzéstechnika alkalmazására, fejlesztésére,
– az alapvető funkciók helyes alkalmazására, a szájizomzat fejlesztésére a mindennapi gyakorlatok segítségével: fúvóka nélkül, csupán ajakrezgéssel, csak fúvókával, hangszerrel,
– az előírt hangterjedelmen belül g2–ig kiegyenlített, szép hang elérésére a tiszta intonáció megtartásával,
– a könnyebb technikai problémák elemző gyakorlására,
– a tanult darabok stílushű megszólaltatására,
– folyamatos, mérsékelt tempójú lapról olvasásra,
– a különböző artikulációs előírások (staccato, tenuto, legato, marcato) megszólaltatására,
– skálázni egy oktávon keresztül 4# 4 b –ig.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)

ε *Ismerje a tanuló*

– a dúr és moll hangnemeket 7 #, 7 b előjegyzésig.

ε *Legyen képes*

– az előírt hangterjedelemben belül (b2–ig) kiegyenlített, szép hang elérésére a tiszta intonáció megtartásával,
– az állóképesség növelésére,
– árnyaltabb zenei megformálásokra.

& *Művészeti alapvizsga követelményei*

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama:
Trombita főtárgy
„A" tagozat: minimum 8 perc
„B" tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma

„A" tagozat

– Egy másfél oktávos skála első képlete.
– Egy etűd; Varasdy–Nagyiván–Sztán: Trombitaiskola III./1–65. (EMB13492), Clodomir: Petits exercices 1–21. (Leduc), nehézségi szintjén.
– Egy előadási darab; Varasdy–Nagyiván–Sztán: Trombitaiskola III./66–74. (EMB13492), Baldassari: Szonáta, Händel: Hallei szonáta, Rangers: Velencei karnevál, Tornyos: Szonatina nehézségi szintjén.

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat

– Egy másfél oktávos skála öt képlettel.
– Egy etűd; Varasdy–Nagyiván–Sztán: Trombitaiskola III./1–65., IV./1–53. (EMB13492), Clodomir: Petits exercices 1–29. (Leduc), nehézségi szintjén.
– Egy barokk szonáta lassú és gyors tétele; Albinoni: Esz–dúr concerto III–IV. tétel, Albinoni: F–dúr concerto I. tétel, Händel: B–dúr szonáta, Telemann: F–dúr szonáta nehézségi szintjén.
– Egy, az előbbitől eltérő stílusú előadási darab; Balay: Andante et allegro, Bogár: I. és II. Concertino nehézségi szintjén.

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése

– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
– hangképzés,
– intonáció,
– hangszerkezelés,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– előadásmód,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

TOVÁBBKÉPZŐ ÉVFOLYAMOK „A" TAGOZAT

7. évfolyam „A" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Hangszeres és zenei ismeretek átadása*

– A hangterjedelem további bővítése fokozott figyelemmel a szép hangra, és a tiszta intonációra.
– A játszott művek alaposabb ismerete, a zenei műveltség elmélyítése.
– A ritmusértékek, ütemfajták átfogó, ismerete.
– A kamarazene és a zenekari játék előtérbe helyezése.

& *Ajánlott tananyag*

- Stamp: Warm–ups+studies
- Colin: Lip Flexibilities
- Clarke: Technical Studies
- Maggio: Mindennapi Gyakorlatok
- Fekvéstágító skálák
- Arban: Trombitaiskola
- Előkészítő gyakorlatok a trillához
- Tripla nyelv előtanulmányok.
- Kromatikus skálák
- Clodomir: Petits exercises Etűdök I.
- Keller: Szonáta
- Albinoni: F–dúr Concerto
- Esz–dúr Concerto
- Barat: Fantázia
- Haendel: c–moll Concerto
- Vivaldi: d–moll Concerto I.–II. tétel
- Richter: Concerto I. tétel
- Cimarosa: Concerto

& *Követelmény*

– A tanuló legyen képes zeneileg és ritmikailag igényesebb darabok eljátszására.
– Dúr és összhangzatos moll skálák tercmenetben és hármashangzat felbontással.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egy skála, tercskálával, hármashangzat, domináns szeptim felbontással a tanult hangterjedelemben
– Egy gyakorlat
– Egy előadási darab zongorakísérettel, vagy kamaramű, lehetőleg tanuló részvételével.

---

8. évfolyam „A" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése*

– A hangterjedelem bővítése a – lehetőségek szerint, figyelemmel a szép hangra és a tiszta intonációra.
– A játszott darabok alapos ismerete.
– A tanuló önállóságának fejlesztése a gyakorlás során felmerülő nehézségek megoldására.

– A könnyed játékmód megőrzése, fejlesztése.
– Nagyobb terjedelmű etűdök tanulása – állóképesség javítás

& *Ajánlott tananyag*

- Stamp: Warm–ups + studies
- Colin: Lip Flexibilities
- Clarke: Technical Studies
- Maggio: Mindennapi Gyakorlatok
- Davidson: Napi Gyakorlatok Fekvéstágító skálák
- Arban: Trombitaiskola
- Clodomir: Petits exercises Etűdök I.
- Purcell: B–dúr szonáta
- Neruda: Esz–dúr trombitaverseny I.
- Albinoni: g–moll trombitaverseny
- Sahov: Scherzo
- Bach: Passacaglia
- Tartini: Largo és Allegro
- Veracini: Concerto

& *Követelmény*

– Skálák három képletben, kromatikus skála biztos játéka, nagyobb terjedelmű etűdök eljátszása.
– Koncert, vagy szonáta gyors és lassú tételének ízléses és karakteres eljátszása kísérettel.
– Kamaramű szólamának előadása.

ε *Év végi vizsga anyaga*

– Egy skála, tercskálával, hármashangzat, domináns szeptim felbontással a tanult hangterjedelemben
– Egy etűd
– Egy előadási darab zongorakísérettel, vagy kamaramű, lehetőleg tanuló részvételével

---

9. évfolyam „A" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *hangszeres és zenei ismeretek átadása*

– a hangterjedelem bővítése a lehetőségek szerint, az ajánlott napi gyakorlatok közül válogatva.
– a technikai készség megőrzése, továbbfejlesztése (előke és duplanyelv)
– a zenei kifejezőkészség fejlesztése.
– skálák öt képletben.

& *Ajánlott tananyag*

- Stamp: Warm–ups + studies
- Clarke: Technical Studies
- Colin: Lip Flexibilities
- Maggio: Mindennapi Gyakorlatok
- Quinque: Atmung Stütze Ansatz Methode
- Davidson: Napi gyakorlatok
- Arban: Trombitaiskola
- Varasdy – Nagyiván – Sztán Trombitaiskola IV.

- Corelli: e–moll Szonáta
- Albinoni: C–dúr Concerto
- Hidas: Concerto no.2
- Bozza: Capriccio
- Gedike: Koncertetűd
- Manfredini: B–dúr Concerto két trombitára

& *Követelmények*

– Skálák öt képlettel.
– Tripla és dupla nyelv ismerete, és egyszerűbb esetekben használata.
– Szonáta, vagy koncert gyors és lassú tételének ízléses és karakteres eljátszása kísérettel, kamaraműszólamának előadása.
– A játszott művek zenei és zenetörténeti összefüggéseinek vázlatos ismerete.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egy skála, tercskálával, hármashangzat, domináns szeptim felbontással a tanult hangterjedelemben
– Egy etűd
– Egy előadási darab, vagy kamaraműű, lehetőleg tanuló közreműködésével

---

10. évfolyam „A" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Hangszeres és zenei ismeretek átadása*

– A megszerzett hangterjedelem és állóképesség megőrzése, a megtanult technikai elemek összefüggő alkalmazása.
– A zenei kifejezés fejlesztése.
– A tanult darabok zenei és zenetörténeti összefüggéseinek vázlatos ismerete.
– Az önállóan ismerje fel a hangszer problémáit és tudja ezeket kezelni.
– A tripla és a dupla nyelv ismerete, a díszítések, trillák ízléses használata.

& *Ajánlott tananyag*

- Stamp: Warm–ups + Studies
- Clarke: Technical Studies
- Colin: Lip Flexibilities
- Maggio: Mindennapi Gyakorlatok
- Quinque: Atmung Stütze Ansatz Methode
- Davidson: Napi gyakorlatok
- Skálák a Varasdy – Nagyiván – Sztán Trombitaiskola IV. kötete alapján.
- Arban: Trombitaiskola
- Hummel: Trombitaverseny I. tétel
- Haydn: Trombitaverseny II.–III. tétel
- Arutjunjan: Trombitaverseny
- Hindemith: Szonáta I.
- Valentino: Szonáta
- Vivaldi: B–dúr Concerto két trombitára
- Händel: Szonáta két trombitára

& *Követelmények*

– A tanuló legyen képes egy versenymű vagy szonáta gyors és lassú tételének ízléses előadására, a tanult technikai és zenei elemek önálló alkalmazására.
– Egy kamaramű szólamának eljátszására.
– Legyen képes önállóan megtanulni és eljátszani egy előadási darabot.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egy skála, tercskálával, hármashangzat, domináns szeptim felbontással a tanult hangterjedelemben
– Egy etűd
– Egy előadási darab, vagy kamaramű, lehetőleg tanuló részvételével

---

TOVÁBBKÉPZŐ ÉVFOLYAMOK „B" TAGOZAT

7. évfolyam „B" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Hangszeres és zenei ismeretek átadása*

– A hangterjedelem bővítése, figyelemmel a szép hangra, a tiszta intonációra.
– Kiegyenlített hangzásra törekvés a teljes hangterjedelmen keresztül.
– Skálák öt képlettel másfél oktávos rendszerben.
– Díszítés előtanulmányok, tripla nyelv tanulmányok.
– A játszott művek alapos ismerete, a zenei műveltség elmélyítése.
– A ritmusértékek, ütemfajták átfogó ismerete.
– A kamarazene és a zenekari játék előtérbe helyezése.

& *Ajánlott tananyag*

- Stamp: Warm Ups
- Colin: Lip Flexibilities
- Clarke: Techical Studies
- Maggio: Mindennapi Gyakorlatok
- Quinque: Atmung Stütze Ansatz Methode
- Arban: Skálagyakorlatok
- Arban: Trombitaiskola
- Clodomir: Petits exercises Etűdök I.
- Keller: Szonáta
- Albinoni: F–dúr Concerto
- Esz–dúr Concerto
- Barat: Fantázia
- Haendel: c–moll Concerto
- Vivaldi: d–moll Concerto I.–II. tétel
- Richter: Concerto I. tétel
- Cimarosa: Concerto

& *Követelmények*

– A tanuló legyen képes technikailag és zeneileg igényesebb darabok előadására.
– Dúr és összhangzatos moll skálák másfél oktávos rendszerben öt képlettel.
– Nagyobb terjedelmű etűdök eljátszására.
– A kromatikus skála biztos ismerete.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egymásfél oktávos skála öt képlettel
– Egy etűd
– Egy barokk szonáta vagy versenyműű két tétele
– Egy más stílusú előadási darab

---

8. évfolyam „B" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Hangszeres és zenei ismeretek átadása*

– A hangterjedelem további bővítése, a hangminőség fejlesztése, a dinamikai tartomány tágítása.
– Skálák öt képletben, másfél oktávos rendszerben.
– Díszítés tanulmányok, tripla és dupla nyelv tanulmányok.
– A játszott művek alapos ismerete, a zenei műveltség elmélyítése.
– A ritmusértékek ütemfajták átfogó ismerete.
– A kamarazene, és a zenekari játék előtérbe helyezése.

& *Ajánlott tananyag*

- Stamp: Warm Ups
- Clarke: Technical Studies
- Colin: Lip Flexibilities
- Maggio: Mindennapi Gyakorlatok
- Quinque: Atmung Stütze Ansatz Methode
- Arban: Skálagyakorlatok
- Arban: Trombitaiskola
- Clodomir: Petits exercises Etűdök I.
- Purcell: B–dúr szonáta
- Neruda: Esz–dúr trombitaverseny I.
- Albinoni: g–moll trombitaverseny
- Sahov: Scherzo
- Bach: Passacaglia
- Tartini: Largo és Allegro
- Veracini: Concerto

Követelmények

– A tanuló legyen képes technikailag és zeneileg igényesebb darabok előadására.
– Dúr és összhangzatos moll skálák másfél oktávos rendszerben öt képlettel.
– Nagyobb terjedelmű etűdök eljátszása.
– A trillák, díszítések biztos és helyes alkalmazására.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egy másfél oktávos skála öt képlettel
– Egy etűd
– Egy barokk szonáta vagy koncert két tétele
– Egy más stílusú előadási darab

---

9. évfolyam „B" Tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Hangszeres és zenei ismeretek átadása*

– A hangterjedelem növelése, a hangminőség fejlesztése, a dinamikai tartomány szélesítése.
– Az állóképesség fejlesztése a mindennapi gyakorlatok segítségével.
– Skálák öt képletben, a másfél oktávos rendszer szerint.
– Az eddig tanult technikai elemek biztos alkalmazása.
– A zenei formálás tudatos alakítása.
– A dupla nyelv technika elsajátítása alapszinten.

& *Ajánlott tananyag*

- Stamp: Warm–Ups
- Clarke: Technical Studies
- Colin: Lip Flexibilties
- Advanced Daily Studies
- Maggio: Mindennapi Gyakorlatok
- Quinque: Atmung Stütze Ansatz Methode
- Arban: Hármashangzat és négyeshangzat tanulmányok
- Varasdy – Nagyiván – Sztán Trombitaiskola IV.
- Corelli: e–moll Szonáta
- Albinoni: C–dúr Concerto
- Hidas: Concerto no.2
- Bozza: Capriccio
- Gedike: Koncertetűd
- Manfredini: B–dúr Concerto két trombitára
- Charlier: Solo de Concours
- Haydn: Trombitaverseny I.–II.–III.
- Hummel: Trombitaverseny I.–II.
- Telemann: Asz–dúr Concerto

& *Követelmények*

– A tanuló legyen képes technikailag és zeneileg igényes darabok ízléses előadására.
– Skálák öt képletben.
– Nagyobb terjedelmű etűdök eljátszása.
– A tripla és a dupla nyelv alkalmazása.

– A játszott előadási darabok alapos ismerete.
– Az előadási darabok által megkívánt állóképesség elérése.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egy skála öt képlettel
– Egy etűd
– Egy barokk vagy klasszikus szonáta vagy versenyműű két tétele
– Egy más stílusú előadási darab

---

10. évfolyam „B" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Hangszeres és zenei ismeretek átadása*

– A tökéletes alapfunkciók rögzítése, automatizálása.
– Az összes dúr és moll skála öt képlettel, az előző években megszokott módon.
– Az önállóság fejlesztése a hangszeres játék minden területén: funkcionális, technikai és zenei szempontok szerint.
– A kamarazene és a zenekari játék előtérbe kerülése.
– A trombita szóló, kamara és zenekari irodalmának megismertetése.

& *Ajánlott tananyag*

- Stamp: Warm Ups
- Clarke: Techical Studies
- Colin: Lip Flexibilties
- Maggio: Mindennapi Gyakorlatok
- Quinque: Atmung Stütze Ansatz Methode
- Arban: Etüdök
- Tartini: B–dúr Concerto
- Enescu: Legenda
- Torelli: D–dúr Concerto
- Purcell. D–dúr szonáta
- Hummel: Trombitaverseny I. tétel
- Haydn: Trombitaverseny II.–III. tétel
- Arutjunjan: Trombitaverseny
- Hindemith: Szonáta I.
- Valentino: Szonáta
- Vivaldi: B–dúr Concerto két trombitára
- Händel: Szonáta két trombitára

& *Követelmények*

– A tanuló legyen képes önállóan megtanulni és előadni a szintjén lévő előadási darabokat.
– Ismerje a hangszerkezelés problémáit, és megoldási módjait.
– Szép hangon és zeneileg megoldottan adjon elő etűdöket, szóló és kamarazene darabokat.
– Biztosan tudja a skálákat, a kromatikus skálát, alapszinten tudja a tripla és a dupla nyelv technikát.
– Rendelkezzen a szintjének megfelelő állóképességgel.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egy skála öt képlettel
– Egy etűd
– Egy barokk vagy klasszikus szonáta, vagy versenymű két tétele
– Egy más stílusú előadási darab

& *Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után*

Az „A" tagozat végén

ε *Ismerje a tanuló*

– a hangszere múltját, a jelentősebb alkotó– és előadóművészek munkásságát,
– a rézfúvós hangszerek közötti azonosságot, különbséget.

ε *Legyen képes a tanuló*

– az előforduló légzéstechnikai és funkcionális problémák korrigálására a mindennapi gyakorlatok segítségével,
– a játszott művek hangterjedelmén belül kiegyenlített és kifejező hang elérésére,
– a különböző hangindítások, hangbefejezések megvalósítására,
– a különböző nyelvütések (szimpla, dupla, tripla) gyorsaságának fejlesztésére,
– önálló hangolásra,
– a hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogására,
– skálázni másfél oktávon keresztül valamennyi hangnemben,
– az adott zenei anyagot egyéni képességei, illetve készségei szintjének megfelelően, kotta– és stílushűen, értelmesen tagolva, kifejezéssel megszólaltatni.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)

– A tanuló rendelkezzék megfelelő állóképességgel.
– Ismerje a hangképzés folyamatát.
– Legyen képes a tudatos légzéstechnika alkalmazására.

ε *Ismerje a tanuló*

– az ajak–, a nyelv– és a manuális technika alapjait,
– az összes dúr és moll skálát a kétoktávos rendszerben, 6 képletben.

& *Művészeti záróvizsga követelményei*

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama:
Trombita főtárgy
„A" tagozat: minimum 10 perc
„B" tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma

„A" tagozat

– Egy másfél oktávos skála öt képlettel.
– Egy etűd; Clodomir: Petits exercices (Leduc) 22–70., Clodomir: Etűdök (Leduc) II., III., IV., VI., és Arban: Trombitaiskola (Hofmeister) etűdjeinek nehézségi szintjén.
– Két különböző karakterű előadási darab, melyből az egyik lehet kamaraműis; Albinoni: Esz– dúr, g–moll, C–dúr concerto, Barat: Fantázia (Leduc), Gedicke: Koncertetűd ; kamaraművek: Borst: Trombitaduók (EMB 6870), Mező Imre: Variációk (EMB 4687), Clodomir: Six petits duo és Six duo faciles, Reschofsky: Trió (EMB 6819), Farkas Ferenc: Régi magyar táncok nehézségi szintjén.

Az etűd és a kamaraműkivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat

– Egy skála másfél oktávon, öt képlettel.
– Egy etűd; Clodomir: Petits exercices (Leduc) 22–70., Clodomir: Etűdök (Leduc) II., III., IV., VI., és Arban: Trombitaiskola (Hofmeister) etűdjeinek nehézségi szintjén; kamaraművek: Clodomir: Six duo Faciles, Scheidt: Brass: Quintets I–II., nehézségi szintjén.
– Egy barokk szonáta lassú és gyors tétele; Albinoni: Esz–dúr, g–moll, C–dúr concerto, Corelli: e–moll szonáta, Purcell: B–dúr szonáta, Vivaldi: d–moll concerto nehézségi szintjén.
– Egy más stílusú előadási darab Bozza: Capricco (Leduc) nehézségi szintjén.

Az etűd és a kamaraműkivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése

– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
– hangképzés,
– intonáció,
– hangszerkezelés,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– előadásmód,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

& *A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök*

Megfelelő minőségű, trombiták, tartozékokkal (tok, fúvóka).
Jól felhangolt zongora (pianínó).
Legalább 2 db, állítható magasságú kottaállvány
Metronóm
Lehetőleg a teljes alakot visszaadó tükör.

VADÁSZKÜRT

1. A kürttanítás általános céljai, feladatai

Ismertesse meg a tanulókkal (életkoruknak megfelelő szinten)

– a hangszerük történetét, akusztikai sajátosságait,
– a kürtirodalom legkiemelkedőbb alkotó– és előadóművészeit,
– a kürtcsalád egyéb tagjait és a rokon hangszereket.

Alakítson ki

– megfelelő légzéstechnikát, helyes befúvásmódot, test–, hangszer– és kéztartást, billentést és tudatosítsa ezeket,
– dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező kürthangot,
– differenciált hangindítást, elválasztást és hanglezárást,
– megfelelő tempójú repetíciót,
– laza, egyenletes ujjtechnikát,
– pontosan összehangolt nyelv– és ujjmozgást,
– könnyed hangszerkezelést.

Gyakoroltasson rendszeresen

– tartott hangokat állandó és változó dinamikával (pl. mf, ff, pp), az intonáció megtartásával,
– hangsorokat fokozatosan táguló hangterjedelemben,
– a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujjgyakorlatokat.

Fordítson figyelmet

– a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
– a lapról olvasási készség fejlesztésére,
– a tudatos zenei memorizálásra,
– a művek zeneileg igényes kidolgozására,
– a rendszeres társas muzsikálásra.

Tanítsa meg a tanulókat a hangszer karbantartására.

Az egyes évfolyamok tanterve

ELŐKÉSZÍTŐ ÉVFOLYAMOK

1. évfolyam

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Hangszeres és zenei ismeretek átadása*

– A gyakorlatban felmérni a tanuló hangszeres készségét, zenei érzékét.
– Könnyen játszható anyagon keresztül megalapozni a hangszeres továbbtanulást.

& *Ajánlott tananyag*

- Szilágyi – Kökényessy: Kürtiskola I. (EMB Z.13369)
- Szilágyi: Hangpalota (EB 51001)
- Poleh: Dal–, darab–, etűdgyűjtemény no. 1 (Hresztomatyja Muzgisz, Muzika Moszkva)
- Szilágyi – Beleznay: Előadási darabok kürtre I. (EB 53002)

& *Követelmény*

– A fúvóka helyes felhelyezése az ajakra.
– Helyes test– és hangszertartás.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– két gyermekdal, és egy szemelvény, vagy előadási darab eljátszása (legalább az egyik darab kotta nélkül)

---

2. évfolyam

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Hangszeres és zenei ismeretek átadása*

– Könnyen játszható anyagon keresztül megalapozni a hangszeres továbbtanulást.
– Helyesen működő funkciók kialakítása:
– helyes légzés, szájtartás,
– a fúvóka helye az ajkakon,
– testtartás,
– hangszertartás.

& *Ajánlott tananyag*

- Szilágyi – Kökényessy: Kürtiskola I. (EMB Z.13369)
- Szilágyi: Hangpalota (EB 51001)
- Poleh: Dal–, darab–, etűdgyűjtemény no. 1 (Hresztomatyja Muzgisz, Muzika Moszkva)
- Szilágyi – Beleznay: Előadási darabok kürtre I. (EB 53002)

& *Követelmény*

– A fúvóka helyes felhelyezése az ajakra.
– Helyes test– és hangszertartás.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– két gyermekdal, és egy szemelvény, duó, vagy előadási darab eljátszása (legalább az egyik darab kotta nélkül)

ALAPFOKÚ ÉVFOLYAMOK „A" TAGOZAT

1. évfolyam „A" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Hangszeres és zenei ismeretek átadása*

– Az előképzőben megalapozott funkciók továbbfejlesztése:
– helyes test– és hangszertartás,
– szájtartás, a fúvóka helyének kialakítása,
– a helyes légvezetés megalapozása,
– a nyelvtechnika megalapozása,
– a manuális technika megalapozása.
– Az intonációs készség fejlesztése.

& *Ajánlott tananyag*

Szilágyi – Kökényessy: Kürtiskola I. (EMB Z.13369)
Szilágyi: Hangpalota (EB 51001)
Poleh: Dal–, darab–, etűdgyűjtemény no. 1 (Hresztomatyja Muzgisz, Muzika Moszkva)
Sollár – Uszov: Kürtiskola (válogatva) (Hresztomatyja Muzgisz, Zimmermann Frankfurt)
Szilágyi – Beleznay: Előadási darabok kürtre (I. (EB 53002)

& *Követelmény*

– Játék szép kürthangon.
– Portato hangindítás.
– Az ujj–, nyelv– és légzésvezetés–technika összehangolása
– Skála előtanulmányok a tanult hangterjedelemben, ütve kötve, 1#-1b-s hangnemekben, tercskálával

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egy hangsor – a meglévő hangterjedelem eljátszása negyed és nyolcad értékekben, nyelvvel és legato, illetve tercskálával
– Egy kantiléna,
– Egy gyakorlat,
– Egy előadási darab zongorakísérettel, kotta nélkül.

---

2. évfolyam „A" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Hangszeres és zenei ismeretek átadása*

– Helyes test– és hangszertartás.
– A helyes légvezetés, nyelv– és manuális technika fejlesztése, összehangolása, különböző hangindítások elsajátítása más–más tempóban.
– Hangminőség, hangterjedelem fejlesztése
– Kötés– és nyelvgyakorlatok a kürt természetes felhangjain, különböző ritmusképletekkel is.
– A széles dinamikai skálán történő játék fejlesztése a kantilénákon keresztül.
– Skálák játszása a meglévő hangterjedelmen belül Dúr és összhangzatos moll
– Az intonációs készség fejlesztése.
– Zenei stílusismeret kialakítása szemelvényeken keresztül.

& *Ajánlott tananyag*

- Szilágyi – Kökényessy: Kürtiskola I. (EMB)
- Szilágyi: Hangpalota (EB 51001)
- Sollár – Uszov: Kürtiskola (válogatva) Hresztomatyja Muzgisz, Zimmermann Frankfurt)
- Kling: Kürtiskola (válogatva) (IMC New York),
- Poleh: Dal–, darab–, etűdgyűjtemény no. 1, 2 (Hresztomatyja Muzgisz, (Muzika Moszkva)
- Szilágyi – Beleznay: Előadási darabok kürtre I. (EB 53002)

& *Követelmény*

– Játék kifejező, szép kürthangon.
– Különböző hangindítások.
– Kötésgyakorlatok a kürt természetes felhangjain.
– Széles dinamikai skála alkalmazása.
– Hangsorok, terclépések, hármashangzatok a megadott hangterjedelmen belül (1#, 2b előjegyzésig).

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egy skála – a meglévő hangterjedelem eljátszása negyed és nyolcad értékekben, nyelvvel és legato, tercskálával, hármashangzattal
– Egy kantiléna kotta nélkül
– Egy gyakorlat
– Egy előadási darab kotta nélkül, zongorakísérettel.

3. évfolyam „A" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Hangszeres és zenei ismeretek átadása*

– A funkciók ellenőrzése, a hibák javítása a mindennapi gyakorlatok segítségével.
– A helyes légvezetés, nyelv– és manuális technika fejlesztése, összehangolása, különböző hangindítások elsajátítása más–más tempóban.
– Hangminőség, hangterjedelem fejlesztése
– Kötés– és nyelvgyakorlatok a kürt természetes felhangjain, különböző ritmusképletekkel is.
– A széles dinamikai skálán történő játék fejlesztése a kantilénákon keresztül.
– Dúr és összhangzatos moll
– Skálák játszása különböző képletekben, a meglévő hangterjedelmen belül.
– Zenei stílusismeret kialakítása különböző szemelvényeken keresztül.
– Társas zenélés: kánonok, egyszerűbb duók, triók.

& *Ajánlott tananyag*

- Szilágyi – Kökényessy: Kürtiskola II. (EMB)
- Szilágyi: Hangpalota (EB 51001)
- Poleh: Dal–, darab–, etűdgyűjtemény no. 1, 2, 3 (Muzika Moszkva)
- Sollár – Uszov: Kürtiskola (Zimmermann Frankfurt)
- Kling: Kürtiskola (IMC New York)
- O. Franz: Kürtiskola (Carl Fischer New York)
- Szilágyi – Beleznay: Előadási darabok kürtre I. (EB 53002)

& *Követelmény*

– Játék kifejező, szép kürthangon.
– Különböző hangindítások.
– Kötésgyakorlatok a kürt természetes felhangjain.
– Széles dinamikai skála alkalmazása.
– Hangsorok, terclépések, hármashangzatok a tanult hangterjedelemben 3#, 3b előjegyzésig.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egy skála – a meglévő hangterjedelem eljátszása negyed és nyolcad értékekben, nyelvvel és legato, tercskálával, hármashangzattal
– Egy kantiléna kotta nélkül,
– Egy gyakorlat
– Egy előadási darab vagy tétel kotta nélkül.
– max. 8 ütemes, az 1. évfolyam nehézségi szintjének megfelelő zenei idézet lapról játszása

4. évfolyam „A" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Hangszeres és zenei ismeretek átadása*

– A teljes légzés alkalmazása a hangszeres játék minden helyzetében.
– A könnyed fúvástechnika megalapozása.
– A helyes légvezetés, nyelv– és manuális technika továbbfejlesztése a technikai jellegű gyakorlatok segítségével, különböző tempóban.
– Hangminőség, hangterjedelem fejlesztése
– Kötés– és nyelvgyakorlatok a kürt természetes felhangjain, különböző ritmusképletekkel is.
– A széles dinamikai skálán történő játék fejlesztése kantilénákon keresztül.
– Dúr, és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben, a meglévő hangterjedelmen belül 4#, 4b előjegyzésig..
– Az intonációs készség fejlesztése.
– Zenei stílusismeret kialakítása különböző szemelvényeken keresztül.
– Társas zenélés.

& *Ajánlott tananyag*

- Szilágyi – Kökényessy: Kürtiskola I (EMB)
- Szilágyi: Hangpalota
- Poleh: Dal–, darab–, etűdgyűjtemény no. 1, 2, 3, 4 (Muzika Moszkva)
- Sollár – Uszov: Kürtiskola (Zimmermann Frankfurt)
- H.Kling: Kürtiskola (IMC New York)
- O. Franz: Kürtiskola (Carl Fischer New York)
- Szilágyi – Beleznay: Előadási darabok kürtre I. (EB 53002)

& *Követelmény*

– Játék szép kürthangon
– Különböző hangindítások.
– Kötésgyakorlatok a kürt természetes felhangjain.
– A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán.
– Hangsorok, terclépések, hármashangzatok, a tanult hangterjedelemben, 4#, 4b előjegyzésig.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egy skála – a meglévő hangterjedelem eljátszása negyed és nyolcad értékekben, nyelvvel és legato, tercskálával, hármashangzattal
– Egy kantiléna
– Két különböző karakterű gyakorlat,
– Egy darab vagy tétel kotta nélkül, zongorakísérettel.

5. évfolyam „A" tagozat

& *A hangszerkezelés fejlesztése*

ε *Hangszeres és zenei ismeretek átadása*

– A teljes légzés alkalmazás a hangszeres játék minden helyzetében.
– A könnyed fúvástechnika megalapozása
– A bordaközi légzéssel kibővített rekeszlégzés gyakorlása hangszer nélkül és hangszerrel: a levegőoszlop megtámasztása.
– A helyes légvezetés, nyelv– és manuális technika továbbfejlesztése a technikai jellegű gyakorlatok segítségével, különböző tempóban.
– Hangminőség, hangterjedelem fejlesztése
– Kötés–és nyelvgyakorlatok a kürt természetes felhangjain, különböző ritmusképletekkel is.
– A széles dinamikai skálán történő játék fejlesztése kantilénákon keresztül.
– Dúr és moll hangsorok a tanult hangterjedelemben 2#, 2b előjegyzésig, terclépések, hármashangzat–felbontások dominás szeptim felbontás.
– Az intonációs készség fejlesztése.
– Zenei stílusismeret kialakítása különböző szemelvényeken keresztül.
– Transzponálás esz és d kürtben
– Társas zenélés

& *Ajánlott tananyag*

- Szilágyi–Kökényessy: Kürtiskola II
- Szilágyi: Hangpalota
- Poleh: Dal –,darab– ,etűdgyűjtemény no. 1,2,3,4 (Muzika Moszkva)
- Sollar–Uszov: Kürtiskola (Zimmermann Frankfurt)
- H. Kling: Kürtiskola (IMC New York)
- O. Franz: Kürtiskola (Carl Fischer New York)
- Maxim–Alphonse: Etűdök (A.Leduc Paris)
- Bordogni–Gabler: Vokalisen (Doblinger)
- Szilágyi–Beleznay: Előadási darabok kürtre II

& *Követelmény*

– Különböző hangindítások.
– Kötésgyakorlatok a kürt természetes felhangjain.
– Dúr és moll hangsorok a tanult hangterjedelemben 2#, 2b előjegyzésig, terclépések, hármashangzat–felbontások (I, IV, V) dominás szeptim felbontás.
– A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán.
– Transzponálás esz–kürtben.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egy skála, tercskálával, hármashangzat, domináns szeptim felbontással felbontással a tanult hangterjedelemben
– Egy kantiléna
– Egyt különböző karakterű gyakorlat
– Egy darab vagy versenymű tétel kotta nélkül (kivéve kortárszene(zongorakísérettel
– 8-16 ütem terjedelmű, a 3. évfolyam nehézségi szintjének megfelelő zenei idézet lapról játéka.

---

6. évfolyam „A" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Hangszeres és zenei ismeretek átadása*

– A teljes légzés alkalmazás a hangszeres játék minden helyzetében.
– A könnyed fúvástechnika megalapozása
– A bordaközi légzéssel kibővített rekeszlégzés gyakorlása hangszer nélkül és hangszerrel: a levegőoszlop megtámasztása.
– A helyes légvezetés, nyelv– és manuális technika továbbfejlesztése a technikai jellegű gyakorlatok segítségével, különböző tempóban.
– Hangminőség, hangterjedelem fejlesztése
– Kötés–és nyelvgyakorlatok a kürt természetes felhangjain, különböző ritmusképletekkel is.
– A széles dinamikai skálán történő játék fejlesztése kantilénákon keresztül.
– Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben, a meglévő hangterjedelmen belül.
– Az intonációs készség fejlesztése.
– Zenei stílusismeret kialakítása különböző szemelvényeken keresztül.
– Transzponálás esz, d, és c kürtben
– Társas zenélés

& *Ajánlott tananyag*

Szilágyi–Kökényessy: Kürtiskola II
Szilágyi:Hangpalota

- Poleh: Dal–,darab–, etűdgyűjtemény no. 1,2,3,4, ((Muzika Moszkva)
- Sollar–Uszov: Kürtiskola (Zimmermann Frankfurt)
- H. Kling: Kürtiskola (IMC New York)
- O. Franz: Kürtiskola (Carl Fischer New York)
- Maxim–Alphonse: Etűdök I (A.Leduc Paris)
- Bordogni–Gabler: Vokalisen (Doblinger)
- Szilágyi–Beleznay: Előadási darabok kürtre II

& *Követelmény*

– Játék szép kürt hangon.
– Különböző hangindítások.
– Kötésgyakorlatok a kürt természetes felhangjain.
– A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán.
– Transzponálás esz–és d kürtben.
– Dúr és moll hangsorok a tanult hangterjedelemben, 4#, 4b előjegyzésig.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egy skála, tercskálával, hármashangzat, domináns szeptim felbontással felbontással a tanult hangterjedelemben
– Egy kantiléna,
– Két különböző karakterű gyakorlat,
– Egy darab vagy versenymű tétel kotta nélkül (kivéve kortárszene) zongorakísérettel.
– Egy skála, tercskálával, hármashangzat, domináns szeptim felbontással felbontással a tanult hangterjedelemben

---

ALAPFOKÚ ÉVFOLYAMOK „B" TAGOZAT

„B" tagozatra irányítható az a tanuló, aki az átlagot meghaladó zenei tehetséggel és hangszeres adottságokkal rendelkezik, valamint érdeklődése és szorgalma alkalmassá teszi arra, hogy megfeleljen a minőségben és mennyiségben magasabb követelményeinek.

2. évfolyam „B" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Hangszeres és zenei ismeretek átadása*

– Helyes test– és hangszertartás.
– A helyes légvezetés, nyelv– és manuális technika fejlesztése, összehangolása, különböző hangindítások elsajátítása más–más tempóban.
– Kötés– és nyelvgyakorlatok a kürt természetes felhangjain, különböző ritmusképletekkel is.
– A széles dinamikai skálán történő játék fejlesztése a kantilénákon keresztül.
– Dúr, és összhangzatos moll skálák, különböző skálaképletekkel.
– Az intonációs készség fejlesztése.
– Zenei stílusismeret kialakítása szemelvényeken keresztül.

& *Ajánlott tananyag*

- Szilágyi – Kökényessy: Kürtiskola I. (EMB)
- Szilágyi: Hangpalota (EB 51001)
- Sollár – Uszov: Kürtiskola Hresztomatyja Muzgisz, Zimmermann Frankfurt)
- Kling: Kürtiskola (IMC New York),
- Poleh: Dal–, darab–, etűdgyűjtemény no. 1, 2 (Hresztomatyja Muzgisz, Muzika Moszkva)
- Szilágyi – Beleznay: Előadási darabok kürtre I. (EB 53002)

& *Követelmény*

– Játék szép kürthangon.
– Portato, tenuto hangindítás.
– Kötésgyakorlatok a kürt természetes felhangjain.
– Hangsorok, terclépések, hármashangzatok a megadott hangterjedelmen belül (2#, 2b előjegyzésig).

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egy skála, tercskálával, hármashangzat felbontással a tanult hangterjedelemben
– Egy kantiléna kotta nélkül,
– Két különböző technikai és zenei feladatot feldolgozó gyakorlat,
– Egy lassú és egy gyors előadási darab, melyeket kotta nélkül (kivéve kortárs zene), zongorakísérettel kell előadni.

3. évfolyam „B" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Hangszeres és zenei ismeretek átadása*

– A funkciók ellenőrzése, a hibák javítása a mindennapi gyakorlatok segítségével.
– A helyes légvezetés, nyelv– és manuális technika fejlesztése, összehangolása, különböző hangindítások elsajátítása más–más tempóban.
– Hangminőség, hangterjedelem fejlesztése
– Kötés– és nyelvgyakorlatok a kürt természetes felhangjain, különböző ritmusképletekkel is.
– A széles dinamikai skálán történő játék fejlesztése a kantilénákon keresztül.
– Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben, a meglévő hangterjedelmen belül.
– Zenei stílusismeret kialakítása különböző szemelvényeken keresztül.
– Társas zenélés: kánonok, egyszerűbb duók, triók.

& *Ajánlott tananyag*

- Szilágyi – Kökényessy: Kürtiskola II. (EMB)
- Szilágyi: Hangpalota (EB 51001)
- Poleh: Dal–, darab–, etűdgyűjtemény no. 1, 2, 3 (Muzika Moszkva)
- Sollár – Uszov: Kürtiskola (Zimmermann Frankfurt)
- Kling: Kürtiskola (IMC New York)
- O. Franz: Kürtiskola (Carl Fischer New York)
- Szilágyi – Beleznay: Előadási darabok kürtre I. (EB 53002)

& *Követelmény*

– Játék kifejező, szép kürthangon Különböző hangindítások.
– Kötésgyakorlatok a kürt természetes felhangjain.
– Széles dinamikai skála alkalmazása.
– Hangsorok, terclépések, hármashangzatok a tanult hangterjedelemben, 4#, 4b előjegyzésig.

ε *Év végi vizsga anyaga*

– Egy skála, tercskálával, hármashangzat felbontással a tanult hangterjedelemben
– Egy kantiléna kotta nélkül,
– Két különböző technikai és zenei feladatot feldolgozó gyakorlat,
– Egy lassú és 1 gyors előadási darab, melyeket kotta nélkül (kivéve kortárs zene), zongorakísérettel kell előadni.
– max. 8 ütemes, az 1. évfolyam nehézségi szintjének megfelelő zenei idézet lapról játszása

---

4. évfolyam „B" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Hangszeres és zenei ismeretek átadása*

– A teljes légzés alkalmazása a hangszeres játék minden helyzetében.
– A könnyed fúvástechnika megalapozása.
– A helyes légvezetés, nyelv– és manuális technika továbbfejlesztése a technikai jellegű gyakorlatok segítségével, különböző tempóban.

– Kifejező, szép kürthang kialakítása
– Kötés– és nyelvgyakorlatok a kürt természetes felhangjain, különböző ritmusképletekkel is.
– A széles dinamikai skálán történő játék fejlesztése kantilénákon keresztül.
– Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben, a meglévő hangterjedelmen belül.
– Az intonációs készség fejlesztése.
– Zenei stílusismeret kialakítása különböző szemelvényeken keresztül.
– Társas zenélés.

& *Ajánlott tananyag*

- Szilágyi – Kökényessy: Kürtiskola I (EMB)
- Szilágyi: Hangpalota
- Poleh: Dal–, darab–, etűdgyűjtemény no. 1, 2, 3, 4 (Muzika Moszkva)
- Sollár – Uszov: Kürtiskola (Zimmermann Frankfurt)
- H.Kling: Kürtiskola IMC New York)
- O. Franz: Kürtiskola (Carl Fischer New York)
- Szilágyi – Beleznay: Előadási darabok kürtre (I. (EB 53002)

& *Követelmény*

– Játék szép kürthangon.
– Különböző hangindítások.
– Kötésgyakorlatok a kürt természetes felhangjain.
– A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán.
– Hangsorok, terclépések, hármashangzatok a tanult hangterjedelembn, 4#, 4b előjegyzésig; a teljes kvintkör ismerete.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egy skála, tercskálával, hármashangzat felbontással a tanult hangterjedelemben
– Egy kantiléna kotta nélkül,
– Két különböző technikai és zenei feladatot feldolgozó gyakorlat,
– Egy lassú és egy gyors előadási darab vagy versenyműtétel (az egyik kortárszene legyen), melyeket kotta nélkül (kivéve kortárszene), zongorakísérettel kell előadni.

---

5 évfolyam „B" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Hangszeres és zenei ismeretek átadása*

– A teljes légzés alkalmazás a hangszeres játék minden helyzetében.
– A könnyed fúvástechnika megalapozása
– A bordaközi légzéssel kibővített rekeszlégzés gyakorlása hangszer nélkül és hangszerrel: a levegőoszlop megtámasztása.
– A helyes légvezetés, nyelv– és manuális technika továbbfejlesztése a technikai jellegű gyakorlatok segítségével, különböző tempóban.
– Kifejező szép kürthang kialakítása
– Kötés–és nyelvgyakorlatok a kürt természetes felhangjain, különböző ritmusképletekkel is.
– A széles dinamikai skálán történő játék fejlesztése kantilénákon keresztül.
– Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben, a meglévő hangterjedelmen belül.
– Az intonációs készség fejlesztése.
– Zenei stílusismeret kialakítása különböző szemelvényeken keresztül.

– Transzponálás esz és d kürtben
– Társas zenélés

& *Ajánlott tananyag*

- Szilágyi–Kökényessy: Kürtiskola II
- Szilágyi: Hangpalota
- Poleh: Dal –,darab– ,etűdgyűjtemény no. 1,2,3,4, (Muzika Moszkva)
- Sollar–Uszov: Kürtiskola (Zimmermann Frankfurt)
- H. Kling: Kürtiskola (IMC New York)
- O. Franz: Kürtiskola (Carl Fischer New York)
- Maxim–Alphonse: Etűdök I (A.Leduc Paris)
- Bordogni–Gabler: Vokalisen (Doblinger)
- Szilágyi–Beleznay: Előadási darabok kürtre II

& *Követelmény*

– Játék szép kürt hangon.
– Különböző hangindítások.
– Kötésgyakorlatok a kürt természetes felhangjain.
– A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán.
– Transzponálás esz–kürtben.
– Dúr és moll hangsorok terclépések, hármashangzat–felbontások (I, IV, V), hangköztanulmányok a tanult hangterjedelemben, 2#,2b előjegyzésig

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egy skála, tercskálával, hármashangzat, domináns szeptim felbontással felbontással a tanult hangterjedelemben
– Egy kantiléna kotta nélkül,
– Két különböző technikai és zenei feladatot feldolgozó gyakorlat,
– Egy lassú és egy gyors előadási darab vagy versenymű tétel kotta nélkül (kivéve kortárszene) zongorakísérettel előadni.
– 8-16 ütem terjedelmű, a 3. évfolyam nehézségi szintjének megfelelő zenei idézet lapról játéka.

---

6 évfolyam „B" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Hangszeres és zenei ismeretek átadása*

– A teljes légzés alkalmazás a hangszeres játék minden helyzetében.
– A könnyed fúvástechnika megalapozása
– A bordaközi légzéssel kibővített rekeszlégzés gyakorlása hangszer nélkül és hangszerrel: a levegőoszlop megtámasztása.
– A helyes légvezetés, nyelv– és manuális technika továbbfejlesztése a technikai jellegű gyakorlatok segítségével, különböző tempóban.
– Hangminőség, hangterjedelem fejlesztése
– Kötés–és nyelvgyakorlatok a kürt természetes felhangjain, különböző ritmusképletekkel is.
– A széles dinamikai skálán történő játék fejlesztése kantilénákon keresztül.
– Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben, a meglévő hangterjedelmen belül.
– Az intonációs készség fejlesztése.
– Zenei stílusismeret kialakítása különböző szemelvényeken keresztül.
– Transzponálás esz, d, és c kürtben

– Társas zenélés

& *Ajánlott tananyag*

- Szilágyi–Kökényessy: Kürtiskola II
- Szilágyi: Hangpalota
- Poleh: Dal–,darab–,etűdgyűjtemény no. 1,2,3,4 (Muzika Moszkva)
- Sollar–Uszov: Kürtiskola (Zimmermann Frankfurt)
- H.Kling: Kürtiskola (IMC New York)
- O.Franz: Kürtiskola (Carl Fischer New York)
- Maxim–Alphonse: Etűdök I (A.Leduc Paris)
- Bordogni–Gabler: Vokalisen (Doblinger)
- Szilágyi–Beleznay: Előadási darabok kürtre II

& *Követelmény*

– Játék szép kürt hangon.
– Különböző hangindítások.
– Kötésgyakorlatok a kürt természetes felhangjain.
– Dúr és moll hangsorok a tanult hangterjedelemben, az eddig tanult képletekkel, és dominás szeptim bontással 4#, 4b előjegyzésig.
– A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán.
– Transzponálás esz–és d kürtben.

ε *Év végi vizsga anyaga*

– Egy skála, tercskálával, hármashangzat, domináns szeptim felbontással felbontással a tanult hangterjedelemben
– Egy kantiléna kotta nélkül,
– Két különböző technikai és zenei feladatot feldolgozó gyakorlat,
– Egy lassú és egy gyors előadási darab vagy versenymű tétel kotta nélkül (kivéve kortárszene) zongorakísérettel előadni.

& ***Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után***

Az „A" tagozat végén

ε *A tanuló*

– a zenei anyagot életkorának, egyéni képességeinek és készségeinek megfelelő hangszerkezeléssel, kotta– és stílushűen, értelmesen tagolva, kifejezően szólaltassa meg,
– rendelkezzék a játszott zenei anyag megszólaltatásához szükséges koncentrálóképességgel,
– legyen tisztában a hangszerkezelés alapvető tudnivalóival, alkalmazza tudatosan a helyes légzéstechnikát, befúvásmódot, billentést stb.,
– legyen képes a hangok biztonságos megszólaltatására a klasszikus hangterjedelemben,
– tudjon dinamikailag árnyalt, kulturált, kifejező kürthangot képezni,
– alkalmazza játékában a hangindítás, elválasztás és hangbefejezés különböző módjait,
– törekedjék játékában a tiszta intonációra,
– rendelkezzék az alapfokon játszott zenei anyag megszólaltatásához szükséges technikával,
– tudjon önállóan hangolni,
– ismerje a hangszer karbantartásának alapvető feladatait, és végezze ezeket önállóan,

– ismerje a tanult anyagban előforduló tempó– és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
– a tanár útmutatásai alapján legyen képes a különböző zenei kifejezőeszközök alkalmazására (artikuláció, agogika, díszítés, lassítás, hangsúlyozás stb.),
– ismerje a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
– ismerje a kürt történetét, rokon hangszereit,
– ismerje a kürt szerepét különböző zenei korszakokban.

ε *Legyen képes*

– Egy kantiléna,
– Egy gyakorlat,
– Egy darab, vagy tétel előadására.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)

ε *A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak:*

– egy skála a tanuló meglévő hangterjedelmében (alap, terc és I. fokú hármashangzat, nyelvvel és kötve, negyed és nyolcad értékekben),
– egy kantiléna,
– két etűd,
– egy előadási darab – ajánlott: J.Skroup: B–dúr koncert (rövid kadenciával), L.v.Beethoven: Románc, J.Concone: Téma és variáció, vagy ehhez hasonló nehézségű darab – előadására kotta nélkül

& ***A művészeti alapvizsga követelményei***

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama
Kürt főtárgy
„A" tagozat: minimum 10 perc
„B" tagozat: minimum 15 perc

ε *A vizsga tartalma*

„A" tagozat

– Egy kantiléna; Szilágyi–Kökényessy: Kürtiskola II/31., II/47., II/52., II/73. (EMB13370) nehézségi szintjén.
– Két különböző karakterű etűd; Szilágyi–Kökényessy: Kürtiskola II/9., II/15., II/16., II/37., II/42., II/68., II/90. (EMB13370) nehézségi szintjén. Az egyik etűd helyett lehet kamaraműű is Tarjáni Ferenc: Muzsikáljunk c. gyűjteményéből G.F Händel: Sándor–ünnep nehézségi szintjén.
– Egy előadási darab; J. Mattheson: Ária, A.J.Varlamov: Orosz népdal, J.A.Hasse: Két tánc, G.F.Händel: Bourrée (Z6902), Mező I: Tánc, F.Schubert: A tavaszhoz nehézségi szintjén.

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat

– Egy skála különböző képletekkel, a meglévő hangterjedelemben.
– Egy kantiléna; Szilágyi–Kökényessy: Kürtiskola II/110., II/116., II/142., II/155. (EMB13370). nehézségi szintjén.

– **Két etűd; Szilágyi–Kökényessy: Kürtiskola II/119., II/150., II/167., II/209. (EMB13370). nehézségi szintjén; az egyik etűd helyett lehet kamaramű is.**
– **Egy előadási darab; L.v.Beethoven: Románc, J.Loeillet: Szonáta, J.S.kroup: B–dúr koncert, A.Frehse: Andante, Székely: Szonatina II–III. tétel (EMB5990) nehézségi szintjén.**

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése

– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
– hangképzés,
– intonáció,
– hangszerkezelés,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– előadásmód,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

TOVÁBBKÉPZŐ ÉVFOLYAMOK „A” TAGOZAT

A továbbképző évfolyamok eléréséig az egyes tanulók tudásszintje között jelentős különbség alakulhat ki képességeik, teherbírásuk és szorgalmuk alapján, ezért elsősorban a fejlesztés lehetséges irányait és céljait fogalmazzuk meg.

A továbbképző évfolyamok fő célja a zenei műveltség elmélyítése és a zenélési kedv ébrentartása.

7. évfolyam „A” tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Hangszeres és zenei ismeretek átadása*

– A zeneiskolai osztályokban elért színvonal eredményes megőrzése.
– A zenei műveltség megőrzése, bővítése, a zenélési kedv ébrentartása.
– Az akadálytalan, teljes légzés gazdaságos alkalmazása.
– A dinamikai skála határainak kiszélesítése.
– A tananyagban előforduló tempójelzések és játékmódok ismerete.
– Hangminőség, hangterjedelem fejlesztése
– Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben a megfelelő hangterjedelmen belül.
– Könnyű transzpozíciók (e, esz, d, c)
– Társas zenélés.
– Különböző játéktechnikák megismerése (fojtás, szordínó használat, ajaktrilla, f–kürt fogások)

& *Ajánlott tananyag*

- Kling: Etűdök (IMC New York)
- Szilágyi–Kökényessy: Kürtiskola II.
- Maxim–Alphonse: Etűdök I. (A. Leduc)
- Kofron: Etűdök
- Ónozó: Kürtiskola I–II.

- Bujanovszkij: Válogatott etűdök
- Szilágyi– Beleznay: Előadási darabok kürtre I, II.
- Macello: a–moll szonáta
- Grieg: Tavasz
- Mozart: Larghetto
- Schubert: Ave Maria
- Franz Danzi: Esz–dúr szonáta
- Bach: Air
- Vivaldi: Concerto 2 kürtre

& *Követelmény*

Játék szép kürthangon.
Különböző hangindítások.
A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán.
Transzponálás (esz, d, c).

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egy skála, tercskálával, hármashangzat, domináns szeptim felbontással a tanult hangterjedelemben
– Egy kantiléna,
– Egy gyakorlat,
– Egy lassú és egy gyors előadási darab vagy versenymű tétel.

---

8. évfolyam „A" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Hangszeres és zenei ismeretek átadása*

– Az akadálytalan, teljes légzés gazdaságos alkalmazása.
– A dinamikai skála határainak kiszélesítése.
– A tananyagban előforduló tempójelzések és játékmódok ismerete.
– Hangminőség, hangterjedelem fejlesztése
– Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben a megfelelő hangterjedelmen belül.
– Nyilvános szereplés félévente egy alkalommal.
– Könnyű transzpozíciók (e, esz, d, c, g, fisz)
– Társas zenélés.
– Különböző játéktechnikák megismerése (fojtás, szordínó használat, ajaktrilla, f–kürt fogások)

& *Ajánlott tananyag*

- Kling: Etűdök (IMC New York)
- Szilágyi–Kökényessy: Kürtiskola II.
- Panseron: 20 cantilena
- O. Franz: Kürtiskola (Carl Fischer New York)
- Maxim–Alphonse: Etűdök I. (A. Leduc)
- Geisler: Kürtiskola (Hofmeister)
- Kofron: Etűdök
- Bujanovszkij: Válogatott etűdök
- Szilágyi– Beleznay: Előadási darabok kürtre I, II.
- Loeillet: Szonáta
- Wagner: Walter dala
- Vlaszov: Melódia

- Händel: Larghetto
- Franz Danzi: Esz–dúr szonáta
- C. Saint–Saens: A hattyú
- Saint– Saens : Koncert
- Matis: Koncert
- Maxim Alfonz: Eüdök II.
- Franz Strauss: Notturno
- Dvoral: X. szláv tánc
- Rachmaninoff: Vocalise

& *Követelmény*

Játék szép kürthangon.
Különböző hangindítások.
A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán.
Transzponálás (e, esz, d, c, g).

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egy skála, tercskálával, hármashangzat, domináns szeptim felbontással a tanult hangterjedelemben
– Egy kantiléna,
– Egy gyakorlat,
– Egy lassú és egy gyors előadási darab vagy versenymű tétel lehetőleg kotta nélkül.

---

9. évfolyam „A" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Hangszeres és zenei ismeretek átadása*

Az akadálytalan, teljes légzés gazdaságos alkalmazása.
A dinamikai skála határainak kiszélesítése.
A tananyagban előforduló tempójelzések és játékmódok ismerete.
Kifejező szép kürthang Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben a megfelelő hangterjedelmen belül.
Könnyű transzpozíciók (összes transzpozícióban)
Társas zenélés.
Zenekari szólamismeret.
Különböző játéktechnikák megismerése (fojtás, szordínó használat, ajaktrilla, f–kürt fogások)

& *Ajánlott tananyag*

- Kling: Etűdök (IMC New York)
- Panseron: 20 cantilena
- O. Franz: Kürtiskola (Carl Fischer New York)
- Kopprasch: Etűdök I. (Hofmeister)
- Maxim–Alphonse: Etűdök II. (A. Leduc)
- Thevet: 60 Etűd I. (A. Leduc)
- Geisler: Kürtiskola (Hofmeister)
- Kofron: Etűdök
- Bujanovszkij: Válogatott etüdök

- Szilágyi– Beleznay: Előadási darabok kürtre I, II.
- Bozza: En Irlande
- Mendelssohn: Tavaszi dal
- Mozart: D–dúr kürtverseny (Breitkopf & Hartel)
- Mozart: Esz–dúr kürtverseny no. 3. (Breitkopf & Hartel)
- Franz Danzi: Esz–dúr szonáta
- C. Saint–Saens: A hattyú
- O. Franz: Dal szöveg nélkül
- Kofron: Sonatina
- Saint– Saens : Koncert
- Matis: Koncert
- Hidas: Concerto per corno
- Bordogni–Gabler: Canilenák
- Franz Strauss: Koncert
- B.Kroll: Laudatio
- Lorenz: Elegia
- J. Haydn: D–dúr kürtverseny II.

& *Követelmény*

Játék szép kürthangon.
Különböző hangindítások.
A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán.
Transzponálás (e, esz, d, c, g, fisz).

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egy skála, tercskálával, hármashangzat, domináns szeptim felbontással a tanult hangterjedelemben
– Egy kantiléna,
– Egy gyakorlat,
– Egy lassú és egy gyors előadási darab vagy versenymű tétel lehetőleg kotta nélkül.

10. évfolyam „A" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Hangszeres és zenei ismeretek átadása*

– Az akadálytalan, teljes légzés gazdaságos alkalmazása.
– A dinamikai skála határainak kiszélesítése.
– A tananyagban előforduló tempójelzések és játékmódok ismerete.
– Kifejező szép kürthang Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben a megfelelő hangterjedelmen belül.
– Könnyű transzpozíciók (összes transzpozícióban)
– Társas zenélés.
– Zenekari szólamismeret.
– Különböző játéktechnikák megismerése (fojtás, szordínó használat, ajaktrilla, f–kürt fogások)

& *Ajánlott tananyag*

- Kling: Etűdök (IMC New York)
- Panseron: 20 cantilena
- O. Franz: Kürtiskola (Carl Fischer New York)
- Kopprasch: Etűdök I. (Hofmeister)
- Maxim–Alphonse: Etűdök II. (A. Leduc)
- Thevet: 60 Etűd I. (A. Leduc)
- Kofron: Etűdök
- Bujanovszkij: Válogatott etüdök
- Glazunov: Álom
- Pergolesi: Siciliana
- Mozart: D–dúr kürtverseny (Breitkopf & Hartel)
- Mozart: Esz–dúr kürtverseny no. 3. (Breitkopf & Hartel)
- Jan Vaclav Stich: Concerto No.7.
- S. R. Mercadante: Concerto
- O. Franz: Dal szöveg nélkül
- Kofron: Sonatina
- Koetsier. Ramance
- Saint– Saens : Koncert
- Mozart: Esz–dúr kürtverseny no. 2
- Mozart: Esz–dúr kürtverseny no. 4
- Mozart: Kürtkvintett
- Hidas: Concerto per corno
- Bordogni–Gabler: Cantilenák
- R. Strauss: Kürtverseny op. 11.
- R. Strauss: Andante
- F. Strauss: Téma és variációk
- Ravel: Pavane

& *Követelmény*

Játék szép kürthangon.
Különböző hangindítások.
A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán.
Transzponálás (minden transzpozíció).

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egy skála, tercskálával, hármashangzat, domináns szeptim felbontással a tanult hangterjedelemben
– Egy kantiléna,
– Egy gyakorlat,
– Egy lassú és egy gyors előadási darab vagy versenymű tétel lehetőleg kotta nélkül.

TOVÁBBKÉPZŐ ÉVFOLYAMOK „B" TAGOZAT

A továbbképző évfolyamok „B" tagozatos tanulói nem zenei jellegű közismereti tanulmányaik mellett is meg akarják őrizni a zenei pálya választásának lehetőségét, hogy elkerüljék a korai pályaválasztást.

7. évfolyam „B" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Hangszeres és zenei ismeretek átadása*

– Természetes, oldott hangszerkezelés, tudatos légzéstechnika elsajátítása
– Kiegyenlített, dinamikailag árnyalt hang képzése
– Tudatos nyelv–technikák alkalmazása
– Az akadálytalan, teljes légzés gazdaságos alkalmazása.
– A dinamikai skála határainak kiszélesítése.
– A tananyagban előforduló tempójelzések és játékmódok ismerete.
– Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben a megfelelő hangterjedelmen belül.
– Könnyű transzpozíciók (e, esz, d, c)
– Társas zenélés.
– A különböző zenei stílusok jellemző vonásai ismeretében a művek stílushű előadása
– A művek harmóniai és formai elemzése
– A zenei memória, hallás, és képzelőerő, valamint az előadói készség fejlesztése
– A kortárs zene értő befogadása és művelése.

& *Ajánlott tananyag*

- Kling: Etűdök (IMC New York)
- Szilágyi–Kökényessy: Kürtiskola II.
- Maxim–Alphonse: Etűdök I. (A. Leduc)
- Kofron: Etűdök
- Ónozó: Kürtiskola I–II.
- Bujanovszkij: Válogatott etüdök
- Szilágyi– Beleznay: Előadási darabok kürtre I, II.
- Macello: a–moll szonáta
- Grieg: Tavasz
- Mozart: Larghetto
- Schubert: Ave Maria
- Franz Danzi: Esz–dúr szonáta
- Bach: Air
- Vivaldi: Concerto 2 kürtre

& *Követelmény*

Játék szép kürthangon.
Különböző hangindítások.
A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán.
Transzponálás (esz, d, c).

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egy skála, tercskálával, hármashangzat, domináns szeptim felbontással a tanult hangterjedelemben
– Egy kantiléna,
– Egy gyakorlat,
– Egy lassú és egy gyors előadási darab vagy versenymű tétel előadása kotta nélkül.

---

8. évfolyam „B" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Hangszeres és zenei ismeretek átadása*

– Természetes, oldott hangszerkezelés, tudatos légzéstechnika elsajátítása
– Tudatos nyelv–technikák alkalmazása
– Az akadálytalan, teljes légzés gazdaságos alkalmazása.
– A dinamikai skála határainak kiszélesítése.
– A tananyagban előforduló tempójelzések és játékmódok ismerete.
– Kifejező szép kürthang
– Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben a megfelelő hangterjedelmen belül.
– Könnyű transzpozíciók (e, esz, d, c, g, fisz)
– Társas zenélés.
– Különböző játéktechnikák megismerése (fojtás, szordínó használat, ajaktrilla, f–kürt fogások)

ε *Zenei ismeretek*

– a különböző zenei stílusok jellemző vonásai ismeretében a művek stílushű előadása
– a művek harmóniai és formai elemzése
– a zenei memória, hallás, és képzelőerő, valamint az előadói készség fejlesztése.
– a tanulót a kortárs zene befogadására és művelésére.

& *Ajánlott tananyag*

- Kling: Etűdök (IMC New York)
- Szilágyi–Kökényessy: Kürtiskola II.
- Panseron: 20 cantilena
- O. Franz: Kürtiskola (Carl Fischer New York)
- Maxim–Alphonse: Etűdök I. (A. Leduc)
- Geisler: Kürtiskola (Hofmeister)
- Kofron: Etűdök
- Bujanovszkij: Válogatott etűdök
- Szilágyi– Beleznay: Előadási darabok kürtre I, II.
- Loeillet: Szonáta
- Wagner: Walter dala
- Vlaszov: Melódia
- Händel: Larghetto
- Franz Danzi: Esz–dúr szonáta

- C. Saint–Saens: A hattyú
- Saint– Saens : Koncert
- Matis: Koncert
- Maxim Alfonz: Etűdök II.
- Franz Strauss: Notturno
- Dvoral: X. szláv tánc
- Rachmaninoff: Vocalise

& *Követelmény*

Játék szép kürthangon.
Különböző hangindítások.
A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán.
Transzponálás (e, esz, d, c, g).

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egy skála, tercskálával, hármashangzat, domináns szeptim felbontással a tanult hangterjedelemben
– Egy kantiléna,
– Egy gyakorlat,
– Egy lassú és egy gyors előadási darab vagy versenymű tétel előadása kotta nélkül.

---

9. évfolyam „B" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Hangszeres és zenei ismeretek átadása*

– Természetes, oldott hangszerkezelés, tudatos légzéstechnika elsajátítása
– Tudatos nyelv–technikák alkalmazása
– Az akadálytalan, teljes légzés gazdaságos alkalmazása.
– A dinamikai skála határainak kiszélesítése.
– A tananyagban előforduló tempójelzések és játékmódok ismerete.
– Kiegyenlített, dinamikailag árnyalt hang képzése
– Kifejező szép kürthang Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben a megfelelő hangterjedelmen belül.
– Könnyű transzpozíciók (összes transzpozícióban)
– Társas zenélés.
– Zenekari szólamismeret.
– Különböző játéktechnikák megismerése (fojtás, szordínó használat, ajaktrilla, f–kürt fogások)

ε *Zenei ismeretek*

– A különböző zenei stílusok jellemző vonásai ismeretében a művek stílushű előadása
– A művek harmóniai és formai elemzése
– A zenei memória, hallás, és képzelőerő, valamint az előadói készség fejlesztése.
– A tanulót a kortárs zene befogadására és művelésére.

& *Ajánlott tananyag*

- Kling: Etűdök (IMC New York)
- Panseron: 20 cantilena

- O. Franz: Kürtiskola (Carl Fischer New York)
- Kopprasch: Etűdök I. (Hofmeister)
- Maxim–Alphonse: Etűdök II. (A. Leduc)
- Thevet: 60 Etűd I. (A. Leduc)
- Geisler: Kürtiskola (Hofmeister)
- Kofron: Etűdök
- Bujanovszkij: Válogatott etűdök
- Szilágyi– Beleznay: Előadási darabok kürtre I, II.
- Bozza: En Irlande
- Mendelssohn: Tavaszi dal
- Mozart: D–dúr kürtverseny (Breitkopf & Hartel)
- Mozart: Esz–dúr kürtverseny no. 3. (Breitkopf & Hartel)
- Franz Danzi: Esz–dúr szonáta
- C. Saint–Saens: A hattyú
- O. Franz: Dal szöveg nélkül
- Kofron: Sonatina
- Saint– Saens : Koncert
- Matis: Koncert
- Hidas: Concerto per corno
- Bordogni–Gabler: Canilenák
- Franz Strauss: Koncert
- B.Kroll: Laudatio
- Lorenz: Elegia
- J. Haydn: D–dúr kürtverseny II.

& *Követelmény*

Játék szép kürthangon.
Különböző hangindítások.
A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán.
Transzponálás (e, esz, d, c, g, fisz).

ε *Az év végi vizsga ajánlott anyaga*

– Egy skála, tercskálával, hármashangzat, domináns szeptim felbontással a tanult hangterjedelemben
– Egy kantiléna,
– Egy gyakorlat,
– Egy lassú és egy gyors előadási darab vagy versenyű tétel előadása kotta nélkül.

---

10. évfolyam „B" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Hangszeres és zenei ismeretek átadása*

– Természetes, oldott hangszerkezelés, tudatos légzéstechnika elsajátítása
– Tudatos nyelv–technikák alkalmazása
– Az akadálytalan, teljes légzés gazdaságos alkalmazása.
– A dinamikai skála határainak kiszélesítése.
– A tananyagban előforduló tempójelzések és játékmódok ismerete.
– Kiegyenlített, dinamikailag árnyalt hang képzése
– Kifejező szép kürthang
– Dúr és összhangzatos moll skálák játszása különböző képletekben a megfelelő hangterjedelmen belül.

– Könnyű transzpozíciók (összes transzpozícióban)
– Társas zenélés.
– Zenekari szólamismeret.
– Különböző játéktechnikák megismerése (fojtás, szordínó használat, ajaktrilla, f–kürt fogások)
– A különböző zenei stílusok jellemző vonásai ismeretében a művek stílushű előadása
– A művek harmóniai és formai elemzése
– A zenei memória, hallás, és képzelőerő, valamint az előadói készség fejlesztése.
– A kortárs zene értő befogadása és művelése.

& *Ajánlott tananyag*

- Kling: Etűdök (IMC New York)
- Panseron: 20 cantilena
- O. Franz: Kürtiskola (Carl Fischer New York)
- Kopprasch: Etűdök I. (Hofmeister)
- Maxim–Alphonse: Etűdök II. (A. Leduc)
- Thevet: 60 Etűd I. (A. Leduc)
- Kofron: Etűdök
- Bujanovszkij: Válogatott etűdök
- Glazunov: Álom
- Pergolesi: Siciliana
- Mozart: D–dúr kürtverseny (Breitkopf & Hartel)
- Mozart: Esz–dúr kürtverseny no. 3. (Breitkopf & Hartel)
- Jan Vaclav Stich: Concerto No.7.
- S. R. Mercadante: Concerto
- O. Franz: Dal szöveg nélkül
- Kofron: Sonatina
- Koetsier. Ramance
- Saint– Saens : Koncert
- Mozart: Esz–dúr kürtverseny no. 2
- Mozart: Esz–dúr kürtverseny no. 4
- Mozart: Kürtkvintett
- Hidas: Concerto per corno
- Bordogni–Gabler: Cantilenák
- R. Strauss: Kürtverseny op. 11.
- R. Strauss: Andante
- F.,Strauss: Téma és variációk
- Ravel: Pavane

& *Követelmény*

Játék szép kürthangon.
Különböző hangindítások.
A gyakorlatok előadása széles dinamikai skálán.
Transzponálás (e, esz, d, c, g, fisz).

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egy skála, tercskálával, hármashangzat, domináns szeptim felbontással a tanult hangterjedelemben
– Egy kantiléna,
– Egy gyakorlat,
– Egy lassú és egy gyors előadási darab vagy versenymű tétel előadása kotta nélkül.

& *Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után*

Az „A" tagozat végén

A tanuló ismerje hangszere múltját, irodalmát, a jelentősebb alkotó– és előadóművészek munkásságát.

ε *Legyen képes*

– természetes, oldott hangszerkezelésre, helyes testtartásra, hangszertartásra, a tudatos légzéstechnika alkalmazására,
– C–g2 hangterjedelemben kiegyenlítetten, különböző dinamikai árnyalattal, tiszta intonációval játszani, a nyelvtechnika tudatos alkalmazásával,
– életkorának és képességeinek megfelelő zenei anyag kottahű, stílusos, a zenei összefüggéseket visszaadó, értelmesen tagolt, árnyalt előadására, szép kifejező kürthangon,
– az előadási darabokat fejből játszani,
– technikai szempontból tudatos, elemző gyakorlásra,
– igényesebb kamarazenei művek előadásában közreműködni.

ε *Rendelkezzék*

– a zenei kifejezést lehetővé tevő képzelőerővel, technikával, formálókészséggel,
– koncentrálóképességgel,
– lapról olvasási készséggel, amely a mindenkori darab megszólaltatásához, illetve a kamarazenéléshez szükséges.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)

ε *A tanuló legyen képes*

– F–c3 között kiegyenlítetten, tiszta intonációval, a nyelvtechnika tudatos alkalmazásával játszani,
– az ajaktrilla megvalósítására.

& *A művészeti záróvizsga követelményei*

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama
Kürt főtárgy
„A" tagozat: minimum 10 perc
„B" tagozat: minimum 15 perc

A vizsga tartalma

„A" tagozat

– Egy kantiléna transzponálása Esz–kürtben; Szilágyi–Kökényessy: Kürtiskola II (EMB 13370) II/110., II/161., II/203. nehézségi szintjén.

– Két különböző karakterű zongorakíséretes előadási darab, ill. versenymű, vagy szonáta lassú és gyors tétele; az egyik előadási darab helyett kamaraműű játszható; Schubert: Szerenád, Telemann: Allegretto, Mozart: D–dúr kürtverseny (Breitkopf), Händel: Ária, Skroup: B–dúr koncert, Csajkovszkij: Édes álom, Glinka: Északi fény, Martini: Gavotte, Székely: Szonatina (EMB 5990 kötetben), Szervánszky: Kis szvit (EMB 5990 kötetben) nehézségi szintjén.

Az etűd és a kamaraműű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat

– Transzponálás Esz–, vagy D–kürtben; Szilágyi–Kökényessy: Kürtiskola II (EMB 13370) II/136., II/187. nehézségi szintjén.

– Egy etűd; Szilágyi–Kökényessy: Kürtiskola II (EMB 13370) II/182., II/193., II/210. nehézségi szintjén.

– Egy kamaraműű; Mozart–kürtduók (Hofmeister), Haydn: Divertimento, Farkas F.: Régi magyar táncok – fúvósötös (EMB 14056) – nehézségi szintjén.

– Egy előadási darab, vagy 2 különböző karakterű tétel zongorakísérettel; Bogár: Változó felhők, Zempléni: Rapszódia nehézségi szintjén.

Az etűd és a kamaraműű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése

– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
– hangképzés,
– intonáció,
– hangszerkezelés,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– előadásmód,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

& *A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök*

Megfelelő számú, jó minőségű hangszer és tartozék.
Jól felhangolt zongora (pianínó).
Legalább 2 db kottatartó.
Metronóm.

HARSONA–TENORKÜRT–BARITONKÜRT

1. A harsona és rokon hangszerei, a tenorkürt– és a baritonkürt–tanítás szakirányú feladatai

A képzés legeredményesebb módjának az tekinthető, ha a tanuló 8–9 éves korában tenoron vagy baritonon kezdi a mélyrézfúvós hangszerek tanulását és csak a tanulmányok során amikor erre alkalmassá válik, tér át a harsona tanulására. A tenoron vagy baritonon megszerzett készségek birtokában a továbbtanulást megelőző két évben elegendő a harsonatanulást megkezdeni a zeneművészeti szakközépiskolai felvételi követelmény eléréséhez.

A harsonatanítás szakirányú feladatai:

– ismertesse meg a tanulóval (életkoruknak megfelelő szinten) a hangszerek lehetőségeit, irodalmát; történetét, akusztikai sajátosságait, az irodalom legkiemelkedőbb alkotó– és előadóművészeit.

Alakítson ki könnyed hangszerkezelést:

– megfelelő légzéstechnikát, helyes befúvásmódot, test–, száj–, hangszer– és kéztartást, tolókezelést és tudatosítsa ezeket,
– dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező zenei hangot,
– differenciált hangindítást és hanglezárást,
– megfelelő tempójú repetíciót,
– laza, egyenletes kartechnikát,
– pontosan összehangolt nyelv– és karmozgást.

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen

– tartott hangokat állandó és változó dinamikával, az intonáció lehetőség szerinti megtartásával,
– hangsorokat, fokozatosan táguló hangterjedelemben, különböző figurációkkal,
– a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujjgyakorlatokat.

Fordítson figyelmet

– a helyes légzés kialakítására, gyakorlására, fejlesztésére intenzív légzésfejlesztési gyakorlatokkal,
– a helyes szájtartás kialakítására, a szájizomzat fejlesztésére a mindennapi gyakorlatok segítségével:
– fúvóka és hangszer nélkül csupán ajakkal,
– csak fúvókával,
– hangszerrel,
– mindezek ellenőrzése fúvóka karikával,
– a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
– a lapról olvasási készség fejlesztésére,
– a tudatos zenei memorizálásra,
– a művek zeneileg igényes kidolgozására,
– a rendszeres társas muzsikálásra.

Tanítsa meg a tanulót a hangszer karbantartására.

ELŐKÉPZŐ ÉVFOLYAMOK

2. Az egyes évfolyamok tanterve

1. évfolyam

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése*

– A hangszer felépítése, részei.
– A kottaolvasás alapfogalmai, illetve kulcs.
– Az egész, fél, negyed, nyolcad hangjegyértékek és az ezeknek megfelelő szünetjelek.
– A 4/4–es, 2/4–es és 3/4–es ütemek.
– Az előforduló hangok fogásai.
– A helyes test– és hangszertartás kialakítása.
– A rekeszlégzés alapjainak elsajátítása, a levegővezetés megalapozása.
– A helyes szájtartás kialakítása ajakrezgés és fúvókázás segítségével.
– A hangindítás megalapozása.

& *Ajánlott tananyag*

- Steiner: Harsona ABC (ajak– és fúvókagyakorlatok)
- Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I.
- Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I.
- Steiner–Völgyi–Zilcz: Harsonaiskola I.
- Steiner: Bariton ABC
- Steiner: Harsona ABC
- Colin: Trombitaiskola kezdőknek
- Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I.
- Ujfalusy – Steiner: Előadási darabok rézfúvókra,
- Sztán: Repertoire Trombita–
- Előadási darabok gordonkára I,
- Manfred Schmitz: Trompeten spiele 1.
- Gyerekdalok, népdalok

& *Követelmény*

Az egészséges, szép hang kialakítása.
Hangterjedelem: maximum B–g–ig (hangzó).

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– 3 gyakorlat, népdal vagy gyermekdal (jobb képességű tanulók esetén lehet az egyik zongorakíséretes darab, duó is)legalább az egyik darab fejből

2. évfolyam

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése*

– A hangszer felépítése, részei.
– A kottaolvasás alapfogalmai, illetve kulcs.
– Az egész, fél, negyed, nyolcad hangjegyértékek és az ezeknek megfelelő szünetjelek.
– A 4/4–es, 2/4–es és 3/4–es ütemek.
– Az előforduló hangok fogásai.
– A helyes test– és hangszertartás kialakítása.
– A rekeszlégzés alapjainak elsajátítása, a levegővezetés megalapozása.
– A helyes szájtartás kialakítása ajakrezgés és fúvókázás segítségével.
– A hangindítás megalapozása.
– A legato játék alapjainak elsajátítása ajakrezgéssel, fúvókával, hangszerrel.

& *Ajánlott tananyag*

- Steiner: Harsona ABC
- Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I. vagy a tanuló képességeinek ismeretében a tanár belátása és tapasztalata szerinti gyakorlatok
- Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I.
- Steiner–Völgyi–Zilcz: Harsonaiskola I.
- Steiner: Bariton ABC
- Colin: Trombitaiskola kezdőknek
- Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I.
- Ujfalusy – Steiner: Előadási darabok rézfúvókra,
- Sztán: Repertoire Trombita–
- Előadási darabok gordonkára I,
- Manfred Schmitz: Trompeten spiele 1.

& *Követelmény*

Az egészséges, szép hang kialakítása.
Hangterjedelem: maximum G–b–ig (hangzó).

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Két gyakorlat,
– Egy előadási darab kotta nélkül, vagy duó

ALAPFOKÚ ÉVFOLYAMOK „A” TAGOZAT

1. évfolyam „A” tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése*

– A hangszer felépítése, részei.
– Az egész, fél, negyed és nyolcad hangérték és a megfelelő szünetjelek.
– Nyújtópont a félkotta mellett.
– A módosítójelek.
– A 4/4–es, 2/4–es, 3/4–es ütem.
– Az előforduló hangok fogásai.
– Memóriafejlesztés: gyermekdalok, népdalok, és az előadási darabok kotta nélkül.
– Motívumok, dallamok azonosságának, különbözőségének megismerése.
– A helyes test– és hangszertartás kialakítása.
– A rekeszlégzés alapjainak gyakorlása, a levegővezetés megalapozása.
– A helyes szájtartás fejlesztése ajakrezgés és fúvókázás segítségével.
– A hangindítás megalapozása.
– A legato játék alapjainak elsajátítása ajakrezgéssel, fúvókával, hangszerrel.
– Skála előtanulmányok a tanult hangterjedelemben, ütve kötve, 1#-1b-s hangnemekben, tercskálával

& *Ajánlott tananyag*

- Steiner: Harsona ABC
- Steiner: Bariton ABC
- Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I.
- Steiner: Bariton ABC–ből válogatva
- Perényi Péter: 347 etűd–ből válogatva
- Krumpfer: Trompeten schule für anfanger–ből válogatva
- Colin: Trombitaiskola kezdőknek
- Colin: Modern Method for Trombon
- Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I. (zongorakíséretes darabok)
- Steiner: Harsonaiskola (a zongorakíséretes darabokból)
- Ujfalusy – Steiner: Előadási darabok rézfúvókra,
- Sztán: Repertoire Trombita
- Manfred Schmitz Trompeten spiele 1.
- Lengyel–Pejtsik: Gordonkamuzsika I.
- Csáth: Előadási darabok gordonkára I.

& *Követelmény*

A tanuló legyen képes egy oktáv hangterjedelmen belül a tanult ritmusértékeket tartalmazó gyakorlat előadására egészséges, szép hangon.
Hangterjedelem: G–b–ig (hangzó).

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egy skála tecskálával a tanult hangterjedelemben
– Egy gyakorlat,
– Egy előadási darab kotta nélkül.

2. évfolyam „A" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése*

– A kottaolvasás továbbfejlesztése: szinkópa, nagy és kis nyújtott és éles ritmusok ismertetése, a tizenhatod érték és szünetjele.
– A 3/8–os, 6/8–os, ütem és alla breve.
– Ritmusképlet: a triola és a 6/8–os ütem különböző képletei.
– A játékmód további differenciálása (staccato nyolcad mozgásban).
– Dinamika: a pianótól a fortéig.
– Memóriafejlesztés: hangsorok és előadási darabok (3–4) kotta nélkül.
– Hangterjedelem: G– d'–ig.
– Hangképzés: tiszta szép intonáció kialakítása fúvóka– és hangképző gyakorlatokon keresztül.
– A légvezetés, nyelvtechnika továbbfejlesztése.
– Hangsorok, terclépéssel, hármashangzat felbontással a tanuló hangterjedelmi képességeinek függvényében

& *Ajánlott tananyag*

- Steiner: Harsonaiskola ABC (ajak– és fúvókagyakorlatok)
- Steiner: Mindennapi gyakorlatok (felhangkötések)
- Colin: Kötésgyakorlatok
- Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola
- Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Harsonaiskola II.
- Steiner: Bariton ABC
- Perényi Péter: 347 etűd
- Steiner: Harsona ABC
- Lubik: Kantilénák
- Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola
- Steiner: Harsona ABC (a zongorakíséretes darabokból)
- Ujfalusy–Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra
- Sztán: Repertoire – Trombita,
- Manfred Schmitz: Trompeten spiele 1 –2.
- Lengyel – Pejtsik: Gordonkamuzsika I.
- Csáth: Előadási darabok gordonkára I.
- Steiner: Repertoire – Rézfúvók
- Charpentier: Te Deum (Edition Simonffy)
- Négy régi olasz dal (Edition Simonffy)
- Borst – Bogár: Trombitamuzsika kezdők számára
- Lengyel – Pejtsik: Gordonkamuzsika kezdők számára

& *Követelmény*

A tanuló legyen képes nyolcadokat, tizenhatodokat, tartalmazó darabok lejátszására.
Hangsorok, terclépések, hármashangzatok a megadott hangterjedelmen belül (1#, 2b előjegyzésig).
Különböző karakterű és ritmikájú gyakorlatok.
Évfolyamának megfelelő hangterjedelmű előadási darab előadása kotta nélkül

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egy skála tecskálával a tanult hangterjedelemben
– Egy gyakorlat,

– Egy előadási darab kotta nélkül.

3. évfolyam „A" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése*

– A dúr és moll hangsor szerkezete.
– A 9/8–os, 12/8–os ütem.
– Ritmusképletek: az eddig elsajátított ritmusképletek kombinációi.
– A zenei anyagban szereplő előadási darabok stílusjegyeinek ismerete.
– A társas zenélés alapjai, két–háromszólamú gyakorlatok eljátszása.
– A funkciók ellenőrzése, a hibák korrigálása a mindennapi gyakorlatokon keresztül.
– Hangképzés: az előírt hangterjedelmen és dinamikán belül kiegyenlített hanganyag és tiszta intonáció kialakítása.
– A manuális készség továbbfejlesztése.
– A legato játék kifejlesztése, kvart– és kvintkötések lefelé és felfelé.

& *Ajánlott tananyag*

- Steiner: Harsonaiskola ABC (ajak– és fúvókagyakorlatok)
- Steiner: Mindennapi gyakorlatok (felhangkötések)
- Colin: Kötésgyakorlatok
- Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola (63–118)
- Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Harsonaiskola II.
- Steiner: Bariton ABC
- Perényi Péter: 347 etűd
- Steiner: Harsona ABC
- Lubik: Kantilénák
- Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola
- Steiner: Harsona ABC (a zongorakíséretes darabokból)
- Ujfalusy–Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra
- Sztán: Repertoire – Trombita,
- Manfred Schmitz: Trompeten spiele 1 –2.
- Lengyel–Pejtsik: Gordonkamuzsika I.
- Csáth: Előadási darabok gordonkára I.
- Steiner: Repertoire – Rézfúvók
- Charpentier: Te Deum (Edition Simonffy)
- Négy régi olasz dal (Edition Simonffy)
- Borst – Bogár: Trombitamuzsika kezdők számára
- Lengyel – Pejtsik: Gordonkamuzsika kezdők számára

& *Követelmény*

A tanuló legyen képes a tanult ritmusokra épülő gyorsabb technikai gyakorlat eljátszására.
Felhangkötéseket tartalmazó gyakorlatok.
Barokk vagy klasszikus szonátatétel előadása.
Hangsorok, terclépések, hármashangzatok a tanult hangterjedelemben 3#, 3b előjegyzésig.

ε *Az év végi beszámoló anyaga*

– Egy skála, tercskálával, hármashangzat felbontással a tanult hangterjedelemben

– Egy gyakorlat,
– Egy előadási darab kotta nélkül.
– max. 8 ütemes, az 1. évfolyam nehézségi szintjének megfelelő zenei idézet lapról játszása

---

4. évfolyam „A" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése*

– Ütemfajták: váltakozó ütemek.
– Ritmusképletek: különböző kevert ritmusok.
– Kottaolvasás: a tanuló legyen képes az évfolyamának megfelelő szinten lapról olvasni. Vegye figyelembe a dinamikai és artikulációs előírásokat.
– Hangképzés: az előírt hangterjedelmen és dinamikán belül kiegyenlített hanganyag és tiszta intonáció kialakítása, könnyed fúvástechnika birtoklása.
– A nyelv– és ujjtechnika továbbfejlesztése, a manuális készség kialakítása technikai gyakorlatok segítségével.
– A technikai jellegű gyakorlatok és nehezebb zenei fordulatok virtuóz megoldása, az előírt tempójelzések következetes betartása.
– Kötéstanulmányok: kis terc–, nagy terc–, kvint–, kvart– le és felfelé.

& *Ajánlott tananyag*

- Steiner: Mindennapi gyakorlatok
- Steiner: Harsona ABC (mindennapi gyakorlatok)
- Lubik: Kantiléna
- Colin: Complete Modern Method for Trumpet or Cornet
- Colin: Kötésgyakorlatok
- Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola II. (skálatanulmányok)
- Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola II. (1–51)
- Clodomier: Petits Exercices.
- Robert Müller: Technische studien I.
- Steiner: Harsona ABC
- Perényi Péter: 347 etűd
- Ujfalusy – Pehl – Perlaki: Harsonaiskola II.
- Arban: gyakorlatok válogatva a hangterjedelemnek megfelelően
- Steiner: Harsona ABC
- Ujfalusy – Steiner: Előadási darabok rézfúvókra,
- Sztán: Repertoire Trombita
- Előadási darabok gordonkára I
- Manfred Schmitz Trompeten spiele 1–2.
- Lengyel–Pejtsik: Gordonkamuzsika I–II
- Csáth: Előadási darabok gordonkára I–II
- Steiner: Repertoire Rézfúvók
- Magyar szerzők előadási darabjai trombitára és zongorára
- Sugár: Dal és tánc
- Hasse: Két tánc
- Purcell: Szvit

& *Követelmény*

Hangsorok, terclépések, hármashangzatok, a tanult hangterjedelemben, 4#, 4b előjegyzésig.
Nagyobb terjedelmű, igényes ritmikájú etűd eljátszása.

Kantiléna jellegű nagy íveket átfogó etűd előadása.
Barokk vagy klasszikus előadási darab stílusos előadása.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egy skála, tercskálával, hármashangzat, felbontással a tanult hangterjedelemben
– Egy gyakorlat,
– Egy előadási darab kotta nélkül.

---

5. évfolyam „A" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése*

– Ütemfajták: váltakozó ütemek.
– Ritmusképletek: különböző kevert ritmusok.
– Kottaolvasás: a tanuló legyen képes az évfolyamának megfelelő szinten lapról olvasni. Vegye figyelembe a dinamikai és artikulációs előírásokat.
– Hangképzés: az előírt hangterjedelmen és dinamikán belül kiegyenlített hanganyag és tiszta intonáció kialakítása, könnyed fúvástechnika birtoklása.
– A nyelv– és ujjtechnika továbbfejlesztése, a manuális készség kialakítása technikai gyakorlatok segítségével.
– A technikai jellegű gyakorlatok és nehezebb zenei fordulatok virtuóz megoldása, az előírt tempójelzések következetes betartása.
– Kötéstanulmányok: kis terc–, nagy terc–, kvint–, kvart– le és felfelé.

& *Ajánlott tananyag*

- Steiner: Mindennapi gyakorlatok
- Lubik: Kantiléna
- Colin: Complete Modern Method for Trumpet or Cornet
- Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola II. (skálatanulmányok)
- Arban: Skálagyakorlatok
- Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola II. (52–116)
- Clodomir: Petits Exercices.
- Robert Müller: Technische studien I.
- Steiner: Harsona ABC
- Ujfalusy – Pehl – Perlaki: Harsonaiskola II.
- Arban: gyakorlatok válogatva
- Steiner: Harsona ABC
- Ujfalusy – Steiner: Előadási darabok rézfúvókra,
- Sztán: Repertoire Trombita
- Előadási darabok gordonkára I
- Manfred Schmitz: Trompeten spiele 1–2.
- Lengyel–Pejtsik: Gordonkamuzsika I–II
- Csáth: Előadási darabok gordonkára I–II
- Steiner: Repertoire Rézfúvók
- Magyar szerzők előadási darabjai trombitára és zongorára
- Sugár: Dal és tánc
- Hasse: Két tánc
- Purcell: Szvit
- Diabelli: Sonatina

& *Követelmény*

Dúr és moll hangsorok a tanult hangterjedelemben 2#, 2b előjegyzésig, terclépések, hármashangzat–felbontások (I, IV, V) dominás szeptim felbontás.
Nagyobb terjedelmű, igényes ritmikájú etűd eljátszása.
Kantiléna jellegű nagy íveket átfogó etűd előadása.
Barokk vagy klasszikus előadási darab stílusos előadása.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egy skála, tercskálával, hármashangzat, domináns szeptim felbontással felbontással a tanult hangterjedelemben
– Egy gyakorlat,
– Egy előadási darab kotta nélkül.
– 8-16 ütem terjedelmű, a 3. évfolyam nehézségi szintjének megfelelő zenei idézet lapról játéka.

---

6. évfolyam „A" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése*

– Ütemfajták: váltakozó ütemek.
– Ritmusképletek: különböző kevert ritmusok.
– Kottaolvasás: a tanuló legyen képes az évfolyamának megfelelő szinten lapról olvasni. Vegye figyelembe a dinamikai és artikulációs előírásokat. Sajátítsa el a tenorkulcs olvasását és használatát.
– Hangképzés: az előírt hangterjedelmen és dinamikán belül kiegyenlített hanganyag és tiszta intonáció kialakítása, könnyed fúvástechnika birtoklása.
– A nyelv– és ujjtechnika továbbfejlesztése, a manuális készség kialakítása technikai gyakorlatok segítségével.
– A technikai jellegű gyakorlatok és nehezebb zenei fordulatok virtuóz megoldása, az előírt tempójelzések következetes betartása.
– Kötéstanulmányok: kis terc–, nagy terc–, kvint–, kvart– oktáv kötések le és felfelé.

& *Ajánlott tananyag*

- Steiner: Mindennapi gyakorlatok
- Steiner: Harsona ABC
- Arban: Vollstandige schule für trompete – válogatott gyakorlatok
- Lubik: Kantiléna
- Colin: Complete Modern Method for Trumpet or Cornet
- Borst: Skálagyakorlatok trombitára
- Arban: Technikai gyakorlatok – skálagyakorlatok (violin és basszuskulcsban, szükség szerint)
- Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola III.
- Clodomir: Petits Exercices.
- Robert Müller: Technische studien I–II
- Kopprasch: Technikai etűdök I.
- Ujfalusy – Pehl – Perlaki: Harsonaiskola II.
- Makovecz: Válogatott etűdök I.
- Arban: gyakorlatok válogatva
- Steiner: Harsona ABC
- Ujfalusy – Steiner: Előadási darabok rézfúvókra,

- Sztán: Repertoire Trombita–
- Előadási darabok gordonkára I,
- Manfred Schmitz Trompeten spiele 1–2.
- Lengyel–Pejtsik: Gordonkamuzsika I–II
- Csáth: Előadási darabok gordonkára I–II
- Steiner: Repertoire Rézfúvók
- Magyar szerzők előadási darabjai trombitára és zongorára
- Sugár: Dal és tánc
- Hasse: Két tánc
- Diabelli: Szonatina
- Händel: B–dúr sonata
- Vivaldi: Sechs violoncello sonaten – válogatva
- Purcell: Szvit
- Telemann: F–dúr sonata
- Fitzgerald: Angol szvit
- Marcello: Hat szonáta csellóra

& *Követelmény*

Dúr és moll hangsorok a tanult hangterjedelemben, 4#, 4b előjegyzésig.
Nagyobb terjedelmű, igényes ritmikájú etűd eljátszása.
Kantiléna jellegű nagy íveket átfogó etűd előadása.
Barokk vagy klasszikus előadási darab stílusos előadása.

ε *Az év végi beszámoló anyaga*

– Egy skála, tercskálával, hármashangzat, domináns szeptim felbontással felbontással a tanult hangterjedelemben
– Egy gyakorlat,
– Egy előadási darab kotta nélkül.

ALAPFOKÚ ÉVFOLYAMOK „B” TAGOZAT

2. évfolyam „B” tagozat

„B” tagozatos oktatásra irányítható az a tanuló, aki az átlagot meghaladó zenei tehetséggel és hangszeres adottságokkal rendelkezik, valamint érdeklődése és szorgalma alkalmassá teszi arra, hogy megfeleljen a „B” tagozatos oktatás minőségben és mennyiségben magasabb követelményeinek.
A tanulók legkorábban az „A” tagozat 2. évfolyam elvégzése után kerülhetnek „B” tagozatra.

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése*

– A kottaolvasás továbbfejlesztése: szinkópa, nagy és kis nyújtott és éles ritmusok ismertetése, a tizenhatod érték és szünetjele.
– A 3/8–os, 6/8–os, ütem és alla breve.
– Ritmusképlet: a triola és a 6/8–os ütem különböző képletei.
– A játékmód további differenciálása (staccato nyolcad mozgásban).
– Dinamika: a pianótól a fortéig.
– Memóriafejlesztés: hangsorok és előadási darabok kotta nélkül.

– Hangterjedelem: G– d'–ig.
– Hangképzés: tiszta szép intonáció kialakítása fúvóka– és hangképző gyakorlatokon keresztül.
– A légvezetés, nyelvtechnika továbbfejlesztése.
– Hangsorok a tanuló hangterjedelmi képességeinek függvényében.

& *Ajánlott tananyag*

- Steiner: Harsonaiskola ABC
- Steiner: Mindennapi gyakorlatok
- Colin: Kötésgyakorlatok
- Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola
- Ujfalusy – Pehl – Perlaki: Harsonaiskola II.
- Steiner: Bariton ABC
- Perényi Péter: 347 etűd
- Steiner: Harsona ABC
- Lubik: Kantilénák
- Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola
- Steiner: Harsona ABC (a zongorakíséretes darabokból)
- Ujfalusy–Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra
- Sztán: Repertoire – Trombita,
- Manfred Schmitz: Trompeten spiele 1 –2.
- Lengyel–Pejtsik: Gordonkamuzsika I.
- Csáth: Előadási darabok gordonkára I.
- Steiner: Repertoire – Rézfúvók
- Charpentier: Te Deum (Edition Simonffy)
- Négy régi olasz dal (Edition Simonffy)
- Borst – Bogár: Trombitamuzsika kezdők számára
- Lengyel – Pejtsik: Gordonkamuzsika kezdők számára

& *Követelmény*

A tanuló legyen képes nyolcadokat, tizenhatodokat, tartalmazó darabok lejátszására.
Hangsorok, terclépések, hármashangzatok a megadott hangterjedelmen belül (2#, 2b előjegyzésig).
Különböző karakterű és ritmikájú gyakorlatok.
Évfolyamának megfelelő hangterjedelmű előadási darab előadása kotta nélkül

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egy skála, tercskálával, hármashangzat felbontással a tanult hangterjedelemben
– Egy gyakorlat,
– Két előadási darab kotta nélkül.

---

3. évfolyam „B" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése*

– A dúr és moll hangsor szerkezete.
– A 9/8–os, 12/8–os ütem.
– Ritmusképletek: Az eddig elsajátított ritmusképletek kombinációi.
– A zenei anyagban szereplő előadási darabok stílusjegyeinek ismerete.
– A társas zenélés alapjai, két–háromszólamú gyakorlatok eljátszása.

– A funkciók ellenőrzése, a hibák korrigálása a mindennapi gyakorlatokon keresztül.
– Hangképzés: az előírt hangterjedelmen és dinamikán belül kiegyenlített hanganyag és tiszta intonáció kialakítása.
– A manuális készség továbbfejlesztése.
– A legato játék kifejlesztése, kvart– és kvintkötések lefelé és felfelé.

& *Ajánlott tananyag*

- Steiner: Harsonaiskola ABC
- Steiner: Mindennapi gyakorlatok (felhangkötések)
- Colin: Kötésgyakorlatok
- Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola
- Ujfalusy – Pehl – Perlaki: Harsonaiskola II.
- Steiner: Bariton ABC
- Perényi Péter: 347 etűd
- Steiner: Harsona ABC
- Lubik: Kantilénák
- Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola
- Steiner: Harsona ABC (a zongorakíséretes darabokból)
- Ujfalusy–Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra
- Sztán: Repertoire – Trombita,
- Manfred Schmitz: Trompeten spiele 1 –2.
- Lengyel–Pejtsik: Gordonkamuzsika I.
- Csáth: Előadási darabok gordonkára I.
- Steiner: Repertoire – Rézfúvók
- Charpentier: Te Deum (Edition Simonffy)
- Négy régi olasz dal (Edition Simonffy)
- Borst – Bogár: Trombitamuzsika kezdők számára
- Lengyel – Pejtsik: Gordonkamuzsika kezdők számára

& *Követelmény*

A tanuló legyen képes a tanult ritmusokra épülő gyorsabb technikai gyakorlat eljátszására.
Felhangkötéseket tartalmazó gyakorlatok.
Barokk vagy klasszikus szonátatétel előadása.
Kvint– és kvartkötések és összekapcsolásuk nagy és kis terckötésekkel;
Hangsorok, terclépések, hármashangzatok a tanult hangterjedelemben, 4#, 4b előjegyzésig.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egy skála, tercskálával, hármashangzat felbontással a tanult hangterjedelemben
– Egy gyakorlat,
– Két előadási darab kotta nélkül,
– max. 8 ütemes, az 1. évfolyam nehézségi szintjének megfelelő zenei idézet lapról játszása

---

4. évfolyam „B" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése*

– Ütemfajták: váltakozó ütemek.
– Ritmusképletek: különböző kevert ritmusok.
– Kottaolvasás: a tanuló legyen képes az évfolyamának megfelelő szinten lapról olvasni.
– Hangképzés: a használt hangterjedelmen és dinamikán belül kiegyenlített hanganyag és tiszta intonáció kialakítása, könnyed fúvástechnika birtoklása.
– A nyelv– és ujjtechnika továbbfejlesztése, a manuális készség kialakítása technikai gyakorlatok segítségével.
– A technikai jellegű gyakorlatok és nehezebb zenei fordulatok virtuóz megoldása, az előírt tempójelzések következetes betartása.
– Kötéstanulmányok: kis terc–, nagy terc–, kvint–, kvart– le és felfelé.

& *Ajánlott tananyag*

- Steiner: Harsonaiskola ABC
- Steiner: Mindennapi gyakorlatok
- Colin: Kötésgyakorlatok
- Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola
- Ujfalusy – Pehl – Perlaki: Harsonaiskola II.
- Steiner: Bariton ABC
- Perényi Péter: 347 etűd
- Steiner: Harsona ABC
- Lubik: Kantilénák
- Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola
- Steiner: Harsona ABC
- Ujfalusy–Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra
- Sztán: Repertoire – Trombita,
- Manfred Schmitz: Trompeten spiele 1 –2.
- Lengyel–Pejtsik: Gordonkamuzsika I.
- Csáth: Előadási darabok gordonkára I.
- Steiner: Repertoire – Rézfúvók
- Charpentier: Te Deum (Edition Simonffy)
- Négy régi olasz dal (Edition Simonffy)
- Borst – Bogár: Trombitamuzsika kezdők számára
- Lengyel – Pejtsik: Gordonkamuzsika kezdők számára

& *Követelmény*

Ujjgyakorlatok, a díszítések megalapozása.
A természetes kvint–, kvart–, nagy és kis terckötések.

Hangsorok, terclépések, hármashangzatok másfél oktávon keresztül 4#, 4*b* előjegyzésig; a teljes kvintkör ismerete.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egy skála, tercskálával, hármashangzat felbontással a tanult hangterjedelemben
– Egy gyakorlat,
– Két előadási darab kotta nélkül

---

5. évfolyam „B"tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése*

– Ütemfajták: váltakozó ütemek.
– Ritmusképletek: különböző kevert ritmusok.
– Kottaolvasás: a tanuló legyen képes az évfolyamának megfelelő szinten lapról olvasni. Vegye figyelembe a dinamikai és artikulációs előírásokat.
– Hangképzés: az előírt hangterjedelmen és dinamikán belül kiegyenlített hanganyag és tiszta intonáció kialakítása, könnyed fúvástechnika birtoklása.
– A nyelv– és ujjtechnika továbbfejlesztése, a manuális készség kialakítása technikai gyakorlatok segítségével.
– A technikai jellegű gyakorlatok és nehezebb zenei fordulatok virtuóz megoldása, az előírt tempójelzések következetes betartása.
– Kötéstanulmányok: kis terc–, nagy terc–, kvint–, kvart– le és felfelé.

& *Ajánlott tananyag*

- Steiner: Mindennapi gyakorlatok
- Lubik: Kantiléna
- Colin: Complete Modern Method for Trumpet or Cornet
- Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola II.
- Arban: Skálagyakorlatok
- Clodomir: Petits Exercices.
- Robert Müller: Technische studien I.
- Steiner: Harsona ABC
- Ujfalusy – Pehl – Perlaki: Harsonaiskola II.
- Arban: gyakorlatok válogatva
- Steiner: Harsona ABC
- Ujfalusy – Steiner: Előadási darabok rézfúvókra,
- Sztán: Repertoire Trombita
- Előadási darabok gordonkára I
- Manfred Schmitz: Trompeten spiele 1–2.
- Lengyel–Pejtsik: Gordonkamuzsika I–II
- Csáth: Előadási darabok gordonkára I–II
- Steiner: Repertoire Rézfúvók
- Sugár: Dal és tánc
- Hasse: Két tánc
- Purcell: Szvit
- Diabelli: Sonatina

& *Követelmény*

Nagyobb terjedelmű, igényes ritmikájú etűd eljátszása.
Kantiléna jellegű nagy íveket átfogó etűd előadása.
Barokk vagy klasszikus előadási darab stílusos előadása.
Ujjgyakorlatok, a díszítések megalapozása.
A természetes kvint–, kvart–, nagy és kis terckötések.
Dúr és moll hangsorok terclépések, hármashangzat–felbontások (I, IV, V), hangköztanulmányok a tanult hangterjedelemben, 4#,4b előjegyzésig

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egy skála, tercskálával, hármashangzat, domináns szeptim felbontással a tanult hangterjedelemben
– Egy gyakorlat,
– Két előadási darab kotta nélkül.
– 8-16 ütem terjedelmű, a 3. évfolyam nehézségi szintjének megfelelő zenei idézet lapról játéka.

---

6. évfolyam „B" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése*

– Ütemfajták: váltakozó ütemek.
– Ritmusképletek: különböző kevert ritmusok.
– Kottaolvasás: a tanuló legyen képes az évfolyamának megfelelő szinten lapról olvasni. Vegye figyelembe a dinamikai és artikulációs előírásokat. Sajátítsa el a tenorkulcs olvasását és használatát.
– Hangképzés: az előírt hangterjedelmen és dinamikán belül kiegyenlített hanganyag és tiszta intonáció kialakítása, könnyed fúvástechnika birtoklása.
– A nyelv– és ujjtechnika továbbfejlesztése, a manuális készség kialakítása technikai gyakorlatok segítségével.
– A technikai jellegű gyakorlatok és nehezebb zenei fordulatok virtuóz megoldása, az előírt tempójelzések következetes betartása.
– Kötéstanulmányok: kis terc–, nagy terc–, kvint–, kvart– oktáv kötések le és felfelé.

& *Ajánlott tananyag*

- Steiner: Mindennapi gyakorlatok
- Steiner: Harsona ABC (mindennapi gyakorlatok)
- Lubik: Kantiléna
- Colin: Complete Modern Method for Trumpet or Cornet
- Borst: Skálagyakorlatok trombitára
- Arban: Technikai gyakorlatok – skálagyakorlatok (violin és basszuskulcsban, szükség szerint)
- Clodomir: Petits Exercices.
- Robert Müller: Technische studien I–II
- Kopprasch: Technikai etűdök I.
- Ujfalusy – Pehl – Perlaki: Harsonaiskola II.
- Makovecz: Válogatott etűdök I.
- Arban: gyakorlatok válogatva
- Steiner: Harsona ABC
- Ujfalusy – Steiner: Előadási darabok rézfúvókra,
- Sztán: Repertoire Trombita–
- Előadási darabok gordonkára I,
- Lengyel–Pejtsik: Gordonkamuzsika I–II
- Steiner: Repertoire Rézfúvók
- Magyar szerzők előadási darabjai trombitára és zongorára

- Sugár: Dal és tánc
- Diabelli: Szonatina
- Vivaldi: Sechs violoncello sonaten – válogatva
- Telemann: F–dúr sonata
- Marcello: Hat szonáta csellóra

& *Követelmény*

Nagyobb terjedelmű, igényes ritmikájú etűd eljátszása.
Kantiléna jellegű nagy íveket átfogó etűd előadása.
Barokk vagy klasszikus előadási darab stílusos előadása.
Ujjgyakorlatok, a díszítések megalapozása.
A természetes kvint–, kvart–, nagy és kis terckötések.
Dúr és moll hangsorok a tanult hangterjedelemben, az eddig tanult képletekkel, és dominás szeptim bontással 4#, 4b előjegyzésig.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egy skála,
– Egy gyakorlat,
– Két előadási darab kotta nélkül.

& *Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után*

Az „A" tagozat végén

ε *A tanuló*

– a zenei anyagot életkorának, egyéni képességeinek és készségeinek megfelelő hangszerkezeléssel, kotta– és stílushűen, értelmesen tagolva, kifejezően szólaltassa meg,
– rendelkezzék a játszott zenei anyag megszólaltatásához szükséges koncentrálóképességgel,
– legyen tisztában a hangszerkezelés alapvető tudnivalóival, alkalmazza tudatosan a helyes légzéstechnikát, befúvásmódot,
– sajátítsa el az ajak és a kéz összehangolt munkáját; harsonánál a helyes tolókakezelést,
– legyen képes a hangok biztonságos megszólaltatására az előírt hangterjedelemben,
– tudjon dinamikailag árnyalt, kulturált, kifejező hangot képezni,
– alkalmazza játékában a hangindítás, elválasztás és hangbefejezés különböző módjait,
– törekedjék játékában a tiszta intonációra,
– rendelkezzék az alapfokon játszott zenei anyag megszólaltatásához szükséges technikával,
– tudjon önállóan hangolni,
– ismerje a hangszer karbantartásának alapvető feladatait, és végezze ezeket önállóan,
– ismerje a tanult anyagban előforduló tempó– és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
– a tanár útmutatásai alapján legyen képes a különböző zenei kifejezőeszközök alkalmazására (artikuláció, agogika, díszítés, lassítás, hangsúlyozás stb.),
– a tanár útmutatásai alapján legyen képes az új darabok egyszerűbb dallami díszítésére,
– ismerje a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
– ismerje a használt hangszer történetét, rokon hangszereit,
– ismerje az adott hangszer szerepét különböző zenei korszakokban.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)

ε *A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak pódiumon történő bemutatásával:*

– egy szabadon választott skála és hármashangzat–felbontás két oktávon keresztül,
– két, lehetőleg különböző jellegű gyakorlat
– egy előadási darab zongorakísérettel, kotta nélkül (minimum Pergolesi: Ária című mű nehézségi szintjén).

ε *Legyen képes*

– a használt hangterjedelmen belül kiegyenlített, szép hang elérésére a tiszta intonáció megtartásával,
– az állóképesség növelésére
– árnyaltabb zenei megformálásra.

& *Művészeti alapvizsga követelményei*

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama
Harsona–tenorkürt–baritonkürt főtárgy
„A" tagozat: minimum 8 perc
„B" tagozat: minimum 10 perc

Harsona

„A" tagozat

– Egy dúr hangsor másfél oktávon keresztül, a hozzá tartozó hármashangzat–felbontással.
– Egy etűd; Steiner: Harsona–ABC 16/2. Andante, 17/1. Andantino, 18/2. Allegretto, 19/2. Allegretto (EMB Z 14144) nehézségi szintjén.
– Egy előadási darab; Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra c. gyűjteményből (EMB Z 13114) F. Schubert: Bölcsődal 20., L. Mozart: Trombitaszó 22., Anonymus: Hornpipe 24., H. Purcell: Induló 26., Corelli: Gavotta 28., Rimsky–Korsakov: Mazurka 35., vagy hasonló nehézségű előadási darabok.

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat

– Egy dúr hangsor és párhuzamos mollja másfél oktávon keresztül, különböző képletekkel (pl.: hármashangzat–felbontás, tercmenet).
– Egy etűd; Makovecz: Válogatott etűdök harsonára (EMB Z 14143) I./4. Poco Allegro, 6. Allegro, 12. Allegretto nehézségi szintjén.
– Egy előadási darab; Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra c. gyűjteményből (EMB Z 13114) J. S. Bach: Menüett 27., Nagy Olivér: Chorea Hungarica 31., G. Giordani: Arietta 33., G. B. Pergolesi: Ária 34., Bogár István: 4 bagatell 36.; Hasse: Két tánc a Repertoire album gordonkára és zongorára c. gyűjteményből (EMB Z 5958), Marcello szonátatételek a 6 szonáta gordonkára és basso continuóra c. kötetből (EMB Z 13547), vagy hasonló nehézségű előadási darabok.

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

Tenorkürt

„A" tagozat

– Egy másfél oktávos skála első képlete.
– Egy etűd; Varasdy–Nagyiván–Sztán: Trombitaiskola II. 51–116. (EMB12657) nehézségi szintjén.
– Egy előadási darab; Ujfalusi–Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra c. gyűjteményből (EMB13114). Schubert: Bölcsődal 20., L. Mozart: Trombitaszó 22., Anonymus: Hornpipe 24., H. Purcell: Induló 26., Corelli: Gavotta 28., Rimsky–Korsakov: Mazurka 35., vagy hasonló nehézségű előadási darabok.

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat

– Egy másfél oktávos skála három képlettel.

– Egy etűd; Varasdy–Nagyiván–Sztán: Trombitaiskola II. 51–116. (EMB12657) Clodomir: Etűdök I–II. nehézségi szintjén.

– Egy előadási darab; Ujfalusi–Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra c. gyűjteményből (EMB13114), J.S.Bach: Menüett 27., Nagy Olivér: Chorea Hungarica 31. G.Giordani: Arietta 33., G.B.Pergolesi: Aria 34., Bogár István: 4 bagatell 36.; Hasse: Két tánc, Marcello szonátatételek, vagy hasonló nehézségű előadási darabok.

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

Baritonkürt

„A" tagozat

– Egy másfél oktávos skála első képlete.

– Egy etűd; Varasdy–Nagyiván–Sztán: Trombitaiskola II. 51–116. (EMB12657) nehézségi szintjén.

– Egy előadási darab; Ujfalusi–Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra c, gyűjteményből (EMB13114) F. Schubert: Bölcsődal 20., L. Mozart: Trombitaszó 22., Anonymus: Hornpipe 24., H. Purcell: Induló 26., Corelli: Gavotta 28., Rimsky–Korsakov: Mazurka 35., vagy hasonló nehézségű előadási darabok.

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat

– Egy másfél oktávos skála három képlettel.

– Egy etűd; Steiner: Bariton–ABC (EMB14284) 70–86; Perényi: 347 etűd harsonára (EMB 14452) 130–137. nehézségi szintjén.

– Egy előadási darab;Ujfalusi–Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra c. gyűjteményből (EMB13114) J.S.Bach: Menüett 27., Nagy Olivér: Chorea Hungarica 31., G. Giordani: Arietta 33., G. B. Pergolesi: Aria 34., Bogár István: 4 bagatell 36.; Hasse: Két tánc, Marcello szonátatételek, vagy hasonló nehézségű előadási darabok.

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése

– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
– hangképzés,
– intonáció,
– hangszerkezelés,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– előadásmód,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

TOVÁBBKÉPZŐ ÉVFOLYAMOK „A" TAGOZAT

7. évfolyam „A" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése*

– Kottaolvasás: baritonkürtön a tenorkulcs használatának megismerése, elsajátítása és gyakorlása.
– Díszítések és trillák.
– Az előadott művek levegővel való önálló tagolása.
– Gyors tánctételek karakterisztikus megoldása.
– Közepesen nehéz etűdök és előadási darabok lapról játszása.
– Az ajkak rugalmasságának és erejének fejlesztése, különböző kötés– és intervallumgyakorlatokkal.
– A zenei anyagban szereplő művek formai elemzése, hangnemi kitérések felismerése.
– Az előforduló tempójelzések ismerete.
– A kamara– és zenekari játék előtérbe helyezése.
– Törekvés a teljes dinamikai skála megvalósítására (*pp–ff*–ig), különös figyelemmel a szép hangra.

& *Ajánlott tananyag*

- Steiner: Mindennapi gyakorlatok
- Rolf Quinque: ASA method
- Colin: Kötésgyakorlatok
- Arban: Gyakorlatok
- Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola III.
- Arban: Skálatanulmányok
- Clodomir: Etűdök I–II.
- Arban: Ritmustanulmányok, díszítés– és trilla–előkészítő tanulmányok, intervallumgyakorlatok
- Kopprasch: Technikai etűdök I.
- Makovecz: Válogatott etűdök I
- Müller: Technikai gyakorlatok II–III.
- Couillaud: 20 etűd
- Marcello: Szonáták
- Paudert: Berühmte Arien
- Kurpiński: Kavatina
- Baldassari: Szonáta
- Barat: Orientale
- Händel: Hallei szonáta
- Teleman: B–dúr szonáta
- Rouger: Velencei karnevál

& *Követelmény*

A díszítések stílusos alkalmazása a gyakorlatokban és előadási darabokban.
Dúr és moll hangsorok min. másfél oktávon keresztül, hármashangzat–felbontásokkal.
Intervallumgyakorlatok másfél oktávon keresztül.
Barokk, klasszikus vagy romantikus darab stílusos előadása díszítésekkel.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egy skála, tercskálával, hármashangzat, domináns szeptim felbontással a tanult hangterjedelemben
– Egy gyakorlat,
– Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

---

8. évfolyam „A" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése*

– Két oktávos skála, tercskála; a főhármasok, a dominánsszeptim hangjainak ismerete és összehasonlításuk.
– Az ütemfajták, hangjegyértékek és ritmusképletek átfogó és rendszerezett ismerete.
– A teljes hangterjedelem birtoklása, kiegyenlített hangerővel és hangszínnel.
– Az ajkak rugalmasságának és erejének fokozása.

& *Ajánlott tananyag*

- Steiner: Mindennapi gyakorlatok
- Rolf Quinque: ASA method
- Colin: Lip flexibilites (válogatva)
- Slokar: Hangképző gyakorlatok
- Arban: Skálatanulmányok, kromatikus gyakorlatok, hármashangzat–felbontások
- Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola IV.
- Clodomir: Etűdök II.
- Arban: Ritmustanulmányok, trillák, díszítések
- Kopprasch: Technikai etűdök I.
- Makovecz: Válogatott etűdök
- Bordogni: Vocalises
- Müller: Technikai etűdök III
- Blazevich: Etűdök harsonára
- Ujfalusy – Steiner: Előadási darabok
- Marcello: Szonáták
- Vivaldi: Szonáták

& *Követelmény*

A tanuló legyen képes egy nagyobb terjedelmű, zeneileg és technikailag igényesebb darab eljátszására. Tudja megvalósítani az előírt dinamikát (*pp–ff*–ig) az egész hangterjedelemben.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egy skála, tercskálával, hármashangzat, domináns szeptim felbontással a tanult hangterjedelemben
– Egy gyakorlat,
– Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

9. évfolyam „A" tagozat

ε *Fejlesztési feladatok*

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
Az eddig elsajátított készségek megőrzése, fejlesztése.
A légzés és levegővezetés terén eddig tanultak elmélyítése, következetes alkalmazása, az előforduló hibák korrigálása.
A további hangszeres fejlődés mellett a zenei műveltség elmélyítése, a zenélési kedv ébrentartása.
A kamarazenélés és a zenekarban való játék előtérbe helyezése.

& *Ajánlott tananyag*

- Steiner: Mindennapi gyakorlatok
- Slokar: Hangképző gyakorlatok
- Rolf Quinque: ASA method
- Stamp: Warm Ups
- Colin: Warm Ups
- Maggio: Befúvási gyakorlatok
- Colin: Skálatanulmányok
- Arban: Skálatanulmányok
- Arban: Famous Method for Trombone
- Colin: Modern Method for Trombone
- Müller: Technikai etűdök III
- Kopprasch: Technikai etűdök I–II
- Bordogni: Vocalises
- Lafosse: Complete Method III
- Couillaud: 20 etűd
- Vobaron: Etűdök I–II.
- Clodomier: Etűdök II–III.
- Makovecz: Válogatott etűdök I–II.
- Corelli: Szonáták
- Marcello: Szonáták
- Vivaldi: Szonáták
- A trombita– és harsonairodalom szólóművei

& *Követelmény*

Díszítések.
Tripla– és/vagy duplanyelv előkészítés.
Rövid előke, dupla előke.
Trilla előkével, utókával.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egy skála, tercskálával, hármashangzat, domináns szeptim felbontással a tanult hangterjedelemben
– Egy gyakorlat,
– Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

10. évfolyam„A" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése*

– Az eddig elsajátított készségek megőrzése, fejlesztése.
– A légzés és levegővezetés terén eddig tanultak elmélyítése, következetes alkalmazása, az előforduló hibák korrigálása.
– A további hangszeres fejlődés mellett a zenei műveltség elmélyítése, a zenélési kedv ébrentartása.
– A kamarazenélés és a zenekarban való játék előtérbe helyezése.
– A záróvizsga sikeres letétele érdekében a lehető legtöbb egyéni szereplési lehetőség kihasználása.

& *Ajánlott tananyag*

- Steiner: Mindennapi gyakorlatok
- Slokar: Hangképző gyakorlatok
- Rolf Quinque: ASA method
- Stamp: Warm Ups
- Colin: Warm Ups
- Maggio: Befúvási gyakorlatok
- Colin: Skálatanulmányok
- Arban: Skálatanulmányok
- Arban: Famous Method for Trombone
- Colin: Modern Method for Trombone
- Müller: Technikai etűdök III
- Kopprasch: Technikai etűdök I–II
- Bordogni: Vocalises
- Lafosse: Complete Method III
- Couillaud: 20 etűd
- Vobaron: Etűdök I–II.
- Clodomier: Etűdök II–III.
- Makovecz: Válogatott etűdök I–II.
- Corelli: Szonáták
- Marcello: Szonáták
- Vivaldi: Szonáták

& *Követelmény*

Díszítések.
Ttripla és duplanyelv gyakorlatok.
Rövid előke, dupla előke.
Trilla előkével, utókával.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egy skála, tercskálával, hármashangzat, domináns szeptim felbontással a tanult hangterjedelemben
– Egy gyakorlat,
– Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

TOVÁBBKÉPZŐ ÉVFOLYAMOK „B" TAGOZAT

7. évfolyam „B" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése*

– Kottaolvasás: baritonkürtön a tenorkulcs használatának megismerése, elsajátítása és gyakorlása.
– Díszítések és trillák.
– Az előadott művek levegővel való önálló tagolása.
– Gyors tánctételek karakterisztikus megoldása.
– Közepesen nehéz etűdök és előadási darabok lapról játszása.
– Az ajkak rugalmasságának és erejének fejlesztése, különböző kötés– és intervallumgyakorlatokkal.
– A zenei anyagban szereplő művek formai elemzése, hangnemi kitérések felismerése.
– Az előforduló tempójelzések ismerete.
– A kamara– és zenekari játék előtérbe helyezése.
– Törekvés a teljes dinamikai skála megvalósítására (*pp–ff*–ig), különös figyelemmel a szép hangra.

& *Ajánlott tananyag*

- Steiner: Mindennapi gyakorlatok
- Rolf Quinque: ASA method
- Colin: Kötésgyakorlatok
- Arban: Gyakorlatok
- Arban: Skálatanulmányok
- Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola III.
- Clodomir: Etűdök I–II.
- Arban: Ritmustanulmányok, díszítés– és trilla–előkészítő tanulmányok, intervallumgyakorlatok
- Kopprasch: Technikai etűdök I.
- Makovecz: Válogatott etűdök I
- Müller: Technikai gyakorlatok II–III.
- Couillaud: 20 etűd
- Marcello: Szonáták
- Paudert: Berühmte Arien
- Kurpiński: Kavatina
- Baldassari: Szonáta
- Barat: Orientale
- Händel: Hallei szonáta
- Teleman: B–dúr szonáta
- Rouger: Velencei karnevál

& *Követelmény*

A díszítések stílusos alkalmazása a gyakorlatokban és előadási darabokban.
Dúr és moll hangsorok másfél oktávon keresztül, hármashangzat–felbontásokkal.
Intervallumgyakorlatok másfél oktávon keresztül.
Barokk, klasszikus vagy romantikus darab stílusos előadása díszítésekkel.
Egyszerű díszítések és trillák.
Kvint–, kvart– és terckötések összekapcsolása, oktávkötések.
Dúr és moll hangsorok min.másfél oktávon keresztül, terclépések, hármashangzat–felbontások (I–IV–V), hangköztanulmányok.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egy másfél oktávos skála öt képlettel, vagy egy skála, tercskálával, hármashangzat, domináns szeptim felbontással a tanult hangterjedelemben
– Egy gyakorlat,
– Egy barokk szonáta lassú és gyors tétel kotta nélkül,
– Egy más stílusú előadási darab kotta nélkül.

---

8. évfolyam „B" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése*

– Kétoktávos skála, tercskála; a főhármasok, a dominánsszeptim hangjainak ismerete és összehasonlításuk.
– Az ütemfajták, hangjegyértékek és ritmusképletek átfogó és rendszerezett ismerete.
– A teljes hangterjedelem birtoklása, kiegyenlített hangerővel és hangszínnel.
– Az ajkak rugalmasságának és erejének fokozása.

& *Ajánlott tananyag*

- Steiner: Mindennapi gyakorlatok
- Rolf Quinque: ASA method
- Colin: Lip flexibilites (válogatva)
- Slokar: Hangképző gyakorlatok
- Arban: Skálatanulmányok, kromatikus gyakorlatok, hármashangzat–felbontások
- Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola IV.
- Clodomir: Etűdök II.
- Arban: Ritmustanulmányok, trillák, díszítések
- Kopprasch: Technikai etűdök I.
- Makovecz: Válogatottt Etűdök
- Bordogni: Vocalises
- Müller: Technikai etűdök III
- Blazevich: Etűdök harsonára
- Ujfalusy – Steiner: Előadási darabok
- Marcello: Szonáták
- Vivaldi: Szonáták

& *Követelmény*

A tanuló legyen képes egy nagyobb terjedelmű, zeneileg és technikailag igényesebb darab eljátszására.
Tudja megvalósítani az előírt dinamikát (*pp–ff*–ig) az egész hangterjedelemben.
Az ajakizomzat rugalmasságának és erejének fokozása, a pedálhangoktól a magas regiszterig fokozott figyelemmel a helyes funkciókra és a szép hangra.
A kétoktávos ötképletes skálatanulmányokból egy dúr és egy moll hangsor.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egy két oktávos skála öt képlettel, vagy egy skála, tercskálával, hármashangzat, domináns szeptim felbontással a tanult hangterjedelemben
– Egy gyakorlat,
– Egy barokk szonáta lassú és gyors tétele kotta nélkül,
– Egy más stílusú előadási darab kotta nélkül.

9. évfolyam „B" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése*

– A hangterjedelem bővítése, figyelemmel a szép hangra, a tiszta intonációra.
– Kiegyenlített hangzásra törekvés a teljes hangterjedelmen keresztül.
– Skálák két oktávos hangterjedelemben.
– Díszítés előtanulmányok, tripla nyelv tanulmányok.
– A játszott művek alapos ismerete, a zenei műveltség elmélyítése.
– A ritmusértékek, ütemfajták átfogó ismerete.
– A kamarazene és a zenekari játék előtérbe helyezése.
– Technikai virtuozitás és a tenorkulcsban való tájékozódás fejlesztése
– A tanuló eddig megszerzett tudását elsősorban a társas zenélés különböző formációiban (kamara, zenekar) tudja kamatoztatni

& *Ajánlott tananyag*

- Steiner: Mindennapi gyakorlatok
- Slokar: Hangképző gyakorlatok
- Rolf Quinque: ASA method
- Stamp: Warm Ups
- Colin: Warm Ups
- Maggio: Befúvási gyakorlatok
- Colin: Skálatanulmányok
- Arban: Skálatanulmányok
- Arban: Famous Method for Trombone
- Colin: Modern Method for Trombone
- Müller: Technikai etűdök III
- Kopprasch: Technikai etűdök I–II
- Bordogni: Vocalises
- Lafosse: Complete Method III
- Couillaud: 20 etűd
- Vobaron: Etűdök I–II.
- Clodomir: Etűdök II–III.
- Makovecz: Válogatott etűdök I–II.
- Clodomir: Etűdök II–III–IV.
- Bhöme: Etűdök
- Brandt: Etűdök
- Corelli: Szonáták
- Marcello: Szonáták
- Vivaldi: Szonáták

& *Követelmény*

Díszítések.
Tripla– és/vagy duplanyelv előkészítés.
Rövid előke, dupla előke.
Fejlessze a színpadi biztonságot egyéni és társas zenei produkciókban.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egy két oktávos skála öt képlettel, vagy egy skála, tercskálával, hármashangzat, domináns szeptim felbontással a tanult hangterjedelemben
– Egy gyakorlat,
– Két előadási darab kotta nélkül.

---

10. évfolyam „B" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése*

– Technikai virtuozitás
– A tenor– és altkulcsban való tájékozódás

& *Ajánlott tananyag*

- Steiner: Mindennapi gyakorlatok
- Slokar: Hangképző gyakorlatok
- Rolf Quinque: ASA method
- Stamp: Warm Ups
- Colin: Warm Ups
- Maggio: Befúvási gyakorlatok
- Colin: Skálatanulmányok
- Arban: Skálatanulmány*ok*
- Arban: Famous Method for Trombone
- Colin: Modern Method for Trombone
- Müller: Technikai etűdök III
- Kopprasch: Technikai etűdök I–II
- Bordogni: Vocalises
- Lafosse: Complete Method III
- Couillaud: 20 etűd
- Vobaron: Etűdök I–II.
- Clodomir: Etűdök II–III.
- Makovecz: Válogatott etűdök I–II.
- Clodomir: Etűdök II–III–IV.
- Bhöme: Etűdök
- Brandt: Etűdök
- Corelli: Szonáták
- Marcello: Szonáták
- Vivaldi: Szonáták

& *Követelmény*

Díszítések.
Tripla és duplanyelv gyakorlatok.
Rövid előke, dupla előke.
Trilla előkével, utókával.
Fejlessze a színpadi biztonságot egyéni és társas zenei produkciókban.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egy két oktávos skála öt képlettel, vagy egy skála, tercskálával, hármashangzat, domináns szeptim felbontással a tanult hangterjedelemben

– Egy gyakorlat,
– Két előadási darab kotta nélkül.

& *Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után*

Az „A" tagozat végén

A légzés, levegővezetés terén tanultak elmélyítése, következetes alkalmazása, az előforduló hibák korrigálása.
A hangterjedelem további bővítése, fokozott figyelemmel a szép hangra és a tiszta intonációra.
A kamarazenélés és a zenekari játék előtérbe helyezése.
A tanuló ismerjen különböző
– díszítéseket,
– trillákat,
– előkéket, tripla– és duplanyelves megoldásokat.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)

A tanuló ismerje
– hangszere múltját, irodalmát,
– a kiművelt hangszeres technika alapjait.
Legyen képes
– minden regiszterben kiművelt hang megszólaltatására,
– biztonságos, pontos, hibátlan hangindításra,
– jó legato–technikára,
– dupla– és triplanyelv alkalmazására

& *Művészeti záróvizsga követelményei*

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama
Harsona–Tenorkürt–Baritonkürt főtárgy
„A" tagozat: minimum 10 perc
„B" tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma

Harsona

„A" tagozat

– Egy etűd; Makovecz: Válogatott etűdök harsonára I.: (EMB14143) 20. Andante con moto, 27. Allegretto, 28. Mazurka, 30. Allegro moderato, 31. Allegretto, 32. Allegro moderato nehézségi szintjén.
– Két különböző karakterű zongorakíséretes előadási darab, melyből az egyik lehet kamaraműis (barokk szonáta, vagy egy versenymű két tétele, vagy egy gyors és egy lassú tempójú előadási darab).

Az etűd és a kamaraműkivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat

– Két etűd (az egyik etűd helyett duó, vagy egyéb kamaraműis választható); Makovecz: Válogatott etűdök harsonára I. EMB14143: 33–35., 37., 38., 44., 46–50. gyakorlatok nehézségi szintjén.
– Egy barokk szonáta két tétele (lassú–gyors).
– Egy más stílusú előadási darab zongorakísérettel.

Az etűd és a kamaraműkivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

Tenorkürt

„A" tagozat

– Egy skála másfél oktávon keresztül, különböző képletekkel
– Egy etűd; Varasdy–Nagyiván–Sztán: Trombitaiskola IV. (EMB13493)1–30. nehézségi szintjén.
– Két különböző karakterű zongorakíséretes előadási darab, melyből az egyik lehet kamaraműis: barokk szonáta, vagy egy versenymű két tétele, vagy egy gyors és egy lassú tempójú előadási darab; Corelli: Szonáták, Marcello: Szonáták, Vivaldi: Szonáták nehézségi szintjén.

Az etűd és a kamaraműkivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat

– Egy skála másfél oktávon keresztül, különböző képletekkel
– Egy etűd Varasdy–Nagyiván–Sztán: Trombitaiskola IV. (EMB13493) 30–53. nehézségi szintjén.
– Egy barokk szonáta két tétele (lassú–gyors).
– Egy más stílusú előadási darab.

Az etűd és a kamaraműkivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

Baritonkürt

„A" tagozat

– Egy skála másfél oktávon keresztül, különböző képletekkel
– Egy etűd; Kopprasch: Technikai etűdök I füzet (Hofmeister) nehézségi szintjén.
– Két különböző karakterű zongorakíséretes előadási darab, melyből az egyik lehet kamaraműis: barokk szonáta, vagy egy versenymű két tétele, vagy egy gyors és egy lassú tempójú előadási darab; Corelli: Szonáták, Marcello: Szonáták, Vivaldi: Szonáták nehézségi szintjén.

Az etűd és a kamaraműkivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat

– Egy skála másfél oktávon keresztül, különböző képletekkel.
– Két etűd; (az egyik etűd helyett duó, vagy egyéb kamaraműis választható) Kopprasch: Technikai etűdök 7–22. I füzet (Hofmeister), Perényi: 347 etűd harsonára 250–270 (EMB14452); Bordogni: Vocalises nehézségi szintjén.
– Egy barokk szonáta két tétele (lassú–gyors).
– Egy más stílusú előadási darab zongorakísérettel.

Az etűd és a kamaraműkivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése

– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
– hangképzés,
– intonáció,
– hangszerkezelés,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– előadásmód,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

& ***A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök***

Megfelelő mennyiségű és minőségű hangszer.
Jó minőségű zongora, vagy pianínó.
Lehetőleg teljes alakot visszaadó tükör.
Metronóm.
Legalább 2 darab állítható magasságú kottatartó.

TUBA

1. A tubatanítás általános célja, feladatai

– a tanuló egyéni adottságához, képességéhez igazodó módszerek kialakítása – kiemelt figyelmet fordítva az egyéni hangszeroktatásban rejlő pedagógiai lehetőségek kihasználására,
– a helyes légzés, befúvás, testtartás, hangszertartás beállítása, kialakítása,
– a hangszeres játékhoz szükséges motorikus reflexek, motivációs bázis, a naponkénti gyakorlás szükségletének kialakítása,
– a hangszeres játék megvalósításában részt vevő izmok lazaságának, terhelhetőségének tartósabb igénybevétel teljesítéséhez szükséges készségek kialakítása,
– a zenei elképzelések fejlesztése, a zenei előrelátás, a folyamatos kottaolvasás kialakítása,
– a zenei hallás átfogó fejlesztése,
– zenei memória fejlesztése, gyakorlati alkalmazásához szükséges jártasságok kialakítása,
– az egyéni hangszeres tanórákra, kamarazenei, zenekari foglalkozásokra történő önálló felkészülés képességének kialakítása.

Ismertesse meg a tanulókkal
– a tuba történetét, legalább elméletben a különböző hangolású hangszereket
– a tuba a mélyrézfúvósok családjában és különféle együttesekben betöltött szerepét, szakmai lehetőségeit,
– a hangszer irodalmát, a hangszer zenekari–, kamarazenei– és szóló–irodalmának legalább a tananyagban megjelenő részét,
– a tananyagon keresztül a főbb zenei stílusokat,
– a segédfogásokat, alkalmazásuk lehetőségeit a tiszta intonáció és az előforduló díszítések könnyebb megvalósítása érdekében,
– a tuba hazai és külföldi művészeinek munkásságát.

Tudatosítsa
– a helyesen beállított légzéstechnika állandó ellenőrzésének fontosságát,
– a helyes szájtartás, mint a jó befúvási mód (ansatz) alapfeltételének fontosságát,
– a mindennapi gyakorlás – didaktikai és fiziológiai szempontok szerinti – szükségességét,
– a könnyed, felszabadult hangszeres játékmód kialakításának fontosságát.

Fejlessze a tanuló
– hallását, belső hallását, intonációs képességét,
– hangszertechnikai tudását,
– megformáló– és előadói képességét.

Tegye képessé a tanulókat
– a gyakorlás során felmerülő hibák önálló kijavítására,
– a beállított alapfunkciók önellenőrzésére, szinten tartására és javítására
– a tiszta intonációra,
– folyamatos hangszerjátékra, árnyalt és stílusos előadásra,
– a pontos kottaolvasásra, a ritmus, valamint a zenei kifejezések előadásmódjára, illetve a tempóra vonatkozó utasításainak megvalósítására.
– társas muzsikálásra.

Fejlessze és ellenőrizze a különböző funkcionális készségek kialakítását
– a helyes légzést intenzív légzésfejlesztő gyakorlatokkal (hangszerrel és hangszer nélkül);
– a szájizomzatot

2. Az egyes évfolyamok tanterve

ELŐKÉPZŐ ÉVFOLYAMOK

A tuba oktatásának megkezdésekor kiemelt figyelmet kell fordítani a tanulók fizikai, alkati fejlettségére, alkalmasságára. Általában 9–10 éves korban éri el testi fejlődésük a hangszeroktatás elkezdéséhez kívánatos szintet.
A hangszeres előképző évfolyamok az általános zenei érzék és a hangszeres készségek felmérését, a képességek kibontakoztatását szolgálják.

1. évfolyam

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Hangszeres és zenei ismeretek átadása*

– A törzshangok olvasása basszuskulcsban.
– Az egész, fél, negyed hangjegyértékek és az ezeknek megfelelő szünetjelek ismerete.
– Az ismétlőjel, záróvonal, korona, a dinamikai jelek, módosítójelek ismerete.
– A helyes test– és hangszertartás kialakítása.
– A helyes szájtartás beállítása, a fúvóka helyének kialakítása.

& *Ajánlott tananyag*

- Jakab G.: Tubaiskola I. (Ed. Simonffy)
- Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
- Sára J.: Tubaiskola

& *Követelmény*

Az ideális tubahang igényének kialakítása.
Hangterjedelem: E–f–ig a hangok fogásai.
A kottaolvasás basszuskulcsban.

ε *Az év végi vizsga anyaga:*

– 3 gyakorlat, népdal vagy gyermekdal (jobb képességű tanulók esetén lehet az egyik zongorakíséretes darab, duó is)legalább az egyik darab fejből

---

2. évfolyam

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Hangszeres és zenei ismeretek átadása*

– A törzshangok olvasása violin– és basszuskulcsban.
– Az egész, fél, negyed, nyolcad, tizenhatod hangjegyértékek és az ezeknek megfelelő szünetjelek ismerete.
– Az ismétlőjel, záróvonal, korona, a dinamikai jelek, módosítójelek ismerete.
– A rézfúvós hangszerek – ezen belül a tuba – felépítésének, megszólaltatási módjának ismerete.
– A helyes test– és hangszertartás kialakítása.
– A helyes szájtartás beállítása, a fúvóka helyének kialakítása.

& *Ajánlott tananyag*

- Jakab G.: Tubaiskola I. (Ed. Simonffy)
- Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
- Sára J.: Tubaiskola

& *Követelmény*

Az ideális tubahang igényének kialakítása.
Hangterjedelem: E–f–ig a hangok fogásai.
A biztos, folyamatos kottaolvasás basszuskulcsban.

ε *Az év végi vizsga anyaga:*

– Két gyakorlat, vagy népdal
– Egy előadási darab kotta nélkül, vagy duó

ALAPFOKÚ ÉVFOLYAMOK „A" TAGOZAT

1. évfolyam „A" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Hangszeres és zenei ismeretek átadása*

– A 4/4–es, 2/4–es és 3/4es ütem
– Az előjegyzések ismerete.
– Az egész, fél, negyed, nyolcad értékek és az ezeknek megfelelő szünetjelek.
– A tananyagban előforduló tempójelek, zenei műszavak ismerete.
– A jó gyakorlási módszer és emlékezőkészség megalapozása.
– Memóriafejlesztés: népdalok és előadási darabok kotta nélkül játszása.
– A hangszer felépítése, részei, a megszólaltatás módja.
– A helyes test– és hangszertartás kialakítása.
– A helyes légzés beállítása, a rekeszlégzés alapjainak elsajátítása, a légvezetés megalapozása.
– A helyes szájtartás beállítása, a fúvóka helyének kialakítása, fúvóka–gyakorlatokkal.
– A hangindítás megalapozása.
– A nyelvtechnika megalapozása.
– A legato játékmód alapjainak elsajátítása ajakrezgéssel, fúvókával, hangszerrel.
– A nyújtópont alkalmazásának ismerete.

& *Ajánlott tananyag*

- Jakab G.: Tubaiskola I. (Ed. Simonffy)
- Sára József: Tubaiskola
- Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
- Lengyel – Pejtsik: Gordonkamuzsika kezdők számára (EMB Z 6312)
- Brodszky: Régi zene gordonkára (előadásai darabok) (EMB Z 2452)

& Követelmény

A megadott hangterjedelmen belül tanult hangszeres gyakorlatok, előadási darabok egyenletes, folyamatos előadása, helyesen kialakított légzés és szájtartás mellett.

A tananyagban előforduló tempójelzések, zenei műszavak ismerete.
A jó gyakorlási módszer és emlékezőkészség megalapozása.
Hangterjedelem: D–a–ig.
Skála: 1#, 1b előjegyzésig, két variációval.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egy skála tecskálával a tanult hangterjedelemben
– Egy gyakorlat,
– Egy előadási darab kotta nélkül.

---

2. évfolyam „A" tagozat

& Fejlesztési feladatok

ε *Hangszeres és zenei ismeretek átadása*

– A folyamatos, pontos kottaolvasás kialakítása.
– A dúr és moll hangsor szerkezete, kromatika.
– A helyes test és hangszertartás önellenőrzésének kialakítása.
– A helyes légzés folyamatos ellenőrzése.
– A befúvás, hangindítás mindennapi feladatainak kialakítása.
– A legato játékmód igényes kialakításának elősegítése: ajakrezegtetés fúvóka nélkül, fúvókával, valamint zongorával közösen.
– Nyújtópont az egész, fél, negyed értékek mellett.
– A zenei memória fejlesztése, a tananyagból kiválasztott darabok kotta nélküli játéka.
– A tananyagban előforduló tempójelzések, dinamikai előírások, zenei műszavak ismerete.

& Ajánlott tananyag

- Jakab G.: Tubaiskola I. (Ed. Simonffy)
- Sára József: Tubaiskola (10)
- Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
- Lengyel – Pejtsik: Gordonkamuzsika kezdők számára (EMB Z 6312)
- Brodszky: Régi zene gordonkára (előadási darabok) (EMB Z 2452)

& Követelmény

Skálák 2#, 2b előjegyzésig dúrban és mollban, legalább 2 variációval.
Hangterjedelem C–b–ig.
A tanuló legyen képes a tanult etűdöket és előadási darabokat jó szájtartással, jó légzéstechnikával, egyenletes és folyamatos játékkal előadni, elvárható alapvető dinamikai árnyalással.
A végzett tananyagban előforduló tempó,– dinamikai jelzések, zenei műszavak ismerete.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egy skála, tercskálával, hármashangzat felbontással a tanult hangterjedelemben
– Egy gyakorlat,
– Egy előadási darab kotta nélkül.

---

3. évfolyam „A" tagozat

& Fejlesztési feladatok

ε *Hangszeres és zenei ismeretek átadása*

– A kottaolvasás továbbfejlesztése.
– Újabb ütemfajták és tempójelzések
– A ritmikai ismeretek bővítése (szinkópa, éles és nyújtott ritmus).
– A hangérték tagolásának szélesítése (tizenhatod értékű hangjegyek és szünetjelek).
– A játékmód további differenciálása.
– A szerkezeti tagolás, da capo, triós forma, a magyar népdal jellemző formái.
– A hangterjedelem bővítése: kontra B–b–ig.
– Memóriafejlesztés: skálák, népdalok, előadási darabok kotta nélküli játszása.
– A dinamikai árnyalások továbbfejlesztése.
– A tanult művek formai elemzése az életkornak megfelelő szinten (azonosság, hasonlóság, szekvencia, különbség felismerése; a periódus).
– A hangképzés, hangindítás, légvezetési technika továbbfejlesztése.
– A manuális technika továbbfejlesztése.
– Az intonáció fejlesztése.

& Ajánlott tananyag

- Jakab G.: Tubaiskola I. (Ed. Simonffy)
- Sára J.:Tubaiskola
- Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola I. (EMB Z 2550)
- Előadási darabok gordonkára .1. kötet (EMB Z 2417), 2. kötet (EMB Z 4480
- Kis kezek nagy mesterek (Hofmeister F–Tuba: FH2091, B–Tuba: FH2092)

& Követelmény

Skálák, terclépések, hármashangzatok a tanult hangterjedelemben 3#, 3b előjegyzésig.
Különböző karakterű és ritmikájú etűdök.
Hangterjedelem: kontra B–b–ig.
Előadási darabok.
Különböző játékmódok megvalósítása.
A tanuló legyen képes nyolcadokat és tizenhatodokat, különféle kötéseket tartalmazó gyakorlatok tiszta interpretálására, előadására.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egy skála, tercskálával, hármashangzat felbontással a tanult hangterjedelemben
– Két különböző karakterű gyakorlat,
– Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.
– max. 8 ütemes, az 1. évfolyam nehézségi szintjének megfelelő zenei idézet lapról játszása

---

4. évfolyam „A" tagozat

& Fejlesztési feladatok

ε *Hangszeres és zenei ismeretek átadása*

– A kottaolvasás továbbfejlesztése, a hangértékek egyéb tagolásának további szélesítése (triola, kvintola, duola).

– A dúr és moll hangsorok 5variációval.
– Az előadási darabok legfőbb stílusjegyeinek ismerete.
– Újabb ütem fajták és tempójelzések (5/4,7/8, marcia, meno, mosso, largo,alla breve, stb.)
– Dinamikai differenciálás (pp–ff–ig).
– A zeneművek szerkezeti tagolása (Da capo, triós forma).
– A hangterjedelem bővítése kontra B–től 1vonalas d –ig.
– A tanult zeneművek elemzése (azonosság, hasonlóság, szekvencia, periódus, különbség felismerése.)
– A társas zenélés megalapozása, két–háromszólamú gyakorlatok játszása.
– Memóriafejlesztés: előadási darabok kotta nélküli játszása.
– Hangképzés, az előírt hangterjedelmen és dinamikán belül a magabiztos, kiegyenlített hanganyag és a tiszta intonáció kialakítása.
– A kialakított intonáció állandó ellenőrzése, a hibák korrigálása.
– Alapvető hangszer karbantartási ismeretek elsajátítása, kisebb hibák kijavítására történő felkészítés.

& Ajánlott tananyag

- Jakab G.: Tubaiskola I. (Ed. Simonffy)
- Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
- Sára J.:Tubaiskola
- Kis kezek, nagy mesterek (Hofmeister, F–Tuba: FH2091, B–Tuba: FH2092)

& Követelmény

A kialakított hangterjedelmen belül a tanult ritmusok kottahű előadása az előírt tempóban, tiszta intonációval és árnyalt dinamikával.
Skálák, terclépések, hármashangzatok, a tanult hangterjedelemben, 4#, 4b előjegyzésig.
Előadási darabok kotta nélküli játéka.
A társas zenélés követelményeinek ismerete.
A minimális, legalapvetőbb hangszerápolási, karbantartási ismeretek.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egy skála, tercskálával, hármashangzat, felbontással a tanult hangterjedelemben
– Egy gyakorlat,
– Egy előadási darab kotta nélkül.

5. évfolyam „A" tagozat

& Fejlesztési feladatok

ε *Hangszeres és zenei ismeretek átadása*

– A kottaolvasás továbbfejlesztése, változó ütemek, a hangértékek továbbtagolása (kvartola, szextola).
– A dinamikai árnyalás továbbfejlesztése.
– Az előadási darabok formai elemzése.
– A lapról olvasási készség fejlesztése.
– A memória továbbfejlesztése (előadási darabok, egyes koncert etűdök kotta nélküli játékával).
– A társas zenélés (kamara, illetve zenekari) elmélyítése.
– Belső igény kialakítása a folyamatos, hibátlan hangszerjáték iránt.
– A hangterjedelem továbbfejlesztése.
– A telt, kiegyensúlyozott, plasztikus hangszerhang kialakítása, a tiszta intonáció állandósítása, valamint könnyed hangszeres játékmód és fúvóstechnika birtoklása.
– A manuális készség továbbfejlesztése (virtuóz etűdök, ujjgyakorlatok segítségével).
– A legato játékmód tökéletesítése a kötésgyakorlatok növelésével.
– A zenei megformáló, kifejező készség fejlesztése,
– Alapvető megjelenési, viselkedési ismeretek, szólista szerepkörben, színpadi körülmények között.
– A légzéstechnika, valamint a vitálkapacitás fejlesztése széles dallamívek, kitartott hangok játékával.
– A zenei megformálás igényének fejlesztése, az előadási módok, utasítások kottahű betartása.

& Ajánlott tananyag

- Jakab G.: Tubaiskola I. (Ed. Simonffy)
- Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
- D. Meschke: Tubaiskola (Hofmeister FH8070)
- Kis kezek, nagy mesterek (Hofmeister, F–Tuba: FH2091, B–Tuba: FH2092)

& Követelmény

A kialakított hangterjedelemhez igazodó nagyobb terjedelmű, többféle technikai és zenei feladatot tartalmazó etűdök előadása.
Dúr és moll skálák 4#, 4b előjegyzésig.
Folyamatos, egyenletes tempójú skálázás dúrban és mollban.
Barokk vagy klasszikus előadási darab stílusos előadása.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egy skála, tercskálával, hármashangzat, domináns szeptim felbontással felbontással a tanult hangterjedelemben
– Egy gyakorlat,
– Egy előadási darab kotta nélkül.
– 8-16 ütem terjedelmű, a 3. évfolyam nehézségi szintjének megfelelő zenei idézet lapról játéka.

6. évfolyam „A" tagozat

& Fejlesztési feladatok

ε *Hangszeres és zenei ismeretek átadása*

– A kottaolvasási készség továbbfejlesztése, változó ütemek, a hangértékek továbbtagolása (tizenhatod triolák).
– A lapról olvasási készség továbbfejlesztése.
– A dinamikai árnyalás kiszélesítése.
– A hangnemi kitérés, moduláció felismerése.
– A zenei memória továbbfejlesztése.
– A szólista feladatok, ismeretek elmélyítése, a színpadi magatartás tökéletesítése.
– A társas zenélés (kamara, zenekar) fejlesztése, gyakoroltatása.
– Belső igény kialakítása az igényes, pontos hangszerjátékra.
– Hangterjedelem bővítése.
– A legato játékmód tökéletesítése a kötésgyakorlatok növelésével.
– A légzéstechnika, valamint a vitálkapacitás továbbfejlesztése széles dallamívek, kitartott hangok játékával.
– A zenei megformálás igényének állandó fejlesztése, az előadási módok, utasítások kottahű betartása.

& Ajánlott tananyag

- Jakab G.: Tubaiskola I.(Ed.Simonffy)
- Ujfalusi–Pehl–Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
- D.Meschke: Tubaiskola (Hofmeister FH8070)
- Kis kezek nagy mesterek (Hofmeister, F–Tuba: FH2091, B–Tuba: FH2092)

& Követelmény

Színvonalas „művészi" megformálást igénylő nagyobb terjedelmű, sokféle zenei feladatot tartalmazó etűdök és előadási darabok játszása.
Egyenletes tempójú skálázás dúrban, mollban 4#, 4b–ig dúrban, mollban, hat variációval.
Magabiztos színpadi fellépés.

ε *Az év végi vizsga anyaga:*

– Egy skála, tercskálával, hármashangzat, domináns szeptim felbontással felbontással a tanult hangterjedelemben
– Egy gyakorlat,
– Egy előadási darab kotta nélkül.

ALAPFOKÚ ÉVFOLYAMOK „B" TAGOZAT

2. évfolyam „B" tagozat

& Fejlesztési feladatok

ε *Hangszeres és zenei ismeretek átadása*

– A folyamatos, pontos kottaolvasás kialakítása.
– A dúr és moll hangsor szerkezete, kromatika.
– A 3/8, 6/8,–os ütemek.
– A tananyagban előforduló tempójelzések, dinamikai előírások, zenei műszavak ismerete.
– A helyes test és hangszertartás önellenőrzésének kialakítása.
– Nyújtópont az egész, fél, negyed értékek mellett.
– A helyes légzés folyamatos ellenőrzése.
– A befúvás, hangindítás mindennapi feladatainak kialakítása.
– A legato játékmód igényes kialakításának elősegítése: ajakrezegtetés fúvóka nélkül, fúvókával, valamint zongorával közösen.
– A zenei memória fejlesztése, a tananyagból kiválasztott darabok kotta nélküli játéka.

& Ajánlott tananyag

- Jakab G.: Tubaiskola I. (Ed. Simonffy)
- Sára József: Tubaiskola
- Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
- Lengyel – Pejtsik: Gordonkamuzsika kezdők számára (EMB Z 6312)

& Követelmény

Hangsorok, terclépések, hármashangzatok a megadott hangterjedelmen belül (2#, 2b előjegyzésig). Színvonalas „művészi" megformálást igénylő nagyobb terjedelmű, sokféle zenei feladatot tartalmazó etűdök és előadási darabok játszása.
Magabiztos színpadi fellépés Az „A" tagozat anyagán túl a skálaformációk, skálatanulmányok kibővített alkalmazása, valamint a gyakorlatok könnyített változata helyett a nehezebb megoldás.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egy skála, tercskálával, hármashangzat felbontással a tanult hangterjedelemben
– Egy gyakorlat,
– Két előadási darab kotta nélkül.

---

3. évfolyam „B" tagozat

& Fejlesztési feladatok

ε *Hangszeres és zenei ismeretek átadása*

– A kottaolvasás továbbfejlesztése.
– Újabb ütemfajták és tempójelzések
– A ritmikai ismeretek bővítése (szinkópa, éles és nyújtott ritmus).
– A hangérték tagolásának szélesítése (tizenhatod értékű hangjegyek és szünetjelek).

– A játékmód további differenciálása.
– A szerkezeti tagolás, da capo, triós forma, a magyar népdal jellemző formái.
– A hangterjedelem bővítése: kontra B–b–ig.
– Memóriafejlesztés: skálák, népdalok, előadási darabok kotta nélküli játszása.
– A dinamikai árnyalások továbbfejlesztése.
– A tanult művek formai elemzése az életkornak megfelelő szinten (azonosság, hasonlóság, szekvencia, különbség felismerése; a periódus).
– A hangképzés, hangindítás, légvezetési technika továbbfejlesztése.
– A manuális technika továbbfejlesztése.
– Az intonáció fejlesztése.

& Ajánlott tananyag

- Jakab G.: Tubaiskola I. (Ed. Simonffy)
- Sára J.:Tubaiskola
- Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola I. (EMB Z 2550)
- Lebegyev: Tubaiskola (Muzika Moszkva)
- Előadási darabok gordonkára 1. kötet (EMB Z 2417), 2. kötet (EMB Z 4480
- Kis kezek nagy mesterek (Hofmeister F–Tuba: FH2091, B–Tuba: FH2092)

& Követelmény

Hangsorok, terclépések, hármashangzatok a tanult hangterjedelemben, 4#, 4b előjegyzésig.
Különböző karakterű és ritmikájú etűdök.
Hangterjedelem: kontra B–b–ig.
Előadási darabok.
Különböző játékmódok megvalósítása.
A tanuló legyen képes nyolcadokat és tizenhatodokat, különféle kötéseket tartalmazó gyakorlatok tiszta interpretálására, előadására.
Skálaformációk, skálatanulmányok kibővített alkalmazása, valamint a gyakorlatok könnyített változata helyett a nehezebb megoldás.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egy skála, tercskálával, hármashangzat felbontással a tanult hangterjedelemben
– Egy gyakorlat,
– Két előadási darab kotta nélkül.
– max. 8 ütemes, az 1. évfolyam nehézségi szintjének megfelelő zenei idézet lapról játszása

---

4. évfolyam „B" tagozat

& Fejlesztési feladatok

ε *Hangszeres és zenei ismeretek átadása*

– A kottaolvasás továbbfejlesztése, a hangértékek egyéb tagolásának további szélesítése (triola, kvintola, duola).
– A dúr és moll hangsorok 5 variációval.
– Az előadási darabok legfőbb stílusjegyeinek ismerete.
– Újabb ütem fajták és tempójelzések (5/4,7/8, marcia, meno, mosso, largo,alla breve, stb.)
– Dinamikai differenciálás (pp–ff–ig).
A hangterjedelem bővítése.

– A tanult zeneművek elemzése (azonosság, hasonlóság, szekvencia, periódus, különbség felismerése.)
– A társas zenélés megalapozása, két–háromszólamú gyakorlatok játszása.
– Memóriafejlesztés: előadási darabok kotta nélküli játszása.
– Hangképzés, az előírt hangterjedelmen és dinamikán belül a magabiztos, kiegyenlített hanganyag és a tiszta intonáció kialakítása.
– A kialakított intonáció állandó ellenőrzése, a hibák korrigálása.
– Alapvető hangszer karbantartási ismeretek elsajátítása, kisebb hibák kijavítására történő felkészítés.

& Ajánlott tananyag

- Jakab G.: Tubaiskola I. (Ed. Simonffy)
- Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
- Sára J.:Tubaiskola
- Kis kezek, nagy mesterek (Hofmeister, F–Tuba: FH2091, B–Tuba: FH2092)

& Követelmény

A kialakított hangterjedelmen belül a tanult ritmusok kottahű előadása az előírt tempóban, tiszta intonációval és árnyalt dinamikával.
Hangsorok, terclépések, hármashangzatok a tanult hangterjedelemben, 4#, 4b előjegyzésig; a teljes kvintkör ismerete.
Előadási darabok kotta nélküli játéka.
A társas zenélés követelményeinek ismerete.
A minimális, legalapvetőbb hangszerápolási, karbantartási ismeretek.
A legato, staccato, játékmód telt, folyamatos, szép tónusú előadása, kottahű tolmácsolása, valamint tercmenetes variáció.

ε *Az év végi vizsga anyaga:*

– Egy skála, tercskálával, hármashangzat felbontással a tanult hangterjedelemben
– Egy karakterű gyakorlat,
– Két előadási darab különböző zenei korszakból, kotta nélkül.

---

5. évfolyam „B" tagozat

& Fejlesztési feladatok

ε *Hangszeres és zenei ismeretek átadása*

– A kottaolvasás továbbfejlesztése, változó ütemek, a hangértékek továbbtagolása (kvartola, szextola).
– A dinamikai árnyalás továbbfejlesztése.
– Az előadási darabok formai elemzése.
– A lapról olvasási készség fejlesztése.
– A memória továbbfejlesztése (előadási darabok, egyes koncert etűdök kotta nélküli játékával).
– A társas zenélés (kamara, illetve zenekari) elmélyítése.
– Belső igény kialakítása a folyamatos, hibátlan hangszerjáték iránt.
– A hangterjedelem továbbfejlesztése.
– A telt, kiegyensúlyozott, plasztikus hangszerhang kialakítása, a tiszta intonáció állandósítása, valamint könnyed hangszeres játékmód és fúvóstechnika birtoklása.

– A manuális készség továbbfejlesztése (virtuóz etűdök, ujjgyakorlatok segítségével).
– A legato játékmód tökéletesítése a kötésgyakorlatok növelésével.
– A zenei megformáló, kifejező készség fejlesztése,
– Alapvető megjelenési, viselkedési ismeretek, szólista szerepkörben, színpadi körülmények között.
– A légzéstechnika, valamint a vitálkapacitás fejlesztése széles dallamívek, kitartott hangok játékával.
– A zenei megformálás igényének fejlesztése, az előadási módok, utasítások kottahű betartása.

& Ajánlott tananyag

- Jakab G.: Tubaiskola I. (Ed. Simonffy)
- Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
- D. Meschke: Tubaiskola (Hofmeister FH8070)
- Kis kezek, nagy mesterek (Hofmeister F–Tuba: FH2091, B–Tuba: FH2092)

& Követelmény

A kialakított hangterjedelemhez igazodó nagyobb terjedelmű, többféle technikai és zenei feladatot tartalmazó etűdök előadása.
Dúr és moll hangsorok terclépések, hármashangzat–felbontások (I, IV, V), hangköztanulmányok a tanult hangterjedelemben, 4#,4b előjegyzésig
Barokk vagy klasszikus előadási darab stílusos előadása.
A díszítés és a trilla megalapozása, a skálák tempójának fokozása.
A tanuló tudja korrigálni hangszerének intonációs hibáit, valamint hangszerét önállóan behangolni.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egy skála, tercskálával, hármashangzat, domináns szeptim felbontással a tanult hangterjedelemben
– Egy gyakorlat,
– Két előadási darab különböző zenei korszakból, kotta nélkül.
– 8-16 ütem terjedelmű, a 3. évfolyam nehézségi szintjének megfelelő zenei idézet lapról játéka.

---

6. évfolyam „B" tagozat

& Fejlesztési feladatok

ε *Hangszeres és zenei ismeretek átadása*

– A kottaolvasási készség továbbfejlesztése, változó ütemek, a hangértékek továbbtagolása (tizenhatod triolák).
– A lapról olvasási készség továbbfejlesztése.
– A dinamikai árnyalás kiszélesítése.
– A hangnemi kitérés, moduláció felismerése.
– A zenei memória továbbfejlesztése.
– A szólista feladatok, ismeretek elmélyítése, a színpadi magatartás tökéletesítése.
– A társas zenélés (kamara, zenekar) fejlesztése, gyakoroltatása.
– Belső igény kialakítása az igényes, pontos hangszerjátékra.
– Hangterjedelem bővítése kontra.
– A legato játékmód tökéletesítése a kötésgyakorlatok növelésével.
– A légzéstechnika, valamint a vitálkapacitás továbbfejlesztése széles dallamívek, kitartott hangok játékával.

– A zenei megformálás igényének állandó fejlesztése, az előadási módok, utasítások kottahű betartása.

& Ajánlott tananyag

- Jakab G.: Tubaiskola I.(Ed.Simonffy)
- Ujfalusi–Pehl–Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
- D.Meschke: Tubaiskola (Hofmeister FH8070)
- Kis kezek nagy mesterek (Hofmeister F–Tuba: FH2091, B–Tuba: FH2092)

& Követelmény

Dúr és moll hangsorok a tanult hangterjedelemben, az eddig tanult képletekkel, és dominás szeptim bontással 4#, 4b előjegyzésig.
Színvonalas „művészi" megformálást igénylő nagyobb terjedelmű, sokféle zenei feladatot tartalmazó etűdök és előadási darabok játszása.
Magabiztos színpadi fellépés.
A díszítés és a trilla játékának ismerete.
Fokozott tempójú skálázás.
A tanuló ismerje saját hangszerének technikai és intonációs hiányosságait, és azt legyen képes korrigálni.

ε *Az év végi vizsga anyaga:*

– Egy skála, tercskálával, hármashangzat, domináns szeptim felbontással a tanult hangterjedelemben
– Két különböző karakterű gyakorlat,
– Két előadási darab különböző zenei korszakból, kotta nélkül.

& *Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után*

Az „A" tagozat végén

ε *Ismerje a tanuló*

– a helyes szájtartást, légzéstechnikát, befúvást, hangszertartást, a könnyed hangszeres játékmódot,
– a rokon rézfúvós hangszereket,
– a tuba szerkezeti felépítését, és felhangrendszerét a tanult hangterjedelemben (lehetőleg a 10. felhangig), alkalmazási területeit,
– a tanult anyagban előforduló tempó– és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
– a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.

ε *Legyen képes a tanuló*

– ideális tubahang kialakítására, megszólaltatására,
– különböző artikulációs előírások (tenuto, staccato, legato, marcato) és játékmódok megvalósítására,

– a zenei mondanivaló megformálására
– az ajak és a kéz összehangolt munkájának kialakítására,
– a helyes befúvás és légzéstechnika alkalmazására,
– a zenei gyakorlatok, előadási darabok pontos, kottahű előadására,
– az előadási darabok kotta nélküli játszására,
– a gyakorlás során előforduló hibák felismerésére, azok önálló kijavítására,
– a hangszer építéséből fakadó intonációs problémák korrigálására,
– a hangszer önálló behangolására,
– a hangszer szakszerű karbantartására.
– skálázni 4# – 4b előjegyzésig

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)

ε *Legyen képes*

– az tanult anyagban előforduló hangterjedelemen belül kiegyenlített, szép hang elérésére a tiszta intonáció megtartásával,
– az állóképesség növelésére,
– árnyaltabb zenei megformálásokra.

& *A művészeti alapvizsga követelményei*

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama
Tuba főtárgy
„A" tagozat: minimum 10 perc
„B" tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma

„A" tagozat

– Egy skála legalább három variációval.
– Egy gyakorlat; Kietzer: I. kötet (Zimmermann), Sára: Tubaiskola, Jakab Gedeon: Tubaiskola I. kötet 172., 183., 187., 192., gyakorlatainak nehézségi szintjén.
– Egy előadási darab; F. Schubert: Bölcsődal (EMB13114) (169), H. Purcell: Rigaudon (166) nehézségi szintjén.
Az etűd kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat

– Egy skála dúr és moll változata, legalább három variációval.
– Egy gyakorlat; Kietzer: I. kötet, Sára: Tubaiskola, Jakab G.: Tubaiskola 1 kötet 161., 163., 179., 186. gyakorlatainak nehézségi szintjén.
– Egy előadási darab; Vivaldi: Tél, Händel: Bourrée, Corelli: Sarabande és Gavotte nehézségi szintjén.
Az etűd kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése

– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
– hangképzés,
– intonáció,
– hangszerkezelés,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– előadásmód,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

TOVÁBBKÉPZŐ ÉVFOLYAMOK „A" TAGOZAT

A továbbképző évfolyamok eléréséig az egyes tanulók tudásszintje között jelentős különbség alakulhat ki képességeik, teherbírásuk és szorgalmuk alapján ezért elsősorban a fejlesztés lehetséges irányait és céljait fogalmazzuk meg.

7. évfolyam „A" tagozat

& Fejlesztési feladatok

ε *Hangszeres és zenei ismeretek átadása*

– A dinamikai szélsőségek (pp–ff), valamint a köztes árnyalások tudatos alkalmazása.
– A zenei díszítések, trillák tökéletesítése.
– A zenei formák elemzése, modulációk, hangnemi kitérések felismerése, tudatosítása.
– Az előforduló zenei műszavak ismerete, tudatos alkalmazása.
– A zenei memória továbbfejlesztése.
– Különböző karakterek megformálása, stílusos előadása.
– A lapról olvasás fejlesztése.
– Hangszeres játék megvalósításában résztvevő izmok lazaságának, terhelhetőségének, a tartós igénybevétel képességének kialakítása.
– Csoportos együttmuzsikálás (kamara, zenekar) szükségességének elmélyítése.

& Ajánlott tananyag

- Jakab G.: Tubaiskola II. (Ed. Simonffy)
- Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
- D. Meschke: Tubaiskola (Hofmeister FH8070)
- Kietzer: Tubaiskola (Zimmermann)
- Pejstik – Lengyel: Gordonkamuzsika II. (EMB Z 6748).

& Követelmény

A tanuló zenei, technikai felkészültségének megfelelő etűdök, előadási darabok pontos, stílusos előadása.

Dúr és moll skálák 5#, 5b előjegyzésig.
Barokk, klasszikus, vagy romantikus darabok, stílusok előadása.

ε *Az év végi vizsga anyaga:*

– Egy skála variációkkal,
– Egy gyakorlat,
– Egy előadási darab lehetőleg kotta nélkül.

---

8. évfolyam „A" tagozat

& Fejlesztési feladatok

ε *Hangszeres és zenei ismeretek átadása*

– A kottaolvasás továbbfejlesztése, a hangértékek tagolása és a ritmusformulák átfogó, rendszerezett ismerete.
– A hangterjedelem fokozása egyenletes hangerővel és változatlan hangszínnel.
– A skálatanulmányok bővítése, az alapfunkciók (T–S–D, I–IV–V) beépítésével, alkalmazásával.
– Kromatikus skálagyakorlatok mérsékelt tempóban.
– A formáló– és kifejezőkészség továbbfejlesztése.
– A dinamikai árnyalási képesség fejlesztése.
– A lapról olvasási készség továbbfejlesztése.
– A kamarazenei és zenekari feladatok bővítése.

& Ajánlott tananyag

- Jakab G.: Tubaiskola II. (Ed. Simonffy)
- Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola II. (EMB Z 2550)
- Kietzer: Tubaiskola I. (Zimmermann)
- D. Meschke: Tubaiskola (Hofmeister FH8070)
- Barokk szonáták (Marcello, Vivaldi).

& Követelmény

Nagyobb terjedelmű, igényes zenedarabok stílusos, színvonalas eljátszása (kotta nélkül is).
Skálatanulmányok 6#, 6b előjegyzésig.
Igényes kamarazenei, zenekari közreműködésre való alkalmasság.

ε *Az év végi vizsga anyaga:*

– Egy skála variációkkal,
– Egy gyakorlat,
– Egy előadási darab

---

9. évfolyam „A" tagozat

& Fejlesztési feladatok

ε *Hangszeres és zenei ismeretek átadása*

– A kialakult készségek, képességek továbbfejlesztése.
– A kialakult hangszeres intonációk továbbfejlesztése.
– Skálatanulmányok tovább bővítve nehezebb kötésgyakorlatokkal.
– A zeneelméleti, zeneirodalmi ismeretek elmélyítése a tananyaghoz kapcsolódóan.
– A hangszerhang minőségi továbbfejlesztése.
– A formálóképesség, zenei kifejezőkészség továbbfejlesztése.
– A társas zenélési feladatok növelése, minőségi fejlesztése.

& Ajánlott tananyag

- Jakab G.: Tubaiskola II. (Ed. Simonffy)
- Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
- Kietzer: Tubaiskola (Zimmermann)
- Lachman: 10 etűd (Hofmeister)
- Gordon Jacob: Szvit tubára (Boosey & Hawke
- Marcello: Szonáták
- Vivaldi: szonáták

& Követelmény

Skálatanulmányok 7#, 7b előjegyzésig.
A zenei díszítések, előkék, trillák ismerete.
Szólisztikus feladat ellátása kamaracsoportban zenekarban.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egy skála variációkkal,
– Egy gyakorlat,
– Egy előadási darab.

---

10. évfolyam „A" tagozat

& Fejlesztési feladatok

ε *Hangszeres és zenei ismeretek átadása*

– Az eddig tanult ismeretek összegzése és elmélyítése.
– A mindennapi zenélés életszükségletté válásának kialakítása, az értelmi, érzelmi kapcsolat elmélyítésével.
– A lapról játék továbbfejlesztése, a zenemű első látásra történő eljátszása megfelelő zenei és technikai szinten, folyamatos tempóban.
Az intonáció tökéletesítése a társas zenélés alkalmával, más hangszerekkel való játszás során.

& Ajánlott tananyag

- Jakab G.: Tubaiskola II. (Ed. Simonffy))
- Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
- Kietzer: Tubaiskola (Zimmermann)
- Lachman: Etüdök (Hofmeister)
- J. Ringleben: „The Storm King" (Carl Fischer Music)
- Allan Street: Rondino (Boosey & Hawkes)
- Don Haddad: Szvit tubára (Shawnee Press Inc.)
- Marcello: Szonáták
- Vivaldi: Szonáták

- Gordon Jacob: Hat rövid darab (Emerson Edition Ltd)

& Követelmény

A tanuló a zenei anyagot életkorának, évfolyamának, egyéni készségeinek, képességeinek megfelelő szinten, kottahűen és stílusosan, értelmesen tagolva, a zene folyamatát és összefüggéseit érzékeltetve, kifejezően szólaltassa meg.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egy skála variációkkal,
– Egy gyakorlat,
– Egy előadási darab.

TOVÁBBKÉPZŐ ÉVFOLYAMOK „B" TAGOZAT

7. évfolyam „B" tagozat

& Fejlesztési feladatok

ε *Hangszeres és zenei ismeretek átadása*

– A dinamikai szélsőségek (pp–ff), valamint a köztes árnyalások tudatos alkalmazása.
– A zenei díszítések, trillák tökéletesítése.
– A zenei formák elemzése, modulációk, hangnemi kitérések felismerése, tudatosítása.
– Az előforduló zenei műszavak ismerete, tudatos alkalmazása.
– A zenei memória továbbfejlesztése.
– Különböző karakterek megformálása, stílusos előadása.
– A lapról olvasás fejlesztése.
– Hangszeres játék megvalósításában résztvevő izmok lazaságának, terhelhetőségének, a tartós igénybevétel képességének kialakítása.
– Csoportos együttmuzsikálás (kamara, zenekar) szükségességének elmélyítése.

& Ajánlott tananyag

- Jakab G.: Tubaiskola II. (Ed. Simonffy)
- Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
- D. Meschke: Tubaiskola (Hofmeister FH8070)
- Kietzer: Tubaiskola (Zimmermann)
- Pejstik – Lengyel: Gordonkamuzsika II. (EMB Z 6748).

& Követelmény

- A tanuló zenei, technikai felkészültségének megfelelő etűdök, előadási darabok pontos, stílusos előadása.
- Dúr és moll skálák 5#, 5b előjegyzésig.
- Barokk, klasszikus, vagy romantikus darabok, stílusok előadása.
- A tanuló egyéni képességéhez igazodva kiválasztott különböző zenei stílusú, technikailag és zeneileg igényesebb, nehezebb előadási darabok stílusos, karakterisztikus előadása.
- A skálagyakorlatok variációkkal bővített előadása.
- Művészileg igényesebb kamarazenei, vagy zenekari feladat ellátása.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egy skála variációkkal,

– Egy gyakorlat,
– Egy barokk szonáta lassú és gyors tétele kotta nélkül,
– Egy előadási darab kotta nélkül.

---

8. évfolyam „B" tagozat

& Fejlesztési feladatok

ε *Hangszeres és zenei ismeretek átadása*

– A kottaolvasás továbbfejlesztése, a hangértékek tagolása és a ritmusformulák átfogó, rendszerezett ismerete.
– Az ismert hangterjedelem egyenletes hangerővel és változatlan hangszínnel.
– A skálatanulmányok bővítése, az alapfunkciók (T–S–D, I–IV–V) beépítésével, alkalmazásával.
– Kromatikus skálagyakorlatok mérsékelt tempóban.
– A formáló– és kifejezőkészség továbbfejlesztése.
– A dinamikai árnyalási képesség fejlesztése.
– A lapról olvasási készség továbbfejlesztése.
– A kamarazenei és zenekari feladatok bővítése.

& Ajánlott tananyag

- Jakab G.: Tubaiskola II. (Ed. Simonffy)
- Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola II. (EMB Z 2550)
- Kietzer: Tubaiskola I. (Zimmermann)
- D. Meschke: Tubaiskola (Hofmeister FH8070)
- Barokk szonáták (Marcello, Vivaldi).

& Követelmény

Nagyobb terjedelmű, igényes zenedarabok stílusos, színvonalas eljátszása (kotta nélkül is).
Skálatanulmányok 6#, 6b előjegyzésig.
Igényes kamarazenei, zenekari közreműködésre való alkalmasság.
Szólisztikus feladatok ellátása kamara–, szimfonikus–, illetve fúvós zenekarban.
Skálatanulmányok játszása fokozottabb tempóban.
A hang megszólaltatásában résztvevő izmok lazaságának, terhelhetőségének fokozása.

ε *Az év végi vizsga ajánlott anyaga*

– Egy skála variációkkal,
– Egy gyakorlat,
– Egy barokk szonáta lassú és gyors tétele kotta nélkül,
– Egy előadási darab kotta nélkül.

---

9. évfolyam „B" tagozat

& Fejlesztési feladatok

ε *Hangszeres és zenei ismeretek átadása*

– A kialakult készségek, képességek továbbfejlesztése.
– A kialakult hangszeres intonációk továbbfejlesztése.
– Skálatanulmányok tovább bővítve nehezebb kötésgyakorlatokkal.
– A zeneelméleti, zeneirodalmi ismeretek elmélyítése a tananyaghoz kapcsolódóan.
– A hangszerhang minőségi továbbfejlesztése.
– A formálóképesség, zenei kifejezőkészség továbbfejlesztése.
– A társas zenélési feladatok növelése, minőségi fejlesztése.

& Ajánlott tananyag

- Jakab G.: Tubaiskola II. (Ed. Simonffy)
- Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
- Kietzer: Tubaiskola (Zimmermann)
- Lachman: 10 etűd (Hofmeister)
- Gordon Jacob: Szvit tubára
- Marcello: Szonáták
- Vivaldi: szonáták

& Követelmény

Skálatanulmányok 7#, 7b előjegyzésig.
A zenei díszítések, előkék, trillák ismerete.
Szólisztikus feladat ellátása kamaracsoportban zenekarban.
A zenei díszítések eszköztárának bővítése;
A dupla– és triplanyelv megalapozása;
A nehezebb, bonyolultabb ritmusképletek ismerete, elsajátítása.

ε *Az év végi vizsga ajánlott anyaga:*

– Egy skála variációkkal,
– Egy gyakorlat,
– Egy barokk szonáta lassú és gyors tétele kotta nélkül,
– Egy előadási darab kotta nélkül.

---

10. évfolyam „B" tagozat

& Fejlesztési feladatok

ε *Hangszeres és zenei ismeretek átadása*

– Az eddig tanult ismeretek összegzése és elmélyítése.
– A mindennapi zenélés életszükségletté válásának kialakítása, az értelmi, érzelmi kapcsolat elmélyítésével.
– A lapról játék továbbfejlesztése, a zeneműelső látásra történő eljátszása megfelelő zenei és technikai szinten, folyamatos tempóban.
– Az intonáció tökéletesítése a társas zenélés alkalmával, más hangszerekkel való játszás során.
– A zenei előadásmódok, tempójelzések, zenei műszavak bővebb ismerete;
– A zeneirodalom néhány híres tubaszólójának megismertetése

& Ajánlott tananyag

- Jakab G.: Tubaiskola II. (Ed. Simonffy)

- Ujfalusi – Pehl – Perlaki: Tubaiskola (EMB Z 2550)
- Kietzer: Tubaiskola (Zimmermann)
- Lachman: 10 etűd (Hofmeister)
- J. Ringleben: „The Storm King" (Carl Fischer Music)
- Allan Street: Rondino (Boosey & Hawkes)
- Don Haddad: Szvit tubára Shawnee Press Inc.)
- Marcello: Szonáták
- Vivaldi: Szonáták
- Gordon Jacob: Hat rövid darab (Emerson Edition Ltd)

& Követelmény

A tanuló a zenei anyagot életkorának, évfolyamának, egyéni készségeinek, képességeinek megfelelő szinten, kottahűen és stílusosan, értelmesen tagolva, a zene folyamatát és összefüggéseit érzékeltetve, kifejezően szólaltassa meg.
Skálatanulmányok 7#, 7b előjegyzésig.
Szólisztikus feladat ellátása kamaracsoportban zenekarban.
A zenei díszítések eszköztárának bővítése.
A dupla– és triplanyelv használata.

ε *Az év végi vizsga ajánlott anyaga*

– Egy dúr vagy moll skála minimum 4 képlettel (kotta nélkül),
– Egy különböző karakterű etűd,
– Egy barokk szonáta lassú és gyors tétele kotta nélkül,
– Egy előadási darab kotta nélkül.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A" tagozat végén

ε *Ismerje meg a tanuló*

– a tuba és a rézfúvós hangszerek rokon vonásait
– a tuba irodalmát,
– a zeneirodalom híres tubaszólóit.

ε *Legyen képes a tanuló*

– a technikailag és művészileg igényesebb előadási darabok, kamarazenei és zenekari művek interpretálására,
– a skálaformációkat élénk tempóban, kiegyenlítetten, különböző dinamikai árnyalatokkal 7 #, 7 b előjegyzésig játszani dúrban és mollban egyaránt,
– az általa képzett hangszerhang szépségét, teltségét, plasztikusságát folyamatosan fejleszteni,
– a megtanult előadási darabok közönség előtti színvonalas bemutatására,
– tiszta intonációra, tiszta hangszeres játékra,
– az önálló munkára.

ε *Tudja alkalmazni a tanuló*

– a hangszerhang képzésének fizikai sajátosságait,
– a különböző zenei utasításokat az előadás módjára, tempójára, dinamikájára vonatkozóan.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)

ε *A tanuló legyen képes*

– természetes, oldott hangszerkezelésre,
– helyes test– és hangszertartásra,
– a tudatos légzéstechnika alkalmazására.
– a tanár útmutatásai alapján a különböző zenei kifejezőeszközök alkalmazására (artikuláció, agogika, díszítés, lassítás, hangsúlyozás stb.)
– játékában a hangindítás, hangelválasztás és hangbefejezés a stílus és a zenei karakter megkívánta különböző módjait,
– árnyaltabb artikulációra (portato, sfz, martellato),
– a tananyagban szereplő és előadott művekhez szükséges mértékű virtuozitásra.

ε *Tudjon kontra F és f1 között*

– kiegyenlítetten,
– különböző dinamikai árnyalatokkal,
– tiszta intonációval,
– megfelelő nyelvtechnikával játszani.
– ismerje az alapvető díszítéseket (trilla, mordent, előke),
– alapszinten a dupla– és tripla nyelv–technikát,
– ismerje fel alkalmazásának lehetőségét a zenekari, a kamarazenei és a szóló művekben.

& *Művészeti záróvizsga követelményei*

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama
Tuba főtárgy
„A" tagozat: minimum 10 perc
„B" tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma

„A" tagozat

– Egy skála, legalább 3 képlettel,
– Egy etűd; Kietzer: Tubaiskola I–II. kötet, Jakab G.: Tubaiskola II. kötet (Ed. Simonffy) 291., 297. gyakorlatok nehézségi szintjén.
– Két előadási darab; G. F. Händel: Siciliana, W. A. Mozart: Menuet nehézségi szintjén vagy egy könnyebb barokk szonáta két tétele és egy, az előbbitől eltérő stílusú előadási darab.
Az etűd kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat

– Egy skála, legalább 4 képlettel, mely szekvenciát is tartalmaz
– Egy gyakorlat; Kietzer: Tubaiskola I–II. kötet, Jakab G.: Tubaiskola II. kötet (Ed. Simonffy) 291, 297 Kopprasch: I. kötet: (Hofmeister FH6045) 3., 8., gyakorlatok nehézségi szintjén.
– Egy barokk szonáta két tétele; B. Marcello: F–dúr szonáta, C–dúr szonáta nehézségi szintjén.
– Egy, az előbbitől eltérő stílusú darab; Hidas F.: Három kis tétel tubára nehézségi szintjén.
Az etűd kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése

– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
– hangképzés,
– intonáció,
– hangszerkezelés,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– előadásmód,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

& ***A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök***

A tanulók létszámának megfelelő, jó minőségű hangszer.
Jól hangolt zongora.
Egész alakot visszaadó tükör
Minimum 2 darab kottaállvány.
Metronóm

AKKORDIKUS TANSZAK

ÜTŐ

1. Az ütőhangszer tabításáltalános célja, feladatai

Az ütőhangszerek sokszínűségéből és zeneirodalmi sajátosságaiból eredően a kamarazenélés lehetőségeinek megteremtése a hangszertanulás kezdetén.
A társas muzsikálás elősegítése.
Az egymáshoz való alkalmazkodásra és egymásra figyelésre nevelés.

Ismertesse meg a tanulókkal
– az ütőhangszercsalád leggyakrabban használatos tagjait,
– a különböző ütőhangszerek megszólaltatásának módját,
– a helyes ütéstechnikákat,

Fordítson figyelmet
– a helyes test–, és kéztartás kialakítására,
– pontos tempótartásra,
– a különböző hangszerek speciális technikai elemeinek alkalmazására,
– a precíz, pontos ritmikai megoldásokra, külön figyelemmel a legáltalánosabb ütőhangszeres elemekre,
– az eltérő kézrendi megoldásokra,
– a biztonságos hangszerkezelés kialakítására,
– a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
– a lapról olvasási készség fejlesztésére,
– a tudatos zenei memorizálásra,
– a művek zeneileg igényes kidolgozására.
Végeztessen az egyes zenei kíséret–formákhoz szükséges improvizációs gyakorlatokat.

2. Az egyes évfolyamok tanterve

ELŐKÉPZŐ ÉVFOLYAMOK

1. évfolyam

Az általános iskola 1–2. évfolyamába járó gyermekek számára. Az egyéni foglalkozás mellett célszerű az együttes játékot is elkezdeni.

& Fejlesztési feladatok

ε *Ismeretek, hangszerkezelés, technika.*

– Dallamhangszeren 2–3 hang hangkészletű gyermekdalok.
– Ritmushangszereken a negyed érték, a nyolcad pár és a negyed szünet.
– Bevezetés a 4/4–es számolásba.
– A kottaolvasás gyakorlása a fenti ritmusokkal.
– Kamarazene–jellegű együttes játék a szaktanár ötletei alapján.

& Ajánlott tananyag

- Balázs – Zempléni: Ritmusgyakorlatok kezdőknek
- Balázs – Kósa – Zempléni: Csengő–bongó
- Balázs: Technikai gyakorlatok I–III.
- Wolfgang Basler: Elementar
- Eckehard Keune: Kleine Trommel

& Követelmény

Ritmusgyakorlat
Ritmus–duó.
Egyszerű gyermekdal eljátszása dallamhangszeren.
Nagyon könnyű szólam megszólaltatása kamaraegyüttesben.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egy kisdob gyakorlat, vagy duó,
– Egy kis hangkészletű gyermekdal eljátszása dallamhangszeren.

---

2. évfolyam

& Fejlesztési feladatok

ε *Ismeretek*

– A leggyakrabban használt hangszerek ismerete.
– Az egész, fél, negyed, nyolcad, pontozott fél és negyed érték és a megfelelő szünetek.
– Metrum: páros és páratlan lüktetésű metrumok (4/4 és 12/8 stb.), egyszerű váltakozó ütem.
– Záróvonal, ismétlőjel, f, mf, mp, p dinamika, és crescendo, decrescendo, marcato.

ε *A hangszerkezelés fejlesztése*

– Helyes testtartás.
– „Szimmetrikus” verőfogás.
– Váltott kézzel való játék.
– Három dobon való játék (Technikai gyakorlatok).
– Különböző menzúrájú dallamhangszereken való játék.
– Különböző verők használata.

& Ajánlott tananyag

- Balázs – Zempléni: Ritmusgyakorlatok kezdőknek
- Balázs – Kósa – Zempléni: Csengő–bongó
- Balázs: Technikai gyakorlatok I–III.
- Wolfgang Basler: Elementar
- Eckehard Keune: Kleine Trommel

& Követelmény

Ritmusgyakorlat (a tanult anyagból).
Ritmus–duó.
Egyszerű gyermekdal eljátszása dallamhangszeren.
Nagyon könnyű szólam megszólaltatása kamaraegyüttesben.

ε *Év végi vizsga anyaga*

– Egy kisdob gyakorlat, vagy duó,
– Egy kis hangkészletű gyermekdal eljátszása dallamhangszeren.

ALAPFOKÚ ÉVFOLYAMOK „A” TAGOZAT

1. évfolyam „A” tagozat

& Fejlesztési feladatok

ε *Ismeretek*

– Az együttes játékban előforduló hangszerek ismerete.
– A tizenhatod, a pontozott nyolcad érték és szünet.
– Aszimmetrikus metrumok (5/8, 7/8).
– Dinamika: ff, pp, sf.
– Prima és seconda volta, da capo, dal segno, fermata.
– A játszott művekben előforduló tempójelzések ismerete.

ε *A hangszerkezelés fejlesztése*

– A kisdob megfelelő magasságának beállítása.
– Helyes verőfogás.
– Kar és csukló használat.
– Ejtegetés.
– Nyolcados technikai gyakorlatok.
– Az együttes játékban előforduló hangszerek megszólaltatása.
– Hangszerek és verők váltása az együttes játékban.
– Egyszerűbb kézrendi problémák ismerete és megoldása.

– Különböző hangszínek előállítása és felismerése a hangszerek különböző verőkkel való megszólaltatása révén.

& Ajánlott tananyag

- Balázs – Zempléni: Ritmusgyakorlatok kezdőknek
- Balázs – Kósa – Zempléni: Csengő–bongó
- Balázs: Technikai gyakorlatok I–III.
- Wolfgang Basler: Elementar
- Morris Goldenberg: Snare Drum for Beginners
- Zempléni: Répertoire ütőhangszerekre
- Zempléni: Ütős ABC
- Zempléni: Ütősmuzsika kezdőknek
- Zempléni: A triótól az oktettig
- Vigdorovits: Kisdobiskola
- Eckehard Keune: Kleine Trommel

& Követelmény

Ritmusgyakorlat és duó előadása a tanult anyagból.
Dallamhangszeren népdal vagy egyszerű előadási darab eljátszása zongorakísérettel vagy együttesben.
Egyszerű szólam megszólaltatása kamaraegyüttesben (hangszerváltás, verőváltás).
Mozgáskoordináció: kéz–lábmozgások összehangolása (lábmérőhöz felezés, harmadolás, negyedelés)

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egy kisdob gyakorlat,
– Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongorakísérettel, – vagy lehet kamaramű is.

---

2. évfolyam „A" tagozat

& Fejlesztési feladatok

ε *Ismeretek*

– Az együttes játékban előforduló hangszerek ismerete.
– A triola (nyolcad– és tizenhatod–triola).
– Hangsorok (dallamhangszeren), 2#, 2b előjegyzésig.
– Azonosságok és hasonlóságok felismerése a tanult darabokban.
– A periódus értelmezése.

ε *A hangszerkezelés fejlesztése*

– Az együttes játékban előforduló hangszerek megszólaltatása.
– Szélsőséges dinamikák alkalmazása.
– A kisdob–tremolo előkészítése.
– Pattintott dupla ütések kisdobon.
– Paradiddle kézrendek.
– Tizenhatodos technikai gyakorlatok.
– Hangsúlyozás.
– Open Stroke Rolls.

& Ajánlott tananyag

- Balázs: Technikai gyakorlatok I–III.
- Wolfgang Basler: Elementar
- Morris Goldenberg: Snare Drum for Beginners
- Richard Hochrainer: Übungen für Kleine Trommel
- Heinrich Knauer: Praktische Schule für Kleine Trommel
- Musica de Camera – Kamarazene ütőhangszerekre (Borsody L, Kovács T, Zempléni L)
- Sejourne–Velluet: Les Claviers a Percussion Parcourent le Monde
- Zempléni: Répertoire ütőhangszerekre
- Zempléni: Ütős ABC
- Zempléni: Ütősmuzsika kezdőknek
- Zempléni: A triótól az oktettig
- Eckehard Keune: Kleine Trommel

& Követelmény

Ritmusgyakorlat és duó előadása a tanult anyagból.
Dallamhangszeren megszólaltatott előadási darabok zongorakísérettel vagy együttesben.
Nehezebb szólamok megszólaltatása kamaraegyüttesben.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egy kisdob gyakorlat vagy duó,
– Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongorakísérettel, – vagy lehet kamaramű is.

---

3. évfolyam „A" tagozat

& Fejlesztési feladatok

ε *Ismeretek*

– Bonyolultabb ritmuskombinációk felismerése és megoldása.
– Harmincketted, „nagy–triola", alla breve.
– Hangsorok (dallamhangszeren), 4#, 4b előjegyzésig.
– Tanult dallamhangszeres művek formai elemzése az életkornak megfelelő szinten; zenehallgatás.

ε *A hangszerkezelés fejlesztése*

– Nyitott és zárt ütés.
– Closed Stroke Rolls.
– Előkék (egyes–, kettes–, hármas–, négyes előke kötve).
– Rövid tremolo, hangsúlyos tremolo, egyenletes tremolo, indítás, lezárás.
– Skála–gyakorlatok megszólaltatása dallamhangszeren.
– Dallamhangszeren egyszerű kétszólamú játék.
– A vibrafon–pedál kezelése (lehetőség szerint).

& Ajánlott tananyag

- Balázs: Technikai gyakorlatok I–III.
- Wolfgang Basler: Elementar
- Richard Hochrainer: Übungen für Kleine Trommel
- Eckehard Keune: Kleine Trommel

- Heinrich Knauer: Praktische Schule für Kleine Trommel
- Kupinszkij: Előadási darabok xilofonra
- Lányi–Lenkei–Mező: Előadási darabok hegedűre zongora kísérettel I.–II.
- Musica de Camera – Kamarazene ütőhangszerekre (Borsody L, Kovács T, Zempléni L)
- Sejourne–Velluet: Les Claviers a Percussion Parcourent le Monde
- Zempléni: Répertoire ütőhangszerekre
- Zempléni: Ütősmuzsika kezdőknek
- Zempléni: A triótól az oktettig
- Charley Wilcoxon: The All American Drummer, 150 rudimental solos

& Követelmény

Előkéket tartalmazó gyakorlatok eljátszása.
Hosszabb lélegzetű előadási darabok megszólaltatása dallamhangszeren.
Nehezebb szólamok eljátszása kamaraegyüttesben.
Rövid rudimental szóló kisdobon.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

- Előkéket, tremolokat tartalmazó kisdob szólógyakorlat vagy duó,
- Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongorakísérettel, – vagy lehet kamaraműű is.
– Egy periódusnyi lapról olvasási gyakorlat az 1. évfolyamos anyagnak megfelelő nehézségi szintű anyagból, mérsékelt tempóban

---

4. évfolyam „A" tagozat

& Fejlesztési feladatok

ε *Ismeretek*

– A basszuskulcs ismerete.
– Az „egy ütésben" való gondolkodás elsajátítása.
– Változó tempók alkalmazása.
– Egyszerűbb díszítések ismerete és alkalmazása dallamhangszeren.
– A játszott anyag formai elemzése.
– Zenehallgatás, hangverseny–látogatás.
– Ismerkedés zeneszerzők életével, munkásságával.

ε *A hangszerkezelés fejlesztése*

– A tremolo gyakorlati tökéletesítése.
– Különböző dinamikák alkalmazása tremolóval.
– Hármashangzat–felbontások dallamhangszeren, kiütött tremolo alkalmazása.
– Változó tempók megvalósítása önállóan és együttesben.
– Az üstdob kezelése, hangolása.
– Kézrendek az üstdobokon.
– Az üstdob kicsengésének megfelelő időben és módon történő lefogása.
– Üstdobtremolo (kiütött tremolo).

& Ajánlott tananyag

- Wolfgang Basler: Rudiment Schule für Kleine Trommel
- Richard Hochrainer: Übungen für Kleine Trommel
- Eckehard Keune: Kleine Trommel
- Heinrich Knauer: Praktische Schule für kleine Trommel
- Heinrich Knauer: Paukenschule I–II.
- Kupinszkij: Előadási darabok xilofonra
- Lányi–Lenkei–Mező: Előadási darabok hegedűre zongora kísérettel I.–II.
- Musica de Camera – Kamarazene ütőhangszerekre (Borsody L, Kovács T, Zempléni L)
- Nagy O: Barokk táncok fuvolára és zongorára
- Nagy O: Barokk táncok hegedűre és zongorára I.–II.
- Sejourne–Velluet: Les Claviers a Percussion Parcourent le Monde
- Zempléni: Répertoire ütőhangszerekre
- Zempléni: Ütősmuzsika kezdőknek
- Zempléni: A triótól az oktettig
- Charley Wilcoxon: Finger Stroke Controll
- Charley Wilcoxon: The All American Drummer, 150 rudimental solos

& Követelmény

Tremolós gyakorlatok megszólaltatása.
Hangszerváltások együttesben.
Üstdob–gyakorlatok megszólaltatása.
Az üstdob pontos hangolása, együttesben való alkalmazása.
Tremolós üstdob–gyakorlatok.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Előkéket, tremolokat tartalmazó üstdob vagy kisdob gyakorlat,
– Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongorakísérettel, – vagy lehet kamaramű is.

---

5. évfolyam „A" tagozat

Az első négy évfolyam alapozó időszakának elvégzése után, a tanszak speciális státuszából; sokrétűségéből, összetettségéből fakadóan lehetőséget kell biztosítani a tanulóknak a differenciálódásra. Az 5. évfolyamtól vagy a dobolást preferálja a tanuló, (pl. drum set) vagy a dallamhangszereken való játékot (pl. vibrafon, marimba). Ezen a szinten már nem lehet elvárni, hogy valaki a különböző technikai, intonációs és zenei felkészültséget igénylő, több ezer féle ütőhangszer

mindegyikén kimagasló teljesítményt nyújtson. Ennek megfelelően kell értelmezni az alábbi követelmények – és a hangszerkezelés meghatározását, tekintettel a jelentős egyéni különbségekre.

& Fejlesztési feladatok

ε *Ismeretek*

– Kétszer pontozott ritmusok, kvintola, szeptola.
– A különböző ütemfajták és ritmuskombinációk átfogó ismerete.
– A megfelelő kézrend kialakításának készsége a zenei és technikai követelmények szerint.
– Dobszerelés ismerete.
– A „kétszólamú" hangsúly–játék.

ε *A hangszerkezelés fejlesztése*

– Drum Set játék:
– Helyes test– és verőtartás.
– Ütésterületek meghatározása.
– Paradiddle kézrendek alkalmazása a dobszerelésen.
– Egyszerűbb függetlenítések.

& Ajánlott tananyag

- Wolfgang Basler: Rudiment Schule für Kleine Trommel
- Morris Goldenberg: Modern School for Xylophone, Marimba, Vibraphone
- Richard Hochrainer: Übungen für Kleine Trommel
- Eckehard Keune: Kleine Trommel
- Heinrich Knauer: Praktische Schule für Kleine Trommel
- Heinrich Knauer: Paukenschule I–II.
- Kupinszkij: Előadási darabok xilofonra
- Lányi–Lenkei–Mező: Előadási darabok hegedűre zongora kísérettel I.–II.
- Musica de Camera – Kamarazene ütőhangszerekre (Borsody L, Kovács T, Zempléni L)
- Nagy O: Barokk táncok fuvolára és zongorára
- Nagy O: Barokk táncok hegedűre és zongorára I.–II.
- Nesztor: Ritmusjáték és jazzdobolás I–IV.
- Sejourne–Velluet: Les Claviers a Percussion Parcourent le Monde
- Zempléni: Répertoire ütőhangszerekre
- Zempléni: Ütősmuzsika kezdőknek
- Zempléni: A triótól az oktettig
- Charley Wilcoxon: Finger Stroke Controll
- Charley Wilcoxon: The All American Drummer, 150 rudimental solos
- Carmine Appice: The Ultimate Realistic Rock Drum Method

& Követelmény

Játék dobszerelésen:
– hangsúlyok kiosztva,
– kisdob–nagydobjáték: parallel –, ill. komplementer szólamok
A szerzett készségeknek megfelelő szintű művek előadása dallamhangszeren.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

Legalább három különböző darabban való közreműködés az alábbiakból válogatva:
– Kisdob–nagydobjáték, vagy hangsúly–játék dobszerelésen kiosztva.
– Egyszerűbb függetlenítési gyakorlat dobszerelésen.
– Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongora– vagy rögzített zenei kísérettel.
vagy
– Hosszabb lélegzetű előadási darabok megszólaltatása dallamhangszeren, zongorakísérettel, vagy lehet kamaraműi is. (Pl. 2 tétel vagy egy kamaraműi és egy zongorakíséretes előadási darab.)
– Egy kisdob, vagy egy üstdob gyakorlat.
– Egy periódusnyi lapról olvasási gyakorlat a 2-3. évfolyamos anyagnak megfelelő nehézségi szintű anyagból, mérsékelt tempóban

---

6. évfolyam „A" tagozat

& Fejlesztési feladatok

ε *Ismeretek*

– A rendelkezésre álló összes hangszer ismerete.
– Hangsorok (dallamhangszeren) 5#, 5b előjegyzésig.
– Tájékozódás az ütőhangszeres irodalomban.
– Alapfokú zenetörténeti ismeretek, a társművészetekkel való kapcsolatok.
– A dobszerelés szerepe a könnyűzenében.

ε *A hangszerkezelés fejlesztése*

– Egyszerűbb 3–4 verős feladatok megoldása dallamhangszeren.
– Egyszerűbb tánczenei alapritmusok megszólaltatása dobszerelésen.
– Bonyolultabb mozgáskoordinációt igénylő feladatok megoldása (pl. kíséretjáték lábcin–szólammal, szólisztikus játék kétlábas kísérőszólammal)
– Kiütött előkék.

& Ajánlott tananyag

- Balázs: Három burleszk
- Balázs: Nyolc trió ütőhangszerekre
- Wolfgang Basler: Rudiment Schule für Kleine Trommel
- Steve Davis: Jazz Drums – Play – A Long – Styles & Analysis
- Sigfrid Fink: Percussion Studio
- Morris Goldenberg: Modern School for Xylophone, Marimba,
- Vibraphone
- Richard Hochrainer: Übungen für Kleine Trommel
- Eckehard Keune: Kleine Trommel
- Heinrich Knauer: Paukenschule I–II.
- Kupinszkij: Előadási darabok xilofonra
- Kósa: Ötös játék
- Kósa: Régi zene hangolt ütőhangszerekre
- Lányi–Lenkei–Mező: Előadási darabok hegedűre zongora kísérettel I.–II.
- Musica de Camera – Kamarazene ütőhangszerekre (Borsody L, Kovács T, Zempléni L)
- Nagy O: Barokk táncok fuvolára és zongorára
- Nagy O: Barokk táncok hegedűre és zongorára I.–II.
- Nesztor: Ritmusjáték és jazzdobolás I.–IV.

- Sejourne–Velluet: Les Claviers a Percussion Parcourent le Monde
- Zempléni: A triótól az oktettig
- Vivaldi: Four Seasons
- Charley Wilcoxon: Finger Stroke Controll
- Charley Wilcoxon: The All American Drummer, 150 rudimental solos
- Carmine Appice: The Ultimate Realistic Rock Drum Method

& Követelmény

A szerzett készségeknek megfelelő nehézségű, hosszabb lélegzetű mű stílushű megszólaltatása dallamhangszeren (pl. barokk szonáta lassú és gyors tétele vibrafonon).
Dobszerelésen tánczenei– vagy rock kíséret zárlat improvizációkkal. (periodikus tagolás)

ε *Az év végi vizsga anyaga*

Legalább három különböző darabban való közreműködés az alábbiakból válogatva:
– Dobszerelésen tánczenei–, vagy rock kíséret zárlat improvizációkkal. Lehet élő– vagy rögzített zenéhez is.
– Függetlenítési gyakorlat dobszerelésen.
– Egy dallamhangszeres mű, vagy kisdob szólódarab.
vagy
– Egy hosszabb lélegzetű előadási darab megszólaltatása dallamhangszeren, (Pl. barokk szonáta lassú és gyors tétele vibrafonon)
– Egy kamaramű, vagy egy zongorakíséretes előadási darab.
– Egy kisdob, vagy egy üstdob gyakorlat.
– Egy periódusnyi lapról olvasási gyakorlat a 3-4. évfolyamos anyagnak megfelelő nehézségi szintű anyagból, mérsékelt tempóban

---

ALAPFOKÚ ÉVFOLYAMOK „B” TAGOZAT

A „B” tagozaton tanuló tanulók átlagosnál jobb képességei, és a rendelkezésre álló magasabb óraszám lehetővé teszi számukra a zenei ismeretek megszerzése és hangszerkezelés fejlesztése terén, hogy az „A” tagozatos tanulókhoz képest nagyobb mennyiségű anyagot sajátítsanak el, magasabb szinten.

3. évfolyam „B” tagozat

& Fejlesztési feladatok

ε *Ismeretek*

– Bonyolultabb ritmuskombinációk felismerése és megoldása.
– Harmincketted, „nagy–triola”, alla breve.
– Hangsorok (dallamhangszeren), 4#, 4b előjegyzésig.
– Tanult dallamhangszeres művek formai elemzése az életkornak megfelelő szinten; zenehallgatás.

ε *A hangszerkezelés fejlesztése*

– Nyitott és zárt ütés
– Closed Stroke Roll
– Előkék (egyes–, kettes–, hármas–, négyes előke kötve).
– Rövid tremolo, hangsúlyos tremolo, egyenletes tremolo, indítás, lezárás.
– Nehezebb skála–gyakorlatok megszólaltatása dallamhangszeren.
– Különböző hangszer–kombinációk kezelése, gyors hangszerváltások és gyors verőváltások alkalmazása.
– Dallamhangszeren egyszerű kétszólamú játék.
– A vibrafon–pedál kezelése (lehetőség szerint).

& Ajánlott tananyag

- Balázs: Technikai gyakorlatok I–III.
- Wolfgang Basler: Elementar
- Richard Hochrainer: Übungen für Kleine Trommel
- Eckehard Keune: Kleine Trommel
- Heinrich Knauer: Praktische Schule für Kleine Trommel
- Vivaldi: Four Seasons
- Lányi–Lenkei–Mező: Előadási darabok hegedűre zongora kísérettel I.–II.
- Musica de Camera – Kamarazene ütőhangszerekre (Borsody L, Kovács T, Zempléni L)
- Sejourne–Velluet: Les Claviers a Percussion Parcourent le Monde
- Zempléni: Répertoire ütőhangszerekre
- Zempléni: Ütősmuzsika kezdőknek
- Zempléni: A triótól az oktettig
- Charley Wilcoxon: The All American Drummer, 150 rudimental solos

& Követelmény

Előkéket tartalmazó gyakorlatok eljátszása.
Hosszabb lélegzetű előadási darabok megszólaltatása dallamhangszeren.
Nehezebb szólamok eljátszása kamaraegyüttesben.
Rövid rudimental szóló kisdobon.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

Legalább három különböző darabban való közreműködés az alábbiakból válogatva:
– Előkéket, tremolokat tartalmazó kisdob szólógyakorlat vagy duó.
– Egy rövid rudimental szóló kisdobon.
– Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongora kísérettel.
– Egy kamaramű.
– Dúr és moll skálák 4#, 4b előjegyzésig, tercmenetekkel is.

4. évfolyam „B" tagozat

& Fejlesztési feladatok

ε *Ismeretek*

– A basszuskulcs ismerete, olvasása.
– Az „egy ütésben" való gondolkodás elsajátítása.
– Változó tempók alkalmazása.
– Egyszerűbb díszítések ismerete és alkalmazása dallamhangszeren.
– A játszott anyag formai elemzése.
– Zenehallgatás, hangverseny–látogatás.
– Ismerkedés zeneszerzők életével, munkásságával.

ε *A hangszerkezelés fejlesztése*

– A tremolo gyakorlati tökéletesítése.
– Különböző dinamikák alkalmazása tremolóval.
– Hármashangzat–felbontások dallamhangszeren, kiütött tremolo alkalmazása, hangok lefogása.
– Változó tempók megvalósítása önállóan és együttesben.
– Árnyalt dinamika alkalmazása.
– Az üstdob kezelése, hangolása.
– Kézrendek az üstdobokon.
– Az üstdob kicsengésének megfelelő időben és módon történő lefogása.
– Üstdobtremoló (kiütött tremoló).

& Ajánlott tananyag

- Wolfgang Basler: Rudiment Schule für Kleine Trommel
- Richard Hochrainer: Übungen für Kleine Trommel
- Eckehard Keune: Kleine Trommel
- Heinrich Knauer: Praktische Schule für Kleine Trommel
- Heinrich Knauer: Paukenschule I–II.
- Kupinszkij: Előadási darabok xilofonra
- Lányi–Lenkei–Mező: Előadási darabok hegedűre zongora kísérettel I.–II.
- Musica de Camera – Kamarazene ütőhangszerekre (Borsody L, Kovács T, Zempléni L)
- Nagy O: Barokk táncok fuvolára és zongorára
- Nagy O: Barokk táncok hegedűre és zongorára I.–II.
- Sejourne–Velluet: Les Claviers a Percussion Parcourent le Monde
- Zempléni: Répertoire ütőhangszerekre
- Zempléni: Ütősmuzsika kezdőknek
- Zempléni: A triótól az oktettig
- Charley Wilcoxon: Finger Stroke Controll
- Charley Wilcoxon: The All American Drummer, 150 rudimental solos

& Követelmény

Tremolós gyakorlatok megszólaltatása.
Bonyolultabb hangszerváltások együttesben.
Üstdob–gyakorlatok megszólaltatása (lehetőség szerint 3–4 hangszeren is).
Az üstdob pontos hangolása, együttesben való alkalmazása.
Tremolós üstdob–gyakorlatok.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

Legalább három különböző darabban való közreműködés az alábbiakból válogatva:
– Egy tremolós üstdob–gyakorlat (lehetőség szerint 3–4 hangszeren).
– Számozott tremolót tartalmazó, komolyabb rudimental szóló kisdobon. (pl. Wilcoxon 150–ből az 1.–20.)
– Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongora kísérettel.
– Egy kamaramű.

---

5. évfolyam „B" tagozat

Az első négy évfolyam alapozó időszakának elvégzése után, a tanszak speciális státuszából; sokrétűségéből, összetettségéből fakadóan lehetőséget kell biztosítani a tanulóknak a differenciálódásra. Az 5. évfolyamtól vagy a dobolást preferálja a tanuló, (pl. drum set) vagy a dallamhangszereken való játékot (pl. vibrafon, marimba). Ezen a szinten már nem lehet elvárni, hogy valaki a különböző technikai, intonációs és zenei felkészültséget igénylő, több ezer féle ütőhangszer mindegyikén kimagasló teljesítményt nyújtson. Ennek megfelelően kell értelmezni az alábbi követelmények – és a hangszerkezelés meghatározását, tekintettel a jelentős egyéni különbségekre.

& Fejlesztési feladatok

ε *Ismeretek*

– Kétszer pontozott ritmusok, kvintola, szeptola.
– A különböző ütemfajták és ritmuskombinációk átfogó ismerete.
– A megfelelő kézrend kialakításának készsége a zenei és technikai követelmények szerint.
– Dobszerelés ismerete.
– A „kétszólamú" hangsúly–játék.

ε *A hangszerkezelés fejlesztése*

– Drum Set játék:
– Helyes test– és verőtartás.
– Ütésterületek meghatározása.
– Paradiddle kézrendek alkalmazása a dobszerelésen.
– Egyszerűbb függetlenítések.

& Ajánlott tananyag

- Wolfgang Basler: Rudiment Schule für Kleine Trommel
- Morris Goldenberg: Modern School for Xylophone, Marimba, Vibraphone
- Richard Hochrainer: Übungen für Kleine Trommel
- Eckehard Keune: Kleine Trommel
- Heinrich Knauer: Praktische Schule für Kleine Trommel
- Heinrich Knauer: Paukenschule I–II.
- Kupinszkij: Előadási darabok xilofonra
- Lányi–Lenkei–Mező: Előadási darabok hegedűre zongora kísérettel I.–II.
- Musica de Camera – Kamarazene ütőhangszerekre (Borsody L, Kovács T, Zempléni L)
- Nagy O: Barokk táncok fuvolára és zongorára
- Nagy O: Barokk táncok hegedűre és zongorára I.–II.
- Nesztor: Ritmusjáték és jazzdobolás I.–IV.
- Sejourne–Velluet: Les Claviers a Percussion Parcourent le Monde
- Zempléni: Répertoire ütőhangszerekre
- Zempléni: Ütősmuzsika kezdőknek
- Zempléni: A triótól az oktettig

- Charley Wilcoxon: Finger Stroke Controll
- Charley Wilcoxon: The All American Drummer, 150 rudimental solos
- Carmine Appice: The Ultimate Realistic Rock Drum Method
- Rick Latham: Advanced Funk Studies

& Követelmény

Játék dobszerelésen:
– hangsúlyok kiosztva
– kisdob–nagydobjáték: paralel –, ill. komplementer szólamok
Kétszólamú játék dallamhangszeren.
A szerzett készségeknek megfelelő szintű művek előadása dallamhangszeren.
Rudimental szóló dobszerelésen.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

Legalább három különböző darabban való közreműködés az alábbiakból válogatva:
– Kisdob–nagydobjáték, vagy hangsúly–játék dobszerelésen kiosztva.
– Egyszerűbb függetlenítési gyakorlat dobszerelésen.
– Rudimental szóló dobszerelésen.
– Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongora–vagy rögzített zenei kísérettel, ill. kamaramű.
vagy
– Egy hosszabb lélegzetű előadási darab megszólaltatása dallamhangszeren, zongora kísérettel.
– Egy kamaramű.
– Egy tremolós üstdob–gyakorlat (lehetőség szerint 3–4 hangszeren), vagy számozott tremolót tartalmazó, komolyabb rudimental szóló kisdobon. (pl. Wilcoxon 150–ből a 20.–40.)

---

6. évfolyam „B" tagozat

& Fejlesztési feladatok

ε *Ismeretek*

– A rendelkezésre álló összes hangszer ismerete.
– Hangsorok (dallamhangszeren) 5#, 5b előjegyzésig.
– Tájékozódás az ütőhangszeres irodalomban.
– Alapfokú zenetörténeti ismeretek, a társművészetekkel való kapcsolatok.
– A dobszerelés szerepe a könnyűzenében.

ε *A hangszerkezelés fejlesztése*

– 3–4 verős feladatok megoldása dallamhangszeren.
– Egyszerűbb tánczenei alapritmusok megszólaltatása dobszerelésen.
– Bonyolultabb mozgáskoordinációt igénylő feladatok megoldása (pl. kíséretjáték lábcin–szólammal, szólisztikus játék kétlábas kísérőszólammal)
– Kiütött előkék.

& Ajánlott tananyag

- Balázs: Három burleszk
- Balázs: Nyolc trió ütőhangszerekre
- Wolfgang Basler: Rudiment Schule für Kleine Trommel

- Steve Davis: Jazz Drums – Play – A Long – Styles & Analysis
- Sigfrid Fink: Percussion Studio
- Morris Goldenberg: Modern School for Xylophone, Marimba, Vibraphone
- Richard Hochrainer: Übungen für Kleine Trommel
- Eckehard Keune: Kleine Trommel
- Heinrich Knauer: Paukenschule I–II.
- Kósa: Ötös játék
- Kósa: Régi zene hangolt ütőhangszerekre
- Nesztor: Ritmusjáték és jazzdobolás I.–IV.
- Lányi–Lenkei–Mező: Előadási darabok hegedűre zongora kísérettel I.–II.
- Musica de Camera – Kamarazene ütőhangszerekre (Borsody L, Kovács T, Zempléni L)
- Nagy O: Barokk táncok fuvolára és zongorára
- Nagy O: Barokk táncok hegedűre és zongorára I.–II.
- Nesztor: Ritmusjáték és jazzdobolás I.–IV.
- Sejourne–Velluet: Les Claviers a Percussion Parcourent le Monde
- Vivaldi: Four Seasons
- Zempléni: A triótól az oktettig
- Charley Wilcoxon: Finger Stroke Controll
- Charley Wilcoxon: The All American Drummer, 150 rudimental solos
- Carmine Appice: The Ultimate Realistic Rock Drum Method
- Rick Latham: Advanced Funk Studies

& Követelmény

A szerzett készségeknek megfelelő nehézségű, hosszabb lélegzetű mű stílushű megszólaltatása dallamhangszeren, kotta nélkül (Pl. barokk szonáta lassú és gyors tétele vibrafonon). Dobszerelésen tánczenei–, vagy rock kíséret zárlat improvizációkkal (periodikus tagolás). Szólójáték dobszerelésen.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

Legalább három különböző darabban való közreműködés az alábbiakból válogatva:
– Dobszerelésen tánczenei–, vagy rock kíséret zárlat improvizációkkal (lehet élő– vagy rögzített zenéhez is).
– Függetlenítési gyakorlat dobszerelésen.
– Egy számozott tremolót tartalmazó, komolyabb rudimental szóló kisdobon.
– Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongora–vagy rögzített zenei kísérettel, ill. kamaramű.
– Dúr és moll skálák 5#, 5b előjegyzésig, tercmenetekkel is (célszerű az előadott darabok hangnemében).
vagy
– Egy Hosszabb lélegzetű előadási darab megszólaltatása dallamhangszeren, zongorakísérettel. (Pl. barokk szonáta lassú és gyors tétele vibrafonon.)
– Egy kamaramű.
– Egy Dúr és moll skálák 5#, 5b előjegyzésig, tercmenetekkel is (célszerű az előadott darabok hangnemében).
– Egy tremolós üstdob–gyakorlat (lehetőség szerint 3–4 hangszeren).

– Egy számozott tremolót tartalmazó, komolyabb rudimental szóló kisdobon (pl. Wilcoxon 150–ből a 30.–50.).

& *Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után*

Az „A" tagozat végén

ε *Ismerje a tanuló*

– az alapfokú művészeti iskolában használatos ütőhangszereket, ezek magyar és leggyakrabban használt idegen nyelvű elnevezéseit,
– a különböző ütőhangszerek megszólaltatásának módját, a helyes ütéstechnikákat,
– a tanult anyagban előforduló tempó– és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
– a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.

ε *Legyen képes a tanuló*

– kottahű játékra és lapról olvasásra folyamatos, mérsékelt tempóban,
– árnyalt dinamikák alkalmazására, a hangszínbeli különbségek felismerésére és megvalósítására,
– különböző végtagjainak összehangolt mozgására, illetve függetlenítésére
– a speciális technikai elemek alkalmazására a különböző hangszereken (tremolo, előkék, egyszerű függetlenítés),
– hosszabb zenei gondolatok összefogására, a művek értelmes, tagolt előadására,
– az üstdob önálló hangolására,
– a különböző ütőhangszerek eltérő kézrendi problémáinak megoldására,
– rugalmas beilleszkedésre kamarazenei együttesbe,
– céltudatos, módszeres gyakorlásra
– pontos tempótartásra.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)

– legyen képes a tanuló hosszabb zenei gondolatok összefogására, a művek értelmes, tagolt előadására
– legyen képes a tudásáról pódiumon is számot adni.

& *Művészeti alapvizsga követelményei*

A vizsga gyakorlati részből áll

A vizsga tantárgya és időtartama
Ütő főtárgy
„A" tagozat minimum 10 perc
„B" tagozat minimum 15 perc

A vizsga tartalma

„A" tagozat

– Két dobgyakorlat; Knauer: Kisdobiskola (Hofmeister) 10., 16., 18., 29., 36., II. rész 11., 17., 27.; Keune: Kisdobiskola (Breitkopf) 48., 69., 127., 145., 173. nehézségi szintjén.
– Egy dallamhangszeres mű; Vivaldi: Largo; Bononcini: Allegro; Haydn: Szerenád nehézségi szintjén.
– Egy kamaramű; Krell–Holzmann: Cake Walk Parádé; Camidge: Sonatina; Gebauer: Duó; Pleyel: Menuetto; Larson: Mexikói szvit; Zempléni L.: Párok; Váray L.: Gukhe/low drums szólam; Jack McKenzie: Három tánc, Bartók Béla: Gyermekeknek 1.,2.,3., Mikrokozmosz nehézségi szintjén.
– Egy periódusnyi könnyebb zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.
A dallamhangszeren megszólaltatott darabokat kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat

– Két kisdobgyakorlat; Knauer: Kisdobiskola (Hofmeister) 19., 20., 22., 24. (4/8), 31., 37., II. rész 2., 5., 14.; Keune: Kisdobiskola (Breitkopf) 67., 75., 108., 150., 153., 146. nehézségi szintjén.
– Egy skála hármashangzat–felbontással.
– Egy dallamhangszeres mű; Bach: h–moll szvit/1 tétel; Hacsaturján: Rózsalányok tánca; Rameau: Gavotte; Händel: a–moll menüett (EMB 13379) HWV 602, 603 nehézségi szintjén.
– Egy kamaramű; J. S. Bach: Kétszólamú invenciók, Zempléni L.: Üzenetek (EMB 14569) – Hét SMS–tanulmány dobokra/1 tétel; Váray L.: Gukhe/high drum szólam; Balázs O.: Nyolc trió (EMB 6063) 5., 6. nehézségi szintjén.
– Egy periódusnyi zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.
A dallamhangszeren megszólaltatott darabokat kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése

– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség (pl. üstdobon keresztütések és kerülések jobbról–balról),
– hangszerkezelés, speciális technikai elemek alkalmazása különböző hangszereken (tremoló, előkék),
– több verővel való játék dallamhangszeren,
– különböző hangszer–kombinációk kezelése, hangszer– és verőváltások alkalmazása,
– előadásmód,
– árnyalt dinamikák alkalmazása, pontos ritmikai megoldások,
– változó tempók önállóan és együttesben,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

TOVÁBBKÉPZŐ ÉVFOLYAMOK „A” TAGOZAT

A továbbképző évfolyamok eléréséig az egyes tanulók tudásszintje között jelentős különbség alakulhat ki képességeik, teherbírásuk és szorgalmuk alapján. Ezt a különbséget a továbbképző osztályokban növelheti a közismereti iskolákban jelentkező eltérő mértékű terheléstől és az iskolán kívüli más elfoglaltság mértékétől függő gyakorlási idő, valamint a zenetanulás eltérő iránya és célja. Vagy az egyéni hangszertudás fejlesztése, vagy a kamarazenei illetve a zenekari játék fejlesztése kerül előtérbe. Ezért elsősorban a fejlesztés lehetséges irányait és céljait fogalmazzuk meg.

7. évfolyam „A” tagozat

& Fejlesztési feladatok

ε *Ismeretek*

– Az önálló muzsikáláshoz szükséges tájékozottság fejlesztése a hangszer szóló–, kamarazene– és zenekari irodalmában.
– Az ütőhangszerek népes családjának minél szélesebb körű ismerete.
– A Drum Set szerepe a zenekarokban.
– A leggyakoribb Drum Set notációk.
– Dúr és moll hangnemek 7#, 7b előjegyzésig.

ε *A hangszerkezelés fejlesztése*

– A helyes ülésmód és verőtartás megtalálása.
– A laza ütéstechnika kialakítása. (A kar, csukló és az ujjak szerepe)
– Nyomott és pattintott előkék alkalmazása (2–3–4–es).
– Double Paradiddle.
– Egykezes hangsúlyvezetés (jobb, – ill. bal kézzel) mint építkezési forma a Drum Set szólójátékban.
– Pedálok használata dobszerelésen.

& Ajánlott tananyag

- J. S. Bach: 18 kis prelúdium
- Balázs: Nyolc trió ütőhangszerekre
- Steve Davis: Jazz Drums – Play – A Long – Styles & Analysis
- Steve Davis: Masters of Time
- Siegfried Fink: Timpani Suite
- Siegfried Fink: Percussion Studio
- David Friedman: Vibraphone Technique (Dampening and Pedaling)
- Alice Gomez: Raindance
- Morris Goldenberg: Modern School for Xylophone, Marimba, Vibraphone
- Lionel Hampton: Method for Vibraphone, Xylophone, Marimba
- Eckehard Keune: Kleine Trommel
- Heinrich Knauer: Paukenschule I–II.
- Korsakov: A dongó
- Lányi–Lenkei–Mező: Előadási darabok hegedűre zongora kísérettel I.–II.
- David Mancini: Suite for Timpani
- Musica de Camera – Kamarazene ütőhangszerekre (Borsody L, Kovács T, Zempléni L)
- Clair Omar Musser: 120 etűd marimbára
- Nagy O: Barokk táncok fuvolára és zongorára
- Nesztor: Ritmusjáték és jazzdobolás I.–IV.
- J. S. Pratt: 14 Modern Contest Solos for Snare Drum

- Telemann: Könnyű szonáták
- Sejourne–Velluet: Les Claviers a Percussion Parcourent le Monde
- Vivaldi: Four Seasons
- Charley Wilcoxon: Finger Stroke Controll
- Charley Wilcoxon: The All American Drummer, 150 rudimental solos
- Zivkovic: Funny Marimba
- Carmine Appice: The Ultimate Realistic Rock Drum Method
- Rick Latham: Advanced Funk Studies
- Tommy Igoe: Groove Essentials I-II.
- Kevin Tuck: Drums Book 1-2.

& Követelmény

Az alapfokú zeneiskolai tanulmányok során szerzett ismeretek és készségek továbbfejlesztése és elmélyítése.
A tanuló képességeihez mért zenei anyag (kamaraműű) igényes előadása. Kisdob darabok előadása rudimental technikával.
Egykezes hangsúlyozás dobszerelésen kiosztva, kétlábas ostinato szólamokkal.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

Legalább három különböző darabban való közreműködés az alábbiakból válogatva:
– Kíséret, illetve szólójáték dobszerelésen. (Lehet élő– vagy rögzített zenéhez is.)
– Egy számozott tremolót tartalmazó, komolyabb rudimental szóló kisdobon.
– Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongora– vagy rögzített zenei kísérettel, ill. kamaraműű.
– Dúr és moll skálák 7#, 7b előjegyzésig, tercmenetekkel is.
vagy
– Egy hosszabb lélegzetű előadási darab megszólaltatása dallamhangszeren. (Pl. barokk szonáta, versenyműű.)
– Egy kamaraműű.
– Dúr és moll skálák 7#, 7b előjegyzésig, tercmenetekkel is.
– Egy set–up szólódarab, vagy üstdob darab 3–4 timpanin.
– Egy számozott tremolót tartalmazó, komolyabb rudimental szóló kisdobon.

---

8. évfolyam „A" tagozat

& Fejlesztési feladatok

ε *Ismeretek*

– Az önálló muzsikáláshoz szükséges tájékozottság fejlesztése a hangszer szóló–, kamarazene– és zenekari irodalmában.
– Újabb és újabb ütőhangszerek megismerése a több ezres kínálatból, megszólaltatásuk módjának megismerése (intonáció).
– Eligazodás az ütőhangszerek irodalmában gyakrabban előforduló különböző notációkban.
– A Double Stroke Roll és a Press Roll fogalma.

& A hangszerkezelés fejlesztése

– Az úgynevezett összetett darabok esetén a különböző hangszerek összeállításának megtervezése, bonyolultabb kézrendek alkalmazása.
– 3 – 4 verővel való játék dallamhangszereken.
– A dinamikai és hangszínbeli érzékenység és igényesség kialakítása.
– Ritmusjáték három különböző hangszeren (pl. Bass Drum – Hi Hat ütve – Snare Drum) páros – és páratlan osztásban. (Nesztor: Skálagyakorlatok)
– A Double Stroke Roll és a Press Roll alkalmazása.
– Charley Wilcoxon: Finger Stroke Controll

& Ajánlott tananyag

- J.S.Bach: 18 kis prelúdium
- Steve Davis: Jazz Drums – Play – A Long – Styles & Analysis
- Steve Davis: Masters of Time
- Siegfried Fink: Timpani Suite
- Sigfrid Fink: Percussion Studio
- David Friedman: Vibraphone Technique (Dampening and Pedaling)
- Alice Gomez: Raindance
- Morris Goldenberg: Modern School for Xylophone, Marimba, Vibraphone
- Lionel Hampton: Method for Vibraphone, Xylophone, Marimba
- Richard Hochrainer: Übungen für Kleine Trommel
- Eckehard Keune: Kleine Trommel
- Heinrich Knauer: Paukenschule I–II.
- David Mancini: Suite for Timpani
- Markovich: Team Work
- Musica de Camera – Kamarazene ütőhangszerekre (Borsody L, Kovács T, Zempléni L)
- Clair Omar Musser: 120 etűd marimbára
- Nagy O: Barokk táncok fuvolára és zongorára
- Nesztor: Ritmusjáték és jazzdobolás I.–IV.
- J. S. Pratt: 14 Modern Contest Solos for Snare Drum
- Telemann: Könnyű szonáták
- Vivaldi: Four Seasons
- Charley Wilcoxon: Finger Stroke Controll
- Charley Wilcoxon: The All American Drummer, 150 rudimental solos
- Zivkovic: Funny Marimba
- Carmine Appice: The Ultimate Realistic Rock Drum Method
- Rick Latham: Advanced Funk Studies
- Tommy Igoe: Groove Essentials I-II.
- Kevin Tuck: Drums Book 1-2.

& Követelmény

A szerzett ismeretek és készségek továbbfejlesztése és elmélyítése.
A tanuló képességeihez mért zenei anyag (kamaramű) igényes előadása.
Előadási darab értelmes, tagolt, árnyalt megszólaltatása.
Különböző tremolókat (nyomott, pattintott, számozott) tartalmazó darabok előadása kisdobon.
Megfelelő hangtónus kialakítása dobszerelésen.
Komplementer játék három eltérő dinamikájú hangszeren, páros vagy páratlan osztásban, periodikus tagolással. (Bass Drum – Hi Hat ütve – Snare Drum)

ε *Az év végi vizsga anyaga*

Legalább három különböző darabban való közreműködés az alábbiakból válogatva:
– Kíséret illetve szólójáték dobszerelésen. (Lehet élő– vagy rögzített zenéhez is.)
– Különböző tremolókat (nyomott, pattintott, számozott) tartalmazó darab előadása kisdobon.
– Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongora–vagy rögzített zenei kísérettel, ill. kamaramű, vagy
– Egy hosszabb lélegzetű előadási darab megszólaltatása dallamhangszeren. (Pl. 4 verős Musser–etűdök, versenyművek.)
– Egy kamaramű.
– Egy set–up szólódarab, vagy üstdob darab 3–4 timpanin.
– Különböző tremolókat (nyomott, pattintott, számozott) tartalmazó darab előadása kisdobon.

---

9. évfolyam „A" tagozat

& Fejlesztési feladatok

ε *Ismeretek*

– A zeneirodalom jelentős zenekari műveinek ismerete, az ütős – elsősorban üstdob– – szólamok megszólaltatásához szükséges tájékozottság.
– Az önálló muzsikáláshoz szükséges tájékozottság fejlesztése a hangszer szóló–, kamarazene– és zenekari irodalmában.
– Latin ütőhangszerek ismerete.
– Polimetria ismerete.

ε *A hangszerkezelés fejlesztése*

– 3–4 timpanis játék technika fejlesztése.
– Stabil tempótartás metronómmal.
– Speciális ütésfajták intonálása latin hangszereken. (Conga, Bongó)
– Poliritmikus függetlenítések dobszerelésen. (lábak páros, kezek páratlan osztásban játszanak és viszont: pl. 2 a 3–hoz, stb.)
– A seprűjáték alapjai: speciális ütéstechnika.
– Módszeres gyakorlási stratégiák önálló alkalmazása.
– A dobszerelés hangolása.

& Ajánlott tananyag

- J. S. Bach: 18 kis prelúdium
- Steve Davis: Jazz Drums – Play – A Long – Styles & Analysis
- Steve Davis: Masters of Time
- Siegfried Fink: Timpani Suite
- Siegfried Fink: Percussion Studio
- David Friedman: Vibraphone Technique (Dampening and Pedaling)
- Alice Gomez: Raindance
- Morris Goldenberg: Modern School for Xylophone, Marimba, Vibraphone
- Lionel Hampton: Method for Vibraphone, Xylophone, Marimba
- Richard Hochrainer: Übungen für Kleine Trommel
- Eckehard Keune: Kleine Trommel
- Heinrich Knauer: Paukenschule I–II.
- Korsakov: A dongó
- David Mancini: Suite for Timpani
- Markovich: Team Work

- Musica de Camera – Kamarazene ütőhangszerekre (Borsody L, Kovács T, Zempléni L)
- Clair Omar Musser: 120 etűd marimbára
- Nesztor: Ritmusjáték és jazzdobolás I.–IV.
- J. S. Pratt: 14 Modern Contest Solos for Snare Drum
- Telemann: Könnyű szonáták
- Vivaldi: Four Seasons
- Charley Wilcoxon: The All American Drummer, 150 rudimental solos
- Zivkovic: Funny Marimba
- Zivkovic: Trio per Uno
- Carmine Appice: The Ultimate Realistic Rock Drum Method
- Rick Latham: Advanced Funk Studies
- Tommy Igoe: Groove Essentials I-II.
- Kevin Tuck: Drums Book 1-2.

& Követelmény

Az eddig megszerzett készségek állandó karbantartása és tökéletesítése.
A tanuló képességeihez mért zenei anyag (kamaraműű) igényes előadása.
Magabiztos kottaolvasás basszuskulcsban.
Bonyolultabb etűd vagy szólam előadása 3 vagy 4 timpanin.
Autentikus latin ritmusok 2 congán, alapszinten.
Seprűvel való játék dobszerelésen.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

Legalább három különböző darabban való közreműködés az alábbiakból válogatva:
– Kíséret illetve szólójáték dobszerelésen, seprűvel is. (Lehet élő– vagy rögzített zenéhez is.)
– Autentikus latin ritmusok 2 congán, ill. szólójáték rögtönzése.
– Különböző tremolókat (nyomott, pattintott, számozott) tartalmazó darab előadása kisdobon.
– Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongora–vagy rögzített zenei kísérettel, ill. kamaraműű, vagy
– Egy Hosszabb lélegzetű előadási darab megszólaltatása dallamhangszeren.
– Egy kamaraműű.
– Egy set–up szólódarab, vagy üstdob darab 3–4 timpanin.
– Különböző tremolókat (nyomott, pattintott, számozott) tartalmazó darab előadása kisdobon.

---

10. évfolyam „A" tagozat

& Fejlesztési feladatok

ε *Ismeretek*

– Az önálló muzsikáláshoz szükséges tájékozottság fejlesztése a hangszer szóló–, kamarazene– és zenekari irodalmában.
– A zeneirodalom jelentős zenekari műveinek ismerete, az ütős szólamok megszólaltatásához szükséges tájékozottság.
– A bartóki zene hangrendszere, ütőhangszerekre írt műveinek ismerete.
– Ismerkedés a jazz–szel és az értékes könnyűzenével.
– Improvizáció.
– Az előadott zeneművek formai és harmóniai szerkezetének ismerete.

ε *A hangszerkezelés fejlesztése*

– Szóló és akkordjáték dallamhangszeren 4 verővel.
– Stabil tempótartás „belső metronóm”–mal.
– Esztétikus cintányér „sound” kidolgozása megfelelő ütéstechnikával.
– A seprűjáték különböző mozgásformáinak (körzés – ütés, húzás – ütés) összehangolása egymással, illetve a nagydob – lábcin szólamokkal.
– Improvizációs készségfejlesztés különböző ütőhangszereken.
– Társas zenélés különböző formációkban: kamarazene, szimfonikus zenekar, fúvószenekar, stb.

& Ajánlott tananyag

- J. S. Bach: 18 kis prelúdium
- Steve Davis: Jazz Drums – Play – A Long – Styles & Analysis
- Steve Davis: Masters of Time
- Siegfried Fink: Timpani Suite
- Sigfrid Fink: Percussion Studio
- David Friedman: Vibraphone Technique (Dampening and Pedaling)
- Alice Gomez: Raindance
- Morris Goldenberg: Modern School for Xylophone, Marimba, Vibraphone
- Lionel Hampton: Method for Vibraphone, Xylophone, Marimba
- Richard Hochrainer: Übungen für Kleine Trommel
- Eckehard Keune: Kleine Trommel
- Heinrich Knauer: Paukenschule I–II.
- Korsakov: A dongó
- David Mancini: Suite for Timpani
- Markovich: Team Work
- Musica de Camera – Kamarazene ütőhangszerekre (Borsody L, Kovács T, Zempléni L)
- Clair Omar Musser: 120 etűd marimbára
- Nesztor: Ritmusjáték és jazzdobolás I.–IV.
- J. S. Pratt: 14 Modern Contest Solos for Snare Drum
- Telemann: Könnyű szonáták
- Charley Wilcoxon: The All American Drummer, 150 rudimental solos
- Zivkovic: Funny Marimba
- Zivkovic: Trio per Uno
- Carmine Appice: The Ultimate Realistic Rock Drum Method
- Rick Latham: Advanced Funk Studies
- Tommy Igoe: Groove Essentials I-II.
- Kevin Tuck: Drums Book 1-2.

& Követelmény

A szerzett ismeretek és készségek továbbfejlesztése és elmélyítése.
A tanuló képességeihez mért zenei anyag (kamaraműű) igényes előadása.
Négyverős előadási darab értelmes, tagolt, árnyalt megszólaltatása dallamhangszeren.
Különböző zenekarokban önálló kíséret – ill. szólójáték dobszerelésen.
„Ad Libitum” – dobszóló szerelésen.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

Legalább három különböző darabban való közreműködés az alábbiakból válogatva:
– Különböző zenekarokban önállóan kidolgozott kíséret – ill. szólójáték dobszerelésen, seprűvel.
– „Ad Libitum" – dobszóló szerelésen.
– Különböző tremolókat (nyomott, pattintott, számozott) tartalmazó darab előadása kisdobon.
– Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongora– vagy rögzített zenei kísérettel, ill. kamaramű.
vagy:
– Egy négyverős előadási darab megszólaltatása dallamhangszeren.
– Egy kamaramű.
– Egy set–up szólódarab, vagy üstdob darab 3–4 timpanin.
– Különböző tremolókat (nyomott, pattintott, számozott) tartalmazó darab előadása kisdobon.

TOVÁBBKÉPZŐ ÉVFOLYAMOK „B" TAGOZAT

A továbbképző évfolyamok „B" tagozatos tanulói nem zenei jellegű közismereti tanulmányaik mellett is meg akarják őrizni a zenei pálya választásának lehetőségét. Ebből következik, hogy az „A" tagozatnál bővebb, átfogóbb tananyagot kell elvégezniük magasabb szinten. Itt nyílik igazán lehetőség arra is, hogy megismertessük a legkorszerűbb játékmódokat, mint pl. a Moeller–féle ütéstechnikát, az ujjmozgások kidolgozását, a kar –, a csukló –, és az ujjak mozdulatainak összehangolását, hogy elsajátítsunk modern gyakorlási metodikákat; pl. playback „minus one"–os felvételekhez, számítógépes zenei programok alkalmazása, hogy megfelelően kiválasztott zenei anyagok hallgatásával elmélyedjünk az improvizációk gyakorlásában, stílusok elemzésében.

7. évfolyam „B" tagozat

& Fejlesztési feladatok

ε *Ismeretek*

– Az eddig tanult zenei ismeretek rendszerezése, összegzése.
– Az eddig megszerzett készségek állandó karbantartása és tökéletesítése.
– Korszerű gyakorlási módok megismerése.
– Az ütőhangszerek népes családjának minél szélesebb körű ismerete.
– Dúr és moll hangnemek 7#, 7b előjegyzésig.
– A leggyakoribb Drum Set notációk.
– A Drum Set szerepe a zenekarokban.
– Sajátos stílusjegyek felismerése, ezek megvalósítása az előadásban.
– Különböző, korhű díszítésfajták megismerése.

ε *A hangszerkezelés fejlesztése*

– A helyes ülésmód és verőtartás megtalálása.
– A laza ütéstechnika kialakítása.
– Ujjmozgások kidolgozása, a kar, a csukló és az ujjak mozdulatainak összehangolása.
– Stabil tempótartás metronómmal.
– Az előkék és a főhang megfelelő arányának megtalálása.
– Nyomott és pattintott előkék alkalmazása (2–3–4–es).
– Egykezes hangsúlyvezetés (jobb–, ill. bal kézzel) mint építkezési forma a Drum Set szólójátékban.
– Pedálhasználat dobszerelésen felemelt és fektetett sarokkal.

& Ajánlott tananyag

- J. S. Bach: Sonate e Partite per violino solo
- Balázs: Nyolc trió ütőhangszerekre
- Steve Davis: Jazz Drums – Play – A Long – Styles & Analysis
- Steve Davis: Masters of Time
- Siegfried Fink: Timpani Suite
- Sigfrid Fink: Percussion Studio
- David Friedman: Vibraphone Technique (Dampening and Pedaling)
- Alice Gomez: Raindance
- Morris Goldenberg: Modern School for Xylophone, Marimba Vibraphone
- Lionel Hampton: Method for Vibraphone, Xylophone, Marimba
- Eckehard Keune: Kleine Trommel
- Korsakov: A dongó
- David Mancini: Suite for Timpani
- Clair Omar Musser: 120 etűd marimbára
- Nesztor: Ritmusjáték és jazzdobolás I.–IV.
- J. S. Pratt: 14 Modern Contest Solos for snare Drum
- Telemann: Könnyű szonáták
- Sejourne–Velluet: Les Claviers a Percussion Parcourent le Monde
- Vivaldi: Four Seasons
- Charley Wilcoxon: Finger Stroke Controll
- Charley Wilcoxon: The All American Drummer, 150 rudimental solos
- Zivkovic: Funny Marimba
- Carmine Appice: The Ultimate Realistic Rock Drum Method
- Rick Latham: Advanced Funk Studies
- Tommy Igoe: Groove Essentials I-II.
- Kevin Tuck: Drums Book 1-2.

& Követelmény

Az alapfokú zeneiskolai tanulmányok során szerzett ismeretek és készségek továbbfejlesztése és elmélyítése.
A kiválasztott zenei anyag (kamaraműű) igényes előadása.
Különböző díszítések korhű és stílusos alkalmazása minden hangszercsoportban.
Többféle – nyomott és pattintott – előkéket tartalmazó kisdob darab előadása.
Egykezes hangsúlyozás dobszerelésen kiosztva, kétlábas ostinato szólamokkal – improvizálva is.
Kidolgozott pedáljáték lábcintányéron, felemelt sarokkal.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

Legalább három különböző darabban való közreműködés az alábbiakból válogatva:
– Kíséret, illetve szólójáték dobszerelésen. (Lehet élő– vagy rögzített zenéhez is.)
– Egy számozott tremolót tartalmazó, komolyabb rudimental szóló kisdobon.
– Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongora– vagy rögzített zenei kísérettel, ill. kamaraműű.
– Dúr és moll skálák 7#, 7b előjegyzésig, tercmenetekkel is,
vagy
– Egy hosszabb lélegzetű előadási darab megszólaltatása dallamhangszeren. (Pl. barokk szonáta, versenyműű.)
– Egy kamaraműű.
– Dúr és moll skálák 7#, 7b előjegyzésig, tercmenetekkel is.
– Egy set–up szólódarab.
– Üstdob darab 3–4 timpanin.

– Különböző tremolókat (nyomott, pattintott, számozott) tartalmazó szóló darab előadása kisdobon.

---

8. évfolyam „B"tagozat

& Fejlesztési feladatok

ε *Ismeretek*

– Kitekintés a kortárs zenei irányzatok irányába.
– Az önálló muzsikáláshoz szükséges tájékozottság fejlesztése a hangszer szóló–, kamarazene– és zenekari irodalmában.
– Újabb és újabb ütőhangszerek megismerése a több ezres kínálatból, megszólaltatásuk módjának megismerése (intonáció)
– Eligazodás az ütőhangszerek irodalmában gyakrabban előforduló különböző notációkban.
– A kortárs zene notációs sajátosságai.
– A Double Stroke Roll és a Press Roll fogalma.

ε *A hangszerkezelés fejlesztése*

– 3–4 verővel való játék dallamhangszereken.
– A vibrafon–pedál, és a hangok verővel történő lefogásának alkalmazása a magas szintű zenei kifejezés szolgálatában.
– A Double Stroke Roll és a Press Roll alkalmazása.
– Korszerű gyakorlási metodikák elsajátítása: pl. playback „minus one"–os felvételekhez.
– Az úgynevezett összetett darabok esetén a különböző hangszerek összeállításának megtervezése, bonyolultabb kézrendek alkalmazása.
– Aszimmetrikus ütésmagasságok megtalálása a különböző hangszerek hangerejéhez alkalmazkodva.
– Ritmusjáték szerkesztése és improvizálása három különböző hangszeren (pl. Bass Drum – Hi Hat ütve – Snare Drum) páros – és páratlan osztásban. (Nesztor: Skálagyakorlatok)
– Dinamikai és hangszínbeli érzékenység és igényesség kialakítása.

& Ajánlott tananyag

- J. S. Bach: Sonate e Partite per violino solo
- Steve Davis: Jazz Drums – Play – A Long – Styles & Analysis
- Steve Davis: Masters of Time
- Siegfried Fink: Timpani Suite
- Siegfried Fink: Percussion Studio
- David Friedman: Vibraphone Technique (Dampening and Pedaling)
- Morris Goldenberg: Modern School for Xylophone, Marimba, Vibraphone
- Lionel Hampton: Method for Vibraphone, Xylophone, Marimba
- Richard Hochrainer: Übungen für Kleine Trommel
- Eckehard Keune: Kleine Trommel
- Korsakov: A dongó
- David Mancini: Suite for Timpani
- Markovich: Team Work
- Clair Omar Musser: 120 etűd marimbára
- Nesztor: Ritmusjáték és jazzdobolás I.–IV.
- J. S. Pratt: 14 Modern Contest Solos for Snare Drum
- Telemann: Könnyű szonáták
- Vivaldi: Four Seasons
- Charley Wilcoxon: The All American Drummer, 150 rudimental solos

- Zivkovic: Funny Marimba
- Zivkovic: Trio per Uno
- Carmine Appice: The Ultimate Realistic Rock Drum Method
- Rick Latham: Advanced Funk Studies
- Tommy Igoe: Groove Essentials I-II.
- Kevin Tuck: Drums Book 1-2.

& Követelmény

A szerzett ismeretek és készségek továbbfejlesztése és elmélyítése.
Magabiztos lapról olvasási készség.
Előadási darab értelmes, tagolt, árnyalt megszólaltatása.
Különböző tremolókat (nyomott, pattintott, számozott) tartalmazó darabok előadása kisdobon.
Megfelelő hangtónus kialakítása dobszerelésen.
Komplementer játék három eltérő dinamikájú hangszeren, páros és páratlan osztásban, periodikus tagolással, improvizálva is. (Bass Drum – Hi Hat ütve – Snare Drum)

ε *Az év végi vizsga anyaga*

Legalább három különböző darabban való közreműködés az alábbiakból válogatva:
– Kíséret, illetve szólójáték dobszerelésen. (Lehet élő– vagy rögzített zenéhez is.)
– Különböző tremolókat (nyomott, pattintott, számozott) tartalmazó darab előadása kisdobon.
– Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongora– vagy rögzített zenei kísérettel, ill. kamaramű. vagy
– Egy hosszabb lélegzetű előadási darab megszólaltatása dallamhangszeren. (Pl. 4 verős Musser–etűdök, versenyművek.)
– Egy kamaramű.
– Egy set–up szólódarab.
– Üstdob darab 3–4 timpanin.
– Különböző tremolókat (nyomott, pattintott, számozott) tartalmazó szóló darab előadása kisdobon.

---

9. évfolyam „B" tagozat

& Fejlesztési feladatok

ε *Ismeretek*

– Zenei stílusok és improvizációk elemzése megfelelően kiválasztott zenei anyagok meghallgatásával.
– A zeneirodalom jelentős zenekari műveinek ismerete, az ütős – elsősorban üstdob– – szólamok megszólaltatásához szükséges tájékozottság.
– Az önálló muzsikáláshoz szükséges tájékozottság fejlesztése a hangszer szóló–, kamarazene– és zenekari irodalmában.
– Latin ütőhangszerek elmélyültebb ismerete, különféle lejegyzések.
– Polimetria ismerete.
– A „relax" és „drive" érzet fogalma és megvalósítása a ritmusjátékban.

ε *A hangszerkezelés fejlesztése*

– Moeller–féle ütéstechnika.
– 3–4 timpanis játéktechnika.
– Speciális ütésfajták intonálása latin hangszereken. (Conga, Bongó)

– A dobszerelés hangolása.
– Poliritmikus és polimetrikus függetlenítések dobszerelésen. (lábak páros, kezek páratlan osztásban játszanak és viszont: pl. 2 a 3–hoz, 3/8 – 4/4 egy időben, stb.)
– A seprűjáték alapjai: speciális ütéstechnika.
– Módszeres gyakorlási stratégiák önálló alkalmazása.

& Ajánlott tananyag

- J. S. Bach: Sonate e Partite per violino solo
- Steve Davis: Jazz Drums – Play – A Long – Styles & Analysis
- Steve Davis: Masters of Time
- Siegfried Fink: Timpani Suite
- Sigfrid Fink: Percussion Studio
- David Friedman: Vibraphone Technique (Dampening and Pedaling)
- Morris Goldenberg: Modern School for Xylophone, Marimba, Vibraphone
- Glentworth: Blues for Gilbert
- Lionel Hampton: Method for Vibraphone, Xylophone, Marimba
- Richard Hochrainer: Übungen für Kleine Trommel
- Eckehard Keune: Kleine Trommel
- Korsakov: A dongó
- David Mancini: Suite for Timpani
- Markovich: Team Work
- Morleo: Escher Prelude per Vibrafono
- Clair Omar Musser: 120 etűd marimbára
- Nesztor: Ritmusjáték és jazzdobolás I.–IV.
- J. S. Pratt: 14 Modern Contest Solos for Snare Drum
- Telemann: Könnyű szonáták
- Vivaldi: Four Seasons
- Charley Wilcoxon: The All American Drummer, 150 rudimental solos
- Zivkovic: Funny Marimba
- Zivkovic: Trio per Uno
- Carmine Appice: The Ultimate Realistic Rock Drum Method
- Rick Latham: Advanced Funk Studies
- Tommy Igoe: Groove Essentials I-II.
- Kevin Tuck: Drums Book 1-2.

& Követelmény

Az eddig megszerzett készségek állandó karbantartása és tökéletesítése.
Magabiztos kottaolvasás basszuskulcsban.
Bonyolultabb etűd vagy szólam előadása 3 vagy 4 timpanin.
Autentikus latin ritmusok 2 congán, alapszinten (esetleg szólójáték).
Seprűvel való játék dobszerelésen.
Poliritmikus – és polimetrikus függetlenítési gyakorlatok dobszerelésen. (lábak páros, kezek páratlan osztásban játszanak és viszont: pl. 2 a 3–hoz, 3/8 – 4/4 egy időben, stb.)

ε *Az év végi vizsga anyaga*

Legalább három különböző darabban való közreműködés az alábbiakból válogatva:
– Kíséret illetve szólójáték dobszerelésen, seprűvel is. (Lehet élő– vagy rögzített zenéhez is.)
– Autentikus latin ritmusok 2 congán.
– Szólójáték rögtönzése latin ütőhangszereken.
– Különböző tremolókat (nyomott, pattintott, számozott) tartalmazó darab előadása kisdobon.
– Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongora– vagy rögzített zenei kísérettel, ill. kamaramű, vagy
– Egy hosszabb lélegzetű előadási darab megszólaltatása dallamhangszeren.
– Egy kamaramű.
– Egy set–up szólódarab.
– Egy üstdob darab 3–4 timpanin.
– Különböző tremolókat (nyomott, pattintott, számozott) tartalmazó szóló darab előadása kisdobon.

---

10. évfolyam „B" tagozat

& Fejlesztési feladatok

ε *Ismeretek*

– Az önálló muzsikáláshoz szükséges tájékozottság fejlesztése a hangszer szóló,– kamarazene– és zenekari irodalmában.
– A zeneirodalom jelentős zenekari műveinek ismerete, az ütős szólamok megszólaltatásához szükséges tájékozottság.
– A bartóki zene hangrendszere, ütőhangszerekre írt műveinek ismerete.
– Ismerkedés a jazz–szel és az értékes könnyűzenével.
– Improvizáció.
– Az előadott zeneművek formai és harmóniai szerkezetének ismerete.

ε *A hangszerkezelés fejlesztése*

– Szóló– és akkordjáték dallamhangszeren 4 verővel.
– Stabil tempótartás „belső metronóm"–mal.
– Többszörös piano játék megvalósítása.
– Az összes ismert kisdob–tremoló alkalmazása; nyomott, pattintott, számozott.
– Különböző modern technikák ismerete és alkalmazása dobfelszerelésen.
– Esztétikus cintányér „sound" kidolgozása megfelelő ütéstechnikával.
– Swinges, ill. latinos frazeálás.
– A seprűjáték különböző mozgásformáinak (körzés – ütés, húzás – ütés) összehangolása egymással, illetve a nagydob – lábcin szólamokkal.
– Improvizációs készségfejlesztés különböző ütőhangszereken.
– Társas zenélés különböző formációkban: kamarazene, szimfonikus zenekar, fúvószenekar, stb.

& Ajánlott tananyag

- J.S.Bach: Sonate e Partite per violino solo
- Steve Davis: Jazz Drums – Play – A Long – Styles & Analysis
- Steve Davis: Masters of Time
- Siegfried Fink: Timpani Suite
- Sigfrid Fink: Percussion Studio

- David Friedman: Vibraphone Technique (Dampening and Pedaling)
- Morris Goldenberg: Modern School for Xylophone, Marimba, Vibraphone
- Glentworth: Blues for Gilbert
- Lionel Hampton: Method for Vibraphone, Xylophone, Marimba
- Richard Hochrainer: Übungen für Kleine Trommel
- Eckehard Keune: Kleine Trommel
- Korsakov: A dongó
- David Mancini: Suite for Timpani
- Markovich: Team Work
- Morleo: Escher Prelude per Vibrafono
- Clair Omar Musser: 120 etűd marimbára
- Nesztor: Ritmusjáték és jazzdobolás I.–IV.
- J. S. Pratt: 14 Modern Contest Solos for Snare Drum
- Telemann: Könnyű szonáták
- Vivaldi: Four Seasons
- Charley Wilcoxon: The All American Drummer, 150 rudimental solos
- Zivkovic: Funny Marimba
- Zivkovic: Trio per Uno
- Carmine Appice: The Ultimate Realistic Rock Drum Method
- Rick Latham: Advanced Funk Studies
- Tommy Igoe: Groove Essentials I-II.
- Kevin Tuck: Drums Book 1-2.

& Követelmény

Színvonalas pódiumi szereplés, zenekari – és szólójáték. A választott zenei anyag stílushű, értelmesen tagolt előadása.
A szerzett ismeretek és készségek továbbfejlesztése és elmélyítése.
Igényes intonáció, magas szintű pedálkezeléssel.
Négyverős előadási darabok értelmes, tagolt, árnyalt megszólaltatása dallamhangszeren.
Virtuóz szólódarab kisdobon.
Különböző zenekarokban önálló kíséret – ill. szólójáték dobszerelésen.
Seprűvel való játék, különböző stílusokban.
„Ad Libitum” – dobszóló szerelésen.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

Legalább három különböző darabban való közreműködés az alábbiakból válogatva:
– Különböző zenekarokban önállóan kidolgozott kíséret, ill. szólójáték dobszerelésen, seprűvel, „Ad Libitum” – dobszóló szerelésen.
– Különböző tremolókat (nyomott, pattintott, számozott) tartalmazó darab előadása kisdobon.
– Egy dallamhangszeres mű kotta nélkül, zongora– vagy rögzített zenei kísérettel, ill. kamaramű, vagy
– Egy négyverős előadási darab megszólaltatása dallamhangszeren.
– Egy kamaramű.
– Egy set–up szólódarab.
– Egy üstdob darab 3–4 timpanin.
– Különböző tremolókat (nyomott, pattintott, számozott) tartalmazó, virtuóz szóló darab előadása kisdobon. (pl. Markovich: Tornado, Stamina, Novotny: Minutes of News)

& *követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után*

„A" tagozat végén

ε *Ismerje a tanuló*

– a legfontosabb ütőhangszerek múltját, származását, fejlődését,
– az ütőhangszerek irodalmát.

ε *Legyen képes a tanuló*

– szép és kifejező hang képzésére a különféle ütőhangszereken,
– nagyobb lélegzetű, összetett feladatot tartalmazó etűdök és előadási darabok megszólaltatására,
– sűrű, egyenletes, árnyalt dinamikájú tremolo alkalmazására a különböző hangszereken,
– zeneileg és technikailag tudatos, módszeres gyakorlásra, a művek önálló megtanulására,
– értelmes, tagolt, kifejező előadásmódra.
– stílushű előadásmódok alkalmazására kíséret, illetve szóló funkcióban
– poliritmikus, illetve polimetrikus játékra

ε *Rendelkezzék a tanuló*

– megfelelő technikai felkészültséggel, előadói és formáló készséggel,
– egyszerű improvizációhoz szükséges képzelőerővel,
– biztos zenei memóriával és koncentrálóképességgel,
– kamarazenéléshez és zenekari játékhoz szükséges lapról olvasási készséggel,
– megfelelő gyakorlási módszerekkel, amelyekkel a megfelelő technikai készenlét gyorsan elérhető,
– tudásszintjének megfelelő önállósággal a játszandó művek kiválasztásánál.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)

ε *Legyen képes a tanuló*

– stílushű előadásmódok alkalmazására zenekarban kíséret–, ill. szóló funkcióban
– poliritmikus, ill. polimetrikus játékra
– a tanuló legyen képes tudását pódiumon is bemutatni közreműködőként, vagy önálló koncertet adni.

ε *Rendelkezzék*

– olyan biztos hangszertudással, előadói készséggel, zenei ismeretekkel, amelyek birtokában zenei pályára is irányítható

& *Művészeti záróvizsga követelményei*

A vizsga gyakorlati részből áll

A vizsga tantárgya és időtartama
Ütőhangszerek
„A" tagozat minimum 10 perc
„B" tagozat minimum 15 perc

A vizsga tartalma

„A" tagozat

– Két kisdobgyakorlat, vagy 1 kisdob– és 1 üstdobgyakorlat; Knauer: Kisdobiskola/II. (Hofmeister) rész 16., 18., 35.; Keune: Kisdobiskola (Breitkopf) 84., 135., 148., 161., 176.; Knauer: Üstdobgyakorlatok (Hofmeister) 6., 11., 15., 20. gyakorlat nehézségi szintjén.
– Egy dallamhangszeres mű; Dvořak: Humoreszk, Mozart: Török induló, Weiner: Rókatánc, Haydn: Magyar rondo nehézségi szintjén.
– Egy kamaramű; Bartók Béla: Gyermekeknek, Mikrokozmosz, Evelyn Glennie: Kis imádság, Joplin: Ragtime (Hofmeister) – Percherine, Entertrainer, John O'Reilly: Három epizód, G. d. Monica: Movi–rock, Steve Reich: Zene fadarabokra, Balázs O.: Nyolc trió (EMB 6063)/1 tétel, Siegfried Fink: Trommeltanz/Junior's beat nehézségi szintjén.
– Rövid zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.
A megszólaltatott gyakorlatok száma változtatható, de a vizsgázó ritmus– és dallamhangszeres műveket is szólaltasson meg. A dallamhangszeren megszólaltatott darabokat a kamaramű kivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.
– Dobszerelésen tánczenei,– latin,– swing,– vagy rock kíséret, zárlat improvizációkkal, élő vagy rögzített zenei alapra. (A zeneműformájának megfelelő periodikus tagolással.)

„B" tagozat

– Két kisdobgyakorlat vagy 1 kisdob– és 1 üstdobgyakorlat; Knauer: Kisdobiskola/II. (Hofmeister) rész 20., 21., 26., 29., 30.; Keune: Kisdobiskola (Breitkopf) 83., 97., 138., 147., 158.; Knauer: Üstdobgyakorlatok (Hofmeister): 14., 19., 24., 27., 33., 46.; S. Fink: Kisdobszvit (Zimmermann–Marcia nehézségi szintjén.
– Egy skála hármashangzat–felbontással (4#, 4b–től).
– Egy hosszabb lélegzetű mű megszólaltatása dallamhangszeren (pl. barokk szonáta lassú és gyors tétele); J. S. Bach: a–moll partita, Rimszkij–Korszakov: Dongó (Hofmeister), Gounod: Faust/Tánc no.6, Vivaldi: a–moll hegedűverseny, Musser: Etűdök/1 tétel, Bach: Seven chorales/1 korál, Luis Milan: Pavana, Händel: Spanish Royal Marsh, Haydn: Sonata no. 9. Hob XVI/4, W. Kraft: Francia szvit, M. Getano: Multiple Episode, Cserepnyin: Szonatina, S. Fink: Etudes in Jazz nehézségi szintjén.
– Zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.
A dallamhangszeren megszólaltatott darabokat a kamaramű kivételével kotta nélkül kell játszani.
– Dobszerelésen bármilyen stílusú leírt, vagy rögtönzött szóló (minimum 32 ütem terjedelemben),

A vizsga értékelése

– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség (pl. üstdobon keresztütések és kerülések jobbról–balról),
– hangszerkezelés, speciális technikai elemek alkalmazása különböző hangszereken (tremoló, előkék),
– több verővel való játék dallamhangszeren,
– különböző hangszer–kombinációk kezelése, hangszer– és verőváltások alkalmazása,
– előadásmód,
– árnyalt dinamikák alkalmazása, pontos ritmikai megoldások,
– változó tempók önállóan és együttesben,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

& *A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök*

Megfelelő méretű és akusztikájú, hangszigetelt tanterem, jól hangolt zongorával (pianínóval).
Hangszerállomány:
– egy pár üstdob,
– 2 xilofon (kétsoros, háromoktávos),
– harangjáték,
– vibrafon,
– marimba vagy basszus metallofon
– 1 nagydob (zenekari), 2 kisdob (húros),
– 5–6 tom–tom, 3–4 bongo,
– 3–4 függesztett réztányér, 1 pár összeüthető réztányér,
– tam–tam vagy/és gong,
– dobfelszerelés,
– „apró” hangszerek: triangulumok, kasztanyett, csörgődobok, claves (több), temple–block–sor, kolompok, fadobok, csörgők, ostor, kereplő stb.,
– lehetőség szerint Orff–hangszergarnitúra (kromatikus dallamhangszerek).

Verők: valamennyi hangszerhez, többféle keménységű, különböző anyagból készült verők.
Megfelelő hangszerállványok, kottatartó (legalább 6 db a kamarázáshoz).
Szerszámok, eszközök a hangszerek javításához, karbantartásához.
Metronóm

Minimális hangszerállomány ütőtanszak indításához:
– 2 dallamhangszer (zenekari méret),
– dobfelszerelés,
– külön húros kisdob,
– „apró” hangszerek (lehetőség szerint).

BILLENTYŰS TANSZAK

ZONGORA

1. A zongoratanítás feladatai

Ismertesse meg a tanulókkal

– a zongora alapvető sajátosságait, felépítését, működésének elvét (kalapács–mechanika, pedálszerkezet, hangolás), akusztikai sajátosságait,
– a hangszer gazdag irodalmának legjelentősebb zeneszerzőit és előadóművészeit,
– a hangszer kialakulásának vázlatos történetét.

Alakítson ki

– a testarányoknak megfelelő elhelyezkedéssel természetes hangszerkezelést,
– megfelelő kéztartást,
– független játszóapparátust (ujjak, kar), a kezek önállóságával,
– rugalmas, laza ízületeket (váll, könyök, csukló, ujjtő),
– az adottságok alapján kiegyenlített zongoratechnikát (sima pozícióváltást, a kezek ügyes alá– és fölétevését),
– differenciált billentést, ujjvégérzetet.

Tegye képessé a tanulókat arra, hogy

– tudjon a billentyűzet teljes terjedelmében tájékozódni és azon játszani,
– tudja a zongorajáték alapelemeit, játékformáit (skála, hármashangzat, futam, kettősfogás, tremolo, trilla, díszítés), a billentésmódokat (legato, staccato, tenuto, leggiero, portato, non legato) a zenei anyaghoz alkalmazni,
– tudja a zongorapedálokat megfelelően használni,
– a mű mondanivalójának megfelelően tudja kifejező hangon, hangszínben, hangerőben, gazdagon megszólaltatni a hangszert, a zenei karaktereket megvalósítani,

Fejlessze a tanuló

– muzikalitását a hajlékony, dinamikában árnyalt dallamformálással, a dallam és kíséret viszonyának igényes kimunkálásával, billentéskultúrával,
– zenei hallását, a tiszta intonációt, a melodikus, a polifon és funkciós hallást,
– metrum– és ritmusérzékét, az egyenletes tempótartását,
– kottaolvasási készségét, lapról játékát, memóriáját,
– hangszerkezelését, technikáját az ügyesítők, az ujjgyakorlatok, etűdök, skálák alkalmazásával.

2. Az egyes évfolyamok tanterve

ELŐKÉPZŐ ÉVFOLYAMOK

1. évfolyam

Az életkori és egyéni sajátosságok miatt a haladás üteme személyre szabott. Az oktatási programot és az alkalmazott tanári módszert az éneklésre, az ösztönösségre és a gyermeki alkotófantáziára alapozva kell kialakítani.
2-3. általános iskolás tanulóinkat minden esetben előképző évfolyamra vesszük fel. Amennyiben az előmenetelük indokolja, a tanév végén a több évfolyam anyagából is vizsgát tehetnek, így a soron következőnél magasabb évfolyambe léphet.

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Ismeretek:*

– a hangszer vázlatos megismerése,
– tájékozódás a billentyűzeten (fehér–fekete billentyűk, regiszterek stb.),
– gyermekdalok tanulása,
– elemi ritmusképletek ismerete (belső lüktetés érzete),
– azonosság, különbözőség felismerése a feldolgozott zenei anyagban,
– az elemi szintű kottaolvasás előkészítése.

ε *Hangszerkezelés és technika:*

– készségfejlesztő játékok,
– a non legato, legato játék alapjai,
– a kézfüggetlenítés előkészítése,
– különböző kifejezésmódok, érzelmek, hangszeres megvalósítása játékos formában,
– kortárs zene játékelemeinek előkészítése,
– egyszerű gyermekdalok megszólaltatása változatos módon.

& *Ajánlott tananyag*

- Aszalós T.: A zongorázó gyermek I., III. kötet
- Kurtág Gy.: Játékok I., VI.
- Papp L.: Zongora ABC

& *Követelmény:*

Helyes ülésmód.
Néhány mondóka, gyermekdal, dallam kifejező hangszeres megszólaltatása külön, illetve kétkezes változatban.
Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Három darab kotta nélkül(az egyéni fejlődéstől függően adjon értékelhető keresztmetszetet az elsajátított hangszerkezelés alapelemeiről)

2. évfolyam

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Ismeretek:*

– tájékozódás a billentyűzeten (fehér–fekete billentyűk, regiszterek stb.),
– gyermekdalok tanulása,
– elemi ritmusképletek ismerete (belső lüktetés érzete),
– azonosság, különbözőség felismerése a feldolgozott zenei anyagban,
– elemi szintű kottaolvasás.

ε *Hangszerkezelés és technika:*

– készségfejlesztő játékok,
– a non legato, legato, staccato játék alapjai,
– a kézfüggetlenítés előkészítése,
– különböző kifejezésmódok, érzelmek hangszeres megvalósítása játékos formában,
– kortárs zene játékelemeinek előkészítése,
– egyszerű gyermekdalok megszólaltatása változatos módon.

& *Ajánlott tananyag*

- Aszalós T.: A zongorázó gyermek I., III. kötet
- Kurtág Gy.: Játékok I., VI.
- Papp L.: Zongora ABC
- Lakos Á.: Zongoraiskola

& *Követelmény:*

Helyes ülésmód.
Néhány mondóka, gyermekdal, dallam kifejező hangszeres megszólaltatása külön, illetve kétkezes változatban.
Elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása.
Kottaolvasás kezdő szinten.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Három darab kotta nélkül(az egyéni fejlődéstől függően adjon értékelhető keresztmetszetet az elsajátított hangszerkezelés alapelemeiről)

ALAPFOKÚ ÉVFOLYAMOK „A" TAGOZAT

1. évfolyam „A" tagozat

Az 1. évfolyam tanterve a 8 éves tanulók (általános iskola 3. évfolyam) életkori sajátosságainak figyelembevételével készült.

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Ismeretek:*

– ismerkedés a zongorával (a hangszer felépítése, működése stb.),
– dallamsorok, motívumok azonosságának, hasonló részek különbözőségeinek felismerése (kérdés–felelet),
– kulcsok, előjegyzések, módosítójelek,
– ütemmutatók: 2/4, 3/4, 4/4,
– pentachord, pentaton,
– dúr és moll hangsor, vezetőhang,
– hangközök: oktáv, kvint, kvart, szekundok, tercek,
– hangjegyértékek (egész, fél, negyed, nyolcad), szünetjelek,
– nyújtópont (fél és negyed érték mellett), nyújtott, élesritmus, triola,
– kottaolvasás hangnévvel, ritmusban,
– a kottában előforduló zenei műszavak, jelzések értelmezése,
– tájékozottság a magyar gyermek– és népdalokban (sorszerkezet),
– a klasszikus zenei stílus alapjai,
– a kortárs zene néhány alapeleme, notációja,
– formálás: indítás–lezárás.

ε *Hangszerkezelés, technika:*

– helyes ülésmód,
– a kar és az ujjak együttműködése, a kezek függetlenítése ritmikában, billentésben,
– a staccato és a legato játékmód különböző formái,
– a pozícióérzet, a pozíciós ujjrend kialakítása,
– az ujjalátevés előkészítése,
– pentachordok, skálajáték külön kézzel, kettősfogások, a kisakkord,
– unisono, tükörjáték, dudabasszus.

& *Ajánlott tananyag*

- Aszalós T.: A zongorázó gyermek I–II. (Choral Kft. 1991.)
- Bartók: Mikrokozmosz I.
- Czövek: Zongoraiskola I. (Zeneműkiadó)
- Haydn: Hat kis menüett zongorára (Csurka M., EMB)
- Kabalevszkij: 12 könnyű zongoradarab (Moszkva)
- Könnyű zongoramuzsika a XVIII. századból (Hernádi)
- Kurtág Gy.: Játékok I–II., VI. (EMB)
- Magyar szerzők könnyű zongoradarabjai (Váczi)
- Papp L.: Zongora ABC
- Papp L.: 27 kis zongoradarab
- Régi táncok gyermekeknek (Hernádi Lajosné, Hajdú Anna, Fantóné Kassai Mária, Komjáthy Aladárné)
- Teőke M.: Találkozások a zongoránál
- Teőke M.: Válogatott etűdök I.

- Türk, D. G.: Gyermekévek (Sármai, EMB)
- Zongoraiskola I. (Hernádi Lajosné, Inselt Katalin, Fantóné Kassai Mária, Komjáthy Aladárné, Máthé Miklósné, Zeneműkiadó 1964.)
- Aszalós T.: A zongorázó gyermek III. (1995)
- Majkapar: Első lépések
- Teőke M.: Egy–mással (Akkord)
- Türk, D. G.: Négykezes zongoradarabok gyerekeknek (Csurka M.)
- Weiner: 3 kis négykezes darab

& *Követelmény*

Egyszerű népdalfeldolgozások, négykezesek.
A megismert stílusokat képviselő művek kottahű megszólaltatása.
Kottaolvasás violin– és basszuskulcsban.
A tudásszintnek megfelelő zenei anyag egy részének memorizálása, az otthoni gyakorlás kialakítása.
A tanuló legyen képes számot adni az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetben leírtak elsajátításáról.

ε *Év végi vizsga anyaga*

– Három mű kotta nélkül (melyből az egyik négykezes is lehet)

---

2. évfolyam „A" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Ismeretek:*

– az előzőekben tanultak ismétlése,
– a dúr és moll hangsor szerkezete, hangközei, hármashangzat,
– tonika, domináns, szext, szeptim hangközök
– nyújtópont nyolcad után, szinkópa, triola, új ütemmutatók,
– a zenei építkezés alapkövei (periódus, visszatérés, két– és háromtagú forma),
– barokk és klasszikus táncok, azok főbb jellemvonásai,
– lapról játék egy szólamban,
– jelek, idegen kifejezések ismerete.

ε *Hangszerkezelés, technika:*

– a kezek függetlenítése (dallam és kíséret),
– dúr és moll skála, külön kézzel,
– kisakkord és fordításai (kézalkattól függően a későbbiekben nagy akkord), kettősfogás, hármashangzat–felbontás,
– etűdjáték (a zenei anyaghoz kapcsolódóan).

& *Ajánlott tananyag*

- Aszalós T.: A zongorázó gyermek I–II. (Choral Kft. 1991.)
- Bartók: Mikrokozmosz I.
- Czövek: Zongoraiskola I. (Zeneműkiadó)
- Haydn: Hat kis menüett zongorára (Csurka M., EMB)
- Kabalevszkij: 12 könnyű zongoradarab (Moszkva)
- Könnyű zongoramuzsika a XVIII. századból (Hernádi)

- Kurtág Gy.: Játékok I–II., VI. (EMB)
- Magyar szerzők könnyű zongoradarabjai (Váczi)
- Papp L.: Zongora ABC
- Papp L.: 27 kis zongoradarab
- Régi táncok gyermekeknek (Hernádi Lajosné, Hajdú Anna, Fantóné Kassai Mária, Komjáthy Aladárné)
- Teőke M.: Találkozások a zongoránál
- Teöke M.: Válogatott etűdök I.
- Türk, D. G.: Gyermekévek (Sármai, EMB)
- Zongoraiskola II. (Hernádi Lajosné, Inselt Katalin, Fantóné Kassai Mária, Komjáthy Aladárné, Máthé Miklósné, Zeneműkiadó 1964.)
- Aszalós T.: A zongorázó gyermek III. (1995)
- Majkapar: Első lépések
- Sári J.: Lépésről lépésre
- Sugár R.: Magyar gyermekdalok (EMB)
- Teőke M.: Egy–mással (Akkord)
- Türk, D. G.: Négykezes zongoradarabok gyerekeknek (Csurka M.)
- Weiner: 3 kis négykezes darab

& *Követelmény:*

Az évfolyam zenei és technikai követelményeit kifejező különböző karakterű barokk, klasszikus, XX. századi művek.
A tananyag körülbelül egyharmada fejből játszandó.
A tanuló legyen képes számot adni az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetben leírtak elsajátításáról.

ε *Év végi vizsga anyaga*

– Három mű kotta nélkül (az egyik négykezes is lehet)

---

3. évfolyam „A" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Ismeretek:*

– az előző évek anyagának ismétlése, továbbfejlesztése,
– a szubdomináns funkció, kvintkör/kvintoszlop,
– hangnemi változások megfigyelése,
– új metrumok (3/8, 6/8),
– a szonatinaforma vázlatos ismerete,
– az előforduló jelek, idegen kifejezések ismerete,
– a romantika előkészítése karakterdarabokkal,
– a zenei memória fejlesztése.

ε *Hangszerkezelés, technika:*

– kézfüggetlenítés, a polifon játék továbbfejlesztése,
– éneklő (cantabile) billentés, a pergő (leggiero) játék megalapozása a repetíció előkészítése
– skálajáték: a korábbi elemek bővítése,
– az Alberti– és a keringőbasszus előkészítése,
– pedálhasználat (utánnyomásos, előrenyomott),

– etűdjáték a zenei anyaghoz kapcsolódva,
– négykezes játék, zongorakíséret,
– lapról játék,
– a hangerő megfelelő alkalmazása,
– kortárs zene előadásának eszköztára (könyökös, tenyeres stb)

& *Ajánlott tananyag*

- A szonatina mesterei I. (Csurka M.)
- J. S. Bach és Händel könnyű zongoradarabjai (Hernádi)
- J. S. Bach: Notenbüchlein für Anna Magdalena Bach (Urtext)
- J. S. Bach: Az első Bach–tanulmányok (Teőke M., EMB 1980)
- Bartók: Gyermekeknek I., III.
- Bartók: Mikrokozmosz II.
- Czerny: Könnyű technikai gyakorlatok I.
- Grecsanyinov: Gyermekalbum
- Kadosa P.: 55 kis zongoradarab
- Kodály: Gyermektáncok (Zeneműkiadó)
- Könnyű szonatinák zongorára
- Majkapar: Kis zongoradarabok
- W. A. Mozart: Klavierstücke (Nannerls Notenbuch, Londoner Skizzenbuch) (Könemann Music, Budapest)
- W. A. Mozart: A gyermek Mozart (Hernádi, Zeneműkiadó)
- Schumann: Jugend Album
- Teőke M.: Válogatott etűdök III.
- Weiner: 20 könnyű zongoradarab
- Haydn: Deutsche Tänze
- Magyar szerzők négykezes zongoradarabjai (Váczi)
- Muzsikáljunk együtt I. (Szávai – Veszprémi)
- Thern K.: Magyar induló hat kézre (Aszalós T.)
- Teöke M.: Találkozások a zongoránál

& *Követelmény*

Pontos kottaolvasás, ritmikusság, tempótartás.
Felszabadult játszóapparátus.
Az évfolyam zenei követelményeit kifejező különböző stílusok ismerete és játéka: barokk, klasszikus (triós forma vagy szonatina), karakterdarab, XX. századi mű,
A tananyag körülbelül egyharmada fejből játszandó.
A tanuló legyen képes számot adni az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetben leírtak elsajátításáról.

ε *Év végi vizsga anyaga*

– Három különböző stílusú és karakterű mű, kotta nélkül (az egyik négykezes is lehet).
– max. 8 ütemes, az 1. évfolyam nehézségi szintjének megfelelő zenei idézet lapról játszása, külön kézzel.

---

4. évfolyam „A" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Ismeretek:*

– az előzőek ismétlése, bővítése,
– a kottakép tudatos és helyes megvalósítása, tájékozottság a fő stílusokban,
– a polifon hallás finomítása,
– új metrumok (5/8, 2/2, változó ütem), parlando játék,
– vázlatos formai, harmóniai elemzések.

ε *Hangszerkezelés és technika:*

– skálajáték több oktávon keresztül, különböző dinamikával, hármashangzat, futam, repetíció,
– a pergő technika fejlesztése, ékesítések,
– Alberti– és keringő–basszus,
– pedálhasználat (együttnyomott),
– etűdjáték a zenei anyaghoz is kapcsolódva,
– négy– és hatkezes játék, zongorakíséret,
– lapról játék.

& *Ajánlott tananyag*

- A szonatina mesterei I–II. (Csurka M, EMB)
- J. S. Bach: Notenbüchlein für Anna Magdalena Bach (Urtext)
- Bartók: Gyermekeknek I–III.
- Bartók: Mikrokozmosz II–III.
- Beethoven: Leichte Meisterwerke für Klavier (Csurka M.)
- Csajkovszkij: Jugend Album
- Czerny: Könnyű technikai gyakorlatok
- Grecsanyinov: Gyermekalbum.
- Haydn – Varró: 4 igen könnyű menüett
- Kabalevszkij: Válogatott zongoradarabok
- Kadosa P.: 55 kis zongoradarab
- Kodály: Gyermektáncok
- Könnyű szonatinák zongorára (Munkaközösség)
- Könnyű zongoramuzsika a XVIII. századból (Hernádi)
- Majkapar: Kis zongoradarabok
- W.A. Mozart: A gyermek Mozart (Hernádi) (Zeneműkiadó)
- Schubert: Táncok
- Schumann: Jugend Album
- Zongoráskönyv (Bognár, Darvas, Hortobágyi)
- Leichte Klaviermusik für vier Hände (Kováts G, EMB)
- Magyar szerzők négykezes zongoradarabjai I–II. (EMB)
- Muzsikáljunk együtt I–II. (Szávai – Veszprémi)

- Ránki Gy.: Két bors ökröcske – Mese zenével

& *Követelmény*

Tudatos memorizálás.
Az évfolyam zenei és technikai követelményeit kifejező különböző stílusok ismerete és játéka: barokk, klasszikus, romantikus, XX. századi, és kortárs művek.
Önállóan megtanult művek.
A tananyag körülbelül egyharmada fejből játszandó.
A tanuló tudja a műveket megfelelő tempóban, stílusosan előadni.
Legyen képes számot adni az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetben leírtak elsajátításáról.

ε *Év végi vizsga anyaga*

– Három különböző stílusú és hangulatú mű kotta nélkül (az egyik négykezes is lehet).

---

5. évfolyam „A" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Ismeretek:*

– az előző évek anyagának ismétlése, rendszerezése, bővítése,
– a tanult művek alapvető formai, harmóniai elemzése a tanár irányításával,
– kromatikus hangsor, dominánsszeptim, szűkített és bővített akkord,
– rondóforma.

ε *Hangszerkezelés, és technika:*

– az előző években tanult billentésmódok, játékformák tudatos alkalmazása,
– skálajáték 2–4 oktávon keresztül, kromatikus skála, hármashangzat, futam, akkord,
– etűdjáték a zenei anyaghoz is kapcsolódva,
– négy– és hatkezes játék, zongorakíséret,
– lapról játék.

& *Ajánlott irodalom*

- A klasszika mesterei (Csurka M., EMB)
- Bach és Händel könnyű zongoradarabjai (Hernádi)
- J. S. Bach: 18 kis prelúdium (Hernádi)
- Bartók: Gyermekeknek III.
- Bartók: Mikrokozmosz III–IV.
- Czerny: 160 rövid gyakorlat op. 821
- Csajkovszkij: Jugend Album
- Kabalevszkij: Válogatott zongoradarabok
- Könnyű szonatina album
- Mozart: 10 könnyű tánc (Hernádi)
- Scarlatti: Klavierbüchlein
- Schubert: Táncok (EMB)
- Repertoire 3.
- Muzsikáljunk együtt II. (Szávai – Veszprémi)
- Bizet: Gyermekjátékok

- Mozart: Részlet a Figaro házasságából (Aszalós T.: A zongorázó gyermek III.)
- Weiner: Lakodalmas

& *Követelmény:*

Az évfolyam zenei és technikai követelményeit kifejező különböző stílusú és karakterű művek előadása az évfolyamnak megfelelő szintű hangszerkezeléssel.
Önállóan megtanult művek, a tananyag körülbelül egyharmada fejből játszandó.
A tanuló legyen képes számot adni az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetben leírtak elsajátításáról.

ε *Év végi vizsga anyaga*

– Három különböző stílusú és hangulatú mű kotta nélkül (az egyik négykezes is lehet).
– 8-16 ütem terjedelmű, a 2. évfolyam nehézségi szintjének megfelelő zenei idézet lapról játéka.

---

6. évfolyam „A" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Ismeretek:*

– variáció, invenció,
– új stílus előkészítése: impresszionizmus,
– a hangszeres és elméleti órákon szerzett ismereteken alapuló önálló formai és harmóniai elemzés,
– kottában előforduló jelek, zenei műszavak ismerete.

ε *Hangszerkezelés, és technika:*

– az eddig tanultak tudatos, önálló alkalmazása,
– skálajáték, hármas– és négyeshangzat–futam, kettősfogás oktávmenet (kézalkattól függően)
– különböző billentésfajták ismerete,
– zongorapedálok használata.

& *Ajánlott tananyag*

- J. S. Bach: 18 kis prelúdium (Hernádi)
- J. S. Bach: Kétszólamú Invenciók
- Bartók: Gyermekeknek II–IV.
- Bartók: Mikrokozmosz IV–V.
- Bécsi mesterek könnyű zongoradarabjai (Csurka M.)
- Czerny–Bertini: Etűdök zongorára (Hajdú Anna, Hernádi Zsuzsa, Kassai Mária, Komjáthy Aladárné, EMB 1957)
- Grieg: Lyrische Stücke (T. Zászkaliczky)
- Könnyű variációk zongorára (Csurka M.)
- Majkapar: Variációk
- W. A. Mozart: 6 bécsi szonatina
- Mendelssohn: Lieder ohne Worte
- Mendelssohn: Gyermekdarabok
- Scarlatti: Klavierbüchlein
- Scarlatti: Szonáták

- Schumann: Jugend Album
- Brahms: Magyar táncok zongorára I–II. (EMB)
- Könnyű négykezesek Couperin–től Mozart–ig (Peters)
- Meister für die Jugend (Peters)
- Schubert: Originalkompositionen für Klavier 4 Händen I–II. (Peters)

& *Követelmény:*

Természetes hangszerkezelés.
Zenei stílusismeret, a játszandó művek értelmes előadása.
Zenei karakterek megoldása.
Pedálok helyes használata.

ε *Év végi vizsga anyaga*

– Három különböző stílusú és hangulatú mű kotta nélkül (az egyik négykezes is lehet).

ALAPFOKÚ ÉVFOLYAMOK „B" TAGOZAT

2. évfolyam „B" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Ismeretek:*

– a dúr és a moll hangsor összefüggései, vezetőhang, hármashangzat,
– tonika, szubdomináns, domináns, kvintkör/kvintoszlop,
– új ritmusok (pontozott ritmus, triola, szinkópa), 3/8–os, 6/8–os ütemek, felütés,
– a kortárs zenei notáció ismereteinek bővítése,
– az előforduló jelek, idegen szavak ismerete,
– a tanult művek formai elemzése (két– és háromtagú forma, periódus, visszatérés),
– a formálási készség fejlesztése,
– alapfokú polifon játékkészség és hallásfejlesztés,
– lapról játék egyszerű ellenszólammal,
– karakterdarabok, a romantika előkészítése,
– parlando játékmód, zenei deklamáció.

ε *Hangszerkezelés, technika:*

– a pódiumképesség megalapozása,
– a kezek függetlenítése magasabb igénnyel ritmikában, artikulációban és dinamikában,
– skálajáték (dúr, moll), kettősfogás, kis akkord, hangzatfelbontás és –megfordítás,
– éneklő billentés (cantabile), a pergő játék előkészítése,
– pedálozás (a testi felépítéstől függően): utánnyomásos, előre nyomott, tompító pedál,
– etűdök (klasszikus és modern).

& *Ajánlott tananyag*

- Aszalós T.: A zongorázó gyermek II.
- Bartók: Mikrokozmosz I–II.
- Bartók: Gyermekeknek I.
- Borsody L.: Címkék

- Bozay A.: Medáliák
- Czerny: Könnyű technikai gyakorlatok I.
- Czövek: Zongoraiskola I. (Zeneműkiadó)
- Haydn: 6 kis menüett zongorára (Csurka M.)
- Könnyű zongoramuzsika a XVIII. századból (Hernádi)
- Kurtág Gy.: Játékok I–II.
- Magyar szerzők könnyű zongoradarabjai (Váczi)
- Papp L.: Első játékok a zongorán
- Papp L.: Meseképek
- Papp L.: Zongora ABC II.
- Régi táncok gyermekeknek
- Szabó F.: Válogatott zongoradarabok (Inselt K.)
- Tarka–barka gyűjtemény (Teőke M.)
- Teőke M.: Találkozások a zongoránál
- TeőkeM: Barátom a zongora
- Teőke M.: Válogatott etűdök II.
- Türk, D. G.: Gyermekévek (Sármai)
- Weiner: Magyar népi muzsika
- Zongoraiskola II. (Hernádi Lajosné, Inselt Katalin, Fantóné Kassai Mária, Komjáthy Aladárné, Zeneműkiadó 1965.)
- Sári J.: Lépésről lépésre
- Szőnyi E.: Kis kamarazene
- Türk, D. G.: Négykezes darabok gyerekeknek (Csurka M.)
- Weiner: Három kis négykezes darab

& *Követelmény:*

Folyamatos kottaolvasás.
A tanult zeneművek, karakterdarabok, barokk/J. S. Bach, klasszikus, Bartók és egyéb XX. századi, kortárs (köztük virtuóz jellegű) művek stílushű megszólaltatása.
A tananyag körülbelül fele fejből játszandó.
A tanuló nyújtson átfogó képet az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetében leírtak elsajátításáról.

ε *Év végi vizsga anyaga:*

– Három különböző stílusú és hangulatú mű kotta nélkül (az egyik négykezes is lehet).

3. évfolyam „B" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Ismeretek:*

– az előző évek anyagának ismétlése, továbbfejlesztése, bővítése,
– a polifon játék és hallás továbbfejlesztése,
– dúr és moll tonalitás, hangnemek és hangnemváltások, zárlatok felismerése,
– új ritmusok, metrumok (5/8, 2/2), változó ütem,
– a szonátaforma vázlatos ismerete,
– új stílus: romantika,
– a memória és az állóképesség fejlesztése,
– parlando játék.

ε *Hangszerkezelés, technika:*

– a kezek függetlenítése: azonos kézzel dallam és kíséret,
– éneklő legato fokozott igénnyel,
– a pergő játék fejlesztése,
– skálajáték (több oktávon): az eddigi formákon kívül futam,
– a repetíció előkészítése, ékesítések,
– Alberti– és keringő–basszus,
– pedálhasználat (utánnyomásos, együttnyomásos, előre nyomott),
– etűd (klasszikus, modern),
– négy– és hatkezes játék, zongorakíséret,
– lapról játék ellenszólammal.

& *Ajánlott tananyag*

- A szonatina mesterei I. (Csurka M.)
- Bach és Händel könnyű zongoradarabjai (Hernádi)
- Bach: Notenbüchlein für Anna Magdalena Bach (Urtext)
- Bach: Az első Bach–tanulmányok (Teőke M., EMB 1980)
- Bartók: Gyermekeknek I–III.
- Bartók: Mikrokozmosz II–III.
- Csajkovszkij: Gyermekalbum
- Grecsanyinov: Gyermekalbum
- Grecsanyinov: Gyöngyszemek
- Kadosa P.: 55 kis zongoradarab
- Kadosa P.: Népdalszvit
- Kodály: Gyermektáncok (Zeneműkiadó)
- Könnyű szonatinák zongorára
- Kis zongoradarabok
- Majkapar: Prelűdök (pedálgyakorlatok) (orosz kiadás)
- Mozart: A gyermek Mozart (Hernádi)
- Preklasszikus zongoramuzsika (Csurka M., EMB)
- Schumann: Jugend Album
- Teőke M.: Válogatott etűdök
- Weiner: 20 könnyű zongoradarab
- Aszalós T.: A zongorázó gyermek III.
- Beethoven: Deutsche Tänze

- Diabelli: 6 szonatina
- Diabelli: Könnyű négykezesek
- Haydn: Deutsche Tänze
- Magyar szerzők négykezes zongoradarabjai (Váczi)
- Martin: École de Piano
- Mozart: Kontratáncok
- Mozart: 6 ländlerische Tänze
- Muzsikáljunk együtt I. (Szávai – Veszprémi)
- Thern K.: Magyar induló hat kézre (Aszalós T.)
- Türk, D. G.: Négykezes darabok gyerekeknek
- Türk D. G.: 30 Tonstücke

& *Követelmény:*

Zongorázás könnyed folyamatossággal.
A kotta helyes olvasása és megszólaltatása.
Önállóan megtanult darabok.
Megfelelő koncentráció, a tananyag körülbelül fele fejből játszandó.
A tanuló nyújtson átfogó képet az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetében leírtak elsajátításáról.

ε *Év vég vizsga anyaga*

– Egy barokk mű, (ajánlott J. S. Bach mű)
– Egy bécsi klasszikus mű vagy szonatina–tétel,
– Egy karakterdarab vagy romantikus mű,
– Egy XX. századi mű.
– max. 8 ütemes, az 1. évfolyam nehézségi szintjének megfelelő zenei idézet lapról játszása, külön kézzel.

---

4. évfolyam „B" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Ismeretek*

Az előzőek ismétlése, bővítése, az ismeretek rendszerezése.
A tanult művek formai, harmóniai elemzése a tanár irányításával.
Dominánsszeptim, szűkített, bővített akkord, kromatikus hangsor.
Rondóforma, polifon művek.

ε *Hangszerkezelés, technika:*

– skálajáték 2–4 oktávon, kromatikus skála, hármas– és négyeshangzat–felbontás és fordításai, akkord, futam,
– biztonságos kézzel megcélzott hangok, ugrások,
– a pedál differenciált alkalmazása.

& *Ajánlott tananyag*

- A szonatina mesterei I–II. (Csurka M. EMB)
- J. S. Bach: 18 kis prelúdium (Hernádi)
- Bartók: Gyermekeknek I–II.
- Bartók: Mikrokozmosz III–IV.
- Bartók: 10 könnyű zongoradarab
- Beethoven: Leichte Klavierstücke
- Csajkovszkij: Jugend Album
- Czerny: Könnyű technikai gyakorlatok I.
- Czerny: 160 rövid gyakorlat op. 821
- Grecsanyinov: Gyermekalbum
- Hacsaturján: Gyermekalbum I–II.
- Kabalevszkij: Válogatott zongoradarabok
- Kodály: Gyermektáncok (pl. 3, 7)
- Könnyű szonatinák zongorára
- Könnyű variációk zongorára (Csurka M.)
- Majkapar: Kis zongoradarabok
- Mozart: Salzburger Tanzbüchlein
- Prokofjev: Kindermusik
- Schubert: Táncok
- Schumann: Jugend Album
- Soproni J.: Jegyzetlapok I–IV. (EMB)
- Tarka–barka gyűjtemény (Teőke M.)
- Teőke M.: Válogatott etűdök
- Balassa S.: Bagatellek op. 17/a, b, c
- Durkó Zs.: Gyermekzene
- Kocsár–művek (15 kis zongoradarab)
- Zongoráskönyv (Bognár, Darvas, Hortobágyi)
- Bizet: Négykezesek (Gyermekjátékok)
- Diabelli: Négykezes szonatinák
- Dvořák: Második szláv tánc
- Muzsikáljunk együtt II. (Szávai – Veszprémi)
- Ránki Gy.: Két bors ökröcske – Mese zenével
- Romantikus zongorazene négy kézre.

& *Követelmény*

Értelmes, muzikális formálás, tudatos és önálló munka.
Az évfolyam zenei és technikai követelményeit kifejező művek előadása.
Bach– vagy más barokk mű, teljes szonatina, romantikus, XX. századi (kortárs és Bartók), virtuóz jellegű művek.
A tananyag körülbelül fele kotta nélkül játszandó.
A tanuló nyújtson átfogó képet az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetében leírtak elsajátításáról.

ε *Év vég vizsga anyaga:*

– Egy barokk mű (ajánlott J. S. Bach–mű),
– Egy szonatina–tétel,
– Egy könnyű romantikus darab,
– Egy XX. századi mű.

5. évfolyam „B" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Ismeretek:*

– az előző évek ismereteit kiegészítve: variáció, invenció, szvit, Scarlatti szonáta,
– a zenei stílusokhoz megfelelő billentés és hangszínek alkalmazása,
– a formai tagolódás és a belső tartalom értése és éreztetése,
– a hangszeres és elméleti órákon szerzett ismereteken alapuló formai és harmóniai elemzés,
– új stílus: az impresszionizmus előkészítése,
– a polifon hallás állandó jellegű művelése.

ε *Hangszerkezelés, technika:*

– az előző években tanultak önálló és tudatos alkalmazása,
– skálajáték (két kézzel, ellenmozgásban, négy oktávon keresztül),
– dominánsszeptim, szűkített szeptimakkord, futam, oktáv, tört oktáv (kézalkattól függően), tremolo,
– pedál (a darab stílusához, karakteréhez igazodó, mind önállóbb használat),

& *Ajánlott tananyag*

- A szonatina mesterei I. (Csurka M. EMB)
- A klasszika mesterei (Csurka M. EMB)
- Bach és Händel könnyű zongoradarabjai (Hernádi)
- J. S. Bach: Kis fúgák
- Bartók: Gyermekeknek III–IV.
- Bartók: Mikrokozmosz IV–V
- Chopin Mazurkák
- Couperin: 12 zongoradarab
- Czerny: Etűdök op. 821
- Czerny – Bertini: Etűdök
- Debussy: A kis néger
- Haydn: Szonáta 1/a, 1/b (Urtex)
- Mendelssohn: Lieder ohne Worte
- Mendelssohn: Gyermekdarabok
- Mozart: 6 bécsi szonáta
- Scarlatti: Szonáták
- Schubert: Táncok (EMB)
- Ránki Gy.: Két bors ökröcske (mese zenével)
- Ravel: Lúdanyó meséi
- Ravel: A Szép és a Szörny
- Schubert: Originalkompositionen für Klavier 4 Händen I–II. (Peters)
- Weiner: Lakodalmas

& *Követelmény*

Az évfolyam zenei és technikai követelményeit kifejező művek stílusos előadása.
Bach– vagy más barokk mű, Scarlatti szonáta, klasszikus szonatina vagy szonáta, romantikus, XX. századi (kortárs és Bartók) mű.
A metrum, ritmus, valamint a tempótartás pontossága.
Az anyag körülbelül fele kotta nélkül játszandó.
A tanuló nyújtson átfogó képet az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetében leírtak elsajátításáról.

ε *Év végi vizsga anyaga*

– Egy barokk mű (J. S. Bach–mű),
– Egy szonatina vagy könnyű szonáta tétel,
– Egy romantikus mű,
– Egy XX. századi mű.
– 8-16 ütem terjedelmű, a 2. évfolyam nehézségi szintjének megfelelő zenei idézet lapról játéka.

---

6. évfolyam „B" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Ismeretek*

– Az eddigi ismeretek összefoglalása,
– Új stílus: az impresszionizmus,
– A hangszeres és elméleti órákon szerzett ismereteken alapuló önálló formai és harmóniai elemzés.

ε *Hangszerkezelés, technika*

– Skála, hármashangzat, futam felgyorsítása
– Az eddig tanultak továbbfejlesztése fokozott igényességgel,
– Az agogika önálló alkalmazása,
– Zenei stílusjegyek alkalmazása.

ε *Legyen képes:*

– Hajlékony dallamformálásra,
– Technikájának kiegyenlítettségét ellenőrizni,
– Hangok közötti kapcsolat megteremtésére, összefoglalására,
– A zongoramű struktúrájának megértésére és kifejezésre juttatására,
– Önálló tanulására.

& *Ajánlott tananyag*

- J. S. Bach: 18 kis prelúdium (Hernádi)
- J. S. Bach: 15 kétszólamú invenció (Solymos, Urtext EMB)
- Bartók: Gyermekeknek IV.
- Bartók: Mikrokozmosz IV–VI.
- Chopin: Mazurkák
- Chopin: Keringők
- Czerny – Bertini: Etűdök zongorára
- Czerny: A kézügyesség iskolája I.
- Hacsaturján: Gyermek album
- Haydn: Sämtliche Klaviersonaten (Landon, WUE, EMB)
- Könnyű variációk zongorára (Csurka M.)
- Mozart: 6 bécsi szonatina
- Majkapar: Variációk
- Scarlatti: Szonáták (Urtext, Editio Musica Budapest)
- Korai német zongoramuzsika (Könemann Music Budapest)
- Debussy: Children's Corner (6056)
- Introduction to Polyphonic Playing (Á. Lakos)

- First Concert Pieces I. G. Frescobaldi – C. Ph. E. Bach (Á. Lakos)
- Sonatinen I–II. (A. Kemenes)
- Grieg: Lyrische Stücke (T. Zászkaliczky)
- Chr. Bach: Duetti
- Brahms: Magyar táncok zongorára I–II. (EMB)
- Csajkovszkij–, Wagner–átiratok (Aszalós: A zongorázó gyermek III.)
- Frank Martin: Drei leichte Klavierstücke (Universal 1988)
- Mozart: Leichte Sonatinen für Klavier (Peters)

& *Követelmény*

Kottahű zongorázásra való törekvés,
Eddig tanult stílusok önálló, igényes megszólaltatása: önállóan megtanult darabok.
A tananyag körülbelül fele kotta nélkül játszandó.
A tanuló nyújtson átfogó képet az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetében leírtak elsajátításáról.

ε *Év végi vizsga anyaga*

– Egy barokk mű,
– Egy szonatina vagy szonáta tétel,
– Egy romantikus darab,
– Egy XX. századi vagy impresszionista mű.

& *Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után*

Az „A" tagozat végén

ε *A tanuló ismerje*

– hangszere alapvető sajátosságait, működési elvét (kalapács–mechanika, pedálszerkezet, húrozat, hangolás, rezonáns szekrény),
– a zongorairodalom legjelentősebb alkotóit és alkotásait,
– a kottában előforduló jeleket és zenei műszavakat, a hangszerre vonatkozó speciális utasításokra (pl. una corda, prol. ped.),
– a kortárs zenei notáció alapvető jelzéseit,
– a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.

ε *Legyen képes*

– természetes hangszerkezelésre és az ehhez szükséges gyakorlatok elvégzésére,
– egyenletes és helyes tempóban, pontos ritmusban zongorázni,
– tudatos, önálló gyakorlásra,
– a zongorajáték során előforduló különböző játékmódokat, játékformákat (skála, hármashangzat, futam, kettősfogás, tremolo, trilla, díszítés), billentésfajtákat (legato, staccato, tenuto, leggiero, portato, non legato) használni,
– a játszandó zongoraművek értelmes tagolására,
– a zenei karakterek megvalósítására,
– a zongorapedálok használatára (elő–, után– és együttnyomás),
– életkorának és képességeinek megfelelően a zongorázandó anyag kottahű, stílusos, dinamikailag változatos és kifejező előadására,
– az együttzenélésre (négykezes, hatkezes, kétzongorás darab, zongorakíséret).

ε *Rendelkezzék*

– biztonságos kotta– és lapról olvasási készséggel,
– adottságainak megfelelő zenei memóriával,
– képességei alapján kiművelt zenei hallással.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)

A tanuló ismerje
– a tanulandó zeneműformáját és vázlatos harmóniai szerkezetét,
Legyen képes
– a kottában előforduló jelek, zenei műszavak és a hangszerre vonatkozó speciális utasítások (pl. una corda, prol. ped.), értelmezésére és használatára
– a kortárs zenei notáció alapvető jelzéseinek használatára
– tudatos, önálló gyakorlásra
– a zongorajáték során előforduló különböző játékmódokat, játékformákat (skála, hármashangzat, futam, kettősfogás, tremolo, trilla, díszítés), billentésfajtákat (legato, staccato, tenuto, leggiero, portato, non legato) a zenei anyaghoz alkalmazni,
Rendelkezzék
– biztos zenei memóriával és technikai tudással

& ***Művészeti alapvizsga követelmények***

A vizsga gyakorlati részből áll

A vizsga tantárgya és időtartama
Zongora főtárgy
„A"tagozat minimum 10 perc
„B" tagozat minimum 15 perc

A vizsga tartalma

„A" tagozat

A 4 stílusból választható 3 különböző stílusú darab, amiből lehet egy kamaramű.
– Barokk mű, lehet tánc, vagy többszólamú szerkesztést bemutató darab; Bach: 18 kis prelúdium (EMB 1879) 13, 15, 18, Händel: Válogatott darabok (EMB 4250, EMB 6990, EMB 6991, EMB 4321, EMB 13165), Telemann: Kezdők zongoramuzsikája (EMB 13452) nehézségi szintjén.
– Klasszikus szonatina vagy szonáta–tétel, könnyebb variáció; Könnyű szonatinák (EMB 2719), 15 könnyű szonáta, Szonatina album (EMB 1280), Clementi: C Op. 36 (Ricordi) Nr. 3., Haydn: D Hob. XVI/4, (Universal) Beethoven: 6 könnyű variáció egy svájci népdalra, Csurka: Szonatina–gyűjtemény (EMB 14412) nehézségi szintjén.
– Romantikus mű; Schumann: Emlékezés (EMB 13543 kötetben), Színházi utóhangok, Csajkovszkij: Édes álmodozás (EMB 6715 kötetben), Pacsirtadal (EMB 6715 kötetben), Schubert: Táncok (EMB 13212), Keringők (EMB 7355) nehézségi szintjén.
– XX. századi mű; Bartók Béla: Mikrokozmosz III. 84 Mulatság, 90 Oroszos 91–92, Kromatikus invenció IV/97 Notturno, Kodály: Gyermektáncok (Boosey & Hawkes) 5–10 nehézségi szintjén.
A három mű közül lehetőség szerint egy éneklő, egy pedig virtuóz jellegű legyen.
A vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat

Négy különböző stílusú darab:

– Barokk mű, többszólamú szerkesztésben írt darab, vagy szvit–tétel; J. S. Bach: 18 kis prelúdium (EMB 1879) 9, 16, 17, Kétszólamú invenciók (EMB 6912) C, a, F nehézségi szintjén.

– Klasszikus szonatina vagy szonáta–tétel, variáció; 15 könnyű szonáta, Haydn: Szonáták A Hob. XVI/12, (Universal) E Hob. XVI/13, (EMB 3658 kötetben) D Hob. XVI/14, (Universal) Mozart: 6 bécsi szonatina (EMB 2395), Beethoven: Szonatinák (EMB 8648), Grazioli: G–dúr Szonáta nehézségi szintjén.

– Romantikus mű; Schumann: Fantáziatánc (Peters), Chopin: Keringők (EMB 6787) a, h, nehézségi szintjén.

– XX. századi mű; Bartók: Mikrokozmosz IV. 100 népdalféle, 109 Bali szigetén, Mikrokozmosz: V. 128, Dobbantós tánc, Kurtág: Játékok (EMB 8377, EMB 8378, EMB 8379) nehézségi szintjén.

A vizsgaműsorban legyen egy éneklő és egy virtuóz jellegű darab.

A vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése

– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes test– és kéztartás,
– hangminőség, billentés,
– pedálhasználat,
– hangszerkezelés,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– előadásmód,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

TOVÁBBKÉPZŐ ÉVFOLYAMOK „A” TAGOZAT

7. évfolyam „A” tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Zenei ismeretek, hangszerkezelés fejlesztése*

– A kifejezésmódok sokszínűségére való törekvés,
– A barokk (német és francia) díszítések játéka,
– A csembaló hangzás megjelenítése és billentésbeli sajátosságai,
– A teraszos dinamika megoldása.

& *Ajánlott tananyag*

- Scarlatti: Szonáták I–IV. (EMB, Balla)
- J. S. Bach: Kétszólamú invenciók
- J. S. Bach: Kis prelúdiumok és fúgák
- Haydn: Szonáták (Urtex, Peters)
- Cimarosa: Szonáták
- Mozart: Rondo D–dúr K. 485
- Beethoven: Hat bagatell op. 126
- Beethoven: Écossaises
- Schubert: Ländle
- Mendelssohn: Lieder ohne Worte
- Schumann: Kinderszenen
- Chopin: Mazurkák
- Smetana: Zongoradarabok. 1
- Csajkovszkij: Évszakok
- Grieg: Norwegische Tänze
- Debussy: Children's Corner
- Dohnányi: Induló
- Bartók: Gyermekeknek I–IV.
- Bartók: Mikrokozmosz V–VI
- Bartók: Szonatina
- Bartók: Három rondó népi dallamokkal
- Kodály: Hét zongoradarab
- Prokofjev: 10 zongoradarab op. 12
- Sosztakovics: 3 fantasztikus tánc
- Huszár: Csillagszóró (Teőke M.: Tarka–barka gyűjtemény)
- Bizet: Gyermekjátékok
- Csajkovszkij: Diótörő: Babák tánca (Aszalós T.: A zongorázó gyermek III.)
- Debussy: Kis szvit
- Kurtág–átiratok Machaut–tól J. S. Bach–ig

& *Követelmény*

Ismerje a főbb harmóniai elemeket.
A zongoraművek különböző karakterjegyeit, a hozzákapcsolódó hangszeres megoldásokkal.
A tananyag körülbelül egyharmadát kotta nélkül játszandó.

ε *Év végi vizsga anyaga:*

– Három különböző stílusú és hangulatú mű kotta nélkül (az egyik négykezes is lehet).

---

8. évfolyam „A" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Ismeretek*

– A barokk szvit ismerete,
– A díszítések stílushű alkalmazása,
– A klasszika zenei stílusjegyeinek ismerete
– A polifon hallás fejlesztése,

ε *Hangszerkezelés, technika fejlesztése*

– Különböző legato billentésmódok alkalmazása,
– A gyorsaság fejlesztése,
– Egyenletes aprótechnika megvalósítása,
– A szabad trilla játék kialakítása.

& *Ajánlott tananyag*

- Scarlatti: Szonáták I–IV. (EMB, Balla)
- J. S. Bach: Kétszólamú invenciók
- J. S. Bach: Francia szvitek
- Händel: Suiten (Peters)
- Haydn: Szonáták (Urtex , Peters)
- Cimarosa: Szonáták
- Mozart: Rondo D–dúr K. 485
- Beethoven: Hat bagatell op. 126
- Weber: Leichte Meisterwerke für Klavier (Héra – Sármai)
- Schubert: Ländler–ek, écossaise–ek, keringők, menüettek
- Mendelssohn: Lieder ohne Worte
- Schumann: Kinderszenen
- Chopin: Keringők
- Chopin: Mazurkák
- Smetana: Zongoradarabok. 1
- Csajkovszkij: Évszakok
- Grieg: Norwegische Tänze
- Debussy: 2 Arabesque (E–dúr, G–dúr)
- Dohnányi: Induló
- Bartók: Gyermekeknek I–IV.
- Bartók: Mikrokozmosz V–VI
- Kodály: Hét zongoradarab
- Sosztakovics: 3 fantasztikus tánc
- Huszár: Csillagszóró (Teőke M.: Tarka–barka gyűjtemény)
- Csajkovszkij: Diótörő: Babák tánca (Aszalós T.: A zongorázó gyermek III.)
- Debussy: Kis szvit
- Grieg: Peer Gynt szvit

& *Követelmény*

A skála különböző billentésmódokban történő eljátszása.

Alkalmazása a zenei stílusokban.
Zenei karakterek megvalósítása.

ε *Év végi vizsga anyaga:*

– Három különböző stílusú és hangulatú mű kotta nélkül (az egyik négykezes is lehet).

---

9. évfolyam „A" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Ismeretek*

– A romantika zenei stílusjegyeinek ismerete,
– A XX. századi notáció ismerete.

ε *Hangszerkezelés, technika*

– Stílusnak megfelelő zongorabillentés kialakítása, igényes pedál használata,
– Dallam és kíséret érzékeny megvalósítása,
– Legyen képes virtuózabb technikai megoldásokra.

& *Ajánlott tananyag*

- Scarlatti: Szonáták
- J. S. Bach: Kétszólamú invenciók
- J. S. Bach: Háromszólamú invenciók
- J. S. Bach: Francia szvitek
- Haydn: D–dúr és G–dúr zongoraverseny
- Haydn: Szonáták
- Beethoven: Szonáták
- Schubert: Moments musicaux
- Schumann: Kinderszenen op. 15
- Chopin: Keringők
- Liszt: Etűdök (Zempléni)
- Brahms: Keringők op. 39
- Grieg–művek: Lírikus darabok
- Debussy: PreludesI–II.
- Rachmaninov: Két fantasztikus tánc
- Mikrokozmosz V–VI.
- Bartók: Négy sirató ének
- Kodály: 7 zongoradarab
- Lutosławski: Bukoliki
- Kurtág–átiratok Machaut–tól J. S. Bach–ig
- Liszt: Részlet Mozart: a Varázsfuvola című operából (Mező, EMB)
- Liszt: Karácsonyfa (Kováts G., EMB)
- Lutosławsky: Album for the Young (Chester Music)

& *Követelmény*

Helyes pedálozás.
A művek értelmes előadása.
A zeneműveknek megfelelő billentésmód kialakítsa.

A helyes tempók alkalmazása.

ε *Év végi vizsga anyaga*

– Három különböző stílusú és hangulatú mű kotta nélkül (az egyik négykezes is lehet).

---

10. évfolyam „A" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Zenei ismeretek és hangszerkezelés fejlesztése*

– A trilla játék barokk zenében beosztott, a romantikus művekben ú. n. szabad trilla,
– A romantikus szólamvezetés,
– Parlando, rubato deklamációja,
– Modális hangsorok ismerete.
– A barokk szvit tételeket,
– Modális hangsorokat.

& *Ajánlott tananyag*

- J. S. Bach: Háromszólamú invenciók
- J. S. Bach: Francia szvitek
- Mozart: Szonáták
- Beethoven: Szonáták
- Schubert: Moments musicaux
- Schumann: Novelletten op. 21
- Chopin: Mazurkák
- Chopin: Prelűdök
- Liszt: Consolations
- Liszt: Etűdök (Zempléni)
- Brahms: Keringők op. 39
- Debussy: Preludes I–II.
- Bartók: Mikrokozmosz V–VI.
- Bartók: Kolindák I.
- Kodály: 7 zongoradarab
- Lutosławski: Bukoliki
- Kurtág–átiratok Machaut–tól J. S. Bach–ig
- Liszt: Részlet Mozart: a Varázsfuvola című operából (Mező, EMB)
- Liszt: Karácsonyfa (Kováts G., EMB)

& *Követelmény*

Zenei karakterek hangszín és tempóbeli megvalósítása.
Érzékeny zenei kíséret kialakítása.
A különböző billentésmódok megfelelő alkalmazása.
Stílushű előadása a műnek.

ε *Év végi vizsga anyaga*

– Három különböző stílusú és hangulatú mű kotta nélkül (az egyik négykezes is lehet).

TOVÁBBKÉPZŐ ÉVFOLYAM „B” TAGOZAT

Ezek a tanulók nem zenei jellegű tanulmányaik mellett meg akarják őrizni a zenei pálya választásának lehetőségét. Ebből következik, hogy az „A” tagozatnál bővebb, átfogóbb tananyagot kell elvégezniük.

7. évfolyam „B” tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Ismeretek*

– A barokk zene főbb stílusjegyeinek ismerete,
– Tudja a művet tanári segédlettel, elemezni,
– Ismerje fel a harmóniai összefüggéseket,
– Zenei memória fejlesztése.

ε *Hangszerkezelés, technika*

– Árnyalt frazeálásra és artikulációra való törekvés,
– Skálajáték különféle módozatai,
– A virtuóz technika alapozása.

& *Ajánlott tananyag*

- J. S. Bach: Kétszólamú invenciók
- J. S. Bach: Francia szvitek
- Haydn: Szonáták (Urtex , Peters)
- Beethoven: Hat bagatell op. 126
- Weber: Leichte Meisterwerke für Klavier (Héra – Sármai)
- Schubert: Ländler–ek, écossaise–ek, keringők, menüettek
- Mendelssohn: Lieder ohne Worte
- Schumann: Kinderszenen
- Liszt: Etűdök (Zempléni)
- Chopin: Keringők
- Smetana Zongoradarabok. 1
- Csajkovszkij: Évszakok
- Debussy: Children’s Corner
- Dohnányi: Induló
- Bartók: Mikrokozmosz V–VI
- Bartók: Három rondó népi dallamokkal
- Kodály: Hét zongoradarab
- Prokofjev: 10 zongoradarab op. 12
- Debussy: Kis szvit
- Grieg: Peer Gynt szvit
- Kurtág–átiratok Machaut–tól J. S. Bach–ig

& *Követelmény*

Fokozott önállóság a darabok tanulása során.
Stílushű előadás a tempónak megfelelően.
Differenciált pedál használat.

ε *Év végi vizsga anyaga*

– Egy etűd
– Egy barokk mű
– Egy szonáta tétel
– Egy szabadon választott mű

---

8. évfolyam „B" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Ismeretek*

– A különböző tanult zenei stílusok alapvető jegyeinek ismerete,
– A XX. századi zene jellegzetes notációjának ismerete,
– Zenei memória fejlesztése.

ε *Hangszerkezelés fejlesztése*

– A „szép" halk játék technikai megoldása,
– A dallam és kíséret érzékeny megoldása,
– Technika fejlesztése skálák és etűdök alapján.

& *Ajánlott tananyag*

- J. S. Bach: Kétszólamú invenciók
- J. S. Bach: Francia szvitek
- Haydn: Szonáták (Urtex , Peters)
- Beethoven: Hat bagatell op. 126
- Weber: Leichte Meisterwerke für Klavier (Héra – Sármai)
- Schubert: Ländler–ek, écossaise–ek, keringők, menüettek
- Mendelssohn: Lieder ohne Worte
- Schumann: Kinderszenen
- Liszt: Etűdök (Zempléni)
- Chopin: Keringők
- Smetana Zongoradarabok. 1
- Csajkovszkij: Évszakok
- Debussy: Children's Corner
- Dohnányi: Induló
- Bartók: Mikrokozmosz V–VI
- Bartók: Három rondó népi dallamokkal
- Kodály: Hét zongoradarab
- Prokofjev: 10 zongoradarab op. 12
- Debussy: Kis szvit
- Grieg: Peer Gynt szvit
- Kurtág–átiratok Machaut–tól J. S. Bach–ig

& *Követelmény*

Különböző díszítések stílushű alkalmazása.
Az Alberti basszus könnyed és biztonságos játéka.
A polifon hallás érzékenysége.

A zongora hang igényes megszólalására való törekvés.
A kontrollált gyakorlás igénye.

ε *Év végi vizsga anyaga*

– Egy etűd,
– Egy barokk mű,
– Egy szonáta tétel,
– Egy szabadon választott mű.

---

9. évfolyam „B" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Ismeretek és hangszerkezelés, technika*

– Skálajáték, futamok, akkordtechnika fejlesztése,
– Játszott művek elemzése,
– Koncentrált gyakorlás megvalósítása,
– Alkatnak megfelelően önálló ujjrendek kialakítása.

& *Ajánlott tananyag*

- Scarlatti: Szonáták I–IV. (EMB, Balla)
- J. S. Bach: Háronszólamú Invenciók
- J. S. Bach: Francia szvitek
- Haydn: Szonáták (Urtex , Peters)
- Mozart: Szonáták
- Beethoven: Szonáta
- Weber: Leichte Meisterwerke für Klavier (Héra – Sármai)
- Schubert: Impromtus
- Schumann: Kinderszenen
- Liszt: Etűdök (Zempléni)
- Chopin: Keringők
- Chopin: Mazurkák1
- Dohnányi: Induló
- Bartók:Mikrokozmosz –V–VI
- Bartók: Tizennégy bagatell
- Bartók: Három csíkmegyei népdal
- Sosztakovics: 3 fantasztikus tánc
- Grieg: Peer Gynt szvit
- Kurtág–átiratok Machaut–tól J. S. Bach–ig

& *Követelmény*

Árnyaltabb hangszínek megoldása, differenciált kíséret alkalmazása.
Tudatos, és érzékeny pedál használata.
Biztonságos technikai tudás.

ε *Év végi vizsga anyaga*

– Egy etűd,

– Egy barokk mű,
– Egy szonáta tétel,
– Egy szabadon választott mű.

---

10. évfolyam „B" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Ismeretek, hangszerkezelés, technika*

– A modális hangsorok, zenei műformák ismerete,
– A különböző zenei stílushoz illő hangzásbeli, billentésbeli megoldások,
– Virtuóz technikai fejlesztés.

& *Ajánlott tananyag*

- Scarlatti: Szonáták I–IV. (EMB, Balla)
- J. S. Bach: Háronszólamú Invenciók
- J. S. Bach: Francia szvitek
- Haydn: Szonáták (Urtex , Peters)
- Mozart: Szonáták
- Beethoven: Szonáta
- Weber: Leichte Meisterwerke für Klavier (Héra – Sármai)
- Schubert: Impromtus
- Schumann: Kinderszenen
- Liszt: Etűdök (Zempléni)
- Chopin: Keringők
- Chopin: Mazurkák1
- Dohnányi: Induló
- Bartók: Mikrokozmosz –V–VI
- Bartók: Tizennégy bagatell
- Bartók: Három csíkmegyei népdal
- Sosztakovics: 3 fantasztikus tánc
- Grieg: Peer Gynt szvit
- Kurtág–átiratok Machaut–tól J. S. Bach–ig

& *Követelmény*

Képes legyen a tanuló tehetségéhez mérten a mű tudatos interpretációjára.
Legyen állóképessége és biztonságos technikai tudása a tanulónak a nagyobb zenei művek előadásához.

ε *Év végi vizsga anyaga*

– Egy etűd,
– Egy barokk mű,
– Egy szonáta tétel,
– Egy szabadon választott mű.

& ***Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után***

Az „A" tagozat végén

ε *A tanuló ismerje*

– hangszere múltját, irodalmát és a jelentősebb külföldi és hazai előadóművészeket (pl. Sz. Richter, Rubinstein, Fischer Annie, Cziffra György...),
– a kottában előforduló jelek és zenei műszavak pontos jelentését, különös tekintettel a zongorára vonatkozó speciális utasításokra.

ε *Legyen képes*

– technikai és zenei szempontból tudatos, önálló munkára,
– a zongorajáték során előforduló különböző játékmódokat, játékformákat (skála, hármashangzat, futam, kettősfogás, tremolo, trilla, díszítés), billentésfajtákat (legato, staccato, tenuto, leggiero, portato, non legato) a zenei anyaghoz alkalmazni,
– saját kézalkatának megfelelő ujjrendek készítésére,
– a zongorapedálok tudatos használatára,
– a zongoraművek formálására és kifejező előadására.

ε *Rendelkezzék*

– olyan zenei műveltséggel, amely képessé teszi az értékes zene befogadására,
– az együttzenélés igényével.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)

ε *A tanuló legyen képes*

– a zongorázandó anyag kottahű, stílusos, dinamikailag változatos és kifejező előadására,
– skálákat, gyakorlatokat minden hangnemben játszani,
– a különböző játékformákat, játékmódokat a zenei anyagnak megfelelően alkalmazni,
– a zenei karakterek és a hozzájuk kapcsolódó billentésmódok megjelenítésére,
– dinamikailag árnyalt és kifejező hangképzésre,
– a zongorapedálok tudatos és változatos használatára.

ε *Rendelkezzék*

– megfelelő hangszeres ügyességgel, virtuozitással,
– biztos memóriával, koncentrálóképességgel,
– megfelelő lapról olvasási készséggel.
A „B" tagozatos tanuló rendelkezzék olyan szintű zongoratudással, hogy zenei képességei alapján – adott esetben – legyen alkalmas szakirányú tanulmányok elkezdésére.

& *A művészeti záróvizsga követelményei*

A vizsga gyakorlati részből áll

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama

Zongora főtárgy
„A" tagozat minimum 10 perc
„B" tagozat minimum 15 erc

A vizsga tartalma

„A" tagozat

A négy stílusból választható három különböző stílusú darab, amiből lehet egy kamaramű.
– Barokk mű, többszólamú szerkesztésű darab vagy szvit–tétel, vagy könnyebb barokk variáció; Händel: Könnyű zongoradarabok Chaconne (EMB 6991 kötetben), Scarlatti: Szonáta C K.513 h K. 377, (EMB 7817 kötetben) Bach: Francia szvit (EMB 7190) tánctételek nehézségi szintjén.
– Klasszikus szonáta–tétel; Beethoven: Szonáta G Op. 49 (EMB 8152) no 2 I tétel, Beethoven: Szonáta G. Op. 79. (Schott); rondók, variációk, bagatellek Beethoven: Bagatelle C Op. 33 (Peters) nehézségi szintjén.
– Romantikus mű; Schumann: Kinderszenen (EMB 7146), Mendelssohn: Dalok szöveg nélkül (EMB 7354) 14., 19, Chopin: Mazurka g Op. 67 no. 2 (EMB 6877 kötetben, PWM kötetben) nehézségi szintjén.
– XX. századi mű; Bartók: Mikrokozmosz IV. 102 Felhangok, V.130 Falusi tréfa nehézségi szintjén.
A kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat

Négy különböző stílusú darab, amiből lehet egy kamaramű.
– Egy barokk mű; többszólamú szerkesztésben írt darab vagy szvit–tétel; J. S. Bach: h–moll háromszólamú invenció (EMB 6913), Francia szvit (EMB 7190) Esz Allemande, Courande, Sarabande. Scarlatti: A–dúr szonáta K.453. nehézségi szintjén.
– Egy klasszikus szonáta–tétel; Haydn: Szonáta D Hob. XVI/19 (Peters), Mozart: C–dúr szonáta KV. 309 (EMB 3996 kötetben, EMB 3997 kötetben, Peters kötetben) nehézségi szintjén.
– Romantikus mű; Liszt–Zempléni: Etűd (EMB 766) 2 a, Liszt: Consolation (EMB 12697) Desz nehézségi szintjén.
– XX. századi mű; Bartók: Szonatina (EMB 117), Mikrokozmosz VI (EMB 130) Hat tánc bolgár ritmusban, Debussy: Arabesque (EMB 6029) E nehézségi szintjén.
A kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése

– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes test– és kéztartás,
– hangminőség, billentés,
– pedálhasználat,
– hangszerkezelés,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– előadásmód,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

& *A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök*

Jó minőségű zongora vagy pianínó.
2 darab változtatható magasságú zongoraszék.
2 darab különböző magasságú zsámoly.
Metronóm.

VONÓS TANSZAK

HEGEDŰ

A hangszerjátéknál a zenei elképzelés és az azt megvalósító technika elválaszthatatlanok. Különösen áll ez a tanulás kezdeti éveire, amikor a zenei appercepció és a hangszeres mozgásérzetek még fejletlenek, s a tanuló valóban csak azt tudja helyesen megszólaltatni hangszerén, amiről intenzív hallási élménye van.

1. A hegedűtanítás általános célja, feladatai

Ismertesse meg a tanulókkal
– hangszer lehetőségeit, irodalmát, történetét,
– a hegedű akusztikai sajátosságait,
– a hangszer hangolását,
– a hangszer és a vonó felépítését, részeit,
– a bal kéz játékára és a vonó kezelésére vonatkozó jelzéseket,
– a hangképzés főbb fizikai törvényszerűségeit,
– a különböző ritmusképletekhez szükséges vonóbeosztást,
– a zenei alapkarakterekhez tartozó vonókezelést,
– a hegedűirodalom legkiemelkedőbb alkotó– és előadóművészeit,
– a vonós hangszercsalád többi tagját.

Alakítson ki könnyed hangszerkezelést:
– megfelelő vonóvezetést, balkéz–technikát,
– helyes, test–, hangszer– és kéztartást és tudatosítsa ezeket,
– dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező hegedűhangot,
– differenciált hangindítást és hanglezárást,
– laza, egyenletes ujj– és kartechnikát,
– a kezek pontosan összehangolt mozgását.

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen
– hangsorokat és hangzatokat különböző vonásnemekkel valamennyi húron és fekvésben,
– a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujj– és vonógyakorlatokat.

Fordítson figyelmet
– a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
– a különböző vonásnemek elsajátítására,
– a pizzicato–technikára, a pergő–technikára,
– az üveghangok megszólaltatására,
– a megfelelő ujjrendek készítésére és a fekvések alkalmazására,
– a hangköz és akkordjáték sajátosságaira,
– a lapról olvasási készség fejlesztésére,
– a tudatos zenei memorizálásra,
– a művek zeneileg igényes kidolgozására,
– a rendszeres társas muzsikálásra.
Tanítsa meg a tanulókat a hangolási és a legalapvetőbb hangszer–karbantartási feladatokra

2. Az egyes évfolyamok tanterve

ELŐKÉPZŐ ÉVFOLYAMOK

1. évfolyam

& *Fejlesztési feladatok*

ε *A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása*

– A foglalkozások anyaga: gyermekdalok, versek, mondókák; a hangszeres játékot előkészítő mozgásgyakorlatok.

ε *Készségfejlesztés.A hangszerjátékra való felkészítés fázisai, valamint a hangszerre irányuló mozgások gyakorlása*

– a helyes testtartás kialakítása, tájékozódás a test és végtagok térbeli helyzetéről;
– a helyes légzés felismerése, illetve alkalmazása
– a kar és kéz alapmozgásainak kialakítása, függetlenítése;
– a hangszertartással kapcsolatos érzetek megfigyelése, gyakorlása.
Hangszer nélkül
– emelés – ejtés (fej, kar, kéz, ujjak);
– közelítés – távolítás;
– súlyérzet;
– rotálás, tengelyfogás érzete;
– a hegedű „fészek” megismerése.
A hegedűtartás, vonótartás kialakítása:
– a hangszer pengetéssel való megszólaltatása;
– a vonóval való megszólaltatás elemi formái;
– a billentés, húrváltás, fekvésváltás játékos megalapozása.

& *Ajánlott tananyag:*

- Gyermekdalok eljátszása, egyszerűbb népdalok és a Hegedűiskola I. kötetében található egyszerűbb etűdök tanulása.
- Kodály: 333 olvasógyakorlat
- Forrai: Óvódás énekeskönyv
- Dénes – Kállai – Lányi – Mező: Hegedűiskola I.
- Sándor – Járdányi – Szervánszky: Hegedűiskola I.
- Dénes – Szászné Réger J.: Hegedű ABC
- Szilvay: Színes húrok I.

& *Követelmény*

A hangszerre irányuló mozgások természetes és jó irányú mozgása
A tanulók figyelme irányuljon a hangszer szép hangon való megszólaltatására, és a tiszta intonációra való törekvésre.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egyéni fejlődéstől függően értékelhető keresztmetszet a hangszerkezelés alapelemeiről.

---

2. évfolyam

& *Fejlesztési feladatok*

ε *Zenei ismeretek*

– Kottaolvasási ismeretek fejlesztése
– Egész, fél, negyed, nyolcad,és szünetei ismerete
– Módosítójelek
– Dallamsorok felismerése

ε *Hangszerkezelés fejlesztése, készségfejlesztés*

– Helyes testhelyzet, hegedűtartás kialakítása
– Billentő mozgás fejlesztése
– A két kéz helyezkedő műveleteinek fejlesztése
– Koncentrált figyelem a tiszta intonáció kialakítására
– Vonókezelési feladatok, vonóbeosztások tudatosítása

& *Ajánlott tananyag:*

- 30–40 gyakorlat
- Sándor – Járdányi – Szervánszky: Hegedűiskola I.
- Dénes – Szászné Réger J.: Hegedű ABC
- Dénes–Lányi: Hegedűiskola I. füzet

& *Követelmény*

Tudja a tanuló önállóan elhelyezni a hangszerét és vonóját
Törekedjen a tiszta intonációra
Tudjon kottát olvasni az egyszerűbb gyakorlatoknál

ε *Év végi vizsga anyaga*

– Keresztmetszet az év során tanult hangszerkezelési és zenei anyagról, egyéni fejlődéstől függően

---

ALAPFOKÚ ÉVFOLYAMOK „A" TAGOZAT

1. évfolyam „A" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása*

– A helyes testhelyzet és a hegedűtartás kialakítása.
– A bal kar és bal kéz helyezkedő műveletei (súlyérzet, húrváltó és fekvésváltó mozgások, alkar–rotáció).
– A billentő mozgások kialakítása. Tenyérérzet.
– Intonáció a tanult hangkészletben
A helyes vonótartás (húron és húr fölött), a vonóvezetés érzetének kialakítása. Húrsík–érzet, – vonóvezetés üres húrokon és húrpárokon. Húrváltás külön vonóval és kötve.
– Vonókezelési feladatok: játék egész vonóval. A legato és détaché játékmód kialakítása. Vonóbeosztási formák a különböző ritmusképletek megszólaltatásakor.
– A szép hang iránti igény felkeltése – már a pengetés és az első vonóhúzási feladatok során.
– Hangsorok egyszerű vonásnemekkel.

ε *Zenei ismeretek*

– Kottaolvasás a tananyag hangkészletén belül.
– Metrum, mérőütés, tempó.
– Ütem: 2/4, 4/4, 3/4.
– Hangjegyértékek: az egész, fél, negyed, nyolcad és szüneteik.
– Nyújtópont a fél és a negyed érték mellett.
– Módosítójelek, előjegyzés.
– Hangközök: szekundok, tercek, tiszta kvart, kvint, oktáv ismerete.
– A hármashangzat fogalma.
– Dallamsorok formai tagolódása. Zenei összefüggések.
– Memóriafejlesztés.

& *Ajánlott tananyag*

- Dénes – Lányi – Kállay – Mező: Hegedűiskola I.
- Sándor – Járdányi – Szervánszky: Hegedűiskola I.
- Dénes – Szászné Réger J.: Hegedű ABC

& *Követelmény*

Sajátítsa el a természetes mozgásműveleteket, ha kell, a tanár segítségével korrigáljon.
Alakuljon ki a tanuló játékkészsége az évfolyamban megjelölt hangkészleten belül egyszerű ritmusok alkalmazásával, mérsékelt tempóban.
Olvasson folyamatosan abszolút hangnevekkel, törekedjen a tiszta intonációra.
A zeneművek nehézségi szintje pl. Haydn: Dalocska, Lully: Dal.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Két különböző jellegű tanulmány,
– Két zongorakíséretes darab kotta nélkül.

2. évfolyam „A" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása*

A hegedűtartás és vonótartás fejlesztése.
Ujjgyakorlatok a bal kéz ügyesítésére:
– ejtő – emelő billentés;
– a húrváltó–készség fejlesztése;
– az ujjak nyújtása, csúsztatása;
– a kettősfogások egyszerű formái (terc, szext);
– a fekvésjáték és a vibrato előkészítése;
– vonókezelési feladatok:
– a détaché játékmód fejlesztése különböző vonórészeken,
– legato (2, 4, 8 hang kötésével is), portato, a martelé játékmód előkészítése nyugodt tempóban, éneklő jelleggel; barokk „non legato".
A magyar népdalok játékával kapcsolatos nehezebb vonóbeosztási formák, nagy és kis „nyújtott" és „éles" ritmus, legato.

ε *Zenei ismeretek*

– A kottaolvasás továbbfejlesztése.
– A tempó– és dinamikai jelzések ismerete.
– Egyszerű és változó ütemek.
– Hangjegyértékek: nyolcad, triola, tizenhatod
– Hangközök: szekund, terc, kvint.

& *Ajánlott tananyag*

- Dénes – Lányi – Kállay – Mező: Hegedűiskola II.
- Sándor – Járdányi – Szervánszky: Hegedűiskola II.
- Dénes – Szászné Réger J.: Hegedű ABC
- Kodály: Biciniumok

& *Követelmény*

Alakuljon ki a tanuló játékkészsége a 4#, 4*b* előjegyzésű skálák hangkészletén belül.
Ismerje az új ritmusokat.
Legyen képes a détachét, legatót (2, 4, 8 hang kötését) a tanult hangkészleten belül alkalmazni.
Ismerje a dinamikára és a tempóra vonatkozó zenei kifejezéseket.
A zeneművek nehézségi szintje pl. Bartók: Betyárnóta, Rameau: Rigaudon, Schubert: Német tánc.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Két etűd,
– Két zongorakíséretes darab kotta nélkül.

---

3. évfolyam „A" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása*

– Ujjgyakorlatok a bal kéz ügyesítésére és a helyezkedő–készség fejlesztésére az I. fekvésben
– Játékkészség a II. és III. fekvésben (a közvetítőhang szerepe).
– Kettősfogás–játék: tercek, szextek.
– Dúr és moll hangsorok, akkordfelbontások két oktávon.
– Nagy és kis détaché.
– Martelé a vonó különböző részein.
– A legato fejlesztése, vonáskombinációk.
– Akkordjáték és emelt vonás, a staccato vonások előkészítése.
– A vibrato fejlesztése.
– A hangszer önálló felhangolása.

ε *Zenei ismeretek*

– A harmincketted és a szinkópák nehezebb formái.
– Szűkített és bővített hangközök.
– A hármashangzat és fordításai.
– A dominánsszeptim hangzat.
– Tonika, szubdomináns, domináns – hangzatfűzésben.
– Kvintkör, klasszikus periódus.
– Két– és háromtagú kis formák elemzése.
– Ékesítések: előke, utóka, trilla, parántrilla és mordent.
– Memóriafejlesztés.

& *Ajánlott tananyag*

- Dénes – Lányi – Mező – Skultéty: Hegedőiskola III–IV.
- Sándor – Járdányi – Szervánszky: Hegedűiskola III.
- Wohlfahrt: 40 etűd op. 54 (válogatva)
- Konyusz: Kettősfogások az első fekvésben
- Az ajánlott irodalom jegyzékében található előadási művek.
- Kodály: Biciniumok
- Pejtsik: Régi kamarazene sorozat: Duók, Triók
- Szervánszky: Duók Z. 3083
- Mozart: 12 duó K. 487 (válogatva)
- Bartók: Duók

& *Követelmény*

A tanuló legyen képes az eddig tanult mozgásformák, vonástípusok folyamatos alkalmazására.
Ismerje a zenei ékesítések egyszerűbb módozatait: előke, utóka, mordent, trilla.
Törekedjen a tiszta intonációra az első fekvésben (szűkített és bővített hangközök).
A tanuló ismerje az egyszerű fekvésváltásokat (azonos ujjak, üres húr alatti fekvésváltások).
A zeneművek nehézségi szintje pl. Járdányi: Magyar tánc, Stanley: Allegro grazioso, Händel: Gavotte.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egy etűd (különböző technikai feladatokkal)
– Két zongorakíséretes mű (lehet koncerttétel, vagy barokk, illetve klasszikus tánctétel), kotta nélkül.
– max. 8 ütemes, az 1. évfolyam nehézségi szintjének megfelelő zenei idézet lapról játszása

4. évfolyam „A" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása*

– Az előző években jobb és bal kézzel elsajátított elemek összekapcsolása és fejlesztése.
– 1/2 fekvés, II–III. fekvés, fekvésérzet.
– A vibrato fejlesztése
– Dúr és moll skálák két oktávon, fekvésekben, fekvésváltással is.
– A kromatikus játéktechnika fejlesztése.
– Az eddig tanult vonásnemek gyorsítása, alkalmazása összetettebb feladatokban.
– A staccato játékmód, az emelt vonás fejlesztése.
– A dobott vonás (spiccato) előkészítése.
– Az akkordjáték és a kettősfogás–játék fejlesztése első fekvésben.
– A hangindítás, a vonós artikuláció fejlesztése, a fontosabb zenei karakterek megszólaltatásának megalapozása (dolce, risoluto, espressivo).

ε *Zenei ismeretek*

– A tempó– és a dinamikai jelzések bővebb ismerete.
– Ütem: 5/4, 5/8, változó ütemek.
– A teljes kvintkör.
– A játszott anyag zenei – formai és harmóniai – elemzése a tanár segítségével.

& *Ajánlott tananyag*

- Dénes – Lányi – Mező – Skultéty: Hegedűsiskola III–IV.
- Sándor – Járdányi – Szervánszky: Hegedűsiskola IV/A, B.
- Kayser: 36 gyakorlat hegedűre op. 20, I.
- Wohlfahrt: 60 etűd op. 45, vagy
- Wohlfahrt: 40 etűd op. 54 (válogatva)
- Konyusz: Kettősfogások az első fekvésben
- Pleyel: Duók
- Szervánszky: Duók Z. 3083
- Mozart: Duók K. 487
- Bartók: Duók
- Hegedűduók kezdőknek (Vígh)
- Kamarazene kezdők számára (Máriássy)
- Régi kamarazene (sorozat): Duók, Triók

& *Követelmény*

Ismerje a tanuló a 1/2 fekvést, a II. és III. fekvést, az egyszerűbb kettősfogásokat és akkordokat.
Legyen képes a fekvésekben közlekedni (közvetítőhang).
Tudja az eddig tanult vonásnemeket alkalmazni gyorsabb tempóban is.
Legyen képes az emelt vonós és staccato játékmód alkalmazására.
Ismerje a játszott zenei anyagban előforduló szakkifejezéseket.
A zeneművek nehézségi szintje pl. Zathureczky: Gyermekeknek, Farkas: Régi magyar táncok, Steibelt: Uno ballo, Mozart: Andantino.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Két etűd,
– Két zongorakíséretes mű (az egyik lehet kamarazene), kotta nélkül.

---

5. évfolyam „A" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása*

– Az eddig tanult fekvésekben való jártasság elmélyítése.
– A IV. és V. fekvés elsajátítása, a páros és páratlan számú fekvések egyenrangú fejlesztése.
– Kettősfogás–játék a fekvések alkalmazásával.
– A vibrato fejlesztése (egyenletesség, gyorsaság, folyamatosság).
– Az akkordjáték fejlesztése – játéka könnyebb fekvésváltásokkal is.
– Folyamatos játék dobott vonóval, könnyebb etűdanyagon.
– Az eddig tanult vonásnemek összetettebb alkalmazása, zeneileg árnyaltabbá tétele, a vonós artikuláció fejlesztése.
– Dúr és moll hangsorok, akkordfelbontások két oktávon az V. fekvésig.

ε *Zenei ismeretek*

– A hangnemkapcsolatok fokozott ismerete.
– Szűkített és bővített hármashangzat, szűkített szeptimakkord.
– A legalapvetőbb zenei karakterek: dolce, espressivo, risoluto.
– A szonátaforma tematikus és hangnemi elemzése, a barokk szvit felépítése.
– Klasszikus táncok.
– Romantikus karakterdarabok.
– Variációs forma.

& *Ajánlott tananyag*

- Dénes – Lányi – Mező – Skultéty: Hegedűiskola V–VI.
- Sándor – Járdányi – Szervánszky: Hegedűiskola V.
- Kayser: 36 gyakorlat hegedűre op. 20, I–II.
- Dont: Gradus ad Parnassum op. 38, I.
- Dancla: Etűdök op. 68
- Bloch: Hangsoriskola II–III.
- Bartók: Duók
- Mozart: Duók K. 487

- XX. századi kamarazene–művek
- A vonós kamarazene iskolája (Pejtsik): I. II.
- Négy évszázad könnyű triói Z. 13548
- A barokk triószonáta Z. 13549

& *Követelmény*

Ismerje és játssza a dúr és moll hangsorokat (5#, 5*b* előjegyzésig) két oktávon keresztül az V. fekvésig. Ismerje a IV. és V. fekvést.
Legyen képes az eddig tanult vonásnemek összetettebb alkalmazására (emelt vonó, dobott vonó, staccato), zeneileg árnyaltabbá tételére, a vonós artikuláció használatára.
Gyorsabb mozgású darabokat is szép hangon, értelmes frazeálással játsszon (bal kéz pergőtechnika).
Alkalmazzon folyamatos vibratót az éneklő jellegű műveknél.
Legyen képes az évfolyam anyagánál könnyebb műveket lapról eljátszani.
A játszandó művek nehézségi szintje pl. Bartók: Gyermekeknek, Pergolesi: Siciliano, Beethoven: Menüett

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egy etűd,
– Két zongorakíséretes mű kotta nélkül, (az egyik lehet kamaraműű tanárral vagy tanulótársaival).
– 8-16 ütem terjedelmű, a 2. évfolyam nehézségi szintjének megfelelő zenei idézet lapról játéka.

---

6. évfolyam „A" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása*

– Tájékozódás és játékkészség a VI., VII. fekvésben és félfekvésben.
– Háromoktávos hangsorok akkordfelbontásokkal.
A bal kéz mozgékonyságának sokoldalú fejlesztése:
– trilla, pergőtechnika, fekvésváltás (kettősfogásokkal is);
– természetes üveghangok.
A vibrato fejlesztése minden fekvésben.

ε *Zenei ismeretek*

– Barokk művek felépítése (szonáta, koncert).
– Szekvenciális szerkesztésmód a barokk művekben.
– Kifejező és stílusos artikuláció.
– A portamento fogalma.
– A XX. századi zene hangzásvilágának ismerete: melodikai, harmóniai sajátosságok, szerkesztési elvek ismerete a játszott művek alapján.

& *Ajánlott tananyag*

- Mazas: Études speciales op. 36 I. füzetből válogatva,
- Dénes – Lányi – Mező – Skultéty: Hegedűiskola V–VI.
- Sándor – Járdányi – Szervánszky: Hegedűiskola V.
- Kayser: 36 gyakorlat hegedűre op. 20, I–II.
- Dont: Gradus ad Parnassum op. 38, I.
- Dancla: Etűdök op. 68
- Bloch: Hangsoriskola II–III.
- Bartók: Duók
- Mozart: Duók K. 487
- XX. századi kamarazene–művek
- A vonós kamarazene iskolája (Pejtsik): I. II.
- Négy évszázad könnyű triói Z. 13548
- A barokk triószonáta Z. 13549

& *Követelmény*

Rendelkezzék stílustapasztalattal a barokk művek játékában és szerezzen jártasságot a bécsi klasszikus és romantikus művek terén.
Legyen kedve az önálló társas muzsikáláshoz, ambíciója új művek felkutatásához, terjessze ki érdeklődését korunk zenéje iránt.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egy etüd
– Két zongorakíséretes előadási darab, kotta nélkül – az egyik kamarazene is lehet.

ALAPFOKÚ ÉVFOLYAMOK „B" TAGOZAT

2. évfolyam „B" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *A hangszerkezelés fejlesztése, zenei ismeretek*

A vibrato kialakítása, árnyaltabb dinamika,
A martelé játékmód fejlettebb, differenciáltabb formái.
A hegedűtartás és vonótartás fejlesztése.
Ujjgyakorlatok a bal kéz ügyesítésére:
– ejtő – emelő billentés;
–a húrváltó–készség fejlesztése;
– az ujjak nyújtása, csúsztatása;
– a kettősfogások egyszerű formái (terc, szext);
– a fekvésjáték és a vibrato előkészítése;
Vonókezelési feladatok:
– a détaché játékmód fejlesztése különböző vonórészeken,
legato (2, 4, 8 hang kötésével is), portato,
– a martelé játékmód előkészítése nyugodt tempóban, éneklő jelleggel; barokk „non legato".
A magyar népdalok játékával kapcsolatos nehezebb vonóbeosztási formák. Nagy és kis „nyújtott" és „éles" ritmus, legato is, valamint a szinkópa.

ε *Zenei ismeretek*

– A kottaolvasás továbbfejlesztése.
– A tempó– és dinamikai jelzések ismerete.
– Egyszerű és változó ütemek.
– Hangjegyértékek: nyolcad, triola, tizenhatod
– Hangközök: szekund, terc, kvint.

& *Ajánlott tananyag*

- Dénes – Lányi – Mező – Skultéty: Hegedűiskola II.; III–IV. II. fejezet: Fekvéstanulmányok
- Sándor – Járdányi – Szervánszky: Hegedűiskola II.
- Schradieck: Ujjgyakorlatok
- Wohlfahrt: 40 etűd op. 54 (válogatva), vagy
- Wohlfahrt: 60 etűd op. 45 (válogatva)

& *Követelmény*

A II. és III. fekvés használata könnyebb hangnemekben. Egyszerűbb fekvésváltások, tanult zenei anyag játéka ujjrendváltozattal.
Önálló hangolás.
Hangsorok, népdalok, klasszikus etűdök és összetettebb zenei anyagok kotta nélküli előadása.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Két etűd
– Két zongorakíséretes mű kotta nélkül.

---

3. évfolyam „B" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása*

– A fekvésérzet differenciálása, a fekvésváltás készségének fejlesztése, a II. és III. fekvés elsajátítása.
– A vibrato kialakítása, fejlesztése.
– Trilla, a kromatika intonálása, ujjfüggetlenítés.
– A kettősfogás fejlesztése a II. és III. fekvésben (fekvésváltás nélkül).
– Ismerkedés a IV. fekvéssel és a félfekvéssel.
– Hangsorok, akkordfelbontások két oktávon, a tanult fekvésekben, fekvésváltással is.
– Az eddig tanult vonások fejlesztése a vonó különböző részein, vonáskombinációk.
– Lassú, tartott hangok.
– A staccato játékmód fokozatos fejlesztése.
– Az akkordjáték és az emelt vonás előkészítése, majd alkalmazása.
– Természetes üveghangok.
– Tempótartás, a tempó fokozása.

ε *Zenei ismeretek*

– A harmincketted és a szinkópák nehezebb formái.
– Szűkített és bővített hangközök.
– A hármashangzat és fordításai.

– A dominánsszeptim hangzat.
– Tonika, szubdomináns, domináns – hangzatfűzésben.
– Kvintkör, klasszikus periódus.
– Két– és háromtagú kis formák elemzése.
– Ékesítések: előke, utóka, trilla, paránytrilla és mordent.
Memóriafejlesztés.
– alteráció, hangnemi kitérés, moduláció;
– a főtéma, melléktéma fogalma (koncert vagy szonáta játéka kapcsán);
– a klasszikus periódus;
XX. századi stílusjelenségek.

& *Ajánlott tananyag*

- Dénes – Lányi – Mező – Skultéty: Hegedűiskola III–IV.
- Sándor – Járdányi – Szervánszky: Hegedűiskola IV/A, B (válogatva)
- Sándor: Hegedűiskola III.
- Wohlfahrt: 60 etűd op. 45, illetve 40 etűd op. 54 (válogatva)
- Kayser: 36 gyakorlat op. 20 I. (a technikailag könnyebb etűdök: 1, 3, 5, 8)
- Konyusz: Kettősfogások az első fekvésben
- Az ajánlott irodalom jegyzékében található művek.
- Bartók: Duók
- Régi kamarazene (Pejtsik – Szász): Duók, Triók
- Pleyel: Duók
- Szervánszky: Duók (Z. 3083)

& *Követelmény*

Játsszon a tanuló szép és kifejező hangon.
Billentése legyen mozgékony, rendelkezzen tapintási érzékenységgel.
Rendelkezzen intonációs biztonsággal a tanult fekvésekben.
Törekedjen a fekvésváltás vonóvezetéssel való ritmikai összehangoltságára.
Alkalmazza helyesen a közvetítőhangokat a gyakorlásban, a vibratot a zene kifejező megformálása során.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Két különböző jellegű technikai tanulmány – közülük az egyik klasszikus etűd
– Két zongorakíséretes mű kotta nélkül
– max. 8 ütemes, az 1. évfolyam nehézségi szintjének megfelelő zenei idézet lapról játszása

4. évfolyam „B" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása*

– A tanult fekvésekben való játék elmélyítése, a IV–V. fekvés elsajátítása.
– Ismerkedés a VI–VII. fekvéssel (hangsorok, szekvenciális fekvésváltás–gyakorlatok).
– A páros és páratlan számú fekvések egyenrangú fejlesztése.
– A fekvések összekötése I–V. fekvésig.
– Az akkordjáték fejlesztése: egyszerre megszólaltatott háromszólamú akkordok és egyszerű négyszólamú tört akkordok tanulása.
– Hangsorok 5#–5*b* előjegyzésig, akkordfelbontásokkal, két oktávon.
– A pergőtechnika, trilla, zenei díszítések alkalmazása.
– A vibrato fejlesztése, kifejezésbeli gazdagítása éneklő művek előadásánál.
– Az eddig tanult vonások gyorsítása, karakterbeli gazdagítása.
– A kettősfogás–játék fejlesztése (fekvésváltással kombinálva is).

ε *Zenei ismeretek*

– A tempójelzések bővebb ismerete.
– Ütem: 5/4, 5/8, változó ütem.
– A hangnemkapcsolatok fokozott ismerete.
– Szűkített és bővített hármashangzatok, szűkített szeptimakkord.
– A rondó– és a szonátaforma főbb jellemzői.
– Alapvető zenei karakterek: dolce, espressivo, risoluto, grazioso, marcato.
– Az egészhangú skála.
– A portamento fogalma.

& *Ajánlott tananyag*

- Dénes – Lányi – Mező – Skultéty: Hegedűsiskola III–IV.
- Dénes– Lányi – Mező – Skultéty: Hegedűsiskola V–VI.
- Sándor –Járdányi–Szervánszky: Hegedűiskola IV/A, B
- Bloch: Hangsoriskola II. Z. 1767
- Kayser: 36 etűd op. 20 I–II.
- Dont: Gradus ad Parnassum op. 38 I.
- Dancla: Etűdök op. 68 (válogatva, pl. 2, 4, 6, 1, 9.)
- Az ajánlott irodalom jegyzékében található művek.

& *Követelmény*

Játsszon a tanuló felszabadult hangszerkezeléssel, rendelkezzen karakterérzékeny vonótechnikával.
Zenei igénnyel váltson fekvést, igazodjon a játszott mű tempójához és karakteréhez.
Vibratója legyen folyamatos, alkalmazza mozgalmasabb zenei anyagon is.
Tudjon könnyebb műveket önállóan megtanulni.
Könnyebb darabokat, valamint zenekari és kamaraművek egyszerűbb szólamait tudja lapról játszani.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Két különböző jellegű technikai tanulmány – közülük az egyik klasszikus etűd
– Két zongorakíséretes mű kotta nélkül.

„5. évfolyam „B" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása*

– A játékkészség fejlesztése I–VII. fekvésig.
– Hangsorok és akkordfelbontások három oktávon.
– A bal kéz biztonságának és minden irányú mozgékonyságának fejlesztése.
– Pergőtechnika.
– A fekvésváltás, trilla, vibrato fejlesztése, kettősfogás, természetes és mesterséges üveghang.
– A tanult vonásnemek, vonáskombinációk fejlesztése, a gyorsasági készség fokozása.
– Spiccato játék középtempóban.
– Célszerű ujjrend megválasztása a zenei kifejezés szolgálatában.

ε *Zenei ismeretek*

– A ciklikus művek felépítése, a barokk szonáta és koncert tematikus és hangnemi elemzése. – Szekvenciális szerkesztés a barokk művekben.
– A bécsi klasszikusok játékához vezető könnyedebb játékmód kialakítása.
– Romantikus hangszeres dalok, karakterdarabok.
– Ismerkedés korunk zenéjével.

& *Ajánlott tananyag*

- Dénes – Lányi – Mező – Skultéty: Hegedűsiskola V–VI.
- Kayser: 36 etűd op. 20 II.
- Dont: Gradus ad Parnassum op. 38 II.
- Dancla: Etűdök op. 68
- Ševeík: Fekvésváltások op. 8
- Bloch: Hangsoriskola II–III. Z. 1767–68
- Feigerl: 24 gyakorlat I. (a könnyebbek közül válogatva)
- Mazas: Études speciales op. 36, I.
- Régi kamarazene (Pejtsik–Szász): Duók, Triók
- Bartók: Duók
- Lendvay: Duók (Z. 13224)
- Szokolay: Magyar gyermekdalok (két és három hegedűre) (Z. 7254)
- Kiss Zs.: Duók Z. 12565
- Reményi: Duók Z. 13247, (Z. 12567)

& *Követelmény*

Memóriafejlesztés: hosszabb terjedelmű művek megtanulása fejből (etűdök is).
Az eddig tanult technikai elemeket alkalmazza a tanuló érzékeny, kifejező, a mű karakteréhez igazodó egyéni hangvételben.
Legyen képes virtuóz jellegű művek előadására
Az év folyamán több alkalommal szerepeljen hangversenyen.

ε *Az év végi vizsga hanyaga*

– Két etűd (közülük az egyik klasszikus etűd),
– Két zongorakíséretes mű – az egyik vagy koncert, vagy szonáta.
– 8-16 ütem terjedelmű, a 2. évfolyam nehézségi szintjének megfelelő zenei idézet lapról játéka.

---

6. évfolyam „B" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

ε *A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása*

– A játékkészség fejlesztése I–VII. fekvésig.
– Hangsorok és akkordfelbontások három oktávon, terc–, szext és oktávskálák két oktávon; az ujjrendi formák bővítése a zenei kifejezés szolgálatában („kúszó ujjrend", ujjazatos kromatika).
– A bal kéz biztonságának és minden irányú mozgékonyságának fejlesztése.
– Pergőtechnika.
– A fekvésváltás, trilla, vibrato fejlesztése, kettősfogás, természetes és mesterséges üveghang.
– A tanult vonásnemek, vonáskombinációk fejlesztése, a gyorsasági készség fokozása.
– Spiccato játék középtempóban.
– Célszerű ujjrend megválasztása a zenei kifejezés szolgálatában.

ε *Zenei ismeretek*

– A ciklikus művek felépítése, a barokk szonáta és koncert tematikus és hangnemi elemzése, szekvenciális szerkesztés a barokk művekben.
– A bécsi klasszikusok játékához vezető könnyedebb játékmód kialakítása.
– Romantikus hangszeres dalok, karakterdarabok.
– Ismerkedés korunk zenéjével.
– Az elérendő készségszintet az évfolyam technikai és zenei anyaga jelöli meg.
– Az értőbb, önálló előadáshoz szükséges zenei összefüggések, stílusjegyek, szakkifejezések ismeretének kibővítése.

& *Ajánlott tananyag*

- Dénes – Lányi – Mező – Skultéty: Hegedűiskola V–VI., II. rész
- Bloch: Hangsoriskola II–III. Z. 1767–68
- Mazas: Études speciales op. 36, I. Études brillantes op. 36 II. (a lehetőségek szerint)
- Dont: 24 előkészítő gyakorlat op. 37 (a könnyebbek közül)
- Kayser: 36 etűd op. 20, III.
- Ševčík: Fekvésváltás op. 8
- Ševčík: Trillagyakorlatok op. 7

& *Követelmény*

A tanuló hangszerkezelése legyen perspektivikusan megalapozott.
Legyen képes tudatos helyezkedő–műveletekre a tiszta intonáció érdekében.
A fekvésváltásokat és a vibratót a zenei folyamatokba illesztve, zavartalanul tudja megoldani.
Az alapvonásokat tudja hajlékony, szép hangon játszani.
Tudjon önállóan megtanulni technikai felkészültségének megfelelő műveket, megfelelő zenei karakterekkel és dinamikai árnyalásokkal.
Alakuljon ki jártassága a technikai és zenei szempontból célszerű ujjrendek megválasztásában.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Két etűd,
– Egy koncerttétel vagy egy zongorakíséretes darab (a koncerttétel helyett lehet szonáta I–II. tételt játszani) kotta nélkül.

& *Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után*

Az „A" tagozat végén

ε *A tanuló ismerje*

– a hangszer és a vonó felépítését, részeit, hangszerének gondozását és megóvását,
– a fontosabb tempó– és karakterjelzéseket, valamint a dinamikára vonatkozó jeleket,
– a bal kéz játékára és a vonó kezelésére vonatkozó jelzéseket,
– a hangsorok előjegyzését és ujjrendjét,
– a hangképzés főbb fiziológiai törvényszerűségeit (a vonás iránya, a vonó sebességének nyomásának és a lábtól való távolságának összefüggése),
– a gyakran előforduló ritmusképletekhez szükséges vonóbeosztást,
– a zenei alapkarakterekhez (dolce, grazioso, espressivo, risoluto) tartozó vonókezelést,
– a tanult anyagban előforduló tempó– és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
– a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.

ε *Legyen képes*

– a zenei anyagot életkora és egyéni képességei, illetve készsége szintjén kotta– és stílushűen, értelmesen tagolva, a zene folyamatát és összefüggéseit érzékeltetve, kifejezően megszólaltatni,
– ujjrenddel és vonásjelzéssel gondosan ellátott, könnyebb zenei anyagot mérsékelt tempóban lapról eljátszani,
– szokatlan nehézséget nem támasztó könnyebb művet ujjrenddel és vonásjelzéssel ellátni,
– technikai eszközeit a stílusos és kifejező játék szolgálatába állítani,
– tájékozódni, szabad fekvésváltással közlekedni a fogólapon, törekedve az igényes intonációra,
– az alapvonások, valamint a dallamnak, a ritmusnak, a dinamikának megfelelő vonóbeosztás alkalmazására,
– szép hangon való, karakteres előadásra,
– a megismert mozgások, izomérzetek felidézésére, tudatos alkalmazására.
Kottaolvasási készsége legyen olyan szintű, hogy belső elképzelés vezesse játékát.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)

ε *A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak koncertszerű bemutatásával:*

– Háromoktávos skála, akkordfelbontásokkal,
– Két szabadon választott etűd,
– Egy versenymű saroktétele,
– Egy barokk szonáta lassú és gyors tétele, vagy egy lassú és egy élénk tempójú előadási darab. A választott etűdök tartalmazzanak egymástól eltérő technikai feladatokat.

& *Művészeti alapvizsga követelményei*

A vizsga gyakorlati részből áll

A vizsga tantárgya és időtartama
Hegedű főtárgy
„A"tagozat minimum 10 perc
„B" tagozat minimum 10 perc

A vizsga tartalma

A" tagozat

– Egy etűd; Dénes: V–VI. Hegedűiskola (EMB 7111), vagy Dancla op. 68 (EMB 7918) 2., 9., 14., vagy Dont op. 38 (EMB 2214, EMB 2215, EMB 2216), vagy Mazas: Études speciales op. 36.1 (EMB 2244) 2., 8., 9. nehézségi szintjén.
– Két különböző karakterű előadási darab, koncert–tétel, vagy szonáta–tétel; Beethoven: Menuett (PWM) és Trió (Peters), Rameau: Gavotte (EMB 4535 kötetben), Dancla: Variációk–sorozat, Vivaldi: G–dúr koncert (EMB, Ricordi, Peters, PWM) I. tétel, Seitz: D–dúr koncert (Peters) I. tétel, Corelli: e–moll, A–dúr szonáta (EMB 12050 kötetben, EMB 12051 kötetben, EMB 12265 kötetben) nehézségi szintjén.
A z előadási darabokatkotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat

– Két különböző technikai követelményt tartalmazó etűd, a játék technikai biztonságának felmérésére; Dont op. 68/12., 15., Mazas: Études speciales op. 36. I (EMB 2244) 2., 7., 9., 15., 17., 18., Mazas: Études brillantes op. 36. II. (EMB 2245) nehézségi szintjén.
– Karakteretűd a zenei kifejezés felmérésére; Dont: 24 előkészítő gyakorlat op. 37 (EMB 2604), a könnyebbek szintjén.
– Egy előadási darab vagy barokk szonáta tételpár (lassú–gyors); Boyce: Matelotte (EMB 2751 kötetben), Járdányi: Magyar tánc (EMB 3236). Wieniawski: Kuyawiak (EMB 8001) nehézségi szintjén.
– Egy koncert– vagy szonáta–tétel; Komarovszkij: A–dúr koncert (Peters) I. tétel, Vivaldi: a–moll Koncert (EMB, Ricordi, Peters, PWM) I. tétel Accolay: a–moll koncert (PWM), Seitz: g–moll koncert op. 12 no. 3 (PWM, Music Sales) I. tétel, Dancla: Concert–solo op. 77 no. 2, 3 Telemann: A–dúr szonáta, Händel: E–dúr Szonáta (EMB 12309) nehézségi szintjén.
A vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése

– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes testtartás, hangszertartás,
– hangképzés,
– intonáció,
– a vibrato helyes alkalmazása,
– hangszerkezelés,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– előadásmód,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

TOVÁBBKÉPZŐ ÉVFOLYAMOK „A” TAGOZAT

A továbbképző évfolyamok fő célja a zenei műveltség elmélyítése és a zenélési kedv ébrentartása.

7. évfolyam „A” tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

– A hajlékony hang kialakítása,
– Alapvonások (legato, martele, detache) kidolgozása,
– A fekvésváltás könnye alkalmazása,
– A húrváltó mozgások fejlesztése.

& *Ajánlott tananyag*

- Mazas: Études speciales op. 36, I.
- Mazas: Études brillantes op. 36, II.
- Feigerl: 24 Etüd
- Kayser: Etüdök III.
- Block: Hangsoriskola
- Vivaldi: G–dúr Koncert
- Haydn: D–dúr Koncert no.2.
- Komarovszkij: A–dúr Koncert
- Händel: E–dúr Szonáta
- Corelli: e–moll Szonáta
- Haydn: Menüett D–dúr, F–dúr
- Vivaldi: Siciliano
- Rubinstein: Polka

& *Követelmény*

Legyen képes a tanuló a zenei karakterek alkalmazására, a dinamikai váltásokra, a tempók helyes megválasztására

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egy etűd
– Egy előadási darab (választható koncerttétel, szonáta vagy kamaramű) lehetőleg kotta nélkül.

---

8. évfolyam „A" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

– Jobbkéz mozgásainak fejlesztése (különösen a vonóbeosztással kombinált vonásoknál)
– A tanuló legyen jártas a barokk zene hangzásvilágában

& *Követelmény*

Legyen képes oldott és rugalmas billentésre a magasabb fekvésben is.
A fekvésváltás legyen könnyed és folyamatos
A tanuló tudjon tisztán intonálni a magasabb fekvésben is

& *Ajánlott tananyag*

- Mazas: Études speciales op. 36, I.
- Mazas: Études brillantes op. 36, II.
- Dont: 24 előkészítő gyakorlat op. 37
- Kayser: 36 etűd op. 20, III.
- Vivaldi: e–moll, E–dúr Koncert
- Vivaldi: d–moll Kettősverseny
- Stamitz: B–dúr Koncert
- Händel: g–moll Szonáta
- Corelli: A–dúr Szonáta
- Mozart: Albumok (Dobszay)
- Veracini: Largo (Remekművek sorozat)
- Járdányi: Magyar tánc
- Bartók: Duók

ε *Év végi vizsga anyaga*

– Egy etűd,
– Egy előadási darab, vagy koncert, vagy szonáta tétel lehetőleg kotta nélkül.

---

9. évfolyam „A" tagozat

& *Fejlesztési feladat*

– A korábbiakban elsajátított zenei és technikai eszközök alkalmazási készségének további finomítása
– A bécsi klasszika jellegzetes formáinak megismerése

& *Ajánlott tananyag*

- Mazas: Études speciales op. 36, II.

- Feigerl: II. Füzet
- Block: Skálák
- Schradieck: Ujjgyakorlatok
- Bach: a–moll Koncert
- Mozart: D–dúr (Adelaide) Koncert
- Stamik: B–dúr Koncert
- Beriot: a–moll Koncert
- Tartini: F–dúr Szonáta
- Händel: A–dúr Szonáta
- Schubert: A méh
- Gluck: Melódia (Remekművek sorozat)
- Wieniawsky: Legenda
- Beethoven: Romanc (F dúr)
- Bartók: Szonatina
- Vivaldi: d–moll Kettősverseny
- Stamitz: B–dúr Koncert
- Händel: g–moll Szonáta
- Corelli: A–dúr Szonáta
- Mozart: Albumok (Dobszay)
- Veracini: Largo (Remekművek sorozat)
- Járdányi: Magyar tánc
- Bartók: Duók

& *Követelmény*

Legyen a tanuló intonációs biztonsága fejlett a magasabb fekvésekben is.
Tudjon hangszerén folyamatosan pergő trillát játszani.

ε *Év végi vizsga anyaga*

– Egy etűd,
– Egy előadási darab, vagy koncert, vagy szonáta tétel lehetőleg kotta nélkül.

---

10. évfolyam „A” tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

– Zenei karakterek és a hozzá tartozó virtuózabb vonásfajták játéka,
– Gyorsabb tempójú futamok fejlesztése,
– Hangképzése a zenei kifejezést szolgálja.

& *Ajánlott tananyag*

- Mazas: Études brillante II.
- Feigerl: Etüdök
- Block: Skálák
- Schradieck: Ujjgyakorlatok
- Bach: E–dúr Koncert
- Mozart: G–dúr Koncert
- Spohr: d–moll Koncert
- Kabalevszkij: C–dúr Koncert
- Tartini: 12 fantázia szólóhegedűre

- Locatelli: g–moll Szonáta
- Bach: E–dúr Partita
- Bruck: Air
- Rachmanyivov: Vocalise
- Bartók: Szonatina
- Bartók: Román népi táncok

& *Követelmény*

Legyen képes hangszertechnikájának önálló fejlesztésére.
Tudjon önállóan ujjazatot és vonásnemet változtatni a zenei kifejezés szolgálatában.

ε *Év végi vizsga anyaga*

– Egy etűd,
– Egy előadási darab, vagy koncert, vagy szonáta tétel, lehetőleg kotta nélkül.

---

7. évfolyam „B”tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

– Billentés alapformáinak tudatos alkalmazása
– Húr és vonóváltás műveleteinek előkészítése, fejlesztése

& *Ajánlott tananyaga*

- Mazas: Études speciales op. 36, I.
- Mazas: Études brillantes op. 36, II.
- Feigerl: 24 Etüd
- Kayser:Etüdök III.
- Dont: Etüdök op. 37
- Block: Skálaiskola
- Vivaldi: a–moll, d–moll Koncert
- Haydn: G–dúr Koncert
- Viotti: G–dúr Koncert
- Händel: g–moll, F–dúr Szonáta
- Corelli: e–moll Szonáta
- Dancla: Solo I., II
- Vivaldi: Siciliano
- Farkas: Szonatina
- Bartók: Duók

& *Követelmény*

Legyen képes a tiszta intonáció érdekében a balkéz tudatos helyezkedő műveleteire.

Tudjon alapvonásokat hajlékony, szép hangon játszani.
Legyen képes a megfelelő dinamikai váltásokra.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egy etűd,
– Két előadási darab – koncert, vagy szonáta tétel kotta nélkül.

---

8. évfolyam „B" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

– Oldott és rugalmas billentés kialakítása,
– Könnyed és folyamatos fekvésváltás,
– Ritmikus pergőjáték.

& *Ajánlott tananyaga*

- Mazas: Études speciales op. 36, I. II.
- Feigerl: 24 Etüd
- Kayser: Etüdök III.
- Dont: Etüdök op. 37
- Sevčik: Trilla és fekvésváltás gyakorlat
- Flesch: Hangsoriskola
- Bach: a–moll E–dúr Koncert
- Haydn: G–dúr Koncert
- Stamic: B–dúr Koncert
- Händel: Szonáták
- Tartini: Szonáták
- Veracini: Szonáták
- Brahms: A–dúr Keringő
- Smetana: Hazámról
- Gluck: Melódia (Remekművek)
- Franceour: Sicilien és Rigaudon
- Bartók: Duók

& *Követelmény*

Legyen képes hangszerén az alsó 5 fekvésben oldott és rugalmas billentésre.
Könnyed és folyamatos fekvésváltás.
Ritmikus pergőjáték.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egy etűd,
– Két előadási darab, koncert, vagy szonáta tétel kotta nélkül.

---

9. évfolyam „B" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

– Kombinált vonások gyorsabb alkalmazása
– Különböző fajta dobott és emelt vonások játéka

& *Ajánlott tananyag*

- Kreutzer: 42 Etüd
- Roda: 24 Caprices
- Dancla: Etüdök op. 73
- Sevčik: Trilla és fekvésváltás gyakorlat
- Sevčik: Vonótechnika 40 variáció
- Flesch: Hangsoriskola
- Bach: E–dúr Koncert
- Mozart: G–dúr Koncert
- Spohr: d–moll Koncert
- Bruch: g–moll Koncert
- Tartini: g–moll Szonáta
- Veracini: e–moll Szonáta
- Bach: Partita
- Smetana: Hazámról
- Beethoven: Romanc
- Kreisler: Schön Rosmaria
- Bartók: Duók

& *Követelmény*

A tanuló intonációs biztonsága terjedjen ki a fogólap egész területére.
Tudjon folyamatos pergő trillát játszani.
Legyen képes hangszerén átélni a játszott művek érzelmi tartalmát.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egy etűd,
– Két előadási darab, koncert, vagy szonáta tétel kotta nélkül.

---

10. évfolyam „B" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

– Gyors tempójú futamok,
– Kettősfogás–játékok fejlesztése (terc, szext, oktáv),
– Kromatikus skálák.

& *Ajánlott tananyag*

- Kreutzer: 42 Etüd
- Roda: 24 Caprices
- Hubay: Etudes de Violin
- Sevčik: Trilla és fekvésváltás gyakorlat

- Schradieck: Fekvésváltásgyakorlat op.8
- Vivaldi: Négy évszak–ból
- Mozart: D–dúr, A–dúr koncert
- Telemann: 12 Szólófantázia
- Bach: E–dúr Hegedűverseny
- Mozart: G–dúr Hegedűverseny
- Spohr: d–moll Hegedűverseny
- Bruch: g–moll Hegedűverseny
- Tartini: g–moll Szonáta
- Veracini: e–moll Szonáta
- Bach: Partita
- Smetana: Hazámról
- Beethoven: Romanc (F–dúr)
- Kreisler: Preludium és Allegro
- De Falla: Spanyol Tánc

& *Követelmény*

Legyen képes egyéni adottságainak megfelelően művészi szándékú kifejezésre, a gazdagabb hangszínek és karakterek megvalósítására.
Hangképzése legyen kifejező és árnyalt a zenei megformálás és hangvétel szuggesztivitásának természetes kialakítására

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– Egy etűd,
– Két előadási darab, koncert, vagy szonáta tétel kotta nélkül.

& *Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után*

Az „A" tagozat végén

Ismerje a tanuló és tudja alkalmazni a virtuózabb vonásfajtákat.

ε *Legyen képes:*

– a zenei kifejezés szolgálatába állítva a játék folyamata alatt is tudatosan irányítani, szabályozni hangszeres műveleteit,
– kettősfogás–meneteket kötött formában és külön vonással, détachéval is megoldani,
– egyenletes futamokat megszólaltatni,
– mindenkor kifejező és dinamikailag gazdagon árnyalt hangképzéssel játszani,
– egyéni adottságai szintjén olyan művészi szándékú kifejezésmódra, amely összefüggő egységben tükrözi zenei tudása és képzelőereje fejlettségét, hangszeres felkészültségét, valamint előadókészségének érettségét.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)

ε *A tanuló legyen képes*

– természetes, oldott hangszerkezelésre,
– a különböző hangsorokat 3 oktávon keresztül akkordfelbontásokkal, tisztán, ritmikusan, élénk tempóban játszani,
– különböző módon vibrálni,
– a jobb és bal kéz játékának összehangolására,
– a legfontosabb zenei alapkarakterek megjelenítésére és a hozzájuk kapcsolódó alapvonások alkalmazására,
– dinamikailag árnyalt és kifejező hangképzésre.

ε *Rendelkezzék*

– képzett hallással,
– biztos memóriával,
– koncentrálóképességgel,
– megfelelő lapról olvasási készséggel.

& *A művészeti záróvizsga követelményei*

A vizsga gyakorlati részből áll

A vizsga tantárgya és időtartama
Hegedű főtárgy
„A" tagozat minimum 10 perc
„B" tagozat minimum 10 perc

„A" tagozat

– Két különböző karakterű zongorakíséretes mű (barokk szonáta két tétele, vagy egy versenymű két tétele, vagy egy gyors és egy lassú tempójú előadási darab), az egyik lehet kamaraműis (pl. Bartók: Hegedűduók).
A kamaraműkivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B" tagozat

– Két etűd; Mazas: Études brillantes op. 36. II., (EMB 2245) Dont: 24 előkészítő gyakorlat op. 37 (EMB 2604), Kreutzer: 42 gyakorlat (EMB 2560), Rode: 24 Caprices (EMB 2453) /2., 7., 10. nehézségi szintjén.
– Barokk szonáta két tétele; Händel: g–moll (EMB 12309 kötetben), D–dúr (EMB 12309 kötetben), A–dúr szonáta (EMB 12309 kötetben) nehézségi szintjén.
– Egy koncert–tétel, vagy előadási darab; Bach: a–moll (EMB 1600), E–dúr (EMB 1601), Haydn: C–dúr (Peters), Mozart: D–dúr – Adelaide, Beriot: a–moll op. 104 (Peters) koncertek 1. tétele, Raff: Cavatine (EMB 13745), Fiocco: Allegro (EMB 3558 kötetben), Beethoven: F–dúr románc (EMB 13494), Weiner: Rókatánc (EMB) nehézségi szintjén.
A vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése

– megfelelés az előírt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes testtartás, hangszertartás,

– hangképzés,
– intonáció,
– a vibrato helyes alkalmazása,
– hangszerkezelés,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– előadásmód,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

& *A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök*

Megfelelő számú, méretű és minőségű hegedű tartozékokkal (vonó, tok, gyanta)
Hangszerenként évente legalább két garnitúra húr.
Megfelelő minőségű zongora vagy pianínó
Lehetőleg a teljes alakot visszaadó tükör
Legalább 2 darab kottatartó
Metronóm

SZOLFÉZS

A szolfézstanítás – a hangszertanítással szerves egységben – a zene megszerettetését, megértését, valamint a későbbi öntevékeny muzsikálás és zenehallgatás iránti igény kialakulását kívánja megalapozni.
A zeneművek élményt nyújtó megismerésén és megértésén túl a tantárgy sajátosságából adódóan a hangsúly a tanítás folyamatában a zenei ismeretek elsajátíttatására, a képesség– és készségfejlesztésre, a kreativitás és a tudás alkalmazásának kimunkálására kerül.
A végső cél a globális zenei látásmód és gondolkozás alapjainak kialakítása, elindítása az alapfokú szolfézstanításban is: „A tanuló, hallja, amit lát és lássa, amit hall!" (Kodály Zoltán)
A tantervi program e cél elérését kívánja segíteni azzal, hogy az általános zenei képességek fejlesztését és a zenei alapismeretek elsajátítását pedagógiai folyamattá szervezi.
Külön figyelmet fordít arra, hogy e tevékenység gazdagítsa a tanulót a zene megszólaltatásának és befogadásának örömével.

1. A szolfézstanítás célja, feladata:

A tanulók zenei készségeinek kiművelése, képességeik fejlesztése és ismereteik bővítése az alábbi területeken:
– belső hallás
– ritmus–metrum,
– tiszta intonáció,
– tájékozódás a magassági viszonyokban (relációk, hangközök),
– dallamhallás,
– többszólamúság
– harmóniaazonosítás
– zenei olvasás – írás,
– zenei szerkezet (forma),
– zenei memória,
– zenehallgatás (zeneértés)
– a kreativitás fejlesztése, – rögtönzés,
– a megszerzett tudás alkalmazása,
– a hangszertanulás segítése,
– a zenei szaknyelv legfontosabb kifejezéseinek megismertetése,
– a zenei műveltség igényének kialakítása,
– a társművészetek iránti nyitottság megalapozása
– a zenei pályára készülő tanulók felkészítése a továbbtanulásra
– a tanulók személyiségének erkölcsi és szellemi formálása; nemzeti identitástudatuk megerősítése, érzelemviláguk kibontakoztatása
Rendelkezzék a tanuló
– olyan késztetéssel, mely a választott – eddig tanult – muzsikálási formát élete szerves részévé teszi,
– a tanulmányai során elsajátított készség–, jártasság–, ismeret–repertoárral, melyek eszközt biztosítanak a zene belső elképzeléséhez, értelmezéséhez, stílusos megszólaltatásához,
– olyan zenei áttekintőképességgel, melynek birtokában önállóan meg tudja oldani a képesség–készség szintjének megfelelő zenei feladatokat,
– biztos zenei ízléssel és ítélő képességgel és
– a zene iránti elkötelezettséggel.

A szolfézs főtárgyként is tanulható, a 10. évfolyam végéig „A" és „B" tagozatosként (3. évfolyamtól) egyaránt.

A szolfézs tantárgyból a hangszeres főtárgyas tanulók számára az alapfok 4 évfolyam elvégzése kötelező. A 4. évfolyam végén a növendék előrehozott művészeti alapvizsgát tehet. A tantárgy részükre az 5. évfolyamtól kezdve „A"tagozaton kötelezően választható tantárgy egészen a 10. évfolyamig.

A „B" tagozatos hangszeres tanulók esetében a tantárgy a 3. évfolyamtól válik el az „A" tagozattól, részükre a tantárgy a 10. évfolyamig kötelező.

2. Az egyes évfolyamok tanterve

ELŐKÉPZŐ ÉVFOLYAMOK

1. évfolyam

& *Fejlesztési feladatok*

– Zenei élményanyag gyűjtése énekléssel és játékkal.
– A zene megszerettetése, örömteli művelése.
– A figyelmes zenehallgatás kezdeti lépéseinek kimunkálása.

Az éneklési készség fejlesztése
– Helyes testtartás, levegővétel.
– Kezdőhang átvétele.
– Megfelelő tempóválasztás és tempótartás.
– Éneklés játékkal.
– Éneklés szöveggel emlékezetből.
– Ismert dallami fordulatok éneklése kézjelekkel.
– Önálló dalkezdés.

Ritmikai ismeretek, készségfejlesztés
– Egyenletes járással ritmusmotívumok megszólaltatása.
– A ritmusértékek neveinek, jeleinek és gyakorlóneveinek elsajátítása: negyed, nyolcad és negyed szünet értékekkel.
– 2/4–es ütem.
– Ütemvonal, záróvonal, ismétlőjel.
– A „belső mérés” kialakítása.
– Ritmusmotívumok hangoztatása, visszatapsolása, olvasása, ütemekbe helyezése.
– Dalfelismerés ritmusról, ritmusfelismerés dallamról.
– A különböző tempók közötti különbségek érzékelése.

Dallami ismeretek, készségfejlesztés
– Daltanulás játékkal együtt.
– A belső hallás kialakításának kezdeti lépései.
– Hangmagasság–megfigyelés, magas és mély képzet kialakítása.
– A relatív szolmizáció bevezetése (pentaton, pentachord hangkészletben).
– A dallami jelrendszerek: kéz–, betűjel, hangjegy.
– Hanglépcső, vonalrendszer.
– Az elsajátított hangkészleteken belüli rövid dallamfordulatok kiemelése, gyakorlása.
– Dalfelismerés, dallambújtatás.

A kétszólamúság előkészítése
– Felelgetős játékok, dal és mérő (ritmusosztinátók, ritmuskíséretek, egyszerű dallamosztinátók).

Rögtönzés
– Ritmussorok kiegészítése.
– Kérdés, felelet.
– Mondókák, versek, ritmusok megszólaltatása énekléssel.
– Mozgás és játék rögtönzése.

Zenehallgatás
– A zeneértő és –érző képesség fejlesztése.
– Aktív (előkészített) zenehallgatás.
– Alapvető tempó különbségek megfigyelése (gyors–lassú).
– Zajok– zörejek, zenei hang.

– Hangszínek (hangerő) megfigyelése és megkülönböztetése, hangszerek hangjainak felismerése.
– Zenei hangulatok – karakterek hallás utáni megfigyelése.
– A többször hallgatott zeneművek felismerése.

& *Ajánlott tananyag*

- Magyar népi mondókák, gyermekversek, gyermekjátékok, gyermekdalok
- Zeneszerzők kicsinyeknek írt dalai
- Rokon népek dalai
- Horváth Istvánné – Smid Anna: Csicsergő 1.(tankönyv, munkafüzet és útmutató)
- Horváth Guidóné: Utazás a zene birodalmába (könyv és munkafüzet, tanmenet)
- József Andrásné – Szmrecsányi Magda: Zenei előképző (tankönyv és munkafüzet, Útmutató)
- P. Vesztróczy Judit: Zenei előképző (Ifjúsági Lapkiadó: Muzsikáljunk együtt I.)
- P. Vesztróczy Judit: Zenei ABC kicsinyeknek
- Kodály Zoltán: Kis emberek dalai
- Kodály Zoltán: 333 olvasógyakorlat
- Forrai Katalin: Ének az óvodában
- Forrai Katalin: Jár a baba
- Forrai Katalin: Európai gyermekdalok
- Törzsök Béla: Zenehallgatás az óvodában
- Rimóczy Gáborné: Fecske mese (Debrecen, Művelődési Központ kiadványa)
- Dobszay László: A magyar dal könyve
- Weöres Sándor: Magyar etűdök
- Weöres Sándor: Ha a világ rigó lenne
- Cini–cini muzsika (Óvodások verseskönyve)
- Szabó Helga – Réber László: Te is tudsz énekelni
- Szabó Helga: Irány a zene birodalma (MR kiadványa)
- Lajtha László: Játékország (a Lajtha László Zeneiskola reprint kiadványa)
- Borsai I. – Haider E.: Magyar népi gyermekjátékok
- Kiss Áron: Gyermekjáték gyűjtemény
- Dimény Judit: Hang–játék

ε *Ajánlott zenehallgatási anyag:*

Magyar gyermekdalok és népdalok, népdalfeldolgozások, más népek gyermekdalai szóló–, kíséretes– vagy kórusfeldolgozásban.
Hangszeres szemelvények (karakter–, mesedarabok) lehetőleg élő előadásban.

& *Követelmények*

A „belső” lüktetés fejlesztése.
Az egyenletes lüktetés és a dalritmus különbségeinek megéreztetése.
A negyed, páros nyolcad és a negyed szünet ritmusjeleinek folyamatos olvasása gyakorlónevekkel.
A törzshangok szolmizációs nevének, kézjeleinek ismerete.
A zenére figyelés valamint együttműködési képesség a játékban, éneklésben.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– A tanult dalok, gyermekjátékok, ritmus– és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

---

2. évfolyam

& *Fejlesztési feladatok*

– Zenei élményanyag gyűjtése énekléssel, játékkal.
– A magyar gyermekjátékok, dalok és népdalok – mint zenei anyanyelvünk és néphagyományunk – megismerése.
– A zenei készségek megalapozása a 7–9 éves korú gyermekek hangszertanulásához.
– Felkészítés a hangszerválasztásra, a zenére figyelés, a zenehallgatási élmény megteremtése.

Az éneklési készség fejlesztése
– A tiszta intonáció, a helyes zenei hangsúlyok kialakítása.
– A kifejező éneklés igényének felkeltése.

Ritmikai ismeretek, készségfejlesztés
– Az egyenletes lüktetés és az ütempárok megéreztetése mozgással (ütemezéssel).
– A negyed, nyolcad, fél, egész, pontozott negyed és fél és egész értékek, szünetjeleik, a szinkópa, éles és nyújtott ritmus elsajátítása gyakorló és zenei nevekkel, jelekkel.
– 2/4–es ütem.
– a 3/4–es lüktetés megéreztetése.
– Szövegek ritmusának megfejtése.
– Ritmusmotívumok olvasása, felismerése.
– Az ütemhangsúlyok érzékeltetése.
– Metrum és ritmus egyidejű megfigyelése.
– Osztinátó, majd ritmuskíséret ismert dalokhoz.
– Ritmusgyakorlatok.

Dallami ismeretek, készségfejlesztés
– Daltanulás játékkal együtt, illetve hallás után.
– A magas és mély képzet kialakítása.
– A szolmizációs relációk elsajátítása (hétfokúság).
– A dallami jelrendszerek ismerete.
– A szolmizációs hangok kézjele, betűjele és helye a vonalrendszeren.
– Dallamfordulatok gyakorlása a pentaton és hétfokú hangkészletekben.
– Éneklés kézjel után, olvasás betűkottáról és ötvonalas rendszerben kulcs nélkül.
– Dallamfordulatok visszaéneklése.
– Memorizálás hallás után.
– A belső hallás fejlesztése.

A kétszólamúság előkészítése
– Dal és mérő.
– Felelgetős játékok.
– Ritmusosztinátók, ritmuskíséretek.
– Egyszerű dallamosztinátók (dudakíséret).
– Kétszólamú (igen könnyű) gyakorlatok kézjelekről.
– Igen könnyű kánonok – a csoport képességei szerint.
– Kétszólamú ritmusok, ének–kopogós „játékok”.
– Ének, járás, taps, ütőhangszerek kíséretével, változatos csoportosításban.

Zenei ismeretek:
– Hangközök fogalmának bevezetése, kis– és nagy szekund, tiszta oktáv, tiszta kvint.

Formai ismeretek:
– Motívum
– Azonosság, hasonlóság, különbözőség.

Zenei olvasás, írás
– Az íráskészség kialakítása (írástechnika, zenei helyesírás).
– Rövid ritmusmotívumok, könnyű dalok ritmusának lejegyzése ritmusjelekkel (2–4–8 ütem).

– A dó helyének változtatása.
– Tájékozódás a vonalrendszeren.
– Kulcsok, ábécés nevek bevezetése.
– Dallamok, olvasógyakorlatok éneklése szolmizálva, alkalmi hangzókkal betűkottáról és hangjegyekről.

Memorizálás.

– Könnyű dalok, dalrészletek, dallamok lejegyzése hangonkénti folyóírással vagy emlékezetből, betűkottával, majd hangjegyekkel (2–4–8 ütem).

Rögtönzés

– Zárások megkeresése ritmusokban, dallamokban.
– Hiányos dallamok kiegészítése egy–két hanggal.
– Ritmusfelelgetős, dallamfelelgetős.
– Ütempárhoz ütempár rögtönzése.
– Mondókák, versek megszólaltatása énekléssel.
– Mozgás és játék rögtönzése.

Zenehallgatás

– Hangszínek megfigyelése, megkülönböztetése.
– Emberi hangfajták (gyermek–, női–, férfi).
– Zenei együttesek: énekkar, zenekar.
– Dinamika, előadási módok.
– Különböző karakterek megfigyelése.
– Hangszerek hangja: zongora, hegedű, cselló, furulya (réz– és fafúvósok).
– A dallami azonosság, különbözőség felismerése a zenehallgatási anyagban is.

Zenei kifejezések:

– Ritmus, dallam.
– Ütem, ütemmutató, ütemvonal, záróvonal, ismétlőjel.
– A megismert ritmusértékek nevei.
– Tempó, mérőütés.
– Osztinátó.
– Hangmagasság, hangköz, hangkészlet, hangsor.
– Pentaton, pentachord.
– A G–kulcs, F–kulcs.
– A törzshangsor.
– A megismert hangközök nevei, jelentésük.
– Motívum, dallamsor.
– Kánon.
– Piano–forte.

& *Ajánlott tananyag*

- Magyar népi mondókák, gyermekjátékok, népszokások
- Magyar gyermekdalok, népdalok
- Gyermekversek.
- Rokon népek dalai
- Magyar zeneszerzők gyermekeknek komponált dalai
- Más népek dallamai
- Horváth Istvánné Smid Anna: Csicsergő 2.(tankönyv és munkafüzet, Útmutató)
- Horváth Guidóné: Utazás a zene birodalmába (könyv és munkafüzet, Útmutató)
- József Andrásné – Szmrecsányi Magda: Zenei előképző (tankönyv és munkafüzet, Útmutató)
- P. Vesztróczy Judit: Zenei előképző (Ifjúsági Lapkiadó: Muzsikáljunk együtt I.)
- P. Vesztróczy Judit: Zenei ABC kicsinyeknek

- Kodály Zoltán: Kis emberek dalai
- Kodály Zoltán: 333 olvasógyakorlat
- Forrai Katalin: Ének az óvodában
- Forrai Katalin: Európai gyermekdalok
- Törzsök Béla: Zenehallgatás az óvodában

- J. Irsai Vera: Szolfézs példatár, Alsófok I. kötet
- Rimóczy Gáborné: Fecske mese (Debrecen, Művelődési Központ kiadványa)
- Dobszay László: A magyar dal könyve
- Bárdos Lajos: 70 kánon
- Weöres Sándor: Magyar etűdök
- Weöres Sándor: Ha a világ rigó lenne
- Cini–cini muzsika (Óvodások verseskönyve)
- Szabó Helga – Réber László: Te is tudsz énekelni
- Szabó Helga: Irány a zene birodalma (MR kiadványa)
- Lajtha László: Játékország (a Lajtha László Zeneiskola reprint kiadványa)
- Borsai Ilona – Haider Edit: Magyar népi gyermekjátékok
- Kiss Áron: Gyermekjáték gyűjtemény
- Dimény Judit: Hang–játék

ε *Ajánlott zenehallgatási anyag*

- Válogatás a néphagyomány zenei anyagából. Gyermekdal feldolgozások.
- A hangszeres műzene karakterdarabjai. Mesedarabok.
- Rövid darabok a hangszeres iskolákból (különböző hangszereken).

& *Követelmények az előképző évfolyamok elvégzése után*

_ Rendelkezzék a tanuló a zenetanuláshoz szükséges alapvető magatartásformákkal: tudjon zenére figyelni, tudjon együttműködni társaival, tanárával a csoportos éneklésben, játékban.
_ Tudjon az egyenletes lüktetéshez járni, énekelni. Tudjon önállóan dalt kezdeni.
_ Ismerje fel kottáról a negyed, nyolcad, fél, egész, pontozott negyed értékű hangokat, a megfelelő szüneteket, valamint a szinkópa, éles és nyújtott ritmust.
_ Legyen képes 4–8 ütemes ritmust folyamatosan olvasni és hangoztatni.
_ Tudja alkalmazni a ritmuselemeket 2/4–es ütemekben.
_ Tudjon lejegyezni rövid ritmusmotívumokat.
_ Ismerje a szolmizációs neveket, kézjeleket és a hangok viszonyított helyét a vonalrendszeren.
_ Tudja a dalokat szöveggel és szolmizálva – a zenei tartalomnak megfelelő tempóban, pontos ritmusban, helyes frazeálással – emlékezetből énekelni.
_ Tudjon rövid zenei egységet (a tanult dallami fordulatok köréből) visszaénekelni.
_ Ismerje a G–kulcs hangjait, legyen tájékozott a vonalrendszeren.
_ Ismerje a kis és nagy szekund, tiszta kvint, tiszta oktáv hangközöket.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– A tanult dalok, gyermekjátékok, ritmus– és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

ALAPFOKÚ ÉVFOLYAMOK

Az első évfolyam tanítási anyagának összeállítása az előképző évfolyamok követelményeinek ismeretét feltételezi.

1. évfolyam „A" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

– A zenei élményanyag bővítése.
– A magyar népzene régi stílusú dallamainak megismerése.
– Betekintés a műzene kis formáiba. A zenei értelmezés kezdeti lépéseinek kimunkálása.
– Az előképzőben tanult zenei ismeretanyag ismétlése.
– A készségek megalapozása, fejlesztése a tananyaghoz kapcsolódóan.
– Az abszolút rendszer további gyakorlása.
– A szolfézs és a hangszerjáték kapcsolatának kialakítása.
– A zenehallgatási élmény elmélyítése.

Az éneklési készség fejlesztése
– Helyes testtartás, levegővétel, tiszta intonáció, tempótartás.
– Artikuláció, szövegmondás.
– A tanulók hangterjedelmének fokozatos bővítése.
– Az igényes, szép éneklés kialakítása.

Ritmikai ismeretek, készségfejlesztés
– Az előképzőben tanult ritmikai elemek alapos ismétlése.
– A korona, az átkötés, az értéknyújtó pont ismerete.
– A legegyszerűbb ütemek: 2/4, 4/4, ¾.
– Ütemsúlyok. (ütemezés).
– A szinkópa, az éles és a nyújtott ritmus ismétlése, elmélyítése.
– A tizenhatodok páros formációi.

Dallami ismeretek, készségfejlesztés
– Daltanulás hallás után, kézjelről, betűkottáról.
– Az új szolmizációs hangok (relációk) elsajátítása.
– A régi stílusú magyar népdalok jellemzői.
– A tonalitásérzék fejlesztése. a dallamzáró alaphang: lá, és dó.
– A hétfokúság dallamfordulatainak gyakorlása.
– Periodizáló műzenei szemelvények éneklése, memorizálása.
– A belső hallás további kimunkálása: memorizálás belső hallás alapján kézjelről, kottaképről.

A kétszólamúság előkészítő gyakorlatai
– Dallamhoz ritmusosztinátó vagy önálló ritmusszólam megszólaltatása.
– Könnyű kétszólamú művek éneklése (a csoport képességeinek megfelelően válogatott könnyű kánonok, biciniumok).

Hangközök:
– Tszta prím, kis és nagy szekund, kis és nagy terc, tiszta kvart, tiszta kvint, tiszta oktáv.
– Éneklés szolmizálva, építés megadott hangokra.
– Felismerés kottakép és hallás után (hallás után: szekundok, tercek, kvint, oktáv).

Hangzatok:
– Az alaphelyzetű dúr és moll hármashangzatok szerkezete.
– Éneklés szolmizálva mindkét irányban.
– Felismerés hallás után együtthangzásban vagy felbontásban.
– Építés megadott ábécés hangokra a tanult hangnemek alapján.

Hangkészlet, hangsorok, hangnemek
– Alaphang fogalma.
– Tiszta– és pien hangos pentatónia.
– Pienhangok (fá, ti, fi), díszítőhangok.
– Módosító jelek, előjegyzések.
– A módosított hangok nevei
– A tanult hangnemek előjegyzéseinek sorrendje írásban is.

– Hétfokúság: dúrok és mollok (eol) 2#, 1*b* előjegyzésig.
– A párhuzamos hangsorok fogalma.
– A zeneművek hangnemének megállapítása kottakép alapján az eddigi ismeretek felhasználásával.

A formaérzék fejlesztése:

– Részletek, egységek megfigyeltetése: hasonlóság, azonosság, különbözőség, variáns, sorszerkezet.
– A kvintváltás megfigyeltetése.
– $A^5A^{5v}AAv$, illetve A^5B^5A B sorszerkezetek.
– A helyes frazeálás.

Zenei olvasás – írás

– A helyes kottaírás.
– Ritmusgyakorlatok olvasása.
– Ritmusfordulatok lejegyzése hallás és memorizálás alapján.
– Éneklés betűkottáról, majd ötvonalas rendszerben hangjegyekről, G–kulcsban, abszolút magasságban ábécés nevekkel 2#, 1*b* előjegyzéssel.
– Dallamok átírása betűkottáról hangjegyekre, illetve G–kulcsból F–kulcsba (és fordítva).
– Igen könnyű diktálási feladatok.
– Könnyű dalok, dallamok lejegyzése hangonkénti folyóírással, betűkottával G– és F–kulcsban (2–4–8 ütem).
– Transzponálás írásban.

Rögtönzés

– Ritmussorok rögtönzése.
– Megadott ritmikai, dallami fordulatok variálása (szaporítás – ritkítás stb.).
– Megadott több ritmussorból, dallamsorból teljes zenei forma kialakítása.
– Ritmus kiegészítések megadott ütemmutatók alapján.
– Párbeszéd, kérdés–felelet.
– Adott dallamhoz ritmuskíséret.
– Hiányos dallam kiegészítése.

Zenehallgatás

– Különféle kórushangzások.
– Dallam és kíséret, szólamok megfigyelése.
– A hangszerek hangszínének felismerése.
– Dinamikai különbségek megismerése.
– A népzene és műzene.
– A különféle hangulatok, előadásmódok (pl. parlando) megfigyelése.

Zenei szakkifejezések ismerete

– A szolfézs előképzőben tanultakhoz.
– Ütemmutató, ütemsúly, ütempár.
– Alkalmazkodó ritmus.
– Kulcsok. előjegyzések, módosító jelek.
– Pentatónia. díszítőhang, vendéghang (pienhang).
– Hangkészlet, hangsor, hangnem.
– Pentachord, Dur és moll (eol).
– A párhuzamos hangsor fogalma.
– Dallamsorok, alaphang, kvintváltás, szolmizációváltás.
– Ereszkedő dallamvonal.
– Azonosság, variáns, sorszerkezet.
– Szekvencia.
– Periódus.
– Transzponálás.
– Prima volta, seconda volta.

– Solo, tutti.
– Parlando, rubato, tempo giusto.
– Staccato, legato.

& *Ajánlott tananyag*

- Régi stílusú magyar népdalok, énekelhető műzenei szemelvények a hangszeres iskolák anyagából is (könnyű barokk és klasszikus táncok).

- Könnyű kánonok, biciniumok.

- Horváth Istvánné – Smid Anna: Csicsergő II (tankönyv, munkafüzet és Útmutató)
- Dobszay László: A hangok világa I. és Útmutató
- Horváth Guidóné: Utazás a zene birodalmába I.II. (könyv és munkafüzet, tanmenet)
- J. Irsai Vera: Szolfézs példatár, Alsófok I.
- Kodály Zoltán: 333 olvasógyakorlat
- Kodály Zoltán: Válogatott biciniumok
- Kodály Zoltán: Énekeljünk tisztán
- Bárdos Lajos: Kicsinyek kórusa I.
- Bárdos Lajos: 70 kánon
- Tegzes György: Hétfokú olvasógyakorlatok
- Forrai Katalin: Európai gyermekdalok
- Péter József: 165 kánon
- Kocsárné Herboly Ildikó: Többszólamúság, harmónia és forma tanítása az általános iskolában
- Szabó Helga: Énekes improvizáció az iskolában
- Brukner Adrienn: Énekelni jó!
- Laczó Zoltán: Zenehallgatás az általános iskola alsó tagozatában
- Balázs Oszkár – Zempléni László: Ritmusgyakorlatok kezdőknek
- Lázárné Nagy Andrea: Margaréta (Gyakorló feladatok)
- Dalkíséretek I. Szőlő érik (Tankönyvkiadó

ε *Ajánlott zenehallgatási anyag:*

- Eredeti népzenei felvételek gyermekdalok, népdalok.
- Gyermekeknek komponált művek Bartók Béla, Kodály Zoltán Bárdos Lajos kórusműveiből.
- Szemelvények a tanulók hangszeres anyagából: barokk, klasszikus táncok (különböző hangszereken).
- Mese– és karakterdarabok.

& *Követelmény*

_ Tudja a tanuló a dalokat zeneileg igényesen énekelni.
_ Legyen tájékozott a vonalrendszeren, tudjon G– és F–kulcsban ábécés névvel olvasni.
_ Ismerje a módosítójeleket, az előjegyzések sorrendjét írásban is mindkét kulcsban 2#, 1b előjegyzésig.
_ Ismerje a dúr és moll hangsorokat 2#, 1b előjegyzésig.
_ Ismerje fel és tudja ritmusolvasásban folyamatosan hangoztatni a szinkópát, az éles és nyújtott ritmust, valamint a tizenhatodok páros formációit.
_ Legyen képes egyszerű, rövid (a tanult zenei anyagnál könnyebb) dallamfordulatokat hallás után szolmizálva visszaénekelni, memorizálni, lejegyezni.
_ Ismerje a tiszta prím, kis és nagy szekund, kis és nagy terc, tiszta kvart, tiszta kvint és tiszta oktáv hangközök fogalmát, tudja ezeket kottakép alapján azonosítani.
_ Ismerje fel hallás után a kis és nagy szekund, a kis és nagy terc, a tiszta kvint és tiszta oktáv hangközöket tonális keretben.
_ Ismerje az alaphelyzetű dúr és moll hármashangzatok felépítését.
_ Ismerje a régi stílusú népdalok jellemző vonásait.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– A tanult dalok, gyermekjátékok, ritmus– és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

---

2. évfolyam „A" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

– A zenei ismeret– és élményanyag bővítése.
– A zenei képességek, készségek fejlesztése a szolfézs illetve hangszeres anyaghoz kapcsolódóan.
– Az új stílusú magyar népdalok jellemzőinek elsajátítása.
– A műzene kis formáinak megismerése: elsősorban barokk tánctételek megszólaltatásával.
– Tájékozódás és gyakorlás az abszolút rendszerben.
– Az aktív, a figyelmes zenehallgatás további kimunkálása, fejlesztése.
– A zenei kifejezőkészség és ízlés formálása.

Az éneklési és intonációs készség fejlesztése
– A népdalok kifejező megszólaltatása.
– A tanulók hangterjedelmének fokozatos bővítése.
– A kétszólamú éneklés kimunkálása.
– Intonációs gyakorlatok.

Ritmikai ismeretek, készségfejlesztés
– Az előző évfolyamokban elsajátított ritmusok ismétlése, további gyakorlása, alkalmazása.
– A „kis nyújtott" és „kis éles" ritmus, a negyed értékű triola.
– Negyed felütés.
– 3/8–os ütem.
– Váltakozó ütem.
– A 4/4 – 2/4 és a 3/4 – 2/4 váltás megéreztetése.
– Alla breve.
– Az új stílusú magyar népdalok néhány ritmikai jellegzetessége: alkalmazkodó ritmus, erős és gyenge zárás.

Dallami ismeretek, készségfejlesztés
– Daltanulás hallás után, valamint kottaképről.
– A fi, szi és ta hang, valamint dallamfordulataik.
– A népdalanyagon belül: dó, lá, ré (mi) és szó alaphangú dalok éneklése.
– A tanult zenei anyag jellegzetes dallamfordulatainak gyakorlása, olvasása és hallás utáni felismerése.
– Az alap és kvint szerepe, kvintváltás felfelé.
– Régi és új stílusú népdalok stílusjegyeinek rendszerezése, összefoglalása az eddigi ismeretek alapján.
– A dúr és moll tonalitás megfigyelése műzenei anyagon.
– A műzene dallamfordulatainak megfigyelése, éneklése, gyakorlása (hármashangzat felbontások, skálamenetek, terclépések, szekvenciák).

A többszólamúság fejlesztése
– Hangközök megszólaltatása két szólamban.
– Intonációs gyakorlatok.
– Kánonok, biciniumok éneklése.
– A többszólamú művek szólammozgásainak énekes megszólaltatása (párhuzamos mozgás, ellenmozgás).

Hangközök:
– Az előző években tanult hangközök további gyakorlása.

– Éneklés szolmizálva, ábécés–s nevekkel mindkét irányban.
– Felismerés hallás után és kottaképről.
– A szext hangköz és a szűkített – bővített kvint elsajátítása.
– A bővített szekund megfigyelése.
– Hangközláncok építése, éneklése.

Hangzatok:
– Az előző évben tanult hármashangzatok további gyakorlása, elsősorban hallási elmélyítése.
– A tanult hangnemek alap–hármashangzatai.

Hangsorok:
– A háromféle moll hangsor elsajátítása, a vezetőhang.
– Dúrok és mollok 3#, 3b előjegyzésig.

A formaérzék fejlesztése
– AA5A5vA, AA5BA, ABBvA, AABA formaszerkezetek.
– A periódus felépítése (előtag, utótag, nyitás, zárás).
– Formai elemzések az elsajátított ismeretek alapján.

Zenei olvasás, írás
– Ritmusgyakorlatok olvasása.
– Ritmusírás énekelt népdalok alapján.
– Hangszeren megszólaltatott egyszerű ritmusú barokk tánctételek ritmusának lejegyzése.
– Könnyű dallamok olvasása (mérővel), memorizálás, lejegyzés.
– Egyszerű periodizáló dallamok memorizálása, lejegyzése.
– Hangközök, hangközláncok lejegyzése betűvel és számmal.
– Hármashangzatok lejegyzése együtthangzás vagy felbontás alapján.
– Új stílusú népdalok lapról éneklése szolmizálva, szöveggel.
– Műzenei szemelvények éneklése szolmizálva és ábécés nevekkel, alkalmi hangzókkal, szöveggel

Rögtönzés
– Megadott ritmikai, dallami fordulatok variálása.
– Hiányos dallam kiegészítése.
– Megadott dallamsorokból a tanult népdalformák kialakítása.
– Adott dallamhoz ritmuskíséret.
– A tanult népdalokhoz hasonló dallamok rögtönzése.
– AA5A5vA, A5BA, ABBvA formákban, megadott egy vagy több sor alapján.
– Rögtönzés szövegre is.
– Megadott periodizáló dallamrészletek kiegészítése.
– Előtagra utótag rögtönzése (a–av).

Zenehallgatás
– A tanult népdalok felismerése népdalfeldolgozásokban.
– Mozgás, gesztus a zenében.
– Népdalok, népi táncdallamok feldolgozásai, régi magyar táncok.
– Műzenei táncok (elsősorban menüett) megismerése.
– A barokk tánctételek jellemzőinek megfigyelése hallás alapján is.
– A zenekari hangzás megfigyelése, hangszerek hangszínének felismerése.
– A többszólamú művek szólammozgásainak követése: párhuzamos mozgás, ellenmozgás, „pont”, „vonal” stb.

Zenei szakkifejezések ismerete
– Triola. „kis” nyújtott, „kis” éles ritmus.
– Felütés.
– Váltakozó ütem.
– Eol, összhangzatos, dallamos moll, vezetőhang fogalma.
– Az eddigi hangközökön kívül a kis és nagy szext, bővített szekund.

– Parlando, rubato, tempo giusto.
– A régi és új stílusú népdalok.
– Motívum, periódus, szekvencia.
– Kvintoszlop.
– Párhuzamos és ellenmozgás.
– A metronómjelzés.
– A tanult zenei anyagban előforduló előadási jelek és tempójelzések valamint a megismert zeneszerzők nevének helyes kiejtése, leírása.

& *Ajánlott tananyag*

- A magyar népdalok újabb rétege: pentaton, dúr, háromféle moll, valamint dór (fríg) és mixolid hangkészletű dallamok.
- Néhány tánctétel a barokk korból – elsősorban a tanulók hangszeres anyagából (menüett, bourrée, sarabande, rigaudon, gavotte).
- Válogatás Bartók Béla Mikrokozmosz c. művéből énekes megszólaltatáshoz (a népdalanyagban megismert zenei jelenségek valamint a többszólamú komponálási technikák megfigyelésére).
- Könnyű kétszólamúság: kánonok, biciniumok.
- Dobszay László: A hangok világa II. és III. kötet és Útmutatók
- Horváth Guidóné: Utazás a zene birodalmába I.II. (könyv és munkafüzet, tanmenet)
- Lázárné Nagy Andrea: Margaréta
- J. Irsai Vera: Szolfézs példatár, Alsófok II.
- Kodály Zoltán: Ötfokú zene I–II.
- Kodály Zoltán: Válogatott biciniumok
- Kodály Zoltán: Énekeljünk tisztán
- Bárdos Lajos: Kicsinyek kórusa I–II.
- Bárdos Lajos: 70 kánon
- Tegzes György: Hétfokú olvasógyakorlatok
- Szőnyi Erzsébet: Biciniumok
- Péter József: 165 kánon
- Sulyok Gizella: Pilletánc I. és II. kötet.
- Kocsárné Herboly Ildikó: Többszólamúság, harmónia és forma tanítása az általános iskolában
- Szabó Helga: Énekes improvizáció az iskolában
- Brukner Adrienn: Énekelni jó!
- Kezdők zongoramuzsikája sorozat (Purcell, J. S. Bach, Händel stb.)
- Kezdők hangszeres kottagyűjteményei, előadási darabjai
- Komjáthyné: Zongoraiskola II.
- Fantóné – Komjáthyné – Hernádiné: Régi táncok gyermekeknek
- Balázs Oszkár – Zempléni László: Ritmusgyakorlatok kezdőknek

ε *Ajánlott zenehallgatási anyag*

- Népdalfeldolgozások (elsősorban a tanult dalokhoz kapcsolódóan).
- Szemelvények Bartók Béla Gyermekeknek és Mikrokozmosz című műveiből.
- Válogatás Bartók Béla és Kodály Zoltán kórusműveiből.
- Barokk táncok. (hangszeres táncok, zenekari tételek).
- Mesealakok a zenében.

& *Követelmény*

_ Tudja a tanuló a dalokat – ezen belül műzenei szemelvényeket – szöveggel, zeneileg igényesen előadni.
_ Legyen tájékozott a vonalrendszeren, tudjon G– és F– kulcsban folyamatosan ábécés névvel olvasni.
_ Ismerje fel kottaképről a tanult ritmusképleteket, tudja folyamatosan olvasni, hangoztatni mérőütéssel vagy belső méréssel.
_ Legyen képes a tanult anyagnál könnyebb, rövid dallamokat szolmizálva visszaénekelni, hallás után lejegyezni, memorizálni.

- Ismerje fel a népdalok jellegzetességeit, stílusát (sorszerkezet, hangnem).
- Ismerje a dúr és moll hangsorokat 3#, 3b előjegyzésig, tudja a hangnemeket kottakép alapján megállapítani.
- Ismerje az eddig tanult hangközöket, tudja ezeket felépíteni, illetve kottaképről azonosítani.
- Ismerje fel hallás után a kis és nagy szekund, kis és nagy terc, tiszta kvart, tiszta kvint és tiszta oktáv hangközöket tonális keretben.
- Ismerje a dúr, moll alaphelyzetű hármashangzatok felépítését. Ismerje fel hallás után a dúr és moll hármashangzatokat felbontásban vagy együtthangzásban.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– A tanult zenei anyag, a ritmus– és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

---

3. évfolyam „A" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

– A zenei élményanyag bővítése.
– Bevezetés a bécsi klasszikus zene forma– és harmóniavilágába európai többszólamú népdalok és műzenei szemelvények alapján.
– Tájékozódás és gyakorlás az abszolút rendszerben – elsősorban a dúr és moll tonalitáson belül.
– A többszólamúság, társas zenélés készségének fejlesztése funkciós művek alapján.
– A magyar népdalok élményszerű előadása.
– A zenei kifejezőkészség és ízlés formálása.
– Tudatos zenehallgatásra nevelés.

Ritmikai ismeretek, készségfejlesztés
– Kis éles, kis nyújtott ritmusok, a nyolcad triola további gyakorlása, alkalmazása.
– A nyújtott és szinkópa ritmusok variánsai.
– Nyolcad és páros tizenhatod felütés.
– 3/8, 6/8. Pontozás, átkötés 6/8–ban.
– A siciliano és a mazurka ritmus jellegzetessége.
– Ritmusgyakorlatok egy és két szólamban.

Dallami ismeretek, készségfejlesztés
– Daltanulás elsősorban kottaképről.
– Módosított hangok: fi, szi, di, ri és ta gyakorlása népzenei és műzenei olvasási anyagon (szolmizálva és ábécés névvel).

A többszólamú éneklés készségfejlesztése
– Más népek zenéjének többszólamú megszólaltatása.
– Hangszerkíséretes dalok.
– Kánonok.
– Kürtmenetek, hangközmenetek, kétszólamú funkciós részletek megszólaltatása énekléssel és egyéni hangszerjátékkal is.
– T–D–T kapcsolatok megfigyelése.
– Funkciós főhangok éneklése a dallamhoz szolmizálva és ábécés nevekkel.
– A belső hallás és memória fejlesztése.

Hangközök:
– Az előző évben tanult hangközök gyakorlása: felismerés hallás után és kottaképről.
– A szűkített, bővített kvint (oldással) ismertetése.
– Új hangközök: a kis és nagy szeptim, (oldással).

Hangzatok:

– Az alaphelyzetű hármashangzatok felismerése hallás után felbontásban vagy együtthangzásban, építésük, felismerésük kottaképről.
– A hármashangzatok megfordításainak elve.
– Hallásgyakorlatok felbontásban, együtthangzásban.

Hangsorok:
– Dúrok és mollok 4#, 4b előjegyzésig.
– Azonos alapú dúr és moll.
– A hangnemi kitérés és moduláció megfigyeltetése.

A formaérzék fejlesztése
– A periódus felépítése. Nyitás –zárás.
– Kis kéttagú–, háromtagú forma. Rondo forma.

Zenei olvasás, írás
– Olvasógyakorlatok szolmizálva, alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkel.
– Igen könnyű magyar népdalok lejegyzése.
– Hangközök, hármashangzatok felismerése, lejegyzése együtthangzásban vagy felbontásban.
– Hangközmenetek éneklése felbontással is, lejegyzése memorizálás, hallás után.
– Könnyű periódusok olvasása, memorizálása kottaképről.
– Lejegyzés memorizálás vagy hallás után egy szólamban.
– Igen könnyű funkciós kísérőszólamok megfigyelése, éneklése, lejegyzése betűkottával a dallamhangok alá.

Rögtönzés
– Adott dallamhoz tercmenet, kürtmenet szerkesztése.
– Periódusok kiegészítése: adott előtaghoz utótag (A–Av).
– Periodizáló dallamokhoz egy–egy kísérőhang éneklése.

Zenehallgatás
– Magyar és más népek táncai a műzenében.
– Barokk, klasszikus táncok – elsősorban a tanulók hangszeres darabjaiból.
– A hangszerelés, a dinamika – mint a zenei kifejezés eszközei.
– Dinamika a barokk korban.
– A barokk és bécsi klasszikus zenekar hangszerei.
– A tanult formák, dallami elemek megfigyelése hallás után.

Zenei szakkifejezések ismerete
– Siciliano és mazurka ritmus.
– Azonos alapú dúr és moll hangsor.
– Kvintoszlop.
– Kürtmenet.
– Funkciók.
– Hangnemi kitérés, moduláció.
– Periódus.
– Kéttagú–, háromtagú forma. Triós forma. Da Capo forma.
– Duett, duó, tercett, trió.
– Partitúra.
– A tanult zenei anyagban előforduló előadási jelek és tempójelzések.

& *Ajánlott tananyag*

- Más népek funkciós népzenéje: egyszerű tercelő, kürtmenetes dalok kísérőszólammal vagy hangszerkísérettel (lengyel, francia, német, olasz népdalok).
- Könnyű szemelvények a bécsi klasszikus zeneszerzők műveiből, darabok a tanulók hangszeres anyagából is.

- Két–három–négyszólamú könnyű kánonok.
- Dobszay László: A hangok világa III. és IV. kötet, Útmutatók
- Szigetiné Horváth Zsuzsa – Simonné Sármási Ágnes: Készségfejlesztő gyakorlatok
- J. Irsai Vera: Szolfézs példatár II.
- Tegzes György: Hétfokú olvasógyakorlatok
- Forrai Katalin: Európai gyermekdalok
- Kodály Zoltán: Válogatott biciniumok
- Kodály Zoltán: Énekeljünk tisztán
- Szőnyi Erzsébet: Biciniumok
- Péter József: 165 kánon
- Bárdos Lajos: 70 kánon
- Bárdos Lajos: Európa peremén
- Bárdos Lajos: Írások népzenénkről
- Kerényi M. György: Százszínű csokor
- Sulyok Gizella: Pilletánc II.–III.
- Laczó Zoltán: Zenehallgatás az általános iskola alsó tagozatában
- Nógrádi László – Papp Károlyné – Spiegel Marianna: Dallamírási feladatok I. (Aelia Sabina Alapítvány, Budapest)
- Győrffi István: Dallamírási feladatok
- Kezdők zongoramuzsikája (J. S. Bach, Haydn, Mozart, Beethoven, Schubert, Weber)
- Szemelvények a tanulók hangszeres darabjaiból
- Dalkíséretek II. Érik a szőlő (Tankönyvkiadó)

ε *Ajánlott zenehallgatási anyag:*

- Magyar és más népek táncai a műzenében (pl. bécsi klasszikus táncok, valamint
- F. Chopin, A. Dvořák, B. Smetana, P. I. Csajkovszkij, J. Brahms, M. Ravel művei).
- Balett részletek (nemzeti karakter–táncok: mazurka, csárdás stb.).
- Szemelvények a bécsi klasszikus zeneszerzők műveiből: dalok, opera– és szimfónia részletek.

& *Követelmény*

_ Tudja a tanuló a dalokat, illetve a bécsi klasszikus korból a műveket, részleteket stílusosan előadni.
_ Tudjon folyamatosan 6/8–os ütemben ritmust olvasni.
_ Egyszerű 4–8 ütemnyi dallamot lejegyezni, memorizálni.
_ A tanult anyagnál könnyebb dallamfordulatokat kottából szolmizálva, alkalmi hangzókkal, szöveggel megszólaltatni.
_ Tudja a dúr és moll hangsorokat, vezetőhangokat 4#, 4b előjegyzésig.
_ Tudja a hangnemeket kottakép alapján megállapítani.
_ Ismerje az eddig tanult hangközöket, tudja kottaképről azonosítani és felépíteni.
_ Ismerje fel hallás után a kis és nagy szext hangközt.
_ Ismerje fel hallás után az alaphelyzetű dúr, moll, szűkített és bővített hármashangzatokat.
_ Tudja kottaképről azonosítani és adott hangra szerkeszteni (a tanult hangnemek körében).
_ Ismerje a dúr és moll hármashangzatok fordításainak nevét, felépítését, a funkciókat.
_ Ismerje a periódus és a kisformák felépítését.
_ Ismerje az alapvető tempo és előadási jeleket.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– A tanult zenei anyag, a ritmus– és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

---

4. évfolyam „A" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

– Zenei élményanyag gyűjtése a bécsi klasszikus zeneszerzők műveiből.
– A periodizáló és funkciós zenei ismeretek elmélyítése.
– Betekintés a romantika és a XX. század zenéjébe.
– A tanult magyar népzenei anyag bővítése aszimmetrikus dalokkal.
– Az eddig tanultak rendszerező ismétlése.
– A zenei elemzési képesség fejlesztése.

Hallásfejlesztés és zenei ismeretek
– Átkötés, pontozás gyakorlása.
– Harminckettedek.
– Alla breve további gyakorlása.
– A népzenei anyagban arányok, szimmetriák, aszimmetriák megfigyelése.
– 5/8, 8/8 (3+3+2) gyakorlása ritmusfeladatokkal.
– A módosított szolmizációs hangok további gyakorlása.
– A bővített kvart oldással.
– Alterált hangok, mint a díszítés, és mint a hangnemváltás eszközei.
– A kromatika megfigyelése, kromatikus fordulatok éneklése.
– Késleltetés.
– A hangközök rendszerezése.
– A hangközfordítás elve.
– A tiszta, kis– és nagy hangközök éneklése, felismerése és megnevezése ábécés nevekkel is.
– Hangközmenetek éneklése, szolmizálva, ábécés nevekkel; a hangközök megnevezésével, zenei szerepük megfigyelésével.
– A dúr és moll hármashangzatok fordításai illetve az alaphelyzetű szűkített, bővített hármashangzat gyakorlása oldással.
– Felismerésük hallás és kottakép alapján, építés.
– A dominánsszeptim dúrban és mollban.

– Éneklése oldással szolmizálva.
– A nyolcütemes bécsi klasszikus periódusforma ritmus– és dallamfordulatainak megfigyelése, kiemelése, gyakorlása.
– Dallami variánsok, figuráció.
– A bécsi klasszikus zene funkciós rendjének gyakorlása.
– T–D–T; T–S–D–T kapcsolatok, funkciós jelző basszus hangok.
– Funkciós kísérőszólam éneklése a dallamhoz szolmizálva és ábécés nevekkel.
– Műdalok olvasása zongorakísérettel (tanár, esetleg tanuló közreműködésével).
– Kétszólamú vagy hangszerkíséretes klasszikus művek éneklése a tanult zenei ismeretek megfigyeltetésével.
– Két– és többszólamú vokális művek megszólaltatása különféle hangszeres együttesek előadásában.
– Kánonok éneklése.
– Hangsorok 6#, 6b előjegyzésig, vezetőhanggal.

A formaérzék fejlesztése
– Zárlatok: fél– és egész–zárlat, álzárlat.
– A klasszikus (és romantikus) dal.
– Két– és háromtagú kisformák, visszatéréses típusok megfigyelése.
– Egy rondó, egy variáció és egy szonátaforma formai megismerése.

Zenei olvasás, írás
– Könnyű periódusok lapról éneklése.
– Periódus terjedelmű bécsi klasszikus anyag lejegyzése a tanult hangnemekben.
– Könnyű hangközmenetek éneklése, írása.
– A kétszólamú írás bevezetése: a kísérő szólamban funkciós főhangok.
– Könnyű népdalok lejegyzése (szöveggel is).

Zenehallgatás
– A zenei kifejezés eszközei a bécsi klasszikus korban (stílusjegyek összegyűjtése).
– Hangszín – hangszerelés.
– A ritmikai, dallami és harmóniai elemek szerepének hallás utáni megfigyelése: (alteráció, kromatika, késleltetés, hangzatfelbontások, funkciók, zárlatok, feszültség – oldás, hangnemi kitérés, moduláció).
– Két– és háromtagú kisformák, visszatéréses típusok, egy rondó, egy variáció és egy szonátaforma megismerése zenehallgatás alapján is.
– A bécsi klasszikus zene stílusjegyeinek, jellegzetes műfajainak, előadói apparátusainak megfigyelése a meghallgatott művekben.
– A romantika kifejezési eszközeinek és a XX. század új hangzásvilágának megfigyelése.
– A homofon és polifon szerkesztési mód felismerése hallás után is.

Rögtönzés
– Ritmuskíséretek rögtönzése aszimmetrikus népdalokhoz. Osztinátók.
– Periódus kiegészítése: megadott előtaghoz utótag rögtönzése.
– Periódusok zenei anyagának variálása a megismert ritmikai és dallami elemekkel (hangzatfelbontás, kromatika, késleltetés stb.).
– Funkciójelző basszus szólam rögtönzése ismert periódushoz dúrban, mollban.

Zenei elemzési képesség
– A tanult ismeretek alkalmazása a zeneművek feldolgozása során.
– A stílusjegyek és az alapvető zenei összefüggések megfigyeltetése (ritmika, dallam, funkció, harmónia, forma).

Zenei szakkifejezések ismerete
– Bécsi klasszikusok, Köchel–jegyzék, opusz.
– Kvintkör.
– Hangnemi rokonságok, maggiore–minore, a hangnemi kitérés, moduláció.

– A hangközfordítás elve.
– Tritonusz.
– Alteráció, kromatika.
– Funkciók, funkciós vonzás.
– Késleltetés.
– Kadencia, álzárlat, fél– és egész–zárlat.
– Előjáték, utójáték, visszatérés, Coda.
– Imitáció.
– Orgonapont.
– Hangszeres és vokális zene.
– Dal, ária, opera.
– Szimfónia.
– Kamarazene, duó, duett, trió, tercett, kvartett, kvintett.
– Kisformák.
– Triós forma, szonátaforma, rondóforma, variáció.
– A tanult zenei anyagban előforduló előadási jelek és tempójelzések.
– Az eddig megismert zenei korok rövid áttekintő ismétlése, kronológiai rendezése, a legfontosabb stílusjegyek kiemelése.

& *Ajánlott tananyag*

- Elsősorban bécsi klasszikus (romantikus) hangszerkíséretes dalok, duettek
- Szimfónia tételek, hangszeres szonáta, variáció, rondó
- Néhány könnyű XX. századi dal, kórusmű vagy énekelhető hangszeres darab
- Dobszay László: A hangok világa IV. és V. kötet, Útmutatók
- Tegzes György: Hétfokú olvasógyakorlatok
- Ádám Jenő: A dal mesterei (válogatás a kötetekből)
- Kodály Zoltán: Biciniumok
- Szőnyi Erzsébet: Biciniumok
- Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorlófüzetei
- Legányné Hegyi Erzsébet: Énektanár képzés Kodály Zoltán pedagógiai művei alapján
- Virágos sorozat népdalfüzetei
- Péter József: 165 kánon
- W. A. Mozart: 30 kánon
- Bárdos Lajos: 70 kánon
- Molnár Antal: Klasszikus kánonok
- Frank Oszkár: Formák, műfajok a barokk és klasszikus zenében
- Nógrádi László – Papp Károlyné – Spiegel Marianna: Dallamírási feladatok I.
- Győrffy István: Dallamírási feladatok
-

ε *Ajánlott zenehallgatási anyag:*

- Szemelvények a bécsi klasszikusok műveiből a szonátaforma, a szimfónia (Menüett tétel), az opera megismeréséhez.
- Romantikus dalok, karakterdarabok.
- A XX. század zenéjéből néhány vokális és hangszeres mű.
- Néhány darab Bartók Béla Mikrokozmosz sorozatából (aszimmetria).

& *Követelmény*

_ Tudjon a tanuló emlékezetből bécsi klasszikus, romantikus műveket, szemelvényeket (dal, kánon, műrészlet) zeneileg igényesen előadni.
_ Tudjon leolvasni, lejegyezni egyszerű, könnyű klasszikus periódust.
_ Ismerje a dúr és moll hangsorokat 6#, 6b előjegyzésig.

- Ismerje az oktávon belüli hangközöket.
- Ismerje a négy alaphelyzetű hármashangzatot, a dúr és moll hangzatok fordításait, valamint a dominánsszeptim akkordot.
- Tudja ezeket szolmizálva énekelni, felismerni hallás után, ábécés hangokkal megnevezni a könnyebb hangnemekben (3#, 3b.).
- Ismerje a funkciós főhangokat dúrban és mollban.
- Ismerje a klasszikus zene alapvető stílusjegyeit, a tanult formáit és műfajait.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással,
– A műzenei szemelvények, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával,
– Klasszikus kisforma elemzése (csoportos és egyéni munkával, tanári irányítással).

& *Követelmények az alapfokú évfolyamok (4. évfolyam) elvégzése után*

(Az „A" tagozatos hangszeres tanulók részére)

- Ismerje a tanuló a ritmuselemeket a harminckettedektől az egész értékű kottáig.
- Ismerje fel hallás után és kottaképről a szinkópa–, éles– és nyújtott ritmust, valamint az egyszerűbb ritmikai átkötéseket.
- Legyen áttekintőképessége a 2/4, 3/4, 4/4, 3/8, 6/8, 2/2 –es ütemekben.
- Legyen biztos tájékozottsága a relatív és abszolút rendszerben (könnyebb alterációkban is) 4#, 4b előjegyzésig.
- Ismerje a
  – pentaton hangsorokat.
  – tudja a dúr és moll hangsorokat 6#, 6b előjegyzésig,
  – ismerje a háromféle moll hangsort.
- Ismerje fel a művek hangnemeit – hangszeres darabjaiban is.
- Legyen tájékozott a hangmagassági viszonyokban:
- – tudja azonosítani – hangszeres tanulmányaihoz kapcsolódóan is – az oktávon belüli tiszta, kis és nagy hangközöket, ismerje fel ezeket kottaképről és hallás után.
- Ismerje a bővített szekund, bővített kvart, szűkített és bővített kvint hangközöket; tudja ezeket kottaképről azonosítani.
- Ismerje a négyféle alaphelyzetű hármashangzat, a dúr és moll fordítások elvét, valamint a dominánsszeptim–hangzat felépítését. Legyen képes ezeket hallás után felismerni, és kottaképről azonosítani.
- Ismerje a funkciós főhangokat 3#, 3b előjegyzésig.
- Ismerje a funkciós vonzást.
- Ismerje a hangnemi kitérés és moduláció fogalmát.
- Tudjon lejegyezni:
  – rövid szótagszámú, tempo giusto magyar népdalt szöveggel,
  – két szólamú, igen könnyű műzenei periódust, illetve szólamait hallás után kiegészíteni..
- Legyen képes a fentieknek megfelelő nehézségi fokú dallamot lapról olvasni.
- Ismerje és tudja kottaképről is azonosítani (hangszeres tanulmányaiban is alkalmazni):
  – a magyar népzene stílusjegyeit,
  – a periódus fogalmát,

– a kis formákat,
– a triós formát,
– a klasszikus szonátaformát,
– a rondót.

- Rendelkezzék a tanulmányai során érintett zenetörténeti korok, kiemelkedő zeneszerzők, műfajok ismeretével (elsősorban a bécsi klasszikus zenében).
- Ismerje a leggyakrabban előforduló zenei kifejezéseket.

& *Az előrehozott művészeti alapvizsga követelményei*

A vizsga részei

Írásbeli vagy szóbeli vizsga

A vizsga tantárgya és időtartama

Szolfézs
Az írásbeli vizsga időtartama minimum 45 perc.
A szóbeli vizsga időtartama minimum 10 perc.

Az alapvizsga tartalma

Írásbeli vizsga

1. Feladatok a hangköz–, hangzat–ismeretek köréből – hallás után, kottakép és szerkesztés alapján.
– 5 hangköz, 5 hármashangzat lejegyzése hallás után (jelölés betűvel és számmal)
– 5 hangköz, 5 hármashangzat építése megadott hangokra,
– 5 hangköz, 5 hármashangzat felismerése kottaképről.
A tanulók számára adottak azon hangok kottaképe, melyekre a hangközöket, hármashangzatokat építenie kell.

2. Könnyű kétszólamú klasszikus periódus felső szólamának lejegyzése
A zenei részlet 2/4, 3/4 vagy 4/4–es lüktetésű, lehetőleg A–Av felépítésű, modulációt, alterációt, nehezebb hangközlépéseket nem tartalmazó legyen. A tanulók számára a táblán adott a kulcs, az előjegyzés, a metrum és a kezdőhang értékkel.
A részlet zongorán két szólamban tizenkétszer hangozhat el.
VAGY
Egy magyar népdal lejegyzése
A népdal: új stílusú, négysoros, 8–10–es szótagszámú, tempo giusto, izometrikus, szinkópát, nyújtott és éles ritmust tartalmazhat. A tanulók számára adott a kulcs, az előjegyzés, a metrum és a kezdőhang értékkel.
A népdal nyolcszor hangozhat el a megadott abszolút magasságban, énekes előadásban.

3. Megadott klasszikus kis forma elemzése hallás és kottakép alapján.
Az elemzés szempontjai: hangnem, az előforduló zenei elemek megjelölése (hármashangzat–felbontás, szekvencia, késleltetés stb.), formai felépítés, funkciók.

Az írásbeli vizsgához feladatlap készül.

Szóbeli vizsga

1. Memoriter anyag:
A vizsgázó
– tudjon 5 népdalt előadni,
– ismerje azok legfontosabb jellemzőit;
– tudjon 5 műzenei szemelvényt szóló énekléssel vagy hangszerkísérettel (saját kíséret nem kötelező) megszólaltatni,
– ismerje az énekelt darabok legfontosabb zenei jellegzetességeit.

2. A vizsgán a tanuló elemezzen egy választott hangszeres darabot, amellyel kapcsolatban a vizsgabizottság kérdéseket tehet fel a negyedik évfolyam elvégzése utáni követelmények alapján.
Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

A vizsga értékelése

Az írásbeli vizsga értékelése

1. feladat – teszt: A feladat helyes megoldása, a válaszok pontos, világos jelölése
2. feladat– dallamírás: dallami, metrikai/ritmikai korrektség, kottaírási készség, külalak.
3. feladat: – elemzés: Az elemzési szempontokra adott válaszok teljessége, helytállósága, a jelölések pontossága.

A szóbeli vizsga értékelése.

– a választott zenei anyag élményszerű megszólaltatása
– általános zenei ismeretek (hangnemek, hangközök, akkordok, előadásmód, zenei szakkifejezések ismerete)
– zenetörténeti tájékozottság
– stílusismeret
– formai ismeretek
– tájékozódás a zenei műfajok között

---

5. évfolyam „A" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

– A bécsi klasszikus zene periodizáló és funkciós gondolkodásának elmélyítése nagyobb lélegzetű zenei formákban.
– A romantikus zeneirodalom alaposabb megismerése.
– Ismerkedés a XX. századi zene néhány alkotásával.
– A tanult magyar népdalkincs bővítése.
– A többszólamú éneklés hangsúlyosabb megjelenése.

Ismeretanyag és hallásfejlesztés

– Az előző évfolyamban tanult ritmusok további gyakorlása, alkalmazása.
– Nyolcad szinkópa és tizenhatod triola és változataik.
– Augmentálás– diminuálás.
– Klasszikus és romantikus dalok, duettek megszólaltatása kottakép alapján.
– Az alterált fordulatok megfigyelése.
– Az alterációk díszítő vagy hangnemi szerepe.
– Könnyű klasszikus, romantikus és XX. századi dalok, énekelhető szemelvények, kórusművek megszólaltatása.
– A dó váltás alkalmazásának elmélyítése.

– A tonalitás felbomlásának megfigyelése.

Hangközök:

– Az előző évfolyamokban tanult hangközök ismétlése, gyakorlása, hallási elmélyítése.
– A belső hangközhallás intenzív fejlesztése, törekvés a szolmizáció lassú, fokozatos elhagyására.
– A szűkített szeptim hangköz, a nóna és decima hangköz fogalma.
– Hangközmenetek éneklése, szolmizálva, ábécés névvel.
– A hangközök zenei szerepének megfigyelése (alterációk és funkciók).

Hangzatok:

– Az alaphelyzetű hármashangzatok, a dúr és moll fordítások valamint az alaphelyzetű dominánsszeptim hangzat (oldással dúrban, mollban) további gyakorlása, hallási elmélyítése.
– A szűkített hármashangzat megfordításainak felépítése, éneklése oldással dúrban.
– A szűkített szeptimhangzat felépítése, éneklése oldással.
– A dúr és moll hangsor fokaira épített hármashangzatok.
– A funkciós alaphangokra építhető hármashangzatok.

Hangsorok:

– Dúrok, mollok, vezetőhangok 6#, 6b előjegyzésig.
– A modális hangsorok elnevezésének, alaphangjainak ismerete.

A formaérzék fejlesztése:

– Rendhagyó periódusok.
– Álzárlat.
– Egyszerű, két– és háromtagú klasszikus formák éneklése, elemzése.
– A hangnemi kitérés és moduláció megfigyelése (domináns vagy párhuzamos hangnemek).
– A szonáta–, a variációs és a rondóforma ismétlése, további megfigyelése nagyobb lélegzetű zeneművek tételeként.
– A formai ismeretek mélyítése.

Zenei olvasás, írás

– Klasszikus periódusok, egyszerű modulációs zenei részletek éneklése szolmizálva, dó váltással, alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkel.
– Alterált fordulatok gyakorlása: lapról olvasással, lejegyzéssel.
– Könnyű romantikus és XX. századi dallamok éneklése, memorizálása, (pl. témák a zenehallgatással feldolgozott művekből).
– Műdalok olvasása hangszerkísérettel (tanár, esetleg tanuló közreműködésével).
– Két– vagy többszólamú vokális művek különféle hangszeres együttesekkel is.
– Könnyű periódusok lejegyzése funkciós alsó szólammal, a felső szólamban egy–egy alterált hanggal.
– Egyszerű, rövid XX. századi tonális dallamok, dallamrészletek írása emlékezetből.
– Hangzatok lejegyzése hallás után, felépítés, felismerés kottaképről.
– Kánonok éneklése a klasszikus és romantikus korból.

Rögtönzés

– Dallamokhoz funkciójelző alsó szólam éneklése.
– Egyszerű periódusok zenei anyagának variálása a klasszikus művekben előforduló zenei elemekkel (késleltetés, figuráció, kromatika stb.).
– Periódusok rögtönzése megadott támpontok alapján.

Zenehallgatás

– A zenei kifejezőeszközök megfigyelése a romantikus zenében.
– Új hangnemi rokonságok, harmóniakapcsolatok, formai bővítések.
– A programzene eszközeinek felismerése: a hangulati elemek előtérbe kerülése, a zenekari hangzás bővülése.
– Új hangszerek, hangszínek megjelenése.
– A programzene és a társművészetek kapcsolata.
– A tonalitás felbomlása.
– A XX. századi zene hangzásvilágának megfigyelése (pl. impresszionizmus).
– A zenei formák változásainak megfigyelése.
– Stílusfelismerések zenehallgatás alapján.

A zenei elemzési képesség fejlesztése

– A hangközök, hangzatok funkciós jelentősége, zenei értelmezése a bécsi klasszikus zenében.
– Az alapvető zenei összefüggések felismertetése (ritmika, dallam, harmónia, funkció, forma).
– A kisformák és a triós forma önálló elemzése kottakép (és hallás) alapján.
– Bartók Béla Mikrokozmosz sorozatából megismert fordulatok megfigyelése (pl. növekedés, fogyás, pont, vonal, moll és dúr bitonalitása stb.).

Zenei szakkifejezések ismerete

– Komplementer, osztinátó ritmus.
– Modális hangsorok.
– A hangnemek rokonsága, tercrokonság, enharmónia.
– Tonalitás, atonalitás, bitonalitás.
– Főhang, váltóhang, átmenőhang, figuráció, körülírás, késleltetés, előlegezés.
– A bővült periódusok: külső és belső bővülés.
– Zárlatok (gyenge, erős, stb), álzárlat.
– A szonáta– és a variációs forma.
– A klasszikus szimfónia tételrendje.
– Az opera dramaturgiai felépítése, zenei részei.
– A szimfonikus költemény.
– Tempó– és előadási jelzések: az elsajátított zenei anyaghoz kapcsolódóan.

& *Ajánlott tananyag*

- Dobszay László: A hangok világa V. kötet és Útmutató
- Agócsy László: Zenei olvasókönyv
- Molnár Antal: Klasszikus kánonok
- Agócsy László: Énekeljünk, muzsikáljunk!
- Péter József: 165 kánon
- Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorló füzetei
- Németh Rudolf – Nógrádi László – Puster János: Szolfézs antológia
- Forrai Miklós: Duettek I–II.
- Ádám Jenő: A dal mesterei (válogatva a kötetekből)
- Szabolcsi Bence: Zenetörténet
- L. Bernstein: Hangverseny fiataloknak
- A. Schönberg: A zeneszerzés alapjai
- Frank Oszkár: Alapfokú zeneelmélet

- Frank Oszkár: Hangzó zeneelmélet
- Frank Oszkár: Formák, műfajok a barokk és klasszikus zenében
- Frank Oszkár: A klasszikus moduláció
- Frank Oszkár: Schubert dalok

ε *Ajánlott zenehallgatási anyag:*

- Klasszikus szonáták, szimfóniák, versenyművek tételeinek elemző feldolgozása zenehallgatással.
- A zenei kifejező eszközök megfigyelése a programzene alkotásaiban: válogatás a romantikus dalokból, kis formákból (F. Schubert: dalok, táncok, Moments musicaux darabjai, részletek R. Schumann: Jugendalbum című művéből)
- Egy dalciklus (pl. Schubert: Die schöne Müllerin) vagy egy szimfonikus költemény meghallgatása, feldolgozása (pl. Muszorgszkij: Egy kiállítás képei)
- Romantikus opera részletek.
- A XX. századi művek hangzásvilágának bemutatása (pl. Bartók Béla kórusművei, válogatott szemelvények a Mikrokozmosz–ból, Kodály Zoltán: Epigrammák c. művéből, B. Britten népdalfeldolgozásai) alapján.

& *Követelmény*

_ Tudja a tanuló a bécsi klasszikus és romantikus dallamokat kotta nélkül stílusosan énekelni, szöveggel előadni (a tanár, a csoporttárs vagy saját zongorakíséretével).
_ Tudja a hangnemeket 6#, 6b előjegyzésig.
_ Ismerje az oktávon belüli hangközöket.
_ Tudja a hármashangzatokat és fordításaikat (a bővített hármashangzatot alaphelyzetben), valamint a dominánsszeptim– akkordokat 3#, 3b hangnemekben elhelyezni.
_ Ismerje fel hallás után a dúr és moll hármashangzatok megfordításait, valamint a dominánsszeptim– akkordot.
_ Ismerje a szűkített szeptim– hangzat felépítését.
_ Tudjon – a tanultaknál jóval könnyebb dallamot – lapról olvasni.
_ Legyen képes a tanult anyagnál könnyebb periódus terjedelmű dallamot szólam kiegészítésekkel lejegyezni funkciót jelző basszussal együtt.
_ Tudjon megadott könnyű, periódusterjedelmű dallamot befejezni.
_ Ismerje a klasszikus, romantikus kor fontosabb zenei stílusjegyeit.
_ Tudjon felsorolni a megismert zenei korokból zeneszerzőket, műveket.
_ Ismerje a megtanult zenei formák jellemzőit.
_ Tudja ismereteit a hangszeres repertoárja elemzésére is alkalmazni.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
– A műzenei szemelvények, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.
– Egy klasszikus kisforma elemzése (csoportos és egyéni munkával, tanári irányítással).
– Stílusfelismerés hangzó anyag alapján.

6. évfolyam „A" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

– A zenei élményanyag bővítése.
– Betekintés a reneszánsz zene művészetébe.
– A barokk zene stílusjegyeinek, főbb műfajainak, zeneszerzőinek alaposabb megismerése.
– További ismerkedés a XX. századi zene hangzás– és formavilágával, elsősorban a folklórizmus és a neoklasszicizmus törekvéseivel (valamint a dodekafónia és más irányzatokkal a csoport képességeitől függően).
– A hat évfolyam műzenei és népzenei ismeretanyagának ismétlése, rendszerezése.
– Az önálló elemzői munka készségének fejlesztése.

Ismeretanyag és hallásfejlesztés
– Reneszánsz vokális és hangszeres művek, barokk áriák, táncformák, színpadi betétdalok, vokális és énekelhető hangszeres művek, szemelvények, énekes megszólaltatása kottakép alapján.
– A jellegzetes barokk fordulatok (komplementer ritmika, hemiola – imitáció, szekvencia, ellenmozgás) megfigyeltetése, felismerése.
– A művek harmóniai vázának megszólaltatása hangközmenetek, hangzatmenetek éneklésével.
– Homofon és könnyű polifon többszólamúság éneklése és kamarazene–szerű megszólaltatása (a tanulók hangszeres előadásában).
– Kánonok éneklése, megszólaltatása hangszerekkel is.
– A XX. századi művek éneklése, hangszeres megszólaltatása, feldolgozása során a pentatónia, a modális hangsorok, egészhangú skála, akusztikus skála, kvartépítkezés, bitonalitás, tizenkétfokúság, cluster megfigyelése, felfedezése.

Hangközök:
– A hangközök további gyakorlása, hallási elmélyítése. a hangközök rendszerezése.
– A szűkített kvart fogalma.
– Az enharmónia.

Hangzatok:
– Az eddigiek gyakorlása, elsősorban hallási elmélyítése.

Zenei olvasás, írás
– Reneszánsz zenei szemelvények, moduláló barokk és bécsi klasszikus dallamok olvasása.
– Könnyű XX. századi szemelvények éneklése.
– A zenei íráskészség segítése hallás utáni elemzésekkel.
– Könnyű barokk és klasszikus kétszólamúság lejegyzése hallás után.
– Memorizálás kottakép valamint hallás után.

Rögtönzés
– Dallam– és ritmus kiegészítés.
– Adott dallamhoz funkciós basszus éneklése.
– Dodekafon dallamok szerkesztése, komponálása hangszeren.
– XX. századi effektusok kipróbálása hangszeren.

Zenehallgatás
– A reneszánsz zene harmóniáinak, szerkesztésmódjának megfigyelése, hangszereinek bemutatása, felismerése a hallgatott művekben.
– A régi barokk hangszerek jellegzetes hangzásának megismerése.
– A barokk zenekar hangszerei. Continuo.
– A zenekar concertáló szólamcsoportjainak megfigyelése hallás után.
– A zenei dramaturgia az oratórikus művekben.
– A barokk táncok a szvitekben.
– A barokk variáció megfigyelése zenehallgatással.

– A XX. század néhány kiemelkedő magyar alkotásának elemző megismerése, a magyar népzenei elemek megfigyelése e művekben.
– A zeneművészet korszakainak összefoglaló rendszerezése.
– Stílusfelismerések zenehallgatás alapján.

Zenei szakkifejezések ismerete
– Hemiola, komplementer ritmus.
– Számozott basszus, continuo.
– Imitáció, tonális és reális válasz. Fuga.
– Motetta, madrigál, mise.
– Tonalitás, bitonalitás, politonalitás.
– Akusztikus skála, egészhangú skála, tizenkétfokúság, cluster.
– Szvit, opera, kantáta, oratórium, korál, recitativo, ária.
– A barokk versenymű. concerto grosso, concertálás.
– A szvit és a barokk táncok (allemande, courante, sarabande, gigue, menüett, gavotte).
– Barokk variáció (passacaglia, chaconne, folia).
– Tempó– és előadási jelek: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.

Zenei elemzési képesség
– Az alapvető zenei összefüggések felismerése, (ritmika, dallam, funkció, harmónia, forma), a zenei gondolkodás és elemzési képesség alakítása hallás és kottaképi megfigyelés alapján.
– Önálló elemzés (pl. klasszikus kis formák elemzése lehetőleg hallás után, nagyobb lélegzetű formák elemzése kottakép alapján, tanári irányítással).

& *Ajánlott tananyag*

- Magyar népdalok.
- Reneszánsz kórusművek, hangszeres táncok énekelhető szemelvényei.
- Dobszay László: A hangok világa VI. kötet és Útmutató
- Agócsy László: Énekeljünk, muzsikáljunk!
- Németh Rudolf – Nógrádi László – Puster János: Szolfézs antológia
- Kodály Zoltán: 15 kétszólamú énekgyakorlat
- Kodály Zoltán: 66 kétszólamú énekgyakorlat
- Kodály Zoltán – Vargyas Lajos: Magyar népzene
- Dobszay László: A magyar dal könyve
- Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I–II.
- Forrai Miklós: Duettek I–II.
- Bartók Béla: Mikrokozmosz
- Bartók Béla: Gyermekeknek
- Bartók Béla: 27 egyneműkar
- Kodály Zoltán: Gyermek– és nőikarok
- Máriássi István: Bevezetés a barokk zene világába
- Agócsy László: Bach olvasókönyv
- Frank Oszkár: Formák, műfajok a barokk és klasszikus zenében
- Frank Oszkár: A funkciós zene harmónia– és formavilága
- Frank Oszkár: A klasszikus moduláció
- Frank Oszkár: Bevezetés a Mikrokozmosz világába
- Kortárs zeneszerzők hangszeres darabjai a tanulók repertoárjából
- Párkai István: Modern kórusetűdök (Népművelési Intézet)
- Nógrádi László – Papp Károlyné – Spiegel Marianna: Dallamírási feladatok I–II.
- Nógrádi László – P. Vesztróczi Judit – Szatmári Judit: Muzsikáljunk együtt, Szolfézs 8 (kazetta és munkafüzet)
- Győrffy István: Dallamírási feladatok

- Barokk hangszeres és oratórikus művek, áriák, színpadi betétdalok, opera részletek. (Válogatva J. S. Bach, H. Purcell, G. F. Händel, A. Vivaldi műveiből)

ε *Ajánlott zenehallgatási anyag:*

- Barokk zene régi hangszereken.
- XX. századi nagyobb lélegzetű mű illetve műrészlet feldolgozása.
- (pl. C. Debussy: A tenger, Bartók Béla: Concerto, Kodály Zoltán: Psalmus Hungaricus, I. Sztravinszkij: Petruska).

& *Követelmény*

_ Tudjon a tanuló kotta nélkül öt magyar népdalt, öt reneszánsz, barokk vagy klasszikus dallamot és egy művet a XX. század könnyen énekelhető szemelvényeiből, a megismert művek témáiból (elsősorban Bartók Béla és Kodály Zoltán műveiből).
_ A megszólaltatás legyen zeneileg pontos, stílusos, muzikális.
_ Ismerje a kvintkört, tudja a hangsorokat 7#, 7b előjegyzésig.
_ Tudjon olvasni, írni, tájékozódni 5#, 5b előjegyzésig.
_ Tudjon egyszerű barokk vagy klasszikus periódust lapról énekelni, kottakép, vagy hallás után memorizálni és lejegyezni.
_ Ismerje a hangközöket, hármashangzatokat és fordításaikat.
_ Legyen alapvető stílusismerete a zenetörténeti korokról.
_ Legyen képes önállóan gyakorolni és tanulni.
_ Megszerzett tudását tudja alkalmazni a hangszertanulásban.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
– A műzenei szemelvények, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.
– Klasszikus kisforma elemzése (csoportos és egyéni munkával, tanári irányítással).
– Stílusfelismerés hangzó anyag alapján.

---

3. évfolyam „B" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

– A zenei élményanyag bővítése.
– Bevezetés a klasszikus zene forma– és harmóniavilágába európai többszólamú népdalok, majd műzenei szemelvények megismerése.
– Tájékozódás és gyakorlás az abszolút rendszerben – főképpen a dúr és moll tonalitáson belül.
– A többszólamúság, társas zenélés készségének fejlesztése funkciós művek alapján.
– A zenei kifejezőkészség és ízlés formálása.
– A zenei pályára készülő tanulók intenzív felkészítése.

Ritmikai ismeretek, készségfejlesztés

– Kis éles, kis nyújtott ritmusok és a nyolcad triola további gyakorlása.
– Nyolcad és tizenhatod felütés.
– 3/8, 6/8. Pontozás, átkötés 6/8–ban is.
– Ritmusmotívumok írása emlékezetből, hallás után 6/8–ban is.
– A mazurka és siciliano ritmus jellemzőinek megfigyelése.
– Ritmusgyakorlatok egy és két szólamban.

Dallami ismeretek, készségfejlesztés

– A módosított hangok: fi, szi, di, ri és ta gyakorlása népzenei és műzenei olvasási (vagy memoriter) anyagon.
– Az alterált hangokkal dallamfordulatok visszaéneklése hallás után.
– Más népek népzenéjének többszólamú megszólaltatása.
– Hangszerkíséretes dalok (tanári kísérettel).
– Kánonok éneklése.
– Kürtmenetek, hangközmenetek, kétszólamú funkciós részletek megszólaltatása énekléssel és egyéni hangszerjátékkal is.
– T–D–T, T–S–D–T kapcsolatok.
– Funkciós főhangok éneklése a dallamhoz szolmizálva és ábécés nevekkel.

Hangközök:

– Az előző évben tanult hangközök gyakorlása, felismerés hallás után és kottaképről. Építés.
– Új ismeretek: a kis és nagy szeptim, oldással.
– Bővített kvart, szűkített, bővített kvint, oldással.
– A hangközök megfordításai.
– Könnyű hangközmenetek feldolgozása énekléssel.

Hangzatok:

– Az alaphelyzetű hármashangzatok felismerése hallás után felbontásban vagy együtthangzásban.
– Építésük, felismerésük kottaképről.
– A hármashangzatok megfordításának elve, a dúr és moll hangzat fordításai.
– Hallásgyakorlatok felbontásban, együtthangzásban.
– A dominánsszeptim hangzat megfigyelése .

Hangsorok:

– Dúrok, mollok, vezetőhangok 4#, 4b előjegyzésig.
– Azonos alapú dúr és moll.
– A hangnemi kitérés és moduláció megfigyeltetése.

A formaérzék fejlesztése:

– A periódus részeinek, zenei anyagának értelmezése, nyitás – zárás.
– Kis kéttagú–, háromtagú forma, triós forma.
– A kisformák hallás utáni felismerése.

Zenei olvasás, írás

– Olvasógyakorlatok szolmizálva, alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkel.
– Könnyű régi stílusú és új stílusú magyar népdalok lejegyzése.
– Hangközök, hármashangzatok felismerése, lejegyzése együtthangzásban vagy felbontásban.
– Hangközmenetek éneklése felbontással is, lejegyzése hallás után.
– Könnyű periódusok olvasása, memorizálása kottaképről, – írás emlékezetből vagy hallás után.
– A helyes kétszólamú kottaírás.

Rögtönzés

– Adott dallamhoz tercmenet, kürtmenet szerkesztése.
– Periódusok kiegészítése: zárások, adott előtaghoz utótag (A–Av, A–B).
– Periodizáló dallamokhoz egy–egy kísérőhang éneklése.

Zenehallgatás
– Magyar és más népek táncai a műzenében.
– Barokk, klasszikus táncok – elsősorban a tanulók hangszeres darabjaiból.
– A hangszerelés, a dinamika – mint a zenei kifejezés eszközei.
– A kamarazenekar, a szimfonikus zenekar a bécsi klasszikus korban.

Zenei szakkifejezések
– Augmentálás, diminuálás.
– Mazurka és siciliano ritmus.
– Azonos alapú dúr és moll hangsor.
– Kvintoszlop.
– Kürtmenet.
– Funkciók.
– Hangnemi kitérés, moduláció, orgonapont.
– Periódus, kéttagú–, háromtagú forma, triós forma, Da Capo.
– Duett, duó, tercett, trió.
– Partitúra.
– A régi stílusú és új stílusú népdalok.
– A tanult zenei anyagban előforduló előadási jelek és tempójelzések.

& *Ajánlott tananyag*

- Más népek funkciós népzenéje: egyszerű tercelő, kürtmenetes stb. kísérőszólammal vagy hangszerkísérettel.
- Könnyű szemelvények a bécsi klasszikus zeneszerzők műveiből, darabok a tanulók hangszeres anyagából is.
- Két–három–négyszólamú könnyű kánonok.
- Dobszay László: A hangok világa III. és IV. kötet, ÚtmutatóK
- Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I. II.
- Bárdos Lajos: Írások népzenénkről
- J. Irsai Vera: Szolfézs példatár II.
- Tegzes György: Hétfokú olvasógyakorlatok
- Forrai Katalin: Európai gyermekdalok
- Kodály Zoltán: Válogatott biciniumok
- Kodály Zoltán: Énekeljünk tisztán
- Szőnyi Erzsébet: Biciniumok
- Szőnyi Erzsébet: A zenei– olvasás írás gyakorlófüzetei
- Péter József: 165 kánon
- Bárdos Lajos: 70 kánon
- Bárdos Lajos: Európa peremén
- Németh– Nógrádi– Puster: Szolfézs antológia
- Kerényi M. György: Százszínű csokor
- Sulyok Gizella: Pilletánc II.–III.
- Nógrádi László – Papp Károlyné – Spiegel Marianna: Dallamírási feladatok I. (Aelia Sabina Alapítvány, Budapest)
- Györffy István: Dallamdiktálás
- Kezdők zongoramuzsikája (J. S. Bach, Haydn, Mozart, Beethoven, Schubert, Weber)

ε *Ajánlott zenehallgatási anyag:*

- Magyar és más népek táncai a műzenében (elsősorban a bécsi klasszikusok hangszeres táncai, valamint F. Chopin, A. Dvořák, B. Smetana, P. I. Csajkovszkij, J. Brahms, M. Ravel művei).
- Szemelvények a bécsi klasszikus zeneszerzők műveiből: dalok, opera és szimfónia részletek.

& *Követelmény*

- Tudjon a tanuló tíz dallamot, kánont, dalokat más népek zenéjéből, illetve a bécsi klasszikus korból előadni. A megszólaltatás legyen stílusos és muzikális.
- Tudjon folyamatosan 6/8–os ütemben ritmust olvasni, egyszerű 4–8 ütem terjedelmű dallamot lejegyezni, könnyű 4–8 ütem terjedelmű dallamot memorizálni.
- Dalokat, dallamfordulatokat kottából énekelni szolmizálva, alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkel a tanult hangnemekben.
- Tudjon magyar népdalokat szöveggel lejegyezni.
- Tudja a dúr, moll hangsorokat (vezetőhangokat) 4#, 4b előjegyzésig, tudja a hangnemeket kottakép alapján megállapítani.
- Ismerje fel hallás után a kis és nagy szekund, kis és nagy terc, tiszta kvart, tiszta kvint, kis és nagy szext, kis és nagy szeptim és tiszta oktáv hangközöket.
- Tudja kottaképről azonosítani és felépíteni a kis és nagy szeptim, a bővített kvart, a szűkített és bővített kvint hangközöket.
- Ismerje fel hallás után az alaphelyzetű dúr, moll, szűkített és bővített hármashangzatokat; tudja kottaképről azonosítani és adott hangra szerkeszteni.
- Ismerje a funkciókat, a periódus és a kisformák felépítését.
- Ismerje a bécsi klasszikus zeneszerzőket.
- Tudja ismereteit alkalmazni hangszertanulása során is.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
– A tanult zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával

---

4. évfolyam „B" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

– Zenei élményanyag bővítése.
– A periodizáló és funkciós zenei gondolkodás megismertetése a bécsi klasszikusok művei alapján.
– A többszólamú éneklési készség fejlesztése.
– A tanult magyar népzenei anyag bővítése modális és a dunántúli pentaton hangkészletű dalokkal.
– A zenei elemző képesség fejlesztése.
– A zenei pályára készülők emeltszintű felkészítése.

Zenei ismeretek és hallásfejlesztés
– Az előző évek készségfejlesztési eredményeinek átfogó (globális) alkalmazása.
– A belső hallás és a zenei memória további intenzív fejlesztése.
– Átkötés, pontozás, harminckettedek elsajátítása, gyakorlása.
– Az alla breve további gyakorlása.
– A népzenei anyagban arányok, szimmetriák, aszimmetriák megfigyelése.
– 5/8, 8/8 (3+3+2) gyakorlása ritmusfeladatokkal.
– Műdalok éneklése zongorakísérettel (tanár, esetleg tanuló közreműködésével).
– Kétszólamú vagy hangszerkíséretes klasszikus művek éneklése, megfigyeltetése, elemzése.
– A módosított szolmizációs hangok gyakorlása (di, ri, fi, szi, ta, ma) hangok énekléssel, különböző fordulatokban.
– Alterált hangok, mint a díszítés, és mint a hangnemváltás eszközei.
– A kromatika megfigyelése.

– Kromatikus fordulatok gyakorlása énekléssel: lapról olvasási anyagban és hallás után.
– A késleltetés megismertetése.
– A nyolcütemes klasszikus periódusforma dallam– és ritmusfordulatai.
– Dallami variánsok, figuráció.
– Könnyű hangközmenetek éneklése szolmizálva és ábécés névvel.
– Hangközmenetek megszólaltatása egyéni éneklés és zongora együtthangzásával is. Transzponálás a tanult hangnemekbe.
– A klasszikus dúr és moll zene funkciós rendjének gyakorlása.
– T–D–T; T–S–D–T kapcsolatok.
– T–D funkcióváltás felismerése hallás után.
– Funkciós kisérőszólam éneklése a dallamhoz, szolmizálva és ábécés nevekkel.
– A funkciójelző basszus árnyaltabb használata.
– Maggiore– minore kapcsolatok, dallamok transzformálása.
– Kitérés, moduláció a domináns hangnembe.
– Két– és többszólamú vokális művek megszólaltatása különféle hangszeres együttesekkel is.
– A hangközök rendszerezése.
– A tiszta, kis és nagy hangközök éneklése, felismerése és megnevezése ábécés nevekkel az eddigi hangnemekben.
– A bővített kvart és szűkített kvint éneklése oldással a tanult hangnemekben.
– Könnyű hangközmenetek éneklése szolmizálva, megnevezése ábécés nevekkel, lapról olvasása, írása hallás után.
– A dúr és moll hármashangzatok alaphelyzetben és fordításokban.
– A szűkített és bővített hármashangzatok alaphelyzetben, oldással.
– A dominánsszeptim oldással dúrban és mollban; éneklés szolmizálva és ábécés nevekkel, felismerés felbontásban vagy együtthangzásban, felismerés kottakép alapján is, építés.
– A hangközök, hangzatok funkciós jelentősége, zenei értelmezése.
– Dúr és moll hangsorok 5#, 5b előjegyzésig.
– Modális hangsorok elsajátítása, felismerése kottakép alapján.

A formaérzék fejlesztése:
– Zárlatok: fél– és egész–zárlat. álzárlat.
– A klasszikus (és romantikus) dal, a két– és háromtagú kis formák, visszatéréses típusok megfigyelése.
– Triós forma, rondó–, szonátaforma megismerése (könnyű szonatinákon keresztül).

Zenei olvasás, írás
– Könnyű periódusok lapról éneklése.
– Könnyű hangközmenetek lejegyzése hallás után.
– A kétszólamú írás bevezetése (a kísérő szólamban funkciós főhangokkal).
– Könnyű periódusok lejegyzése (funkciót jelző basszussal).
– Népdalok lejegyzése szöveggel, énekes diktálás után.
– A kétszólamú művek megszólaltatása ének–hangszer előadásban is.

Zenehallgatás
– A ritmikai, dallami és harmóniai elemek szerepe a zenei kifejezésben (alteráció, késleltetés, hangzatfelbontások, kromatika, funkciók, zárlatok: feszültség – oldás, hangnemi kitérés, moduláció).
– A bécsi klasszikus zene előadói gyakorlatának megfigyelése.
– A szonátaforma megismerése, elemzése zenehallgatással is.
– A kis formák felismerése hallás után.

Rögtönzés
– Ritmuskíséret rögtönzése aszimmetrikus népdalokhoz.
– Osztinátók.
– Periódus kiegészítése: megadott előtaghoz utótag rögtönzése (A–Av, A–B).

– Periódusok zenei anyagának variálása a megismert ritmikai és dallami elemekkel (hangzatfelbontás, kromatika, késleltetés stb.).
– Funkciójelző basszus szólam rögtönzése ismert periódushoz dúrban, mollban.

A zenei elemző képesség fejlesztése:
– A tanult ismeretek alkalmazása a zeneművek feldolgozása során.
– A hangközök, hangzatok funkciós jelentősége, zenei értelmezése.
– A stílusjegyek és az alapvető zenei összefüggések megfigyeltetése (ritmika, dallam, funkció, harmónia, forma).

Zenei szakkifejezések ismerete
– Hangnemi rokonságok, maggiore– minore, a hangnemi kitérés, moduláció.
– Hangközfordítások, hangzatfordítások.
– Tritonusz.
– Figuráció.
– Alteráció, kromatika.
– Funkciók, funkciós vonzás, funkciós főhangok.
– Késleltetés.
– Kadencia, fél– és egész–zárlat, álzárlat.
– Előjáték, utójáték, visszatérés, coda.
– Homofon, polifon szerkesztési mód.
– Imitáció.
– Orgonapont.
– Hangszeres és vokális zene.
– Dal, opera, ária, szimfónia.
– Kamarazene, duó, duett, trió, tercett, kvartett, kvintett.
– Kisformák.
– Triós forma, szonátaforma, rondóforma, variáció.
– Bécsi klasszikusok, Köchel–jegyzék, opus.
– A tanult zenei anyagban előforduló előadási jelek és tempójelzések.

& *Ajánlott tananyag*

- Bécsi klasszikus hangszerkíséretes dalok, duettek.
- Jól énekelhető szemelvények (témák) a szonátaforma, a szimfónia menüett tételének (triós forma) és az opera és a kamarazene megismeréséhez.
- Könnyű XX. századi dal, kórusmű vagy éneklésre alkalmas hangszeres darab.
- Kodály Zoltán: Biciniumok
- Darabok Bartók Béla Mikrokozmosz sorozatából.
- Dobszay László: A hangok világa IV. és V. kötet, Útmutatók
- J. Irsai Vera: Énekeljünk, muzsikáljunk
- Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény
- Tegzes György: Hétfokú olvasógyakorlatok
- Ádám Jenő: A dal mesterei (válogatva a kötetekből)
- Kodály Zoltán: Biciniumok
- Szőnyi Erzsébet: Biciniumok
- Szőnyi Erzsébet: A zenei olvasás írás gyakorlófüzetei
- Német–Nógrádi–Puster: Szolfézs antológia
- Legányné Hegyi Erzsébet: Énektanár képzés Kodály Zoltán pedagógiai művei alapján
- Molnár Antal: Klasszikus kánonok
- Péter József: 165 kánon
- W. A. Mozart: 30 kánon

- Bárdos Lajos: 70 kánon
- Molnár Antal: Klasszikus kánonok
- Frank Oszkár: Formák, műfajok a barokk és klasszikus zenében
- Győrffy István: Dallamírási feladatok
- Nógrádi László – Papp Károlyné – Spiegel Marianna: Dallamírási feladatok I.

ε *Ajánlott zenehallgatási anyag:*

- J. Haydn, W. A. Mozart, L. Beethoven dalok, hangszeres táncok. Kamaraművek. Opera részletek.
- Hangszeres szonáta és rondó megfigyelése hallás után is.

& *Követelmény*

- Tudjon a tanuló tíz bécsi klasszikus dallamot, öt magyar népdalt és két Kodály biciniumot énekelni.
- A megszólaltatás legyen stílusos és muzikális.
- Ismerje a kvintoszlopot 5#, 5b előjegyzésig.
- Ismerje fel hallás után a tanult hangközöket, tudja azokat felépíteni a tanult hangnemekben.
- Tudjon lejegyezni egyszerű hangközmenetet.
- Ismerje fel hallás után a négyféle hármashangzatot, a dúr és moll hármashangzatok fordításait valamint a dominánsszeptim hangzatot.
- Tudja megadott hangnemben énekelni ábécés nevekkel és felismerni kottaképről is.
- Ismerje a funkciós főhangokat dúrban és mollban.
- Tudja az ezekre építhető hármashangzatokat.
- Ismerje fel a T–D funkcióváltozást hallás után.
- Tudjon könnyű, funkciós főhangokkal kísért kétszólamú dallamot lejegyezni,
- Tudjon könnyű dallamot lapról olvasni szolmizálva és ábécés nevekkel,
- Tudjon könnyű periódusnyi dallamot memorizálni kottakép vagy hallás alapján.
- Tudja használni a zenei szakkifejezéseket.
- Ismereteit tudja alkalmazni hangszeres tanulmányai során is.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
– A memoriter anyag egyéni bemutatással.
– A műzenei szemelvények, ritmus– és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával

---

5. évfolyam „B" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

– A bécsi klasszikus zene periodizáló és funkciós gondolkodásának elmélyítése nagyobb lélegzetű formákkal.
– Betekintés a romantikus zeneirodalomba.
– Ismerkedés a XX. századi zene hangzásvilágával.
– Az eddig elsajátított magyar népdalkincs bővítése.
– Tudatos zenehallgatásra nevelés.

Ismeretanyag, hallásfejlesztés

– Az előző évfolyamban tanult ritmusok további gyakorlása, alkalmazása.
– Nyolcad szinkópa, tizenhatod triola és változataik, szinkópaláncok, ritmusgyakorlatok.
– Augmentálás, diminuálás.
– Aszimmetrikus ritmusok megfigyelése, gyakorlása, elsajátítása.
– Klasszikus és romantikus dalok, duettek, megszólaltatása.
– Klasszikus kánonok éneklése.
– Alterált fordulatok gyakorlása lapról olvasással, memorizálással.
– Az alterációk szerepének megfigyelése, enharmónia.
– Könnyű klasszikus, romantikus és XX. századi dalok, énekelhető szemelvények, kórusművek elsajátítása olvasással, énekléssel, memorizálással.
– Két– vagy többszólamú vokális művek megszólaltatása különféle hangszeres együttesekkel is.

Hangközök:

– A szűkített szeptim, a nóna és decima hangköz fogalma, gyakorlása.
– A belső hangközhallás intenzív fejlesztése, törekvés a szolmizáció, fokozatos elhagyására.
– Hangközmenetek (hangnemi kitéréses is) éneklése, szolmizálva, ábécés névvel.
– A hangközök zenei szerepének megfigyelése (alterációk és funkciók).
– A dallam és funkciós kíséret megfigyeltetése, éneklése.

Hangzatok:

– Az eddig tanultak hallási elmélyítése.
– A szűkített hármashangzat megfordításai. Oldás dúrban és mollban.
– A szűkített szeptimhangzat felépítése, oldása.
– A dúr és moll hangsor minden fokára (kiemelten a funkciós főhangokra épített hármashangzatok).
– A fá mint domináns basszushang (az V2 – I6 kapcsolat megfigyeltetése a fokszám tudatosítása nélkül).
– Egyszerű hangzatmenetek éneklése, lejegyzése.
– A hangközök és hangzatok funkciós jelentőségének megfigyelése.

Hangsorok:

– Dúrok, mollok, vezetőhangok 7#, 7b előjegyzésig, a kvintkör.
– A modális hangsorok jellemzőinek elsajátítása, éneklés, felismerés, gyakorlása 5#, 5b előjegyzésig.
– Hangnemi rokonságok.

A formaérzék fejlesztése

– Rendhagyó periódusok egyszerű két– és háromtagú klasszikus formák éneklése, elemzése.
– Az álzárlat, mint a bővítés eszköze.
– A szonátaforma alaposabb ismerete.

Zenei olvasás, írás

– Könnyű, klasszikus, alterációs fordulatokat tartalmazó, moduláló periódusok lapról éneklése szolmizálva, alkalmi hangzóval (szöveggel) és ábécés névvel.
– Hangköz–, hangzatmenetek éneklése, lejegyzése.
– Műdalok olvasása hangszerkísérettel (tanár, esetleg tanuló közreműködésével).
– Részletek éneklése, elemzése Bartók Béla Mikrokozmosz c. művéből.
– Könnyű alterációs fordulatokat tartalmazó nyolcütemes klasszikus periódusok lejegyzése (funkciós basszussal).
– Memorizálás kottakép, valamint hallás után.
– Hangközmenetek, hangzatmenetek, könnyű kétszólamú szemelvények ének–zongorás megszólaltatása egyénileg is.
– Könnyű XX. századi kórusművek, énekelhető szemelvények megszólaltatása.

Rögtönzés

– Teljes periódusok rögtönzése megadott támpontok alapján.
– Változatosabb funkciójelző basszus–szólam éneklése dallamhoz.

– Egyszerű, megadott periódusok zenei anyagának variálása a megismert klasszikus zenei elemekkel.

A zenei elemző képesség fejlesztése:

– Hangnemi kitérés és moduláció megfigyelése a domináns és párhuzamos hangnembe.
– A tanult ismeretek alkalmazása a zeneművek feldolgozása során.
– A hangközök, hangzatok funkciós jelentősége, zenei értelmezése.
– A stílusjegyek felismerése és az alapvető zenei összefüggések megfigyeltetése (ritmika, dallam, funkció, harmónia, forma).
– Bartók Béla Mikrokozmosz sorozatból megismert fordulatok megfigyelése (pl. növekedés, fogyás, pont, vonal, dúr, moll bitonalitása).

Zenehallgatás

A klasszikus szonáták, szimfóniák versenyművek tételeinek formai megfigyelése hallás után is.
– Variációk, variációs tételek – későbbi korokból is.
– Kamarazenei együttesek megismerése: duó, trió, kvartett, kvintett.
– Romantikus dalok és kis formák zenei (hangszeres karakterdarabok) kifejezőeszközeinek megfigyelése.
– Válogatás XX. századi művekből (pl. Bartók Béla: Concerto).
– Stílusfelismerések zenehallgatás alapján.

Zenei szakkifejezések

– A hangnemi rokonság.
– Főhang, váltóhang, átmenőhang, figuráció, körülírás, késleltetés, előlegezés.
– Bővült periódusok, külső és belső bővülés, nagy– és kisütemes írásmód.
– Zárlatok (gyenge, erős, stb. álzárlat).
– Klasszikus táncok.
– A szonáta– és a variációs forma.
– A klasszikus szimfónia, versenymű.
– Az opera, nyitány, ária, recitativo.
– Prozódia.
– Tempó– és előadási jelzések: az elsajátított zenei anyag szerint.

& *Ajánlott tananyag*

- Klasszikus dalok, duettek, tercettek, kórusrészletek válogatása énekes megszólaltatáshoz.
- A klasszikus stílushoz közelálló romantikus műdalok és szemelvények.
- Könnyű, első sorban vokális XX. századi művek.
- Aszimmetrikus metrumú magyar népdalok.
- Dobszay László: A hangok világa V. kötet és Útmutató
- Agócsy László: Zenei olvasókönyv
- J. Irsai Vera: Énekeljünk, muzsikáljunk
- Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény
- Kodály Zoltán: 66 kétszólamú énekgyakorlat
- Kodály Zoltán: 77 kétszólamú énekgyakorlat
- Molnár Antal: Klasszikus kánonok
- Agócsy László: Énekeljünk, muzsikáljunk!
- Péter József: 165 kánon
- Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorló füzetei
- Legányné Hegyi Erzsébet: Énektanár–képzés Kodály Zoltán pedagógiai művei alapján
- Németh Rudolf – Nógrádi László – Puster János: Szolfézs antológia
- Forrai Miklós: Duettek I–II.
- Ádám Jenő: A dal mesterei (válogatva a kötetekből)
- Schönberg: A zeneszerzés alapjai
- Frank Oszkár: Alapfokú zeneelmélet
- Frank Oszkár: Hangzó zeneelmélet
- Frank Oszkár: Formák, műfajok a barokk és klasszikus zenében.

- Frank Oszkár: A klasszikus moduláció
- Frank Oszkár: Schubert dalok
- Győrffy István: Dallamírási feladatok
- Nógrádi László – Papp Károlyné – Spiegel Marianna: Dallamírási feladatok I. II. kötet.

& *Követelmény*

- Tudjon a tanuló tíz bécsi klasszikus és romantikus dallamot énekelni és szöveggel előadni, a megszólaltatás legyen stílusos és muzikális.
- Ismerje a kvintkört.
- Ismerje fel a hangközöket a tiszta prímtől a nagy decimáig, hallás után, együtthangzásban és kottaképről.
- Tudja a hármashangzatokat, fordításaikat és a tanult négyeshangzatokat 5#, 5b előjegyzésig a dúr és moll hangsorokban.
- Ismerje fel hallás után a dúr, moll és szűkített hármashangzatokat és megfordításaikat; az alaphelyzetű bővített hármashangzatot, valamint a dominánsszeptim– és a szűkített szeptimhangzatot együtthangzásban vagy felbontásban.
- Tudjon hallás után lejegyezni:
  – alterációt tartalmazó hangközmenetet,
  – egyszerű hangzatmenetet,
  – bécsi klasszikus periódus funkciót jelző, változatos alsó szólammal.
- Tudjon
  – lapról énekelni (stílusosan, muzikálisan) a tanult anyagnál könnyebb dallamot (4#, 4b előjegyzésig) szolmizálva, vagy alkalmi hangzókkal és ábécés nevekkel
  – a tanult anyagnál könnyebb periódusnyi dallamot kottaképről vagy hallás után memorizálni,
  – adott periódus előtagjához utótagot rögtönözni,
  – ismerje fel hallás után a funkcióváltozásokat,
  – ismerjen fel hallás után egyszerű műzenei formákat (kis két– és háromtagúság, da capo stb.),
  – legyen képes önálló elemzésre hallás után a tanult formákban.

ε Az év végi vizsga anyaga

– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással,
– A memoriter anyagból egyéni bemutatás,
– A műzenei szemelvények, ritmus– és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

---

6. évfolyam „B" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

– A zenei élményanyag bővítése.
– A barokk zene alapvető stílusjegyeinek megismerése.
– A zenei pályára készülő tanulók zenei készségeinek fejlesztése.
– A továbbtanuláshoz szükséges ismeretek rendszerezése.
– Az önálló gyakorlás – tanulás, elemzés képességének kialakítása.

Ismeretanyag, készségfejlesztés
– A hallás utáni megfigyelőképesség fejlesztése.
– Klasszikus és barokk áriák, színpadi betétdalok, vokális és énekelhető hangszeres művek, szemelvények megszólaltatása kottakép alapján.
– A hangnemi kitérés és moduláció megfigyelése.

– A klasszikus zárlatok megfigyelése, éneklése.
– Rendhagyó klasszikus periódusok elemzése.
– Kisütemes és nagyütemes periódusok, „fordított” periódusok.
– Imitáció, tonális és reális válasz.
– Jellegzetes barokk fordulatok (szekvencia, ellenmozgás, komplementer ritmus) megfigyelése, hangoztatása, éneklése.
– Betekintés a XX. századi zene formavilágába: dalok, művek témáinak, memorizálása.
– A XX. századi művek feldolgozása: egészhangú skála, akusztikus skála, kvartépítkezés, tizenkétfokúság, cluster fogalmainak megismerése.
– Az eddig tanult hangközök rendszerezése, gyakorlása.
– Hangköz– és hangzatmenetek további gyakorlása.
– Könnyű Reihe megszólaltatása hangszeren.
– Intenzív hangközhallás fejlesztés a szolmizáció fokozatos elhagyása érdekében.
– A hármashangzatok és fordításaik gyakorlása, abszolút rendszerbe helyezése.
– A bővített hármashangzat fordításai (oldással).
– A dominánsszeptim– és szűkített szeptimhangzat gyakorlása oldással.
– A fentiek éneklése szolmizálva, ábécés nevekkel tonalitásban, tonalitáson kívül, azonos alsó hangokra is.

Zenei olvasás, írás
– Alterációt, hangnemi kitérést, modulációt tartalmazó klasszikus periódusok, barokk dallamok lapról olvasása, éneklése szolmizálva, alkalmi hangzókkal (szöveggel) és ábécés nevekkel.
– Könnyű XX. századi szemelvények éneklése, lehetőleg ábécés nevekkel.
– Hangköz– és hangzatmenetek éneklése szolmizálva, ábécés nevekkel, lejegyzése hallás után.
– Kétszólamú, bővülést, hangnemi kitérést, esetleg modulációt tartalmazó klasszikus periódusok lejegyzése.
– Népdalok lejegyzése énekes diktálás után szöveggel.
– Memorizálási feladatok kottakép, valamint hallás után.
– Funkciójelzéses dallamok, egyenletes ritmusú – hangnemi kitérést tartalmazó – kétszólamú menetek ének–zongorás megszólaltatása egyénileg is.
– Homofon és könnyű polifon többszólamúság énekelve és hangszereken előadva is.
– Hangszerkíséretes műdalok, áriák két– vagy többszólamú vokális művek megszólaltatása különféle hangszeres együttesekkel is.
– Könnyű XX. századi kórusművek, énekelhető szemelvények megszólaltatása, memorizálása.

Rögtönzés
– Periódus előtagjához moduláló utótag rögtönzése.
– Dallamhoz basszus rögtönzés.
– Egyszerű, megadott periódusok zenei anyagának variálása a megfigyelt, elsajátított klasszikus fordulatokkal.
– Improvizáció Bartók Béla Mikrokozmosz sorozatból megismert zenei elemekkel.

A zenei elemző képesség fejlesztése:
– A tanult ismeretek alkalmazása a zeneművek feldolgozása során.
– A hangközök, hangzatok funkciós jelentősége, zenei értelmezése.
– A stílusjegyek felismerése és az alapvető zenei összefüggések megfigyeltetése (ritmika, dallam, funkció, harmónia, forma).
– Bartók Béla Mikrokozmosz sorozatból megismert fordulatok megfigyelése (pl.növekedés, fogyás, pont, vonal, dúr, moll bitonalitása).

Zenei szakkifejezések
– Aautentikus, összetett zárlat.
– Poliritmika, hemiola.
– Számozott basszus.
– Tonalitás, bitonalitás, politonalitás.

– Akusztikus skála, egészhangú skála, tizenkétfokúság.
– Cluster.
– Szvit, opera, kantáta, oratórium, korál, recitativo, ária.
– A szvit jellegzetes tánctételei.
– A barokk versenymű, concertálás.
– Fuga, reális és tonális válasz.
– Opera, recitativo, ária, betétdal.
– Szonátaforma, rondóforma, variációs forma.
– A klasszikus versenymű, kadencia.
– Tempó– és előadási jelek a zenei anyaghoz kapcsolódóan.

& *Ajánlott tananyag*

- Klasszikus zenei szemelvények. Dalok, áriák, duettek, kánonok.
- Barokk dalok, könnyű áriák, két– és háromszólamú vokális művek.
- Reneszánsz kórusművek, táncok. Kodály Zoltán könnyebb kórusművei.
- Néhány XX. századi énekes és hangszeres mű.
- Magyar népdalok.
- Dobszay László: A hangok világa VI. kötet és Útmutató
- Agócsy László: Énekeljünk, muzsikáljunk!
- Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény
- Németh Rudolf – Nógrádi László – Puster János: Szolfézs antológia
- Kodály Zoltán: 15 kétszólamú énekgyakorlat
- Kodály Zoltán: 66 kétszólamú énekgyakorlat
- Kodály Zoltán: 77 kétszólamú énekgyakorlat
- Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorló füzetei
- Legányné Hegyi Erzsébet: Bach példatár I.
- Legányné Hegyi Erzsébet: Stílusismeret II.
- Kodály Zoltán – Vargyas Lajos: Magyar népzene
- Dobszay László: A magyar dal könyve
- Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I–II.
- Forrai Miklós: Duettek I–II.
- Bartók Béla: Mikrokozmosz
- Bartók Béla: Gyermekeknek
- Bartók Béla: 27 egyneműkar
- Kodály Zoltán: Gyermek– és nőikarok
- Máriássi István: Bevezetés a barokk zene világába
- Agócsy László: Bach olvasókönyv
- Frank Oszkár: Formák, műfajok a barokk és klasszikus zenében
- Frank Oszkár: A funkciós zene harmónia– és formavilága
- Frank Oszkár: A klasszikus moduláció
- Frank Oszkár: Bevezetés a Mikrokozmosz világába
- Kortárs zeneszerzők hangszeres darabjai a tanulók repertoárjából
- Párkai István: Modern kórusetűdök (Népművelési Intézet)
- Győrffy István: Dallamírási feladatok
- Nógrádi László – Papp Károlyné – Spiegel Marianna: Dallamírási feladatok II– III. kötet.
- Nógrádi László – P. Vesztróczi Judit – Szatmári Judit: Muzsikáljunk együtt, Szolfézs 8 (kazetta és munkafüzet)

ε Ajánlott zenehallgatási anyag

- Reneszánsz kórusművek
- Szvit, korál, kantáta–, passió–, oratórium–, versenymű–, operarészletek, hangszeres darabok (H. Purcell, G. F. Händel és J. S. Bach művei)
- Válogatás Bartók Béla, Kodály Zoltán kórusműveiből, hangszeres darabjaiból, I. Sztravinszkij, C. Orff műveiből, valamint magyar kortárs zeneszerzők (pl. Kurtág György) darabjaiból.

& *Követelmény*

- Tudjon a tanuló tíz periódus terjedelmű barokk és klasszikus dallamot, tíz népdalt szöveggel emlékezetből, öt művet a XX. századi könnyen énekelhető szemelvényekből (elsősorban Bartók Béla és Kodály Zoltán műveiből).
- A megszólaltatás legyen stílusos és muzikális.
- Ismerje
  – a kvintkört, tudja a hangsorokat 7#, 7b előjegyzésig,
  – a modális hangsorokat, tudja énekelni azokat ábécés nevekkel 4#, 4b előjegyzésig.
- Tudja énekelni ábécés nevekkel a hangközöket, hármashangzatokat és fordításaikat, valamint a tanult négyeshangzatokat dúr és moll hangsorokban. Ismerje fel együtthangzásban hallás után.
- Tudjon lejegyezni
  – alterációt, hangnemi kitérést tartalmazó hangközmenetet,
  – kétszólamú klasszikus vagy barokk dallamot
- Tudjon lapról énekelni hasonló nehézségi fokú dallamot szolmizálva, alkalmi hangzókkal és ábécés nevekkel.
- Tudjon memorizálni a tanult anyagnál könnyebb, periódusnyi dallamot kottaképről vagy hallás után.
- Tudjon rögtönözni
  – periódus előtaghoz utótagot,
  – funkciós dallamhoz funkciójelző második szólamot.
- Ismerje fel hallás után az egyszerű műzenei formákat.
- Ismerje a magyar népdalok stílusköreit és stílusjegyeit.
- Ismerje a szonáta–, rondó– és variációs formák felépítését.
- Legyen képes az alapvető zenei összefüggések felismerésére (ritmika, dallam, funkció, harmónia, forma), önálló elemzésre

ε Az év végi vizsga anyaga

– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
– A memoriter anyagból egyéni bemutatás.
– A műzenei szemelvények, ritmus– és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával

---

& *Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után*

„A" tagozat

- Ismerje fel hallás után is kottaképről a tanult ritmusképleteket, metrumokat.
- Legyen biztos tájékozottsága a relatív és abszolút rendszerben (könnyebb alterációkban is) 4#, 4b előjegyzésig.
- Ismerje a
  – pentaton hangsorokat.

– a dúr és moll hangsorokat 5#, 5b előjegyzésig,
– a háromféle moll hangsort,
– a kvintkört.
- Ismerje fel a művek hangnemeit hangszeres anyagához kapcsolódóan is.
- Legyen tájékozott a hangmagassági viszonyokban:
- Tudja azonosítani a hangszeres tanulmányaihoz kapcsolódóan a tanult hangközöket, hármashangzatokat és a domináns szeptim hangzatot, ismerje fel ezeket kottakép és hallás alapján.
- Ismerje a funkciós főakkordokat 4#, 4b előjegyzésig.
- Tudja ezeket kottaképről azonosítani hangszeres anyagához kapcsolódóan is.
- Ismerje a funkciós vonzást, a hangnemi kitérés és moduláció fogalmát.
- Tudjon lejegyezni:
  – rövid szótagszámú, tempo giusto magyar népdalt szöveggel,
  – igen könnyű műzenei periódust funkciót jelző basszussal.
- Legyen képes a fentieknek megfelelő nehézségi fokú dallamot lapról olvasni.
- Ismerje és tudja kottaképről is azonosítani (hangszeres tanulmányaiban is alkalmazni):
  – a magyar népzene stílusjegyeit,
  – a periódus fogalmát,
  – a kis formákat,
  – a triós formát,
  – a klasszikus szonátaformát,
  – a rondót.
- Rendelkezzék alapvető zenetörténeti tájékozottsággal: a tanulmányai során érintett zenetörténeti korok, kiemelkedő zeneszerzők, műfajok ismeretével (elsősorban a barokk és a bécsi klasszikus zenében).
- Ismerje a leggyakrabban előforduló zenei kifejezéseket.

A „B" tagozat végén (az „A" tagozat követelményein felül)

- A tanuló ismerje:
  – a kvintkört, tudja a hangsorokat 7#, 7b előjegyzésig;
  – a modális hangsorokat, tudja énekelni azokat ábécés nevekkel 4#, 4b előjegyzésig.
- Tudja énekelni : ábécés nevekkel a hangközöket, hármashangzatokat és fordításaikat, valamint a tanult négyeshangzatokat dúr és moll hangsorokban.
- Ismerje fel a fentieket együtthangzásban hallás után.
- Tudjon lejegyezni:– hangközmenetet, kétszólamú klasszikus vagy barokk dallamot
- Tudjon lapról énekelni könnyebb dallamot
- Tudjon memorizálni a tanult anyagnál könnyebb, periódusnyi dallamot kottaképről vagy hallás után.
- Ismerje fel hallás után az egyszerű műzenei formákat.
- Ismerje a magyar népdalok stílusköreit és stílusjegyeit.
- Ismerje a szonáta–, rondó– és variációs formák felépítését.
- Legyen képes az alapvető zenei összefüggések felismerésére (ritmika, dallam, funkció, harmónia, forma), önálló elemzésre

- ***A művészeti alapvizsga követelményei***

A vizsga részei

Írásbeli, és/vagy szóbeli vizsga
A vizsga feladatait az iskola választja ki az A) és B) feladatsor közül.

A vizsga tantárgya és időtartama

Szolfézs
Az írásbeli vizsga időtartama minimum 45 perc.
A szóbeli vizsga időtartama minimum 10 perc.

A vizsga tartalma

„A" tagozat

Írásbeli vizsga

A/ Feladatsor

1. Teszt kérdések a zenei ismeretek köréből; 4–5 kérdés a megismert, hangsorokra, hangközökre, hangzatokra, formai ismeretekre, stílusokra vonatkozóan**.**

2. Könnyű klasszikus periódus mindkét szólamának lejegyzése „keretes" diktálás alapján.
Az idézet 3/4 vagy 4/4–es lüktetésű, nem moduláló, nehezebb hangközlépéseket nem tartalmaz, a felső szólamban könnyebb alteráció előfordulhat.A tanulók számára adott: a kulcsok, az előjegyzés, a metrum, a kezdőhangok értékkel és néhány „támpont"–hang. Az idézet zongorán tizszer hangozhat el.

3. Klasszikus zenei szemelvény elemzése hallás– és kottakép alapján. A tanuló számára adott a mű kottaképe. A szemelvény (vagy mű) kis kéttagú, vagy háromtagú forma legyen. Az elemzés szempontjai: hangnem, forma megállapítása, dallami, ritmikai, funkciós zenei történések jelölése illetve felsorolása. A művet a tanár zongorán bemutathatja.

B) feladatsor

1. Teszt kérdések a zenei ismeretek köréből; 4–5 kérdés a megismert, hangsorokra, hangközökre, hangzatokra, formai ismeretekre, stílusokra vonatkozóan .

2. Egy magyar népdal dallamának lejegyzése. A népdal új stílusú, négysoros, legfeljebb 8–10–es szótagszámú, tempo giusto, izometrikus. A tanulók számára adott a violinkulcs, az előjegyzés, a metrum és a kezdőhang értékkel. A népdal tízszer hangozhat el a megadott abszolút magasságban, énekes előadásban.

3. Könnyű klasszikus zenei szemelvény elemzése hallás– és kottakép alapján. A tanuló számára adott a mű kottaképe. A szemelvény vagy teljes mű: kis kéttagú, vagy háromtagú forma. Az elemzés szempontjai: hangnem, forma megállapítása, dallami, ritmikai, funkciós zenei történések jelölése illetve felsorolása. A művet a tanár zongorán bemutathatja.

Mindkét feladatsorhoz ajánlott feladatlap készítése.

Szóbeli vizsga

1. Memoriter anyag:

A vizsgázó
– tudjon előadni öt népdalt,
– ismerje a dalok legfontosabb stílusjegyeit;
– tudjon megszólaltatni öt műzenei szemelvényt szóló énekléssel vagy hangszerkísérettel (saját kíséret nem kötelező),
– ismerje az énekelt darabok legfontosabb zenei jellegzetességeit.

2. A vizsgán a tanuló elemezzen egy választott hangszeres darabot, amellyel kapcsolatban a vizsgabizottság kérdéseket tehet fel a hatodik évfolyam követelményei alapján. Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

„B"– tagozat *(„B"–tagozaton a vizsga mindkét része kötelező.)*

Írásbeli vizsga

1. Hangközmenet: 11 hangközből álló tonális hangközmenet lejegyzése, a hangközök megnevezésével. A tanuló számára adott a violinkulcs, előjegyzés és a kezdő hangköz, elnevezéssel együtt. A hangközmenet zongorán hatszor hangozhat el.

2. Hangzatlejegyzés
10 akkord felismerése és lejegyzése adott hang(ok)ra, oldással együtt
A tanuló számára adott a violinkulcs és a hangzatok alsó hangja. A feladat zongorán hatszor hangozhat el.

3. Kétszólamú klasszikus periódus lejegyzése funkciós basszussal
Az idézet metruma 2/4, 3/4, 4/4 vagy 6/8 – változatos ritmikai, dallami fordulatokat tartalmazhat.
A tanuló számára adott: a kulcsok, az előjegyzés, a metrum és a kezdőhang értékkel.
Az idézet zongorán tízszer hangozhat el.
A feladatsorhoz ajánlott feladatlapot készíteni.

Szóbeli vizsga

1. Egyszólamú klasszikus dallam lapról éneklése rövid átnézés után, szolmizálva és hangnévvel.
Az idézet metruma 2/4, 3/4, 4/4 vagy 6/8 – változatos ritmikai, dallami fordulatokat tartalmazhat.

2. Memoriter anyag:
A vizsgázó
– tudjon élményszerűen előadni tíz népdalt,
– ismerje azok legfontosabb jellemzőit;
– tudjon megszólaltatni öt műzenei szemelvényt szóló énekléssel vagy éneklőtársakkal, ill. hangszerkísérettel (saját kíséret nem kötelező),
– ismerje az énekelt darabok legfontosabb zenei jellegzetességeit.

3. A tanuló elemezzen egy választott hangszeres darabot, amellyel kapcsolatban a vizsgabizottság kérdéseket tehet fel a hatodik évfolyam elvégzése utáni követelmények alapján. Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

A vizsga értékelése

Az írásbeli vizsga értékelése
– A feladat helyes megoldása, a válaszok pontos, világos jelölése
– dallamírás: dallami, metrikai/ritmikai korrektség, kottaírási készség, külalak.
– Az elemzési szempontokra adott válaszok teljessége, helytállósága, a jelölések pontossága.

A szóbeli vizsga értékelése
– a választott zenei anyag élményszerű megszólaltatása
– általános zenei ismeretek (hangnemek, hangközök, akkordok, előadásmód, zenei szakkifejezések ismerete),
– zenetörténeti tájékozottság,
– stílusismeret,
– formai ismeretek,
– tájékozódás a zenei műfajok között.

TOVÁBBKÉPZŐ ÉVFOLYAMOK

7. évfolyam „A" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

– A zenei élményanyag bővítése, a zenei készségek további fejlesztése.
– A régi európai műzene megismerése a gregoriántól a XVI. század vokális művészetén keresztül a kora barokkig.
– A középkor világi zenéje.
– A reneszánsz zene fénykora.
– Az opera keletkezése.
– A két – (és több) szólamú éneklés zenei élményének megteremtése.
– Nevelés az értékes zene szeretetére, tudatos zenehallgatásra.

Ismeretanyag, hallásfejlesztés.
– A gregorián és reneszánsz kottakép (kulcsok, ütemjelzők).
– Gregorián dallamok éneklése szolmizálás nélkül, hangzókkal.
– Trubadur, Minnesänger dalok, chansonok.
– Könnyű két– és háromszólamú reneszánsz kórusművek éneklése, szólamainak memorizálása.
– A homofon és polifon szerkesztésmód megfigyelése.
– Az imitáció, a reális és tonális válasz.
– Kodály Zoltán reneszánsz stílusban komponált pedagógiai műveinek megszólaltatása.
– A reneszánsz stílusjegyek megfigyelése.
– Kvintpárhuzamok, alaphármashangzat sorozatok éneklése.
– Modális dallamok transzformálása.
– A hangközök ismétlése, hallási elmélyítése.
– Új hangközök elsajátítása: duo– és tredecima.
– A modális hangsorok megismerése, a jellegzetes hangközök kiemelése.
– Modális fordulatok megfigyelése, éneklése.
– Plagális zárlatok megszólaltatása.
– Memóriafejlesztés: témák, rövidebb zenei egységek éneklése, memorizálása, írása emlékezetből.

– Jellemző hangzások, szólammozgások követése hallás után is.
– Reneszánsz kórusművek szerkesztésmódjának megfigyelése.
– Stílusjegyek összegyűjtése.

Zenei szakkifejezések
– Melizma.
– Motetta, mise, carol, anthem.
– Madrigál, korál, zsoltár.
– A gregorián mise állandó részei.
– Recitatívó, ária, continuo.
– Plagális zárlat.
– Tempó– és előadási jelek: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.

& *Ajánlott tananyag*

- Zenei szemelvények énekléshez a középkor egyszólamú egyházi és világi zeneműveiből.
- Gregorián ének, trubadúr dallam, valamint régi modális zenei szemelvények.
- Válogatás az európai többszólamúság XV–XVI. századi műveiből.
- Reneszánsz kórusművek, hangszeres művek.
- (Clemens non Papa, Josquin des Prés, A. Willaert, O. Lassus, G. P.Palestrina, G. Gastoldi, L. Marenzio és más szerzők művei).
- Néhány mű Kodály Zoltán reneszánsz kétszólamú énekgyakorlataiból.
- Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorlófüzetei
- Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához
- Dobszay László: A gregorián ének kézikönyve
- Szendrey Janka – Dobszay László – Rajeczky Benjamin: Magyar gregoriánum
- Lassus: 24 kétszólamú motetta
- Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény
- Legányné Hegyi Erzsébet: Stílusismeret
- Orfeusz Hangzó zenetörténet– sorozat
- Forrai Miklós: Öt évszázad kórusa
- Forrai Miklós: Ezer év kórusa
- Fodor Ákos: Schola cantorum I–XIII.
- Rajeczky Benjamin: Mi a gregorián?
- Rajeczky Benjamin: Magyarország zenetörténete
- Sárosi Bálint: Zenei anyanyelvünk
- Szabolcsi Bence: Zenetörténet
- Pándi Marianne: Hangversenykalauz I–III.
- Várnai Péter: Oratóriumok könyve
- A hét zeneműve sorozat (Szerkesztő: Kroó György)
- A zenehallgatási anyag partitúrái.
  - ε *Ajánlott zenehallgatási anyag*

- A gregorián és reneszánsz műfajok megismerése zenehallgatással.
- A középkor világi zenéje.
- A mise állandó részeinek megfigyelése.
- A korabarokk opera, C. Monteverdi (pl. operarészlet), H. Schütz (motetta), H. Purcell, és más szerzők művei.
- Reneszánsz hangszerek hangzásának megismerése.

& *Követelmény*

- Tudjon a tanuló három gregorián dallamot önállóan, két reneszánsz kórusművet és két művet Kodály Zoltán pedagógiai műveiből éneklőtársakkal zeneileg igényesen előadni.
- Ismerje a kvintkört.
- Tudjon könnyű egy– vagy kétszólamú modális részletet hallás után leírni.
- Tudjon harmóniai fordulatokat elemezni.
- Ismerje a feldolgozott zenei korszak legfontosabb stílusjegyeit, műfajait és zeneszerzőit.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
– A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított stílusjegyek alapján.

---

8. évfolyam „A" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

– Zenei élményanyaggyűjtés a barokk kor zenéjéből.
– A stílus alapos megismerése, elsősorban J. S. Bach és G. F. Händel alkotásai alapján.
– A zenei készségek elmélyítése.
– A zenei áttekintési képesség fejlesztése.
– Nevelés az értékes zene szeretetére.

Ismeretanyag, hallásfejlesztés
– A barokk hangszeres műfajok áttekintése.
– A barokk variáció (folia, chaconne, passacaglia).
– Az oratórium.
– Barokk áriák, dalok hangszerkísérettel, duettek, kórusrészletek, korálok megszólaltatása énekléssel, memorizálással.
– A barokk harmóniafordulatok ismerete, elemzése, felismerése kottáról.
– A barokk műfajok jellegzetes stílusjegyeinek megismerése, kiemelése, megszólaltatása (komplementer ritmika és dallam; szekvencia, motorizmus, dinamika stb.).
– Az invenció és a fúga felépítésének megfigyelése, elemzése.
– Téma, szólambelépések, ellentéma. Hangnemváltások.
– Imitáció, reális, tonális válasz.
– Zenei részletek éneklése, memorizálása, megszólaltatása hangszerekkel is.
– Kánonok.
– Többszólamú énekgyakorlatok.
– Könnyű barokk dallamok lapról olvasása alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkel.
– Zenei írás (hallás vagy kottakép memorizálása alapján) igen könnyű kétszólamú barokk homofon és polifon műrészletek lejegyzése.

Rögtönzés
– Imitáció, reális, tonális válasz szerkesztése, rögtönzése.

Zenehallgatás
– Válogatás az ajánlott zenehallgatási anyagból a jellegzetes ritmikai, dallami, harmóniai fordulatok– műfajok, stílusjegyek hallási megfigyeléséhez.
– A barokk billentyűs hangszerek hangszínének megismerése.
– Barokk zene meghallgatása eredeti hangszerek megszólaltatásával is.
– A fúga témák belépésének megfigyelése.
– Oratórikus művekben a szereplők dramaturgiai megfigyelése.

Zenei szakkifejezések ismerete
– Barokk táncok, a szvit tételei.

– Variációk: chaconne, folia, passacaglia.
– Concertálás, concerto grosso, continuo.
– Korál.
– Mise, oratórium, kantáta, opera.
– Fúga.
– Ellentéma.
– Dux, comes.
– Modulációs irányok.
– Rokon hangnemek.
– Számozott basszus.
– Tempó– és előadási jelek: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.

& *Ajánlott tananyag*

- Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorlófüzetei
- Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény
- Orfeusz Hangzó zenetörténet– sorozat
- Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához
- Máriássi István: Bevezetés a barokk zene világába
- Rajeczky Benjamin: Magyarország zenetörténete
- Sárosi Bálint: Zenei anyanyelvünk
- Pándi Marianne: Hangversenykalauz I–III.
- Várnai Péter: Oratóriumok könyve
- C. V. Palisca: Barokk zene.
- A hét zeneműve sorozat (Szerkesztő: Kroó György)
- Szabolcsi Bence: Zenetörténet
- Forrai Miklós: Ezer év kórusa
- Bartha Dénes: A zenetörténet antológiája
- Nagy Olivér: Partitúraolvasás
- Ádám Jenő: A dal mesterei (válogatva a kötetekből)
- Bertalotti: 56 solfeggio
- Legányné Hegyi Erzsébet: Bach példatár II.
- J. S. Bach: Négyszólamú korálfeldolgozások
- Dobszay László: A hangok világa VI. kötet és Útmutató
- Legányné Hegyi Erzsébet: Stílusismeret I–II.
- Legányné Hegyi Erzsébet: Énektanítás Kodály Zoltán művei alapján
- Győrffy István: Korál elemzések
- Nógrádi László– Papp Károlyné– Spiegel Marianna: Dallamírás III. kötet
- A zenehallgatási anyag partitúrái

ε *Ajánlott zenehallgatási anyag*

- Válogatás C. Monteverdi (pl. operarészlet), H. Schütz (motetta), H. Purcell, F. Couperin, J. Ph. Rameau (hangszeres művek), A. Corelli (pl. La folia), A. Vivaldi (Négy évszak), A. Scarlatti, (dalok), D. Scarlatti (hangszeres) műveiből énekes megszólaltatáshoz.
- G. F. Händel: áriák, recitatívók, duettek, kórusrészletek vallásos és történelmi oratóriumokból (pl. Júdás Makkabeus, Messiás), zenekari művek témái : Vízizene)
- J. S. Bach: motetta–, kantáta részletek, énekelhető hangszeres művek szemelvényei, versenyművek invenciók, fúga, szvittételek témái. (Jesu meine Freude, Parasztkantáta, Brandenburgi versenyek, d–moll zongoraverseny, a–moll hegedűverseny, egy kétszólamú invenció, Preludium és fuga a Wohltemperiertes Klavier sorozatból, d–moll preludium és fúga, h–moll szvit).
- Néhány mű Kodály Zoltán barokk kétszólamú énekgyakorlataiból.

& *Követelmény*

- Tudjon a tanuló öt barokk dallamot (témát) énekelni zeneileg igényes megszólaltatással.
- Tudjon két kétszólamú barokk művet, vagy barokk jellegű énekgyakorlatot éneklőtársakkal előadni (pl. Kodály: 15 kétszólamú énekgyakorlataiból).
- Tudja a barokk concertálás, imitáció, fúga, tonális és reális válasz fogalmát.
- Tudjon egyszerű barokk dallamot lapról énekelni, memorizálni.
- Tudjon egyszerű harmóniamenetet kottaképről elemezni.
- Tudja helyesen írni és kiejteni a zeneszerzők nevét, műveik címét.
- Legyen képes elmélyíteni, alkalmazni új ismereteit a zenei összefüggések, formák, stílusjegyek felismeréséhez.
- Legyen képes ismereteit hangszeres tanulmányaiban is alkalmazni.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
– A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított stílusjegyek alapján.

---

9. évfolyam „A" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

– A bécsi klasszikus zene ismereteinek áttekintő ismétlése, elmélyítése.
– Élményanyaggyűjtés a romantikus zene alkotásaiból a jellegzetes stílusjegyek és műfajok, kiemelkedő zeneszerzők munkásságának megismerésével.
– A zenei készségek elmélyítése.
– A zenei áttekintési képesség fejlesztése.
– Nevelés az értékes zene szeretetére, tudatos zenehallgatásra.

Ismeretanyag és készségfejlesztés
– A klasszikus zene stílusjegyeiről, műfajairól, a zeneszerzők munkásságáról tanultak összefoglaló ismétlése.
– Klasszikus dalok, operarészletek, romantikus dalok, duettek, hangszeres darabok részleteinek éneklése kottaképről.
– A hangnemi kitérés, moduláció hallási elmélyítése: éneklése, gyakorlása szolmizálva dó–váltással.
– A hármashangzatok és a dominánsszeptim fordításainak éneklése és a hallás utáni felismerés gyakorlása.
– A szeptimhangzatok éneklése ábécés nevekkel, hangnemekben.
– A zárlattípusok éneklése felbontva memorizálása, hallás utáni felismerése.
– Az összetett autentikus zárlat megfigyelése.
– A váltóhangok, kromatika. Késleltetés, előlegezés.
– Jellegzetes alterált akkordok hangzási megfigyelése (a csoport képességei szerint).
– Jellegzetes hangközök a harmóniákban (pl. bővített szext).
– A dallam és harmónia szerves összefüggéseinek megfigyeltetése.
– Klasszikus (főként moduláló) periódusok lapról olvasása, ábécés nevekkel is.
– Könnyű hangközmenetek, hangzatmenetek éneklése, lejegyzése.
– Romantikus fordulatok, oldások hangközmenet–, illetve hangzatmenetszerű megszólaltatása – énekléssel, elsősorban ábécés nevekkel, alkalmi hangzókkal és lehetőség szerint zongorával is.
– Romantikus műdalok, duettek, tercettek, könnyű kórusművek szimfóniarészletek megszólaltatása hangszeres és énekes előadásban.(tanári közreműködéssel).
– A tercrokon fordulatok, az enharmonikus moduláció, a lebegő tonalitás hallási és kottaképi megfigyelése, éneklése, megszólaltatása kottakép alapján (hangszeren is).
– A belső hallás fejlesztése, törekvés a szolmizáció fokozatos elhagyására.

– Könnyű egy– és kétszólamú dallamok lejegyzése – mindkét stílusból – a dallamírás különböző lehetőségeivel (pl. keretes írás).
– Periódus (bővült, esetleg moduláló) lejegyzése könnyű funkciójelző basszussal (a csoport képességétől függően).
– A romantikus műfajok jellemzői.
– Zenei formák ismerete: a kiválasztott, hallgatott, feldolgozott zeneművek alapján (szimfonikus költemény, rapszódia, versenymű, nyitány, karakterdarabok jellegzetességei)

Rögtönzés:
– Periódus–előtagra utótag, esetleg moduláló utótag rögtönzése.
– Moduláló periódusok alsószólamának szerkesztése, rögtönzése.
– Hiányos dallamok kiegészítése.
– Dallamhoz kíséret szerkesztése.

Zenehallgatás
– Egy bécsi klasszikus szimfónia és egy opera (vagy oratórikus mű) feldolgozása.
– A funkciós forma– és harmóniavilág fokozatos fellazulásának megfigyelése hallás után is.
– A nemzeti romantikus zene sajátos zenei kifejezőeszközeinek megfigyelése hallás után.
– Hangszerelés, új hangszerek. A romantikus zenekar.
– Hangulatok, érzelmek kifejezése a hangszeres művekben
– Az új zenei formák megfigyelése hallás után.

Zenei szakkifejezések ismerete
– Zárlattípusok.
– Előlegezés, késleltetés.
– Álzárlatok.
– Lebegő tonalitás.
– Dalciklus.
– Szimfonikus költemény.
– Rapszódia.
– Programzene.
– Tempó– és előadási jelek: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.

& *Ajánlott tananyag:*

- Bécsi klasszikus vokális, hangszeres, szimfonikus művek, drámai műfajok, dalok, változatos feldolgozása.
- Válogatás romantikus vokális, hangszeres és szimfonikus művekből (dalok, duettek, hangszerszólók, kamaraművek, versenyművek, szimfónia, szimfonikus költemény, opera és oratorikus művek).
- Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorlófüzetei
- Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény
- Orfeusz Hangzó zenetörténet– sorozat
- Legányné Hegyi Erzsébet: Stílusismeret III.
- Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához
- Forrai Miklós: Duettek I–II.
- Forrai Miklós: Ezer év kórusa
- Forrai Miklós: Öt évszázad kórusa
- Frank Oszkár: Schubert–dalok elemzése
- Frank Oszkár: Chopin
- Frank Oszkár: Liszt
- Agócsy László: Énekeljünk, muzsikáljunk!
- Ádám Jenő: A dal mesterei (válogatva a kötetekből)
- Nógrádi László – Németh Rudolf – Puster János: Szolfézs antológia
- Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorlófüzetei
- Nógrádi László– Papp Károlyné– Spiegel Marianna: Dallamírás III. kötet

- Agócsy László: Szállj szép énekszó – 16 egyneműkar
- Póczonyi Mária: Romantikus harmóniák
- Győrffy István: Dallamírási feladatok
- Pándi Marianne: Hangversenykalauz I–III.
- A hét zeneműve sorozat (Szerkesztő: Kroó György)
- A zenehallgatási anyag partitúrái.

ε *Ajánlott zenehallgatási anyag*

- L. Beethoven (zongoraszonáták, versenyművek),
- F. Schubert (dalok, szimfóniák),
- F. Mendelssohn (dalok, duettek, Lieder ohne Worte), R. Schumann (dalok, duettek, zongoraverseny),
- J. Brahms (dalok, versenyművek),
- F. Chopin (zongoraművek), H. Berlioz (Fantasztikus szimfónia), Liszt Ferenc (zongoraversenyek, rapszódiák, szimfonikus költemények),
- R. Wagner, G. Verdi, Erkel Ferenc (operarészletek),
- M. Muszorgszkij (Egy kiállítás képei), P. I. Csajkovszkij (1812 nyitány), B. Smetana (Moldva),
- Dvořák (Új világ szimfónia), G. Mahler (egy szimfónia tétel), R. Strauss (Till Eulenspiegel).

& *Követelmény*

_ Tudjon a tanuló öt bécsi klasszikus és romantikus dallamot stílusosan, zeneileg igényesen előadni.
_ Tudjon két romantikus duettet vagy kórusrészletet éneklőtársakkal megszólaltatni.
_ Ismerje a romantikus stílus főbb műfajait és azok jellemzőit
_ Ismerje fel kottakép alapján a modulációs irányokat.
_ Ismerje a szeptimakkordokat alaphelyzetben, valamint a dominánsszeptim fordításait.
_ Tudjon igen könnyű romantikus dallamot lapról olvasni, memorizálni és lejegyezni.
_ Ismerje és tudja helyesen írni és kiejteni a romantikus zeneszerzők nevét és főbb műveik címét.
_ Legyen képes elmélyíteni, alkalmazni új ismereteit a zenei összefüggések, formák, stílusjegyek felismeréséhez.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
– A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított stílusjegyek alapján.

---

10. évfolyam „A” tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

– Élményanyaggyűjtés a XX. század zenéjéből.
– Ismerkedés a XX. század zenéjének főbb irányzataival, stílusjegyeivel, néhány kiemelkedő zeneszerző alkotásával.
– A zenei áttekintési képesség fejlesztése.
– Az „értő” zenehallgatás kialakítása.

Ismeretanyag és készségfejlesztés

– Énekelhető egy és többszólamú szemelvények feldolgozása kottakép alapján énekléssel, alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkel (különös figyelemmel Kodály Zoltán többszólamú énekgyakorlataira és Bartók Béla Mikrokozmosz füzeteiből néhány darab (részlet) megszólaltatására).
– Dallamvariánsok, dallamfordítások megfigyelése, éneklése.
– A tonalitás fogalmának változásai.
– A kitüntetett szerepű funkciók elhalványulása és megszűnése.

– Bitonalitás, politonalitás.
– Néhány XX. századi skála és akkordformáció megfigyelése, éneklése, ismerete a csoport képességei szerint)
– Az egészhangúság, az akusztikus skála, a dodekafónia, a skálamodellek fogalmának elsajátítása.
– Az aleatória, a hangfürt (cluster) fogalma.
– Clusterek megszólaltatása énekléssel, hangszerekkel.
– Az aranymetszés megfigyelése.
– Könnyű Bartók– és Kodály–dallamok lejegyzése keretes vagy folyóírással (vagy memorizálás alapján).
– A belső hallás folyamatos továbbfejlesztése: a hangköz és hangzathallás erősítése a XX. századi művek megszólaltatásához.

Rögtönzés
– A XX. századi komponálási technikák kipróbálása énekléssel és hangszerek bevonásával.
– Reihe, hangfürtök komponálása.
– Skála modellek szerkesztése.

Zenehallgatás
– A különböző irányzatok főbb zenei jegyeinek megfigyelése.
– A XX. századi zene partitúráinak megismerése.

Zenei szakkifejezések ismerete
– Tonalitás, atonalitás, bitonalitás, politonalitás,
– Akusztikus és egészhangú skála. Dodekafónia. Reihe.
– Skálamodellek.
– Téma. Fordítások: tükör, rák, ráktükör.
– Tengely, polaritás, értelmezés a kvintkörön.
– Aranymetszés.
– Komplementer technika.
– Tempó– és előadási jelek: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.

& *Ajánlott tananyag*

- Énekes megszólaltatásra, elemzésre alkalmas szemelvények válogatása a XX. század különféle irányzatainak zenéjéből;
- az impresszionizmus : C. Debussy, M. Ravel, O. Respighi,
- a folkloristák: Bartók Béla, Kodály Zoltán, M. de Falla, I. Sztravinszkij,
- az expresszionizmus és a dodekafónia: A. Schönberg és iskolája, I. Sztravinszkij,
- a neoklasszicizmus: A. Honegger, P. Hindemith, Sz. Prokofjev, I. Sztravinszkij, B. Britten,
- valamint más irányzatok (C. Orff, D. Sosztakovics stb.) képviselőinek műveiből.
- Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorló füzetei
- Bartók Béla: Mikrokozmosz I–VI.
- Bartók Béla: Kórusművek
- Kodály Zoltán: 66 kétszólamú énekgyakorlat
- Kodály Zoltán: 77 kétszólamú énekgyakorlat
- Kodály Zoltán: Kórusművek
- Frank Oszkár: Mikrokozmosz elemzések
- Párkai István: Modern kórusetűdök
- Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény
- Nógrádi László– Papp Károlyné– Spiegel Marianna: Dallamírás III. kötet
- Orfeusz Hangzó zenetörténet– sorozat
- Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához
- Frank Oszkár: Debussy harmóniák

- Lendvai Ernő: Szimmetria a zenében
- Lendvai Ernő: Bartók stílusa
- Kroó György: Miért szép századunk zenéje?
- Kroó György: Miért szép századunk operája?
- Kókai Rezső – Fábián Imre: Századunk zenéje
- A. Schönberg: A zeneszerzés alapjai
- Szabó Csaba: Hogyan tanítsuk századunk zenéjét
- Sárosi Bálint: Zenei anyanyelvünk
- Pándi Marianne: Hangversenykalauz I–III.
- Várnai Péter: Oratóriumok könyve
- A hét zeneműve sorozat (Szerkesztő: Kroó György)
- Szabolcsi Bence: Magyar zenetörténet
- A zenehallgatási anyag partitúrái.

ε *Ajánlott zenehallgatási anyag*

- Debussy: Gyermekkuckó, Noktürnök,
- M. de Falla: Háromszögletű kalap,
- Kodály Zoltán: Galántai táncok, Páva variációk,
- Bartók Béla: Cantata profana, Zene húros–, ütős hangszerekre és cselesztára
- Kórusművek (pl. Tavasz), Mikrokozmosz,
- Honegger: Pacific 236, vagy Johanna a máglyán,
- Orff: Carmina Burana,
- Sz. Prokofjev: Klasszikus szimfónia,
- Sztravinszkij: Le Sacre du Printemps, A tűzmadár, A katona története
- Britten: Ceremony of Carols, Népdalfeldolgozások,
- Schönberg: Egy varsói menekült.
- Gershwin, Bernstein, Kurtág, Ligeti stb. művei.

& *Követelmény*

_ Tudjon a tanuló tíz művet Bartók Béla és Kodály Zoltán műveiből (önálló énekléssel), kórusműveiből, énekgyakorlatiból (éneklő társsal, társakkal) zeneileg igényesen előadni.
_ Tudjon három zenei részletet más XX. századi vagy kortárs zeneszerzők műveiből.
_ Ismerje az impresszionizmus, a folklorizmus, a dodekafónia és a neoklasszicizmus irányzatát, képviselőit és jelentősebb alkotásaikat.
_ Tudjon könnyű XX. századi dallamot lejegyezni.
_ Zenei ismereteit tudja alkalmazni zenehallgatáshoz, hangszeres darabjainak megfogalmazásához.
_ Ismerje a legfontosabb tempó és előadási jeleket.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
– A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított ismeretek, stílusjegyek alapján.

7. évfolyam „B" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

– A zenei élményanyag bővítése.
– A régi európai műzene megismerése a gregoriántól a XVI. század vokális művészetéig.
– A reneszánsz zene fénykora.
– A zenei készségek további fejlesztése, automatizálása.
– A két – (és több) szólamú éneklés zenei élményének megteremtése.
– Nevelés az értékes zene szeretetére, tudatos zenehallgatásra.
– Felkészítés zenei pályára.

Ismeretanyag, készségfejlesztés

– Gregorián dallamok éneklése szolmizálás nélkül, hangzókkal (zsoltárok, himnuszok, alleluja– dallamok).
– A gregorián mise állandó részeinek megismerése.
– Könnyű két– és háromszólamú reneszánsz kórusművek éneklése, szólamainak memorizálása belső hallás alapján.
– A modális hangsorok fogalmának, jellemzőinek ismétlése. Gyakorlás: énekléssel, hallás utáni megfigyeléssel, felismeréssel. Felépítés 4#, 4b előjegyzésig.
– A gregorián és reneszánsz kottakép (kulcsok, ütemjelzők, brevis)
– A szopránkulcs bevezetése.
– Modális többszólamúság. Kvintpárhuzam. Alaphármas párhuzamok éneklése.
– A homofon és polifon szerkesztésmód megfigyelése.
– Az imitáció, a reális és tonális válasz fogalmainak elsajátítása.
– Kodály Zoltán reneszánsz stílusban komponált pedagógiai műveinek megszólaltatása, elsajátítása.
– A reneszánsz (modális) stílusjegyek megfigyelése Kodály műveiben is: modális hangsorok alkalmazása, harmóniai jellegzetességek, formaépítkezés, a reneszánsz és a népzenei elemek összekapcsolása.
– Dallamok transzformálása különböző móduszokba.
– A hangközök hallási elmélyítése. A belső hallás további fejlesztése.
– A hangközök ismeretének bővítése az oktávon túli hangközökkel.
– Építés megadott hangokra.
– Új hangzatok: a szeptimhangzatok elsajátítása. Gyakorlása: éneklés különféle hangnemekben ábécés nevekkel, építés, felismerése kottakép alapján
– Plagális zárlatok megfigyelése, éneklése, megszólaltatása több hangnemben.

Zenei olvasás, írás

– Modális dallamok lapról olvasása, memorizálása.
– Olvasás szoprán kulcsban. Egyszerű dallamok átírása szoprán kulcsba.
– Kvintpárhuzamok, alaphármashangzat sorozatok éneklése (lejegyzése hallás után).
– Barokk idézetek lejegyzése egy– és két szólamban.
– Két– és háromszólamú reneszánsz műrészletek leírása.
– Intenzív memóriafejlesztés: témák, rövidebb zenei egységek éneklése emlékezetből.
– Jellemző hangközmenetek (oktávon túli hangközökkel is) és harmóniasorok éneklése ábécével, lejegyzés és transzponálás.
– Szeptimhangzatok és fordításaik éneklése és lejegyzése az alsó hang vagy az alaphang megadásával.

Zenehallgatás

– A gregorián és reneszánsz műfajok megismerése zenehallgatással.
– Partitúra használata.
– Gregorián mise meghallgatása, a mise állandó részeinek megfigyelése.
– Jellemző hangzások, szólammozgások követése hallás után is.
– Reneszánsz kórusművek szerkesztésmódjának megfigyelése.
– Stílusjegyek összegyűjtése.

Zenei szakkifejezések ismerete

– C– kulcsok.
– Módusz. Modális hangsorok.

– Modális harmóniai fordulatok.
– Melizma.
– Motetta, mise, carol, anthem.
– Madrigál. Korál. Zsoltár.
– A gregorián mise állandó részei: Kyrie eleison, Gloria, Credo, Sanctus és Agnus Dei.
– Plagális zárlat.
– Tempó– és előadási jelek: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.

& *Ajánlott tananyag*

- Zenei szemelvények válogatása énekléshez a középkor egyszólamú egyházi és világi zeneműveiből.
- Gregorián ének és trubadúr dallam, valamint régi modális zenei szemelvények.
- Válogatás az európai többszólamúság XV–XVI. századi műveiből.
- Reneszánsz kórusművek, hangszeres művek.
- (Válogatás Clemens non Papa, Josquin des Prés, A. Willaert, O. Lassus, G. P.Palestrina, G. Gastoldi, L. Marenzio és más szerzők műveiből).
- Néhány mű Kodály Zoltán reneszánsz kétszólamú énekgyakorlataiból.
- Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorlófüzetei Orfeusz Hangzó zenetörténet– sorozat
- Legányné Hegyi Erzsébet: Stílusismeret
- Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény
- Forrai Miklós: Öt évszázad kórusa
- Forrai Miklós: Ezer év kórusa
- Fodor Ákos: Schola cantorum I–XIII.
- Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához
- Dobszay László: A gregorián ének kézikönyve
- Rajeczky Benjamin: Mi a gregorián?
- Rajeczky Benjamin: Magyarország zenetörténete
- Sárosi Bálint: Zenei anyanyelvünk
- Szendrey Janka – Dobszay László – Rajeczky Benjamin: Magyar gregoriánum
- Pándi Marianne: Hangversenykalauz I–III.
- Várnai Péter: Oratóriumok könyve
- A hét zeneműve sorozat (Szerkesztő: Kroó György)
- A zenehallgatási anyag partitúrái.

& *Követelmény*

- Tudjon a tanuló két gregorián dallamot, öt művet a XIV – XVI. századi vokális polifónia különböző műfajaiból, egy Bertalotti solfeggiot ének – zongora előadással, valamint két művet Kodály Zoltán zenepedagógiai műveiből előadni. Az előadás legyen stílusos, muzikális, zeneileg pontos.
- Ismerje a kvintkört. Ismerje a modális hangsorokat (éneklés, felépítés, hallás utáni felismerés).
- Ismerje a szeptimhangzatok felépítését, tudja ábécés névvel énekelni azokat hangnemekben.
- Tudjon könnyű egyszólamú modális dallamot, hangköz–, könnyű harmóniamenetet lejegyezni.
- Tudjon szopránkulcsban olvasni.
- Ismerje a feldolgozott zenei korszakok legfontosabb stílusjegyeit és műfajait.
- Tudjon önállóan (kevés tanári irányítással) elemezni az eddig elsajátított zenei formákban. Alkalmazza tudását hangszeres tanulmányaiban is.

ε Az év végi vizsga anyaga

– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással egyénileg és csoportosan.
– A memoriter anyagból egyéni bemutatások.
– A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított ismeretek, stílusjegyek alapján.

8. évfolyam „B" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

– A barokk zene mélyebb megismerése. A korszak legfontosabb stílusjegyei, műfajai a korszak kiemelkedő zeneszerzőinek alkotásaiban.
– A zenei áttekintőképesség fejlesztése. A készségek automatizálása.
– Felkészítés zenei pályára.

Ismeretanyag, hallásfejlesztés

– Barokk vokális és hangszeres szemelvények éneklése szolmizálva, ábécés névvel, chiavetta használatával. Mezzo– és tenorkulcs bevezetése, elsajátítása.
– Barokk dalok, áriák, megszólaltatása hangszerkísérettel is.
– A jellegzetes barokk ritmusok kiemelése, hangoztatása, feldolgozása.
– Dominánsszeptim–fordítások, szeptimhangzatok megfordításinak elsajátítása.
– Nápolyi szext, mollból kölcsönzött akkordok megfigyelése, éneklése.
– A barokk harmóniafordulatok ismerete, elemzése, felismerése kottáról és hallás után.
– Egyszerűbb Bach–korálok harmóniai elemzése, megszólaltatása énekléssel és zongorával.
– Számozott basszus.
– A barokk műfajok jellegzetes stílusjegyeinek megismerése, kiemelése, megszólaltatása (komplementer ritmika és dallam; szekvencia, motorizmus, dinamika stb.).
– Duettek, kórusok, kánonok éneklése, memorizálása. Kétszólamú énekgyakorlatok.
– Jellegzetes barokk ritmikai és dallami fordulatok, harmóniák, formák felismerése hallás és kottakép alapján.
– A barokk szvit–tételek: allemande, courante, sarabande, gigue, menüett, polonaise, gavotte, bourrée jellegzetességei.
– Barokk variációs formák: chaconne, passacaglia, folia elemzése, témák éneklése.
– Az invenció és a fúga felépítésének megfigyelése, megismerése (elemzése).
– Téma, szólambelépések, ellentéma. Hangnemváltások.
– Imitáció, reális, tonális válasz, dux, comes fogalmai, felismerés kottaképről.
– Barokk díszítés.

Zenei olvasás, írás

– Barokk dallamok lapról olvasása alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkel is.
– Zenei írás hallás után vagy memorizálás alapján: könnyű kétszólamú barokk homofon és polifon műrészletek lejegyzése.
– Barokk hangköz– és harmóniasor éneklése, írása, transzponálása.

Zenehallgatás

– Válogatás az ajánlott zenehallgatási anyagból a jellegzetes ritmikai, dallami, harmóniai fordulatok–műfajok, stílusjegyek hallási megfigyeléséhez.
– A barokk billentyűs hangszerek hangszínének megismerése.
– Barokk zene meghallgatása eredeti hangszerek megszólaltatásával is.
– A fúga témák belépésének megfigyelése zenehallgatással is.
– Oratorikus művekben a szereplők, a dramaturgia megfigyelése.
– Egy Bach–szvit feldolgozása
– Invenció elemzése hallás után.
– Prelúdium és fúga a Wohltemperiertes Klavier sorozatból.
– A barokk concertáló stílus megismerése (válogatás G. F. Händel vagy A. Corelli concerto grosso sorozataiból).
– Egy barokk versenyműből (J. S. Bach: a–moll hegedűverseny) feldolgozása.

Zenei szakkifejezések

– Barokk variációk: Chaconne, Folia, Passacaglia.

– Concertálás. Concerto grosso. Continuo.
– Korál.
– Mise. Oratórium. Kantáta. Opera.
– Fúga.
– Ellentéma.
– Dux, comes.
– Modulációs irányok.
– Rokon hangnemek.
– Számozott basszus.
– Tempó– és előadási jelek: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.

& *Ajánlott tananyag*

- Válogatás J. S. Bach, G. F. Händel és más barokk szerzők vokális és hangszeres műveiből énekes megszólaltatáshoz és zenehallgatáshoz.
- G. F. Händel: áriák, recitatívók, duettek, kórusrészletek vallásos és történelmi oratóriumokból (pl. Júdás Makkabeus, Messiás), zenekari művek témái (Vízizene).
- J. S. Bach: motetta–, kantáta részletek, énekelhető hangszeres művek szemelvényei, versenyművek invenciók, fúgák, szvittételek témái.
- (Jesu meine Freude, Parasztkantáta, Brandenburgi versenyek, d–moll zongoraverseny, a–moll hegedűverseny, egy kétszólamú invenció, Preludium és fuga a Wohltemperiertes Klavier sorozatból, d–moll preludium és fúga, h–moll szvit).
- Néhány mű Kodály Zoltán barokk kétszólamú énekgyakorlataiból.
- Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorlófüzetei
- Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény
- Orfeusz Hangzó zenetörténet– sorozat
- Győrffy István: Korál elemzések
- Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához
- Máriássi István: Bevezetés a barokk zene világába
- Pándi Marianne: Hangversenykalauz I–III.
- Várnai Péter: Oratóriumok könyve
- A hét zeneműve sorozat (Szerkesztő: Kroó György)
- C. V. Palisca: Barokk zene.
- Szabolcsi Bence: Zenetörténet
- Forrai Miklós: Ezer év kórusa
- Bartha Dénes: A zenetörténet antológiája
- Nagy Olivér: Partitúraolvasás
- Ádám Jenő: A dal mesterei (válogatva a kötetekből)
- Bertalotti: 56 solfeggio
- Legányné Hegyi Erzsébet: Bach példatár I–II.
- J. S Bach: Négyszólamú korálfeldolgozások
- Dobszay László: A hangok világa VI. kötet és Útmutató
- Legányné Hegyi Erzsébet: Stílusismeret I–II.
- Legányné Hegyi Erzsébet: Énektanítás Kodály Zoltán művei alapján
- Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorlófüzetei
- A zenehallgatási anyag partitúrái.

ε Ajánlott zenehallgatási anyag

- Prelúdium és fúga a Wohltemperiertes Klavier sorozatból.
- A barokk concertáló stílus megismerése (válogatás G. F. Händel vagy A. Corelli concerto grosso sorozataiból).
- Egy barokk versenymű (J. S. Bach: a–moll hegedűverseny) feldolgozása.

& *Követelmény*

- Tudjon a tanuló tíz barokk dallamot, két művet Kodály Zoltán pedagógiai műveiből – zeneileg stílusosan, pontosan, muzikálisan megszólaltatni.
- Tudjon egy Bach–korált zongorázni, elemezni.
- Ismerje fel a legfontosabb barokk műfajokat hallás és kottakép alapján is.
- Tudjon lejegyezni barokk dallamot funkciós basszussal, illetve imitációs kétszólamú barokk idézetet.
- Tudjon egyszerű harmóniamenetet lejegyezni, memorizálni, transzponálni, elemezni.
- Legyen gyakorlata a szopránkulcs olvasásában.
- Legyen képes ismereteit, készségeit alkalmazni zenei olvasásban, írásban, elemzésben.

ε Az év végi vizsga anyaga

– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással egyénileg és csoportosan.
– A memoriter anyagból egyéni bemutatások.
– A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított ismeretek, stílusjegyek alapján.

9. évfolyam „B" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

– A bécsi klasszikus zene ismereteinek áttekintő ismétlése, elmélyítése.
– Élményanyaggyűjtés a romantikus zene alkotásaiból a jellegzetes stílusjegyek és műfajok, kiemelkedő zeneszerzők munkásságának megismerésével.
– A zenei készségek elmélyítése, automatizmusa.
– A zenei áttekintési képesség fejlesztése.
– Nevelés az értékes zene szeretetére, tudatos zenehallgatásra.

Ismeretanyag, készségfejlesztés

– A klasszicizmus legfontosabb ritmikai, dallami, harmóniai és formai sajátosságai.
– Klasszikus dalok, operarészletek, romantikus dalok, duettek, hangszeres darabok részleteinek éneklése kottaképről.
– A hangnemi kitérés, moduláció hallási elmélyítése: éneklése, gyakorlása szolmizálva dó–váltással, majd ábécés nevekkel.
– A hármashangzatok és a dominánsszeptim fordításainak éneklése (hangnemekbe helyezve) és a hallás utáni felismerés gyakorlása.
– A szeptimhangzatok éneklése ábécés nevekkel, hangnemekben.
– A szabályoktól eltérő felépítésű periódusok elemzése.
– A klasszikus zenére jellemző hangköz–, hangzatmenetek éneklése és lejegyzése.
– Két– és háromtagúság, da capo forma, rondóforma, variációs forma, szonátaforma ismétlése, az ismeretek elmélyítése.
– Könnyebb Bartók– és Sztravinszkij–dallamok és egyéb XX. századi műrészletek éneklése, írása.
– Tájékozódás 7#, 7b előjegyzésig, hangnemek, hangnemi rokonságok.
– Moduláció a domináns, szubdomináns és párhuzamos hangnembe, éneklése megfelelő dó–váltással és ábécés névvel.
– Az összetett autentikus zárlat megfigyelése.
– Kadenciák éneklése ábécés névvel, zongorázása, transzponálása.
– Funkciós kísérőszólam improvizálása.
– Hármashangzatok, szeptimhangzatok, dominánsszeptim, szűkített szeptim – ezek fordításai, éneklése, hangnembe helyezése.
– Fentiek megfigyelése, használata a funkciós akkordok, harmóniai menetek árnyaltabbá tételében.
– A klasszikus zene funkciós rendje.
– Klasszikus periódusok (a szabályostól eltérő felépítésű, moduláló) éneklése, lejegyzése funkciós basszussal.
– A klasszikus zene harmónia–, funkció– és formarendjének fellazulása.
– Az alteráció, kromatika, enharmónia, távolabbi modulációk megfigyelése éneklése, értelmezése.
– Lebegő tonalitás, atonalitás.
– Tercrokon hangnemek.
– Mellékdominánsok, nónakkordok.
– Az alt és baritonkulcs bevezetése.
– Az új, jellegzetes romantikus dallami, harmóniai fordulatok megfigyelése, éneklése, felismerése.
– Szemelvények a romantikus zeneszerzők vokális és hangszeres darabjaiból, éneklés szolmizálva, ábécével, alkalmi hangzóval, megszólaltatás zongorán is.
– Dalok éneklése saját zongorakísérettel.
– Duettek, kórusművek.
– Romantikus dallamok lejegyzése.
– A romantikus zene műfajainak megismerése (szimfonikus költemény, ballada, fantázia, impromtu, scherzo, capriccio, romantikus szonáta, versenymű, dalciklus).

Zenei szakkifejezések

Zárlattípusok.
Mellékdomináns. Nónakkord.
Előlegezés, késleltetés.
Álzárlatok.
Lebegő tonalitás.
Dalciklus.
Szimfonikus költemény.
Ballada, fantázia, impromtu,
scherzo, capriccio, rapszódia.
Programzene.
Tempó– és előadási jelek: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.

& *Ajánlott tananyag*

- Válogatás a romantika mestereinek vokális, hangszeres és szimfonikus műveiből.
- Válogatás Schubert dalaiból, kamaraműveiből.
- A nemzeti romantika képviselőinek zenéje, műfajainak gazdag változatossága (Liszt Ferenc, G. Verdi, R. Wagner, J. Brahms, R. Schumann,
  F. Chopin, A. Dvořák, M. Muszorgszkij és mások).
- Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorlófüzetei
- Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény
- Orfeusz Hangzó zenetörténet– sorozat
- Forrai Miklós: Duettek II.
- Forrai Miklós: Ezer év kórusa
- Forrai Miklós: Öt évszázad kórusa
- Agócsy László: Énekeljünk, muzsikáljunk!
- Ádám Jenő: A dal mesterei (válogatva a kötetekből)
- Nógrádi László – Németh Rudolf – Puster János: Szolfézs antológia
- Agócsy László: Szállj szép énekszó – 16 egyneműkar
- Legányné Hegyi Erzsébet: Stílusismeret III.
- Frank Oszkár: Schubert–dalok elemzése
- Frank Oszkár: Chopin
- Frank Oszkár: Liszt
- Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához
- Pándi Marianne: Hangversenykalauz I–III.
- Várnai Péter: Oratóriumok könyve
- A hét zeneműve sorozat (Szerkesztő: Kroó György)
- Szabolcsi Bence: Zenetörténet
- Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény
- Orfeusz Hangzó zenetörténet– sorozat
- Legányné Hegyi Erzsébet: Stílusismeret III.
- Forrai Miklós: Duettek I–II.
- Forrai Miklós: Ezer év kórusa
- Forrai Miklós: Öt évszázad kórusa
- Agócsy László: Énekeljünk, muzsikáljunk!
- Ádám Jenő: A dal mesterei (válogatva a kötetekből)
- Nógrádi László – Németh Rudolf – Puster János: Szolfézs antológia
- Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorlófüzetei
- Agócsy László: Szállj szép énekszó – 16 egyneműkar
- Póczonyi Mária: Romantikus harmóniák

Ajánlott zenehallgatási anyag

- L. Beethoven (zongoraszonáták, versenyművek),
- F. Schubert (dalok, szimfóniák),
- F. Mendelssohn (dalok, duettek, Lieder ohne Worte), R. Schumann (dalok, duettek, zongoraverseny),
- J. Brahms (dalok, versenyművek),
- F. Chopin (zongoraművek), H. Berlioz (Fantasztikus szimfónia), Liszt Ferenc (zongoraversenyek, rapszódiák, szimfonikus költemények),
- R. Wagner, G. Verdi, Erkel Ferenc (operarészletek),
- M. Muszorgszkij (Egy kiállítás képei), P. I. Csajkovszkij (1812 nyitány),
- B. Smetana (Moldva), A. Dvořák (Új világ szimfónia), G. Mahler (egy szimfónia tétel), R. Strauss (Till Eulenspiegel).

& *Követelmény*

- Tudjon a tanuló öt romantikus és XX. századi dallamot (téma, idézet), két–két romantikus és XX. századi többszólamú művet stílusosan, muzikálisan megszólaltatni.
- Tudjon két–három Bertalotti solfeggiot ének–zongorás előadással megszólaltatni.
- Két–három Bach–korált zongorázni, elemezni.
- Ismerje a romantikus zene legfontosabb stílusjegyeit, műfajait, irányzatait.
- Legyen képes ismereteit, készségeit alkalmazni zenei olvasásban, írásban, elemzésben.

ε Az év végi vizsga anyaga

– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással egyénileg és csoportosan.
– A memoriter anyagból egyéni bemutatások.
– A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított ismeretek, stílusjegyek alapján.

---

10. évfolyam „B" tagozat

& *Fejlesztési feladatok*

– Élményanyaggyűjtés a XX. Század zenéjéből.
– Ismerkedés a XX. Század zenéjének főbb irányzataival (impresszionizmus, expresszionizmus, – folklorizmus, neoklasszicizmus), stílusjegyeivel, néhány kiemelkedő zeneszerző alkotásaival.
– A zenei áttekintési képesség fejlesztése
– Emeltszintű felkészítés zenei pályára.

Ismeretanyag, készségfejlesztés
– Énekelhető egy– és többszólamú szemelvények feldolgozása kottakép alapján énekléssel, alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkel (különös figyelemmel Kodály Zoltán többszólamú énekgyakorlataira és Bartók Béla Mikrokozmosz füzeteiből néhány darab (részlet) megszólaltatására).
– Dallamvariánsok, dallamfordítások megfigyelése, éneklése. Tükör, rák és ráktükör fordítások.
– Énekelhető szemelvények a XX. Század többszólamú műveiből. (A könnyebb művek éneklése alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkel.)
– Dalok éneklése saját zongorakísérettel.
– Könnyű kórusművek megszólaltatása.
– XX. Századi művekből ritmusok megszólaltatása memorizálása, leírása
– A tenorkulcs bevezetése.
– Alteráció, kromatika, enharmónia megfigyelése a művekben.
– Moduláció távolabbi hangnemekbe.

– Lebegő tonalitás, atonalitás.
– Egészhangú skála. Akusztikus hangsor.
– Modellskálák és egyéb skálaformációk.
– Modális sorok, pentaton és egészhangú hangsorok, akusztikus skála,
– 1:2, 1:3, 1:5 modellskála éneklése.
– Polimodális alterációk.
– Dodekafónia.
– Szeptimakkordok fordításai, alterált akkordok: mellékdominánsok, szűkített szeptim– és bővített szextes akkordok, nónakkordok megfigyelése kottakép alapján művekben, hangzatfűzésekben.

Gyakorlása különböző hangnemekben.

– Alfa–akkordok.
– Tengelyrendszer, polaritás, aranymetszés megfigyelése, fogalmai.
– Jellegzetes dallami, harmóniai fordulatok felismerése a XIX. és a XX. századi zeneszerzők alkotásaiban.
– Romantikus, valamint XX. századi dallamrészletek olvasása, memorizálása.
– Reihe sorok megszólaltatása. Lejegyzése hallás után.
– Romantikus és XX. századi dallamok lejegyzése.

Zenei szakkifejezések ismerete

– Tonalitás, atonalitás, bitonalitás, politonalitás.
– Akusztikus hangsor, egészhangú skála. Dodekafónia. Reihe.
– Skálamodellek.
– Témafordítások: tükör, rák, ráktükör.
– Tengely, polaritás.
– Aranymetszés.
– Komplementer technika.
– Tempó– és előadási jelek: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.

& *Ajánlott tananyag*

- Énekes megszólaltatásra, elemzésre alkalmas szemelvények válogatása a XX. század különféle irányzatainak zenéjéből
- az impresszionizmus : C. Debussy, M. Ravel, O. Respighi,
- a folkloristák: Bartók Béla, Kodály Zoltán, M. de Falla, I. Sztravinszkij,
- az expresszionizmus és a dodekafónia: A. Schönberg és iskolája, I. Sztravinszkij,
- a neoklasszicizmus: A. Honegger, P. Hindemith, Sz. Prokofjev, I. Sztravinszkij, B. Britten
- valamint más irányzatok (C. Orff, D. Sosztakovics stb.) képviselőinek műveiből.
- Kiegészítőanyag: J.S.Bach korálok, Bertalotti solfeggiok, Kodály Zoltán pedagógiai művei.
- Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorló füzetei
- Bartók Béla: Mikrokozmosz I–VI.
- Bartók Béla: Kórusművek
- Kodály Zoltán: 66 kétszólamú énekgyakorlat
- Kodály Zoltán: 77 kétszólamú énekgyakorlat
- Kodály Zoltán: Kórusművek
- Párkai István: Modern kórusetűdök
- Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény
- Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához
- Orfeusz Hangzó zenetörténet– sorozat
- Kroó György: Miért szép századunk zenéje?
- Kroó György: Miért szép századunk operája?
- Kókai Rezső – Fábián Imre: Századunk zenéje
- Pándi Marianne: Hangversenykalauz I–III.
- Várnai Péter: Oratóriumok könyve
- A hét zeneműve sorozat (Szerkesztő: Kroó György)

- Lendvai Ernő: Szimmetria a zenében
- Lendvai Ernő: Bartók stílusa
- Orfeusz Hangzó zenetörténet– sorozat
- Frank Oszkár: Debussy harmóniák
- Frank Oszkár: Mikrokozmosz elemzések
- A. Schönberg: A zeneszerzés alapjai
- Szabó Csaba: Hogyan tanítsuk századunk zenéjét
- Sárosi Bálint: Zenei anyanyelvünk
- Szabolcsi Bence: Magyar zenetörténet
- A zenehallgatási anyag partitúrái.

ε Ajánlott zenehallgatási anyag

- C. Debussy: Gyermekkuckó, Noktürnök,
- Kodály Zoltán: Galántai táncok,
- Bartók Béla: Cantata profana, Zene húros–, ütős hangszerekre és cselesztára, Kórusművek, Mikrokozmosz,
    - Honegger: Pacific 236, Johanna a máglyán,
    - Orff: Carmina Burana,
- Sz. Prokofjev: Klasszikus szimfónia,
- Sztravinszkij: Le Sacre du Printemps,
    - Britten: Ceremony of Carols, Népdalfeldolgozások.

& *Követelmény*

- Tudjon a tanuló öt művet Bartók Béla és Kodály Zoltán műveiből önállóan – kórusműveiből, énekgyakorlataiból éneklőtársakkal zeneileg igényesen előadni.
- Tudjon két zenei részletet a XX. század vagy kortárs zeneszerzők műveiből.
- Ismerje az impresszionizmus, a folklorizmus, a dodekafónia és a neoklasszicizmus irányzatát, képviselőit és jelentősebb alkotásaikat.
- Tudjon könnyű XX. századi dallamot lejegyezni.
- Legyen gyakorlata a C–kulcsok olvasásában.
- Ismerje a könnyebb XX. századi skála– és akkordformációkat.
- Ismerje a zenei szaknyelv legfontosabb kifejezéseit.
- Legyen igényes, nyitott az értékes zene befogadására.
- Legyen képes ismereteit, készségeit alkalmazni zenei olvasásban, írásban, elemzésben. Zenei ismereteit tudja alkalmazni zenehallgatáshoz, hangszeres darabjainak megfogalmazásához is.

ε Az év végi vizsga anyaga

– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással egyénileg és csoportosan.
– A memoriter anyagból egyéni bemutatások.
– A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított ismeretek, stílusjegyek alapján.

& ***Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után***

„A" tagozat

- Ismerje és tudja alkalmazni – az alapfokon tanultakon túl – a zenehallgatási anyagban, hangszeres darabjaiban és a tanult készségfejlesztési anyagban előforduló ritmuselemeket és –képleteket.
- Ismerje a dallamhangok szerepét, tudja ezeket zeneileg értelmezni (melizma, főhang, váltóhang, átmenőhang– késleltetés stb.)
- Rendelkezzék biztos tájékozódó képességgel a relatív és abszolút rendszerben 7#, 7b– előjegyzésig.
- Tudja a művek hangnemét megállapítani.
- Ismerje
  – a kvintkört,
  – a hétfokú hangsorokat.
  – az egészhangú skálát,
  – az akusztikus hangsort,
  – a modellskálákat.
  – a hármashangzatok és fordításaik valamint a négyeshangzatok felépítését
  – a dominánsszeptim hangzat fordításait (oldásokkal).
- Ismerje fel a funkciókat hallás után,
  – a hangnemi kitérést és modulációt – kottakép alapján.
  – a romantika hangzásvilágának jellegzetességeit: alterációk, tercrokonság.
- Ismerje
  – a tonalitás felbomlásának elvét,
  – a bi– és a politonalitást,
  – a Reihe–t.
- Tudja
  – a dodekafónia,
  – az aranymetszés,
  – a cluster fogalmát.
- Legyen ismerete a legfontosabb zenei szerkesztésmódokról.
- Rendelkezzék zenetörténeti áttekintő képességgel.
- Ismerje a zenei korokhoz kapcsolódó legfontosabb zenei formákat és műfajokat.
- Ismerje fel a főbb zenetörténeti korok stílusjegyeit, jellemző műfajait, formáit.
- Tudja ezeket néhány társművészeti alkotással összekapcsolni.
- Tudjon hallás után lejegyezni
  – könnyű klasszikus periódust, funkciót jelző basszussal,
  – könnyű romantikus dallamot, vagy szemelvényt.
  – lapról olvasni a fentiek nehézségi fokának megfelelő dallamot.
- Ismerje a zenei szaknyelv legfontosabb kifejezéseit.
- Az általános követelményeken túl
- Rendelkezzék a tanuló
  – olyan zenei áttekintőképességgel, melynek birtokában önállóan meg tudja oldani a képesség–készség szintjének megfelelő zenei feladatokat,
  – kialakult zenei ízléssel és ítélő képességgel.
- Tudja a tanuló a megszerzett tudását mind a zeneművek elemzésében, mind hangszeres előadásában önállóan, tudatosan alkalmazni.

„B" – tagozat

- Rendelkezzék a tanuló az általános követelményeken túl:
  – a zenei tanulmányok folytatásához szükséges kiművelt hallással, zenei ismeretekkel és biztos zenei memóriával,
  – olyan szintű tudással, mely zenei képességeivel együtt alkalmassá teszi szakirányú továbbtanulásra,
  – a zenei tanulmányok folytatásához zenei elkötelezettséggel, megfelelő igényes, elmélyült,

aktív tanulási, gyakorlási képességgel.

- Legyen képes a tanuló
  – a tanult különböző stílusok ritmikai, dallami, harmóniai és formai jelenségeiben tájékozódni,
  – a megszerzett tudását mind a zeneművek elemzésében, mind hangszeres előadásában önállóan, tudatosan alkalmazni.
- Zenei anyag:
  – Tudjon a tanuló harminc népdalt stílusosan énekelni és elemezni, öt műdalt – különböző zenetörténeti stíluskorszakokból – saját zongorakíséretével előadni. A zenei anyag megszólaltatása, előadása legyen muzikális, igényes és stílusos.
  – Ismerjen minden zenetörténeti korszakból két–két jelentős művet, tudja azokat formailag és harmóniailag elemezni; tudjon ezekből zenei idézetet előadni.
  – Tudjon éneklőtársakkal többszólamú énekgyakorlatokat, műveket előadni.
  – Tudjon zongora–ének előadásban C–kulcsos műveket megszólaltatni.
- Tudjon biztosan tájékozódni az alap– és középfokon megismert ütemfajtákban.
- Legyen biztos tájékozottsága a relatív és abszolút rendszerben.
- Ismerje az ötfokú, a hétfokú hangsorokat, tudja ezeket az abszolút rendszerben elhelyezni és énekelni.
- Tudja a hármas– és négyeshangzatokat felépíteni és adott hangnemekben elhelyezni.
- Ismerje fel ezek fordításait, tudja megnevezni ábécés nevekkel.
- Tudjon lejegyezni
  – barokk kétszólamú idézetet,
  – bécsi klasszikus zenei szemelvényt,
  – könnyű XX. századi dallamot.
- Rendelkezzék zenetörténeti áttekintőképességgel.
- Tudja a zenetörténeti, a történelmi korokat időben összekapcsolni, és társművészeti alkotásokhoz kötni.
- Ismerje a zenei szaknyelv legfontosabb zenei kifejezéseit.

& *A művészeti záróvizsga követelményei*

A vizsga részei

Írásbeli, és/vagy szóbeli vizsga
A vizsgán az iskola az alábbi feladatsort használja, vagy helyi pedagógiai programja alapján hasonló követelményszintű feladatsort állít össze.

A vizsga tantárgya és időtartama

Szolfézs
Az írásbeli vizsga időtartama minimum 45 perc.
A szóbeli vizsga időtartama minimum 10 perc.

A vizsga tartalma

Írásbeli vizsga

„A" tagozat

1. Egyszólamú barokk vagy romantikus dallam lejegyzése. Az idézet átlagos zenei mondat/periódus hosszúságú, egyszerűbb hangnemi kitérést tartalmazhat. A tanuló számára adott a kulcs, az előjegyzés, a metrum és a kezdőhang. Az idézet nyolcszor hangozhat el.
2 Egy rövid terjedelmű barokk vagy romantikus mű elemzése.
A tanuló számára adott a mű kottaképe. Az elemzés szempontjai: a formai felépítés és a stílusra jellemző jegyek ismertetése.

„B" tagozat

1. Imitációs szerkesztésű kétszólamú barokk vagy egyszólamú romantikus dallam lejegyzése. A tanuló számára adott a kulcs, az előjegyzés, a metrum, és a kezdőhang értékkel. Az idézet nyolcszor hangozhat el.
2. Egy rövid terjedelmű barokk vagy romantikus mű elemzése.
A tanuló számára adott a mű kottaképe. Az elemzés szempontjai: a formai felépítés és a stílusra jellemző jegyek ismertetése.

Szóbeli vizsga

„A" tagozat

1. Periódus terjedelmű dallam lapról éneklése rövid átnézés után, szolmizálva vagy hangnévvel; az idézet tartalmazzon változatos ritmikai és dallami fordulatokat, hangnemi kitérést, esetleg modulációt.
2. A vizsgázó tudjon énekelni kotta nélkül tizenöt népdalt, és ismerje azok legfontosabb jellemzőit; tudjon énekelni öt műzenei szemelvényt (társasének, hangszerkíséretes darabok a reneszánsztól a XX. századig) éneklőtársakkal, ill. hangszerkísérettel (saját kíséret nem kötelező), ebből hármat kotta nélkül, és ismerje az énekelt darabok legfontosabb jellemzőit.
Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

„B" tagozat

1. Periódusnyi dallam lapról éneklése – rövid átnézés után – szolmizálva vagy hangnévvel; a dallamban legyenek változatos dallami és ritmikai fordulatok, hangnemi kitérés vagy moduláció előfordulhat benne.
2. A vizsgázó tudjon énekelni kotta nélkül tizenöt népdalt, és ismerje azok legfontosabb jellemzőit; tudjon énekelni hat műzenei szemelvényt (társasének, hangszerkíséretes darabok a reneszánsztól a XX. századig) éneklőtársakkal, ill. hangszerkísérettel (saját kíséret nem kötelező), ebből hármat kotta nélkül, és ismerje az énekelt darabok legfontosabb jellemzőit.
Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

A vizsga értékelése

Az írásbeli vizsga értékelése
– A feladat helyes megoldása, a válaszok pontos, világos jelölése
– dallamírás: dallami, metrikai/ritmikai korrektség, kottaírási készség, külalak.

– Az elemzési szempontokra adott válaszok teljessége, helytállósága, a jelölések pontossága.

A szóbeli vizsga értékelése

– a választott zenei anyag élményszerű megszólaltatása
– általános zenei ismeretek (hangnemek, hangközök, akkordok, előadásmód, zenei szakkifejezések ismerete),
– zenetörténeti tájékozottság,
– stílusismeret,
– formai ismeretek,
– tájékozódás a zenei műfajok között.

& *A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök*

Jó minőségű és felhangolt zongora vagy pianínó. Hangjegytábla, szemléltető anyagok, ritmushangszerek.
Megfelelő minőségű audio–vizuális berendezés (magnetofon, DVD, CD–lejátszó).
A stíluskorszakokat megfelelően bemutató, kellő számú és minőségű hangfelvétel, kotta, zenei szakkönyv.

ZENEISMERET

A zeneismeret tantárgy a 4 éves szolfézs kötelező tantárgy követelményeire épül. A szolfézs, zenetörténet–zeneirodalom, zeneelmélet, népzene tantárgyak ismeretanyag–részeinek felhasználásával szerves folytatását jelenti az eddigi elméleti tanulmányoknak.

1. A zeneismeret tantárgy általános célja, feladatai

-A tanulók zenei műveltségének további gazdagítása, a zene iránti fogékonyság elmélyítése.

-Az eddig tanult zenei ismeretek stiláris összefüggéseinek, szintézisének megteremtése: a zeneművekben a dallam, a ritmus, a harmónia, a forma egységének és a zene egészének megfigyeltetésével.

-A zenei ismeretek, készségek fokozatos bővítése, a zenét „értve figyelő” tevékenység kialakítása.

-A zenei élményanyaggyűjtés.

-A zenei nyitottság kialakítása.

-A tudatos zenehallgatásra nevelés.

-Az eddig megszerzett tudás fejlesztése és alkalmazási gyakorlatának kialakítása, tudatosítva a tanulók szemléletében, hogy az elméleti tudás csak eszköz a zene mélyebb befogadásához.

-A zeneművek értelmezése, elemzése során új dallami, harmóniai, formatani stb. ismeretek átadása.

-A muzsikálási– éneklési kedv állandó „ébren tartása”: a zeneművek énekelhető részleteinek aktív megszólaltatásával.

-A népzene és műzene kapcsolatának bemutatása.

-Zenetörténeti tájékozottság.

-A zeneelméleti alapismeretek kialakítása.

-A főbb zenei stílusok jellemző előadói apparátusainak, hangszereinek megismertetése.

-Különböző előadói gyakorlatok megfigyeltetése.

-A szolfézs, zenetörténet, zeneelmélet egymást erősítő szemléletének megalapozása.

-A hangszertanulás segítése.

-A zenei szaknyelv legfontosabb kifejezéseinek további megismertetése.

-A tanulók kreativitásának, hallási és gondolkodási képességeinek fejlesztése.

-A tanuló személyiségének gazdagítása a zene művelésének, befogadásának örömével.

Az egyes évfolyamok tanterve

ALAPFOKÚ ÉVFOLYAMOK

1. évfolyam

& *Fejlesztési feladatok*

Zenei ismeretanyag átadása

– A zenei alapműveltség kialakítása, az értékes zene megszerettetése.
– A zenei élményanyag bővítése.
– Nevelés a tudatos zenehallgatásra.
– A bécsi klasszikusok nagyobb lélegzetű formáinak megismerése.
– Betekintés a romantikus zeneirodalomba és a XIX. század magyar zeneművészetébe.
– Az előző években megszerzett készségek, elsajátított ismeretek felhasználása és továbbfejlesztése.

Ismeretanyag, készségfejlesztés

– A zeneirodalom–ismeret megalapozása művek, jellegzetes témák, részletek éneklésével, zenehallgatással, irányító jellegű zenetörténeti tájékoztatással.
– A zenei készségek fejlesztése a hallgatott és feldolgozott zenei anyag alapján.
– Az énekelt és meghallgatott művek témáinak memorizálása kottakép illetve hallás alapján.
– A ritmikai érdekességek kiemelése, hangoztatása.
– A periódus belső és külső bővülésének megfigyelése.
– A funkciók váltakozásának megfigyelése, éneklése.
– Az eddigi funkciós tapasztalatok bővítése, elmélyítése és alkalmazása.
– A kísérőszólamok funkciós hangjainak változatos, árnyaltabb használata.
– Kitérés és moduláció megfigyelése a domináns és párhuzamos hangnemekbe.
– Álzárlat.
– Zárlatok, jellegzetes harmóniai fordulatok megszólaltatása énekléssel, hangszerrel.
– A szonátaforma tematikus anyagainak megfigyelése, felismerése.
– A rondóforma felépítése, téma és epizód felismerése.
– A hangszerek, a zenei együttesek változatos csoportosításának megismerése.
– A klasszikus és romantikus zenekar hangszerei.
– A szimfóniatételek rendezési elvei.
– Az opera zenei részei (felépítése).
– A zenei kifejezőeszközök megfigyelése a romantikus zene hangzásvilágában.
– Tercrokonság.
– Műdalok, áriák énekes megismerése hangszerkísérettel (tanár vagy tanuló közreműködésével.)
– Kánonok, két– vagy többszólamú vokális művek énekléssel és megszólaltatása különféle hangszeres együttesekkel is (kamarazeneként).
– A zenehallgatási anyag részleteinek megszólaltatása egy, két vagy több szólamban.
– A klasszikus formák ismétlő rendszerezése, tematikus anyagainak megfigyelése zenehallgatással is.

Rögtönzés

– A csoport képességei szerint:

dallamok, ritmusok kiegészítése a megismert stílusokban,
dallamhoz ritmus–, ritmushoz dallam–osztinátó,
funkciójelző basszusok rögtönzése.

Kapcsolat a társművészetekkel

– A történelmi és zenei korok kapcsolatának rövid áttekintése.
– Társművészeti alkotások bemutatása.

Elméleti ismeretek – Zenei szakkifejezések

– A kvintkör ismerete.
– Hangközök, hangzatok.
– Hangnemi rokonságok.
– Opusz.
– Alteráció és vezetőhang.
– Szonáta. Szimfónia. A szimfónia tételei, hangnemi és formai felépítése.
– Coda. Attacca.
– Rondó. Téma. Epizód.
– A klasszikus opera. Nyitány, recitativo, ária, duett, tercett stb.
– A romantikus dal. Dalciklus. Prozódia.
– A verbunkos.
– A romantikus opera.
– A szimfonikus költemény.
– Tercrokonság.
– Verbunkos.
– Tempó– és előadási jelzések: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.
– Tájékozódás a zenetörténeti és történelmi korokban.

& *Ajánlott tananyag*

-Klasszikus művek: J.Haydn, W.A.Mozart, L.v.Beethoven szimfonikus és hangszeres művei. Dalok. Operák.
-Egy bécsi klasszikus szimfónia feldolgozása.
-Egy Mozart–opera megismerése.
-A klasszikus stílushoz közelálló romantikus alkotások: dalok vagy egy dalciklus (elsősorban F.Schubert művészetéből).
-Klasszikus vagy romantikus versenyműfeldolgozása.
-A magyar műzene: a verbunkos (Erkel Ferenc, Liszt Ferenc művei alapján).

ε Ajánlott tankönyvek, ajánlott irodalom

- Dobszay László: A hangok világa V. és Útmutató
- Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorlófüzetei
- Orfeusz Hangzó zenetörténet 3. A bécsi klasszika
- Orfeusz Hangzó zenetörténet 4. Romantika (I.)
- Orfeusz Hangzó zenetörténet 8. A magyar zene századai
- Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához könyv és CD lemezsorozat
- Németh –Nógrádi –Puster: Szolfézs antológia
- Agócsy László – Irsai Vera: Énekeljünk, muzsikáljunk!
- Agócsy László: Szolfézs középfok

- Agócsy László: Szállj szép énekszó – 16 romantikus egyneműkar
- Ádám Jenő: A dal mesterei (dalok válogatva a kötetekből)
- Forrai Miklós: Duettek I–II.
- Forrai Miklós: Ezer év kórusa
- Forrai Miklós: Öt évszázad kórusa
- Frank Oszkár: A funkciós zene harmónia és formavilága –Hangzó zeneelmélet
- Frank Oszkár: A romantikus zene műhelytitkai (sorozat):
- Bartha Dénes: Beethoven kilenc szimfóniája
- Ch. Rosen: A klasszikus stílus
- S. Hughes: Mozart operakalauz
- Kárpáti J. –Kroó Gy: Mozart operái
- Szabolcsi Bence: A zene története
- Dobák Pál: A romantikus zene története
- Balassa–Gál: Operakalauz (kottás)
- Tóth Dénes: Hangversenykalauz I–II: (kottás)
- Pándi Marianne: Hangversenykalauz I–III.

& *Követelmény*

- Tudjon a tanuló a megismert zenei anyagból 10–15 zenei témát emlékezetből.
- Tudjon idézni hangszeres tanulmányaiból műveket és műfajokat az évfolyam tananyagához kapcsolódóan, tudja azokat stílusosan előadni.
- Ismerje a feldolgozott stíluskorszakok főbb zenei műfajainak jellemzőit (szimfónia, opera, romantikus dal, versenymű, szimfonikus költemény).
- Ismerje a bécsi klasszikus zeneszerzők, valamint Erkel Ferenc és Liszt Ferenc fontosabb műveit.
- Tudja helyesen írni és kiejteni a megismert zeneszerzők nevét és a művek címét.
- Ismerje a zenei és történelmi korok egymásmellettiségét a fontosabb évszámokkal és a társművészeti alkotásokkal összekapcsolva.

ε *Az* év *végi vizsga anyaga*

– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
– A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított ismeretek, stílusjegyek alapján.

---

2. évfolyam

& *Fejlesztési feladatok*

– Zenei élményanyag bővítése.
– Az „értő” zenehallgatás kialakítása.
– Betekintés a gregorián és a reneszánsz zenébe.
– A barokk zene alaposabb megismerése.
– Ismerkedés a XX. század zenéjével– elsősorban magyar szerzők műveivel.
– Az előző években megszerzett készségek, elsajátított ismeretek felhasználása és továbbfejlesztése.
– A zenetörténeti tudásanyag rendszerezése, az alapfokon tanultak összefoglalása.

Ismeretanyag, készségfejlesztés

– A zeneirodalom–ismeret bővítése művek, jellegzetes témák, részletek éneklésével, zenehallgatással, irányító jellegű zenetörténeti tájékoztatással.
– A zenei készségek további fejlesztése elsősorban a hallgatott és feldolgozott zenei anyag alapján.
– A jellegzetes barokk ritmusok kiemelése, hangoztatása.
– Az énekelt és hallgatott zenei anyag stílusjegyeinek elsajátítás a művek elemzése alapján.
– Barokk harmóniamenetek.
– A polifónia.
– Barokk műformák megismertetése.
– Színpadi betétdalok, kórustételek.
– A barokk opera.
– A versenymű felépítése.
– A szvit tánctételei.
– A prelúdium és fúga.
– Az oratórium.
– A modern zene néhány irányzata: pl. folklorizmus, neoklasszicizmus
– A XX. század komponálási technikái.
– Akusztikus skála, egészhangú skála megfigyeltetése, éneklése.
– Reihe.
– A többszólamú éneklés fejlesztése a hallgatott zeneművek részleteinek megszólaltatásával: reneszánsz kórusművek, kantáta–részletek hangszerkísérettel, kánonok, két– és többszólamú művek megszólaltatása különféle hangszeres együttesekkel is.
– Néhány XX. századi mű(műrészlet) éneklése a csoport képességei szerint.

Rögtönzés

– Dallamok, ritmusok kiegészítése a megismert stílusokban, dallamhoz ritmus– ritmushoz dallam– osztinátó.
– Dallamokhoz funkciójelző kísérőszólam.
– A funkciójelző basszusok árnyaltabb alkalmazása.
– A XX. század néhány kompozíciós technikájának (Reihe, cluster stb.) kipróbálása.

Kapcsolat a társművészetekkel

– A történelmi és zenei korok kapcsolatának rövid áttekintése.
– Társművészeti alkotások bemutatása.

Elméleti ismeretek – Zenei szakkifejezések

– Az eddig tanult ismeretek összefoglalása.
– Hangközök, hangsorok 7#, 7*b* előjegyzésig,
– Modális hangsorok; hangnemi rokonságok. Kvintkör.
– Akusztikus skála, egészhangú skála. Reihe, cluster.
– A különböző zenetörténeti korok stílusjegyei és műfajai.
– Tájékozódás időrendben.
– Gregorián zene.
– Madrigál, motetta, mise.
– Versenymű. Kantáta, oratórium, passió.
– Szvit. Barokk tánctételek.
– Preludium, fúga.
– Concertálás, concerto, concerto grosso.
– Cembalo, Fortepiano. Continuo.

– A XX. századi zenekar hangszerei.
– Folklorizmus, neoklasszicizmus.
– Tonalitás, atonalitás, politonalitás.
– Aranymetszés.
– Tempó– és előadási jelzések a zenei anyaghoz kapcsolódóan

& *Ajánlott tananyag*

- Gregorián dallamok és reneszánsz kórusművek.
- A barokk zene jellegzetes műfajai.
- XX. századi hangszeres, zenekari és vokális művek elsősorban a magyar zeneművészetből.

Az alábbi művek, műfajok feldolgozása ajánlott:

- J. S. Bach: a–moll hegedűverseny,
- J. S. Bach: Kantáta részletek, passio részletek,
- J. S. Bach: egy teljes zenekari szvit.
- G. F. Händel: oratóriumrészletek.
- H. Purcell: Dido és Aeneas – részletek.
- Olasz és francia barokk szerzők művei.
- Bartók Béla: Concerto,
- Kodály Zoltán: Psalmus Hungaricus,
- Sz. Prokofjev: Klasszikus szimfónia, I. Sztravinszkij: Petruska, A. Honegger: Pacific 231,
- B. Britten: Variációk egy Purcell témára, Népdalfeldolgozások.
- Dobszay László: A hangok világa VI. kötet és Útmutató

- Orfeusz Hangzó zenetörténet 1. Középkor és reneszánsz
- Orfeusz Hangzó zenetörténet 2. Barokk
- Orfeusz Hangzó zenetörténet 8. A magyar zene századai
- Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorló füzetei
- Németh –Nógrádi – Puster: Szolfézs antológia
- Agócsy László: Szolfézs középfok (I–IV)
- Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához könyv és CD lemezsorozat
- Forrai Miklós: Ezer év kórusa
- Forrai Miklós: Öt évszázad kórusa
- N. Harnoncourt: Zene mint párbeszéd (Monteverdi, Bach, Mozart)
- Szabolcsi Bence: A zenetörténete
- Kroó György szerk. A hét zeneműve sorozat
- Kroó György szerk. Miért szép századunk zenéje?
- Lendvai Ernő: Szimmetria a zenében
- Kroó György:Bartók kalauz
- Kroó György: Bartók színpadi művei
- Breuer János Kodály kalauz
- Eősze László: Kodály Zoltán
- Darvas Gábor: Évezredek hangszerei
- J.H. van der Meer: Hangszerek az ókortól napjainkig
- Szemelvények a zenehallgatáshoz (Tankönyvkiadó)
- A zenehallgatási anyag partiturái és szövegkönyvek.

& *Követelmény*

- Tudjon a tanuló a megismert zenei anyagból 10–15 témát emlékezetből énekelni vagy

hangszeren megszólaltatni.
- Tudjon idézni hangszeres tanulmányaiból műveket és műfajokat az évfolyam tananyagához
- kapcsolódóan, tudja azokat stílusosan előadni.
- Legyen képes Bartók Béla Concerto és Kodály Zoltán Psalmus Hungaricus c. művét jellegzetes témák alapján felismerni.
- Ismerje a feldolgozott stíluskorszakok főbb zenei műfajainak jellemzőit
  – a gregorián dallamokat,
  – a reneszánsz kórusműveket,
  – a barokk szvitet,
  – a preludiumot és fúgát,
  – az oratóriumot.
- Ismerje a XX. század folklorista és neoklasszikus irányzatát, az atonalitás és a dodekafónia fogalmát.
- Ismerje a zenetörténeti korokat és időrendi sorrendjüket.
- Tudja az ismertebb zeneszerzőket, zeneműveket a megfelelő zenetörténeti korba helyezni.
- Tudja helyesen írni és kiejteni a megismert szerzők nevét és a művek címét.
- Ismerje a zenei és történelmi korok egymásmellettiségét a fontosabb évszámokkal és a társművészeti alkotásokkal összekapcsolva.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
– A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával a tanult ismeretek, stílusjegyek alkalmazásával.

& *Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után*

- Ismerje a tanuló
  – a tanult metrumokat,
  – a tanult ritmuselemeket és –képleteket, az egyszerűbb aszimmetrikus metrumokat.
  – a dallamhangok szerepét (főhang, átmenőhang, váltóhang, késleltetés) – tudja ezeket zeneileg értelmezni.

- Ismerje
  – a hangközöket;
  – a hangközfordítás elvét.
  – a hármashangzatokat és fordításaikat;
  – a dúr– és moll hangsor hangjaira építhető hármashangzatokat,
  – a fő– és mellékhármashangzatokat,
  – a dominánsszeptim– és a szűkített szeptimhangzatot (4#, 4b előjegyzésig),
  – a hangzatok fűzésének elveit, első lépéseit – (I– IV– V fok).

- Rendelkezzék biztos tájékozódó képességgel a relatív és abszolút rendszerben 4 #, 4 b előjegyzésig.

- Ismerje

– a kvintkört,
– az öt– és hétfokú hangsorokat,
– a hangnemi rokonságokat.
– a funkciók,
– az alterációk szerepét.
– a hangnemi kitérés és moduláció fogalmát.

- Ismerje
  – a tonalitás felbomlásának elvét,
  – az egészhangú skálát,
  – az akusztikus hangsort.
- Tudja ismereteit alkalmazni a készségfejlesztési és zenehallgatási anyagban, hangszeres darabjaiban.

- Ismerje a feldolgozott stíluskorszakok főbb zenei műfajainak jellemzőit:
  – a reneszánsz kórusműveket és táncokat,
  – a barokk zene (concerto grosso, versenymű, szvit, prelúdium és fúga, oratórium, kantáta, opera),
  – a bécsi klasszikus zene (hangszeres szonáta, variáció, versenymű, szimfónia, vonósnégyes, opera, dal)
  – a romantika (dal, szimfonikus költemény, opera, hangszeres karakterdarabok) legfontosabb műfajait.
  – a XX. század folklorista és neoklasszikus irányzatát,
  – Bartók Béla és Kodály Zoltán munkásságát,
  – napjaink kiváló zeneszerzőinek egy–egy alkotását.

- Tudja a zenei alapfogalmakat többirányú megvilágításban értelmezni, a zenetörténeti, a történelmi korokat időben összekapcsolni és társművészeti alkotásokhoz kötni.
- Ismerje és tudja alkalmazni a zenei szaknyelv legfontosabb kifejezéseit.

& *A művészeti alapvizsga követelményei*

A vizsga részei

Írásbeli, vagy szóbeli vizsga

A vizsga tantárgya és időtartama

Zeneismeret tantárgy
Az írásbeli vizsga időtartama minimum 45 perc.
A szóbeli vizsga időtartama minimum 10 perc.

Az alapvizsga tartalma

Írásbeli vizsga

1. Teszt kérdések a zenei ismeretek köréből a megismert, hangsorokra, hangközökre, hangzatokra, formai ismeretekre vonatkozóan (4–5 kérdés) pld.
– A hangnemi rokonságok felsorolása,
– Hármashangzat–fordítások felismerése kottaképről,
– Zárlatelemzés kottakép alapján,
– Adott műrészlet kottaképe alapján a dallami jelenségek és a dallamhangok szerepének megjelölése W.A.Mozart : C–dúr szonatina II. tétel első nyolc ütem (fő– és átmenőhangok), L.v.Beethoven: Német tánc (C–dúr) első nyolc ütem, Hoffman V.: Szonatinagyűjtemény, Régi táncok gyermekeknek

2. Egy nagyobb lélegzetű bécsi klasszikus forma (szonáta forma, variációs forma, szimfónia) felépítésének ismertetése

3. Felsorolt művek, zeneszerzők, stílus korszakok, társművészeti alkotások rendezése korok szerint
Felsorolás elsősorban a barokk és a XX. századi zene és néhány társművészeti alkotás köréből.
Az írásbeli vizsgához ajánlott feladatlap készítése.

Szóbeli vizsga

1. Memoriter anyag előadása
Öt műzenei szemelvény, téma a tanult zenei korok anyagából előadása szóló énekléssel illetve hangszerkísérettel vagy több szólamú mű esetén éneklőtársakkal. (saját hangszerkíséret nem kötelező.)
A megszólaltatás legyen muzikális és zeneileg pontos.
A vizsgázó ismerje az énekelt darabok legfontosabb zenei jellegzetességeit.

2. A vizsgázó elméleti tudásának bemutatása
A tanuló a hangszeres vizsgadarabjaihoz kapcsolódó zenei kérdéseket kap.
A kérdések a követelményrendszerben felsorolt ritmikai, dallami, harmóniai, formai, stílus– és zenetörténeti korok ismeretére vonatkozhatnak.

A vizsga értékelése

Az írásbeli vizsga értékelése

– teszt: a kérdésekre adott rövid, lényegi, a megértésre utaló egyszerű válasz; fogalmazásmód, helyesírás;
– fogalmazás (műelemzés): információtartalom, a műről, illetve a szerzőről és a korról szóló információk megfelelő aránya, felhasznált irodalom színvonala, mennyisége, eredetiség, objektív és szubjektív tartalom megfelelő aránya, felépítés, fogalmazás, helyesírás,
– dallamírás: dallami, metrikai/ritmikai korrektség, kottaírási készség, külalak.

A szóbeli vizsga értékelése

– általános zenei ismeretek (hangnemek, hangközök, akkordok, előadásmód, zenei szakkifejezések ismerete),

– zenetörténeti tájékozottság,
– stílusismeret,
– formai ismeretek,
– tájékozódás a zenei műfajok között.

TOVÁBBKÉPZŐ ÉVFOLYAMOK

3. évfolyam

& *Fejlesztési feladatok*

– Élményanyag bővítése a zenei alapműveltség kialakításához.
– A zenei műfajok alaposabb megismerése korok és stílusok szerint.
– Az alapfokon szerzett ismeretek, készségek elmélyítése, bővítése.
– A zenei kifejezőkészség és ízlés formálása.
– Az „értő" zenehallgatásra nevelés.

Ismeretanyag– készségfejlesztés

– A zeneirodalom–ismeret bővítése művek, jellegzetes témák, részletek éneklésével, zenehallgatással, irányító jellegű zenetörténeti tájékoztatással.
– A zenei készségek további fejlesztése elsősorban a hallgatott és feldolgozott zeneművek alapján.
– A zeneművek, szemelvények zenetörténeti korba helyezése.
– A művek, műrészletek feldolgozása énekléssel, memorizálással (lejegyzéssel).
– A feldolgozott zenei formák jellemzőinek elsajátítása.
– A belső hallás és memória intenzív fejlesztése.
– A zenei elemzési képesség fejlesztése.

1. témakör A többszólamúság szerkesztési elvei, műformái, műfajai a vokális zeneirodalomban

– A modális hangsorok teljeskörű megismerése– éneklés, felépítés 4#, 4b előjegyzésig.
– Modális fordulatok kiemelése, éneklése. Megfigyelése zenehallgatásban.
– Homofónia, polifónia, imitáció. Tonális, reális válasz.
– Polifonikus etűdök éneklése. Homofón és könnyű imitációs részletek feldolgozása.
– Kánonok éneklése.
– Kánonokból partitura készítés, a harmóniai fordulatok megfigyelése.
– Rövid ritmus– és dallamkánon szerkesztésének kipróbálása.
– Korál feldolgozások többszólamú éneklése, megszólaltatása hangszerekkel is.
– A harmóniai fordulatok kiemelése, éneklése, megfigyelése.
– A harmóniai elemzés alapjai: fokszámok, jelzések. Számozott basszus.
– Hármashangzatok építése a dúr és moll hangsorok fokaira.
– Mixturák éneklése.
– A duett, tercett, kvartett megjelenése a drámai műfajokban.
– Dramaturgiai szerepük, zenei megfogalmazásuk.
– Egy–egy zenei kor stílusjegyeinek összefoglalása.
– Rövid zenei részletek lejegyzése.

2. témakör Táncok a zenében

– Az előző években megismert táncok jellemzőinek átismétlése.
– Az ismeretek bővítése újabb táncformák jellegzetességeivel.

– Olvasás, zenei írás, memorizálás elsősorban a barokk táncok köréből.
– Ritmusok kiemelése, megszólaltatása (C.Debussy, M.Ravel, I.Sztravinszkij, Joplin műveiből).
– A harmóniák szerepének megfigyelése.
– Hangszerek, hangszercsoportok hangszínének megismerése. „Komoly zene" – „könnyű zene" – jazzművészet.
– A meghallgatott zeneművek témáiból válogatva memorizálás, zenei írás (abszolút rendszerbe helyezés).
– Stílusjegyek felismerése, megnevezése. Az anyaghoz kapcsolódó zenei kifejezések értelmezése.

Kapcsolat a társművészetekkel
– A történelmi és zenei korok kapcsolatának rövid áttekintése.
– Társművészeti alkotások bemutatása.

& *Ajánlott tananyag*

1. témakör. A többszólamúság szerkesztési elvei, műformái, műfajai a vokális zeneirodalomban

- Feldolgozásra ajánlott zenei anyag:

– orgánum énektechnika (Ars Antiqua, Párizs)
– hoquetus elv (Ars Nova, Machaut)
– gregorián, chanson cantus firmus (Németalföld)
– homofónia, polifónia (mise, motetta, madrigál)
– népének és harmonizációja (a choral J.S.Bach művészetében)
– fúgaszerkesztés, imitáció (dux–comes) művek J. S. Bachtól Kodály Zoltán művészetéig,
– duett, tercett, kvartett H.Purcelltől G.Verdi–ig
– kánonok válogatva Fornsete Nyárkánon–tól a XX. századi kánonokig,
– kórusművek a reneszánsztól napjainkig

2.a) témakör Táncok a zenében

– Műzenei táncok a középkortól a jazz elemek megjelenéséig: estampida, rondeau, pavane és gagliarda, menüett, sarabande, gigue, gavotte, ländler, polka, polonaise, mazurka, verbunkos táncok, csárdás.
– A szimfóniák III. tétele: menüett, gavotte (J.Haydn, W.A.Mozart, Sz.Prokofjev).
– A romantikus kisformák (F.Chopin).
– A verbunkos (Liszt Ferenc rapszódiái, Erkel Ferenc operái),
– A jazz elemei, ragtime, cake–walk (C.Debussy, I.Sztravinszkij művei

b) szvit és rondó

– Barokk szvitek (J.S.Bach, G. F.Händel, F.Couperin),
– Bécsi klasszikus rondótételek, rondók,
– Rondók, szvitek a romantikából és a XX.sz. zenéjéből (M. Muszorgszkij, M. Ravel, I.Sztravinszkij, Bartók Béla, Kodály Zoltán, Ránki György, Szabó Ferenc)

- Dobszay László A hangok világa VI. és Útmutató
- Orfeusz Hangzó zenetörténet 1. Középkor és reneszánsz
- Orfeusz Hangzó zenetörténet 2. Barokk
- Orfeusz Hangzó zenetörténet 6. Késő–romantika és XX. század I.
- Orfeusz Hangzó zenetörténet 7. Késő romantika és a XX. század II.
- Orfeusz Hangzó zenetörténet 8. A magyar zene századai
- Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához könyv és CD lemezsorozat
- Németh– Nógrádi –Puster: Szolfézs antológia

- Agócsy László: Szolfézs középfok I–IV.
- Agócsy László Bach olvasókönyv
- Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorló füzetei
- Kodály Zoltán: 15 kétszólamú énekgyakorlat
- H. Brown: A reneszánsz zenéje
- Legányné Hegyi Erzsébet: Bach példatár
- J.S.Bach: Négyszólamú korálok
- Győrfi István: Korálelemzések
- Bartha Dénes szerk. A zenetörténet antológiája
- Dobszay László: A magyar dal könyve
- Dobszay László: A gregorián ének kézikönyve
- Pándi Marianne: Hangversenykalauz I–III.
- Tóth Dénes: Hangversenykalauz I–II.(kottás)
- Kroó György: A hét zeneműve
- Szabolcsi Bence: A zene története

& *Követelmény*

- Ismerje a tanuló a zenetörténeti korok kronológiai sorrendjét.
- Ismerje a többszólamúság megjelenési formáit, zenei jellemzőit a különböző zenei korokban.

- Tudjon énekléssel illetve éneklő társakkal (vagy hangszer segítségével) zeneileg pontosan megszólaltatni két szemelvényt a gregorián dallamok, két könnyű, rövid madrigált vagy részletet, két duettet a barokk, bécsi klasszikus vagy romantika köréből.

- Ismerjen a meghallgatott művekből 5–10 jellegzetes témát.
- Tudjon idézni hangszeres tanulmányaiból műveket és műfajokat az évfolyam tananyagához kapcsolódóan, tudja azokat stílusosan előadni.
- Ismerje a klasszikus zeneművészet legismertebb táncformáit, jellegzetességeit,
- tudja zenei korokba helyezni.
- Ismerje a bécsi klasszikus szimfóniák III. tételének felépítését.
- Tudja a megismert zeneszerzők és műveik nevét helyesen ejteni, leírni.
- Ismerje a zenei és történelmi korok egymásmellettiségét (a fontosabb évszámokkal).
- Tudjon néhány társművészeti alkotást a megismert zenei korokhoz kapcsolni.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
– A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával a tanult ismeretek, stílusjegyek alkalmazásával.

4. évfolyam

& *Fejlesztési feladatok*

– Élményanyaggyűjtés a zenei alapműveltség bővítéséhez.
– A zenei műfajok alaposabb megismerése korok és stílusok szerint.
– A készségek további elmélyítése, az ismeretek bővítése.
– A zenei kifejezőkészség és ízlés formálása**.**
– Tudatos zenehallgatásra nevelés.

Ismeretanyag– készségfejlesztés

– A zenei műveltség bővítése művek, jellegzetes témák, részletek éneklésével, zenehallgatással, irányító jellegű zenetörténeti tájékoztatással.
– A zenei készségek további fejlesztése elsősorban a hallgatott és feldolgozott zeneművek alapján.
– A zeneművek, szemelvények zenetörténeti korba helyezése.
– A művek, műrészletek feldolgozása énekléssel, memorizálással (lejegyzéssel).
– A feldolgozott zenei formák jellemzőinek elsajátítása.
– A belső hallás és memória intenzív fejlesztése.
– A zenei elemzési képesség fejlesztése.

3. témakör. Vokális műfajok a zeneirodalomban I.

A mise és requiem

– Gregorián dallamok éneklése. A latin szövegek megismerése.
– A zenei lejegyzés kialakulásának rövid összefoglalása.
– A szolmizáció eredete. A többszólamúság kezdetei.
– A zenei anyagból válogatva: éneklés, memorizálás, lejegyzés.
– A cantus firmus bemutatása. A zenei szerkesztési módok ismertetése.
– A reneszánsz művek harmóniáinak és zárlatainak megfigyelése, megszólaltatása.
– Korabeli kottakép, C–kulcsok bemutatása.
– A mise állandó részei.
– Mise a klasszikus, romantikus korból és a XX. századból.
– A requiem fogalma. Új misetételek.
– A hangzások megfigyelése, összehasonlítása. A zenei kifejezőkészség gazdagodásának megfigyelése, elemzése, okainak stiláris és történelmi háttere.
– A Dies irae dallam éneklése, memorizálása, megfigyelése különböző művekben.
– A romantika és a XX. századi zene komponálási technikáinak megismerése,
az alapfokon tanultak ismétlése, elmélyítése. (Tercrokonság, alteráció, a tonalitás, a forma felbomlása.)

4. témakör. Hangszeres szóló– és kamarazene a zeneirodalomban

– A barokk variációk.
– A basszus szólam kiemelése (éneklése, memorizálása) a passacaglia feldolgozása során.
– A bécsi klasszika zenei formáinak ismétlő rendszerezése (a szonáta–, a variációs–, a rondó– és a triós forma felépítése, tematikus anyagának ismerete).
– A variálás megismerése– variációs lehetőségek (ritmikai, dallami, harmónia.
– Maggiore, minore).
– A variáció kipróbálása rögtönzéssel.
– A témakörhöz kapcsolódó hangszerek megismerése– (történeti áttekintése).

– A kamarazene és néhány műfaja, hangszer összeállításai (a válogatott zeneművek alapján).
– A kvartettek, kvintettek előadói apparátusa– felépítése, tételrendje a klasszikus zenében.
– A romantikus karakterdarabok zenei kifejező eszközei: hangszín, dinamika, alterációk.
– Nemzeti táncok karakterének megfigyelése, jellemző ritmusainak kiemelése, hangoztatása – különleges hangsorok megfigyelése
– Témák éneklése, memorizálása, lejegyzése.
– A XX. század komponálási technikája. Hangsorformációk. Tonalitás, atonalitás.
– Témák megszólaltatása.
– A klasszikus zene, a „könnyű" zene és jazz kapcsolata.
– Klasszikus témák feldolgozásai e műfajokban. Jellegzetes hangszerek.

Kapcsolat a társművészetekkel:
– A történelmi és zenei korok kapcsolatának rövid áttekintése.
– Társművészeti alkotások bemutatása.

& *Ajánlott tananyag*

3. témakör Vokális műfajok a zeneirodalomban I.

A mise és requiem

- Feldolgozásra ajánlott zenei anyag:
  – Gregorián misék
  – A Dies irae dallam és feldolgozásai (H.Berlioz, Liszt Ferenc, L.Dallapicolla)
  – A cantus firmus szerepe (részletek G.Machaut, G. Dufay, Josquin des Pres, G.P.Palesztrina műveiből)
  – Misék: J. S. Bach: h–moll mise (tételek válogatva) J. Haydn, W.A.Mozart, F.Schubert, Liszt Ferenc, I.Sztravinszkij műveiból részletek,
  – Requiemek: W.A.Mozart, H.Berlioz, G.Verdi, J.Brahms, I.Sztravinszkij, B.Britten,
  – Ligeti György kompozícióiból részletek.

4. témakör. Hangszeres szóló– és kamarazene a zeneirodalomban

- Feldolgozásra ajánlott zenei anyag (válogatva): a leggyakoribb zenei műformák, kisformák egy–egy hangszer irodalmában és a kamarazene körében.
- Hangszeres művek:
  – Orgonaművek: fúga, preludium, toccata, fantázia, passacaglia (elsősorban J.S. Bach művei),
  – zongora darabok a klasszikus és romantikus zeneirodalomból (J.Haydn, W.A.Mozart, L.van Beethoven szonáták,
  – az etűd, prelűd, nocturne, mazurka, polonaise, rapszódia, bagatell (F.Chopin, Liszt Ferenc, Bartók Béla és más szerzők művei alapján),
  – a XX. sz. szóló zongorairodalma (C.Debussy, Bartók Béla, A.Schönberg, A Webern, Kurtág György művei).
- Kamarazene
  – a klasszikus és romantikus zeneirodalomból (J. Haydn vonósnégyes, W.A.Mozart: Fuvolanégyes, Klarinét kvintett, D–dúr oboanégyes, L. van Beethoven: Tavaszi szonáta, B–dúr zongoratrió, gordonka–zongora szonáta, Esz–dúr oktett, F.Schubert A–dúr zongoraötös, d–moll vonósnégyes, J.Brahms Á–dúr hegedű–zongora szonáta– válogatva),
  – a XX. századból (néhány mű vagy részlet kiválasztása O.Respighi: Dór kvartett, I.Sztravinszkij: A katona története (szvit), C.Debussy: Fekete–fehér (2 zongorára), M.Ravel: a–moll zongorahármas, D.Milhaud: Braziliera (2 zongorára), Bartók Béla: Kontrasztok, Kodály Zoltán: Szonáta gordonkára és zongorára, Hidas Frigyes: Fúvósötös, Kurtág György: Nyolc duó hegedűre és cimbalomra).

- Dobszay László: A hangok világa VI.
- Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorló füzetei

- Németh –Nógrádi – Puster: Szolfézs antológia
- Agócsy László: Szolfézs középfok I–IV.
- Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához könyv és CD lemezsorozat
- Orfeusz Hangzó zenetörténet 1. Középkor és reneszánsz
- Orfeusz Hangzó zenetörténet 2. Barokk
- Orfeusz Hangzó zenetörténet 3. Bécsi klasszika
- Orfeusz Hangzó zenetörténet 4. Romantika I.
- Orfeusz Hangzó zenetörténet 5. Romantika II.
- Orfeusz Hangzó zenetörténet 6. Késő romantika és XX. század
- Orfeusz Hangzó zenetörténet 7. Késő romantika és a XX. század II.
- Orfeusz Hangzó zenetörténet 8. A magyar zene századai
- Forrai Miklós: Ezer év kórusa
- Forrai Miklós: Öt évszázad kórusa
- Pándi Marianne: Hangversenykalauz I–III.
- Tóth Dénes: Hangversenykalauz
- Szabolcsi Bence: A zene története
- Várnai Péter: Oratóriumok könyve
- Kroó György szerk. A hét zeneműve sorozat
- Babits Mihály fordításában Amor Sanctus (Középkori himnuszok latinul és magyarul)
- Darvas Gábor: Évezredek hangszerei
- J.H. van der Meer: Hangszerek az ókortól napjainkig
- Gonda János: Jazz

& *Követelmény*

- Ismerje a tanuló a zenetörténeti korok kronológiai sorrendjét.
- Tudja énekléssel (vagy hangszer segítségével) a Dies irae dallamot (kotta nélkül), öt–tíz jellegzetes témát a megismert hangszeres vagy kamarazenei művek köréből stílusosan megszólaltatni.

- Ismerje a meghallgatott zeneművek egy–egy jellegzetes témáját.
- Tudjon idézni hangszeres tanulmányaiból műveket és műfajokat az évfolyam tananyagához kapcsolódóan, tudja azokat stílusosan előadni.
- Legyen képes dallami, harmóniai, formai ismeretek alapján zenei korba helyezni műveket.
- Tudja a megismert zeneszerzők és műveik nevét helyesen ejteni, leírni.
- Ismerje a zenei és történelmi korok egymásmellettiségét (a fontosabb évszámokkal).
- Tudjon néhány társművészeti alkotást a megismert zenei korokhoz kapcsolni.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
– A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított ismeretek, stílusjegyek alkalmazásával.

5. évfolyam

& *Fejlesztési feladatok*

– Élményanyaggyűjtés a zenei alapműveltség bővítéséhez.
– A zenei műfajok alaposabb megismerése korok és stílusok szerint.
– A készségek további elmélyítése, az ismeretek bővítése.
– A zenei kifejezőkészség és ízlés formálása**.**
– A zenei elemzési képesség kimunkálása.
– Az „értő" zenehallgatásra nevelés.

Ismeretanyag– készségfejlesztés
– A zenei készségek további fejlesztése elsősorban a hallgatott és feldolgozott zenei anyag alapján.
– A zeneművek, szemelvények zenetörténeti korba helyezése.
– A művek, műrészletek feldolgozása énekléssel, memorizálással (lejegyzéssel).
– A hangközhallás intenzív kimunkálása, lehetőség szerint fokozatos elszakadás a szolmizációtól.
– A feldolgozott zenei formák jellemzőinek elsajátítása.

3. témakör Vokális műfajok a zeneirodalomban II.

Oratórium, passió, kantáta (anthem)
– Az oratórium, a passió, a kantáta zenei jellemzőinek ismétlése.
– Az anthem ismertetése.
– Az oratórikus művek témája (tartalmi), felépítése, zenei részei (recitatívo, ária, arioso, kórustétel, turba, choral), szereplői, dramaturgiája.
– A művek dramaturgiája és a zenei részek közötti összefüggések bemutatása.
– Az előadói apparátusok a különféle zenei korokban.
– A kifejező eszközök gazdagodása a zenetörténeti korok egymásutánjában.

5. témakör. Zenekari hangszeres műfajok szólistákkal
– A concerto, concerto grosso a barokk korban. Felépítésük, tételtípusaik.
– A barokk zenekar. A szóló és tömbhangzás megfigyelése.
– A versenyművek kialakulása. A hangszerek fejlődése, új hangszerek megjelenése.
– A concerto grosso és a versenyművek közötti különbség megfigyelése.
– Versenyművek a klasszikus korban. Felépítésük. (A klasszikus formák ismétlése)
– A versenyművek tartalmi, majd formai változásai a romantika és a XX. századi alkotásokban.
– A műfaj új lehetőségei (rapszódia, variáció sorozat, szimfónia–concerto).
– A hangrendszerek, harmóniák kiemelése a meghallgatott zeneművek elemzése során.
– A művek egy–egy témájának, részletének éneklése, memorizálása, lejegyzése.
– Ritmusok kiemelése, hangoztatása.
– Jellemző harmónia sorok megszólaltatása énekléssel, hangszerrel.
– Harmóniai elemzés– (a csoport képességeitől függően).

Kapcsolat a társművészetekkel:
– A történelmi és zenei korok kapcsolatának rövid áttekintése.
– Társművészeti alkotások bemutatása.

& *Ajánlott tananyag*

3. témakör. Vokális műfajok a zeneirodalomban II.

Oratórium, passió, kantáta (anthem)

- Feldolgozásra ajánlott zenei anyag :
  – A barokk kor kiemelkedő alkotásai (J.S.Bach . Karácsonyi oratórium, János vagy Máté passió, Parasztkantáta, Kávékantáta; Weinen klagen… vagy Wachet auf…; G.F.Händel: Messiás vagy Judás Makkabeus; Esterházy Pál: Harmonia Coelestis – c. művekből részletek.
  – A bécsi klasszikus kor oratorikus művei (pl. J. Haydn Évszakok, Teremtés; W.A.Mozart: Exsultate, Jubilate, L.van Beethoven: Karfantázia)
  – Romantikus alkotások (F.Mendelssohn: Éliás, G.Rossini: Stabat mater, Liszt Ferenc: Szent Erzsébet legendája),
  – XX. századi alkotások (A.Schönberg: Egy varsói menekült, I.Sztravinszkij: Zsoltárszimfónia, A.Honegger: Johanna a máglyán, C.Orff: Carmina burana, K. Pendrecki: Dies irae, Bartók Béla: Cantata profana, Kodály Zoltán: Budavári Te Deum, Farkas Ferenc:Cantus Pannonicus, Szabó Ferenc: Föltámadott a tenger, Sugár Rezső: Hősi ének, Petrovics Emil: Jónás könyve részletek.)

5 témakör. Zenekari hangszeres műfajok szólistákkal

- Feldolgozásra ajánlott zenei anyag:
  – A concerto, concerto grosso, versenymű, sinfonia concertante műfajok jellemzői;
  A.Corelli (12 Concerto grosso), A. Vivaldi (A négy évszak, Blockflőteverseny), J.S.Bach (Brandenburgi verseny, cembaloverseny, a–moll hegedűverseny), G.F. Händel (F–dúr orgonaverseny), B. Marcello (oboaverseny),
  J. Haydn (Esz–dúr trombitaverseny, C–dúr gordonkaverseny), W.A.Mozart (Esz–dúr Sinfonia concertante, Á–dúr klarinétverseny, d–moll zongoraverseny, Á–dúr hegedűverseny, D–dúr fuvolaverseny) L.van Beethoven (Esz dúr zongoraverseny, D–dúr hegedűverseny)
  R.Schumann (a–moll zongoraverseny), F.Chopin (e–moll zongoraverseny),
  Liszt Ferenc (Esz–dúr zongoraverseny, Magyar fantázia), P.I.Csajkovszkij (b–moll zongoraverseny, D–dúr hegedűverseny), A.Dvořak: h–moll gordonkaverseny,
  M.Ravel (G–dúr zongoraverseny), I.Sztravinszkij („Baseli Concerto”), G.Gershwin (Kék rapszódia), Sz.Prokofjev (Szimfónia–concerto), D.Sosztakovics (a–moll hegedűverseny), A.Hacsaturján (Zongoraverseny), Dohnányi Ernő (Változatok egy gyermekdalra),
  Bartók Béla (III. zongoraverseny), Járdányi Pál (Hárfaverseny), Kurtág György (Brácsaverseny) műveiből.

- Agócsy László: Szolfézs középfok III–IV
- Németh –Nógrádi – Puster: Szolfézs antológia
- Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorló füzetei
- Orfeusz Hangzó zenetörténet 1. Középkor és reneszánsz
- Orfeusz Hangzó zenetörténet 2. Barokk
- Orfeusz Hangzó zenetörténet 3. Bécsi klasszika
- Orfeusz Hangzó zenetörténet 4. Romantika I.
- Orfeusz Hangzó zenetörténet 5. Romantika II.
- Orfeusz Hangzó zenetörténet 6. Késő romantika és XX. század
- Orfeusz Hangzó zenetörténet 7. Késő romantika és a XX. század II.
- Orfeusz Hangzó zenetörténet 8. A magyar zene századai
- Forrai Miklós: Ezer év kórusa
- Forrai Miklós: Öt évszázad kórusa
- Pándi Marianne: Hangversenykalauz I–III.
- Tóth Dénes: Hangversenykalauz
- Szabolcsi Bence: A zene története
- Várnai Péter: Oratóriumok könyve
- Kroó György szerk. A hét zeneműve sorozat

- Darvas Gábor: Évezredek hangszerei

& *Követelmény*

- Ismerje a tanuló a zenetörténeti korok kronológiai sorrendjét.
- Tudja a feldolgozott vokális és hangszeres műfajok zenei jellemzőit, ismeretei alapján
- legyen képes a műveket zenei korokba helyezni.
- Tudjon két áriát (ária–részletet), két korált énekléssel, éneklőtársakkal megszólaltatni.
- Tudjon idézni a megismert művekből 8–10 témát.
- Ismerjen fel jellegzetes témák alapján néhány zeneművet.
- Tudjon idézni hangszeres tanulmányaiból műveket és műfajokat az évfolyam tananyagához kapcsolódóan, tudja azokat stílusosan előadni.
- Ismerje a zenei korok fontosabb hangrendszereit, harmóniai fordulatait.
- Tudja a megismert zeneszerzők és művek nevét helyesen ejteni, leírni.
- Ismerje a zenei és történelmi korok egymásmellettiségét (a fontosabb évszámokkal).
- Tudjon néhány társművészeti alkotást a megismert zenei korokhoz kapcsolni.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
– A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított ismeretek, stílusjegyek alkalmazásával.

---

6. évfolyam

& *Fejlesztési feladatok*

– Élményanyaggyűjtés a zenei alapműveltség kialakításához.
– A zenei műfajok alaposabb megismerése.
– A készségek további elmélyítése. Az ismeretek bővítése.
– Rendszerező ismétlés.
– A zenei elemzési képesség kibontakoztatása.
– A zenei kifejezőkészség és ízlés formálása**.**
– Az „értő” zenehallgatás kialakítása.

Ismeretanyag–készségfejlesztés
– A zenei készségek fejlesztése elsősorban a hallgatott és feldolgozott zenei anyag alapján.
– A zeneművek, szemelvények zenetörténeti korba helyezése.
– A művek, műrészletek feldolgozása énekléssel, memorizálással (lejegyzéssel).
– A hangközhallás intenzív kimunkálása, lehetőség szerint fokozatos elszakadás a szolmizációtól.
– A feldolgozott zenei formák jellemzőinek elsajátítása.
– A megismert műfajok áttekintő ismétlése.

3. témakör: Vokális műfajok a zeneirodalomban III.
a) dal, dalciklus,
b) opera, zenedráma, balett

– A trubadurok, Minnesängerek szerepe, hangszereik ismertetése.
– A dal műfajának kialakulása.
– A barokk és klasszikus dal zenei jellemzői.
– A dalforma, strófikus szerkezet, átkomponált dal.
– A kísérő szólam dramaturgiai jelentősége.
– A romantikus dallamszövés és harmóniák megfigyelése.
– Az új modulációs irányokból a tercrokonság ismertetése.
– Dalciklus– dramaturgiai összefüggések bemutatása.
– A hangulatok, témák visszatérése a cikluson belül– megfigyelés, éneklés.
– Harmóniasorok feldolgozása, megszólaltatása hangszerrel is.

A XX. századi dalok stílusjegyei.

– A dalok szövege, prozódiája.(Utalás az irodalmi alkotásokra).
– A mondanivaló és a zenei eszközök kapcsolata.
– A magyar népdal megjelenése a XX. századi magyar zeneszerzők alkotásaiban. (A magyar népdalstílusok összegező ismétlése).

Az opera dramaturgiai felépítése, zenei részei.

– Recitatívók, áriák szerepe.

Mozgás, gesztus a zenében. A karakterek érzékelése a balettekben.

– A különböző népek táncai, valamint a korabeli táncok a balett színpadon.
– A ritmus, dallam megfigyelése– szimmetria, aszimmetria.
– A XX. századi balett. A szereplők jellemzése zenei témákkal.
– A zene és koreográfia összefüggése.

6. témakör Zenekari műfajok

– Az alapfokon tanult szonáta–, rondó– és variációs forma ismétlése.
– A szonátarondó. A scherzo tétel.
– A bécsi klasszikus és a romantikus szimfónia felépítése (tételrend, tételtípusok).
– A stiláris és formai jellemzők összefoglalása a hallgatott zenei anyag alapján.
– Átmenet a romantikába: a tételformák fellazulása, új hangzások megjelenése.
– A zenekari hangzás gazdagodása, új hangszerek megjelenése.

A XX századi zenekari művek effektusainak megfigyelése.

– Visszautalás a klasszicizmusra– a neoklasszicizmus.
– A szimfonikus költemények zenei szerkezete.
– A programzene. Az irodalmi, képzőművészeti alkotások megjelenése a zeneművészetben.
– Humor a zenében.
– A történelmi és zenei korok kapcsolatának rövid áttekintése.

Kapcsolat a társművészetekkel:

– A történelmi és zenei korok kapcsolatának rövid áttekintése.
– Társművészeti alkotások bemutatása.

& *Ajánlott tananyag*

3. Vokális műfajok a zeneirodalomban III.

c) dal, dalciklus,

d) opera, zenedráma, balett

- Feldolgozásra ajánlott zenei anyag: *dalok, dalciklusok*

– A XIII. századi trubadur és minnesänger műdaloktól a XX. századi népdalfeldolgozásokig (a trubadúrok, trouvèrek, minnesängerek művészete (Wagner: Nürnbergi mesterdalnokok).

– A klasszicizmus dalirodalma (J.Haydn, W.A.Mozart, L.van Beethoven dalok válogatva)

– A romantika dalainak, dalciklusainak megismertetése (elsősorban F.Schubert, R.Schumann ciklikus alkotásai).

– A XX. sz. dalirodalma G.Mahler, M.Ravel, B.Britten, A.Schönberg, W.Williams, Farkas Ferenc művei alapján.

– A magyar népdalok feldolgozásai Bartók Béla, Kodály Zoltán, Farkas Ferenc, Járdányi Pál műveiben .

- opera, zenedráma, balett a barokk kortól napjainkig

C.Monteverdi, H.Purcell, W.Gluck, W.A.Mozart, L.van Beethoven, G.Verdi, R.Wagner, P.I.Csajkovszkij, I.Sztravinszkij, G.Gershwin, A.Berg, Erkel Ferenc, Kodály Zoltán, Bartók Béla, Ránki György, Petrovics Emil, Szokolay Sándor alkotásai.

6. Zenekari műfajok

- Feldolgozásra ajánlott zenei anyag:

– A szimfónia J.Haydn–tól napjainkig (J.Haydn, W.A.Mozart, L.van Beethoven, F.Schubert, R.Schumann, F.Mendelssohn, Liszt Ferenc, A.Dvořak, P.I.Csajkovszkij, G.Mahler, P.Hindemith, A.Honegger, Sz.Prokofjev, D.Sosztakovics művei.

– A szimfonikus költemény (tematika szerint csoportosítva); – irodalmi ihletésű (Liszt Ferenc, R.Strauss); – tájleíró jellegű (B.Smetana, A.Borodin, J.Sibelius); – mese ihletésű (Sz.Prokofjev)

– Zenekari művek a XX. századból (C.Debussy: A tenger, Kodály Zoltán: Páva variációk, Bartók Béla: Táncszvit)

- Dobszay László: A hangok világa IV–V–VI. kötet.
- Agócsy László: Szolfézs középfok IV.
- Nógrádi –Németh –Puster: Szolfézs antológia
- Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorló füzetei
- Orfeusz Hangzó zenetörténet 1. Középkor és reneszánsz
- Orfeusz Hangzó zenetörténet 2. Barokk
- Orfeusz Hangzó zenetörténet 3. Bécsi klasszika
- Orfeusz Hangzó zenetörténet 4. Romantika I.
- Orfeusz Hangzó zenetörténet 5. Romantika II.
- Orfeusz Hangzó zenetörténet 6. Késő romantika és XX. század
- Orfeusz Hangzó zenetörténet 7. Késő romantika és a XX. század II.
- Orfeusz Hangzó zenetörténet 8. A magyar zene századai
- Kodály Zoltán– Vargyas L: Magyar népzene
- Dobszay László: A magyar dal könyve
- Pándi Marianne: Hangversenykalauz I–III.

- Tóth Dénes: Hangversenykalauz
- Szabolcsi Bence: A zene története
- Kroó György szerk. Miért szép századunk zenéje?
- Kroó György szerk. A hét zeneműve sorozat
- Balassa– Gál: Operakalauz (kottás)
- Balettek könyve

& *Követelmény*

- Ismerje a tanuló a zenetörténeti korok kronológiai sorrendjét.
- Tudja a feldolgozott vokális és hangszeres műfajok zenei jellemzőit, ismeretei alapján legyen képes a műveket zenei korokba helyezni.
- Tudjon három–három klasszikus és romantikus dalt zeneileg stílusosan előadni.

- Tudjon legalább öt klasszikus témát kotta nélkül énekelni (vagy hangszeren megszólaltatni).
- Tudjon idézni hangszeres tanulmányaiból műveket és műfajokat az évfolyam tananyagához kapcsolódóan, tudja azokat stílusosan előadni.
- Ismerje fel a zeneműveket a jellegzetes témák alapján.
- Ismerje a zenei korok fontosabb hangrendszereit, harmóniai fordulatait, stiláris jellemzőit.
- Tudja a megismert zeneszerzők munkásságát zenei korokhoz kapcsolni.
- Tudja a szerzők és művek nevét helyesen ejteni, leírni.
- Ismerje a zenei és történelmi korok egymásmellettiségét (a fontosabb évszámokkal).
- Tudjon néhány társművészeti alkotást a megismert zenei korokhoz kapcsolni.

ε *Az év végi vizsga anyaga*

– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
– A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított
– Ismeretek, stílusjegyek alkalmazásával.

& *Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után*

- Ismerje a tanuló
  – a tanult metrumokat (beleértve az aszimmetrikus metrumokat is),
  – a tanult ritmuselemeket és – képleteket.
  – a dallamhangok szerepét – tudja ezeket zeneileg értelmezni (melizma, főhang, váltóhang, beugró váltóhang, késleltetés, előlegezés).
- Legyen tájékozott a hangmagassági viszonyokban: ismerje az oktávon túli hangközöket, a hangközök sajátosságait.
- Rendelkezzék biztos tájékozódó képességgel a relatív és abszolút rendszerben 7#, 7b előjegyzésig.
- Ismerje
  – a kvintkört,
  – az öt– és hétfokú hangsorokat,
  – a hangnemi rokonságokat.
- Ismerje a XX. századi zenében használatos főbb hangrendszereket.
- Ismerje a dúr és mollhangsor hangjaira építhető szeptimhangzatokat, a dominánsszeptim hangzat fordításait.
- Ismerje a hangzatok fűzésének elveit,
  – a zárlattípusokat,
  – a funkciók,
  – az alterációk szerepét.
  – a hangnemi kitérés és moduláció fogalmát, ismerje fel ezeket kottakép alapján.
  – a tercrokonság fogalmát,
  – a tonalitások különféle típusait,
  – a zenei szerkesztésmódokat.
- Ismerje a főbb zenetörténeti korok stiláris jellemzőit, a stíluskorszakok főbb zenei műfajainak jellegzetességeit.
- Ismerje a
  – középkor gregorián zene, mise

– a reneszánsz kórusművek és hangszeres zene,
– a barokk zene (concerto grosso, versenyművek, szvit, prelúdium és fúga, oratórium, kantáta, passió, opera, hangszeres műfajok),
– a bécsi klasszikus zene (hangszeres szonáta, variáció, versenymű, szimfónia, vonósnégyes, opera, dal, egyházi műfajok)
– a romantika (dal, szimfonikus költemény, szimfónia, opera, hangszeres karakterdarabok) legfontosabb műfajait.

- Legyen ismerete a XX. századi zene egészéről, kiemelkedő alkotó egyéniségeiről, műalkotásairól, irányzatairól,
  – a népzenei és műzenei hagyományokhoz való viszonyáról.
- Ismerje Bartók Béla és Kodály Zoltán munkásságát, alkotásait – valamint napjaink kiváló zeneszerzőinek egy–egy művét.
- Tudja a zenei alapfogalmakat többirányú megvilágításban értelmezni.
  – a zenetörténeti, a történelmi korokat időben összekapcsolni, és társművészeti alkotásokhoz kötni.
- Ismerje és tudja alkalmazni a zenei szaknyelv legfontosabb kifejezéseit.
- Legyen képes
  – az elsajátított zenei fogalmakat szakszerűen használni,
  – zenei megfigyeléseit rendszerezni,
  – zenetörténeti összefüggésekben tájékozódni,
  – a zenei alkotások és a társművészetek kapcsolatait felismerni.
- Tudja ismereteit alkalmazni az öntevékeny zenehallgatás során is.

& *A művészeti záróvizsga követelményei*

A vizsga részei

Írásbeli, vagy szóbeli vizsga

A vizsga tantárgya és időtartama

Zeneismeret

Az írásbeli vizsga időtartama minimum 45 perc.
A szóbeli vizsga időtartama minimum 10 perc.

A vizsga tartalma

Írásbeli vizsga

1. Bécsi klasszikus mű elemzése hallás és kottakép alapján

A tanuló a mű kottáját kézhez kapja. (Ajánlott egy zongorára írt triós vagy variációs forma – a kottán a mű szerzője és címe ne legyen feltüntetve.

Feladatok:

– A zenei korszak megjelölése– esetleg a szerző megnevezése,
– A hangnem megállapítása, a hangnemi folyamatok vizsgálata.
– A műben megfigyelt ritmikai, dallami jelenségek felsorolása,
– A funkciós és harmóniai jellegzetességek megjelölése– zárások elemzése.

2. Teszt kérdések zenei ismeretekből (5–6 kérdés) pld.
– Soroljon fel a barokk korszak stílusjegyeiből legalább hármat!
– Ismertesse a klasszikus szimfónia tételrendjét!
– Soroljon fel XX. századi skála–formációkat!
– Felsorolt művek, zeneszerzők, stílus korszakok, társművészeti alkotások egymáshoz rendezése.
– Három jellegzetes zenei téma felismerése kottakép alapján.
– Három jellegzetes ritmus felismerése (teljes) kottakép alapján (pl. boleró, mazurka, verbunkos stb.)

Szóbeli vizsga

1. Memoriter anyag előadása
– Öt műzenei szemelvény (szabadon válogatva a tanult zenei korok anyagából) előadása szóló énekléssel illetve hangszerkísérettel vagy több szólamú mű esetén éneklőtársakkal.
– A megszólaltatás legyen muzikális és zeneileg pontos.
– A vizsgázó ismerje az énekelt darabok legfontosabb zenei jellegzetességeit.

2. A vizsgázó elméleti tudásának bemutatása
– A tanuló a hangszeres vizsgadarabjaihoz kapcsolódó zenei kérdésekre válaszol.
– A kérdések a követelményrendszerben felsorolt ritmikai, dallami, harmóniai, formai, stílus– és zenetörténeti korok ismeretére vonatkozhatnak.

A vizsga értékelése

Az írásbeli vizsga értékelése

– teszt: a kérdésekre adott rövid, lényegi, a megértésre utaló egyszerű válasz; fogalmazásmód, helyesírás;
– fogalmazás (műelemzés): információtartalom, a műről, illetve a szerzőről és a korról szóló információk megfelelő aránya, felhasznált irodalom színvonala, mennyisége, eredetiség, objektív és szubjektív tartalom megfelelő aránya, felépítés, fogalmazás, helyesírás,
– dallamírás: dallami, metrikai/ritmikai korrektség, kottaírási készség, külalak.

A szóbeli vizsga értékelése

– általános zenei ismeretek (hangnemek, hangközök, akkordok, előadásmód, zenei szakkifejezések ismerete),
– zenetörténeti tájékozottság,
– stílusismeret,
– formai ismeretek,
– tájékozódás a zenei műfajok között.

& *A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök*

Jó minőségű és felhangolt zongora vagy pianínó. Hangjegytábla, szemléltető anyagok, ritmushangszerek
Megfelelő minőségű audio–vizuális berendezés (magnetofon, DVD, CD–lejátszó)
A stíluskorszakokat megfelelően bemutató, kellő számú és minőségű hangfelvétel, zenei szakkönyv.

ZENETÖRTÉNET–ZENEIRODALOM

A zenetörténet–zeneirodalom tanításának a célja, hogy a zene iránt érdeklődő, művelt embereket neveljen, akik zenei tanulmányaik során képessé válnak a további önművelésre, valamint a zene aktív művelésére, és sajátos eszközeivel, minél szélesebb körű zenei műveltséget biztosítson.

1. A zenetörténet–zeneirodalom tanításának szakirányú feladatai

-A zene iránti fogékonyság elmélyítése, a zenei ismeretek bővítése, az eddig megszerzett készségekre építve, hosszú távon a teljes zenetörténet átfogó megismertetése.

-Az egyes zenetörténeti stíluskorszakok mestereinek, műfajainak, alkotásainak részletesebb megismertetése, elemzése, széles körű kitekintéssel az adott kor főbb tendenciáira, stílusjegyeire, társművészeteire, mestereire, alkotásaira.

- Neveljen az értékes zene szeretetére, ösztönözze a tanulókat

  – rendszeres hangverseny– és operalátogatásra,
  – a rádió és a televízió zenei műsorainak meghallgatására,
  – a zenei élet eseményei iránti érdeklődésre,
  – értékes hangfelvételek és videofelvételek gyűjtésére és meghallgatására,
  – aktív társas muzsikálásra.

- Alakítson ki szilárd értékrendet a tanulóban, melynek segítségével a későbbiekben a zene bármely műfajában és korszakában biztosan tájékozódni tud.

- Tegye nyitottá és érdeklődővé a tanulót minden újdonság iránt, a kortárs zenében (és társművészetekben).

- Fejlessze a tanulók esztétikai érzékét és érzelmi fogékonyságát.

2. Az egyes évfolyamok tanterve

ALAPFOKÚ ÉVFOLYAMOK

1. évfolyam

& *Fejlesztési feladatok*

Tájékozódás a zene eredetétől a reneszánsz végéig (korai barokk kezdetéig).

ε *Zenei ismeretek átadása – Tananyag*

Bevezetés a zenetörténetbe

1. A zene eredete a fizikai, a biológiai és az emberi lét szintjén:
– a rezgő anyag zenei tulajdonsága, a felhangok fogalma;
– fizikai környezetünk és a természet zeneszerű jelenségei;
– a biológiai zeneiség szerepe a társas élőlények kommunikációjában;
– a madarak lassított mikro–dallamainak sajátos „zeneisége"", a zene alapelemeinek megfigyelése (hangköz, ritmus, motívum, motívumlánc, pentaton hangkészlet, transzpozíciós technika,

népdalszerű, „tengelyváltós” mikro–dallamok);
– az emberi zene eredethipotézisei, esztétikai–művészeti funkciója.
2. A természeti népek zenéje:
– a zene szerepe az ősi társadalmak életében és kultúrájában; zenélési alkalmak (mágia, munka stb.);
– az ősi dallamosság (gyermekdalokra, ősi siratókra), a legegyszerűbb zenei formák;
– a többszólamúság legősibb formái (párhuzamos éneklésmód, heterofónia, dallam+osztinátó stb.);
– az ősi hangszerek.
Szakkifejezések, fogalmak definiálása, tudatosítása, összekapcsolása az élőzenével.
3. A hangrendszerek kialakulása:
– a pentatónia és diatónia jellemzői, önálló stíluskörei, élőzenei megnyilvánulásai.

Az ókori és ókori eredetű zenekultúrák:
– a mezopotámiai, egyiptomi, kínai, japán, indiai, indonéziai, zsidó és görög zenekultúra.

Az európai középkor zenekultúrája:
– a gregorián ének kialakulása, elnevezése, jellemzői, lejegyzése, énekfajtái, liturgiában betöltött szerepe;
– a szolmizáció keletkezése;
– a világi műzenestílus megszületése: trubadúrok, trouvèrek;
– a többszólamúság kezdeti formái (az organum típusai);
– ars antiqua (13. század).

A reneszánsz zenéje:
– a reneszánsz kezdetei: az ars nova művészete (Machaut, Landini – 14. század);
– a homofónia és polifónia fogalma;
– egyházi műfajok: mise, motetta;
– Németalföld művészete (Dufay, Ockeghem, Josquin és kortársaik – 15. század);
– a klasszikus vokálpolifónia (Palestrina és Lassus – 16. század);
– világi vokális műfajok: frottola, villanella, madrigál, chanson, históriás ének;
– hangszeres zene: táncok, táncpárok, vokális művek hangszeres átiratai, az önálló hangszeres műfajok kialakulása (prelúdium, fantázia, toccata);
– a kor magyar műzenéje (Tinódi és Bakfark – 16. század).

& *Ajánlott tananyag*

- Szabolcsi Bence: A zene története. Az őskortól a 19. század végéig. Budapest: Zeneműkiadó, 1974.
- Kelemen Imre: A zene története 1750–ig. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó, 1995.
- Darvas Gábor: A totemzenétől a hegedűversenyig. Budapest: Zeneműkiadó, 1977.
- Régi muzsika kertje. Kétezer év irodalmából összeválogatta Szabolcsi Bence. Budapest: Zeneműkiadó, 1957.
- Szőke Péter: A zene eredete és három világa. Budapest: Magvető, 1982.
- Művészetismeret – Zenetörténet. Őskor, ókor. A szöveggyűjteményt szerkesztette: Kovács Brigitta. Az Alternatív Közgazdasági Gimnázium tankönyve. Budapest, 1991.
- Dobszay László: A gregorián ének kézikönyve. Budapest: Editio Musica, 1993.
- Rajeczky Benjamin: Mi a gregorián? Budapest: Zeneműkiadó, 1981.
- Escigno, E. – Garavaglia, R.: A keresztény és világi ének a középkorban. Budapest: Zeneműkiadó, 1987.
- Orselli, Cesare: A madrigál és a velencei iskola. Budapest: Zeneműkiadó, 1986.

& *Követelmény*

- Az ókori, középkori, és reneszánsz zenéhez kapcsolódó lexikális és műfaji ismeretek, a meghallgatott és elemzett zenei szemelvények aktív ismerete (felismerés, elemzés).

ε *Év végi vizsga anyaga*

– Összefoglaló óra, az évfolyam követelménye alapján

---

2. évfolyam

& *Fejlesztési feladatok*

Tájékozódás a barokk kor művészetében, főbb műfajaiban.

ε *Zenei ismeretek átadása – Tananyag*

A barokk stílus kialakulása, jellemzői:
– a monódia; a firenzei Camerata; az opera születése; a görög és római mitológia szerepe a barokk operákban és más világi műfajokban;
– Monteverdi – opera és madrigál;
– Schütz – német egyházi zene a 17. században;
– Lully, Couperin, Rameau: a francia opera és billentyűs zene a felvilágosodás korában;
– Purcell – az angol opera (Dido és Aeneas);
– Corelli, Vivaldi, – concerto és concerto grosso Itáliában, illusztratív jelenségek a hangszeres zenében: a programzene a barokkban (pl. Vivaldi program–versenyművei: Négy évszak stb.);
– Domenico Scarlatti szonátái – a „virtuóz" billentyűs zene a barokk korszakban;
– Telemann – „Tafelmusik" – szórakoztató zene a 18. század első évtizedeiben.
A főbb vokális és hangszeres műfajok bemutatása a korszak zeneszerzőinél: opera, oratórium, kantáta, passió, szonáta–típusok (sonata da camera, sonata da chiesa), concerto grosso, concerto, fúga, rondó, variáció (passacaglia, chaconne), szvit stb.

Bach és Händel művészete
1**.** Bach életútja, az életének főbb állomásaihoz kapcsolódó műfajok:
– vokális művek: egyházi és világi kantáták, passiók, a különböző vokális formatípusok részletes megismerése (recitativo secco és accompagnato, ária, arioso, korál, turba stb.);
– a korál szerepe Bach műveiben;
– hangszeres művek: billentyűs hangszerre írt polifon műformák (prelúdium, toccata, fantázia és fúga, korálelőjáték, passacaglia), zenekari szvitek (táncformák), versenyművek, ciklikus alkotások.

2. Händel művészete, életútja, főbb műfajai:
– operák, oratóriumok (egyik kompozíciójának részletes megismerése),
– szvitek, concerto grossók, orgonaversenyek.
A korszak általános stílusjegyeinek, főbb tendenciáinak tudatosítása a két nagy mester művészetében.

Ajánlott tananyag

- Szabolcsi Bence: A zene története. Az őskortól a 19. század végéig. Budapest: Zeneműkiadó, 1974.
- Kelemen Imre: A zene története 1750–ig. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó, 1995.
- Darvas Gábor: A totemzenétől a hegedűversenyig. Budapest: Zeneműkiadó, 1977.
- Régi muzsika kertje. Kétezer év irodalmából összeválogatta Szabolcsi Bence. Budapest: Zeneműkiadó, 1957.
- Palisca, Claude V.: Barokk zene. Budapest: Zeneműkiadó, 1976.
- Lise, G. – E. Resigno: A 18. századi opera Scarlattitól Mozartig. Budapest: Zeneműkiadó, 1986.
- Barna István: Georg Friedrich Händel életének krónikája. Budapest: Zeneműkiadó, 1977.
- Wolff, Christoph: A Bach–család. (Grove monográfiák) Budapest: Zeneműkiadó, 1989.

& *Követelmény*

- A barokk korszakhoz kapcsolódó lexikális és műfaji ismeretek, a meghallgatott és elemzett zenei szemelvények aktív ismerete (felismerés, elemzés).

ε *Év végi vizsga anyaga*

– Összefoglaló óra, az évfolyam követelménye alapján

& *Követelmények a alapfokú évfolyamok elvégzése után*

- A tanulók mutassanak kellő tájékozottságot a feldolgozott zenetörténet stíluskorszakok időrendjében.
- Ismerjék fel az adott zenei korszak jellemző zenei példáit, a feldolgozott művek jellegzetes tematikus részleteit.
- Tudják definiálni és konkrét példákkal megvilágítani az adott stíluskorszakokhoz, műfajokhoz, művekhez, formaegységekhez szorosan kapcsolódó szakkifejezéseket.
- Tudjanak eligazodni a megismert korszakok szerteágazó zenei sajátosságaiban, a társművészetek idevonatkozó legfőbb stiláris jelenségeiben.

& *A művészeti alapvizsga követelményei*

A vizsga részei

Írásbeli, vagy szóbeli vizsga

A vizsga tantárgya és időtartama

Zenetörténet–zeneirodalom
Az írásbeli vizsga időtartama minimum 45 perc.
A szóbeli vizsga időtartama minimum 10 perc.

A vizsga tartalma

Írásbeli vizsga *(a tanszak tanárai választanak az A) ,B) feladatsor közül)*

A). Teszt kérdések a zenei ismeretek köréből a feldolgozott tematika / korstílus / zenetörténeti korszak főbb tendenciáinak, stiláris jelenségeinek, mestereinek, műfajainak, alkotásainak ismeretére, elemzésére vonatkozó témában.
Felsorolás elsősorban a reneszansz és a barokk zene és a korszak társművészeti alkotásainak köréből választódjon.
B) A barokk zeneszerzők felsorolása, a korszak vokális és hangszeres műfajai. Néhány hangszeres műfaj bemutatása részletesebben (pl. concerto, concerto grosso, szvit (táncok, táncpárok), fúga). Domenico Scarlatti és a barokk szonáta jellemzése.
– Egy – a tanuló által ismert, meghallgatott – mű bemutatása (pl. Händel: Vízizene, Vivaldi: Négy évszak, Bach: hangszeres vagy vokális mű elemzése).

Szóbeli vizsga

A tanuló által a gyakorlati vizsgán játszott darabokkal kapcsolatban, vagy az aktuális tanév feldolgozott zenetörténet–zeneirodalom anyagából a vizsgabizottság zenetörténeti, stílusjegyekre vonatkozó, műfaji, formai és egyéb általános zenei kérdéseket tesz fel, gyakorlati feladatokat ad.
A tanuló által játszott zenemű kottájáról maga gondoskodik, a további célfeladatok megoldásához szükséges szemelvényanyagot (kottát, hangfelvételt, audio–vizuális eszközt) a vizsgát szervező intézmény biztosítja.

A vizsga értékelése

Az írásbeli vizsga értékelése

– teszt: a kérdésekre adott rövid, lényegi, a megértésre utaló egyszerű válasz; fogalmazásmód, helyesírás;
– fogalmazás (műelemzés): információtartalom, a műről, illetve a szerzőről és a korról szóló információk megfelelő aránya, felhasznált irodalom színvonala, mennyisége, eredetiség, objektív és szubjektív tartalom megfelelő aránya, felépítés, fogalmazás, helyesírás,

A szóbeli vizsga értékelése

– általános zenei ismeretek (hangnemek, hangközök, akkordok, előadásmód, zenei szakkifejezések ismerete),
– zenetörténeti tájékozottság,
– stílusismeret,
– formai ismeretek,
– tájékozódás a zenei műfajok között.

TOVÁBBKÉPZŐ ÉVFOLYAMOK

3. évfolyam

& *Fejlesztési feladatok*

A bécsi klasszika, valamint a korai romantika művészetének megismerése.
Tájékozódás a bécsi klasszikus zene legfontosabb műfajaiban, a kis– és nagyformák világában, valamint a korai romantika főbb stílusjegyei, élményanyaga, mestereinek művészete.
(Elsősorban Gluck, Haydn, Mozart, Beethoven és Schubert művei).

ε *Zenei ismeretek átadása – Tananyag*

Átmenet a barokk és klasszika között:
– az „érzelmes" (C.Ph.E.Bach), a „gáláns" (J.Chr.Bach) stílus;
– a mannheimi–iskola (Johann Stamitz) – a zenekari hangzás átalakulása.
A műfajok, a formák és a zenei nyelv átalakulása a barokk és klasszika határán.

A bécsi klasszika főbb stiláris, formai, szerkezeti, hangnemi, harmóniai sajátosságai, a korszak legnagyobb mestereinek művészetét elsőrendűen reprezentáló műfajok alapján:
– Gluck (a barokk opera műfaji tradícióinak továbbélése és átalakulása a 18. század második felében, a gluck–i „operareform");
– Haydn (szimfónia, vonósnégyes, oratórium);
– Mozart (szimfónia, zongoraverseny, divertimento, szerenád, opera);
– Beethoven (szimfónia, nyitány, versenymű, vonósnégyes, zongoraszonáta); életmű két korszak határán, a „klasszikus" és a „romantikus" Beethoven.

Formatani összegzés:
– periódus, bővített periódus, kéttagú forma, háromtagú forma, triós forma, rondó, variáció, szonáta, szonátarondó;
– vokális tételtípusok: recitativo (secco, accompagnato), ária, együttesek, kórus stb.
A klasszikus zene stiláris egységén belül az egyes mesterek műveinek stiláris vonásai.

A korai romantika főbb stíluselemei
Schubert művei alapján: dal, dalciklus, szimfónia, zongoraművek, kamarazene.

& *Ajánlott tananyag*

- Szabolcsi Bence: A zene története. Az őskortól a 19. század végéig. Budapest: Zeneműkiadó, 1974.
- Kelemen Imre: A zene története 1750–ig. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó, 1995.
- Darvas Gábor: A totemzenétől a hegedűversenyig. Budapest: Zeneműkiadó, 1977.
- Régi muzsika kertje. Kétezer év irodalmából összeválogatta Szabolcsi Bence. Budapest: Zeneműkiadó, 1957.
- Rosen, Charles: A klasszikus stílus. Haydn, Mozart, Beethoven. Budapest: Zeneműkiadó, 1977.
- Somfai László: Joseph Haydn zongoraszonátái. Budapest: Zeneműkiadó, 1979.
- Sadie, Stanley: Mozart. (Grove monográfiák) Budapest: Zeneműkiadó, 1987.
- Parouty, Michel: Mozart, az Isten kegyeltje. Budapest: Park Könyvkiadó, 1991.
- Kerman, Joseph – Alan Tyson: Beethoven. (Grove monográfiák) Budapest: Zeneműkiadó, 1986.
- Szabolcsi Bence: Beethoven. Művész és műalkotás két korszak határán. Budapest: Gondolat, 1960
- Bartha Dénes: Beethoven és kilenc szimfóniája. Budapest: Zeneműkiadó, 1975.

& *Követelmény*

- A bécsi klasszikához, valamint a korai romantikához kapcsolódó lexikális és műfaji ismeretek, a meghallgatott és elemzett zenei szemelvények aktív ismerete (felismerés, elemzés).

ε *Év végi vizsga anyaga*

– Összefoglaló óra, az évfolyam követelménye alapján

---

4. évfolyam

& *Fejlesztési feladatok*

A romantika zenéje:
– a klasszicizmus formavilágának továbbélése, átalakulása, felbomlása;
– stiláris és esztétikai változások, új műfajok a 19. század zenéjében;
– a zeneszerzők egyéni hangja, egyes műfajok megkülönböztetett szerepe a különböző mesterek életművében.

ε *Zenei ismeretek átadása – Tananyag*

A romantika élményanyaga: új témák (történelem, mítosz, irracionalitás, népiesség stb.) a 19. században;
– természeti élmények a romantikus zenében;
– az irodalom, a képzőművészet, a filozófia és zene kapcsolódási pontjai a romantika korában (Goethe, Schiller, Heine, E. T. A. Hoffmann, Hugo stb. művei a dal–, az opera– és a hangszeres zenében);
Új műfajok:
– a romantikus „karakterdarab”,
– a dal 19. századi virágzása,
– a programszimfónia, szimfonikus költemény;
A történeti szemlélet kialakulása (Schumann, Mendelssohn, Liszt – a barokk korszak zenéjének újrafelfedezése):
Nemzeti stílusok kialakulása:
– Chopin, Liszt, Grieg, Smetana, Dvořák, Csajkovszkij művészetének nemzeti vonásai,
– a német és francia romantika;
– a magyar nemzeti stílus: a verbunkos;
– a hangszerek fejlődése, a zenekar létszámának megnövekedése, a hangzásigény átalakulása;
A zongorairodalom átalakulásának főbb vonásai:
– a virtuozitás,
– rövid lélegzetű karakterdarabok és nagyformák (a „romantikus” szonáta) Schubert, Schumann, Liszt, Chopin és Brahms műveiben;
A klasszikus formavilág fokozatos felbomlása, új formai alapelvek kialakulása, a szonátaforma romantikus felfogása, improvizatív jellegű formálás;

Az egyes formák, műfajok szerepe az egyes mesterek életművében, stílusában.

Zeneszerzői életművek:
Schumann fiatalkori zongoradarab–sorozatok, 1840 után: a dal, szimfonikus művek, és kamarazene;

Weber: a romantikus német opera kezdetei: A bűvös vadász;
Mendelssohn: klasszikus formatisztelet és romantikus zenei nyelv: Hegedűverseny, szimfóniák, mesevilág a zenében: Szentiványéji álom;
Berlioza: programzene megteremtője: Fantasztikus szimfónia;
Chopin: a kisformák mestere (etűdök, nocturne–ök, prelűdök, balladák, polonézek, mazurkák);
Liszt: zongoradarabok, szimfonikus költemények, egyházi művek;
Brahms: dalok, zongoradarabok, szimfóniák;
Csajkovszkij: szimfóniák, színpadi művek;
Dvořák: szláv táncok, szimfóniák;
Grieg: zongoradarabok, zongoraverseny, Peer Gynt–szvit.

& *Ajánlott tananyag*

- Szabolcsi Bence: A zene története. Az őskortól a 19. század végéig. Budapest: Zeneműkiadó, 1974.
- Kelemen Imre: A zene története 1750–ig. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó, 1995.
- Darvas Gábor: A totemzenétől a hegedűversenyig. Budapest: Zeneműkiadó, 1977.
- Dobák Pál: A romantikus zene története. Budapest: Tankönyvkiadó, 1983.
- Erdélyi Miklós: Schubert. Budapest: Gondolat, 1979.
- Schubert kalauz. (Szerkesztette Gádor Ágnes) Budapest: Zeneműkiadó, 1981.
- Fischer–Dieskau, Dietrich: A Schubert–dalok nyomában. Budapest: Gondolat, 1975.
- Frank Oszkár: A romantikus zene műhelytitkai. Schubert–dalok. Budapest: Akkord Kiadó, 1994.
- Walker, Alan: Liszt Ferenc 1. A virtuóz évek. 1811–1847. Budapest: Zeneműkiadó, 1986.
- Walker, Alan: Liszt Ferenc 2. A weimari évek. 1848–1861. Editio Musica, Budapest 1994.
- Hamburger Klára: Liszt kalauz. Budapest: Zeneműkiadó, 1986.
- Deathridge, John – Carl Dahlhaus: Wagner (Grove monográfiák) Budapest: Zeneműkiadó, 1988.
- Rappl, Erich: Wagner operakalauz. Budapest: Zeneműkiadó, 1976.

& *Követelmény*

A romantika zenéjéhez és zeneszerzői életutakhoz kapcsolódó lexikális és műfaji ismeretek, a meghallgatott zeneművek és elemzett zenei szemelvények aktív ismerete (felismerés, elemzés).

ε *Év végi vizsga anyaga*

– Összefoglaló óra, az évfolyam követelménye alapján

---

5. évfolyam

& *Fejlesztési feladatok*

A 19. századi olasz, német, magyar és orosz opera.
Stílusirányzatok és alkotók a századfordulón Európában.

ε *Zenei ismeretek átadása – Tananyag*

Operatörténet a 19. században és a 19–20. század fordulóján:
– a 19 századi olasz opera;
– jelenetszerkesztés, ária– és egyéb zártszám–típusok, irodalmi témaválasztás, műfaji jellegzetességek a 19. századi olasz operában; a verizmus;
– Verdi és Puccini művészete;
– Wagner művészetének jelentősége a 19. század zenéjében; az új zenedráma–koncepció: harmóniai és formai újítások, a vezérmotívum–technika, történelem és mitológia egy–egy opera tükrében;

– Muszorgszkij operái: az orosz történelem az operaszínpadon, népzenei hatások és zenedráma;
– a 19. századi magyar opera: Erkel.

Ismerkedés a századforduló és a 20. század első felének főbb zenei stílusirányzataival, jelentősebb mestereivel:

– A különböző stílusirányzatok (impresszionizmus neoklasszicizmus, expresszionizmus, szerializmus) sajátosságai, zenei eszközei, az ezeket képviselő mesterek alkotókorszakai, orientációinak fő vonásai a következő mesterek életművében:
– Debussy, Ravel, Satie,
– Mahler, Schönberg, Webern, Berg,
– Stravinsky, Prokofjev, Sosztakovics,
– Janáček;
– a népzene mint stíluselem a 20. század első felében;
– a jazz mint stíluselem a 20. század első felében (a jazz történelmi és stiláris gyökerei);
– a hagyományos tonalitás felbomlása (pentatónia, modális hangsorok, egészhangú skála, modell–skálák, bitonalitás, politonalitás, dodekafónia);
– az egyes zenei stílusirányzatok jellemző sajátosságait komplexen reprezentáló művek részletesebb elemzése, megismerése.

& *Ajánlott tananyag*

- Szabolcsi Bence: A zene története. Az őskortól a 19. század végéig. Budapest: Zeneműkiadó, 1974.
- Walter, Bruno: Mahler. Budapest: Gondolat, 1981.
- Batta András: Richard Strauss. Budapest: Gondolat, 1984.
- Debussy, Claude: Croche úr, a műkedvelők réme. Budapest: Zeneműkiadó, 1959.
- Petrovics Emil: Ravel. Budapest: Gondolat, 1982.

& *Követelmény*

A 19. századi olasz, német, magyar és orosz operához kapcsolódó lexikális és műfaji ismeretek, a meghallgatott és elemzett zenei szemelvények aktív ismerete (felismerés, elemzés).

ε *Év végi vizsga anyaga*

– Összefoglaló óra, az évfolyam követelménye alapján

---

6. évfolyam

& *Fejlesztési feladatok*

Bartók és Kodály életművének megismerése.
Kortárs zene főbb irányzatainak megismerése

ε *Zenei ismeretek átadása – tananyag*

Bartók és Kodály művészete:
– életpályáik ismertetése;
– a népzene Bartók és Kodály életművében; a népzenekutatás; a népdalfeldolgozások különböző formái;
– legkiemelkedőbb alkotásaik részletesebb megismertetése.

Bartók és Kodály kortársai és az utánuk következő generáció:
– Dohnányi Ernő, Weiner Leó, Lajtha László, Szervánszky Endre, Veress Sándor, Járdányi Pál, Kósa

György.

Bevezetés a magyar, az európai és az amerikai kortárs zenébe:

– Kurtág György, Ligeti György, Szőllősy András, Ránki György, Farkas Ferenc, Durkó Zsolt, Balassa Sándor, Bozay Attila;

– a 70–80–as évek magyar avantgarde zeneszerzői: Jeney Zoltán, Sáry László, Vidovszky László, Dukay Barnabás;

– John Cage, Pierre Boulez, Karlheinz Stockhausen, Steve Reich, Philip Glass;

– a háború utáni zene stílusirányzatainak (szerializmus, elektronikus zene, minimal–zene, posztmodern, computer–zene) szemléltetése a kiválasztott zeneműveken.

Tájékozódás a mai jazz, a rock, a filmzene és az alternatív zenei irányzatok (performance, world music stb.) világában.

& *Ajánlott tananyag*

- Salzman, Eric: A 20. század zenéje. Budapest: Zeneműkiadó, 1980.
- Fábián Imre: A huszadik század zenéje. Budapest: Gondolat, 1966.
- Kókai Rezső – Fábián Imre: Századunk zenéje. Budapest: Gondolat, 1967.
- Miért szép századunk zenéje? Szerkesztette Kroó György. Budapest: Gondolat, 1974.
- Miért szép századunk operája? Szerkesztette Várnai Péter. Budapest: Gondolat, 1979.
- Kroó György: Bartók–kalauz. Budapest: Zeneműkiadó, 1980.
- Somfai László: 18 Bartók tanulmány. Budapest: Zeneműkiadó, 1981.
- Breuer János: Fejezetek Lajtha Lászlóról. Budapest: Editio Musica, 1992.
- Kovács Sándor: Bartók Béla. Budapest: Mágus Kiadó, 1995.
- Kecskeméti István: A zeneszerző Kodály. Kecskemét: Kodály Intézet, 1986.
- White, Eric Walter: Benjamin Britten élete és operái. Budapest: Zeneműkiadó, 1978.
- White, Eric Walter: Stravinsky: A zeneszerző és művei. Budapest: Zeneműkiadó, 1976.
- Szőllősy András: Honegger. Budapest: Gondolat, 1980.

& *Követelmény*

Bartók és Kodály művészetéhez és a kortárs zenéhez kapcsolódó lexikális és műfaji ismeretek, a meghallgatott és elemzett zenei szemelvények aktív ismerete (felismerés, elemzés).

ε *Év végi vizsga anyaga*

– Összefoglaló óra, az évfolyam követelménye alapján

& ***Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után***

- A tanulók mutassanak kellő tájékozottságot a zenetörténet stíluskorszakainak kronologikus időrendjében.
- Ismerjék fel az órákon bemutatott, meghallgatott zenei példák, elemzett művek jellegzetes tematikus részleteit.
- Tudják definiálni és konkrét példákkal megvilágítani az adott stíluskorszakokhoz, műfajokhoz, művekhez, formaegységekhez szorosan kapcsolódó szakkifejezéseket.
- Tudjanak eligazodni a megismert korszakok szerteágazó zenei sajátosságaiban, a társművészetek idevonatkozó legfőbb stiláris jelenségeiben.

& ***A művészeti záróvizsga követelményei***

A vizsga részei

Írásbeli, vagy szóbeli vizsga

A vizsga tantárgya és időtartama

Zenetörténet–zeneirodalom
Az írásbeli vizsga időtartama minimum 45 perc.
A szóbeli vizsga időtartama minimum 10 perc.

A vizsga tartalma

Írásbeli vizsga

Teszt kérdések a zenei ismeretek köréből a képzés során feldolgozott tematikák zenetörténeti korszakok főbb tendenciáinak, stiláris jelenségeinek, mestereinek, műfajainak, alkotásainak ismeretére, elemzésére vonatkozó témában.
A tesztlap az alábbi témakörökből tartalmaz kérdéseket:
– Gregorián elnevezése, általános jellemzői, műfajai. Egy műfaj részletes bemutatása. A többszólamúság kialakulása (orgánum típusai). Világi zene a középkorban (trubadúr, trouvére, Minnesänger). Reneszánsz (szó jelentése, ideje, általános jellemzése, jellegzetes műfajainak ismerete.) Korareneszánsz, reneszánsz fénykora, későreneszánsz zeneszerzőinek felsorolása. Homofónia, polifónia fogalma. Mise típusai, mise részei, (Ordinarium, Proprium), motetta és madrigál összehasonlítása. Világi vokális műfajok felsorolása.
– A barokk korszak általános stílusjegyei és zenei jellemzése, vokális és hangszeres műfajok sorolása. Egy vokális műfaj (pl. kantáta) tételeinek bemutatása, két hangszeres műfaj (pl. concerto, fúga) részletesebb magyarázata zenei példát hozva. A szvit (táncok és táncpárok), egy tánc bemutatása (pl. menüett). Barokk zeneszerzők felsorolása.
– A bécsi klasszika sajátosságai (formák, szerkezet, hangnem). Főbb műfajok sorolása, szonáta vagy szimfónia tételeinek általános jellemzése, pl. szonátaforma bemutatása. Haydn vagy Mozart művészete, (egy mű bemutatása alapján).
– Romantika – új műfajai, élményanyaga (témái). Chopin zongorazenéje (kisformák), Schumann zongoradarab–ciklusai (címek). Az opera műfajának, kiemelkedő mestereinek és alkotásainak ismerete a tanult szemelvények elemzésével**.**
– A programzene (példával). A századforduló zenéje – Debussy művészete, impresszionista művei (zenéje, jellemzői). Egészhangú skála, politonalitás, dodekafónia magyarázata zenei példa alapján. Bartók életműve, jelentősége, népdalgyűjtő útjai. Kodály egy művének részletes bemutatása (pl. Psalmus Hungaricus, Háry–szvit, Felszállott a páva – variációk).

A szóbeli vizsga

– A tanuló által a gyakorlati vizsgán játszott darabokkal kapcsolatban, vagy a 6 éves képzési időkeretben feldolgozott zenetörténet–zeneirodalom anyagából a vizsgabizottság zenetörténeti, stílusjegyekre vonatkozó, műfaji, formai és egyéb általános zenei kérdéseket tesz fel, gyakorlati feladatokat ad.
A tanuló által játszott zenemű kottájáról maga gondoskodik, a további célfeladatok megoldásához szükséges szemelvényanyagot (kottát, hangfelvételt, audio–vizuális eszközt) a vizsgát szervező intézmény biztosítja.

A vizsga értékelése

Az írásbeli vizsga értékelése

– teszt: a kérdésekre adott rövid, lényegi, a megértésre utaló egyszerű válasz; fogalmazásmód, helyesírás;
– fogalmazás (műelemzés): információtartalom, a műről, illetve a szerzőről és a korról szóló információk megfelelő aránya, felhasznált irodalom színvonala, mennyisége, eredetiség, objektív és szubjektív tartalom megfelelő aránya, felépítés, fogalmazás, helyesírás,
– dallamírás: dallami, metrikai/ritmikai korrektség, kottaírási készség, külalak.

A szóbeli vizsga értékelése

– általános zenei ismeretek (hangnemek, hangközök, akkordok, előadásmód, zenei szakkifejezések ismerete),
– zenetörténeti tájékozottság,
– stílusismeret,
– formai ismeretek,
– tájékozódás a zenei műfajok között.

& *A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök*

Jó minőségű és felhangolt zongora vagy pianínó. Hangjegytábla, szemléltető anyagok, ritmushangszerek
Megfelelő minőségű audio–vizuális berendezés (magnetofon, DVD, CD–lejátszó)
A stíluskorszakokat megfelelően bemutató, kellő számú és minőségű hangfelvétel, kotta, zenei szakkönyv.

KAMARAZENE

Az alapfokú művészeti iskolában folyó kamarazene–tanítás – különösen a nem zenei pályára készülő tanulók esetében – az oktató–nevelő munka egyik legfontosabb tevékenysége.
A kamarazenei attitűd elsajátításához szükséges, hogy a tanuló rendelkezzen olyan személyes (fizikai és érzelmi), hangszeres és vokális kompetenciákkal, melyek nélkül a közösségi zenélés hatékony elsajátítása nem képzelhető el.
A kamarazene tantárgy alá tartozik a 2 fő feletti, tetszőleges összeállítású hangszeres szólamokból álló együttes.

A kamarazene főtárgyként az alapfokú hangszeres elvégzése után, de kötelezően választható, vagy választható tantárgyként is tanulható.

1. A kamarazene tanítás célja feladatai

- Adjon lehetőséget a zene aktív művelésére és a kamarazene–irodalom megismerésére.
- Képezzen a közösségi együttmuzsikálásra érzékeny, önálló zenei elgondolással bíró, alkotó muzsikusokat.
- A kamarazenéléshez nélkülözhetetlen figyelemmegosztó és alkalmazkodóképesség fejlesztésével járuljon hozzá a tanulók személyiségének, egyéniségének formálásához.
- Használja ki az együttmuzsikálás közösségformáló erejét, növelje a tanulók egymás iránti felelősségérzetét, használja ki a társas muzsikálás által nyújtott biztonságérzetet a szorongó tanulók gátlásainak feloldására.
- Fejlessze a zenei hallást, az intonációs készséget, alakítsa és tudatosítsa a kamarazenei hallás fontosságát.
- Gyakoroltassa rendszeresen a laprólolvasást, törekedjék a zenei anyag folyamatos, kottahű, zeneileg igényes megszólaltatására.
- Tanítsa meg a tanulókat tájékozódni a partitúrában.
- A tananyag megválasztásával a lehetőségekhez mérten igyekezzék sokoldalú képet adni az eltérő létszámú és hangszerösszeállítású együttesekről. Törekedjen a művek által a kamarairodalomban fellelhető zenei stílusok, műfajok lehető legszélesebb spektrumából választani.
- Készítse fel a tanulókat amatőr kamaraegyüttesben való közreműködésre, tegye képessé őket a kamarazene önálló művelésére, a szólamok önálló, technikailag és zeneileg igényes elsajátítására és megszólaltatására.

& *Fejlesztési feladatok*

A kamarazene–oktatásban az évfolyamok fejlesztési követelményei a résztvevők egyéni tudásszintjétől, a hangszeres szólamok adott tanévre vonatkozó összeállításától függenek ezért minden kamaracsoportra érvényes, éves szintekre lebontott fejlesztési követelményeket nem lehet megadni.
Az alábbiakban a fejlesztési feladatokat a kamarazenélésre jellemző ismeretek és készségek szerint csoportosítva soroljuk fel, avval, hogy a képzés során ezek kialakítása és szintjének fejlesztése a képzés célja.

A társas muzsikálás gyakorlati ismeretei
– Beintés–leintés.
– Közös levegővétel és intés.
– Az „avizó” fogalma, sebességének tempó–meghatározó szerepe.
– Intés felütéssel való kezdésre.
– Lassítás, gyorsítás jelzése az intések sűrítésével, ritkításával, az alapegység megváltoztatásával.

– A kamaraegyüttes elhelyezkedésének szempontjai.
– A kottaállványok megfelelő magassága.

A kottaképre vonatkozó ismeretek
– Tájékozódási pontok: zifferek, ütemszámozás, betűjelzések.
– Generál szünet, tacet, több ütemes szünetek jelzése.
– Vi–de jel.
– A másik szólam apró kottával történő megjelenése.
– Játék partitúrából.

A hangolással, intonációval összefüggő ismeretek
– A hangolás módja az adott hangszer sajátosságaiból kiindulva
– A saját hangszer és a kamarapartnerek hangszerének hangolása. (C–hangolású illetve transzponáló jellege.)
– Transzponálás, a transzpozíció fogalma.
– A saját hangszer és a kamarapartnerek hangszerének intonációs és egyéb jellemzői.
– A saját hangszer intonációs hibáinak javítási lehetőségei (levegőmennyiség, szájtartás, kéztartás, vonótartás–módosítás, segéd– illetve tisztítófogások).
– A vokális intonációban a temperált hangszerekhez való alkalmazkodás elsajátítása
– A vokális intonáció és az adott előadóterem akusztikai kapcsolata
– Az akusztikus intonáció alapvető tudnivalói.
– A hangológép jelzései.

Ritmikai tudnivalók
– Izo és hetero ritmikus játék szólamon belül és a szólamok között A hemiola értelmezése, játékmódja.
– Ütemmutató nélküli kotta, bonyolult átkötött ritmusok, komplementer ritmusok.

A zenei stílusokra, műfajokra vonatkozó ismeretek
– A játszott művek formája, harmóniai világa
– A játszott művek elhelyezése a zenetörténetben.
– A disszonancia–konszonancia fogalma, felismerése, megvalósítása.
– Homofon zene.
– Polifon zene.
– Izoritmikus zene.
– Kánon, imitáció, fúga.
– Cantus firmus.
– Consort–muzsika.
– A leggyakoribb reneszánsz, barokk és klasszikus tánctételek, táncpárok (pavane–gaillarde, gavotte, saltarello, intrada, rigaudon, sarabande, musette, bourrée, menüett stb.).
– Ellenszólam.
– Basso continuo.
– A kamarazene–irodalom leggyakoribb műfajai: triószonáta, fúvósötös, vonósnégyes, stb.
– A kortárs zene által használt kottagrafikus jelek zenei jelentése

A kamarazenei játékkal összefüggő képességek, készségek fejlesztése
– Lapról olvasás.
– A belső hallás fejlesztése.
– intonációs készség.
– Az improvizációs készség fejlesztése (reneszánsz és barokk művekben, jazz–zenében).
– A figyelem megosztása a saját és a többi szólam, illetve az összhangzás közt.

– Alkalmazkodás a hangképzés, dinamika, karakter, stílus stb. terén.

2. Az egyes évfolyamok tanterve

ALAPFOKÚ ÉVFOLYAMOK

1. évfolyam

& *Ajánlott tananyag*

Homofon, izoritmikus táncok, korálok, egyszerű kánonok, kezdőknek szánt pedagógiai célú művek megszólaltatása.

& *Követelmények*

A tanuló legyen képes
– megadott hangra önállóan hangolni,
– hangolni, intonálni a hangológép jelzéseinek megfelelően,
– be– illetve leintésre játékát pontosan megkezdeni (felütésre is), és befejezni,
– be– és leinteni,
– az avizó, a beintés alapján a helyes tempót azonnal felvenni,
– biztosan tempót tartani,
– intonációs hibáit javítani a tanár jelzései alapján,
– a tanár jelzései alapján hangerőben alkalmazkodni,
– homofon műben tájékozódni, hiba esetén visszatalálni.
A tanuló legyen tisztában
– saját hangszere intonációs jellemzőivel,
– a különböző ütemfajták ütemsúlyaival,
– a disszonancia–konszonancia súlyviszonyaival,
– a játszott művek stílusával, műfajával, formájával.

& *Az év végi vizsga anyaga*

– Legalább két, rövid, különböző tempójú, karakterű műből (tételből) álló 6–8 percnyi zenei anyag

---

2. évfolyam

& *Ajánlott tananyag*

Homofon, izoritmikus táncok, korálok, egyszerű kánonok, kezdőknek szánt pedagógiai célú művek megszólaltatása.

& *Követelmények*

A tanuló legyen képes
– játék közben új tempót felvenni a partner jelzése alapján,
– lassítani–gyorsítani a partner jelzése alapján,
– tempóváltozásokat ő maga is jelezni,
– szükség esetén lebegésmentesen hangot képezni,

– legalább a hosszan álló harmóniákban, záróakkordokban önállóan intonálni a basszushoz vagy a stabil hangolású hangszerhez,
– disszonanciákat kiemelni a tanár kérésére,
– a tanár jelzése alapján szólamát – szerepének megfelelően – kiemelni vagy háttérbe helyezni,
– eltolt ritmusokat, hemiolákat stb. helyesen hangsúlyozni.
A tanuló legyen tisztában
– az együttesben szereplő hangszerek hangolásával (C–hangolású vagy transzponáló jellegével),
– a saját hangszerére jellemző intonációs hibák javítási lehetőségeivel,
– a játszott művek stílusával, műfajával, formájával.

& *Az év végi vizsga anyaga*

– Koncertszerű, 6–8 perces, különböző tempójú és karakterű művekből (tételekből) álló műsor.

& *Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után*

A tanuló legyen képes
– megadott hangra önállóan hangolni,
– hangolni, intonálni a hangológép jelzéseinek megfelelően,
– be– illetve leintésre játékát pontosan megkezdeni (felütésre is), és befejezni,
– be– és leinteni,
– az avizó, a beintés alapján a helyes tempót azonnal felvenni,
– biztosan tempót tartani,
– játék közben új tempót felvenni a partner jelzése alapján,
– lassítani–gyorsítani a partner jelzése alapján,
– tempóváltozásokat ő maga is jelezni,
– intonációs hibáit javítani a tanár jelzései alapján,
– homofon műben tájékozódni, hiba esetén visszatalálni.

A tanuló legyen tisztában
– saját hangszere intonációs jellemzőivel,
– a különböző ütemfajták ütemsúlyaival,
– a játszott művek stílusával, műfajával, formájával.
Ismerje
– a játszott kamarazenei anyag szerzőinek nevét, a művek címét, valamint tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,

& *A művészeti alapvizsga követelményei* *(csak kamarazene főtárgy esetén)*

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Kamarazene főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma

Két különböző stílusú és karakterű kamaraműű vagy tétel koncertszerű bemutatása; Máriássy–Varasdy–Zilcz: Bevezetés a társas zenélés gyakorlatába I–II. (EMB), W. A. Mozart: Kürtduók (EMB), Kratochvil, J. K. Triók (Supraphon), Máriássy I. R. Reneszánsz művek (EMB 6974) Németalföldi mesterek művei három vagy négy hangszerre (Czidra L.) (EMB 8367 EMB 8368), Táncok és kontratáncok (Bali János szerk.) EMB14160, Kamaraének–mesterei (EMB 14058/A) nehézségi szintjén.

A vizsga értékelése

– megfelelés az előírt követelményeknek,
– helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
– hangszerkezelés,
– technikai felkészültség,
– állóképesség.
– hangképzés,
– intonáció,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– speciális technikai elemek alkalmazása
– árnyalt dinamikák alkalmazása,
– változó tempók önállóan és együttesben,
– a vibrato helyes alkalmazása,
– előadásmód,
– alkalmazkodóképesség,
– szép, érthető szövegmondás (vokális kamarazene)

TOVÁBBKÉPZŐ ÉVFOLYAMOK

3. évfolyam

& *Ajánlott tananyag*

Bonyolultabb ritmikájú táncok, többszólamú kánonok, egyszerű polifon művek, népdalfeldolgozások megszólaltatása.

& *Követelmények*

A tanuló legyen képes
– bonyolultabb átkötött ritmusokat, komplementer ritmusokat gond nélkül eljátszani,
– partitúrából játszani,
– a helyes intonációt crescendo–decrescendo során is megőrizni,
– segéd– illetve tisztítófogásokat önállóan alkalmazni,
– figyelmét megosztani a saját és a többiek szólama közt,

– saját szólamának szerepét önállóan felismerni, annak megfelelően szólamát kiemelni vagy háttérbe helyezni,
– figyelemmel kísérni az összhangzást is,
– a tanár útmutatásainak megfelelően hangképzésben, dinamikában, artikulációban stb. alkalmazkodni,
– a disszonanciákat önállóan felismerni, kiemelni és feloldani.
A tanuló legyen tisztában
– a játszott művek stílusával, műfajával, formájával,
– az együttjátszó hangszerek intonációs és egyéb jellemzőivel,
– az akusztikus intonáció alapvető tudnivalóival.

& *Az év végi vizsga anyaga*

– Koncertszerű, legalább 8 perces, változatos, lehetőleg ciklikus művet is tartalmazó műsor.

---

4. évfolyam

& *Ajánlott tananyag*

Bonyolultabb ritmikájú táncok, többszólamú kánonok, egyszerű polifon művek, népdalfeldolgozások megszólaltatása.

& *Követelmények*

A tanuló legyen képes
– együttesével önállóan elhelyezkedni a próba illetve a koncert színhelyén, az akusztikai és egyéb körülményeket is szem előtt tartva,
– folyamatosan, kottahűen lapról olvasni,
– ütemmutató nélküli szólamban ritmikailag tájékozódni,
– minimális mértékben díszítéseket improvizálni (reneszánsz, barokk művekben, jazzben),
– polifon műben „elúszás” esetén – partitúrából játszva – visszatalálni,
– saját szólamán belül és a partnerekhez is önállóan intonálni,
– saját hangszerén önállóan tisztítófogásokat keresni és alkalmazni,
– önállóan alkalmazkodni a hangképzés, dinamika, stílus, artikuláció stb. terén,
– kb. félórányi műsort koncentráltan, koncertszerűen végigjátszani.
A tanuló legyen tisztában
– a játszott művek stílusával, műfajával, formájával.

& *Az év végi vizsga anyaga*

– Koncertszerű, különböző stílusú művekből vagy egy hosszabb előadási darabból álló legalább 8–10 perces műsor.

---

5. évfolyam

& *Ajánlott tananyag*

Szonáták, divertimentók, nehezebb polifon művek megszólaltatása.

& *Követelmények*

A tanuló legyen képes
– készségszinten használni az elmúlt négy évben tanult ismereteket.
– irányítani a kamaracsoport játékát ill. alkalmazkodni az irányításhoz
– önállóan kijavítani ill. kijavíttatni a felmerülő intonációs problémákat
– meghallani, felismerni a tempóvétel következtében kialakuló pozitív és negatív zenei folyamatokat
– a lapról olvasott anyagban is elhelyezni a helyes artikulációt
– az adott zenemű stílusához igazodó artikuláció, hangképzés megvalósítására
– önállóan olvasni a XX.sz.– i kottaképet
– önállóan kialakítani a barokk díszítéseket
– önállóan improvizálni megadott zenei anyagra a társai szólamához alkalmazkodva
A tanuló legyen tisztában
– a játszott művek stílusával, műfajával, formájával

& *Az év végi vizsga anyaga*

– Koncertszerű, különböző stílusú művekből vagy egy hosszabb előadási darabból álló legalább 8–10 perces műsor

---

6. évfolyam

& *Ajánlott tananyag*

Szonáták, divertimentók, nehezebb polifon művek megszólaltatása.

& *Követelmények*

A tanuló legyen képes
– teljesen önállóan alkalmazkodni a hangképzés, dinamika, stílus, artikuláció stb. terén,
– teljesen önállóan kialakítani az adott zenemű stílushű előadásához illő hangképzést, dinamikát, artikulációt stb.
– az előző évek ismeretanyagának teljesen önálló alkalmazására, „koncertszerű" lapróljátékra
– kb. félórányi műsort koncentráltan, koncertszerűen végigjátszani
A tanuló legyen tisztában
– a játszott művek stílusával, műfajával, formájával

& *Az év végi vizsga javasolt anyaga*

– Koncertszerű, különböző stílusú művekből vagy egy hosszabb előadási darabból minimum 10 perces műsor.

& ***Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után***

A tanuló legyen képes
– bonyolultabb átkötött ritmusokat, komplementer ritmusokat gond nélkül eljátszani,
– partitúrából játszani,

– a helyes intonációt crescendo–decrescendo során is megőrizni,
– figyelmét megosztani a saját és a többiek szólama közt,
– saját szólamának szerepét önállóan felismerni, annak megfelelően szólamát kiemelni vagy háttérbe helyezni,
– figyelemmel kísérni az összhangzást is,
– polifon műben „elúszás" esetén – partitúrából játszva – visszatalálni,
– saját szólamán belül és a partnerekhez is önállóan intonálni,
– önállóan kialakítani az adott zeneműstílushű előadásához illő hangképzést, dinamikát, artikulációt stb.

A tanuló legyen tisztában
– a játszott művek stílusával, műfajával, formájával,
– az együttjátszó hangszerek intonációs és egyéb jellemzőivel,
– az akusztikus intonáció alapvető tudnivalóival.

Ismerje
– az egyes tételtípusok jellegzetességeit.

& ***A művészeti záróvizsga követelményei*** *(csak kamarazene főtárgy esetén)*

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Kamarazene főtárgy
„A" tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma

Két különböző stílusú és karakterű kamaramű koncertszerű bemutatása. A játszott művek tükrözzék a 6. évfolyamon elvárható nehézségi szintet; Devienne, F. Triók Op.21, Buxtehude: Laude Sion – kantáta, Gabrielli: Five Ricercar, Mihály A.: Kis toronyzene, Scheidt, Brass quintets I–II, Locatelli Triószonáták Op.5, Haydn Divertimentók, Mozart Négykezes szonáták, Brahms: Waltzer, Kerényi: Társasének nehézségi szintjén.
A vizsgaanyagot lehet kottából játszani.

A vizsga értékelése

– megfelelés az előírt követelményeknek,
– helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
– hangszerkezelés,
– technikai felkészültség,
– állóképesség.
– hangképzés,
– intonáció,
– a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
– artikulációk és díszítések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– speciális technikai elemek alkalmazása

– árnyalt dinamikák alkalmazása,
– változó tempók önállóan és együttesben,
– a vibrato helyes alkalmazása,
– előadásmód,
– alkalmazkodóképesség,
– szép, érthető szövegmondás (vokális kamarazene)

& *A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök*

A tanulandó művek stílusának, műfajának megfelelő, jól hangolt billentyűs hangszer (zongora, csembaló, spinét, esetleg elektromos hangszer).
Kottaállványok.
Hangológép.
Metronóm.

ZENEKAR

A zenekari foglalkozások célja, hogy sajátos eszközeivel teremtsen lehetőséget az alapfokú és a továbbképző évfolyamok tanulói számára, hogy – az egyéni foglalkozásokon elsajátított tudás felhasználásával – érzelmileg gazdag, harmonikus személyiséggé válhassanak.

Ösztönözze a tanulókat, hogy a zenekari játék közben megszerzett zenei kifejezőkészséget és technikai eszközöket használják fel az egyéni hangszeres játékban is.
Hozzon létre együttműködést a tanulók tudásának különbözőségéből.
Mutasson utat a közösség erejével a toleráns magatartásra.
Alakítsa ki a kultúra iránti nyitottságot.
Hangsúlyozza a művészetek aktív művelésének fontosságát.

1. A zenekari foglalkozások feladatai

- A tanulók megismertetése az alapvető zenekari játékmódokkal.
- A különböző zenei stílusokban használt előadói hagyományok bemutatása.
- A „zenekari hallás” fontosságának alakítása, tudatosítása.
- A figyelem időtartamának és elmélyítésének (vertikális–horizontális) fejlesztése.
- Az egységes zenekari ritmusjáték kialakítása, tudatosítása.
- Az arra alkalmas tanulók felkészítése professzionális együttesben való játékra.
- A különböző hangszercsoportoknak megfelelő – a zenekari ülésmódból adódó – helyes hangszerkezelés kialakítása, egységesítése.

- A zenekari munkában a fejlesztési cél és feladat az együttes fajtájától, az adott hangszer–összeállításra íródott/átírt repertoártól, valamint az együttesben résztvevők egyéni tudásszintjétől függ.
- A játszandó művek kiválasztásánál fokozott figyelmet kíván az egyes részfeladatok (szólamok) megfelelő szintű megvalósítása, gondosan mérlegelve a befektetett időt, energiát, s a munka közben megőrzendő játékkedvet, mert ez alapvető feltétele az egész mű minőségi megszólaltatásának, a magasabb értékű esztétikai szint elérésének
- Iskolánkban jelenleg fúvószenekar működtetésére van lehetőség.

- A megjelölt fejlesztési követelményeket elsősorban a közös zenekari játék kialakítására és fejlesztésére jellemző ismeretek és készségek szerint három csoportra bontva (összevont évfolyamok) soroljuk fel.

Kezdő	1–2. évfolyam	(–14 éves korig)
Középhaladó	3–4. évfolyam	(12–18 éves kor)
Haladó	2–6. évfolyam	(16–22 éves kor)

KEZDŐ CSOPORT

& *Fejlesztési feladatok*

– A helyes zenekari ülés kialakítása.
– Egymásra figyelés, alkalmazkodás.
– Hosszú és rövid hangok.
– A szólamon belüli frazeálás betartása.
– Zenekari hallásfejlesztés, többszólamúság.
– Tempóvétel, tempótartás.
– Dinamikai folyamatok kialakítása.
– A zenekari kommunikáció kialakítása (a karnagy és a zenekar, illetve a zenekari szólamok között).

& *Ajánlott tananyag*

Fúvószenekar

- Apáthy: Fúvószenekari iskola I. (Baranya Megyei Művelődési Központ)
- Barnes: Kis virtuóz
- Csajkovszkij: Chanson triste (Népművelési Intézet, Budapest)
- Csajkovszkij: Diótörő – részlet (Carl Fischer New York)
- Czidra: XVII. századi magyar táncok
- Gyermekdalok (Apáthy feld.)
- Lijnshooten: Suit uit het Antwerpse Dansboek (Molenaar)
- Orosz album: Első lépések (Pervie Sagi) (Moszkva)
- Purcell: Air & Marsch (Bourne Co. New York, USA)
- Susato: Pavane
- Wagner: Das Blasorchester I. (Pro musica Verlag Leipzig – Berlin)
- Watz: Acht Bläzersätze alter Meister (Rundel)
- Watz: Premier (Rundel)

& *Követelmény*

A különböző hangszercsoportoknak megfelelő hangszerkezelés egységesítése, a zenekari ülésmódból adódó helyes hangszertechnikai mozgások kialakítása.

& *Az év végi meghallgatás anyaga*

– Év végi meghallgatás: 10–12 perces nyilvános bemutató.

KÖZÉPHALADÓ CSOPORT

& *Fejlesztési feladatok*

– Az eddig tanult ismeretek, készségek fejlesztése, adott esetben önálló használata
– A zenekari hangzás iránti igényesség kialakítása, alkalmazása.
– Dinamikai és ritmikai folyamatok árnyalása, fejlesztése.
– A tempóvétel és –tartás differenciálódása.
– A zenekari kommunikációs lánc tudatosításának elkezdése.

& *Ajánlott tananyag*

Fúvószenekar

- Apáthy: Fúvószenekari iskola II–III. évfolyam (Baranya Megyei Művelődési Központ)
- J. S. Bach: 6 Choral (Molenaar)
- Balázs: Gyermekrajzok (EMB)
- Balázs: Négy kép (EMB)
- Bartók: Gyermekeknek (Népművelési Propaganda Iroda, illetve Boosey & Hawkes)
- Bizet – Scsedrin: „Carmen"
- Cser: Csongrádi dalok
- Händel: Largo (Rundel)
- Händel: Lascia ch'io piango
- Haydn: Szent Antal Choral (Ph. Grosch Verlag München)
- Lully: Balletto (Wilhelm Halter Verlag Karlsruhe)
- Orosz album: Első lépések II. (Moszkva)
- Susato: Renaissance suite (Rundel)
- Purcell: Trombitaszó és ária (Boosey & Hawkes)
- Purcell: Győzelmi ének az Arthur király című operából (Bourne Co. New York, USA)
- Wagner: Das Blasorchester II. (Pro musica Leipzig – Berlin)

& *Követelmény*

A közös alkalmazkodás képességének kialakítása.

& *Az év végi meghallgatás anyaga*

– Év végi meghallgatás: 15–30 perces nyilvános hangverseny.

HALADÓ CSOPORT

& *Fejlesztési feladatok*

– Az eddig tanult ismeretek, készségek további fejlesztése.
– A zenekari rubato játékmód elsajátítása.
– A zenekari kommunikációs lánc tudatos alkalmazása.

& *Ajánlott tananyag*

Fúvószenekar

- Albinoni: Adagio (Molenaar)
- J. S. Bach: Prelúdium és fúga, B–dúr (Warner Bros New York)
- J. S. Bach: Fantázia (William Allen Music, USA)
- J. S. Bach: Sinfonia (Molenaar)
- Bartók: Este a székelyeknél (Kliment)
- Bartók: Erdélyi táncok (Népművelési Intézet)
- Bogár: Székely legényes (Népművelési Intézet)
- Balázs: Musica piccola (EMB)
- Balázs: Előjáték (EMB)
- Corelli: Adagio (Studio P/R Indiana, USA)
- Debussy: A kis néger
- Debussy: Kis szvit
- Eördögh J.: Kis nyitány (Népművelési Intézet)
- Eördögh J.: Magyar nyitány (Népművelési Intézet)
- Hidas: Capriccio (EMB)
- Hidas: Vidám zene (EMB)

- Hidas: Concertino
- Hidas: Szvit (EMB)
- Hidas: Fantázia és fúga (EMB)
- Hidas: Népdal szvit III. (EMB)
- Händel: Tűzijáték szvit (különféle tételek más–más feldolgozása)
- Händel: Vízi zene (különféle tételek más–más feldolgozása)
- Erkel: Fegyvertánc (Népművelési Intézet, Pécs)
- Kodály: Intermezzo a Háry–szvitből (Népművelési Intézet)
- Kodály: Toborzó (Népművelési Intézet)
- Kodály: Kállai kettős (Népművelési Intézet)
- Ujj Viktor G.: Két zenekari etűd (Népművelési Intézet)
- Zempléni: Változatok egy Stravinsky–téma nyomán (kézirat)

& *Követelmény*

Önálló kamarazenekari játék kialakítása.

& *Az év végi meghallgatás anyaga*

– Év végi meghallgatás: 25–40 perces nyilvános hangverseny

& *Követelmények a program elvégzése után*

A tanuló ismerje meg
– a zenekar/együttes egyes részeinek különböző funkcióit,
– az alapvető zenekari játékmódokat,
– az egyes zenetörténeti stílusok és hangszerek előadói hagyományait.
Legyen képes
– szólamát helyes tempóban, dinamikában, stílusban, az adott műben a zenekar egészében betöltött funkciója szerint eljátszani,
– a szólamon belüli és a szólamok közötti harmonikus együtt–játékra irányítani figyelmét,
– a szólambeosztáshoz igazodó új zenei anyagot lapról játszva is megszólaltatni.
Tudja alkalmazni
– az alapvető egységes zenekari játékmódhoz tartozó hangszertechnikai ismereteket,
– a zenekari hallásfejlesztés közben kialakuló figyelmet, a többszólamúságra, a dinamikai és ritmikai folyamatok árnyalására, a tempóvétel és –tartás differenciálására,
– a zenekari kommunikációs lánc (karnagy–zenekar, zenekari szólamok között) folyamatát.
Továbbá
A tanuló legyen képes
– felnőtt amatőr zenekarban játszani,
– részt venni önálló kamarazenekari produkcióban.
Alkalmazza tudatosan
– a zenekari kommunikációs láncot,
– a zenekari rubato játékot.

& *A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök*

Az együttes működéséhez szükséges hangszerek

ZENEKAR

A létszámhoz igazodva kottapultok, karfa nélküli székek.
Felvételek készítéséhez (a produkció értékeléséhez) audio– és videofelvevő és –lejátszó.

TÁNCMŰVÉSZETI ÁG

NÉPTÁNC TANSZAK

1. A NÉPTÁNCOKTATÁS ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI

„a 27/1998. (VI. 10.) MKM rendeletbe a 3/2011. (I. 26.) NEFMI rendelettel beillesztett 2. melléklet alapján”

A néptánc tanszak célja a magyar néptánc és népi kultúra iránti érdeklődés kialakítása és elmélyítése, hagyományaink, kulturális örökségünk továbbéltetése, a mozgáskultúra megalapozása és fejlesztése, a tánc, mint a közösségteremtés és közösségformálás lehetséges eszközének értelmezése.

KIEMELT KOMPETENCIÁK A NÉPTÁNCOKATATÁS TERÜLETÉN

Szakmai kompetenciák

- A táncos képességek – készségek – jártasságok kialakítása és fejlesztése
- A hagyományos népi játékmód ismerete
- Korszerű szemléletmód kialakítása a népi kultúra–népélet összefüggő rendszerének értelmezéséhez
- A tánc általánosan jellemző vonásainak ismerete és gyakorlati alkalmazása
- A zenéhez igazodó, alkalmazkodó táncos mozgás kialakítása
- Az improvizáció és a táncszerkesztés törvényszerűségeinek, szabályainak az életkori sajátosságoknak megfelelő ismerete és tudatos alkalmazása
- A térforma, stílusérzék és mozgásmemória fejlesztése, az alakzatok, formák gyakorlati alkalmazása
- A táncokhoz kapcsolódó énekek, zenei kíséretek, jellemző viseletek, szokások és a társasági táncélet alkalmainak megismerése
- A színpad általános törvényszerűségeinek megismertetése
- Előadói táncos magatartás kialakítása az életkori sajátosságoknak megfelelően
- A színpadi táncművészet legfontosabb ágazatainak, korszakainak és művészeti alkotásainak megismerése

Személyes kompetenciák

- Az esztétikai érzék fejlesztése
- A rendszeres és következetes kitartó munkára nevelés
- Nyitottságra, valamint a múlt és a jelen értékeinek befogadására nevelés

- Folyamatos ismeretbővítésen keresztül a szintetikus látásmódra való nevelés
- A vizuális memória és a képzelőerő fejlesztése
- A kreativitás és a testi–lelki állóképesség fejlesztése
- A kommunikáció verbális és nonverbális módjainak alkalmazása

Társas kompetenciák

- A közösségi alkotás öröme, a közösségi kultúra értékei iránti fogékonyság kialakítása
- A másság elfogadásának képessége
- Az önálló döntéshozatal képessége
- Kezdeményezőkészség, egyéni feladat– és szerepvállalás
- A kapcsolatteremtő képesség fejlesztése
- A szabálytudat kialakítása
- A csoportnorma kialakítása
- A segítő életmódra nevelés s a szociális érzékenység fejlesztése
- A közösségi szemlélet kialakítása
- A környezet megóvásának fontossága
- Az egészséges életmód igénye

Módszerkompetenciák

- Az ismeretbefogadás képességének fejlesztése
- Az intelligens tudás megszerzésére irányuló igény kialakítása
- Az összefüggések megértésére, a következtetések levonására irányuló fejlesztések
- Az ismeretek alkalmazásának, újrafogalmazásának képessége
- A kreatív alkotói folyamatokban való részvétel igényének kialakítása
- A hatékony önálló tanulásra nevelés
- Az alkalmazott tudás kialakítása, a képzés során elsajátított ismeretek alkalmazása más környezetben is
- A tehetség azonosítása, tehetséggondozás, mentorálás, nyomon követés

2. A KÉPZÉS STRUKTÚRÁJA

A NÉPTÁNC TANSZAKA TANTÁRGYAI

Főtárgy:
Népi játék (1–2. előképző évfolyamon)
Néptánc (1–6. alapfokú és a 7–10. továbbképző évfolyamon)
Kötelező tantárgy:
Folklórismeret (3–6. alapfokú évfolyamon)
Tánctörténet (9–10. továbbképző évfolyamon)
Kötelezően választható tantárgyak az összevont osztályokban:
Folklórismeret
Tánctörténet
Választható tantárgyak:
Táncjelírás–olvasás (9–10. továbbképző évfolyamon)

A képzés évfolyamainak számai: 2+6+4 év

ÓRATERV

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	1.	2.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Főtárgy	2	2	3–4	3–4	3	3	3	3	3–4	3–4	3	3
Kötelező tantárgy					1	1	1	1			1	1
Kötelezően választható tantárgy			1	1					1	1		
Választható tantárgy											1	1
Összes óra	**2**	**2**	**4**	**4**	**4**	**4**	**4**	**4**	**4**	**4**	**4–5**	**4–5**

Tanítási órák, és azok időtartama:

1. A néptánc oktatás csoportos oktatás, mely során 45 perces elméleti vagy_gyakorlati tanórán vesznek részt a tanulók.

2. Az előképzős tanulók heti óraszáma 2 majd az 1. évfolyamtól általában 4 óra. Az órákat a tanulók szabadidejének jobb kihasználása érdekében általában két napra összevonjuk.

3. A tanszak fő tantárgya a népi játék(*előképzőben*), heti 2 ×45 percben és a néptánc, melyet, alapfokú és továbbképző évfolyamokon heti 3×45 *(3-6. és 9-10. évfolyam, illetve összevont osztályokban)* , illetve 4×45 percben(*1-2.,7-8. évfolyam*) biztosítunk a tanulóknak.

4. A főtárgy mellett 1×45 percben évfolyamtól függően az alapfokú évfolyamok esetében folklórismeret (3-6. évfolyam), a továbbképző évfolyamokon tánctörténet tantárgyat (9-10. évfolyam)tanulnak a növendékek kötelező tárgyként.

5. Összevont osztályokban a kötelező tárgyakat kötelezően választott tantárgyként veszik fel az alsóbb évfolyamos tanulók.

6. A tanszak választható tantárgy a Táncjelírás-olvasás, melyet a 9-10. évfolyamokon veteik fel a csoportok, megfelelő létszámú jelentkező esetén.

3. AZ EGYES TANTÁRGYAK ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI, SZAKIRÁNYÚ FELADATAI, ÉVFOLYAMOKRA LEBONTOTT TANANYAGA ÉS KÖVETELMÉNYEI

NÉPI JÁTÉK

A képzés elemi szinten járuljon hozzá a tanuló szocializációs, kommunikációs készségének, kezdeményező készségének, kulturális tudatosságának, általános műveltségének fejlesztéséhez. Elsődleges feladat az önfeledt játék megvalósítása, a játékszabály megismerése, a játéköröm megélése

ELŐKÉPZŐ ÉVFOLYAMOK

1. évfolyam

- *Fejlesztési feladatok*

– Alapvető mozdulattípusok fejlesztése a játéktevékenység során
– A ritmus – tér – térforma fogalmainak kialakítása
– Az ugrás és forgás technikai előkészítése
– A tanuló mozgáskészségének, önfegyelmének, kommunikációs képességének, éneklési készségének, játékbátorságának, szabálytudatának fejlesztése
– A közösségi érzés, a közösséghez tartozás tudatos kialakítása
– A verbális és nonverbális kommunikáció szinkronjának elősegítése
– A szocializációs folyamatok fejlesztése

- *Tananyag*

- A játékműveltség felmérése
- A népi játékokhoz szükséges mozgások, ritmusok, terek, térformák megismertetése
- Az alapvető mozdulattípusok
- Játéktípusok (sport–küzdő karakterű népi játékok, énekes–táncos gyermekjátékok)
- Népi mondókák, kiszámolók, szövegek, dallamok
- Alapvető zenei ismeretek (egyenletes lüktetés, zenéhez való igazodás, negyedes és nyolcados lüktetés, dallamegységek, a gyermekdalok hangkészlete, ritmusgyakorlatok)
- Irányok, alakzatok (előre–hátra, jobbra–balra, lent–fönt, sor, kör, oszlop, félkör, csigavonal, szórt forma, térkitöltés, térváltás, egyén és csoport viszonya az alakzatokban)
- Játékfűzések (a helyi vagy régió szerinti néphagyományban fellelhető népi gyermekjátékokból)

- *Követelmények*

A tanuló ismerje a népi játékok cselekményét, szövegét és dallamait, játékfűzéseket
A tanuló legyen képes az együttműködésre, alkalmazkodásra, mások elfogadására, a szabályok betartására, a fizikai kontaktus kialakítására, a társas együttlétre, a társak előtti kommunikációra, a párválasztásra, a szerepvállalásra, a játéktevékenységre

2. évfolyam

o *Fejlesztési feladatok*

– A mozgáskészség, alapvető kombinációs képesség fejlesztése a mozgás– és játéktevékenység során
– A ritmus – tér – térforma fogalmainak alkalmazása a gyakorlatban
– Az ugrás és forgástechnika fejlesztése
– A játékműveltség, játékbátorság, szabálytudat, önfegyelem és kezdeményezőképesség fejlesztése
– A kommunikációs és éneklési képesség fejlesztése, a verbális és nonverbális kommunikáció szinkronjának kialakítása
– A kreatív játékos tevékenység valamint a mozgásos és verbális önkifejezés ösztönzése, a közösségépítés megvalósítása, a szocializációs folyamatok fejlesztése

o *Tananyag*

- Az alapvető mozdulattípusok variációs lehetőségeinek valamint az ugrás típusainak megismertetése
- Az improvizációs tevékenység előkészítése, a játékismeret bővítése
- Játéktípusok (sport–küzdő karakterű népi játékok, énekes táncos gyermekjátékok)
- Népi mondókák, kiszámolók, szövegek, dallamok
- Alapvető zenei ismeretek (egyenletes lüktetés, zenéhez való igazodás, negyedes és nyolcados lüktetés, dallamegységek, a gyermekdalok hangkészlete, ritmusgyakorlatok)
- Irányok, alakzatok (előre–hátra, jobbra–balra, lent–fönt, sor, kör, oszlop, félkör, csigavonal, szórt forma, térkitöltés, térváltás, egyén és csoport viszonya az alakzatokban)
- Játékfűzések (a helyi vagy régió szerinti néphagyományban fellelhető népi gyermekjátékokból)

o *Követelmények*

A tanuló ismerje a népi játékok cselekményét, szövegét és dallamait, a játékfűzéseket
*A tanuló legyen képes a*z együttműködésre, alkalmazkodásra, mások elfogadására, a szabályok betartására, a fizikai kontaktus kialakítására, a társas együttlétre, a társak előtti kommunikációra, a párválasztásra, a szerepvállalásra és a játéktevékenységre a variációk során is

---

➢ *A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz*

1 db tábla vagy flipchart
1 db történelmi Magyarország térkép vagy néprajzi térkép
Hangzóanyag lejátszására alkalmas lejátszó/erősítő, hangfal
Videó– vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor
A tananyaghoz kapcsolódó könyvek, kiadványok
Néprajzi kézikönyvek, lexikonok, videó és/vagy DVD filmek
A tanulólétszámnak megfelelő, a tanévzáró bemutatókhoz szükséges, megfelelő népviseletek, lábbelik

NÉPTÁNC

1. A néptánc tanításának célja, szakirányú feladatai

- A néptáncoktatás tantervi programja lehetővé teszi a tanulók kompetenciaalapú fejlesztését.
- Hozzájárul, hogy a tanulók személyisége nyitottá váljon a közösségi alkotó tevékenységek és művészetek iránt, fejleszti a kapcsolatépítést az emberekkel, az időgazdálkodást, fejleszti a tanulók megérző képességét, intuícióját, kreativitásukat, improvizációs képességüket, készségüket. Fejleszti a tanulók szocializációs, kommunikációs készségét, kezdeményező készségét, kulturális tudatosságát, általános műveltségét. Lehetőséget nyújt a tanulók mozgásműveltségének, mozgáskultúrájának sokoldalú fejlesztésére, fizikai állóképességük, ügyességük, cselekvő biztonságuk, ritmusérzékük, hallásuk, tér– és formaérzékenységük fejlesztésére, gazdagítására.
- Figyelembe veszi az egyéni adottságokat, az életkorra jellemző fizikai és szellemi sajátosságokat.
- Alkalmazkodik a helyi igényekhez és hagyományokhoz. Rugalmassága révén hozzájárul a speciális képzési rendszerekben, összevont osztályokban történő oktatás megvalósításához, lehetőséget teremt a különböző életkorban a képzésbe bekapcsolódó tanulók számára az életkornak megfelelő szintű képzés megvalósítására.
- Célja, hogy felkészítse és irányítsa a tehetséges tanulókat a táncművészeti pályára illetve az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra.
- A múlt és a jelen hagyományainak és táncművészeti értékeinek megismertetésével, megszerettetésével lehetőséget teremt a tanulók számára az életkoruknak megfelelő táncművészeti kultúra, műveltség megszerzésére

Az egyes évfolyamok tanterve

ALAPFOKÚ ÉVFOLYAMOK

1. évfolyam

o *Fejlesztési feladatok*

– A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
– Az ugrástechnikák fejlesztése, a népijáték–ismeret bővítése, az alapvető táncos alakzatok fogalmi rendszerének kialakítása és alkalmazása
– A ritmus – tér – térforma fogalmainak alkalmazása a gyakorlatban
– A játék központi szerepének megtartása
– Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése
– A játékbátorság, a kezdeményezőkészség, az improvizációs készség, a ritmuskészség és a mozgáskoordináció fejlesztése
– Az éneklési kedv, a társak előtti kommunikáció ösztönzése, közösségfejlesztés, a helyi szokások és normák kialakítása

o *Tananyag*

Táncelőkészítő gimnasztika
Tánctechnika: alapvető mozdulattípusok, támasztékszerkezet, súlyváltások, ugrástípusok, térdhasználat, térben való eligazodás, térkitöltő játékok
Énekes–táncos népi gyermekjátékok: (szerepjátékok, párválasztó játékok) a páros tánc előkészítése
*Táncgyakorla*t:
– Az ugrós és a csárdás tanítását előkészítő táncos mozdulatok megismertetése
– Ugrós táncok előkészítése csoportos formában,
– Csárdás motívumok (egylépéses, kétlépéses, tovahaladó) csoportos formában
– Eszközhasználat előkészítése (babzsák, karika, ugrálókötél, bot, üveg)
– Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánctípus anyaga
Koreográfia: népi gyermekjáték vagy népi gyermekjáték és tánc
Zenei ismeretek: dudaritmus, kanásztánc ritmus, ritmusgyakorlatok, strófa, 2/4–es lüktetés
Népi ének: a választott táncanyaghoz kapcsolódó népdalok, gyermekjáték dallamok
Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései
Hagyományőrzés: saját táncrégió gyermekjátékai és táncai

o *Követelmények*

- *A tanuló ismerje* a népi játékok cselekményét, szövegét és dallamait, a játékfűzéseket és játékszabályokat, az ugrós és a csárdás technikai elemeit, a tánc közbeni eszközhasználatot
- *A tanuló legyen képes* a játéktevékenységre, együttműködésre, feladatvállalásra, a tánctechnikai elemek alkalmazására, improvizációra, a rövid táncetűd folyamatainak felidézésére, koreográfia bemutatására, a ritmikai gyakorlatok megvalósítására

2. évfolyam

o *Fejlesztési feladatok*

– A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
– Az ugrások különbözőségeinek, hasonlóságainak összevetése
– A fizikai kontaktus megteremtésének elősegítése
– A csárdás mozgáselemeinek előkészítése
– A zenei lüktetésrendhez történő igazodás hangsúlyainak felfedezése, alkalmazása
– Ritmus – tér – térforma fogalmainak alkalmazása a gyakorlatban
– A játékbátorság, a kezdeményezőkészség, az improvizációs készség, a ritmusérzék, a hallás, a ruganyosság, a térdhasználat, a kapcsolatteremtő képesség és az eszközhasználat fejlesztése
– Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése
– Az éneklési kedv, a társak előtti kommunikáció ösztönzése, közösségfejlesztés, a helyi szokások és normák kialakítása

o *Tananyag*

Táncelőkészítő gimnasztika
Tánctechnika: alapvető mozdulattípusok, támasztékszerkezet, súlyváltások, ugrástípusok, térdhasználat, térben való eligazodás, dinamikai gyakorlatok, pozíciók, körtartás, körív mentén haladás (séta, járás, futás, ridázás) lenthangsúly – fenthangsúly gyakorlatok, összekapaszkodási módok, eszközhasználat, csapások, gesztusok
Énekes–táncos népi gyermekjátékok: a játékismeret bővítése, a játék központi szerepének megtartása, (szerepjátékok, párválasztó játékok) kör és páros tánc előkészítése
Táncgyakorlat:
– Az ugrástechnikáknak, a súlyvétel lehetőségeinek, az ugrós táncelemeknek és az összekapaszkodási módoknak a megismertetése
– A Dunai táncdialektus ugrós táncai közül választott táncanyag (csoportos, páros)
– A Dunai táncdialektus eszközös táncai közül választott táncanyag bevezetése (szóló)
– Csárdás motívumok (egylépéses, kétlépéses) páros formában
– Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánctípus anyaga
Koreográfia: népi gyermekjáték és tánc és/vagy ugrós–eszközös táncok
Zenei ismeretek: dudaritmus, kanásztánc ritmus, ritmusgyakorlatok, strófa, a duda, a hosszúfurulya
Népi ének: a Dunai táncdialektusból választott tánchoz kapcsolódó népdalok, gyermekjáték dallamok
Táncfolklorisztika: az ugrós tánctípus fogalma, formai lehetőségei, összekapaszkodási módok, a tánctípus főbb jellemzői
Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok
Hagyományőrzés: a saját táncrégió gyermekjátékai és táncai

o *Követelmények*

- *A tanuló ismerje* a tanult táncanyagot, az énekes táncos gyermekjátékok cselekményét, szövegét és dallamát, a tánc közbeni eszközhasználatot
- *A tanuló legyen képes a* közösségen belüli aktív tevékenységre, a tanult táncanyag újraalkotására, improvizációra, a tanult koreográfia bemutatására, a ritmikai gyakorlatok megvalósítására, a tanórákon megfelelő fizikai és szellemi erőnléttel való részvételre

3. évfolyam

o *Fejlesztési feladatok*

– A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
– A ritmus – tér – térforma fogalmainak alkalmazása a gyakorlatban
– Az ritmikai, plasztikai, dinamikai fogalmak kialakítása az életkori sajátosságoknak megfelelően
– Az ugrós tánc ritmikai, plasztikai, dinamikai lehetőségeinek, a táncszerkesztés elveinek és a táncok elnevezésének megismertetése az adott tájegység illetve funkció szerint
– A gesztusmozdulat fogalmának kialakítása
– Az eszközhasználat lehetőségeinek bővítése
– A táncalkalmak megismerése, a viselkedésmódok, illemszabályok, a megfelelő táncos magatartás elsajátítása
– A zenei lüktetésrendhez történő igazodás hangsúlyainak tudatosítása
– Az improvizációs készség, az előadói készség, a ritmusérzék, a mozgáskoordináció, a mozgásemlékezet, a fizikai állóképesség fejlesztése
– A közösséghez tartozás, kötődés erősítése, a másságot elfogadó attitűd valamint a nemi identitás erősítése
– Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése

o *Tananyag*

Táncelőkészítő gimnasztika
Tánctechnika: alapvető mozdulattípusok, támasztékszerkezet, súlyváltások, ugrástípusok, térdhasználat, térben való eligazodás, dinamikai gyakorlatok, pozíciók, körtartás, körív mentén haladás (séta, járás, futás, ridázás) lenthangsúly–fenthangsúly gyakorlatok, összekapaszkodási módok, tartás–ellentartás gyakorlatai, tempóváltások, páros fogás, kargesztusok, térirányok gyakorlatai, csapások, gesztusok
Énekes–táncos népi gyermekjátékok: a játékismeret bővítése, a játék központi szerepének megtartása (szerepjátékok, párválasztó játékok) a kör– és páros táncok előkészítése
Táncgyakorlat:
– A Dunai táncdialektus ugrós–eszközös táncai közül választott tánc elmélyítése, a tananyag bővítése
– A Tiszai táncdialektus csárdásai közül választott tánc bevezetése
– A verbunk előkészítése, a választott verbunk és csárdás elemeinek, a jellegzetes összekapaszkodási módoknak a megismerése
– Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánctípus anyaga
Koreográfia: az ugrós–eszközös vagy a csárdás táncanyagából
Zenei ismeretek: dudaritmus, kanásztánc ritmus, ritmusgyakorlatok, strófa, a hangszerek funkciója, játékmódja, jellegzetes hangszer együttesek,
Népi ének: a választott tánchoz kapcsolódó népdalok, gyermekjáték dallamok
Táncfolklorisztika: az ugrós tánc fejlődése, formái,a csárdás jellemző vonásai, a tánctípus meghatározása, táncalkalmak, a táncos magatartás jellemzői, tánckezdő szokások, a táncok földrajzi, történelmi háttere
Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései
Hagyományőrzés: a saját táncrégió gyermekjátékai és táncai

o *Követelmények*

- *A tanuló ismerje* a választott ugrós, verbunk és csárdás elemeit, a tanult népdalok szövegét, dallamát, a tanult hangszereket, a tanult táncok földrajzi elhelyezkedését
- *A tanuló legyen képes az* ugrós és eszközös ugrós valamint csárdás elemekből csoportosan és

párban történő improvizációra, a tánctípus fogalmának meghatározására, a tájegységek, falvak földrajzi meghatározására

---

4. évfolyam

o *Fejlesztési feladatok*

– A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
– A körtáncok technikai előkészítése
– A táncszerkesztés elveinek, az összekapaszkodási módok variációs lehetőségeinek megismertetése, a táncos partnerkapcsolat kialakítása
– A táncalkalmak megismerése, a viselkedésmódok, illemszabályok, a megfelelő táncos magatartás elsajátítása
– A zenei lüktetésrendhez történő igazodás hangsúlyainak tudatosítása
– Az improvizációs készség, az előadói készség, a ritmusérzék, a mozgáskoordináció, a mozgásemlékezet, a fizikai állóképesség fejlesztése
– A közösséghez tartozás, kötődés erősítése, a másságot elfogadó attitűd valamint a férfi és női szerepből adódó viselkedésmódok szerint a nemi identitás erősítése
– Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése

o *Tananyag*

Táncelőkészítő gimnasztika
Tánctechnika: alapvető mozdulattípusok, támasztékszerkezet, súlyváltások, ugrástípusok, forgások, térdhasználat, térben való eligazodás, térkitöltő játékok, dinamikai gyakorlatok, pozíciók, körtartás, körív mentén haladás, lenthangsúly–fenthangsúly gyakorlatok, összekapaszkodási módok, tartás–ellentartás gyakorlatai, tempóváltások, páros forgás, térirányok, forgások, csapások, gesztusok (kar, láb)
Táncgyakorlat:
– A Dunai táncdialektus ugrós–eszközös táncai közül választott tánc elmélyítése
– A Tiszai táncdialektus csárdásai közül választott tánc ismeretének bővítése, ritmikai, plasztikai, dinamikai lehetőségeinek megismertetése
– A Tiszai táncdialektus verbunkjai közül választott tánc bevezetése
– Ismerkedés a Déli körtánc dialektussal
– Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánctípus anyaga
Koreográfia: az ugrós–eszközös vagy a csárdás táncanyagából
Zenei ismeretek: a Tiszai dialektus jellegzetes hangszerei (cimbalom, klarinét, tekerő) parasztbanda, cigánybanda, a hangszerek funkciói, játékmódja, 4/4–es lüktetés, nyújtott ritmus, éles ritmus
Népi ének: a választott csárdásokhoz és karikázókhoz kapcsolódó népdalok, gyermekjáték dallamok
Táncfolklorisztika: a csárdás fejlődése, formái, jellemző vonásai, a tánctípus meghatározása, táncalkalmak, a táncos magatartás jellemzői, tánckezdő szokások, a táncok földrajzi, történelmi háttere
Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései
Hagyományőrzés: a saját táncrégió táncai, beleértve az ott élő nemzetiségek tánchagyományát is

o *Követelmények*

- *A tanuló ismerje* a választott ugrást, verbunkot és csárdást, a tanult népdalok szövegét, dallamát, a tanult hangszerek jellemzőit, a tanult táncok földrajzi elhelyezkedését
- *A tanuló legyen képes* a tánctípus fogalmának meghatározására, a tanult táncok földrajzi elhelyezésére, az elsajátított táncokból történő improvizálásra

5. évfolyam

o *Fejlesztési feladatok*

– A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
– Összefoglaló és rendszerező gondolkodás ösztönzése, összefüggések feltárása a tanult táncdialektus ismeretanyagán keresztül
– A mozgás közbeni éneklési készség fejlesztése
– A legényes és a forgós–forgatós táncok előkészítése
– A táncrend fogalmának kialakítása
– A táncszerkesztés elveinek, az összekapaszkodási módok variációs lehetőségeinek megismertetése, a táncos partnerkapcsolat kialakítása
– A táncalkalmak megismerése, a viselkedésmódok, illemszabályok, a megfelelő táncos magatartás elsajátítása
– A zenei lüktetésrendhez történő igazodás hangsúlyainak tudatosítása
– A zenei kíséretmódok és a tánc összefüggéseinek feltárása
– Az improvizációs készség, az előadói készség, a ritmusérzék, a mozgáskoordináció, a mozgásemlékezet, a fizikai állóképesség, a dinamikai és stílusérzék fejlesztése
– A közösséghez tartozás, kötődés erősítése, a másságot elfogadó attitűd valamint a férfi és női szerepből adódó viselkedésmódok szerinti táncformálás, a nemi identitás erősítése
– Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése

o *Tananyag*

Táncelőkészítő gimnasztika
Tánctechnika: alapvető mozdulattípusok, támasztékszerkezet, súlyváltások, ugrástípusok, forgások, térdhasználat, térben való eligazodás, térkitöltő játékok, dinamikai gyakorlatok, pozíciók, körtartás, körív mentén haladás, lenthangsúly–fenthangsúly gyakorlatok, összekapaszkodási módok, tartás–ellentartás gyakorlatai, tempóváltások, páros forgás, térirányok, csapások gesztusok (kar, láb)
Táncgyakorlat:
– A legényes és a forgós–forgatós táncok előkészítése
– A Dunai–dialektus csárdásai közül választott tánc bevezetése
– A Tiszai dialektus verbunkjai közül választott tánc ismeretének bővítése
– A Dunai dialektus verbunkjai közül egy választott tánc bevezetése
– A Déli körtánc dialektus ismereteinek bővítése és az Északi körtánc dialektus bevezetése
– Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánctípus anyaga
Koreográfia: az ismert táncanyagból
Zenei ismeretek: a választott karikázó énekes dallamai és azok jellemzői, sajátosságai, a periódus fogalma, a szinkópa ritmus
Népi ének: a tanult csárdásokhoz és körtáncokhoz kötődő dalok
Táncfolklorisztika: a verbunk fejlődése, formái, jellemző vonásai, a tánctípus meghatározása, táncalkalmak, táncos magatartás
Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései
Hagyományőrzés: a saját táncrégió táncai, beleértve az ott élő nemzetiségek tánchagyományát is

o *Követelmények*

- *A tanuló ismerje* a tánctípus, táncrend fogalmát, a Dunai táncdialektus választott táncait, a

tanult koreográfiákat, a népdalok szövegét, dallamát, a hangszereket, a tanult táncok földrajzi elhelyezkedését, a jellegzetes falvakat

- *A tanuló legyen képes* a tánctípus fogalmának meghatározására, a tanult táncok földrajzi elhelyezésére, az elsajátított táncokból történő improvizálásra

---

6. évfolyam

o *Fejlesztési feladatok*

– A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
– Az összefoglaló és rendszerező gondolkodás valamint a fogalmi gondolkodás ösztönzése és fejlesztése, az összefüggések feltárása az alapfokú évfolyamok ismeretanyagán keresztül
– Az improvizációs készség, az előadói készség, a ritmusérzék, a mozgáskoordináció, a mozgásemlékezet, a fizikai állóképesség, a stílusérzék, a dinamikai készség, a partnerkapcsolat fejlesztése
– A vizsgahelyzetre való felkészítés

o *Tananyag*

Táncelőkészítő gimnasztika
Tánctechnika: alapvető mozdulattípusok, támasztékszerkezet, súlyváltások, ugrás típusok, forgások, térdhasználat, térben való eligazodás, térkitöltő játékok, dinamikai gyakorlatok, pozíciók, körtartás, körív mentén haladás, lenthangsúly–fenthangsúly gyakorlatok, összekapaszkodási módok, tartás–ellentartás gyakorlatai, tempóváltások, páros forgás, térirányok, forgások, csapások gesztusok (kar, láb)
Táncgyakorlat:
– A legényes és a forgós–forgatós táncok előkészítése
– Az ugrós és eszközös ugrós táncok ismétlése, táncismeret bővítése
– A csárdások ismétlése, táncismeret bővítése
– A verbunkok ismétlése, táncismeret bővítése
– A körtáncok ismétlése, táncismeret bővítése
– Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánctípus anyaga
Koreográfia: az ismert táncanyagból
Zenei ismeretek: a tanult tájegységek jellegzetes népi hangszerei és zenei együttesei, a *dűvő* és az *esztam* kíséret jellemzői, tánctípusok és kíséretmódok
Népi ének: a tanult táncokhoz kötődő dalok ismétlése, bővítése
Táncfolklorisztika: az ismert táncok jellemző vonásai, a tánctípusok, táncalkalmak, táncos magatartás
Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései
Hagyományőrzés: a saját táncrégió táncai, beleértve az ott élő nemzetiségek tánchagyományát is

o *Követelmények*

- *A tanuló ismerje* az alapfokú évfolyamokon elsajátított táncokat, a tanult koreográfiákat, a tanult zenei, folklorisztikai, földrajzi jellemzőket
- *A tanuló legyen képes* a tanult ismeretek megfogalmazására, az önálló táncos megjelenítésre, improvizációra, a megfelelő táncos magatartás színpadi megjelenítésére, az alapfokú művészeti vizsga követelményeinek teljesítésére

---

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje

- Az ugrósok, ügyességi táncok, körtáncok, csárdások és a verbunkok táncanyagát a helyi tantervben meghatározott tájegységek szerint
- A tájegységek táncaihoz kötődő alapvető földrajzi, történelmi, zenei, táncfolklorisztikai ismeretek összefüggéseit
- A táncszerkesztés elveit, a jellemző összekapaszkodási módokat
- A tájegységre jellemző öltözködési, viselethordási szabályokat
- A ritmikai, plasztikai, dinamikai törvényszerűségeket és azok alkalmazását a gyakorlat során
- A színpadi törvényszerűségeket.
- A koreográfiák folyamatait, az alakzatok, térformák gyakorlati alkalmazását
- A táncalkalmaknak megfelelő magatartás– és viselkedésmódokat

A tanuló legyen képes

- Az egyéni és csoportos improvizációra, a testtudat fenntartására, az eszközhasználatra, a tudatos színpadi megjelenésre, a táncfolyamatok mozgásemlékezetére, a viseletek tánc közbeni használatára, viselésére, a táncos magatartás és partnerkapcsolat kialakítására
- A megszerzett ismeretekről beszélni
- A térben történő eligazodásra, a zenei lüktetésrendhez, zenei egységekhez való igazodásra, ismerje és a gyakorlatban is tudja alkalmazni az alakzatokat, térformákat
- A képzés során elsajátított ismeretek alkalmazására más környezetben is
- A környezet értékeinek megőrzésére, gyarapítására, a környezettudatos magatartásra
- A közösségi szerepvállalásra, önálló feladatvállalásra
- A másság elfogadására, a csoporthagyományok kialakításában való aktivitásra
- Olyan szokások, tevékenységek kialakítására, amelyek az egészséges életvitelt segítik elő

➢ *A művészeti alapvizsga követelményei*

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgából áll

A vizsga tantárgya és időtartama

Néptánc
Csoportban 5–10 perc
Egyénenként illetve párban: 2–3 perc

A vizsga tartalma

- Koreográfia: a szaktanár által meghatározott egy vagy két tanult koreográfia (koreográfia részlet, folyamat) csoportos bemutatása
- Improvizáció: A három táncdialektusból választott, a helyi tantervben szereplő tájegységek tanult táncaiból a nemének megfelelő szerepben kettő előadása kis csoportban (maximum 3 pár) illetve egyénenként vagy párban. Az egyiket a vizsgázók, a másikat a vizsgáztatók választják – a két tánc ne legyen ugyanabból a dialektusból

A vizsga értékelése

– Csoportban: a koreográfia ismerete, együttműködés a partnerekkel, színpadi jelenlét
– Egyénileg: a tanult táncanyag tudatos alkalmazása az improvizáció során, a táncos mozgás és a zene illeszkedése, a partneri kapcsolat, páros viszony kialakítása

TOVÁBBKÉPZŐ ÉVFOLYAMOK

7. évfolyam

o *Fejlesztési feladatok*

– A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
– Az egyensúlyviszonyok szerepének felismertetése, a tartás–ellentartás jelentőségének tudatosítása
– A forgás technikai megvalósítása a különböző lábfőrészeken
– Az erdélyi táncokra jellemző partnerkapcsolat kialakítása tánctípusonként
– A tánctételek funkcióinak megismertetése, a megfelelő táncos magatartás kialakítása
– A táncstílusok jellemző vonásainak megismertetése, a táncszók tánc közbeni alkalmazása, a táncok stílusos megjelenítésének elősegítése
– Az önálló táncszerkesztési gyakorlat, az improvizációs készség, az előadói készség, a ritmusérzék, a fizikai erőnlét fejlesztése
– A sajátos egyéni karakter kialakításának ösztönzése, a táncos elemek ritmikai, plasztikai, dinamikai különbségeinek megvalósítása
– A táncok újraalkotási igényének kialakítása a tanuló személyisége, habitusa, tánchoz való viszonyulása szerint
– A zene és tánc összefüggéseinek megfigyeltetése, az összefüggések megfogalmazása, rendszerezése
– Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése
– A táncos életmód igényének kialakítása, az életminőség javítása

o *Tananyag*

Táncelőkészítő gimnasztika
Tánctechnika: magasabb nehézségi fokú, összetett mozdulattípusok kialakítása és fejlesztése, térben való használata
Táncgyakorlat:
– Az alapfokon tanult táncok ismétlése, a táncismeret bővítése.
– Az Erdélyi dialektus területéről kiválasztott táncrend, az alapfokon előkészített legényesre és forgós–forgatós párosra építve
– A pontszerkezet, a táncot kísérő kargesztusok és azok funkcióinak megismertetése
– A forgás és forgatás módozatainak megismertetése
– Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánctípus anyaga
Koreográfia: az ismert táncanyagból
Zenei ismeretek: ardeleana–kolomejka típusú dallamok, a periódus szerkezete, zárlatok, félzárlatok, a zene és tánc kapcsolata, a „jajnóták” szerkezete és jellemzői, aszimmetrikus lüktetés
Népi ének: a tanult táncokhoz kötődő dalok ismétlése, bővítése, táncbéli kiáltások, táncszók
Táncfolklorisztika: az Erdélyi dialektus táncai, tánckultúrája, táncalkalmak, a táncrend, a táncház szerepe, az *adatközlők* megismerése
Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet

összefüggései
Hagyományőrzés: a saját táncrégió táncai, beleértve az ott élő nemzetiségek tánchagyományát is

- *Követelmények*

  - *A tanuló ismerje* az erdélyi táncok elsajátításához szükséges technikákat
  - *A tanuló legyen képes a*z erdélyi táncok improvizatív megjelenítésére, újraalkotására, a tanult koreográfiák bemutatására, a zene és tánc összhangjának gyakorlati megvalósítására

---

8. évfolyam

- *Fejlesztési feladatok*

– A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
– Az ismeret elmélyítése, bővítése
– A forgástechnika fejlesztése különböző lábfőrészeken
– A páros forgás és forgatás technika fejlesztése
– A stílusjegyek felismerése, elsajátítása és alkalmazása
– Az önálló táncszerkesztési gyakorlat, improvizációs készség, előadói készség, ritmusérzék, fizikai erőnlét, sajátos egyéni karakter kialakítása
– A táncos elemek dinamikai különbségeinek megvalósítása, a forgás– és ugrókészség fejlesztése
– A tánctételek funkcióinak megismertetése, a megfelelő táncos magatartás kialakítása
– A táncrend fogalmának értelmezése az Erdélyi dialektus különböző területein
– A táncszók ismerete és alkalmazása
– A táncok újraalkotási igényének kialakítása a tanuló személyisége, habitusa, tánchoz való viszonyulása szerint
– A zene és tánc összefüggéseinek megfigyeltetése, az összefüggések megfogalmazása, rendszerezése
– Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése
– A táncos életmód igényének kialakítása, az életminőség javítása

- *Tananyag*

Táncelőkészítő gimnasztika, az alapfok tananyagának megfelelően
Tánctechnika: a magasabb nehézségi fokú, összetett mozdulattípusok előadásmódjának fejlesztése, térben való használata
Táncgyakorlat:
Az Erdélyi dialektus területéről kiválasztott táncrend tananyagának bővítése
A Dunai dialektus területéről kiválasztott táncrend, az alapfokon szerzett ismeretek felhasználásával, rendszerezésével
Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánctípus anyaga
Koreográfia: az ismert táncanyagból
Zenei ismeretek: az erdélyi táncok kísérő hangszerei, zenekari felállások, jellegzetes éneklési stílusok, hajnalozó dallamok
Népi ének: a tanult táncokhoz kötődő dalok ismétlése, bővítése
Táncfolklorisztika: az erdélyi táncok földrajzi, történelmi háttere, táncalkalmak, tánchagyományok, szokások
Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései
Hagyományőrzés: a saját táncrégió táncai, beleértve az itt élő nemzetiségek tánchagyományát is

- *Követelmények*

  - *A tanuló ismerje* a tanult táncokat, újraalkotásuk módját, az erdélyi táncok elsajátításához szükséges technikákat, a zene és tánc összhangjának gyakorlati megvalósítását
  - *A tanuló legyen képes* az erdélyi táncok improvizatív megjelenítésére, a tanult koreográfiák bemutatására, a stílusos előadásmód megvalósítására

---

9. évfolyam

- *Fejlesztési feladatok*

– A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
– Az ismeret elmélyítése, bővítése
– A forgástechnika fejlesztése különböző lábfőrészeken
– A páros forgás és forgatástechnika fejlesztése
– A stílusjegyek felismerése, elsajátítása és alkalmazása
– Az önálló táncszerkesztési gyakorlat, improvizációs készség, előadói készség, ritmusérzék, fizikai erőnlét, a sajátos egyéni karakter kialakítása
– A táncos elemek dinamikai különbségeinek megvalósítása, a forgás– és ugrókészség fejlesztése
– A tánctételek funkcióinak, megismertetése, a megfelelő táncos magatartás kialakítása
– A táncrend fogalmának értelmezése az Erdélyi dialektus különböző területein
– A táncok, stílusok jellemző vonásainak ismerete, a táncszók ismerete és alkalmazása
– A táncok újraalkotási igényének kialakítása a tanuló személyisége, habitusa, tánchoz való viszonyulása szerint
– A zene és tánc összefüggéseinek megfigyeltetése, az összefüggések megfogalmazása, rendszerezése
– Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése
– A táncos életmód igényének kialakítása, az életminőség javítása

- *Tananyag*

Táncelőkészítő gimnasztika, az alapfok tananyagának megfelelően
Tánctechnika: a magasabb nehézségi fokú, összetett mozdulattípusok előadásmódjának fejlesztése, térben való használata
Táncgyakorlat:
– Az Erdélyi táncdialektus tananyagának bővítése
– A Tiszai táncdialektus területéről kiválasztott táncrend az alapfokon szerzett ismeretek felhasználásával, rendszerezésével
– Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánctípus anyaga
Koreográfia: az ismert táncanyagból
Zenei ismeretek: erdélyi jellegzetes hangszerek, hangszer együttesek (hegedű, ütőgardon, koboz), az aszimmetrikus lüktetésű táncok kíséretmódja
Népi ének: a tanult táncokhoz kötődő dalok ismétlése, bővítése
Táncfolklorisztika: az erdélyi táncok földrajzi, történelmi háttere, táncalkalmak, tánchagyományok, szokások
Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései
Hagyományőrzés: a saját táncrégió táncai, beleértve az itt élő nemzetiségek tánchagyományát is

- *Követelmények*

- *A tanuló ismerje* a tanult táncokat, újraalkotásuk módját, az erdélyi táncok elsajátításához szükséges technikákat, a zene és tánc összhangjának gyakorlati megvalósítását
- *A tanuló legyen képes* az erdélyi táncok improvizatív megjelenítésére, a tanult koreográfiák bemutatására, a stílusos előadásmód megvalósítására

---

10. évfolyam

o *Fejlesztési feladatok*

– A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
– A tanult táncanyag elmélyítése, bővítése, az egyes tánctételek funkciójának megismertetése
– Az összefoglaló és rendszerező, elemző gondolkodás valamint a fogalmi gondolkodás ösztönzése és fejlesztése, az összefüggések feltárása az alapfokú és a továbbképző évfolyamok ismeretanyagán keresztül
– Az improvizációs készség, az előadói készség, a ritmusérzék, a mozgáskoordináció, a mozgásemlékezet, a fizikai állóképesség, a stílusérzék, a dinamikai készség, a partnerkapcsolat fejlesztése
– Az egyéni táncstílus kialakítása, a táncok újraalkotása
– Az eredeti filmekről történő tánctanulás szabályainak megismertetése, gyakorlati alkalmazása
– A vizsgahelyzetre való felkészítés
– Az önálló ismeretszerzés ösztönzése
– A táncos életmód igényének kialakítása, az életminőség javítása

o *Tananyag*

Táncelőkészítő gimnasztika, az alapfok tananyagának megfelelően
Tánctechnika: a magasabb nehézségi fokú, összetett mozdulattípusok előadásmódjának fejlesztése, térben való használata
Táncgyakorlat: az ismert táncrendek tananyagának bővítése, összegzése, rendszerezése
Koreográfia: az ismert táncanyagból
Zenei ismeretek: a zenei ismeretek összefoglalása, rendszerezése
Népi ének: a tanult táncokhoz kötődő dalok ismétlése, bővítése
Táncfolklorisztika: a Kárpát–medence táncai, tánckultúrája
Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései
Hagyományőrzés: a saját táncrégió táncai, beleértve az itt élő nemzetiségek tánchagyományát is

---

➢ *Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után*

A tanuló ismerje

- Az ugrósok, eszközös táncok, körtáncok, karikázók, páros táncok, férfitáncok táncanyagát a helyi tantervben meghatározott tájegységek szerint
- A táncdialektusok és tájegységek, tánctípusok és táncrendek fogalmát és összefüggéseit
- A stílusjegyek, a színpadi törvényszerűségek, a ritmikai, plasztikai, dinamikai szabályszerűségek alkalmazását a gyakorlatban
- A tanult koreográfiákat

A tanuló legyen képes

- A testtudat fenntartására, a táncok improvizatív bemutatására, a kollektív és az individuális táncok tudatos megformálására, a táncalkalmaknak és a nemi identitásnak megfelelő magatartásmód tudatos megjelenítésére, a táncok egyéni, stílusos megjelenítésére, a táncos

partnerkapcsolat megvalósítására a tájegységnek, tánctípusnak megfelelően

- A szakmai nyelvezet alkalmazására, a képzés során elsajátított szókincs tudatos alkalmazására a mindennapi életben, a kommunikációra, véleménynyilvánításra, az érdeklődés, a szakmai ismeretszerzés fenntartására, az intelligens tudás megszerzésére

➢ *A művészeti záróvizsga követelményei*

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll

A vizsga tantárgya és időtartama

Néptánc, 8–10 perc

A vizsga tartalma

– A helyi tantervben meghatározott tájegységek táncrendjeiből a szaktanár állít össze tételsort
– A tételsor legalább négy táncrendet tartalmaz, melyből a vizsgázó a nemének megfelelő szerepben improvizál
– Először a kihúzott tétel szerint, majd a vizsgázó által szabadon meghatározott táncrend szerint kell a táncokat bemutatni
– A tájegység táncrendjén kívül ismerniük kell még a tánctípusok nevét, a kísérő zenekari felállást, a jellegzetes viseleteket

A vizsga értékelése

– a táncrend ismerete, stílusos előadása,
– a tánc szerkezetének ismerete az improvizáció során,
– a tánc ritmikai, dinamikai, plasztikai megformálása,
– a táncos mozgás és a zene illeszkedése,
– a táncrendhez kapcsolódó táncfolklorisztikai ismeretek

➢ *A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz*

1 db tábla vagy flipchart
1 db történelmi Magyarország térkép vagy néprajzi térkép
Hangzóanyag lejátszására alkalmas lejátszó/erősítő, hangfal
Videó vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor
A tananyaghoz kapcsolódó könyvek, kiadványok
Néprajzi kézikönyvek, lexikonok, videó és/vagy DVD filmek
A tanulólétszámnak megfelelő, a tanulmányi versenyekhez és tanévzáró bemutatókhoz szükséges megfelelő népviseletek, lábbelik

FOLKLÓRISMERET

1. A folklórismeret tantárgy tanításának célja, szakirányú feladatai

A konkrét népszokások megismertetésén keresztül a tanulók előtt fel kell tárni a néphagyomány ünnepi rítusainak formai és tartalmi összetevőit, megjelenését. Világítson rá a hagyomány folyamatosan változó természetére, egykori történeti rétegeire, eredetére. Tegye élményszerűvé a jeles napok és ünnepi szokások megismerését. Aktualizálja az emberi élet fordulóihoz fűződő hagyományokat, szokásokat. A gyermekjátékok és táncok táji és történeti megismertetésével a gyakorlati képzésben elsajátított ismeretek rendszerezéséhez nyújtson segítséget.

2. Az egyes évfolyamok tanterve

ALAPFOKÚ ÉVFOLYAMOK

3. évfolyam

- *Fejlesztési feladatok*

– A játék– és táncalkalmak szerepének megismertetése a faluközösség és az egyén életén keresztül, a kommunikációs képesség, verbális kommunikáció, szocializációs készség, közösségérzet, a tér– és időbeli tájékozódás fejlesztése
– A tananyaghoz kapcsolódóan más művészeti ágak alkotásaira való figyelemfelkeltés

- *Tananyag*

A gyermekkorhoz kapcsolódó szokások, hiedelmek, jeles napok és ünnepi szokások megismertetése
Gyerekszületés, gyermekkor
– Jósló praktikák a gyermek születése előtt
– Komatál hagyománya
– Keresztelő
– A gyermek befogadása, helye a családban és a falu társadalmában
– Az anya avatása
– Munkára nevelés, gyermekmunka
A gyermekek játékalkalmai és táncalkalmai
– A munkavégzéshez kötődő játékalkalmak /libalegeltetés, kalákamunkák/
– A játszó helyszíne, időpontja, a falu társadalmi életében betöltött szerepe
– A tánc tanulása
– Gyermeklakodalmas (a felnőttek világának – szokások, táncok, zenei kultúra – tanulása)
– A gyerekek táncalkalmai (kukoricabál, pulyabál, aprók tánca, serketánc)
Az évkör ünnepei gyermekszemmel
– Szent Miklós napja
– Jézus születésének története
– Óévbúcsúztató és évkezdő szokások
– Szent Balázs napja, Balázsjárás
– Szent Gergely napja, Gergelyjárás
– Húsvét vasárnapjának és hétfőjének szokásai
– Pünkösdi királynéjárás

- *Követelmények*

  - *A tanuló ismerje* az év során tanult jeles napok elhelyezkedését a naptárban, a gyermekkor jeles eseményeit, játék– és táncalkalmait
  - *A tanuló legyen képes* az együttműködésre, alkalmazkodásra, mások elfogadására, a szabályok betartására, a társak előtti kommunikációra, a tanult ismeretek megfogalmazására

---

4. évfolyam

- *Fejlesztési feladatok*

– A kommunikációs képesség, a verbális kommunikáció, a szocializációs készség, a közösségérzet és a tér– és időbeli tájékozódás fejlesztése
– A tananyaghoz kapcsolódóan más művészeti ágak alkotásaira való figyelemfelkeltés

- *Tananyag*

A tanuló előző évben megszerzett ismereteinek elmélyítése, bővítése
A legényélethez, leányélethez, párválasztáshoz, lakodalomhoz kapcsolódó szokások, hiedelmek, rituális cselekmények, jeles napok és ünnepi szokások megismertetése
A táncalkalmak jelentőségének megismertetése a párválasztás során
Legényélet, leányélet, párválasztás, lakodalom
– Munkavégzés a serdülő korban
– Legényavatás, leányavatás
– Udvarlási szokások, szerelmi élet, és azok színterei
– Szokásjogok a paraszti társadalomban
– Leánynéző, háztűznéző, hozomány
– Leánykérés, eljegyzés, jegyajándék
– Lakodalmi előkészületek
– Lakodalmi tisztségviselők, feladatok
– Lakodalmi szokások, rítusok
Legények és lányok játék– és táncalkalmai
– A fonó helyszíne, szerepe a párválasztásban, társas kapcsolatokban
– Fonójátékok, tánc a fonóban (hangszerek, tánckíséret)
– Böjti időszak (tavaszköszöntő játékok és a böjti karikázó)
– Bálok időpontja, helyszíne, bálrendezés
Lányok és legények szerepe a kalendáris szokásokban
– Luca kettős alakja
– Betlehemezés
– Farsangi szokások
– A nagyhét eseményei
– A húsvéti tojás jelentése és díszítésének különböző technikái
– Pünkösdi királyválasztás
– Májusfaállítás
– Nyári napforduló szerepe, Szent Iván napi szokások

- *Követelmények*

  - *A tanuló ismerje* az év során tanult jeles napok elhelyezkedését a naptárban, a leányélet, legényélet jeles eseményeit, táncalkalmait, a párválasztás szokásait, a lakodalom menetének, szereplőit

- *A tanuló legyen képes* az együttműködésre, alkalmazkodásra, mások elfogadására, szabályok betartására, a társak előtti kommunikációra, a tanult ismeretek megfogalmazására

---

5. évfolyam

o *Fejlesztési feladatok*

– A táncalkalmak szerepének változásai és a változások okainak feltárása
– A kommunikációs képesség, a verbális kommunikáció, a szocializációs készség, a közösségérzet valamint a tér– és időbeli tájékozódás fejlesztése
– A tananyaghoz kapcsolódóan más művészeti ágak alkotásaira való figyelemfelkeltés

o *Tananyag*

A tanuló előző évben megszerzett ismereteinek elmélyítése, bővítése
A rituális cselekmények szerepe, a felnőtt– és öregkorhoz kapcsolódó szokások, hiedelmek, a jeles napok és ünnepi szokások megismertetése
Felnőttek, idősek és az elbúcsúztatás szokásai
– Paraszti munka, munkaszervezés
– Az idősek társadalmi szerepe a paraszti társadalomban
– Előjelek, jóslások, hiedelmek
– A haldoklóval, a halottal kapcsolatos szokások
– Virrasztás, temetés, siratás
– A halotti tor
– Fejfák, keresztek
– Mindenszentek napja
– Halottak napja, megemlékezés a halottakról
A házasok táncalkalmai
– Táncalkalmak a családi eseményeken (keresztelő, lakodalom)
– Táncalkalmak a farsangban (házasok bálja, batyusbál)
– Asszonyok mulatságai (asszonyfarsang, lakodalmi kontyoló)
– Férfiak mulatságai (pincézés, tejbemérés)
Felnőttek az évkör ünnepein
– Disznótorok ideje (alakoskodás, adománykérés)
– A regölés (időpontja, jelmezek, hangszerek, szereplők)
– Szent György napja
– Virágvasárnap
– A húsvéti ételek jelképrendszere
– Fehérvasárnap
– Aratás és a hozzá kapcsolódó szokások
– Szent István napja, új kenyér ünnepe
– Szüret, szüreti felvonulások, alakoskodás
– Szent Mihály napja
– Dömötör napja, Vendel napja

o *Követelmények*

- *A tanuló ismerje* az év során tanult jeles napok elhelyezkedését a naptárban, a felnőtt– és időskor jeles eseményeit, szokásait, a különböző életkorokhoz kapcsolódó táncalkalmakat, azok szerepét
- *A tanuló legyen képes* az együttműködésre, alkalmazkodásra, mások elfogadására, a szabályok

betartására, a társak előtti kommunikációra, a tanult ismeretek megfogalmazására

6. évfolyam

o *Fejlesztési feladatok*

– Az elméleti tananyag és az eddig tanult táncanyagok közötti összefüggések megfogalmazása
– A tananyagban meghatározott régi– és új stílusú táncrétegek jellemzőinek, a táncdialektusok elhelyezkedésének, földrajzi meghatározásának megismertetése
– A kommunikációs képesség, a verbális kommunikáció, a szocializációs készség, a közösségérzet valamint a tér– és időbeli tájékozódás fejlesztése
– A tananyaghoz kapcsolódóan más művészeti ágak alkotásaira való figyelemfelkeltés

o *Tananyag*

Táncfolklorisztika
A régi táncréteg jellemzői
Körtáncok
– Középkori tánchagyomány, lánc– és körtáncok
– Énekes női körtáncok helye és szerepe a tánckultúrában
Eszközös pásztortáncok
– Kanásztánc, pásztortánc
– Pásztorbotoló, cigánybotoló
Ugrós–legényes tánctípus
– Ugrós táncok (szóló, csoportos és páros formák, helyi sajátosságok)
– Erdélyi legényes táncok
Küzdő karakterű páros táncok
Forgós–forgatós páros táncok
– Reneszánsz tánchagyomány, forgós–forgatós páros táncok
– Lassú tempójú páros táncok
– Mérsékelt és gyors tempójú páros táncok
– Az új táncréteg jellemzői
– A reformkor tánckultúrája, a verbunk és csárdás kialakulása
Verbunk
– A szóló verbunk
– Szabályozott szerkezetű verbunkok
Csárdás
– A csárdás tagolódása (lassú és friss, valamint csendes, csárdás, ugrós)
– Körcsárdás, hármas csárdás
A dialektusok meghatározása, elhelyezkedése, jellemzői
– Dunai dialektus
– Tiszai dialektus
– Erdélyi dialektus
A tanult táncanyagok elhelyezése a nagy dialektusterületekben

o *Követelmények*

- *A tanuló ismerje* a régi és az új táncrétegbe tartozó tánctípusokat, a főbb jellemzőiket, a tanulmányok során megtanult táncok földrajzi elhelyezkedését, dialektusait
- *A tanuló legyen képes* az együttműködésre, alkalmazkodásra, mások elfogadására, a szabályok betartására, a társak előtti kommunikációra, a tanult ismeretek megfogalmazására

➢ *Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után*

A tanuló ismerje

- A folklór, mint történeti hagyomány sajátosságait, az egyes jeles napok időpontját, a jeles napok vallási, hiedelmi funkcióját, magyarázótörténetét
- A hagyományos paraszti élet jellegzetes fordulópontjait, a magyar paraszti világkép legfőbb elemeit, eredetüket, s a hozzájuk fűződő mondákat, a parasztság hiedelemvilága főbb szereplőit, funkcióit

A tanuló legyen képes

- A rítuscselekmények szövegeinek és tartalmának értelmezésére és használatára, a szakkifejezések, a megszerzett ismeretek alkalmazására, a tér–idő összefüggéseinek felismerésére
- A paraszti társadalom erkölcsi és viselkedési normáinak megítélésére, értékeinek elfogadására
- Az önálló ismeretszerzésre, az elméleti ismeretek alkalmazására a mindennapi életben
- A magyar folklórhagyományokat a nemzettudat részeként értelmezni
- Az azonosságok és különbözőségek felismerésére a hazai és egyetemes folklórban

➢ *A művészeti alapvizsga követelményei*

A vizsga részei

A vizsga írásbeli vagy szóbeli vizsgarészből áll

A vizsga tantárgya és időtartama

Folklórismeret
Írásbeli: 30 perc
Szóbeli: 5 perc

A vizsga tartalma

– A vizsga anyaga a helyi tanterv alapján a szaktanár által összeállított folklórismereti témakörökből áll
– Az **írásbeli vizsga** feladatlapja különböző típusú, a tanultak felidézését, alkalmazását, értelmezését, valamint problémamegoldást, néhány mondatos értelmező választ igénylő feladatokat tartalmaz
– A **szóbeli vizsgán** a tanulók egy tétel kihúzása után önállóan számolnak be tudásukról
Témakörök:
Jeles napok
Munkavégző ünnepek
Az emberélet fordulói
Táncdialektusok
A régi és új táncréteg tánctípusai

A vizsga értékelése

Írásbeli vizsga
– A feladatsort vagy a tesztet az intézmény pedagógusai javítókulcs szerint javítják és pontozzák
– Az osztályzatra a pontok alapján a szaktanár tesz javaslatot, amelyet a vizsga elnöke hagy jóvá

Szóbeli vizsga
– A tanuló feleletének tartalmi és formai szempontok alapján történő értékelése
– Az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot, amelyet a vizsga elnöke hagy jóvá

➢ *A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz*

1 db tábla vagy flipchart
1 db történelmi Magyarország térkép vagy néprajzi térkép
Videó vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor
A tananyaghoz kapcsolódó könyvek, kiadványok
Néprajzi kézikönyvek, lexikonok
Néprajzi videó és/vagy DVD filmek

TÁNCTÖRTÉNET

1. A tánctörténet tantárgy tanításának célja, szakirányú feladatai

A tantárgy járuljon hozzá saját tánckultúránk történetének megismeréséhez, a magyarságtudat erősítéséhez, a tanulók kommunikációs készségeinek fejlődéséhez, a más népek kultúrája iránti érdeklődés felkeltéséhez, a tantárgyhoz tartozó terminológiák használatához, igényes képi és hanganyag megismeréséhez, a táncművészet iránti érdeklődéshez, az arra fogékony közízlés fejlesztéséhez

2. Az egyes évfolyamok tanterve

TOVÁBBKÉPZŐ ÉVFOLYAMOK

9. évfolyam

- *Fejlesztési feladatok*

– Az egyetemes tánctörténet kronológiai rendjén keresztül a történelmi összefüggések felismertetése.
– A tánctörténet szempontjából kiemelkedő események, alkotók megismertetése és meghatározó műveik elemzése során a komplex látásmód kialakítása és fejlesztése.
– Stílusérzék, logikus gondolkodás valamint a táncműfajok iránti érzékenység fejlesztése
– Más népek tánchagyományainak megismerésére, több táncműfaj befogadására, a kulturált szórakozás elsajátítására valamint a saját tapasztalatainak gyarapítására ösztönözze a tanulót

- *Tananyag*

- Tánctörténeti alapfogalmak: köznapi és művészi mozgás, közhasznú és művészi tánc
- Az őskor táncélete: vallási szertartások, rítusok, ábrázoló táncok
- Az ókori kultúrák közül az egyiptomi, a japán és a görög tánckultúra
- A középkor tánckultúrája: tánc és a vallás kapcsolata, misztériumjáték, jokulátorok
- A reneszánsz embereszménye, a magyarországi reneszánsz, Mátyás király udvartartásának tánckultúrája
- A barokk kialakulás és hatása Európa művészetére, XIV. Lajos, a barokk mesterei
- A cselekményes balett kialakulása, Noverre munkássága
- A jezsuita színházak szerepe a színpadi tánc történetében
- A balett megjelenése Magyarországon – „Eszterházy esték”
- A romantika hatása Európa táncéletére
- A reformkori magyar „színpadi” táncművészet, paraszti táncok – Körmagyar
- A legjelentősebb szaklapok, kiadványok, szakkönyvek, a táncos helyszínek és események megismertetése a tanulókkal

- *Követelmények*

- *A tanuló ismerje* az egyetemes tánctörténet során a művészeti ág fejlődésében jelentős szerepet betöltött eseményeket, helyszíneket, műveket
- *A tanuló legyen képes* néhány mondatban önállóan kifejezni magát egy adott témakörben, illetve önálló gondolatok megfogalmazására egy tánc koreográfia kapcsán

10. évfolyam

o *Fejlesztési feladatok*

– A XX. századi táncművészet jelentősebb állomásainak, a műfajok közti átjárhatóság lehetőségeinek felismertetése
– A táncház-mozgalom kialakulásának és napjainkban betöltött szerepének felismertetése
– Az egyéni látásmód, stílusérzék, logikus gondolkodás valamint a táncműfajok iránti érzékenység nyitottság, befogadó készség fejlesztése
– A kulturált szórakozás igényének kialakítása, a saját tapasztalatszerzés ösztönzése.

o *Tananyag*

- Tánctörténeti alapfogalmak: a konkrét és elvont jelleg a művészetben, a művészi mozgás fajtáinak esztétikája
- A XX. század elejének táncművészeti újításai Amerikában (Isadora Duncan), hatásuk Európa táncéletére
- A XX. századi magyar mozdulatművészet megújítói
- A színpadi néptánc kialakulása: Gyöngyösbokréta, Csupajáték
- Művészegyüttesek Magyarországon: Néphadsereg Központi Művészegyüttese – Honvéd Táncszínház (Szabó Iván), Állami Népi Együttes (Rábai Miklós), SZOT – Budapest Táncegyüttes (Molnár István), BM Duna Művészegyüttes (Náfrádi László)
- A táncház-mozgalom kialakulása, hatása a mai táncművészetre
- A koreográfusnemzedékek jelentősebb alkotói és kiemelkedő műveik a színpadi táncművészetben
- A művész– és a jelentősebb amatőr együttesek napjaink magyar táncművészetében
- A táncos szakma jelentősebb szervezetei, oktatási intézményei, országos rendezvényei
- A legjelentősebb szaklapok, kiadványok, szakkönyvek megismertetése a tanulókkal, melyek nyújtsanak segítséget az év végi vizsgára való felkészüléshez

o *Követelmények*

- *A tanuló ismerje* a XX. századi magyar táncművészet jeles képviselőit, meghatározó műveiket, a színpadi néptáncművészet fontos fordulópontjait, a táncház-mozgalom legfontosabb eseményeit, az országos rendezvényeket, egyesületeket, szakmai szervezeteket, oktatási intézményeket
- *A tanuló legyen képes* néhány mondatban önállóan kifejezni magát egy adott témakörben, gondolatainak megfogalmazására egy táncmű, koreográfia kapcsán, a tánctörténet fordulópontjainak megnevezésére, a tánc műfajainak elkülönítésére, a terminológia helyes használatára

---

➢ *Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után*

A tanuló ismerje:
Az egyetemes tánctörténet során a művészeti ág fejlődésében jelentős szerepet betöltött eseményeket, helyszíneket, műveket, a magyar táncművészet jeles képviselőit, meghatározó műveiket, a színpadi néptáncművészet fontos fordulópontjait, a táncház-mozgalom legfontosabb eseményeit, az országos rendezvényeket, egyesületeket, szakmai szervezeteket, oktatási intézményeket

A tanuló legyen képes:

Néhány mondatban önállóan kifejezni magát egy adott témakörben, gondolatainak megfogalmazására egy táncmű, koreográfia kapcsán, a tánctörténet fordulópontjainak megnevezésére, a tánc műfajainak elkülönítésére, a terminológia helyes használatára

➢ *A művészeti záróvizsga követelményei*

A vizsga részei

A vizsga írásbeli vagy szóbeli vizsgarészből áll

A vizsga tantárgya és időtartama

Tánctörténet
Írásbeli: 30 perc
Szóbeli: 5–10 perc

A vizsga tartalma

A vizsga anyaga a helyi tanterv alapján a szaktanár által összeállított tánctörténet témakörökből áll

Az ***írásbeli vizsga*** feladatlapja különböző tartalmú, a tanultak felidézését, alkalmazását, értelmezését valamint a problémamegoldást ill. értelmező választ igénylő feladatokat tartalmazza

A ***szóbeli vizsgán*** a tanulók egy tétel kihúzása után önállóan számolnak be tudásukról

Választható témakörök:

- Az őskor táncművészete
- A középkor jellemző táncformái
- A reneszánsz és barokk kor táncélete
- A romantika
- A reformkor táncélete
- A XX. század táncélete
- Gyöngyösbokréta mozgalom
- Amatőr és hivatásos együttesek Magyarországon
- Hazánk jeles alkotói és műveik
- A táncos szakma jelentősebb szervezetei, oktatási intézményei, országos rendezvényei

A vizsga értékelése

Írásbeli vizsga

– A feladatsort vagy a tesztet az intézmény pedagógusai javítókulcs szerint javítják és pontozzák
– Az osztályzatra a helyi tantervben meghatározott formák szerint a szaktanár tesz javaslatot, amelyet a vizsga elnöke hagy jóvá

Szóbeli vizsga

– A tananyagtartalom elsajátításának mértéke

– Az összefüggések ismerete
– A szakmai kommunikáció fejlettsége
Az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot, amelyet a vizsga elnöke hagy jóvá

➢ *A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz*

1 db tábla vagy flipchart
Videó vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor
A tananyaghoz kapcsolódó könyvek, kiadványok
Tánctörténeti kézikönyvek, lexikonok
Tánctörténeti videó és/vagy DVD filmek

TÁNCJELÍRÁS –OLVASÁS

1. A táncjelírás-olvasás tantárgy tanításának célja, szakirányú feladatai

A képzés járuljon hozzá a mozdulatok tudatos időbeli, (ritmikai) térbeli, (plasztikai) erőfokbeli (dinamikai) elemzéséhez, a testtudat, a mozgáskoordináció kialakításához, a magyar néptánc táncjelírással közölt folyamatainak megismeréséhez, egyszerű motívumok, motívumsorok lejegyzéséhez.

2. Az egyes évfolyamok tanterve

TOVÁBBKÉPZŐ ÉVFOLYAMOK

9. évfolyam

- *Fejlesztési feladatok*

– A mozdulatelemzés három alaptényezője (plasztika, ritmika, dinamika), összefüggéseinek feltárása
– A mozdulattípusok három leggyakoribb fajtája (lépés, ugrás, gesztusok) valamint a helyzettípusok fogalmának értelmezése
– A mozdulatok elemzésének módjának, a táncjelírás alapfogalmainak (vonalrendszer, irányok) rögzítése, a tanult mozdulat– és helyzettípusok jelölési rendszerének megismertetése
– A mozdulatanalizáló képesség, a mozgáskoordináció, a tér–, ritmus és dinamikai érzék, a testtudat fejlesztése

- *Tananyag*

- A tánc tagolódása: fázis, motívum, motívumfűzés
- A mozdulatelemezés három alaptényezője (plasztika, ritmika, dinamika) és azok összefüggései
- A táncjelírás alapfogalmai (vonalrendszer, irányok) és alkalmazásuk
- A mozdulat típusai (lépés, súlyt hordó láb mozgása, gesztus, ugrás) és jelölése
- A helyzet típusai (testpozíció–állás, súlytalan testrészek mozdulatlansága, szünet a testben, térben, helyen) és jelölésük
- A táncjelírásban használt kiegészítő jelek (távolság csökkentés, növelés, földhöz közeli lábmozdulatok, kis térdhajlítás, feszítés, a lábfej részei, dinamikai jelek, pozíciójelek, forgatás jele) és alkalmazásuk

- *Követelmények*

- *A tanuló ismerje* a mozdulatelemzés alaptényezőit**,** a tanult mozdulat és helyzettípusokat, a táncjelírás vonalrendszerét és jeleit
- *A tanuló legyen képes* a frontirányok felismerésére és helyes használatára, a gesztusirányok egzakt módon való meghatározására, a motívumok ritmusának pontos eltapsolására, a motívumokban szereplő mozdulattípusok felismerésére, az egyszerű motívumok, folyamatok pontos leolvasására és előadására

10. évfolyam

- *Fejlesztési feladatok*

– A további mozdulattípusok: forgások, forgatások, keringés fogalmának, jelrendszerének értelmezése
– A mozdulatelemzéshez szükséges kiegészítő fogalmak: páros viszony, fogások, táncos–eszköz viszonyának rögzítése
– A mozdulatelemzésnél tanultak lejegyzése táncjelírással
– A mozdulatanalizáló és szintetizáló képesség, a mozgáskoordináció, a tér, ritmus és dinamikai érzék, a testtudat fejlesztése

- *Tananyag*

- A mozdulat további típusai (forgás, forgatás, keringés) jelölése és olvasása
- Kiegészítő fogalmak (páros viszony, fogások, táncos–eszköz viszonya) jelölése és olvasása
- Táncjelírásnál használt kiegészítő jelek (testrészek, ízületek) jelölése és olvasása

- *Követelmények*

- *A tanuló ismerje* a helyzet– és mozdulattípusokat és azok jelölését a vonalrendszerben
- *A tanuló legyen képes* a különböző tánctípusok motívumainak helyes leolvasására, stílusos előadására, a csapásoló és eszközös motívumok pontos interpretálására, egy motívumsor leolvasására, folyamatos előadására

➢ *A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz*

1 db tábla, vagy flipchart
Videó vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor
A tananyaghoz kapcsolódó könyvek, kiadványok
Kézikönyvek, lexikonok

A ZENEI MUNKAKÉPESSÉG-GONDOZÁS

– KOVÁCS-MÓDSZER –

zeneiskolai tanterve

a Kiskunmajsai Egressy Béni Alapfokú Művészeti Iskola részére

Készítette

Dr. Pásztor Zsuzsa zenetanár

egyetemi oktató, a ZMG szerzői jogainak tulajdonosa

www.KovacsMethod.com

I. BEVEZETÉS

1.Rendelkezések a zenei munkaképesség-gondozás oktatásáról

FELSŐOKTATÁS: Az Emberi Erőforrások Minisztériumának rendelete (8/2013. I. 30. EMMI) előírja a zenei munkaképesség-gondozás ismeretét a zenetanári felkészítés képzési és kimeneti követelményei között. http://www.magyarkozlony.hu/pdf/15906

SZAKKÖZÉPISKOLA: Az OKJ képzés kerettantervében a zenei munkaképesség-gondozás kötelező tárgyként szerepel**. [**14/2013. (IV. 5.) NGM rendelet.] https://www.nive.hu/index.php?option=com_content&view=article&id=440#table2

ZENEISKOLA: A zenetanári minősítés kritériumai között szerepel a zenei munkaképesség-gondozás alkalmazása a zeneórákon. Előnyben van az a tanár, aki a zenei munkaképesség-gondozás tárgyban legalább 30 órás alapképzettséggel rendelkezik és a tanultakat zeneóráin alkalmazza. https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/pem/muveszeti.pdf

2.A zenei munkaképesség-gondozás meghatározása, célja

A zenei munkaképesség-gondozás (a továbbiakban ZMG) az egészséges zenész-életmód programja és természettudományos ismeretanyaga, a zenei foglalkozási ártalmak megelőzésének pedagógiája, mely a zenével foglalkozó növendékek és felnőttek helytállását hivatott segíteni szakmai feladataikban és mindennapi életükben. Gondoskodik mindazokról a fizikumbeli háttér-feltételekről, amelyek az eredményes zenetanuláshoz, illetve a sikeres művészi munkához kellenek. Mindezt egyéni szükséglet szerint nyújtja minden igénylőnek a zenei oktatás és foglalkozás körülményeihez igazodva.

3.A ZMG hármas feladatköre

1) *Előkészíti* az emberi szervezetet a várható terhelésekre és konkrét tennivalókra (Hangszeres tartások és mozgások alapozása, a helyes légzés megtanítása, a gyakorlási állóképesség és a szereplési alkalmasság fizikális alapjainak megteremtése).
2) *Védelmet nyújt* a foglalkozási ártalmak ellen. (Megelőzi a mozgatórendszer túlerőltetését, feloldja az idegi és fizikai fáradtságot, ellensúlyozza az egyoldalú terheléseket, korrigálja az aszimmetriás tartásokat, védi és pihenteti a hallószervet, fenntartja a szervezet idegi és hormonális szabályozásának kiegyensúlyozott működését.
3) Megerőltetés, kimerülés esetén *segíti a munkaképesség helyreállítását* az egészségzónán belül. (Kímélő gyakorlási program, fokozatosan felépített mozgásedzés, regeneráló életrend.)

4.A ZMG pedagógiai eszközei

A ZMG a muzsikáláshoz való erőteljes idegi és fizikai alkalmasság fejlesztésére és megőrzésére természetes edzőhatások kombinációját használja föl. Eszközei: a mozgás, az ésszerű munkamódszer, a pihenés helyes szervezése, a táplálkozás rendezése, a természeti környezet egészséges élethatásainak felhasználása (a friss levegő, a víz, és a napfény).

5.A ZMG keletkezése

1959-ben Kodály Zoltán szorgalmazására indult a Zeneakadémián az a kutatás, mely a hallgatók és művésztanárok körében sűrűn előforduló zenei foglalkozási ártalmak okainak felderítésére és a védekezés módjának kidolgozására irányult. A feladattal megbízott szakember dr. Kovács Géza tudományos kutató volt (1916-1999), akinek több évtizedes munkája nyomán új pedagógiai ág alakult ki, a zenei munkaképesség gondozása. Dr. Kovács Géza negyven éven át szolgálta a zene és a zenész emberek ügyét. Életművéért 1996-ban magas állami kitüntetésben részesült.

6.A ZMG zenepedagógiai jelentősége

A zenélő növendékek és felnőttek fizikai gondozásának pedagógiája a zeneoktatásban és a zenei gyakorlatban hiánypótló jelentőségű. A zeneoktatás és a zeneművészet szakmai színvonalának és követelményeinek emelkedésével mindinkább növekszik a fizikum és az idegrendszer speciális, más szakmáktól eltérő megterhelése. Ugyanakkor a hozzá való teherbírás kifejlődése és további alakulása a tehetséggondozás korábbi gyakorlatában véletlenszerű, kizárólag a külső körülményektől függő, mert a hagyományos zeneoktatásból mind a mai napig hiányzik a fizikai nevelés. A kellő fizikai felkészítés hiánya bizonytalanná teheti a zenével foglalkozók pályájának alakulását. A ZMG megjelenése a zenepedagógia jelentős történeti fordulata.

7.A ZMG felsőoktatási fórumai

Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem, választható tárgy, 60 óra
ELTE PPK, szakvizsgás képzés zenetanároknak, 180 óra
ELTE PPK, fejlesztő pedagógusok szakirányú továbbképzése, kötelező tárgy, 60 óra
Muzsikáló Egészség Alapítvány, zenetanári akkreditált továbbképzés, 30 óra

II. TANTERV

A ZMG tárgy a zeneiskola pedagógiai programjában három területen jelenik meg:

1) Zenei mozgás-előkészítés az előképzőben.
2) Munkaképesség-gondozás a zeneiskolai osztályokban.
3) Munkaképesség-gondozó mozgásórák tanároknak

1. Zenei mozgás-előkészítés az előképzőben

1.1. Indoklás

A jelenleg érvényben lévő zenei előképző gyakorlatának pedagógiai eszköztára hiányos. Magas szinten foglalkozik a zenei, szellemi képességek fejlesztésével, de nem tartalmazza a hangszerjátékhoz szükséges manuális, fizikális felkészítést. Ennek következtében a hangszeres kezdőtanítás számos nehézséggel küzd. Az előképzőből kikerülő növendékek felkészületlenül fognak hozzá a végletesen finom hangszeres mozgások megtanulásához, és emiatt a technikai képzés ideje aránytalanul megnövekszik a zene rovására. Ezt a hiányosságot orvosolja az előképző oktatásba beiktatott hangszer nélküli zenei mozgás-előkészítő program.

1.2. Célkitűzés

A zenélés fizikumbeli feltételeinek biztosítása, vagyis a hangszerjátékhoz szükséges erő, ügyesség, állóképesség megszerzése és fejlesztése. Az előképző tanéve alatt a növendékek elsajátítják a hangszertanulás megkezdéséhez szükséges alapkészségeket. Így a hangszeres tanulás zavartalanabb, könnyebb és gyorsabb lehet. Az előzetes mozgásfejlesztés eredményeképpen a hangszer már az első perctől szebben szólalhat meg.

1.3.Feladatok

1) A hangszerjáték legáltalánosabb mozgásformáinak megtanítása. Olyan alapmozgások begyakorlása, amelyek valamennyi hangszer játékában előfordulnak.

2) A helyes légzéstechnika begyakorlása, mely mind az egészség, mind a zenei munkaképesség szempontjából döntő.
3) A helyes alaptartás megtanítása, mely valamennyi hangszeres tartásnak alapja.

1.4.Részletes tanterv

- Az ujjak, mozgékonyságának, önállóságának kifejlesztése. A tapintás érzékenyítése. A billentő mozgás alapozása. A trillamozgás alapozása.
- A csukló hangszeres alkalmasságának kifejlesztése. Hajlékonyság. Rögzítés.
- A könyök hangszeres mozgásainak előkészítése. Különféle könyökhelyzetek megéreztetése.
- A váll helyzetének, lazításának tudatosítása.
- A kar egységérzetének beidegzése.
- A kezek függetlenségének kifejlesztése.
- A láb hangszeres funkcióinak előkészítése (a pedálozási feladatokhoz). A lábügyesítés felhasználása a kéz fejlesztéséhez az idegrendszerben működő multilaterális transzferek útján.
- A differenciált erőadagolás kifejlesztése a hangszerjáték finom dinamikai árnyalatainak megvalósítása érdekében.
- A gyorsaság reflexeinek kifejlesztése, amely lehetővé teszi a zenei gondolat azonnali akadálytalan átvitelét a végrehajtó apparátusra.
- A mikropihenők készségének kiépítése, amely a gazdaságos hangszerjátékot, a takarékos izomműködést, a görcsösségek, feszítések elkerülését szolgálja.
- Az alkalmazkodó mozgások alapozása, mely minden hangszeren alapfeltétele a sima, gördülékeny, kifejező játéknak.
- A térérzék, a szemmérték és a helyérzék fejlesztése, mely a hangszeren való biztonságos tájékozódást, és a saját test, valamint a hangszer viszonyának helyes érzékelését szolgálja.
- A légzés fejlesztése. A helyes légzéstechnika begyakorlása, mely minden zenei tevékenységnek bázisa.
- A kézerősítés, mely a fölényes hangszertechnikának, a fáradás nélküli gyakorlásnak és a kézmegerőltetések elkerülésének fontos feltétele.
- Az időérzék fejlesztése. Az izomzat finom kiképzése, az auditív és kinesztetikus kapcsolatok kifejlesztése annak érdekében, hogy a zenei időviszonyok megvalósítása a zenélésben késedelem nélkül történjék.

1.5.Eszközök

Léggömbök, labdák, ugrókötelek, tornazsámoly, bordásfal.

1.6 Óraszám

Heti 1-szer 45 perc. A növendékek idejének kímélése végett az óra lehetőleg közvetlenül az előképző foglalkozáshoz kapcsolódik.

1.7. Személyi feltétel

A zenei előképzőben végzett egész órás (45 perces) ZMG oktatás feltétele a ZMG tárgyban megszerzett egyetemi szakvizsga.

2. Munkaképesség-gondozás a zeneiskolai osztályokban

A zeneiskolai növendékek munkaképesség-gondozása két területen valósul meg:

1) Frissítő mozgás alkalmazása a zeneórák keretében.

2) Egész órás mozgásfoglalkozások a rászoruló növendékek, főleg B-tagozatosok, illetve felvételi vizsgára készülők számára.

2.1 Rövid frissítő mozgásprogramok a zeneórákon

2.1.1 Indoklás

A zeneoktatás kevéssé figyelembevett problémája a munka során keletkező elfáradás. A zenét tanuló növendékek kettős terhelést viselnek. Helyt kell állniuk a közismereti iskolában és a zenei tanulmányokban egyaránt, ami jelentősen igénybe veszi munkabírásukat. A zenepedagógusnak számolnia kell azzal, hogy a zeneoktatásra rendelkezésre álló időpontokban, tehát a délutáni, esti órákban a növendékek már túl vannak 6-8-10 órai munkájuk teljesítésén és elfáradtak. A fáradtság mélyen lerontja az oktatás hatékonyságát. Fáradt állapotban gyengül a figyelem, a memória, a motiváció, és ennek következtében hanyatlik a teljesítmény.

2.1.2Célkitűzés

A zeneórai frissítő mozgás célja az elfáradást enyhítése és késleltetése, ezáltal az oktatás egészségesebbé tevése és hasznos percszámának növelése. A zeneórába beiktatott könnyű, lendületes mozgások felfrissítik a keringést és légzést, felgyorsítják a sejtek tápanyag és oxigénellátását, így az elfáradt szervezet regenerálódni tud.
A frissítő mozgásprogramok beiktatásának fokozott jelentősége van a hosszabb foglalkozások esetében, mint például a 60 percbe összevont főtárgy óra, vagy a 45 perces, illetve 90 perces elméleti órák.

2.1.3Alkalmazások

- *Bemelegítés.* A zeneórára érkezve a növendékek szervezetének funkciórendje nem mindig kedvező. Lehet a növendék fáradt, kedvetlen, betegség után lábadozó, fázó, stb. Ilyenkor a légzést és keringést normalizáló rövid mozgás rendezi a funkciókat a zeneóra időtartamára.
- *Óraközi pihenő.* A zeneóra folyamán jelentkezhet elfáradás, különösen a kisgyermekeknél. Ilyenkor a mozgásprogram pihenésül szolgál.
- *Otthoni gyakorlás.* A mozgáspihenőt a tanár feladhatja az otthoni gyakorláshoz is, ami az önálló és gyakran kedvezőtlen körülmények között végzett munka eredményességét fokozza. Ennek távlati nevelő értéke az, hogy a tanítványok elsajátítják a szakaszos munkavégzés módszerét, és megtapasztalják ennek jó hatásait. Így remélhető, hogy ezt a módszert a zenetanulás többi értékével együtt magukkal viszik későbbi életükbe is.
- *Szereplés előtt.* A mozgásos bemelegítés frappáns hatást tesz szereplés előtt, amikor az izgalom a szervezet oxigénszükségletét megnöveli. A keringést és légzést normalizáló mozgás lecsillapítja a túlfeszült vegetatív szabályozást és nem alakul ki a túlzott lámpaláz.
- *Zenei táborokban* a gyakori mozgáspihenő az egész napos zenei programok között elengedhetetlen annak érdekében, hogy az elfáradás miatt ne menjenek veszendőbe az értékes élmények.

2.1.4 Eszközök

Léggömbök, labdák, ugrókötelek, tornazsámolyok, bordásfal.

2.1.5Időkeret

A zeneórai mozgás nem igényel külön időráfordítást. A frissítő mozgás a zeneórai oktatás részét képezi. Időtartama: a 30 perces főtárgy órán 1-3 perc, a 60 perces órán 5-6 perc. A 45,

60, vagy 90 perces csoportos elméleti órákon 5-10 perc, szükség szerint két részre bontva.

2.1.6 Személyi feltétel

A néhány perces frissítő mozgásprogramok vezetéséhez a pedagógusnak legalább 30 órás alapképzettséggel kell rendelkeznie.

2.2 Egész órás munkaképesség-gondozó foglalkozások növendékeknek

2.2.1 Indoklás

A zenei foglalkozási ártalmak előfordulása extrém mértékű.

A 2007-ben elvégzett országos felmérésből kiderült, hogy a zenéléssel összefüggő egészségi panaszok a középiskolás fiatalok körében 50-60 százalékban, a felnőtt művészeknél pedig 70 százalékban fordulnak elő. Már a zeneiskolás növendékek 10 százaléka is szenved foglalkozási ártalmaktól. [Dr. Pásztor Zsuzsa (2007). Felmérés a zenei foglalkozási ártalmakról. *Parlando, 49 (4),* 21–30.]

Okok.

a) A szakmai eredetű egészségi ártalmak tömeges jelentkezésének egyik fő oka a gyakorlás helytelen adagolása, a hosszú ideig szünet nélkül tartó hangszerjáték, ami a szorgalmas, tehetséges, zenei pályára készülő növendékeknél gyakori. Ennek orvoslása az előző fejezetben tárgyalt mozgáspihenők beiktatásával, szakaszos munkavégzéssel oldható meg. A munka közben beiktatott mozgáspihenők a játékban igénybevett szerveket regenerálják, így nem következik be a mély elfáradás és megerőltetés.

b) A másik ok a terhelés és teherbírás egyensúlyának megbomlása a növendékeknél. Ez pedig abból adódik, hogy a hagyományos oktatásban exakt módon meghatározzák a terhelést, de nem foglalkoznak a teherbírás fejlesztésével. A teherbírás spontán alakulása pedig nem mindig tart lépést a követelményekkel. Bármelyik pillanatban bekövetkezhet a teherbírás túllépése, és ekkor törvényszerűen jelentkezik az ártalom.

A megoldás.

A teherbírás fejlesztése és karbantartása nem várható el az egyénektől és a családoktól, mert ők nem rendelkeznek a szükséges személyi és tárgyi feltételekkel. A teherbírás gondozása az iskola feladata. Ezt szolgálja a növendékek részére kidolgozott munkaképesség-gondozó edzésprogram, melyben a rászoruló növendékek heti rendszerességgel vesznek részt és otthoni leckét is kapnak. Szükség esetén pedig tanácsadással segíti őket a szakpedagógus.

2.2.2 A mozgásfoglalkozások célja

A foglalkozási ártalmak korai megelőzése. A fizikai, idegrendszeri kondíció fejlesztése, a stressztűrés, a teherbírás növelése, a kedvező munkaképesség és a pályaalkalmasság megőrzése. A foglalkozási ártalmak elleni megelőző védelem edzésmódszerének, alapvető mozgásrepertoárjának megismertetése a növendékekkel.

2.2.3 Részletes tanterv

- A testtartás gondozása. A hangszeres tartások mindegyike bizonyos mértékig eltér a test kedvező normál tartásától. Az intenzív hangszerjáték a megszokás következtében torzulásokat okozhat a test felépítésében, statikájában, ami további ártalmak forrása lehet. A torzító hatások ellensúlyozását célszerűen tervezett mozgásgyakorlatok szolgálják.
- A kedvező izomerő, állóképesség és tónusegyensúly fenntartása. A kitartó hangszeres gyakorlás az izmoktól erőt és állóképességet követel. Továbbá fontos az izmok kedvező tónusegyensúlya, azaz az egyes izmok feszültségének és egymás közti erőviszonyainak jó beállítása. Ettől függ a hangszerjáték gazdaságossága, az erőkifejtés finom szabályozása,

amely az érzékeny zenei kifejezésnek alapfeltétele. Az izmok kedvező állapota hangszeres gyakorlással nem mindig érhető el, sőt gyakori, hogy a huzamos megterhelés hatására az izmokban akarattal nem befolyásolható túlfeszülés keletkezik. Az izomzat megfelelő élettani állapotát célszerűen tervezett mozgásedzés biztosítja.

- A normális csontanyagcsere segítése. A muzsikálás szokásos életmódja mozgásszegény, ezáltal a csontépítést serkentő ingerek elégtelenek. A csontrendszer épségben tartásának optimális eszköze a zenei foglalkozás követelményeivel összehangolt mozgásedzés.
- Az ízületek mozgékonyságának megőrzése. A hangszeres tevékenység egyoldalú terhelésének velejárója az ízületek mozgáshatárainak beszűkülése. Ez egyrészt diszpozíciót teremt az ízületek megbetegedéséhez, másrészt reflexes úton gátló hatást fejt ki a hangszeres mozgások szabadságára. A munkaképesség-gondozó mozgásedzés az ízületek egyéni mozgáshatárainak fenntartására törekszik.
- A légzés fejlesztése. A helyes légzés a muzsikálás alapkérdése. A fokozott szellemi terhelés és az egyoldalú fizikai terhelés a légzés deficitjéhez vezet. Ez pedig a továbbiakban a szervműködések zavarait és ezáltal a muzsikálás minőségének romlását idézi elő. A fúvós hangszeren játszóknál a légzésgondozás különösen fontos a légzőrendszer megerőltető terhelésének ellensúlyozására.
- A keringés normalizálása. A zenei tevékenység finom ideg- és izomműködései a vérellátás tökéletes szabályozottságát követelik meg. Muzsikálás közben azonban a test nagyobb részének mozdulatlan helyzetbe való kényszerülése a játékban aktívan résztvevő területek vérellátását gátolja. A keringés kedvező serkentése rendszeres mozgásgyakorlással érhető el.
- A kéz fejlesztése, (erősítés, lazítás.) A kéz gondozása súlyponti szerepet kap a mozgásedzésben, mert tapasztalat szerint a zenei foglalkozási ártalmak leggyakrabban a kézen jelentkeznek. A muzsikáló kéz fejlesztése olyan mozgásokkal történik, amelyek kellően erősítik az izmokat, de nem merevítik el a kezet, nem fékezik a gyorsaságot.
- A mozgáskoordináció fejlesztése. A koordinációs gyakorlatok bejáratják a hangszerjátékban résztvevő idegpályákat, általános, alapozó reflexeket fejlesztenek ki a végletesen finom, virtuóz hangszeres feladatok előkészítésére.
- Az emésztő és kiválasztó szervek működésének kedvező szabályozása. A jó teljesítőképesség feltétele a normális sejtanyagcsere, a táplálékok feldolgozásának és a végtermékek kiválasztásának egyensúlya. Az egyoldalú zenélő életmód mellett a belső szervek normális működésének elengedhetetlen feltétele a megfelelő mozgásedzés.
- A hormontevékenység egyensúlyának fenntartása. Az intenzív zenei tevékenység a szervezetet szabályozó hormonok közül különösképpen hat az adrenalintermelő struktúrákra és a hipotalamusz-hipofízis-pajzsmirigy rendszer működésére. A szokásos zenész életmód stresszhatásai következtében ezekben a hormonszervekben gyakori a túlműködés, mely az egész hormonrendszer stabilitását megbontja, és ezáltal az egészséget és teljesítőképességet gyengíti. Megfelelő mozgásellátással a kedvező hormonegyensúly fenntartható.
- A vegetatív idegrendszer stabilitásának megőrzése. A zenei életforma a maga egyoldalú és túlterhelő hatásaival gyakran kiváltja a vegetatív idegrendszer egyensúlyvesztését,amely a koncentrálóképesség leromlásával, a szereplési alkalmasság meggyengülésével jár együtt. Kiegyensúlyozott mozgásedzéssel és ésszerű zenész életrenddel megelőzhető a zenészeknél gyakori vegetatív labilitás.
- A pódiumi megjelenés, mozgás, magatartás szépítése. A sikeres szereplés fontos

tartozéka a könnyed, feszültségmentes mozgás, viselkedés a pódiumon. Ehhez nem elég az elhatározás és a puszta elképzelés, ezen kívül megfelelő mozgásképzettség és gyakorlottság is szükséges hozzá.

2.2.4 Tanácsadás

Problémás esetben a növendékek tanácsadó órán vehetnek részt, ahol útbaigazítást kapnak a számukra szükséges tennivalókról. A tanácsadó óra egyéni foglalkozást jelent. A ZMG tanár óraszámából erre külön időt kell biztosítani.

2.2.5 Helyigény és eszközök

A mozgásfoglalkozások ideális helyszíne tornaterem. Ennek hiányában megoldható nagyobb osztályteremben, koncertteremben, ahol a bútorzat elmozdítható és néhány bordásfal felszerelhető. Eszközigény: Léggömbök, labdák, ugrókötelek, tornazsámolyok, vagy székek, tornapadok, tornaszőnyegek, bordásfal.

2.2.6 Időkeret

A csoportos mozgásfoglalkozás órakerete csoportonként heti 1-szer 45 perc

2.2.7 Személyi feltétel

Az egész órás munkaképesség-gondozó foglalkozásokat valamint a személyre szóló tanácsadást csak a ZMG tárgyban egyetemi szakvizsgát tett pedagógus vezetheti.

3. Munkaképesség-gondozó mozgásórák tanároknak

3.1 Indoklás

A tanárok igénybevétele a növendékekéhez hasonlóan extrém mértékű. A felnőtt muzsikusnak is több fronton kell helytállnia, a munkában, a családban és a társadalmi életben. A megterhelést növeli a nehéz anyagi helyzet. Sokan több állást is kénytelenek vállalni a család megélhetése érdekében. Ugyanakkor az intézményes munkaképesség-gondozás hiányzik. Ezért az egészségi ártalmak előfordulása a zenetanárok körében is gyakori.
A zenetanár idegi és fizikai állapota éppen úgy döntően meghatározza a tanítás hatékonyságát, mint a növendéké. A zenetanárok kezében van a zenekultúra alakulása. ők viszik tovább a hagyományt, és ők építik a jövőt. ők kísérik tanítványaikat éveken át, rajtuk múlik a jövő nemzedék zenekultúrája.

3.2 Célkitűzés. A tanári munkaképesség-gondozó foglalkozások célja a résztvevők számára az idegi és fizikai kondíciót fejlesztő, ugyanakkor üdítő, nyugtató, lazító, szórakoztató, változatos mozgásprogram kínálata.

3.3 Részletes tanterv

Megegyezik a növendékek részére kidolgozott tantervvel.

3.4 Helyigény és eszközök

A hely- és eszközfeltételek ugyanazok, mint a növendékek munkaképesség-gondozásánál.

3.5Időkeret

A csoportos tanári mozgásfoglalkozás órakerete heti 1-szer 60 perc.

3.6 Személyi feltétel

A tanárok részére tartott munkaképesség-gondozó foglalkozásokat csak a ZMG tárgyban egyetemi szakvizsgát tett pedagógus vezetheti.

III. ÁLTALÁNOS RÉSZ

1.Pedagógiai módszer

A ZMG mozgásprogramjai eltérnek más edzésprogramoktól. A célokat, feladatokat, módszereket és pedagógiai eszközöket a zenei foglalkozás követelményei és a résztvevők egyéni, változó állapota határozza meg. A mozgás adagolása csoportban is egyéni, mindenki saját ereje szerint vesz részt a foglalkozáson. A mozgás nem lehet erőltető. Az erőfeszítésnek jólesőnek kell lennie. Ez adja az egyéni optimális terhelés mértékét.

2.Személyi feltételek

A ZMG oktatása szakképzettséghez kötött.

a) Az egész órás mozgásfoglalkozásokat, valamint a tanácsadást a ZMG területén szakvizsgával, vagy annál magasabb tudományos fokozattal rendelkező zenetanár vezetheti.

b) A zeneórába beiktatott frissítő mozgásprogramok megtartásához legalább 30 órás alapképzettség szükséges, mely akkreditált továbbképzés keretében megszerezhető.

3. Szakmai felügyelet

A ZMG foglalkozások szakmai színvonalát rendszeres ellenőrzéssel kell biztosítani. A ZMG szakvizsgával rendelkező pedagógus havonta látogatja a zeneórai frissítő mozgást végző kollégák óráit és tanáccsal segíti munkájukat. Erre a tevékenységre a felügyeletet végző pedagógus számára a megfelelő óraszámot biztosítani kell.

Az iskolán belül folyó ZMG-oktatás külső szakmai felügyeletét évente egy alkalommal független, iskolán kívüli szakértő látja el. A szakértő óralátogatás keretében tájékozódik a zeneórai mozgásprogramok, valamint a csoportos mozgásfoglalkozások vezető tanárainak munkájáról és tanácsaival segíti szakmai tevékenységüket. A szakértő a ZMG területén kiemelkedő eredményekkel rendelkező, nagy tapasztalattal rendelkező zenepedagógus lehet.

A ZMG-tanártól elvárható a rendszeres továbbképzés, hospitálás, tapasztalatcsere, szakmai találkozókon, konferenciákon való részvétel és ezekről rövid beszámolók készítése és közlése az iskola honlapján.

A fent felsorolt feltételek megvalósításáért az intézmény vezetői felelősek.

4. Szerzői jog

A *Zenei munkaképesség-gondozás – Kovács-módszer* kutatási anyaga és teljes pedagógiai programja szerzői jogvédelem alatt áll. A szerzői jog tulajdonosa dr. Pásztor Zsuzsa zenetanár. A fent leírt programot az állami oktatási intézmények számára a szerző jogdíjmentesen rendelkezésre bocsátja. Minden egyéb felhasználás, beleértve az üzleti tevékenységet, a szerzővel kötött felhasználási szerződés alapján történik.

7. AJÁNLOTT IRODALOM A ZMG-VEL FOGLALKOZÓ TANÁROK RÉSZÉRE

Altenmüller, Eckart – Jabusch, Hans-Christian (2006). Krónikus fájdalmak zenélés közben. *Zenekar, 13 (1),* 42–45.

Dr. Bárány István (1960). Kodály Zoltán: A zeneművészeknek is szükségük van rendszeres sportolásra. *Parlando, 2 (3),* 14.

Ell, Nikolaus (2001). A zenészkéz. *Zenekar, 8 (1),* 31–37.

Feith Adrienn: *Zenei munkaképesség-gondozás*. Zenekar. Budapest, 2005/4. 37-42., 2005/5 40-45.

Dr. Gaál, Erzsébet: *New Horizons for Present Day Musicians*. In: Bulletin of the International Kodály Society. Spring 200ő.

Dr. Kovács Géza (196ő). Zeneművész növendékek és művészek munkaképességéről. *Parlando, 7 (1-2),* 34–39.

Dr. Kovács Géza (2009). A foglalkozási ártalmak szemléleti háttere. *Parlando, 51 (4)* 32–34.

Laczó Zoltán (1997). Az egészség és a muzsikusok. *Zenekar, 4 (3),* 32–34.

Masopust Katalin (2007). Zenész-egészségügyi világkonferencia Barcelonában I –II. *Parlando,49 (4),* 30–35., *(5),* 34–38.

Nagyné Rózsa Zsuzsanna (2007). A szereplési alkalmasság változásai. In: Dr. Pásztor Zsuzsa szerk. (2007). *Új utak a zeneoktatásban. A Kovács-módszer alkalmazása a kezdetektől a foglalkozási ártalmak megelőzéséig.* Budapest: Trefort Kiadó.

Négyesi Anna (2007). Foglalkozási ártalmak előfordulása zeneművészeti szakközépiskolás tanulóknál. In: Dr. Pásztor Zsuzsa szerk. (2007). *Új utak a zeneoktatásban. A Kovács-módszer alkalmazása a kezdetektől a foglalkozási ártalmak megelőzéséig.* Budapest: Trefort Kiadó.

Négyesi Anna (201ő). *20 mozgáspihenő.* Budapest: Kovács-Módszer Stúdió.

Dr. Pásztor Zsuzsa (2000). A lámpaláz leküzdése. *Parlando, 42 (2*),18–26.

Dr. Pásztor Zsuzsa (200Ő). *Munkaképesség-gondozás muzsikáló növendékeknek.* Budapest: Kovács-Módszer Stúdió.

Dr. Pásztor Zsuzsa (2007). Felmérés a zenei foglalkozási ártalmakról. *Parlando, 49 (4),* 21–30.

Dr. Pásztor Zsuzsa, szerk. (2007). (*Új utak a zeneoktatásban I-II.* Budapest: Trefort Kiadó.

Dr. Pásztor Zsuzsa, szerk., (2009). *Hommage a dr. Kovács Géza – 50 éves a Kovács-módszer.* Budapest: Kovács-Módszer Egyesület.

Dr. Pásztor Zsuzsa (2012). *Negyven mozgásóra.* Budapest: Kovács-Módszer Stúdió.

Dr. Pásztor Zsuzsa (2012). *A zenei munkaképesség-gondozás tankönyve.* Budapest: Kovács-Módszer Stúdió.

Orbán Judit (2009). A zenészek hangszerhasználat során jelentkező felső végtagi és gerincpanaszainak felmérése; megelőzésének és kezelésének lehetőségei a gyógytornász-fizioterapeuta szemszögéből. *Fizioterápia, 18 (3),* 18–22.

Siptárné Balázs Hajnalka (2007). A fizikai gondozás eszméje a zenepedagógia irodalmában. In: *Új utak a zeneoktatásban. A fizikai gondozás eszméjének térhódítása a zenében és az általános oktatásban.* Budapest: Trefort Kiadó. 9–50.

Dr. Pásztor Zsuzsa (200Ő). *Frissítő mozgások gyakorlás közben.* DVD-film. Budapest: Kovács Módszer Stúdió.

Dr. Pásztor Zsuzsa (2012). *Mozgásos pihenés muzsikálás közben*. DVD-film. Budapest: Kovács-Módszer Stúdió.

Dr. Pásztor Zsuzsa (2006). *Zenei mozgás-előkészítés hangszer nélkül*. DVD-film. Budapest: Kovács Módszer Stúdió.

Budapest, 2015. szeptember 25.

Dr. Pásztor Zsuzsa

EGRESSY BÉNI ZENEISKOLA
KISKUNMAJSA
ÉRKEZETT: 2011. 06. 29.
Sorszám: E-125/2011.sz.
Mellékletek: | Előszám: | Ügyintéző:

AZ EGRESSY BÉNI ALAPFOKÚ MŰVÉSZETOKTATÁSI INTÉZMÉNY SZÜLŐI SZERVEZETÉNEK ÉS ISKOLASZÉKÉNEK VÉLEMÉNYE AZ INTÉZMÉNY 2011/12. TANÉVTŐL ÉRVÉNYES HELYI TANTERVÉRŐL

Az Egressy Béni Alapfokú Művészetoktatási Intézmény Szülői Szervezetének és Iskolaszékének tagjai az intézmény 2011/12. tanévtől érvényes helyi tantervét megismerték, a benne foglaltakat megfelelőnek találták, és az intézményt fenntartó Kiskunmajsa Város Önkormányzatának elfogadásra javasolják.

Kiskunmajsa, 2011.06.21.

Toldiné Horváth Ildikó
az Iskolaszék részéről

Dömötör Zsuzsanna
a Szülői Szervezet részéről

FENNTARTÓI JÓVÁHAGYÁS

Kiskunmajsa Város Önkormányzata 2011. augusztus 29-i rendkívüli ülésén, az Kiskunmajsai Egressy Béni Alapfokú Művészeti Iskola Pedagógiai Programját a **246/2011. számú** határozatával jóváhagyta.

Kiskunmajsa,…… .....

polgármester